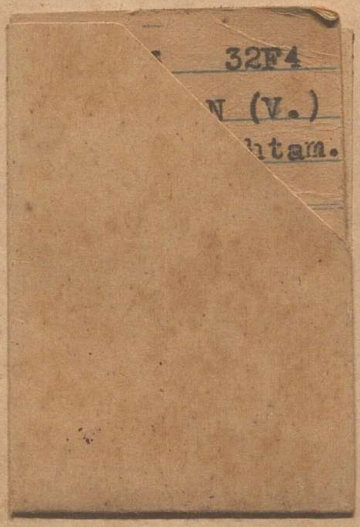

32F4
N (V.)
htam.

MUL
010805

Madras University Library.

Date Label.

Ac. No. 34805 Cl. No. Q21:32b
32F4

This book should be returned on or before the date last marked below.

10 AUG 1937
24 AUG 37
2 MAR 1938
16 MAR 1938
12 NOV 1938
19 SEP 1940
5 OCT 1940
23 DEC.
30 SEP 1947
8 JAN 1948
28 OCT 1958
26 FEB 1960
5 MAY 1960
19 MAY 1960
1 JUN 1960
19 JUL 1961
2 AUG 1961
2 DEC 1963
JAN
3 FEB 1964
21 AUG 1965

ജ്ഞാനവാസിഷ്ഠം

കേരള ഭാഷാഗദ്യം

പരിഭാഷകൻ

കവിതിലകൻ ചിറവൂർ വരവൂർ രാമമേനോൻ.

പ്രസാധകൻ

വരവൂർ നാരായണമേനോൻ.

പ്രസാധകനോട്ട അവകാശം വാങ്ങി

വാണീകളേബരാ അച്ചുക്കൂടത്തിൽ നിന്നു

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്.

COMPUTERISED

(കോപ്പി 1000)

നാലാം പതിപ്പ്.

1099

വില 1ക 8ണ.

VARAVOOR NARAYANA MENON.
MALAYALAM PANDIT CHITTUR.

(5)

ശ്രീ

യതിവരനെൻഗുരുസതതം
കൃതികരംപുകഴ്ത്തുംമഹാൻസദാനന്ദൻ
മതിയിൽവിളങ്ങുക,തൽപദ—
മതിലിക്കുതിയെസ്സമർപ്പണംചെയ്യോൻ

ഗ്രന്ഥകർത്താ.

34805
Q21:226
32 F4

UNIVERSITY L

ശ്രീരസ്തു.

ജ്ഞാനവാസിഷ്ഠം

കേരളഭാഷാഗാനം.

ഓം— ആദിമദ്ധ്യാന്തഭേദമേതുമില്ലാതെയുള്ള മേദുരചിദാനന്ദരൂപമായ്നിമ്മായമായ് * വേദസാരമായ്നിളങ്ങീടുന്നയാതൊന്നതാൻ വേദാന്തവേദ്യമായോരതിനെബ്ഭജിക്കുന്നേൻ * ദ്യോവിലുക്ഷിതിയിലുമാകാശദേശത്തിലുമാധിപുരമേയുമുള്ളിലുമൊരുപോലെ * വ്യാപിച്ചുകൊണ്ടുശുദ്ധജ്ഞാനമേസ്വരൂപമായ് ശോഭിക്കുംസർവ്വാത്മാവാമതിനുനമസ്കാരം * ബദ്ധനായ്ചമയുന്നഞാനിനിയിതിൽനിന്നുമുക്തനായ്ഭവിക്കേണമെന്നാശയുള്ളപുമാൻ * അധികംമഹതാമുള്ളിശ്ശാസ്ത്രംപഠിക്കുവാനധികാരിയാണെന്നുനന്നായിരിക്കേണം * അത്യന്തമജ്ഞാനിയുംശരിയായ്യുമാത്മതത്വത്തെഗ്രഹിച്ചവൻതാനുമല്ലധികാരി * ഏകാന്തവാസിയായിഗുരുവായ്സമദർശിയാകിയവാത്മീകിയാംമുനിനായകൻതന്നെ * തൊഴുതുവിനീതനായ് ശിഷ്യനാംഭരദ്വാജനഴകോടിപ്രകാരമൊരിക്കൽചോദ്യംചെയ്താൻ * അല്ലയോഭഗവാനേ!ശ്രീരാമചന്ദ്രൻചാരം ചൊല്ലാൻജീവന്മുക്തപദമോന്നതിൽപിന്നെ * ദുഃഖഭ്രമിയുമായിട്ടുള്ളോരിസ്സംസാരത്തിൽ സൽഗുരോ! വ്യവഹാരമെങ്ങിനെചെയ്തുവാണു * അക്കാര്യമറിവതിന്നാഗ്രഹമുണ്ടുപാരമുൾക്കനിവോടുമായതരുളിച്ചെയ്യണമേ * ഇത്തരംഭരദ്വാജൻതന്നുടെചോദ്യംകേട്ടിട്ടുത്തരംകവികുലസത്തമനിതഥംചൊന്നാൻ * നന്നുനന്നായിവത്സ! നിന്നുടെചോദ്യമേറ്റം സന്ദേഹമില്ലയോഗ്യൻതന്നെനീനിരൂപിച്ചാൽ * നിന്നോടുസാമ്പ്രതംഞാനതിനെക്കുറിച്ചീടാം നിന്നുടെമോഹമേറുംദൂരത്തോമിതുകേട്ടാൽ * അംബരത്തുൽതോന്നുംനീലവർണ്ണത്തെപ്പോലെ സന്മതേ!സംഭവിച്ചതായുള്ളജഗദ്ഭ്രമം * പിന്നെത്തോന്നാതവണ്ണംമറന്നീടുന്നതേറ്റം നന്നെന്നിങ്ങിനെചിത്തംതന്നിൽഞാൻനിനയ്ക്കുന്നേൻ * സാധോ! സൂക്ഷ്മത്തിൽദൃശ്യമില്ലാത്തതാണെന്നുള്ള ബോധത്താൽദൃശ്യാർത്ഥത്തിൽനിന്നുപൊയ്യോയില്ലെങ്കിൽ * അതിൽനിന്നുടൽകൃഷ്ടമായുള്ളമോക്ഷസുഖമരിയായ്വെളിപ്പെട്ടീടുന്നിതെന്നറിഞ്ഞാലും * അല്ലാതെകണ്ടുശാസ്ത്രഗുരുതന്നിൽഭക്തിചെയ്തുള്ളതിൽബ്രഹ്മജ്ഞാനമില്ലാതെവരുന്നു * നിന്നെപ്പോലുള്ളവർക്കുകല്പകാലങ്ങളേറെ

ച്ചെന്നാലുംസിദ്ധിക്കില്ലമോക്ഷമെന്നതുനൂനം * സദ്വാസനകളും
നീക്കീടുന്നതുതന്നെ നിർവ്വാണമെന്നിങ്ങിനെസത്തുക്കൾപറയുന്നു * എന്നതുതന്നെമോക്ഷംസിദ്ധിച്ചീടുന്നതിന്നു നന്നായുള്ളൊരുമാർഗ്ഗമില്ലസംശയമേതും * രണ്ടുമാതിരിയുണ്ടുവാസനയെന്നതോർത്തു കൊണ്ടാലുമൊന്നുശുഭാശുഭാരോഹമലിനയും * മലിനാജന്മത്തിനുഹേതുവായ് ഭവിക്കുന്നകളയുന്നിതുശുഭാവാസനാജന്മത്തിനെ * പാരമജ്ഞാനത്തിനാൽവർദ്ധിച്ചവന്നൊരഹങ്കാരത്താൽശോഭിക്കുന്നതായുള്ളമലിനതാൻ * ഉണ്ടാക്കുന്നിതുപുനർജ്ജന്മമെന്നേവംസൂക്ഷ്മം കണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവിദ്വാന്മാർകഥിക്കുന്നു * വൃത്തവിത്തുപോലെപുനർജ്ജന്മാങ്കുരത്തെക്കരിച്ചുശരീരാത്മംധരിക്കപ്പെട്ടീടുന്നതായ് * ജ്ഞാതബ്രഹ്മമായസ്വത്തിച്ചീടുന്നവാസനയെ വീതകന്മഷബുദ്ധേ! ശുദ്ധയെന്നരയുന്നു * ശുദ്ധവാസനയുള്ളസജ്ജനംപിന്നെജന്മാനന്ത്യഭാജനമായിത്തീരുന്നതില്ലെന്നുമെ * തത്വജ്ഞന്മാരാംമഹാധീമാന്മാരവർജീവന്മുക്തന്മാരെന്നപൊല്ലപ്പെട്ടീടുന്നുധരിക്കനീ * മാനവേശ്വരനായരാഘവൻജീവന്മുക്തസ്ഥാനത്തെപ്രാപ്തനായതെങ്ങിനെയെന്നിതാനീം * സംസാരദുഃഖമെല്ലാമകലുന്നതിന്നായി ധ്യാനിച്ചീടുന്നേൻശ്രുതികളെയ്താണ്ടുകേട്ടാലുംനീ * പങ്കജവിലോചനൻശ്രീരാമൻതുരഗമേധത്തുകൽനിന്നാത്മഗൃഹംപ്രാപിച്ചതിന്നശേഷം * യാതൊരുവിധത്തിലുംയാതൊരേടത്തുനിന്നുംഭീതികൂടാതെലീലാലോലസനായിവാണാൻ * കാലമീവണ്ണമല്പംകഴിഞ്ഞശേഷംഗുണശാലിയായുള്ളരാമചന്ദ്രനുമനസ്സിൽ * തീർത്ഥങ്ങൾപുണ്യാശ്രമശ്രേണിയെന്നിവയുക്കണ്ടുത്തുകൊള്ളുവാനേറെമൽക്കണ്ടുണ്ടാകയാൽ * നല്ലൊരുനഗരങ്ങളാകുന്നകേസരങ്ങളുല്ലസിച്ചീടുന്നോരുതാതപാലാബ്ജങ്ങളെ * പൊല്ലാൻരാജഹംസംപോലെപ്പോയ്ടിച്ചവം കല്യനാംശ്രീരാഘവൻസാദരമനുത്തിച്ചാൻ * തീർത്ഥങ്ങളരണ്യങ്ങളായതനങ്ങൾപുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളെന്നീവകയൊക്കയുമിതുകാലം * ചെന്നൊന്നുകണ്ടീടുകവേണമെന്നൊരുമാഹമെന്നുടെമനക്കാമ്പിലേറെവുംവളരുന്നു * ഇന്നെന്നിൽകൃപയോടുമായതുസാധ്യമാക്കിത്തന്നീടവേണമച്ഛ! സാന്ദ്രമഹമുതൊട്ടും * എന്നുടെയപേക്ഷയിതാദ്യത്തെതാണെന്നതും നന്നായിത്തിരുവുള്ളംതന്നിലുണ്ടാകേണമേ * മന്നിടംതന്നിലാശംചൊല്ലീഴംഭവാനോടു വന്നപേക്ഷിച്ചുകായ്യംസാധിച്ചീടാതെയില്ലാ * ഇത്തരംരാഘവൻപ്രാർത്ഥിച്ചനേരംനൃപസത്തമൻകുലഗുരുതന്നോടും നിരൂപിച്ചു * ഒന്നാമതായിത്തന്നോടിങ്ങിനെയപേക്ഷിച്ചു നന്ദനൻതന്നെത്തീർത്ഥയാത്രയ്ക്കുനിയോഗിച്ചാൻ * നല്ലൊരുമുഹൂർത്തത്തിൽസോദരന്മാരോടുമൊത്തുല്ലാസമാൻപിന്നെരാഘവൻപുറപ്പെട്ടു * കോസലരാജ്യംമുതൽക്കോരോരോദിക്കിലുള്ളദാസരുള്ളോരംനദീതീർത്ഥങ്ങളരണ്യങ്ങൾ* പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളുദ്ദിശ്യങ്ങളുതിസുഖംകണ്ണിനുരുക്കുംകടൽക്കരകളിവകളും * വാതഭ്രഷ്ടുങ്ങളായുള്ളൊരുദേശ

ങ്ങളും ചേതസ്സിലധികമായുള്ള കൌതുകത്തോടും * സ്നാനശീലരാ
യ്നാനംജപമെന്നിവകളും ദാനവുംചെയ്തുകൊണ്ടുസാനന്ദംസന്ദർശി
ച്ചു * ദേവന്മാർകിന്നരന്മാർമാനുഷന്മാരെന്നിവരേവരുംമാനിച്ചീടും
ശ്രീരാമചന്ദ്രനേവം * ദിക്കെങ്ങുംവിഹരിച്ചുമുക്കണ്ണൻമുതാതന്റെ
പൊല്ലൊണ്ടകൈലാസത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടുപോകുംപോലെ * മന്നി
ടംമുഴുവനുംസഞ്ചാരംചെയ്തതന്റെ മന്ദിരത്തിങ്കലെയ്ക്കായ്സസുഖം
മടങ്ങിനാൻ * പൌരന്മാരതുകാലംലാജപുഷ്പങ്ങളേറ്റം വാരിവർഷി
ച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതുമേറ്റേറ്റുടൻ * ശ്രീമാനാംജയന്തൻതാൻസ്വപുത്ര
ത്തെയെന്നപോലെ ഭ്രമീന്ദ്രപുത്രൻരാമൻപ്രാപിച്ചാൻനിജപുരം *
ഓരോരോദിക്കുകളിൽതാൻചെന്നകണ്ടദേശാചാരങ്ങൾപലവിധ
മായിട്ടുള്ളവയെല്ലാം * അന്നതൊട്ടതിമാത്രംവർണ്ണിച്ചുചൊല്ലിക്കൊ
ണ്ടു തന്നുടെമന്ദിരത്തിൽസസുഖംവാണീടിനാൻ * കാലത്തെഴു
ന്നേറുബാലനാംരാമൻവിധി പോലെത്തന്നനുഷ്ഠാനമാലസ്യംവിട്ടു
ചെയ്തു * നന്നായിസ്സന്തതന്നിലിരുന്നെപ്പോലെവാഴും തന്നുടെജനക
നെക്കണ്ടുവന്ദിച്ചുപിന്നെ * ജ്ഞാനഗർഭങ്ങളായിവിചിത്രങ്ങളായുള്ള
നാനാമാതിരികഥാപ്രസംഗങ്ങളുംചെയ്തു * വസിഷ്ഠാദികളോടുമൊ
ന്നിച്ചുകൊണ്ടുതത്ര വസിച്ചുദിനചതുർഭാഗമംബുജനേത്രൻ * താത
നോടനുവാദമോടരവോടുവാങ്ങി കൌതുകമാൻപാരംസൈന്യങ്ങ
ളോടുംക്രൂടി * കാട്ടുപോത്തുകടംപന്നിക്കൂട്ടമിത്യാദിയുള്ള കാട്ടിലും
പുക്കുനന്നായ്നായാട്ടുചെയ്തുപിന്നെ * മടങ്ങിസ്സദനത്തെപ്രാപിച്ചു
രാജീവാക്ഷൻ മടങ്ങീടാതെമോദാൽസ്നാനാദികളെച്ചെയ്തു * മിത്ര
ബാന്ധവവർഗ്ഗത്തോടുമൊന്നിച്ചുകൂടി ച്ചുത്തമനിഷ്ടരൊത്തുരാത്രിയും
കഴിച്ചിതു * ദേശസഞ്ചാരംചെയ്തുമടങ്ങിപ്പോന്നശേഷം പേശലഗുണ
വാനാംശ്രീരാമചന്ദ്രനേവം * കല്യതകലർന്നുള്ളസോദരരോടുമൊന്നി
ച്ചുല്ലൽക്രൂടാതെതന്നെമേവിനാൻപിതൃഗൃഹേ * ചൊല്ലെഴുംയുവരാ
ജ്യയോഗ്യമായുള്ളനോരുത്തമായ് നല്ലവരുടെചിത്തത്തിന്നൊരുനിലാ
വായി * അഴകോടുമുതിരുമൊഴുകുന്നതായ്ധർമ്മം പിഴയാതുള്ളാ
രുനല്ലാചാരത്തോടുക്രൂടി * അതിമാനുഷനായരാഘവനേവംവാണാൻ
പതിനഞ്ചായവയസ്സുകാലാന്തികത്തിതു * നീലമേഘാഭൻതദാകാ
ശ്യമാന്നിശാശരൽക്കാലത്തുവിമലമായുള്ളൊരുപൊയ്കപോലെ * ദീ
ർഘമേറുന്നനേത്രയുഗളംവിളങ്ങുമ ട്ടീർഘബാഹുവിൽവക്ത്രംവിളത്തി
ട്ടതിമാത്രം * ഭംഗങ്ങൾചേർന്നനന്നായ്ള്ളങ്ങംവിടർന്നോരം ഭംഗിയു
ള്ളൊരുവെള്ളത്താമരപോലെയായി * കൈത്തളംകവിളിൽവെച്ചു
ന്തഃചിന്താകുല ചിത്തനായ്നൃത്തമാസനസ്ഥിതനായ്നൃനിയായി *
ഗംഭീരചിത്തനേറംവിയത്തുംകൊണ്ടുപോറുംകനമില്ലാതെചു
റ്റിത്തനെപ്പോലെവാണാൻ * അത്തലോടടിക്കടിട്ടുനൃന്മാർപ്രാർത്ഥി
ക്കയാൽ വക്ത്രാബ്ജംവാടിക്കൊണ്ടുനിത്യകൃത്യങ്ങൾചെയ്താൻ * നന്ദ
നാനിനക്കിപ്പോളതിയായൊരുചിന്ത വന്നതെന്തുചൊല്ലുകെന്നോ

വംമധുരമായ് * തന്നുടെമടിതന്നിലിരുത്തിപ്പലവുരു മന്നവനതിശ്രു
ചോചോദിക്കുംശാന്തരേ * യാതൊരുവിചാരവുമില്ലെനിക്കെന്നൊ
ല്ലി ഞാതൻറമടിതന്നിൽമിണ്ടാതെയിരുന്നീടും * ഇങ്ങിനെകഴിയു
ന്നകാലമങ്ങൊരുദിനം തുംഗമാഹാത്മ്യവാനാംകൌശികമഹാമുനി *
മന്നിടത്തികലെങ്ങുംപുകഴ്ള്ളൊരുപക്ഷി സ്വന്തനൻതന്നെക്കാണ്മാ
നാഗതനായീടിനാൻ * ബ്രഹ്മവച്ചസ്സുപാരമുടലിൽശോഭിക്കുന്നൊ
രമ്മുനിശ്രേഷ്ഠൻതന്നെക്കണ്ടൊരുദശരഥൻ * സ്വാന്തകൌതുകത്തൊ
ടുംസപ്തർഷീത്തെനൽകി ഞാൻതന്നെപാദ്യമർഘ്യംമുതലായവക
ളാൽ * അർച്ചിച്ചവഴിപോലെകൈക്കൂപ്പിനിന്നപിന്നെ സപ്തർഷി
ത്തനാംഭ്രപനിങ്ങിനെചൊല്ലീടിനാൻ * ചിന്തിച്ചീടാതെതന്നെ സി
ദ്ധിച്ചതായിട്ടുള്ള നിന്തിരുവടിയുടെദർശനംനിമിത്തമായ് * അക്ക
നാൽപത്തമാകരമെന്നതുപോലേപാര മിക്കാലംതുണസിന്ധോ!ഞാ
നനുഗ്രഹീതനായ് * ഏതൊന്നാണനാദിയായുള്ളതക്ഷുണ്ണമായ തേ
തൊന്നാകുന്നനാശമററതേതൊന്നുപാത്താൽ * ജ്ഞാനിയാംഭവാനു
ടെദർശനംകൊണ്ടെനിക്കാ യാനന്ദസുഖമിപ്പോൾസിദ്ധിച്ചിതെന്നു
നൂനം * എങ്ങിനെയാണുകയ്യിലമൃതംകിട്ടീടുകി ലെങ്ങിനെയനാവൃ
ഷ്ടികാലത്തുമഴപെയ്യാൽ * എങ്ങിനെയന്ധനായോനീക്ഷണമുണ്ടാ
സ്സുനാ ലങ്ങിനെയാണുഭവാനിങ്ങുവന്നതുപാത്താൽ * മാമുനേ!
നരോഗതികൊണ്ടുംചത്തവർവീണ്ടും ഭ്രമിയിൽവന്നീടുന്നതാകിലാ
യതുകൊണ്ടും * ഉണ്ടായിവരുംമോഹമുണ്ടാകുന്നുണ്ടഹോ!മേ രണ്ടി
ല്ല പക്ഷംബ്രഹ്മൻ! സ്വാഗതമധുനാതെ * ഉൽകൃഷ്ടമായുള്ളിഷ്ടവസ്തു
വിന്നെന്താണങ്ങയ്ക്കിക്കാലമെന്തൊന്നു ഞാൻചെയ്യേണ്ടുമഹാമുനേ!*
ബ്രഹ്മോപദേഷ്ടാവായീടുന്നൊരുഭവാന്മമ സന്മതേ!തീർത്ഥഭൂതനാ
യ് വേഗിച്ചിതുപാത്താൽ * ഗംഗാജലാഭിഷേകംകൊണ്ടിഹനിനയ്ക്കു
കി ലെങ്ങിനെയതിയായൊരുംപ്രീതിയുണ്ടാകുന്നു * സാമ്പ്രതം
ഭവാൻതന്നെക്കണ്ടതുകൊണ്ടുണ്ടായ സന്പ്രീതിയപ്രകാരംതണുപ്പി
ക്കുന്നുചിത്തം * ആഗ്രഹംദ്വേഷംക്രോധംസ്നേഹമാമയമെന്ന തോ
ക്കുകിലൊട്ടുപോലുമില്ലാതെയുള്ളുഭവാൻ * എന്നെക്കാണുവാനായി
ട്ടിവിടെക്കുതുകാലം വന്നതോത്തധികമായ്സ്സ്വയപ്പെട്ടുന്നു ഞാൻ *
എന്നുഞാനൊന്നുചെയ്തീടേണ്ടതുമനക്കാമ്പി ലെന്നൊരുകാര്യംഭവാ
നുദ്ദിശിച്ചിങ്ങുപോന്നു * അക്കാര്യംസാധിച്ചതായ് ചിന്തിച്ചീടുകപാ
രം പൊൽക്കൊണ്ടുഭവാന്മമമാന്യനാണതിമാത്രം * പൃഥഡീശൻ
തൻറെവാഴ്വുമിങ്ങനെകേട്ടപാരം മുദംപൂണ്ടുകൊണ്ടുവിശ്വാമിത്രനമ
രാധിപൻചൊന്നു * വസിഷ്ഠൻതൻറെശിഷ്യനായുള്ളാകലീനനായ് വ
സിക്കുംനിനക്കൊത്തപോലുള്ളതാനിതുതന്നതും * ഹേരാജശിഖാമണേ!
ഹേപുരുകുത്സികുലോത്ഭവാ ഞാരംഭിച്ചിരിക്കുന്നൊൻഞാനൊരുനിയ
മത്തെ * ഘോരന്മാരായീടുന്നരാക്ഷസകുലാധമന്മാരതിനാഹോ! വി
ഘ്നംചെയ്തീടുന്നുപാരം * അതുകൊണ്ടാത്മാനന്ദൈശ്വര്യംപ്രാ

പിച്ചേൻ ഞാൻ ക്ഷിതിപാലകമൌലേ! നീയെന്നെപ്പാലിക്കേണം * മത്തശാർദ്ദൂലശൌര്യമൊത്തൊറ്റവിളങ്ങുന്ന പുത്രനുണ്ടല്ലോനിനക്ക ദ്യഭോഗ്യാംബുരാശേ! * ശക്രനോടവനൊക്കുവിക്രമംകൊണ്ടുപാത്താ ലൂക്കാമ്പിലോക്കരാമൻരാക്ഷസന്മാർക്കുകാലൻ * സർവ്വസൽഗുണ മെഴുംഭ്രൂപതേ! സത്യവാനായ് ദോർവ്വിക്രമത്താൽശോഭിച്ചീടുന്നു രനായി * കാകപക്ഷത്തെവഹിച്ചുള്ളനിൻജ്യേഷ്ഠപുത്രനാകുന്നു രാമൻതന്നെത്തരികമടിയാതെ * നന്നായ്ഞാൻകാത്തുകൊണ്ടീടു മ്പോൾനിന്മകനിവൻ തന്നുടെദിവ്യമായിട്ടുള്ളൊരുതേജസ്സിനാൽ * അപകാരത്തെച്ചെയ്യുംരാക്ഷസന്മാരെയെല്ലാം സപദിനശിപ്പി പ്പാൻമതിയായ്യരുന്നതുനം * പൃത്ഥ്വീശശിഖാമണേ! പുത്രവാത്സല്യമി പ്പോളുതുനീകാണിച്ചീടാതിരുന്നീടുകവേണം * ഇഹലോകത്തിങ്കലു ള്ളുത്തുക്കളായുള്ളവ രിൽനിന്നിരിമടിക്കില്ലത്തംചെയ്യുവാനൊന്നും * സത്യമാണിച്ചൊൽവതുനകുഞ്ഞുചെയ്തതെല്ലാം ചിത്തേപോമെന്നു വാൻ ചിത്തത്തിൽധരിച്ചാലും * അറിവുള്ളവരായോരസ്മദാദികളെ ന്നു മറിയാതൊരുകായ്മചെയ്തുതുടങ്ങുമോ? * സരസീരുഹേക്ഷ ണൻശ്രീരാമൻമഹാത്മനെ ന്നറിയുംഞാനുംമഹാനാകിയവസിഷ്ഠ നും * ഭീഗ്വദാദ്ധികളായമറ്റുള്ളമഹാവിപ്രാ ന്മാർക്കുമിക്കായ്മനന്നാ യറിവുണ്ടറിയേണം * ധർമ്മവുംമഹത്വവുംശ്രേയസ്സുമുണ്ടെന്നായി സ്സന്മതേ! നീമനസ്സിലോർത്തീടുന്നുണ്ടെങ്കിലോ * ചൊന്നതുപോലേ തവനന്ദനനായരാമൻ തന്നെസ്സന്ദേഹമെന്യേതന്നീടവേണംമ * ധർമ്മാർത്ഥയുക്തമായവാക്യമിത്തരമെല്ലാം ധർമ്മാത്മാവായവി ശ്വാമിത്രനോതിയനേരം * രണ്ടുനാഴികയോളംഭ്രൂവരൻനിശ്ചേഷ്ട നായ് ക്കൊണ്ടിരുന്നിപ്രകാരംദീനഭാവേനചൊന്നാൻ * ഇനിയും പതിനാറുവയസ്സുതികയാത്ത തനയൻമമചാരുപങ്കജവിലോച നൻ * ഘോരരൂപികളായയാമിനീചരവീര രാരോടുയുദ്ധംചെയ്യു മാളാകയില്ലന്നതുനം * ഇക്കണ്ടോരക്ഷസ്സുഹിംസ്രിപ്പടന്നധിപനായ നിൽക്കുംഞാൻവന്നിച്ചോരിസ്സൈന്യങ്ങളോടുംക്രൂരി * ഘോരന്മാ രായരാത്രിചാരികളോടുനേരുത്തു പോരുചെയ്തീടുവാനായ്പോരുന്നോ കൃപാനിധേ! * സരസീരുഹേക്ഷണൻശ്രീരാമൻബാലനൊട്ടു മറി യാതൈസൈന്യങ്ങൾക്കുചേരുന്നബലാബലം * അന്തഃപുരത്തെയെല്ലാ തിനിയുംരണാങ്കണ മെന്തെന്നുള്ളതുകണ്ടിട്ടില്ലവനറിഞ്ഞാലും * ഒൻപതായിരംവയസ്സെനിക്കുതികഞ്ഞതിൽ പിമ്പമോതനയന്മാ രില്ലാതെഖേദിക്കുമ്പോൾ * പുത്രകാമേഷ്ടിചെയ്തിട്ടുണ്ടായിമമനാല പുത്രന്മാരവരിൽവെച്ചഗ്രജൻരാമഭദ്രൻ * അവനെപ്പിരിയുമ്പോൾ മറവർമൂന്നുപേരും വിവശന്മാരായാത്രാഹത്തെവെടിഞ്ഞീടും * ആരാമൻതന്നെയപ്പോൾഘോരരാക്ഷാവര നാരോടുപൊരുതുവാൻകൊണ്ടുപോകുന്നുഭവാൻ * പുത്രഹീനനായ്ഞാനൊരുകിലു നിസ്സന്ദേഹം സത്വരംമരിച്ചുപോമെന്നുള്ളതോർത്തീടണം * എന്നാ

ല്ലോരാത്മാവായുള്ളോരട്ടശകുനൻ വന്നിതുനിയമത്തെമുടക്കാനെ
ന്നാകിലോ * സന്ദേഹമില്ലതെല്ലുമവനോടെതുക്കുവാൻ ധന്യനാംത
പോനിധേ!നാമേതുമാളല്ലയാ * നല്ലകാലത്തുജീവിവസ്ത്തിന്ന
ധികമായുള്ളോരുവീയ്യസമ്പത്തുണ്ടായിവന്നീടുന്ന * അല്ലാത്തകാ
ലത്തികലായതുപൊറുപോലുമില്ലാതെനശിച്ചുപോയീടുന്നമഹാമു
നേ! * രാവണാഭ്യാതികംക്കെതിരെനില്പാനിപ്പോളാവില്ലനമ്മാ
ലിതുദൈവനിശ്ചയമല്ലോ * സത്യക്കംപുരുഷായോരിക്കാലംനി
രൂപിച്ചാലെയുംവിപരീതമായിട്ടഭവിക്കുന്ന * വൃദ്ധനപ്പോളെ
ദേഹത്തെയുവ്വല്യമാൻപാരമത്തലോടിരിക്കുന്നരാമനുമിതുകാലം * ഇ
ത്തരംസ്നേഹപയ്യാകലനായ്സ്ഥിരിക്കുന്ന പൃതഥീനായകൻതന്റെ വ
ചനംകേട്ടനേരം * മിത്രഞ്ഞിൽവല്ലിച്ചുരുകോപത്തോടുടൻ വി
ശ്വാമിത്രനുമിപ്രകാരമുത്തരമുചെയ്താൻ * ചെയ്തീടാമിഷ്ടമെന്നു
പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സത്യം നീതള്ളിക്കളയുവാനോത്തിടുന്നവോ? രാജൻ *
മാനിയായോരുസിംഹമായിരുന്നിട്ടുനീപോയ് മാനായിബൂവിക്കുവാ
നെന്തെടോ! നിനയ്ക്കുന്നു? * നൽകുകയില്ലരാമൻതന്നെനീയെന്നാ
കിലോ പോകുന്നേനഹംവന്നവഴിയേമഹീപതേ! * സത്യത്തെവെ
ടിഞ്ഞുനീബന്ധുക്കളോടുംക്രൂടി വത്തിക്കസുഖമായിക്കാൽസ്ഥശിഖാ
മണേ! * അത്യന്തംവിശ്വാമിത്രൻക്രുദ്ധനായ് ചമഞ്ഞപ്പോളിദ്ധാ
തികലുങ്ങിപ്പോയ്പേടിച്ചുഗീർവ്വാണൌഘം * അതിയായ്വിശ്വാമിത്രൻ
കോപിച്ചുകണ്ടനേരം മതിമാനായീടുന്നവസിഷ്ഠനരുൾചെയ്തു * ഇ
ക്ഷ്വാകുവംശജാതനായനീനിന്റെവാക്യം രക്ഷിച്ചില്ലെങ്കിൽ പി
ന്നെസ്സത്യമാക്കുന്നുണ്ടായീടും? * ക്ഷിതിപാലകമൈഥലേ! നിന്നെപ്പോ
ലുള്ളവരാൽ കൃതമായുള്ള നീതിവഴിയായ് സമസ്തം * നടന്നീടുന്ന
നിത്യമതുകൊണ്ടതിനെനീ വിടുവാൻപാടുള്ളതല്ലെന്നതു ധരിക്കേ
ണം * ഗരുഡൻപീയുഷത്തെയെന്നതുപോലേപാരം പുരുഷശ്രേ
ഷ്ഠൻവീയ്യുംഗോപിച്ചുവസിക്കുന്ന * യുദ്ധേവൈശ്വമുണ്ടെന്നാകി
ലുമില്ലെങ്കിലുംയുദ്ധത്തിൽക്രൂദ്ധന്മാർബാലനെജയിക്കില്ലാ * കേവം
ക്ഷത്രിയരോജ്ജ്വലതിശ്രേഷ്ഠൻതന്നെനോക്കിയിങ്ങിനെയെല്ലാം വ
സിഷ്ഠൻചൊല്ലുംനേരം * രാമനെങ്ങുവന്നെന്തുചെയ്യുന്നിതെന്നീവ
ണ്ണം രാമൻറെഭൃത്യരോടു ചോദിച്ചുമഹീപതി * ചൊല്ലിനാരവര
പ്പോളംസ്വാമിൻ!ശ്രീരാമചന്ദ്രനല്ലാസാൽരീത്യാടനം ചെയ്തുപോ
ന്നതിൽപിന്നെ * എപ്പോഴുമതിയായഭയമാന്നിരിക്കുന്ന താൽപ
ര്യമൊന്നികലുമില്ലവനിയുകാലം * കഷ്ടപ്പെട്ടടിയങ്ങളധികംപ്രാത്ഥി
ക്കുന്നോളൊട്ടേറെമുഖംവാടിക്കൊണ്ടഹോ! സരോജാക്ഷൻ * നി
ത്യകൃത്യങ്ങൾമെല്ലെച്ചെയ്യാതെകണ്ടും വത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന
കാരണ്യവാരാന്നിധേ! * എറിതിഹാസമന്ത്രത്തുകൊണ്ടാചമത്തുകൊണ്ടി
ങ്ങനാ ണെന്തുരഹസ്യത്തിനാലുമീഹിതങ്ങളെക്കൊണ്ടും * സർവ്വ
രസത്തെപ്പറഞ്ഞുകുമാരകൻ സർവ്വമെന്നിയായിത്തനിയേവസി

ക്കുന്നു * ഉറങ്ങിനുമുട്ടിപ്പിനുമൊന്നിനുമിഷ്ടമില്ലാ സന്യാസിമാരെക്കണ്ടാൽപിന്നാലെപോകുമവൻ * അഭിമാനവുമില്ലാചെറുതുംരാജത്വത്തിലഭിവാഞ്ഛയുമില്ലാവല്ലാത്തരക്കുരൻ * ദുഃഖമില്ലവനാട്ടംകഷ്ടംവന്നീടുന്നതിലുംക്കാമ്പിലിഷ്ടംവന്നീടുന്നതിൽമോഹമില്ലാ * ആനന്ദപ്രാപ്തിക്കുള്ള വഴിനോക്കാതേകണ്ടു ഞാനിത്രനാളുംകഷ്ടംകഴിച്ചേൻവൃഥാകാലം * തത്വമായുള്ള വാക്യമിത്തരമോരോന്നോരിസ്ഥനായ്യസിക്കുന്നുശുദ്ധാവേദാന്തിരാമൻ * ധനമെന്തിനുകൊള്ളാമാപൽക്കാരണമെന്നാ യതുഘൽപറഞ്ഞെല്ലാമത്ഥികൾക്കേകീടുന്നു * എന്തിനിച്ചെയ്യേണ്ടതുഞങ്ങളെന്നറിഞ്ഞില്ലാ ചിന്തിച്ചാൽഭവാൻതന്നേഞങ്ങൾക്കുഗതിയുള്ള * രാമനെസ്സംസാരിയാക്കീടുവാൻ സമർത്ഥനായ് ഭ്രമിയിലൊരുവനുമുണ്ടാകയില്ലതുനം* ഭൃത്യന്മാരുടെവാക്യമിത്തരംകേട്ടവിശ്വാമിത്രനുമവരോടുസത്വരമരുൾചെയ്താൻ *ഇങ്ങിനെയാണെന്നാകിൽതുംഗമാഹാത്മ്യമേറും തിങ്ങുമശ്രീരാമനെനിങ്ങൾചെന്നിപ്പോൾതന്നെ * ഹരിണക്രൂട്ടംചെന്നുഹരിണത്തിനെപ്പോലെ തപരിതംകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവിൻസഭയ്ക്കിഹ * ശ്രീരാമനുമായോരീമോഹത്തിനാലോചിച്ചാൽ കാരണമാചത്തല്ലാരാഗവുമില്ലതുനം * ചൊല്ലിഴം വിവേകവൈരാഗ്യത്തിൽനിന്നുവന്ന നല്ലാരുമഹോദയമായുള്ള ബോധമത്രേ * യുക്തികൾകൊണ്ടുരാമൻതന്റെയിമ്മോഹത്തിനെ നീക്കുകിൽബ്രഹ്മാനന്ദംപ്രാപിക്കുംകമലാകൻ * ലൌകികവ്യവഹാരംസാമോദംതനിക്കുള്ള താകവെനടത്തീട്ടുരാമവൻകറവെന്നു * മാമുനിയിപ്രകാരമരുളിച്ചെയ്തനേരം രാമനുഗതനായാൻതാതനെവണങ്ങുവാൻ * ഒന്നാമതായിത്തന്റെതാതനെപ്പിന്നെനന്നായ് മാന്യമാനിതന്മാരാംമുനിനായകന്മാരെ * വിപ്രരെപ്പിന്നെത്തന്റെ ബന്ധുക്കളായുള്ളോരെപ്പിൽപ്പാട്ടത്തുഭൃത്യന്മാരായമറുള്ളോരെ * ഇങ്ങിനെമാന്യന്മാരായുള്ളോരെയഥാക്രമം മംഗലശീലൻവണങ്ങിടിനാൻവിധിപോലെ * തത്രവാണരുന്നപാർത്ഥിവസമൂഹായ മത്യന്തംതാഴ്മയോടുംചെയ്തവന്ദനങ്ങളെത*ാഖവൻകണ്ണുകൊണ്ടുംമുഖാവുകൊണ്ടുംതഥാ സ്വീകാരംചെയ്തീടിനാൻനല്ലൊരുവാക്കുകൊണ്ടും * നന്ദന!വരികെന്റെമടിയിലിരുന്നാലു മെന്നതന്റെതാതൻനന്ദിച്ചുചൊല്ലുംനേരം * ഭൃത്യന്മാർഭ്രമിതന്നിൽവിധിച്ചവസ്ത്രുതികൾ സതരമിരുന്നിതുസാരസവിലോചനൻ* ചൊല്ലിനാൻതനയനോടന്നേരംദശരഥൻ നല്ലൊരുവിവേകിനീകലാണനികേതനം * മുഢനൊപ്പാലേജീർണ്ണബുദ്ധികൊണ്ടാത്മാവിനെ പീഡിപ്പിക്കാതേകണ്ടുവാണുകൊള്ളുകവേണം * ജ്ഞാനിയായ്സ്തുപ്രണയത്തുതന്തടെവാക്യം മാനിച്ചുകേട്ടുകൊണ്ടുനിത്യവുംവർത്തിക്കുന്നു * നിന്നേപ്പോലുള്ളവർക്കുസിദ്ധിക്കും പുണ്യചരിതം സന്ദേഹംവേണ്ടാമുഖമാക്കുപദേശിക്കില്ലാ * എന്നതുകണ്ടുകതാരിൽവല്ലാത്തമോഹത്തിന്റെവഴിനയ്ക്കിടംനൽകീടാതേകണ്ടിരിക്കുന്നു * ആത്മകണ്ടാപത്തുകാംവിരള

ങ്ങളായ് ഭൂരെവത്തിക്കുമെന്നുചിത്തേധരിക്കുമാർ! നീ * അന്നേരംവസി
ഷ്ഠനുംഭ്രവരകുമാരകൻ തന്നോടുകനിഞ്ഞേവമരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ *
പാരിച്ചുദ്ദവ്യാപാരയുക്തരായ് ഭൂരുദ്ദ നാരായിവത്തിക്കുമീവിഷ
മാരികഠംതന്നെ * അല്ലലെന്നിയെനന്നായ് ജയിച്ചുമഹാബാഹോ!
നല്ലൊരുശ്രുൻതന്നെനീയതിന്നില്ലവാദം * കഠിനാപത്തുകളാംതിര
മാലകളേറെ മിടച്ചെന്തിമാത്രംജഡശാലിയുമായി * അജ്ഞാനി
കഠംക്കുയോഗ്യമായീടുംവ്യാമോഹാബ്ധേ തജ്ഞനല്ലാത്തപാലെനീ
യുന്തുമുഴുകുവാൻ? * പേശലഗുണവാനാംശ്രീരാമൻതന്നെനോക്കീ
കൗശികമുനീന്ദ്രനമന്നേരമരുൾചെയ്തു * പുരയെപ്പെരുച്ചാഴികണ
ക്കുനിന്മാനസം പെരികെത്തുള്ളുന്നോരാധിയിന്നഹോപാത്താൽ *
ഏതിനെയുദ്ദേശിച്ചാണെന്തുലക്ഷണമതിനേതൊരുമൂലംവന്നിതെ
ന്തുകണ്ടതുപോരും * ചൊന്നാലുമധിപിനൊബ്ബോധിക്കയില്ലനിനെ
ന്നിട്ടമിതംനിനക്കുള്ളതുസവ്വം * ബുദ്ധിമാനായവിശ്വാമിത്ര
നാരവുംനല്ലൊരുത്ഥവിസ്താരഗർഭമായുള്ളവാക്യമേവം * ചൊന്നതു
കേട്ടുനരമിടിവെട്ടുമ്പോലെമയി ലെന്നതുപോലെസൂര്യവംശകേതു
വാംരാമൻ * തനിക്കുള്ളഭിലാഷമാത്മസാധിക്കുമെന്നുനിനച്ചുള്ളത്തി
ലുള്ളഖേദത്തെവിട്ടീടിനാൻ * * * * * *

ശ്രീവാന്മീകീയം മോക്ഷോപായം വൈരാഗ്യപ്രകരണം
ഭാഷാഗാനം വൈരാഗ്യശതകപ്രതിപാദനം ഒന്നാംസർഗ്ഗം.

ജഗദ്ദ്വേഷപ്രകാശം.

പിന്നെയുംശ്രീവാന്മീകിതാനല്ലിനാൻഭദ്രപാജൻ തന്നോടുപാ
ത്രശ്രുകയ്യോണ്ടുകേട്ടാലുംനീ * ശ്രീരാമചന്ദ്രൻവിശ്വാമിത്രമാമു
നിതന്റെ ഗീരുകേട്ടതിമാത്രമാശ്വാസമാന്നുശഷം * പരിപൂർണ്ണാ
ത്മാകൊണ്ടു ഗംഭീരമായിച്ചാരു തരമായുള്ളവാക്യമിങ്ങനെചൊ
ല്ലീടിനാൻ * ഭഗവൻ! ഭവാൻതന്റെചോല്ലുത്തിനുള്ളുത്തര മഖി
ലംകഥിക്കുംഞാനജ്ഞനെന്നിരിക്കിലും * സത്തുക്കളായുള്ളവരരു
ളിച്ചെയ്യുംവാക്യ മലരാതലത്തിങ്കലാരഹോലംഘിക്കുന്നു? * താത
ന്റെയീഗൃഹത്തിൽജാതനായുള്ളനിതീഞാൻ കെയുകുന്നോടുംനന്നാ
യുള്ളനേൻക്രമത്തിനാൽ * പഠിച്ചിൽപഠിച്ചിതുവിദ്യയുംസദാചാര
പരനായുള്ളീനുപിന്നെത്തീർത്ഥമാടുവാൻവേണ്ടി * തരസാപാരാവാര
മഖിലയായീടുനി ലാരണീതലംനന്നായ് ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിച്ചിതു * ഇ
ക്കാലംകൊണ്ടുസംസാരാസ്ഥയിങ്ങില്ലാതായി ട്ടുംക്കാമ്പിലൊരുപി
ടിയിങ്ങനെയുണ്ടായിതേ * ഏതാണിങ്ങൊരുസുഖംസംസാരസ
ാരമി തെന്തഹോ!നിരൂപിച്ചാൽപ്രാണിവർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം * മരി
ച്ചുപോവാനായിജനിക്കുന്നിതുഭ്രമേ മരിക്കുന്നിതുപിന്നെജനിക്കു
ന്നതിന്നായും * ഇക്കാണുംചരാചരമായുള്ളപദാർത്ഥമൊക്ക

യുമസ്ഥിരമാണില്ലസംശയമേതും * ഓക്കിലീവിദ്വേഷഹേതുക്കളാംസാ
ധനങ്ങ ളൊക്കയുമാപത്തുകഠിക്കാസ്പദമായീടുന്നു * ഇങ്ങുമ്പാണിക്കി
തൊക്കുംപാപകാരണമാണി തൊരുനേരവുംതമ്മിൽസംബന്ധമി
ല്ലൊന്നിനും * നിനച്ചുകണ്ടാലേതുംസംശയമില്ലിവയ്ക്ക മനസ്സങ്കല്പം
കൊണ്ടുസംബന്ധമുണ്ടാക്കുന്നു * എന്തഹോ! പ്രയോജനംരാജ്യംകൊ
ണ്ടിങ്ങുപാത്താ ലെന്തിഹഭോഗങ്ങളാൽഞാനെന്നാലാരാകുന്നു * വ
ന്നതെങ്ങിനെയിതിങ്ങില്ലാത്തതെന്നുമില്ലാ നന്നായിവിചാരിച്ചാലാ
ക്കെന്തുഭവിക്കുന്നു? * എന്നെല്ലാമാലോചിച്ചിട്ടിനിക്കിക്കാണുന്നതി
ലൊന്നിലുംതൃക്കളിൽപഥികനെന്നപോലെ * ചിന്തകാമ്പിക
ലൊട്ടുംരതിയില്ലാതെയായി സത്തുക്കളെല്ലായ്പോഴുംവാഴ്ത്തുന്നമഹാമു
നേ! * എങ്ങിനെശമിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതിദുഃഖമെ നിങ്ങിനെയുള്ള
തായചിന്തകൊണ്ടതിമാത്രം * കോടരത്തിങ്കലുള്ള കൊടുതാംതിയ്യിനാ
ലെ വാടിയമരംപോലെതപ്പനായ്ചമഞ്ഞുഞാൻ * കാരുണ്യാം
ബുധേ! ഭവസന്താപപാഷാണൌഘ നീരസ്രുചിത്തനായിക്കൊ
ണ്ടിഹവാഴുന്നഞാൻ * ഇന്നഹോ! സജനത്തിലുള്ളാരുഭയംമൂലം
കണ്ണുനീരൊലിപ്പിച്ചുകരയാതിരിക്കുന്നേൻ * ചിന്താസഞ്ചയമായ
ചക്രായുധത്തിനാലെ സന്തതംസപാന്തത്തിനെക്യന്തനംചെയ്യുംവി
ത്തം * അറിവംവിട്ടാപത്തുള്ളപുരുഷന്നഹോ! പാരം പെറുകുട്ടീട്ട
ന്നോരുകളത്രംവസിക്കുന്നു * മന്ദിരമെന്നപോലേചിത്തത്തിനൊരു
മോദം തന്നീടുന്നതെയില്ലഹന്ത! മേമഹാമുനേ! * ഇപ്രപഞ്ചത്തി
ലോത്താലേറവുമുദാരയായ് സപല്പവുംദാർഢ്യമെന്നതില്ലാതെവ
ത്തിച്ചീടും * ലക്ഷ്മിയുമതിയായമോഹത്തിനെന്നല്ലാതെ സൂക്ഷ്മത്തിൽ
സുഖദമായുള്ളവല്ലെന്തുനം * തെല്ലുമേഗുണദോഷചിന്തയെന്നുള്ളതു
ള്ളി ലില്ലാതെദുരാശ്രുധയായിട്ടുള്ളാരുലക്ഷ്മി * ഭ്രഷ്ടപ്രകൃതിപോ
ലത്യന്തമൂഢയായി പ്രാപിക്കുന്നുപാശ്ചാത്തിയാമവൻതന്നെ *
വാടമില്ലേതുംലക്ഷ്മിയാകുന്നപയസ്സുഗ വ്വാടികളായസപ്പങ്ങൾക്കെഴും
വിഷത്തിൻറെ * ചഞ്ചലയുംക്രൂരനിതാലക്ഷ്മിയതിമാത്രം വഞ്ചിച്ച
വന്നീടുന്നിതോരോരോകർമ്മത്തിനാൽ * ചക്രവാതത്താൽഹിമമെ
ന്നതുപോലെശ്രീയാൽ കർക്കശനാക്കപ്പെടാതിരിക്കുന്നതുവരെ * പു
രുഷൻശീതമുഷ്ണസ്വഭാവനായ് ഭവിക്കുന്നു തൽമാഹാത്മ്യമേന്തുംകൌശി
കമഹാമുനേ! * വിദ്വാന്മാർശൂരരായോരെന്നാലുകൃതജ്ഞന്മാരത്യ
ന്തംസമർത്ഥന്മാർശാന്തന്മാരിവരെല്ലാം * ഉഴിയിൽശ്രീയാൽപരു
ഷീകൃതരായീടുന്ന പൂഴിയാലതിമാത്രംരതങ്ങളെന്നപോലെ * മറു
ള്ളോർനിന്ദിക്കാതെവണ്ണീടുംശ്രീമാൻചെറു മുറുംചൊല്ലാതെയു
ള്ളുത്തുനാകുന്നപുമാൻ * സമദർശിയായീടുംപ്രഭവിഷ്ണുപരം സുമ
തേ!നിരൂപിച്ചാൽഭൂല്ലേതന്നെഭ്രമെ * രസ്രുതിൽനിന്നുണ്ടായപൂ

വള്ളിയെന്നപോലെ സന്തതംചേതോരമയായിട്ടുള്ളോരുലക്ഷ്മി *
വ്യാളസഞ്ചയഗാത്രവിവർത്തശരീരയാ ണാലോചിക്കകിലേറാംചി
ത്തത്തെഹരിച്ചീടും * പിന്നിയുണ്ടഹോ!പാരംസ്വാധീനത്തിങ്കലാ
വാൻ ക്ഷണഭേദ്യയുമാണില്ലസംശയമേതും * പല്ലവകോണാഗ്ര
ത്തിൽപററിനില്ക്കുന്നവെള്ള ത്തുള്ളിക്കുതുല്യംക്ഷണഭേദ്യമായുസ്സാ
ത്താൽ * ഭ്രാന്തനെയെന്നപോലെദേഹത്തെയകാലത്തിൽ സന്ത്യ
ജിച്ചീടുന്നതേതാപസശിഖാമണേ! * പാരമീവിഷയസപ്തങ്ങളോട്ട
ള്ളസംഗം കാരണംമേതസ്സോറാംതളർന്നുവലഞ്ഞഹോ! * നന്നായി
ട്ടാത്മജ്ഞാനമില്ലാതെകണ്ടുവാണീ ടുന്നവക്കായുസ്സോറാംദുഃഖകാര
ണമല്ലോ * പരിച്ഛിന്നാകാരങ്ങളാകിയദേഹങ്ങളിൽ സ്ഥിരബുദ്ധിക
ളായിവാഴുന്നഞങ്ങൾക്കെല്ലാം * സംസാരമേഘമിന്നൽസ്സുഖം
പോലെയോറാം നിസ്സാരായുസ്സിലുണ്ടാസുഖമുണ്ടായീടുന്നു * കാറി
നെ വളച്ചീടാംമറിക്കാമാകാശത്തെ കെട്ടീടാംതരംഗൌഘമായു
സ്സിലാസ്ഥവയ്യാ * ശരൽക്കാലത്തിലല്പമായുള്ളമേഘംപോലേ കാ
ച്ചുംതൈലമില്ലാതുള്ളോരുദീപംപോലേ * നിതരാമിളകീടുംതിരയെ
ന്നതുപോലെ ഗതമായുണ്ടീടുന്നിതായുസ്സുനിരൂപിച്ചാൽ * അത്യന്ത
മൂഢൻബ്രഹ്മചിന്തവില്ലാത്തമർത്ത്യൻ വ്യർത്ഥമായുള്ളദീർഘായുസ്സു നി
ർദുഃഖത്തിനായ് * നേടീടുന്നിതുഹന്തതന്നെനാശംവരുത്തീടുന്നഗർഭ
മശതരിയെന്നതുപോലെ * ഏതുജീവിതംമൂലംപ്രാപ്യത്തെപ്രാപി
ക്കുന്നിതേതുജീവിതമില്ലാതാക്കുന്നസംസാരത്തെ*നിതരാമുൽകൃഷ്ടമാം
സുഖത്തിൻസ്ഥാനമായോ രതുതാൻജീവിതമെന്നോതുന്നവിപശ്ചിജ്ജ
നം * ജീവിച്ചീടുന്നതുണ്ടുവൃക്ഷസഞ്ചയമോർത്താൽ ജീവിക്കുന്നുണ്ടുമൃഗ
പക്ഷിസഞ്ചയങ്ങളും * മനനംചെയ്തുകൊണ്ടുസമയംകഴിക്കുന്ന മന
സ്സുള്ളവൻതന്നെനന്നായിജീവിപ്പവൻ * പിന്നെയുംജനനമാക്കു
ന്നൊരുകാതായീടുന്ന മന്നിലായവൻതന്നേജാതനായവനോർത്താൽ *
നാല്പതുകാലക്ഷേപംചെയ്തവനവനേവ മല്ലാതുള്ളവൻത്വഗ്വൃദ്ധ
ഗർത്തഭേദനം * ഭാരമാകുന്നശാസ്ത്രംമന്ദബുദ്ധിക്കുപാരം ഭാരമാകുന്ന
രാഗിയായവനാത്മജ്ഞാനം * ഭാരമാംശാന്തിയില്ലാത്തവന്നുമന
സ്സഹോ! ഭാരമല്ലാതാത്മജ്ഞാനമുള്ളവന്നേതുംദേഹം * തൃപമായുസ്സു
ബുദ്ധിമാനസംപിന്നെസ്ഥിരവ്യാപാരമഹങ്കാരമെന്നിവസകലവും*
ഭാരവാഹിക്കുഭാരംകണക്കെഴുന്നുള്ളാശയന്മാരായോർക്തിയായദുഃഖ
ത്തെയുണ്ടാക്കുന്ന * ഒന്നിച്ചുകൂച്ചിരുന്നായുസ്സെയവനത്തെ പിന്നീ
ടുപിരിഞ്ഞുപോകുന്നിതുഗതാദരം * സജ്ജനത്തോടുമൊന്നിച്ചുള്ളം
നാളിരുന്നിട്ടു ദുർജ്ജനമുപേക്ഷിച്ചുപായീടുന്നതുപോലെ * സൈ
ര്യവുംസ്ഥിരതയുമൊട്ടുമില്ലാത്തതായി പ്പുക്കുകിൽമൃത്യുപാത്രമായൊ
രായുസ്സിതോർത്താൽ * ശ്രദ്ധാശൂന്യമാണിതുനന്മയില്ലാത്തതായിട്ടു
രാതലത്തിങ്കലൊന്നുമില്ലിതുപോലെ * വെറുതേമോഹത്തിൽനിന്നു
ണ്ടായിവന്നതായി വെറുതെവളരുന്നതായിത്ഥംസപ്രപഞ്ചം * ഉര

ഹങ്കാരമായിട്ടുള്ളോരശുദ്ധിനാൽ പെരികെപ്പീഡിക്കുന്നുണ്ടീട്ടുന്നു മഹാമുനെ! * അഹങ്കാരത്തിനാലിങ്ങുപത്തുവർദ്ധിക്കുന്നു തഹങ്കാരത്തിനാലുംപ്പീഡകളുണ്ടാകുന്നു * അഹങ്കാരത്തിനാൽതാനാഗ്രഹമുണ്ടാകുന്നു തഹങ്കാരത്തെപ്പോലേമറ്റൊരുശത്രുവില്ലാ * ദുരഹങ്കാരമായീട്ടുള്ളോരുകുറിനാം ചിരവൈരിയെസ്സേവിച്ചിട്ടിഹമഹാമുനേ!* ഭോജനംജലപാനംഭോഗമെന്നിവയൊന്നു മീജനത്തിനുപാത്തോലില്ലാതെയായിത്തീർന്നു * ഞാനഹങ്കാരവശാലെന്തെല്ലാംചെയ്തീട്ടുണ്ടുനമൊട്ടാമപരമാർത്ഥമല്ലുയൊന്നും * എന്തൊന്നാണഹങ്കാരത്തൊട്ടുകൂടാതെയുള്ള തത്ത്വമില്ലപരമാർത്ഥമായതുതന്നെ * എത്രകണ്ടഹങ്കാരമായീട്ടുള്ളോരുമനുഷ്യൻ വർദ്ധിച്ചുവന്നീടുന്നിതത്രകണ്ടിഹപാർത്താൽ * പാരിച്ചോരാശയാകുംകടുകുപ്പോലതന്റെ ചാരുമഞ്ജരിനന്നായ് ശോഭിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * നിരഹങ്കാരവൃത്തിയായ്പ്പരംമൈവർദ്ധ്യത്തിനാൽ പെരുകുംദുഃഖംകൊണ്ടുതളർന്നോരിനിക്കിഹ * നല്ലതെന്തുചാരുകാരുണ്യമിയന്നാശ്രു മൊല്ലിത്തന്നീടവേണംചൊല്ലീഴംമഹാമുനേ! * ചിന്തിച്ചാലാപത്തുകൾക്കൊക്കെയുംനിലയമായന്തരസ്ഥമായ് ചുറുമേറുംവൃദ്ധഭാവമായി * ഉത്തമഗുണംവിട്ടിട്ടുള്ളതായ് ചഞ്ചലമായ് വർത്തിക്കുമഹംകൃതിപദത്തെപ്രയത്നത്താൽ * ഒട്ടുമാശ്രയിക്കാതെകണ്ടിരിക്കുന്നോനഹം ശിഷ്യത്തെയുപദേശിച്ചീടുകമഹാത്മാവേ! * ചഞ്ചലതരമായോരെന്നുടെചിത്തംദോഷസഞ്ചയംകൊണ്ടുപാരംശൈഥില്യമാർന്നിട്ടഹോ! * ആയ്മ്മാരായവരാൽസേവിക്കപ്പെട്ടീടുന്ന കായ്മയുള്ളുമോക്ഷപ്രാപ്തിപായത്തെവിട്ട * പീലിതന്നുടെലേശംവല്ലാത്തകാറിൽപെട്ട പോലെയങ്ങിനെവലിക്കുന്നുണ്ടുമഹോകഷ്ടം! * ഒരുകായ്വുമില്ലാതങ്ങോട്ടമിങ്ങോട്ടമായ് പെരികെപ്പാരവശ്യമാൻകൊണ്ടുഹോ! ചിത്തം * തപരപൂണ്ടലഞ്ഞുകൊണ്ടീടുന്നിതുരിൽതെണ്ടി ത്തിരിഞ്ഞുനടക്കുന്നപട്ടിയെന്നതുപോലെ * യാതൊന്നുമെങ്ങുംകിട്ടില്ലെന്നൊന്നുകിട്ടിയാലും ചേതസ്സിന്നതുകൊണ്ടുതൃപ്തിയുമുണ്ടാവുന്നുരാ * വട്ടിയിലെയ്തതന്നെസലിലംനിറച്ചാലുമൊട്ടമേനിറയാതെചോർന്നുപോയീടുംപോലെ * ക്രൂരതപാരമേറുംമാനസംതുഷ്ണയാകും തോയ്യയോടൊരുമിച്ചുജഡനായീട്ടുമെന്നു * പെണ്ണാട്ടിയോടുചേർന്നുകൊണ്ടൊരുശവത്തിനെയാണ്ണാട്ടിതിന്നുംപോലേതിനൊട്ടുക്കീടുന്നിതു * അന്യായമായിട്ടുധനംതേടിപ്പാരം ശൂന്യമായതിൽഭ്രമിച്ചീടുവാനായിക്കൊണ്ടും * ചണ്ഡമാരുതനൊരുതൃണത്തെയെന്നപോലെ കൊണ്ടുപോകുന്നുബഹുദൂരംമനസ്സഹോ! * പാതാളത്തിങ്കൽനിന്നുഭ്രതലത്തെക്കുംതഥാ ഭ്രതലത്തിങ്കൽനിന്നുപാതാളദേശത്തെക്കും * വന്നുംപോയിയുമിരുന്നീടുന്നകാമത്താൽ നന്നായിക്ലേശകാംക്ഷമെന്നതുപോലെതന്നെ * കഷ്ടമിക്കാലമത്രസ്സുന്നാൽത്താനിതുകാലം വേഷ്ടിതനായിത്തീർന്നേൻതാപസശിരോമ

ണേ! * പാരിച്ചുരുപംപൂണ്ടുപരന്നിട്ടുനതായി നേരോടേനിരൂപി
ച്ചാലൊന്നുമില്ലാത്തതായ * വേതാളഭ്രതത്തിനാൽബാലകനെന്ന
പോലെ ചേതസാഗൃഹീതനായ്ഭവിച്ചീടുന്നേനഹം * കണ്ണുന്നോര
ഗ്നിയെക്കാളധികംപൂട്ടുള്ളതാ യുള്ളുംഗശൈലത്തേക്കാൾഗുരുതിക്രമ
മായി * അത്യന്തംവജ്രത്തെക്കാളുറപ്പേറിയതായ ചിത്തമാംഭ്രതത്തി
നെക്കഴിയില്ലടക്കുവാൻ * വാരിരാശിയെക്കടിച്ചുകവേതീക്കാംമഹാ
മേരുപർവ്വതത്തിനെപ്പുഴുക്കിയെറിഞ്ഞീടാം * ന്നുനമഗ്നിയെപ്പാനം
ചെയ്യുകൊണ്ടീടാംമുനേ! മാനസമടക്കുവാൻസാധിച്ചീടുകയില്ലാ *
ചിത്തമാണെല്ലാറ്റിനുംകാരണംനിരൂപിച്ചാൽ ചിത്തമുള്ളപ്പോളു
ണ്ടുമൂന്നുലോകവുംഗുഢം * ചിത്തമൊന്നില്ലെന്നാകിലൊന്നുമില്ലെന്നാ
കയാൽ ചിത്തത്തെപ്പുനിപ്പെട്ടുംനശിപ്പിക്കുകവേണം * ചേതസ്സുത
ന്നിൽനിന്നുസ്സുഖദുഃഖങ്ങളെല്ലാം ജാതമായുലതന്നിൽനിന്നുകാടെന്ന
പോലെ * മാനസംവിവേകത്താൽ ക്ഷീണമായ്ഭവിക്കുകിൽ താ
നേപോംനന്നായ്സുഖദുഃഖങ്ങളെന്നോക്കുന്നേൻ * മോഹമാംക്രൂരരു
ട്ടുചേരുന്നരജനിയാ യാഹന്തഭാവനയായിട്ടുന്നോരാശമൂലം * ചേത
നാകാശത്തിങ്കൽസ്ഫുരിക്കുന്നുണ്ടുപാരം പാതകങ്ങളാംമൂടൽപ്പുക്കിടം
തപോനിധേ! * ആദരവകതാരിലാൻകൊണ്ടഹോ!പാര മേതൊ
രുഗുണത്തെഞാൻസ്വീകാരംചെയ്തീടുന്ന * കൃതനംചെയ്തീടുന്നിത
തിനെത്തുണ്ണനല്ല തന്ത്രിയെച്ചുരുതാദയാരെലിയെന്നതുപോലെ* നി
ലയംസ്വകീയകംപ്രാപിപ്പാൻകഴിയാതെ വലയിലകപ്പെട്ടവലയും
പക്ഷിപോലെ* ആശയെന്നൊരുന്നോരുവലയിൽപ്പെട്ടപാരം ക്ലേശി
ച്ചുകൊണ്ടുകാലംകഴിക്കുന്നിതുലോകം* തുണ്ണയെന്നെല്ലാവരുമനഹം
കഥിച്ചീടുമുണ്ണമേറുവുമേറുംജാലയാലതിമാത്രം * അമൃതുംശമിപ്പി
പ്പാൻമതിയാകാത്തവണ്ണം വിമലാത്മാവേ!മുനേ!ശുദ്ധനായ്തീന്നേന
ഹം * ഭീരുതയുണ്ടാക്കുന്നുധൈര്യശാലിക്കുപോലും പാരമന്ധതചേ
ത്തീടുന്നിതുകണ്ണുള്ളാനം * ശാന്തവ്യാപാരനേയുംഖേദിപ്പിച്ചീടുന്നി
തു ചിന്തിച്ചാൽകൃഷ്ണയായനിശയോടൊക്കുമാശാ * തന്നുടെചിത്തം
സ്വാധീനത്തിലല്ലാതെയായി ചെന്നീടുംദേഹംക്രൂടാതാരുടെപിന്നാ
ലെയും *ഒന്നുംകിട്ടുകയില്ലാവുധായായുള്ളവേശ്യതന്നോടുകിടനിൽക്കും
തുണ്ണചിന്തിച്ചുകണ്ടാൽ * എന്നാലിതാവാത്തതാണെന്നൊന്നുംനിന
യ്ക്കാതെ ചെന്നുനത്തനംചെയ്വാനുള്ളോരുവേഷംകെട്ടി * അത്യന്ത
മാഭാസമായ്നത്തനംചെയ്യുംവ്വോ നത്തകിക്കുതിരായിനിന്നീടുമാ
ശനുനം * എത്താത്തസ്ഥലത്തേക്കുമോക്കാതെകണ്ടുപാട്ടം തുപ്പി
വന്നാലുംഫലാപിനെയുംകാംക്ഷിച്ചീടും * നില്ക്കയില്ലൊരേടത്തും
സ്ഥിരമായ്ചപലയാംമക്കടത്തരുണിയോടാശയൊത്തീടുമോക്കിൽ*
ക്ഷണത്തിൽപ്രാപിക്കുന്നുപാതാളദേശംതഥാ ക്ഷണംകൊണ്ടാ
കാശത്തിലൊക്കയുംചരിക്കുന്നു * ഭ്രമിച്ചീടുന്നിതാശാകുഞ്ഞത്തിൽ
ചിത്തപരമ ഭ്രമംതന്നുണ്ണിയായിട്ടുന്നതുണ്ണയെന്നും * ഓക്കിലിപ്പ്

പഞ്ചത്തിലെല്ലാദോഷങ്ങളെക്കാളും ഭീഗ്ലമായുള്ള ദുഃഖംനൽകീടുന്നിതുതുഷ്ണാ * അന്തഃപുരത്തിലെന്നും വാസംചെയ്യുന്നവർക്കും ഹന്ത സന്താപമുണ്ടാക്കീടുന്നിതധികമായ് * ചിന്തയെട്ടരെക്കളഞ്ഞീലോകമൊരിക്കലും സന്താപമൊട്ടുപോലുമില്ലാതെവസിക്കുന്നു * ചിന്തയെത്യജിപ്പതുതുഷ്ണയാംവിഷൂചിക യ്ക്കന്തത്തെവരുത്തുവാൻ നല്ലൊരുമന്ത്രമത്രേ * വാമാംഗിതാനുംരോഗപീഡയുംതുഷ്ണയുമി ബ്ഭൂമിയിൽഗംഭീരനായുള്ളൊരുപുമാനെയും * ഉത്താനതപത്തെപ്രാപിപ്പിക്കുന്നമഹാമുനേ! മാത്താണ്ഡമുഖങ്ങളുള്ളത്തെയെന്നപോലെ * ഇടിത്തീ,കുപ്പലോഹകണങ്ങൾക്കുള്ളനാളം കൂടുന്നായുള്ളവാളിൻമൂർച്ചയെന്നിവെക്കെല്ലാം * ചിത്തത്തിലിരിക്കുമിതുതുഷ്ണയ്ക്കുള്ളതിൻവണ്ണമത്യത്ഥംതീക്ഷ്ണതയില്ലോർത്തുകാണുകിൽബ്രഹ്മൻ! * മേരുപർവ്വതംപോലെസ്ഥിരനാണെന്നാകിലും ശൂരനെങ്കിലുംനല്ലബുദ്ധിമാനെന്നാകിലും * പുരുഷശ്രേഷ്ഠനായുള്ളവനെക്ഷണംകൊണ്ടുപാരിതിൽതൃണമാക്കിച്ചെയ്യുന്നതുഷ്ണാമുനേ! * നനഞ്ഞകടൽമാലയാകിയകമ്പികളാലനിശംഗാഢമായ്ചാപമാന്നിരിപ്പതായ് * ഓരോരോതരംമാറിവന്നുചേരുന്നതായി പ്പാരംകുത്സിതവീണാദണ്ഡമെന്നതുപോലെ * കണ്ടീടുമിശ്ശരീരംകൊണ്ടിഹനിരൂപിച്ചാലുണ്ടാകയില്ലുഃഖമല്ലാതെസംസാരത്തിൽ * ഇല്ലംകൊണ്ടഹോ!പരമാനന്ദംപ്രാപിക്കുന്നിതല്പംകൊണ്ടതിയായസങ്കടമാന്നീടുന്നു * ഇല്ലൊരുതൃണംപോലുംനീചമേറവുംതുനമില്ലഹോദേഹംപോലേശോച്യമിങ്ങൊന്നുംപാർത്താൽ * അഹങ്കാരമാംനല്ലഗൃഹസ്ഥനുള്ളമഹാഗൃഹമാണഹോ! ചിന്തിച്ചീടുകിൽകളേബരം * ഇന്നിതുനശിച്ചാലുംനന്നായിനിനെന്നാലുമൊന്നുമേമമവന്നീടുന്നതിന്നില്ലാമുനേ! * നിരയായ്ചേട്ടപ്പെട്ടൊരിന്ദ്രിയപശുക്കളും സ്ഥിരമില്ലാത്തതായതുഷ്ണയാംഗൃഹണിയും * മുത്താഞ്ചിത്തമായിട്ടുള്ളൊരിത്തൃണത്തേരിൽ ശ്രീരാമാംഭവനത്തിലൊട്ടുമില്ലിഷ്ടംമമ * നാവായകരങ്ങിനാലാക്രാന്തമായവക്രൂരോരംകൊണ്ടഹോപാരംദാരുണതമമായി * എല്ലിൻറെമറികളുംപല്ലുംകണ്ടീടുന്നൊരുവല്ലാത്തദേഹഗേഹന്തികലില്ലിഷ്ടംമമ * എന്തിനാണിഹസമ്പത്തെന്തിനാകുന്നുരാജ്യമെന്തഹോ!ദേഹംകൊണ്ടിങ്ങാഗ്രഹമെന്തിനോത്താൽ * കാലമിങ്ങിനെയല്പം കഴിഞ്ഞാലുടൻവന്നകാലനാകയേഹന്ത! കുന്തനംചെയ്യുമല്ലോ * ഉള്ളിലുംപുറമെയുംരക്തവുംമാംസവുമായുള്ളതായ്പാരമോത്താലാറുചീട്ടുനതായി * നാശമേസ്വഭാവമായുള്ളൊരിദ്ദേഹത്തിന്നു കൈശികമഹാമുനേ! രമ്യതയെന്തൊന്നുള്ളൂ? * വാർദ്ധക്യകാലത്തിങ്കൽ വാർദ്ധക്യംവന്നീടുന്നു മൃത്യുകാലത്തിൽതഥാമൃത്യുവും വന്നീടുന്നു * ഐശ്വര്യമുള്ളവനംഭിക്ഷയേറുണ്ണുന്നോനുമിശ്ശരീരത്തിനോത്താലേതുമേഭേദമില്ലാ * മിന്നലുംശരൽക്കാലത്തുള്ളൊരുജലദവുമെന്നതുപോലേതന്നെഗന്ധവ്വനഗരവും * ശാശ്വതമെന്നുള്ളിൽവിശ്വസിച്ചി

രിപ്പവ നിഗ്ഗീരത്തിനേയുംവിശ്വസിക്കട്ടെനന്നായ് * കായ്ഭോരങ്ങ
ളായതിരമാലകൾചേന്ന പാരമായിളകീട്ടും സംസാരസമുദ്രത്തിൽ *
ജാതനായുള്ളവന്നുചിന്തിച്ചാൽബാല്യത്തിങ്കൽ ഖേദമൊന്നല്ലാ
തെകണ്ടില്ലഹോ! സുഖലേശം * മാന്ദ്യവുമശക്തിയുമാപത്തുംമൂ
കതയും ദൈന്യവുംലോഭതയുംതൃഷ്ണയുംദ്വേഷതയും * ചിന്തി
ച്ചാലഖിലവുംബാല്യമെന്നതിൽതന്നേ സന്തതംപ്രതിഷ്ഠിതമായിരി
ക്കുന്നതുനനം * ചഞ്ചലമല്ലോപാരമാനസംസ്വഭാവത്താൽ ചഞ്ചല
തയുംവാസസ്ഥാനമാകുന്നബാല്യം * രണ്ടുമൊന്നിച്ചുചേർന്നുകൊണ്ടി
ടുംകാലത്തിങ്കലുണ്ടാകുംപാപത്തിന്നന്തമെന്തഹോ! പാർത്താൽ *
വഹ്നിജ്വാലയുംമിന്നൽക്കൊടിയുംതുല്യംവും സുന്ദരീജനത്തിന്റെ
ലോചനങ്ങളുംതഥാ * പൊല്ലെഴുംതപോനിധേ! പാപല്യംപേറിച്ചു
ബാല്യമെന്നതിൽനിന്നുതന്നെയാണെന്നോർക്കുന്നോൻ * അല്പംകൊ
ണ്ടധീനനായ്തീരുന്നിതേറാമെന്ന ല്ലല്പംകൊണ്ടഹോ! ഭാവദ്വേത്തെ
പ്രാപിക്കുന്നു * സന്തോഷിച്ചീടുന്നിതുനിതരാമമേധ്യത്തിൽ ചിന്തി
പ്പുകണ്ടാൽബാലൻപട്ടിയോടൊക്കുമല്ലോ * കണ്ടതൊക്കെയുംതിന്മാൻ
കൊതിച്ചീടുന്നുപാര മുണ്ടാകുന്നിതുമോഹം മന്ദനെക്കയ്യേലാക്കാൻ *
ഇങ്ങിനെചലുതായമൂഢതചേർന്നബാല്യ മെങ്ങിനെമഹാമുനേ! സുഖ
മായ്ഭവിച്ചീടും * മാതാവിൽനിന്നുംഭയംതാതനിൽനിന്നുംഭയം ഭീ
തിയുണ്ടാകുംതന്റെഗുരുനാഥനിൽനിന്നും * ലോകത്തിൽനിന്നുംമൂ
ത്തബാലനിൽനിന്നുംഭയം ഹാ! കഷ്ടംബാല്യകാലംഭയമന്ദിരംതന്നെ *
എല്ലാദോഷവുംബാധിച്ചീടുമാശയമാന്ധ്യ മെല്ലാത്തോരവിവേകവിട
നഗൃഹമായ * ശൈശവകാലംചെറുംസന്തോഷകരമായി കൈ
വശികമഹാമുനേ! ഭവിക്കില്ലൊരുവക്കും * പിന്നീടുബാല്യാനന്ധ്യംവിട്ടു
ന്മനോരഥമൊന്നുമേസാധിക്കാത്തപുരുഷൻസംഭ്രമം * പാരമുണ്ട
ടിപതിച്ചീടുവാനായിക്കൊണ്ടു താരുണ്യാവസ്ഥയേയുംപ്രാപിച്ചു
കൊള്ളുന്നിതു * മാനസബിലത്തിങ്കൽവാസംചെയ്യുന്നതായി നാനാ
വിഭ്രമങ്ങളെയുണ്ടാക്കീടുന്നതായ * കാപ്പിശാചുബുദ്ധിച്ചുധികംയുവാ
വഹോ മാമുനേ! വിവശനായ്പുഷ്പപ്പെട്ടീടുന്നിതു * ചെറികെപ്പറിപ്പി
നാൽവലിച്ചുതായീടിലും ഉണ്ടുശുശ്രൂഷകൊണ്ടുന്മ്മൂലയാണെന്നാ
ലും * പുരുഷത്വത്തിനാലെത്രയായിക്കിലും പുരുഷൻതന്റെ
ബുദ്ധിയെവനശിയ്ക്കുംകിൽ * കാലുഷ്യംപ്രാപിക്കുന്നുപാരമായ്മുനേ!
വർഷാക്കാലംവന്നെത്തുമ്പോൾനദിയെന്നതുപോലെ * ദേഹമാംപു
ടവുനാനിഷ്ക്രമദ്ധ്വജലധിതലത്തിൽനി ന്നാഹന്ത! വന്നതായയൌവനജലഭ
രമാൽ * മാനസഹരിണങ്ങളതിവേഗത്തിലോടി ത്താനേപോയ്പതിക്കു
ന്നവിഷയക്കഴിതന്നിൽ * താരുണ്യമതുൽകൃഷ്ണസ്ഥാനത്തേപ്രാപി
ക്കുമ്പോഠം മാരാത്ത്യാനശിക്കുവാൻപതിച്ചീടുന്നമത്തൻ * താരുണ്യ
ദ്വേവാരാന്നിധിയേസ്സുഖത്തോട്ടമാരഹോ! കടന്നുകൊണ്ടീടുന്നസാ
ധോ! നന്നായ് * പാപീൽസന്നുനംമഹാത്മാവുമായവൻതന്നെ പൂരു

ഷനെന്നചൊല്ലീടേണ്ടതുമവനെത്താൻ * ആയുന്മാക്കാസ്പദമാംവിന
യംഭ്രിയായ കാരുണ്യംസുഹൃണെയുള്ളമെന്നിവസകലവും * ചേരുന്ന
തായനല്ലയെയവനംനിരൂപിച്ചാൽ പാരിൽഭൂല്ലഭേതനൊരുമ്മി
കാനനംപോലെ * കേവലംമാംസാദികംകൊണ്ടുനിർമ്മിച്ചതായ
പാവയായ് സ്സായുതോലെല്ലിത്യാദിചേർന്നതായ* നാരിതൻയന്ത്രലോ
ലമാമംഗപഞ്ജരത്തിൽ ചേരുന്നതെന്തുശോഭയാണോക്കിൽമഹാമു
നേ! * നേത്രത്തിന്നഴകുണ്ടെന്നാകിലോബാഷ്പംമാംസം രക്തംതോലി
വയെല്ലാംവെവ്വേറെയാക്കിനോക്കി * ചിന്തിച്ചീടുകരമ്യമെന്നെയോ
യെന്നീവണ്ണ മെന്തിനുവൃഥാഹന്തമോഹിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * പൊൻ
കുന്നിൻകൊടുമുടിതന്നുടെതടത്തിങ്കൽ പങ്കമറൊഴുകുന്നഗംഗയെ
ന്നതുപോലെ * നല്ലൊരുമുകുതാഹാരംയാതൊന്നിലതിമാത്രമുല്ലസി
ച്ചീടുന്നതായിട്ടിഹകണ്ടീടുന്നു * അക്കൊങ്കപിനൊശുശാനസ്ഥലത്തി
ങ്കലുള്ള നായ്ക്കൂഠംനൽചോറുരുളയെന്നപോലെള്ളപ്പമയ് * ഉഠംകു
രുന്നിങ്കൽതൃപ്തികയ്യുണ്ടതിനീടുന്ന തായ്കുണ്ടുകൊണ്ടിടുമാറായി
ത്തീരുന്നവല്ലോ * തൊട്ടിടിലുപദ്രവംചേർക്കുന്നതായിത്തല കെട്ടാ
യീടുന്നനല്ലകഞ്ഞുംധരിച്ചതായ് * ഉരിതാഗ്നിയാംനാരിനരനെത്തു
ണംപോലെ തപരിതമെരികുന്നുലോചനാച്ചിസ്സിനാലേ * ദുഃഖിൽ
ജ്വലിക്കുന്നതാകിലുമതിയായ രൌരവാഗ്നിക്കുചിന്തിച്ചീടിലിന്നാരീ
ജനം * നീരസതപവുംസരസതപവുംചേന്നപാരു ദാരുണതരമായോ
രിന്ധനമായീടുന്നു * മാരനാംവേടൻമൂഢമാനസന്മാരാസ്യാഴം പൂരു
ഷന്മാരാകുന്നപക്ഷിസഞ്ചയങ്ങളെ * കലിതാമോഹോത്സുബന്ധിച്ചു
കൊണ്ടീടുവാൻ വലയാക്കീടുന്നിതുചടുലേക്ഷണനാമരൊ * പാത്തീ
ടിൽസംസാരമാംപലപലത്തിങ്കൽചിത്ത കർദ്ദമത്തിലായ് ചരിച്ചീടു
ന്നപുമാന്മാരാം * മീനങ്ങൾക്കഹോ!ദുഷ്ടവാസനചരടല്ലോ മീനരേ
ത്രങ്ങൾപൂണ്മലിയായ് ഭവിക്കുന്നു * കടപ്പുംക്രൂടീടുന്നുദോഷരേതങ്ങളെ
ല്ലാമടക്കുംചെയ്യുവെച്ചിട്ടുള്ളൊരുപെട്ടിയായി * സങ്കടങ്ങളെപ്പൊ
വാനയച്ചീടാതെകെട്ടും ശൃംഖലയാകുംസ്ത്രീയായ് ചേർച്ചയിങ്ങുണ്ടാകേ
ണ്ടാ * രക്തമാണിതുപാത്താലസ്ഥിയാണിതുമാംസ മിത്തരംകുറച്ച
നാളാലോചിച്ചിരുന്നീടിൽ * സുന്ദരിയായവളെക്കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീ
ടുവാൻ പിന്നീടബന്ധമൊന്നുമില്ലാതെയായീടുന്നു * നാരിയുള്ളവനു
ള്ളിൽരോഗേച്ഛയുണ്ടാകുന്നു നാരിയില്ലാത്തവനുരോഗേച്ഛയെങ്ങു
പാർത്താൽ? * ലോകത്തെത്യജിച്ചിതുനാരിയെത്യജിച്ചവൻ ലോക
ത്തെത്യജിച്ചവൻസുഖിയായ് ഭവിച്ചീടും * ചിന്തവിട്ടൊന്നാമതായ്
നോക്കുന്നാൾമനോജ്ഞമായ് വന്തു!പിന്നതിമാത്രംസന്താപംനൽ
കുന്നതായ് * ഭൃംഗപക്ഷ്മാംശുപോലേചഞ്ചലമായരോഗ ത്തിങ്കലി
ല്ലകതാരിലല്പവുംതാൽപര്യംമേ * മരണംമഹാരോഗംവാർദ്ധക്യംമുത
ലായ പുരുഭീതിയിൽനിന്നുവേഗത്തിലൊഴിഞ്ഞിനി * സുതരാംമഹാ
ത്മാവേ!പരമാനന്ദമായപദത്തെപ്പുണ്ടുപ്രാപിപ്പാൻകൊതി

ക്കുന്നേൻ * തൃഷ്ണതെല്ലുമേലാത്തചേരാത്തബാലതപത്തെ സ്സതപരംവി
ഴുങ്ങുന്നയൌവനംവന്നുബലാൽ * വാൽക്യംയൌവനത്തെവിഴുങ്ങീട്ട
ന്നുപിന്നെ പ്പാത്താലുംപരസ്പരംക്രൌര്യമുള്ളതുമനേ! * നിഷ്പ്രയാസ
മായ്വിടിച്ചീടുന്നസപത്നിയി ലുംപ്പേടിയേറുമേടുമംഗനയെന്ന
പോലെ * വാൽക്യമെന്നുള്ളതുമത്യുനെബ്ബാധിക്കുമ്പോളാത്തപൂണ്ട
തിടുമോടിപ്പോകുന്നബുദ്ധി * ഭൃത്യരുംപുത്രന്മാരുംസ്ത്രീകളുമതുപോ
ലെ മിത്രവർഗ്ഗവുംപാരംബന്ധുക്കളായുള്ളോരും * വാൽക്യംകൊണ്ടു
ദേഹംപാരമായ്നിറയുന്ന മത്യുനെഹസിക്കുന്നുഭ്രാന്തനെയെന്നപോ
ലെ * ദീനനായ്ജരാനായ്സൽഗുണപരാക്രമ ഹീനനായ്ദൃഷ്ടേക്ഷ്യ
നായ്നാണീടുന്നവനായ * കീഴവൻതന്നെപ്രാപിച്ചീടുന്നുരാഗ്രഹം കു
ഴപോയ്നലുതായവൃക്ഷത്തെയെന്നപോലെ* സകലാപത്തുകൾക്കുംന
ല്ലൊരുസഖിയായു മകതാരഹോ!പാരമെരിച്ചീടുന്നതായും * അത്യ
ത്ഥംദൈന്യമാൻമുള്ളോരുരാശതാൻ വലിച്ചുവരുന്നിതുവാൽക്യ
കാലത്തികൽ * മനേ!ഞാനിനിമമവന്നെത്തുംജന്മത്തികലെന്തെല്ലാ
മനുഭവിച്ചീടേണംകഷ്ടമേവം * അപ്രതീകാരയോഗ്യമാകിയഭയംഘോ
രമുൾപ്പൂവിൽവലിക്കുന്നവാൽക്യകാലത്തികൽ * അത്യന്തംരാഗ
മോഹസോല്ലാസംവളരുന്ന ശക്തിയില്ലായ്കമൂലംഭജിപ്പാൻകഴിവില്ലാ *
ചിത്തമങ്ങിനെയെന്തുനീറായിത്തീന്നീടുന്ന വാൽക്യകാലംമഹാസങ്ക
ടംതന്നെമനേ!* ജരയെന്നോരുംക്ഷാരംപാരമായ് പൂശീട്ടുള്ള നരന്മാ
രുടെശിരസ്സാകുന്നക്രുശ്മാണ്ഡത്തെ * സരസംപരിപക്വമായിതോയെ
ന്നനോക്കി ത്തരസാകാലനീശൻഭക്ഷിച്ചീടുന്നവത്തെ * മൃത്യുവാകുന്ന
രാജാവെഴുനെള്ളുന്നകാലം സതപരംനരയായവെള്ളച്ചാമരയോടും *
പെരുതായുള്ളോരാധിവ്യാധികളായസൈന്യ മുരുകെയുൾക്കത്തോടും
വന്നീടുന്നിതുമുമ്പേ* നല്ലോരുനരയായകാരയാൽവെളുപ്പിച്ചിട്ടുള്ളോ
രുശരീരമാമനഃപുരത്തിനുള്ളിൽ * പീഡയുമശക്തിയുമാപത്തുമായീ
ടുന്ന പേടമാൻമിഴികൾതാൻവഴുന്നസുഖത്തോടും * വൃദ്ധതപംപ്രാ
പിച്ചിട്ടുംജീവിച്ചുകൊള്ളുംമഹാ നത്ഥമാംഭജ്ജീവിതവഞ്ചനയെന്തി
നുകൊള്ളാം? * പാത്തലത്തികലാക്കുംജയിപ്പാൻകഴിയാത്ത വാൽ
ക്യംതോല്പിക്കുന്നസർവ്വദുഃഖങ്ങളേയും * ഇപ്രപഞ്ചത്തിലെങ്ങുനാകി
ലുമൊരുടിക്കി ലല്പംവല്ലതുംസുഖമുണ്ടെന്നതോന്നീടുകിൽ * എലിവ
ന്നകാലത്തിൽസ്തംബത്തെയെന്നപോലെ ബലവാൻകാലനതുംകുന്ത
നംചെയ്യുന്നല്ലോ * തീരെസ്സർവ്വംഭക്ഷിച്ചീടുമിക്കാലൻമഹാ വാരി
രാശിയെബ്ബഡവാഗ്നിയെന്നതുപോലെ * യാതൊരുജഗജ്ജാലംഗ്ര
സിക്കാതിരിക്കുന്ന വാദമില്ലേതുമായതില്ലാത്തതായീടുന്ന * വിശ്വത്ര
യത്തെപ്രാപിച്ചിരുന്നീടുമതായി വിശ്വത്തെയെല്ലാംഭക്ഷിച്ചീടുന്ന
തായകാലം * ചൊല്ലെഴുംമഹാന്മാക്കുംകല്പിച്ചതിന്നുമീതേ തെല്ലുമേ
സമയത്തെനൽകുന്നതില്ലപാത്താൽ * മേരുപർവ്വതംപോലേഗൌര
വമുള്ളോരെയും പാരിതിൽശ്രുതിരംഭന്മാരായുള്ളവരെയും * സൌന്ദ

യ്മുള്ളോരെയുംഭക്ഷിച്ചീടുന്നകാലൻ പന്നഗങ്ങളെയെല്ലാംഗരുത്മാ
നെന്നപോലെ * പുല്ലുംപൂഴിയുംമേരുപർവ്വതംമഹേന്ദ്രനെന്നല്ലഹോ!
പണ്ണംവാരാന്നിധിയെന്നിവകളും * തന്നെച്ചുരിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതി
ന്നായിക്കൊണ്ടുതന്മയമാക്കീടുവാനുദ്യോഗിക്കുന്നകാലൻ* ഇക്കാലൻ
ഭ്രതങ്ങളാംമശകക്ലൂട്ടംചെയ്യും ഘുംഘുമധ്വനിചേർന്നീഴാറായിട്ട
നിൽക്കും * ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളാമത്തിമരത്തിൻഫലങ്ങളെ ബ്രഹ്മൻ!
താങ്ങുന്നൊരത്തിമരമായ്നിന്നീടുന്ന * ഇക്കാലൻജഗത്തായജീർണ്ണിച്ച
വനത്തിൽനി ന്നക്കനാംനേരംകൊണ്ടുനോക്കിക്കണ്ടതിവേഗം * പ
കപമായുള്ളലോകപാലരാംഫലങ്ങളെ യൊക്കയുംപറിച്ചതിന്നീടുന്ന
മഹാമുനെ! * ലോകമാംജീർണ്ണഗൃഹമേകീർണ്ണമായ്ടപ്പുള്ളതാകിയത്ഥ
ണയുകയുലോകരെയൊഴുക്രമാൽ * മൃത്യുവാംസമ്പത്തിന്നുഗ്രകോട
രത്തിങ്കൽ നിത്യവുമെടുത്തിട്ടുകൊണ്ടീടുന്നിതുകാലൻ * പാരിച്ചലോ
കരതനജാലത്തെഗ്ഗണങ്ങളിൽ പാരാതെകോത്തുനല്ലഭ്രഷണമെന്ന
പോലെ * തന്നുടെദേഹത്തിങ്കലല്പംനാളണിഞ്ഞിട്ടു പിന്നീടുനിഷ്കരു
ണംഹന്ത! ചെയ്യുന്നകാലൻ * ദൈന്യവുംമൂഢതയുംശിഥിലതവുംപാര
മാന്ത്യമുള്ളഭ്രതമൃഗവൃന്ദത്തെസ്സകൌതുകം * ലോകമായീടുന്നൊരുജാംഗ
ലജാലകത്തിലാകവേനായാട്ടാടിടുക്കുംകാലന്നഹോ! * കല്പാന്തമഹാ
ഗ്നിവംബദ്ധവാഗ്നിയാംനല്ലൊരുല്പലംചേരുംക്രീഡാസരസ്സായീന്നീട്ടു
ന്ന * കട്ടുതിരുമുകാദിചലമാതിരസമിടചേർന്നുള്ളതായഭ്രതസ
ഞ്ചയത്തോടും * ദധിസാഗരംഗുശുദ്ധാണ്ഡമെന്നിവയോടു മധികംമുദാ
പഴേതാകമാലോകംതന്നെ * കാലത്തെഴുനേറുരക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീ
ടുവാൻകാലനവിശേഷമാമന്നമായീന്നീടുന്ന * ചാതുർയ്യമോടുംനടന്നാ
ശ്രുതൻക്രൂരരോടും ഭ്രതസഞ്ചയങ്ങളെസ്സകലംമുടിക്കുന്ന * സംഹാരശ
ക്തിയാകുംവ്യാഘ്രികാലനാൽഹന്ത സംസാരവനതതികൾനിത്തപ്പെ
ട്ടിരിക്കുന്ന * അമിതാനന്ദംതന്നെറകരതാരതിൽകാലൻ കമലോല്പല
കൽഹാരാവലിമാലിതയായ് * ധാത്രിയാംരസമാന്ന്വലുതായുള്ളപാ
നപാത്രത്തെയുരിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതുപോനിഭേ! * സടയാൽവികട
ങ്ങളാകിയപീനാംസങ്ങളിടിപോലുള്ളശബ്ദാവികടാസ്സോടമേറും *
എന്നിവസകലവുംചേർന്നുള്ളനരസിംഹം തന്നെയാണഹോ! നിജഭൂത
പഞ്ജരതിങ്കൽ * നേരംപോക്കിനുവേണ്ടിധരിച്ചിട്ടുള്ളതായ ചാതു
രചേന്നീടുന്നപക്ഷിയായീടുന്നതും * വല്ലകിക്കെതിരായമധുരധ്വനി
യോടും നല്ലൊരുശരദ്ചന്ദ്രനിർമ്മലച്ഛവിയോടും * മരുവുംമഹാകാള
നാകിയദേവൻതന്നെ സ്സുസംകയിലാക്കിധരിക്കുന്നപോൽകാലൻ *
ടങ്കാരധ്വനിയോടുമെന്നല്ലവലുതായ സങ്കടശരങ്ങളെപ്പാരമായ്പ്ര
യോഗിച്ചും * സന്തതമോരോമായുള്ളൊരുപാപത്തോടും ഹന്ത! സർവ്വ
ദുശാഭിച്ചീടുന്നകാലൻപാരം * കാലരുചിയാമീശൻസേച്ഛയാല
ഹോ! സചയം കാളരാത്രിയായീന്നനത്തനംചെയ്തീടുന്ന * അക്കാലം

ദേവലോകദേസഞ്ചയംപാരം പൊല്ലുണ്ണഭ്രഷണങ്ങളാകുന്നിതം
ഗങ്ങളിൽ * പെരികെക്കളകളശബ്ദംകൊണ്ടുജ്വലിക്കും നരകങ്ങളായു
ള്ള മഞ്ജീരമാലതാനെ * ചാതകമാകുന്നാരുപാടോടൊരുമിച്ച പാ
താളതലമായപാതത്തിൽചേന്നീടുന്ന * പാക്ഷീന്ദ്രപാർശ്വഹിമവാനാം
പർവ്വതമൊരുകാതിൽ ദിഗ്ഗജമേരുനാരസ്ഥിമുദ്ദികയായീടുന്ന * മ
റൊരുകണ്ണത്തികൽമേരുപർവ്വതംതന്നെ കറുമറുള്ളകണ്ണഭ്രഷണ
മായീടുന്ന * ചന്ദ്രാർക്കന്മാരുംതഥാഗണ്ഡമണ്ഡലത്തികൽ നന്നായിട്ടി
ളകുന്നകുണ്ഡലദ്വയമത്രെ * പൊല്ലാന്നലോകാലോകപർവ്വതശ്രേണി
പാരം നല്ലൊരുകടിസൂത്രമായിട്ടഭിക്കുന്ന * പിൻഭാഗംതന്നിൽതുങ്ങി
ശ്ശോഭിച്ചീടുന്നതായ ശംഭുനന്ദനൻതൻറെപത്തുബാഹുകളാലും * മൂ
ന്നുകണ്ണിലുമേറുമായുള്ള രശ്മിത്തികൽ നിന്നുളവാകുംമഹാന്ധകാര
ത്തിലോരുണ്ടുളായ് * ജടയിൽതുങ്ങിപ്പാരമിളകീടുന്നതായോ രുദ്ധനായ
കകീണ്ണശിപശീഷ്ണങ്ങളാലും * പാരുമന്ദാരപുഷ്പമതിയായ്നിലസുന്ന
ഗൈരീകന്തളപാശപാമജാലത്താലും * ആരാവംപൂരപ്പെട്ടമാതി
രംസൂചിരങ്ങൾ ചേരുംദേവസ്ത്രദേഹഭിക്ഷാപാത്രങ്ങളാലും * ഏറാ
വുമുണങ്ങിയകടൽമാലകൾതന്നിൽ കോത്തായുള്ളതലയോട്ടിൻഖ
ണ്ഡങ്ങളാലും * താൻതന്നെതനിക്കതിഭാരന്നാകായായിട്ടുതരിക്ഷ
ത്തിലെങ്ങും നന്നായിനിറഞ്ഞഹോ! * വിശ്വരൂപനായ്നിളങ്ങീടിന
നാരായണൻതൻശിരശ്ചക്രപാരുപങ്കജമാലയോടും * ചണ്ഡികാമൂ
ർത്തിസർവ്വസംഹാരകാലങ്ങളിൽ താണ്ഡവംചെയ്യുകൊണ്ടുനിരാ
ശോഭിക്കുന്ന * മംഗലാത്മാവേ!കാലാദികളായുള്ളതെല്ലാമിങ്ങിനെ
യിരിക്കുന്നതാകുമിസ്സംസാരത്തിൽ * എന്നെപ്പോലുള്ളവർക്കുചിത്ത
ത്തിലാസ്ഥയുണ്ടാകുന്നീടുന്നതുചാത്താലെങ്ങിനെമാന്യാത്മാവേ! *
ചിത്തതാരികൽനന്നായാമുനേ! നിരൂപിച്ചാൽ ശത്രുക്കളിന്ദ്രിയങ്ങൾ
തന്നെയാകുന്നതുനും * ജ്ഞാനാദിലക്ഷണമായീടുന്നവസ്തുതന്നെ യാ
ണോക്കിലുനുദഹാദിയായതുസാധോ! * നിർണ്ണയംചേതസ്സുതാൻ
ചേതസ്സിൻശത്രുവായി ത്തന്നെക്കൊണ്ടുപദ്രവിച്ചീടുന്നതെന്നെ
ന്നെ * സത്യമായീടുന്നോരുവസ്തുതൻസ്വരൂപത്തെ മിഥ്യാപ്രമാണം
കൊണ്ടുനിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന * ചിത്തവുംനിരൂപിച്ചാലഹങ്കാരത്തെ
ത്തന്നെ നിത്യവുമനുസരിച്ചീടുന്നമഹാമുനേ! * കാണുന്നപദാർത്ഥങ്ങ
ളൊക്കയുംമിഥ്യതന്നെ യാണഹോ! സംസാരത്തിൻകരയെക്കാണ്മാ
നില്ലാ * ആകലപ്പെട്ടബുദ്ധികേവലംതപിക്കുന്ന രാഗികളനുനേകം
കാണ്മില്ലവിരാഗിയെ * താനുന്മൂലംകഴിയുന്നുപായതാകൊണ്ടുതന്നെ
പാരിൽസജ്ജനസംഗംദുർല്ലഭമായീടുന്ന * എന്നതുമൂലംശ്രേയാമാർഗ്ഗ
വുമറിയുന്നില്ലൊന്നുരേസ്സുർക്കുന്നില്ലവുമാത്മതത്വം * മാനസംമോ
ഹിക്കുന്നസന്തോഷംപൂരപ്പായി മാനസത്തികൽജീവകാരുണ്യംവ
രുന്നില്ലാ * ഉജ്ജനസ്വഭാവവുംവന്നുചേരുന്നപാരം സജ്ജനസം
ഘ്ലംസദാവാഞ്ഛനാഗ്രണാംബുധേ! * ധീരതലേശംപോലുമില്ലാതേപ

മയുന്ന കേറിയുമിറങ്ങിയുംകഴിഞ്ഞീടുന്നുലോകം • ദുർജ്ജനാശ്ലേഷാ
ബഹുസുലഭംനിരൂപിച്ചാൽ സജ്ജനസമാഗമംഒല്പമതിമാത്രം * ആഗമാപായികളാണിക്കാണുംപദാർത്ഥങ്ങ ളാകവേഭാവനതാൻ
സംസാരമുണ്ടാക്കുന്ന * പാരിതിൽപ്രാണിവർഗ്ഗംമോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെ
വിട്ടു പാരമായുഴലുന്നുസന്തതംവിധിവശാൽ * ഗീർവ്വാണന്മാ
രുംതഥാദാനവന്മാരുമെന്ന ല്ലേവരുംമരിച്ചുപോംധ്രുവനംനശിച്ചു
പോം * എന്നെപ്പോലുള്ള മർത്ത്യന്മാർക്കഹോമഹാമുനേ! പിന്നെയി
ങ്ങെന്തൊരാസ്ഥയുണ്ടായിവന്നീടുന്നു * ആശകൾക്കുടിയൊന്നുംകാ
ണാതായ് ചമയുന്ന ദേശങ്ങളെല്ലാംമുനേ!കാടായിച്ചമയുന്നു * ശൈ
ലങ്ങളെല്ലാംധൂളിയാകുന്നുപാരമെന്നപ്പോലുള്ള മർത്ത്യന്മാർക്കവിശ്വാ
സമെന്തുചൊന്നു * സ്വർല്ലോകംഭൂർല്ലോകംഭൂതലമിവയെല്ലാമില്ലാ
തായ്ഭവിച്ചീടുമീയുള്ളോർക്കെന്തൊരാസ്ഥാ ? * വാരിധിവറ്റിപ്പോ
കുംസിദ്ധന്മാർമരിച്ചീടും താരങ്ങൾനശിച്ചീടുമീയുള്ളോർക്കെന്തൊരാ
സ്ഥാ ? * പങ്കജോത്ഭവൻതാനുംവിഷ്ണുവുംമരിച്ചീടും ശങ്കരൻനശി
ച്ചീടുമീയുള്ളോരുണ്ടോചൊന്നേ? * പരമാത്മാവുകാലംതന്നെയുമില്ലാ
താക്കും ഇങ്ങനെൽഗുണമൂർത്തേ നശിക്കുംനിയതിയും * അന്തമെന്നുള്ള
തില്ലാതുള്ളോരുഗഗനവു മന്തരമില്ലതെല്ലുംലീനമായ്ചെന്നുകൂടും * എ
ന്നെപ്പോലുള്ള മർത്ത്യന്മാർക്കഹോ!നിരൂപിച്ചാൽ പിന്നെയിങ്ങെന്തൊ
രാസ്ഥാഭവിച്ചീടുന്നുമുനേ! * കാണാനുംകഥിപ്പാനുംകേൾപ്പാനുംക
ഴിയാതെ ജ്ഞാനമൂർത്തിയായ്മായയുക്തനായ്വിളങ്ങീടും * ഏവമെ
ന്നൊരുവർക്കുംകാണിപ്പാൻകഴിയാത്താ ദ്ദേവൻതാൻപരിഹാസംചെ
യ്യുന്നുലോകങ്ങളെ * ഇതുനല്ലുസമാണിന്നിതുവസന്തമാ മുഖവാക
ന്നായാതുയാണിതിപ്രദേശത്തിൽ * ഇവരെല്ലാരുമെൻറെബന്ധുക്ക
ളായീടുന്നു സവിശേഷമായ് സേവിച്ചീടേണമെയുഷ്മദിദം * കരളിൽ
സവികല്പമീവണ്ണമോർത്തുകൊണ്ടു മരുവുംമഹാമന്ദബുദ്ധികൾനശിച്ചു
പോം * സത്തുക്കളതിരൂക്ഷങ്ങൊട്ടുമങ്ങൊട്ടുചെന്നസ്തമിച്ചീടുംനേരം
ഭവനംപ്രാപിച്ചുഹോ! * സൽക്കഥാശ്രവണത്തെക്രൂരതസമയ
ത്തെപ്പോക്കിയതോർത്തുചെറുമുറങ്ങീടുന്നതില്ലാ * സമ്പത്തിനേയും
ഭോഗ്യപുത്രന്മാരേയുംമന ക്കാമ്പികപ്രമാതാണെന്നാദ്യത്തിൽസങ്കല്പി
ക്കും * പിന്നീടായവയെല്ലാംഗരളംതുലോംഭോഗമെന്നതോന്നുന്നവണ്ണം
ദുഃഖത്തെയുണ്ടാക്കീടും * യുക്തിലരാതികളുക്കുറോറോട്ടുപോ
ഴ മർത്ത്യന്തംസമ്പത്തുണ്ടായ്വന്നീടുംസമയത്തും * ചിത്തത്തിൽബഹു
സൌഖ്യംഭോഗിച്ചീടുന്നിതപ്പോൾ സതതംമരിക്കുന്നുമർത്ത്യന്മാർമഹാ
മുനേ! * പാത്തട്ടിൽപലേടിക്കിൽപാത്തീടുംജനസംഘാ തീർത്ഥാദി
യാത്രയിങ്കലൊന്നിച്ചുകൂടുമ്പോലെ* പാത്തീടിൽപുത്രമിത്രകളത്ര്യവ
ഹാരം ധാത്രിയിൽഭവിക്കുന്നുമർത്ത്യർക്കുമഹാമതേ! * കല്പൊയഹംകണ
ക്കാക്കിനോക്കിയാൽവിഭിഞ്ചന്മാർ കല്പമാംക്ഷണകാലംജീവിക്കുന്ന
വരല്ലാ * ആകയാൽബഹുവിധകല്പങ്ങൾചേന്നീടുന്ന താകമിക്കുല

ജാലത്തിങ്കലോക്കുന്നതായാൽ * അല്പായുസ്സുകളെന്നോടീഗ്ലായുസ്സുക
ളെന്നോ വ്യത്യാസപ്പെടുവിൽതോന്നുന്നതുസത്യമല്ലെന്നുള്ളതുനം * മർത്ത്യന്മാര
ഹോ! നാനാകൗതുകഗീതനൃത്തചിത്രാദിവിദ്യകളിൽതാൽപര്യമുള്ള
ന്മാരായ് * കാമികളായിത്തന്നേകഴിക്കുന്നിതുകാലം ഭ്രമിയിൽസ്സത്തു
ക്കളെക്കിട്ടീടാഢപ്പത്തിലും * കർമ്മമൊക്കയുംഭൂഖേപ്രദമായതുമൂലം
നിർമ്മലബുദ്ധേ! ചിത്തവിക്ഷേപഹേതുതന്നെ * എങ്ങിനെയാണുകാ
ലക്ഷേപത്തെച്ചെയ്തീടേണ്ട തിങ്ങതുലേശംപോലുമാവുന്നില്ലകതാ
രിൽ * നശിക്കുംദിവസങ്ങൾസമ്പത്തുംനശിച്ചീടും നശിക്കുംമഹാ
ത്മാക്കൾനശിക്കുംകർമ്മങ്ങളും * സർവ്വംനിരൂപിച്ചാൽനശിക്കുന്നതു
തന്നേ നിർവ്വാദമിനിനാശംനമുക്കുംവിച്ചീടും * സരസീരുഹോത്ഭ
വൻസരസീരുഹേക്ഷണൻ പുരനാശനനായഭഗവാനെന്നിവരും *
ഭ്രൂതങ്ങളഖിലവുംനാശമാംനീടുംവാദ മേതുമില്ലഹസ്സെയുവ്വഹ്നിയാ
ലെന്നപോലെ * ക്ഷണംകൊണ്ടാപത്തുകളൊരുപാടുണ്ടാകുന്ന ക്ഷ
ണംകൊണ്ടതിമാത്രംസമ്പത്തുമുണ്ടാകുന്ന * ക്ഷണത്തിൽജനനവും
മൃതിയുംവേഗിക്കുന്ന ക്ഷണമല്ലാതെയുള്ളതെന്തഹോമഹാമുനേ! * ശ്രു
രതയില്ലാത്തവൻശ്രൂനെക്കൊന്നീടുന്ന പാരിതിൽപലരേയുംകൊല്ല
ന്നിതൊരുപുമാൻ * പ്രാകൃതന്മാർക്കുപാരംപ്രഭുത്വംസിദ്ധിക്കുന്ന ലോ
കമാകവേചാത്താലാവർത്തിച്ചീടുന്നിതു * ഈവിധമതിമാത്രമെന്നുടെ
ചിത്തംദോഷദാവാഗ്നിദഗ്ധമായകാരണമിതുകാലം * ഹേതുണാം
ബുദ്ധേ! മൃഗതൃഷ്ണയിലെന്നപോലെ ഭോഗത്തിലാശലേശമുണ്ടായിവരു
ന്നില്ലാ * നിന്ദിച്ചീടുന്നതില്ലമൃതിയെച്ചെറുപോലും നിന്ദയില്ലൊട്ടുമ
ജീവിതത്തിലുമുനേ! * എങ്ങിനെയിപ്പാരംഭവസന്നിധെയവാണീ
ടുന്നേ നങ്ങിനെവാണീടുന്നേൻവിഗതജ്വരനായ്ഞാൻ * ശുദ്ധ
ബുദ്ധികൊണ്ടദ്യനന്നാക്കീലെന്നാകിലോ ചിത്തമെന്നിനിമമനന്നാ
ക്കിത്തീർത്തീടുന്നു? * വിഷമെന്നതുപാത്താൽവിഷമാകുന്നതല്ലാ
വിഷമായീടുന്നതുവിഷയസ്നേഹംതന്നെ * വിഷത്തെസ്സേവിച്ചീ
ടിൽപോയീടുമൊരുദേഹം വിഷയംസേവിച്ചീടിൽപോംവ്യർത്ഥാപല
ജന്മം * സന്തോഷസന്താപങ്ങളിഷ്ടന്മാരായുള്ളവർ ബന്ധുക്കൾ
ജനിമൃതിയെന്നിവയാതൊന്നുമേ * ചിന്തിച്ചാൽബ്രഹ്മജ്ഞാനിതന്നു
ടെമനസ്സിനു ബന്ധമായ് ഭവിക്കില്ലതെല്ലുമമഹാമുനേ! * കാറടിക്കു
ന്നനേരമംബുധിപോടലത്തി ലോലോലമായുള്ളുംതെന്നുതുപോ
ലെ * ക്ഷണഭംഗുരമായുസ്സാർക്കുകിൽഭോഗമിന്നൽ പ്പിണരെന്നതു
പോലേചഞ്ചലമായീടുന്നു * താരുണ്യംദേഹികൾക്കുമാമുനേ! സ്ഥിര
മല്ലാതതാരിലീവകയെല്ലാംനന്നായിച്ചിന്തിച്ചിപ്പോൾ * പാരം
ഞാൻശാന്തിക്കായ്ക്കൊണ്ടുപോരുന്നതായ വൈരാഗ്യമുദ്രയാശ്രു ചി
ത്തത്തിൽചെർത്തീടിനേൻ * പ്രാണനായകപാരതന്ത്ര്യാംരമണിതാൻ
പ്രാണനാഥനെവിട്ടുപാർത്തീടുന്നതുപോലെ * ജീവേശപരാധീനയാം
മച്ചിന്തനിശ്ചലയായ് മേവുന്നില്ലിഷ്ടംപോലേപോയീടുന്നതുമില്ലാ *

സുമതേ! പരമാത്മസ്വരൂപമായും പെറും ഭ്രമമില്ലാത്തതായും നിരുപാധികമായും * സങ്കടമറ്റതായും ദുഃഖസംബന്ധമായ ശങ്കയില്ലാത്തതായും ശോഭനമായുമുള്ള * ചിത്തവിശ്രമസ്ഥാനമേതൊന്നാണഹോ! നന്നായ് നിത്യവും സുജനസംഘം വാഴ്ത്തുന്നമഹാമുനേ! * പന്നിയിൽ ദഹിക്കാത്തപാരമായരസ മെന്നതുപോലേസംസാരാഗ്നിയിൽപതിച്ചാലും * ഏതൊരുപദംപ്രാപിച്ചിട്ടഹോ! ബ്രഹ്മാനന്ദാസ്വാദമോദിതനായസൽപുമാൻദഹിച്ചീടാ * വാരിയില്ലാതെകണ്ടില്ലുംബുധിതഥാവ്യവഹാരമില്ലാതെയില്ലാസംസാരമെന്നതുനം * സത്തുക്കളായുള്ളവരേതൊരുമാർഗ്ഗമായിട്ടുള്ളതൊട്ടമില്ലാത്തോരായീടിനാർ * കരുണാംബുധേ! ഭവാനറിയുംവിധമതിനരുളിച്ചെയ്യേണമേമാമകംമോഹനീങ്ങാൻ * അങ്ങിനെയുള്ളയുക്തിയൊന്നില്ലെന്നായീടിലുമിങ്ങായതുപദേശിച്ചീടുകയില്ലെങ്കിലും * നിരഹങ്കാരനായിസ്സന്ദേഹംവിട്ടജ്ഞാനപ്പരമംപദംസ്വയംപ്രാപിക്കില്ലെന്നാകിലും* ഉടനിനിക്കഴിക്കുകയില്ലൊട്ടുപാനീയവും പാനംചെയ്യുകയില്ലാമുണ്ടുകയില്ലാ * സ്നാനദാനാദികമാംവ്യാപാരമൊന്നുമനേ! ഞാനൊരിക്കലുമിനിച്ചെയ്കയില്ലന്തനം* നല്ലതാകിലുംകായ്ംചീത്തയാണെന്നാകിലും കില്ലില്ലതെല്ലപോലുംഞാനൊന്നുംചെയ്കയില്ലാ * ദേഹത്തെത്യജിക്കേണമെന്നുള്ളതൊന്നല്ലാതെ മോഹംമറ്റൊന്നുമില്ലാമുനേ! മനസിമേ *ഗതമത്സരനായിനിശ്ശങ്കംനിർമ്മമനായ് സുതരാംമൌനമാംമരുവുംചിത്രംപോലെ * ചൊല്ലാൻവിവേകത്താൽ മാനസംവിടാത്തുള്ള കല്യൻസോമാഭിരാമൻരാമനീവണ്ണംചൊല്ലി*അംബുദത്തിൻറെമുമ്പിൽകേകയാൽതളർന്നുള്ള നന്മയിലെന്നപോലെമിണ്ടാതെവാണീടിനാൻ * * * *

ശ്രീവാസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം വൈരാഗ്യപ്രകരണം ഭാഷാഗദ്യാനുവാദോപ്രകാശം ദ്വിതീയസർഗ്ഗം. ൨.

ശ്രീ ശു ക വൃ ത്താ ന്തം.

കാന്മീകി—ശ്രീരാമൻമഹാമോഹംതീരത്തുകളയുന്ന ഗിരേവമുചെയ്തനേരമെല്ലാവരും * അത്യന്തമകന്നാരിലത്ഭുതംതേടിടിനാർ വസ്ത്രങ്ങൾശരീരത്തിൽനിന്നറിയാതെപോയി * രാമൻറെവാക്കുപീയൂഷംസേവിപ്പാനെന്നപോലെ രോമങ്ങളുതിമാത്രമുഖങ്ങളായീന്നു * നന്നുനന്നെന്നീവണ്ണംസിദ്ധന്മാർകൊണ്ടാടിനാരന്നേരംപൂമാരിയുംപാരമായ് ചൊരിഞ്ഞിതു * അനന്തരംകുനേരംപൂമഴപെയ്തശേഷം സരസംസഭതന്നിൽവാണീടുന്നവക്കെല്ലാം * സിദ്ധന്മാർതമ്മിൽതമ്മിൽചൊല്ലുന്നതായവാക്യമത്യന്താനന്ദമോടുമിത്തരംകേൾക്കാറായി* ആകല്പംദേവംപുരിസ്സഞ്ചരിക്കുന്നനമുക്കാകവേകൺകുളിർപ്പീയൂഷമായവാക്യം * നന്നൊട്ടുല്ലംഘനംചെയ്കിൽതൃപ്തിയാകും വണ്ണമി

ന്നിഹകേട്ടുകൊണ്ടിരുകില്ലെന്നിയേ * പാരമായമൃതത്തെതാഴ്ത്തിവെ
ക്കുന്നതായി സ്സാരമായുള്ള പദംസിലിപ്പിക്കുന്നതായി * ശ്രീരാമച
ന്ദ്രൻചൊന്നതായോരിവചസ്സിനാൽ നേരോടെനാമെല്ലാമേറിവുള്ള
വരായീ * ഇത്തരമുചെയ്തിവ്വന്മാരായിട്ടുന്ന സിദ്ധന്മാരവരെല്ലാം
സതപരംതപുചെന്നാർ * അന്നേരംസഭതന്നിലിരിക്കുന്നവരെല്ലാ മൊ
ന്നിച്ചുസംഭ്രമമുത്ഥാനംചെയ്തീടിനാർ * മുത്താൻവനിഷ്ണുംപി
ശാമിത്രനന്തദാ സതപരംസിദ്ധന്മാരെപ്പൂജിച്ചാർവഴിപോലെ *
സിദ്ധരുംവസിഷ്ഠവിശ്വാമിത്രമുനികളെ ച്ചിത്തകൌതുകത്തോടുംപൂ
ജിച്ചുകൊണ്ടീടിനാർ * പൃത്ഥ്വീപാലകൻതാനുംസിദ്ധവൃന്ദത്തെപ്പാ
രം ശ്രദ്ധകയ്യോണ്ടുപൂജിച്ചീടിനാൻവിധിപോലെ * നരപാലകൻ
തന്നെക്കുറിച്ചുംപ്രീതിയോടും സരസംസിദ്ധന്മാരുംകുശലപ്രശ്നംചെ
യ്തു * കാല്മൽകമ്പിട്ടുനിൽക്കുംരാമചന്ദ്രനെനല്ല വാക്കുകൾകൊണ്ടും
പാരുപുഷ്പവസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടും * അത്യന്തംപൂജചെയ്തുത്തിലാന
ന്ദമാട്ടും സിദ്ധന്മാരവരെല്ലാമിത്തരമുചെയ്താർ * കല്യാണഗുണമി
ണങ്ങീടുന്നതായിപ്പാരം നല്ലവൈരാഗ്യരസഗർഭമായുദാരമായ് * ശ്രീ
രാമൻചൊന്നതായവാക്യമിന്നിതുപാത്താൽ പാരിതിലാൾക്കുംപാരമാ
ശ്ചര്യംതോന്നിച്ചീടും * പാരമാപത്തുചേർന്നീടുന്നോരസ്സംസാര
ത്തിൽ സാരമായുള്ളതേറാറംഒല്പംതന്നെന്തുനം * എല്ലാർക്കുംപ്രിയ
നായിവിളങ്ങുംമഹാവരന്നുള്ളിലുള്ളഭിലാഷംഫലിച്ചീലെന്നാകിലോ *
ഹതബുദ്ധികളാണിക്കണ്ടീടുംനാമെല്ലാരുമതിനില്ലല്പംപോലുംസന്ദേ
ഹംനിരൂപിച്ചാൽ * മംഗലശീലന്മാരാമങ്ങുള്ള സുജനങ്ങൾതിങ്ങും
കൌതുകമോടുമിങ്ങിനെചൊല്ലുംനേരം * മുമ്പിൽക്കൈകൂപ്പിനിൽ
ക്കുംരാമചന്ദ്രനെനോക്കി സ്സസ്പ്രീതികലർന്നുംചെയ്തിതുവിശ്വാമി
ത്രൻ * അറിവേറാവുമേറുംനിനക്കുനിരൂപിച്ചാലറിയേണ്ടതായ്വേ
റൊരുതൊന്നുമില്ലന്തനും * ഒക്കയുമതിസൂക്ഷ്മബുദ്ധികൊണ്ടിതുകാല
മർക്കാനിലറിഞ്ഞിരിക്കുന്നുനീവഴിപോലെ * വ്യാസനന്ദനനായ
ശുകനെന്നതുപോലെ ഭാസുരമൂർത്തേ! ജ്ഞാതജ്ഞേയനായ്വിളങ്ങു
ന്നു * നിന്നുടെബുദ്ധിനന്നായ്വിശ്രാന്തിമാത്രംപാക്കി ലിന്നപേക്ഷി
ക്കുന്നതുസന്ദേഹമില്ലതെല്ലും * രാമനംബുജനേത്രൻചോദിച്ചാന
തുനാം മാമുനേ! ജ്ഞേയനായിവിളങ്ങുംശ്രീശുകൻതാൻ * ആദി
യൽവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിക്കാതിരുന്നതും വീതസന്ദേഹംപിന്നെസ്സു
മതേ! പ്രാപിച്ചതും * എങ്ങിനെയതുഭവാൻചൊല്ലേണമെന്നുകേ
ട്ടങ്ങുകൌതുകമോടുംചൊല്ലിനാൻവിശ്വാമിത്രൻ * ഹേരാമ!
നിൻറെവൃത്താന്തത്തിനതുല്യമായും പാരാതെസംസാരത്തെക്കളയു
ന്നതുമായ * ശുകബ്രഹ്മർഷിതൻറെവൃത്താന്തംചൊല്ലീടുന്നേ നക
ക്കാമ്പിൽശ്രദ്ധകയ്യോണ്ടുകേട്ടാലുംനീ * ഇപ്രപഞ്ചത്തെക്കുറിച്ചെ
പ്പോഴുംനിരൂപിച്ചിട്ടുംപൂവിൽശുകന്നഹോ! നിനക്കെന്നതുപോ
ലെ * നല്ലൊരുവിവേകമുണ്ടായ്വന്നിതുകൊണ്ടുകില്ലെന്യസ്വയമേ

വസുചിരംവിചാരിച്ച * സത്യമായുള്ളതിനെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടാൻ
മഹാ ബുദ്ധിമാനാകുംവ്യാസനന്ദനൻശുകനഹോ! * എന്നിട്ടുമവി
ശ്രാന്തമാനസനായിവാണാൻ സന്ദേഹമകതാരിൽനന്നായിത്തീരാ
യ്കയാൽ * തൃഷ്ണിവന്നീടിൽപിന്നെച്ചാതകംമഴത്തുള്ളിക്കൊട്ടമാഗ്ര
ഹിച്ചിടാതിരിക്കുന്നതുപോലെ * ധന്യനാംശുകൻതന്റെമാനസം
ഭോഗങ്ങളിൽ നിന്നുപിൻവാങ്ങിപ്പരംനിശ്ചലമായിവാണു * അമ
ലപ്രജ്ഞനാകുംശ്രീശുകനൊരുദിന മമിതാനന്ദംമഹാമേരുവിലേ
കാകിയായ് * മരുവുംപിതാവായബാദരായണൻതന്നെ ക്കുളിൽഭ
ക്തിയോടുംവന്ദിച്ചുചോദ്യംചെയ്താൻ * വല്ലാത്തസംസാരമിതെങ്ങി
നെയുണ്ടായതാണില്ലാതെയായീടുന്നതെങ്ങിനെയിതുചാത്താൽ *
എത്രകണ്ടിതുപോരുമാക്കെപ്പേളുള്ളതാണിതുംതാരിൽകൃപയോ
ടുമൊക്കയുംചൊല്ലുന്നമേ * ഇങ്ങിനെതനയന്റെചോദ്യംകേട്ടയു
നേരം മങ്ങാതെവക്തവ്യമായുള്ള തുസകലവും * സത്യമായ്നിജസു
തൻതന്നോടുചെടവ്യാസ നുംതാരിൽപ്രീതിയോടുമരുളിച്ചെയ്തീടി
നാൻ * ഇന്നച്ഛൻകനിവോടുമരുളിച്ചെയ്തതെല്ലാം നന്നായ്ഞാന
റിഞ്ഞിരിക്കുന്നതാകുന്നുമുമ്പെ * എന്നേവംശുകനുള്ളിൽചിന്തിച്ചി
ട്ടഹോ! താതൻ ചൊന്നവാക്യത്തെച്ചെറുംബഹുമാനിച്ചതില്ലാ * പു
ത്രൻതന്നഭിപ്രായമറിഞ്ഞിട്ടുടൻവ്യാസ നിന്തരംപുത്രനോടുപിന്നെ
യുമരുൾചെയ്താൻ * ഞാനഹോ! സൂക്ഷ്മമായിട്ടറിഞ്ഞിട്ടില്ലിതൊന്നും
മാനിയാംജനകഭൂപാലകനഖിലവും * ശരിയായറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു
ണ്ടദ്ദേഹത്തെത്തരസാചെന്നുകണ്ടുസൂക്ഷ്മംനീഗ്രഹിച്ചാലും * താത
ന്റെവാക്യമേവംശ്രവിച്ചുശുകൻതാനും പ്രീതികയ്ക്കൊണ്ടുപാരംമി
ഥിലാപുരംപുക്കു * ബാദരായണൻതന്റെനന്ദനൻശുകനിഹ മേ
ദിനീശ്വരൻതന്നെക്കാണുവാനാശയോടും * നിൽക്കുന്നപുറത്തെന്നു
സാദരംജനകനെ ച്ചിന്തകനുകാവൽക്കാരെക്കൊണ്ടുവനറിയിച്ചാൻ *
അന്നേരംവിദേഹഭൂപാലകൻതാനുംശുകൽ തന്നൊസ്സുസ്വസ്ഥതിപരീ
ക്ഷിക്കേണമെന്നുറച്ച * നിൽക്കട്ടെയെന്നുമാത്രമരചെയ്താശുമെന്നു
നം കയ്ക്കൊണ്ടുവാണീടിനാനേഴുനാളുംകഴിവോളം * പിന്നീടുകോട്ട
യ്ക്കുള്ളിൽമുററത്തുവരുത്തീട്ടു മന്നവനവിടെയുമേഴുനാളിരുത്തിനാൻ *
തന്നെക്കാണ്മതിന്നേറെമുതുകനായിവാഴും ധന്യനാംശുകൻതന്നു
ഭൂപതിശ്രേഷ്ഠൻപിന്നെ * അന്തഃപുരത്തിനുള്ളിൽവരുത്തീട്ടവി
ടെയു മന്തഃപ്പുരമോടേഴിവസംവസിപ്പിച്ചാൻ * അവിടെപ്പുരം
മുഴുവേരുംസ്ത്രീകളെക്കൊണ്ടും വിവിധങ്ങളായുള്ള ഭോജനങ്ങളെ

ക്കൊണ്ടും * ഭോഗസഞ്ചയങ്ങളെക്കൊണ്ടുമാച്ചന്ദ്രവക്ത്രനാകിയശു
കൻതന്നെജ്ജനകൻലാളിച്ചിതു * അദ്ദേഹത്തിന്നു തത്സമിധിച്ചസു
ഖങ്ങളെ മത്യന്തമവിടത്തിലുണ്ടായദുഃഖങ്ങളും * കുറച്ചുംശുകൻത
ന്റെചിത്തത്തെക്കുലുക്കിയില്ലാറ്റുള്ള ചലത്തെയിളക്കാറൊന്നപോ
ലെ * മൌനിയായ്സ്വച്ഛനായിസ്സമനായ്ശുകൻപാരമാനന്ദമാ
ൻപൂണ്ണചന്ദ്രനെപ്പോലെവാണാൻ * നന്നായിസ്വഭാവത്തെഗ്രഹി
ച്ചശുകൻതന്നെ മന്നവൻസമീപത്തുവരുത്തിസ്സകൌതുകം * വന്ദി
ച്ചമഹാമുനേ! സ്വാഗതംമനേരഥ മൊന്നൊഴിയാതെസാധിച്ചു
ള്ളോരുഭവാനിഹ * വന്നതെന്തുദ്ദേശിച്ചാണതിനെക്കഥിക്കേണ
മേന്നവംശുകനോടുജനകൻചോദിച്ചിതു * ചൊല്ലിനാൻ ജനക
നോടനോരംശുകനേവം വല്ലാത്തസംസാരമിതെങ്ങിനെയുണ്ടായ്ത
ന്നു * ഇല്ലാതെയായീടുന്നതെങ്ങിനെയിതുതാരോ! കില്ലെന്യേപരമാ
ത്മമെന്നോടൊല്ലേണമേ * ഇന്നരംശുകൻതന്റെചോദ്യംകേട്ട
തുനേരം ചിത്തകൌതുകമാൻമിഥിലാധിപൻതാനും * മുന്നംശ്രീ
വേദവ്യാസനാകിയമുനിശ്രേഷ്ഠൻ ചൊന്നതൊരുവാക്യമതിനെ
ത്തന്നെചൊന്നാൻ * പിന്നെയുംശ്രീശുകൻ താൻവളരെത്താഴ്മയോ
ടും മന്നവശ്രേഷ്ഠൻതന്നോടീവിധമരചെയ്താൻ * മുന്നമേസപയമേ
വഞാൻ തുവിവേകാത്താൽ നന്നായിലോകിച്ചുകൊണ്ടിടിനേൻതുണാം
ബുധ! * ഇന്നല്ലെൻതാതനോടു ഞാൻചെന്നുചോദിച്ചപ്പോ ളെ
ന്നോടുചൊന്നതായവാക്യവുമിതുതന്നെ * ധന്യനാംഭവാനിപ്പോൾ
ചൊന്നതുംശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിന്നറിഞ്ഞീടുന്നതുംവാദമില്ലുതന്നെ *
സങ്കല്പംകൊണ്ടുണ്ടായീസംസാരംമൂഴവനും സങ്കല്പക്ഷയത്തിങ്കലില്ലാ
തെയായീടുന്നു * അത്യന്തംനിസ്സാരമിസ്സംസാരംനിരൂപിച്ചാൽ സത്യ
മായുള്ളതെന്താണതിനെച്ചൊല്ലേണമേ * മാനസഭ്രമമേറുമീലോകം
ഭവാനിൽനി ന്നാനന്ദംപ്രാപിച്ചീടുമില്ലസംശയമേതും * അനഘൻ
ജനകഭൂപാലകനതുകേട്ടു മുനിനായകനോടുപിന്നെയുംചൊല്ലീടി
നാൻ * ഇല്ലമറൊന്നുംചിന്തിച്ചീടുകിലിതിന്മീതെ ചൊല്ലാൻഭവാ
നായതറിഞ്ഞുസപയമേവ * എന്നല്ലസുമുനെയുഘമിയലുംമുനേ! ഭ
വാൻ നന്നായിശ്രുവരനരുളിച്ചെയ്യുംകേട്ടു * അവരിച്ഛിനനായി
സ്സന്തതംവിളങ്ങിടും ചിൽപുമാനൊന്നല്ലാതെയില്ലമറൊന്നുംനൂ
നം * ബദ്ധനായ്ഭവിക്കുന്നതുതന്നെടെസങ്കല്പത്താൽ മുക്തനാകുന്നുനി
സ്സങ്കല്പത്താലറിഞ്ഞാലും * ഇക്കാണുംഭോഗങ്ങളിലൊക്കയും വെറു
പ്പേറുമുൾക്കാമ്പിൽവന്നഭവാൻജ്ഞാതജ്ഞേയനായ്നൂനം * കി

ട്ടീടേണ്ടതുസർവ്വംകിട്ടിയമുനികല ശ്രേഷ്ഠനായ് പൂർണ്ണചേതസ്സാകിയഭ
വാനിനി * ദൃശ്യത്തിൽപതിക്കില്ലുകതനായിതുപാ നൽസ്വീകരുക
സാധോ!ഭ്രാന്തിയുള്ളതുസർവ്വം * അനഘാത്മാവായുള്ള ജനകൻത
ന്നാലേവ മനശിഷ്യനാംശുകൻമെയനമാന്മഹോ!പിന്നെ * സപ്രസ്ഥ
മായ്തുളങ്ങീടുംപരമാത്മാവുതന്നിൽ സതതാംവിശ്രമിച്ചതന്നുടെ സ
ന്ദേഹവും * ആയാസംഭയംശോകമിച്ഛയെന്നിവകളും പോയിച്ചൊ
ല്ലാൻതുടങ്ങിച്ചരംപ്രാപിച്ചുമഹോ! * നിർവികല്പമായ്തിനായിരംസം
വത്സരം സർവ്വാന്യനാംശുകൻവാണിതുസമാധിയിൽ * തൈലമി
ല്ലാതെകണ്ടുകത്തിടുന്നോരുദീപം പോലേതാനാത്മാവിങ്കലടങ്ങീടി
നാൻപിന്നെ * സങ്കല്പദോഷംനീങ്ങിശുദ്ധനായ് സ്വയംഹന്തചക
മറേററംവിളങ്ങീടുന്നതൽപടത്തിൽ * എല്ലാവാസനകളുംനീ
ങ്ങിസ്സാഗരത്തിങ്കൽ നല്ലൊരുജലകണമെന്നപോലൈക്യമായാൻ *
അല്ലയോരാമചന്ദ്ര!വ്യാസനന്ദനൻതനി ക്കുള്ളിലുണ്ടായിരുന്നതായ
സംശയംമാത്രം! * നീക്കിവെച്ചതുപോലെനിന്നുടെസന്ദേഹവും നീ
ക്കേണ്ടതല്പാതില്ലകായ്മോക്കുകിലൊന്നും * യാതൊരുഭോഗത്തിലും
പ്രീതിയില്ലായ്തന്നേ ജ്ഞാതജ്ഞേയമായുള്ള ചേതസ്സിന്നടയാളം*
ഭോഗവാസനമൂലമജ്ഞാനത്തിങ്കൽ നിന്നി ട്ടാഗമിച്ചോരുബന്ധത്തി
ന്നുകൂട്ടുന്നുദാർഢ്യം * ഭോഗവാസനാലേശമില്ലാതെയായീടിലീ ലോ
കത്തിൽബന്ധമാത്രനാശമായ്പോയീടുന്നു * വാസനാനാശംതന്നെ
മോക്ഷമെന്നോതീടുന്നു വാസനാദാർഢ്യംതന്നേബന്ധമെന്നോതുന്ന
തും * കീർത്തിക്കുമേറുംവേണ്ടിയല്ലാതെഭോഗങ്ങളിൽ പാത്തട്ടിലാ
ക്കുചാരംവെറുപ്പുണ്ടായീടുന്നു * ആമഹാൻതന്നേജീവന്മുകതനായി
രിപ്പവൻ രാമ!സൽഗുണസിന്ധോ!നീനന്നായ്ധരിച്ചാലും * ഏതി
നെയറിയുന്നുരാഘവനിതുകാലം വാദമില്ലുതുതന്നേവസ്തുവെന്നിപ്ര
കാരം * സന്മുഖത്തിങ്കൽനിന്നുകേൾക്കുകിൽകുമാരകൻ സന്മാന്യൻ
വിശ്രാന്തിയെ പ്രാപിക്കുംമുനീന്ദ്രരേ! * ചിത്തവിശ്രാന്തിരാമനുണ്ടാ
യിവരാൻവേണ്ട യുക്തിയെച്ചൊല്ലീടേണംശ്രീമാനാംവസിഷ്ഠൻ
താൻ * ചൊൽക്കൊള്ളുംരഘുവംശത്തിനഹോ!പ്രഭുവായി സ്സൽഗു
രുവായിസ്സർവ്വസാക്ഷിയായ് സർവ്വജ്ഞനായ് * മുന്നുകാലവുംനന്നായ
റിയുന്നവനല്ലോ മാന്യനായീടുന്നോരുവസിഷ്ഠൻനിരൂപിച്ചാൽ *
മുന്നംനാംതമ്മിലുള്ളശങ്കയെത്തീർത്തീടാനും നന്നായിശ്രേയസ്സിങ്ങു

കൈവരുന്നതിന്നായും * ധാതാവുസദയമിങ്ങുപദേശിച്ചകായ്വും ചേ
തസിഹേവസിഷ്ഠ!സ്മരിച്ചീടുന്നതില്ലേ * അതിനെശ്ശിഷ്യനായരാഘ
വന്നിതു!കാല മതികെയതുകമോടുമുപദേശിച്ചീടേണം* സുമതേ!വി
രക്തനായീടുന്നനല്ലശിഷ്യ നമിതാനന്ദമേതൊന്നുപദേശിച്ചീടുന്നു *
ജ്ഞാനമായതുതന്നേശാസ്ത്രാത്മമതുതന്നേ നൂനമായതുതന്നോപൂണ്ണ
മാംവൈദശ്ധ്യവും * വൈരാഗ്യമില്ലാതുള്ളശിഷ്യനല്ലാത്തവന്നു
സാരമാമുപദേശംവല്ലതുംചെയ്തീടുകിൽ * നായിൻറെതോലുകൊ
ണ്ടുതീർത്തപാത്രത്തിൽവെച്ച തായഗോക്ഷീരംപോലെത്രയുമയില്ലാ
താകും * ഇങ്ങിനെവിശ്വാമിത്രൻപൊന്നതുകേട്ടനേര മങ്ങുള്ളനാര
ദാദിമാമുനിമാരെല്ലാരും * അങ്ങിനെതന്നെയല്ലോവേണ്ടതുവാദമേ
തു മിങ്ങില്ലെന്നിപ്രകാരമധികംകൊണ്ടാടിനാർ * അന്നേരംമന്നവ
ൻറെപാശ്ചാത്യഭാഗത്തിൽബ്രഹ്മാ വെന്നതുപോലെവാഴുംവസിഷ്ഠനു
രുംചെയ്ത * ധന്യ!ഹേവിശ്വാമിത്രമാമുനേ!ഭവാനട്ടുപൊന്നതുവി
ഷ്ണുംക്രടാതിഷ്ഠാൻചെയ്തീടുന്നോൻ * സത്തുക്കുംതൻറെവാക്യംലം
ഘിച്ചുനടക്കുവാൻ ശക്തനാവുകയില്ലശക്തനായുള്ളവനും * പങ്ക
ജോത്ഭവൻമുന്നംനിഷ്ഠധാദ്രിയിൽവെച്ച പങ്കമറീടാനെന്തൊന്നുപ
ദേശിച്ചതന്നു * സംസാരഭ്രമശാന്തിവന്നീടുന്നതിന്നായി സ്സംസ്മരി
ച്ചീടുന്നേനിനാതുഞാൻവ്യാജിനന്നായ് * ഇത്തരമരുൾചെയ്തഭഗവാൻ
വിധിസുതൻ സത്വരമജ്ഞാനത്തെനീക്കുന്നതായവാക്യം * പരമം
പദംനന്നായ്ക്കാണിച്ചീടുന്നവണ്ണം മരുളിച്ചെയ്യാനേറംകൃപയോ
ടൊരുങ്ങിനാൻ * ശുഭം—

ഇതി ശ്രീവാമ്മീകീയ മോക്ഷോപായ ഭാഷാഗദ്യം
വൈരാഗ്യപ്രകരണം മൂന്നാംസർഗ്ഗം.

നാ. വൈരാഗ്യപ്രകരണം സമ്പൂർണ്ണം.

ശുഭമസ്തു.

മുമുക്ഷുപ്രകരണം.

വസിഷ്ഠൻ — ശ്രീരാമചന്ദ്ര! ഗുണാംബുധേ! നീയിതുകൊണ്ടു ഞാൻ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ഇനി എന്തുകേൾപ്പാനുണ്ടു കേൾപ്പിൻ! * പാരിതിൽ സർവ്വജനങ്ങളുമനവധം പൌരുഷത്തെ ഗുരിയായിപ്രയോഗിച്ചു * പാരാതെകൊണ്ടുള്ളൊക്കയുംനേടുന്ന സാരജ്ഞതയെയലോ! ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നീ * ശാസ്ത്രീയമെന്നുമശാസ്ത്രീയമെന്നും * രണ്ടോത്താൽദ്വിവിധമിപ്പൌരുഷമായതിൽ * ശാസ്ത്രീയമേറെശുഭംവളർത്തുംമഹാ നർത്ഥമശാസ്ത്രീയമായതുനൽകിടും * ബാല്യകാലംമുതൽക്കേ സിച്ചിട്ടുള്ള പൊല്ലാന്നശാസ്ത്രസൽസംഗാദികളായ * നല്ലഗുണങ്ങളോടൊത്തുള്ള പൌരുഷം കില്ലില്ല, സാധ്യമാക്കീടുമതീഷ്ടത്തെ * രാമചന്ദ്രൻതദാപാരംവിനീതനായ്മാമുനിതന്നോടുചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ * മാമുനേ! ഞാൻപൂർവ്വവാസനാധീനനായ് ഭൂമിയിൽവാണുകൊണ്ടീടുന്നിതാകയാൽ * സ്വാതന്ത്ര്യമല്പവുമില്ലാത്തവനഹമേതൊരുകായ്യംസ്വയമേവചെയ്യുന്ന * ഏവന്നതുകേട്ടവസിഷ്ഠമഹാമുനി പിന്നെയുംരാഘവൻതന്നോടരുൾചെയ്തു * പാരമായ് മുമ്പുള്ള വാസനാസഞ്ചയം പ്രേരണചെയ്തിടുംസപ്രയത്നത്തിനാൽ * പൌരുഷംനേരേപ്രയോഗിച്ചിതെങ്കിലോ സാരമാംശ്രേയസ്സുകൈവരുംനിർണ്ണയം * അല്ലാതെവേറെപ്രകാരമിശ്രേയസ്സുകില്ലില്ലതെല്ലുമേകിട്ടുകില്ലാർക്കുമേ * ശുദ്ധാബുധേ! കേൾക്കവാസനാസഞ്ചയം ശുദ്ധാംമലിനമെന്നിങ്ങിനെരണ്ടല്ലോ * രണ്ടുമൊന്നായ് ച്ചേർന്നിരിക്കുന്നതായിട്ടു മുണ്ടാമഥവാധരിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നീ * സദ്വാസനകളാൽപ്രേരിതനായിടി ലെത്തീട്ടുമവ്യയമായപദംക്രമാൽ * ദുർവ്വാസനകളാൽപ്രേരിതനെങ്കിലോ നിർവ്വിവാദംമഹാദുഃഖത്തിലായിടും * ഈവണ്ണമുള്ളോരുവാസനയെസ്വയ മാവുന്നയത്നേനനന്നായ് ജയിക്കണം * നല്ലമാർഗ്ഗത്തിലുംചീത്തമാർഗ്ഗത്തിലു മെല്ലാമൊഴുകുന്നവാസനയാനടി * പൊല്ലാന്നപൌരുഷംകൊണ്ടഹോ! സന്തതം നല്ലമാർഗ്ഗത്തിലൊഴുകുമാറാക്കണം * തന്നുടെമാനസദോഷങ്ങളായതിൽ ചെന്നാൽബലാൽതിരിക്കേണംശുഭങ്ങളിൽ * പാരാതശുഭത്തിൽനിന്നിളക്കീടുകിൽ ചേരുംശുഭമായതിൽചെന്നമാനസം * നന്നായവിടുന്നുമൊന്നിളക്കീടുകി ലന്യമായുള്ളതിൽചെന്നതുചാടിടും * ജന്തുക്കൾചിത്തംശിശുസമമാകയാ ലന്തരമെന്യേബലാൽതിരിപ്പിക്കണം * നന്നായ്സമത്വമായീടുംനയത്തിനാൽ മന്ദമന്ദംചിത്തമാകുന്നബാലനെ * തെറ്റാതെലാളിച്ചുശുഭമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നേറ്റം

ശുഭമായമാർഗ്ഗത്തിലാക്കണം * പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽപാരംപഴകിയ ദു
ർവ്വാസനകളെസ്സർവ്വവുംനീക്കീട്ട * സദ്വാസനയെന്നുദിക്കുന്നസന്മതേ!
സിദ്ധിച്ചിതദ്ദ്യാസസാഫല്യമന്നഹോ! * സന്ദേഹമുണ്ടായ്യരികിലുംരാ
ഘവ! നന്നായ്ഗ്രഹിക്കുന്നുവോസനയെനീ * ചിത്തേധരിക്കുകസ
ദ്വാസനയായതെന്നുവരികിൽച്ചാലുമില്ലൊരുദോഷവും * നിർമ്മലമാന
സനായിട്ടഹോ! പരബ്രഹ്മസച്ചിദ്രൂപമറിയുന്നുവരെ * ദേശികവാക്യ
വുംസൽപ്രമാണങ്ങളും നീശരിയായിട്ടനുസരിച്ചീടണം * രാഗാദിദോ
ഷങ്ങളാകവേനീങ്ങീട്ട ശോകമെന്നുള്ളതില്ലാതായ്ചമഞ്ഞഹോ
തത്പമായുള്ളതുനന്നായറിയുകിൽ സദ്വാസനകളുംനീക്കാമറികിന
പാരംസുഗമമായ്സാധുക്കളൊക്കെയും പാരാതെസേവിച്ചുകൊള്ളു
ന്നതായുള്ള * സൽക്കർമ്മജാലമനുഷ്ഠിച്ചുഹൃത്തിനെ സ്സൽഗുണാ
ബ്ധേ!ദുഃഖമില്ലാത്തതായിടും * തൽപ്പദംചേർത്തിടുതിനെയുംകൈവി
ട്ടു സൽപ്പുമാനായനീനന്നായ്യസിക്കുക * പിന്നെയുംസഫീകരിക്കാത്ത
വിധംഭവാൻ നന്നായ്പ്രപഞ്ചവിചാരംവെടിഞ്ഞഹോ! * ഉൽകൃ
ഷ്ടബുദ്ധ്യാനിറഞ്ഞസന്തോഷവും പൊൽക്കൊണ്ടശാന്തിയുംകയ്ക്കൊ
ണ്ടുവാഴുക * പൂർവ്വാപരങ്ങളോടൊത്തവാക്യാർത്ഥവും സദ്വാസാദ
രംചിന്തചെയ്തങ്ങിനെ * സപദാന്തംസമരസമാക്കിച്ചമച്ചുനസന്ധാന
മാത്രചെയ്തീടുകാത്മാവിൽനീ * അന്തരെല്ലാമകറീടുന്നതായ്സ്വയം
ചിത്തത്തിനാശവാസമാത്രനൽകുന്നതായ് * മുനാംവിധിയാലുദീരിത
മായുള്ളതിന്നുനീശ്രീരാമ!കേട്ടുകൊണ്ടീടുക * ഇന്ദുബിംബാനനൻ
രാമചന്ദ്രൻതടാമന്ദംമുനീശ്വരൻതന്നോടുചോദിച്ചു * സാരസസംഭ
വൻപണ്ടുപദേശിച്ച കാരണമെന്തെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുവാൻ * പാ
രംമനതാരിലുണ്ടിനിക്കാഗ്രഹം കാരുണ്യമോടുംചൊല്ലിത്തരേണ
മേ * എന്നതുകേട്ടവസിഷ്ഠൻമുനീശ്വരൻ കുന്നിച്ചമോദേനചൊല്ലി
ത്തുടങ്ങിനാൻ * അന്തമില്ലാത്തവിലാസസച്ചിദ്രൂപമായ് ചിന്തിക്കി
ലെങ്ങുംനിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായ് * സർവ്വവസ്തുക്കളിൽശോഭിച്ചിരിപ്പ
തായ് സർവ്വാശ്രയഭൂതമായചിദാകാശം * നിശ്ചലാനിശ്ചലതുല്യസച്ചി
ദ്രൂപമായ് ശാശ്വതമായിസ്ഫുരാംവിളങ്ങുന്ന * ശ്രീരാമചന്ദ്രധരി
ക്കുന്നനന്നായിനീ നാരായണനന്നുനിന്നുജനിച്ചിതു * നാരായണചി
ത്തപദ്മത്തിൽനിന്നഹോ! നീരജസംഭവൻതാനുംജനിച്ചിതു * ധാ
താവുസൃഷ്ടിച്ചിതിക്കുന്നതൊക്കെയും ചേതസ്സുസങ്കല്പജാലത്തെയെന്ന
പോൽ * പാരിച്ചസങ്കടസങ്കുലമായൊരി ബ്ഭാരതവർഷത്തിലുള്ളജന
ത്തിൻറെ ദുഃഖംവിധാതാവുകണ്ടിട്ടഹോ!തൻറെ മക്കൾക്കുവന്നോരു
ദുഃഖംനിമിത്തമായ് * പാരംപിതാവിനുചേരുന്നതുപോലെ കാരു
ണ്യമുൾക്കാമ്പിലുണ്ടായിവന്നിതു * പാരമല്പായുസ്സുകളായ്ഹതാശ
രായോരിജനങ്ങൾതൻസങ്കടമൊക്കെയും * തീരുവാനെന്തഹോ!ന
ല്ലതെന്നോവമുൾത്താരിലല്പംവിധിചിന്തിച്ചുഖേദിച്ചു * തീർത്ഥംജപം
തപംദാനമെന്നീവക പാർത്തീടിലത്യന്തദുഃഖശാന്തിക്കഹോ! * പാ

രാത്തതാകയാൽദുഃഖമോക്ഷംവരാൻ സാരമാംജ്ഞാനംവെളിപ്പെട്ട
ത്തീടുവൻ * എന്നുറച്ചമ്പോടുമംഭോജസംഭവ നെന്നെജനിപ്പിച്ച
ചിത്തസങ്കല്പത്താൽ * തന്നെക്കണക്കെകരത്തിൽകമണ്ഡലുവെന്ന
ല്ലനല്ലക്ഷമാലയുംപുണ്ഡഹോ! * നന്നായിവീണുവണങ്ങിനിന്നീടി
നോ രെന്നെസ്സമീപേവിളിച്ചചതുർമ്മുഖൻ * താമരപ്പൂവിനുള്ളത്ത
രപത്രത്തി ലാമോദമോടുമിരുത്തീടരുംചെയ്തു * നന്ദന!നിന്നുടെമാ
നസംമക്കട മെന്നതുപോലെചലിച്ചുകൊള്ളുംവിധം * പാരമജ്ഞാ
നിയായ്നീന്നിടുനീയല്ല നേരംസഖാഷ്പമാംകണ്ണാടിയെപ്പോലെ * സാ
രസസംഭവനേവംശപിച്ചതു നേരംസചരൂപംവിമലംമറന്നുഞാൻ *
കാലുഷ്യമാൻകൊണ്ടുതൃന്തമൂഢനെപ്പോലേപെരികെപ്പരിതപിച്ചീ
ടിനേൻ* അന്നേരമെന്നോടുതാതനരുംചെയ്തു നന്ദന!നീയെന്തുദുഃഖി
ച്ചിരിക്കുന്നു * സതപരമെന്നോടുചോദിക്കനീങ്ങിട്ടു മത്തലെല്ലാംനി
ത്യസൌഖ്യവുംവന്നിട്ടും * എന്നതുകേട്ടുഞാൻസംസാരഭേഷജം ന
ന്നായ്തിരിഞ്ഞനോടിങ്ങിനെചോദിച്ചു * മൽപിതാവേ!മഹാദുഃഖസ
രൂപമാമിപ്രപഞ്ചംവന്നതെങ്ങിനെയാകുന്നു * എങ്ങിനെയാണിതു
നഷ്ടമായീടുന്നതിങ്ങുംകനിവോടരുംചെയ്യവേണമേ * ഞാനിത്ത
രമപേക്ഷിച്ചതുകേട്ടതൽ ജ്ഞാനംവിധാതാവിനിക്കുപദേശിച്ചു *
എന്നതുകൊണ്ടുഞാനേറരംസുഖിയായി വന്നീടിനേനെന്നറികനീരാ
ഘവ! * വേദ്യമായുള്ളതറിഞ്ഞുനിജസ്വരൂപത്തിലിരുന്നീടുമെന്നോ
ടനന്തരം * അത്യന്തകാരുണ്യമോടുംജഗത്തിന്റെ കർത്താവതായവി
രിഞ്ചനരുംചെയ്തു * നന്ദന!കേൾക്കുകിജ്ഞാനസാരംപരം തന്നിലു
ള്ളോക്കൊക്കനന്നായ്ലഭിക്കുവാൻ * അദ്യശാപത്തിനാലജ്ഞാനി
യാക്കീട്ടു ചോദ്യകർത്താവാക്കിവെച്ചീടിനേൻനിന്നെ * ഇപ്പോളൊഴി
ഞ്ഞിതുനിന്നുടെശാപവു മുൾപ്പൂവിലേറവുംബോധവുമുണ്ടായി *
പാരിതിൽഭാരതവർഷത്തിലെക്കുംഗ പാരംജനോപകാരത്തിനായ്
പോകനീ * കർമ്മകാണ്ഡത്തിൽകൊതിയുള്ളവർക്കുസൽ കർമ്മയോഗ
ത്തെയുംനല്ലൊരുവൈരാഗ്യം * മാനസേവന്നമഹാമതികർക്കുസു
ജ്ഞാനയോഗത്തെയുംനീയുപദേശിക്ക * ഇത്ഥംപിതാവാംവിധാതാ
വുചൊൽകയാലത്തൊരുഞാൻവന്നുവാഴുന്നിതെന്നുമേ * കർത്തവ്യ
മായുള്ളതിങ്ങൊന്നുമില്ലഹോ! ചിന്തതെന്നായ്ജയിച്ചിരിക്കുന്ന
ഞാൻ * നിത്യവുംശാന്തയായ്സുപ്തധീയായുള്ള വൃത്ത്യാനടത്തുന്ന
കായ്ങ്ങളൊക്കയും* അതുകയാലൊന്നുമേഞാൻചെയ്യുതായിട്ട രാഘവ!
പാർക്കുകിലില്ലെന്നറികനീ * അഴഞ്ഞതയുംതഥാവക്തൃവുതന്നുടെ ത
ജ്ഞതയുംവ്യക്തിനന്നായ്ധരിച്ചുഹോ! * ഏതൊരുബുദ്ധിമാൻചോദി
ച്ചുകൊള്ളുന്ന വാദമില്ലായവൻപുല്ലുകനാകുന്നു * ചൊല്ലിക്കൊടുക്ക
ന്നതൊക്കെമുമ്പുംപിമ്പുമുള്ളിൽശരിയായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ *
സാമർത്ഥ്യമുള്ളവനൊടൊഴിഞ്ഞൊന്നുമേ രാമ!പഠിതുല്യനോടുചൊ
ല്ലാതുര * ശാന്തിയുംപിന്നെപിചാരമെന്നുള്ളതും സന്തോഷവുംത

ഥാസജ്ജന സംഗവും * കില്ലെന്നിയേമോക്ഷവാതുക്കൽനിൽക്കുന്ന
നല്ലകാവൽക്കാരതെന്നറിഞ്ഞീടുക * കാവൽകാക്കുന്നവർനാൽവ
രുംസാധീന മാവാനതിയായവേലചെയ്തീടണം * മൂന്നുപേരോരണ്ടു
പേരോവശപ്പെട്ട വന്നീടിലുംതുറന്നീടുംകവാടത്തെ * പാറാവുകാരി
ങ്ങധീനരായീടുകിൽ സ്വൈരംഗമിക്കാംപ്രപാലകമന്ദിരേ * എന്നതു
പോലെശമാദികംകൈവശം വന്നീടിൽമുക്തിയെപ്രാപിച്ചിടാംദൃ
ഢം * സർവ്വപ്രയത്നങ്ങളുംചെയ്യുംമടിയാതെ സർവ്വുംകൈവെടി
ഞ്ഞതുപോലെയെങ്കിലും * നന്നായ്ശമപ്പെട്ടുത്തേണാവശഗരാ യ്വന്നീടു
മെന്നാകിൽമറവർമൂവരും * നല്ലവരോടുള്ള സംഗംതപോദമം ചൊ
ല്ലുന്നശാസ്ത്രവിചാരമിവകളാൽ * അത്യന്തമായ് സംസാരമുക്തിവന്നീ
ടുവാൻ വൃഥയാക്കീടണംപ്രജ്ഞയെപ്പാരമായ് * രാഘവ!ദുസ്സഹമാ
യഭോഗവിഷവേഗവിഷൂചികാവേഗമതിദുതം * ചൊല്ലുന്നബോധ
മാംഗാരുഡമന്ത്രത്താൽ കില്ലില്ലശേഷംനശിച്ചുപോയീടുന്നു * പാര
മാപത്തുചേത്തീടുംവിഷയമാം ഘോരവിഷൂചികാരോഗംചികിത്സി
ച്ചു * പാരാതെഭേദമാക്കാഞ്ഞാലതുമഹാ നാരകജാലമായ്തീർന്നിടുതി
മാത്രം * മുച്ചുകുടിടുന്നഖഗങ്ങളാലുള്ള വീഴ്ത്തുകുംപുമാരിപെയ്യുന്ന
പോലെയും* പാരമായ്തീയിലെരിക്കുന്നതുപോൽ നീരുനന്നായ്തളിച്ചീ
ടുന്നപോലെയും * അംഗങ്ങളോരോന്നരിയുന്നതുനല്ല ഭംഗിയായ്ച
ന്ദനംതേയ്ക്കുന്നപോലെയും * ഏറ്റവുംവിശിഖങ്ങളേൽക്കുന്നതുള്ളതെ
മാറുവാൻവെള്ളമൊഴിക്കുന്നപോലെയും * കണ്ണുംമുറിച്ചുകളയുന്നതു
സുഖം പൂണ്ടുകിടന്നുറങ്ങീടുന്നപോലെയും * മൂകീകരണംമുനിവൃത്തി
പോലെയും കാതുകേൾക്കാത്തതരിവൃദ്ധിപോലെയും * തോന്നുമാറു
ള്ളോരുദുഃഖമുണ്ടാക്കീട്ട മെന്നതിനന്നായ്ധരിക്കരുത്തമ! * അതു
കയാൽശാസ്ത്രവിചാരംവഴിപോലെ രാഘവ!ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നറി
കനീ*ചൊല്ലുന്നശാസ്ത്രവിചാരത്തിനാൽപരം നല്ലോരുബോധംഭവി
ക്കുന്നതാണല്ലൊ* ജ്ഞാനശാസ്ത്രംസ്വാനുഭൂതി തുരുവാക്യ മൗനമില്ലാ
തിരുന്നതൊരുപോലെ *അഭ്യാസമെപ്പൊഴുംചെയ്യുകൊള്ളുന്നവൻ
തൽപദംപ്രാപിക്കുമില്ലൊരുസംശയം * അല്പമാത്രംപഠിപ്പുള്ളവരി
ല്ലാസ്ത മത്സരിച്ചാൽമഹാമൂഢരായീർന്നിടും * അന്യശാസ്ത്രങ്ങൾപ
ഠിച്ചാലിതുപോലെ വന്നീടുകില്ലെന്നറികരാഘവതേ! * മണ്ണുകൊ
ണ്ടുള്ളോരുപെട്ടിയുംകയ്യൊണ്ടു ചണ്ഡാലവീഥികംതോറുംനടന്നു
ഹോ * ഭിക്ഷയേൽക്കുന്നതുനന്നോക്കുമ്പോ യിക്ഷോണിതന്നിൽ
വസിപ്പതിലുംപരം * വിത്തവുംമിത്രവുംബന്ധുക്കളുംതഥാ ഹസ്ത
പാദങ്ങൾകൊഴുന്നചലനവും * പാരംപരദേശയാത്രയുംഘോരമ!
ഘോരമായുള്ളതപസ്സുചെയ്യുന്നതും * തീർത്ഥാടനംചെയ്തകാലംക
ഴിപ്പതു മോത്തുലുപകരിക്കില്ലിങ്ങുചെറുമേ * കേവലംതന്മനോമാ
ത്രജയത്തിനാൽ കൈവല്യമെന്നതുകൈവരുംനിർണ്ണയം * മുക്തി
വാളുക്കലെപ്പാറാവുകാരായി വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നവരെയഥാക്രമം *

കേവംക്കതിലേകൻവശഗനായീടുകിൽ മുക്തിയെപ്രാപിച്ചുകൊള്ളാ
മറികനീ * ദുഃഖവുംതുച്ഛയുമാധിയുംപാത്തീടി ലക്കോടയത്തി
ങ്കലന്ധകാരംപോലെ * ശാന്തനായ് സന്തതംവാഴുന്നവൻതന്റെ
സ്വാന്തത്തിൽനിൽക്കാതശേഷംനശിച്ചിട്ടും * വ്യാഘ്രാദികളായദു
ഷ്ടജന്തുക്കളും ഗോക്കൾപോത്തുടങ്ങിയശാന്തജന്തുക്കളും * തന്നുടെ
മാതാവിലെന്നപോലേശാന്തി വന്നോരിലേവരുംവിശ്വാസമാന്നി
ട്ടും * പീയൂഷമേറെറംകുടിച്ചീടിലുംലക്ഷ്മി പെയ്യുംമുഖവുമപൂർ
കിയെന്നാകിലും * ശാന്തിയുണ്ടായീടിലുണ്ടായ്തുസുഖം സ്വാ
ന്തത്തിലുണ്ടാകയില്ലകില്ലില്ലതിൽ * കെട്ടതോനല്ലതോകേട്ടകൊ
ണ്ടീടിലും തൊട്ടനോക്കീടിലുംകണ്ടുകൊണ്ടീടിലും * ഉടൻകഴിക്കി
ലുംഭുജിച്ചുനോക്കിലും മാനസേശ്രീരാമമോഹവുംവേവും * അ
ക്കഷ്ടംപൊറുമുക്കാതിരിക്കുന്നിതോക്കെനീശാന്തനായുള്ളവൻത
ന്നെ * മൃത്യുവിലുംനല്ലൊരുത്സവത്തിങ്കലും യുദ്ധംചെയ്കരംനേരിട്ടിട
മ്പൊഴും *ഏതൊരുമർത്ത്യനേറമാനസമാകല മേതുമേകൂടാതെചന്ദ്ര
ബിംബംപോലെ * സച്ഛമായിട്ടിരുന്നീടുന്നരാഘവ! നിശ്ചയമാ
യവൻശാന്തനായീടുന്നു * താപസന്മാരിലുംവിദ്വയുള്ളോരിലും ഭൂപ
തിമാരിലുംയാജകന്മാരിലും * ശക്തിയുള്ളോരിലുംനാനാഗുണഗണ
യുക്തരായ്ത്താണീടുമാഢ്യരായോരിലും * സാരസലോചന! ശാന്തതയു
ള്ളോരു പുരുഷൻപാരമായ്ശോഭിച്ചിട്ടുന്നിതു * ആരാലുമൊട്ടംഹ
രിച്ചുകൂടാത്തതായ് പാരമായ്പ്പൊഴുസുരക്ഷിതമായുള്ള * പൊല്ലാ
ന്നശാന്തതയായപീയൂഷത്തെ നല്ലമഹാനുഭാവന്മാരഖിലരും *
കയ്യുംനീട്ടുമ്പോൽക്കൊണ്ടതായപരംപദം പുക്കാരുപോലെനീ
യുരഘുപതേ! * നന്നായുരംപദംപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുവാനെന്നമുള്ളാ
ന്തിയെപ്പാലിച്ചുകൊള്ളുക * ശാസ്ത്രബോധംകൊണ്ടതീവവിശുദ്ധ
യാംബുദ്ധ്യാപരംകാരണജ്ഞനായുള്ളവൻ * എപ്പോഴുമാത്മവി
ചാരവും ചെയ്തുകൊണ്ടല്ലലപത്രാക്ഷ! വാഴുണ്ടതാകുന്നു * ഹേരാമ!
ചിന്തയാൽബുദ്ധിവളർച്ചിട്ടു നേരേപരംപദംകണ്ടുകൊണ്ടീടുന്നു *
ചിന്തദീഗ്ഭംചേന്നസംസാരരോഗത്തി നന്തംവരുത്തുമൗഷധ
മാകുന്നു * ഞാനെന്നതാരാണുസംസാരമാക്കാണു മാനസെയന്ന
മോടാപത്തിലുംകൂടി * ബുദ്ധികാരംനല്ലബുദ്ധിമാനായവൻ സമ്പ്രതീ
കാരംനിരൂപിച്ചുകൊള്ളണം * പാരമിരുട്ടിലുംകാണാംപ്രകാശമൊ
ട്ടേറെയുണ്ടെങ്കിലുംഭണ്ഡമില്ലേതുമേ * ദൂരത്തിരിക്കിലുംകാണാമഹോ
ചിന്ത പാരുവാംലോചനംതന്നോരഘുപതേ! * ആകുഞ്ഞോനേറവും
ദോഷമായുള്ളസം സാരമിതെങ്ങിനെയുണ്ടായിവന്നിതു * യുക്തി
യോടിത്ഥംനിനച്ചുകൊള്ളുന്നതു സത്തുക്കളൊക്കെവിചാരമെന്നോ
തുന്നു * സന്തോഷമേമഹാശ്രേയസ്സുറികനീ സന്തോഷമത്രെ

സുഖമായിട്ടനുഭവം * സന്തുഷ്ടനായവൻപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നി തന്ത
രമെന്നിയെനല്ലവിശ്രാന്തിയെ * സന്തോഷപീയൂഷപാനത്തിനാ
ലേതു ശാന്തസംതൃപ്തിസംഭവിച്ചിട്ടുന്ന * ആയവനോറംപ്രതി
കൂലമാംവിഷ മായിമ്പുവിക്കുമീഭോഗസൌഖ്യംദുഢം * കിട്ടാത്ത
താഗ്രഹിച്ചീടാതിരിക്കയും കിട്ടുന്നതെല്ലാംസമമായ് നിനയ്ക്കയും *
ഖേദവുംമോദവുംകൂടാതിരിക്കയും ചെയ്യുകൊള്ളുന്നവൻസന്തുഷ്ടനാ
കുന്നു * ആശാവശമായിമോദമകുന്നുള്ളൊ രാശയത്തിങ്കലീജ്ഞാന
മൊരിക്കലും * നന്നെച്ചെളിയുള്ളകുണ്ടാടിയിൽമുഖ മെന്നുപോ
ലെപ്രതിബിംബിക്കുകയില്ലാ * കിട്ടാത്തതിലാശയുണ്ടാവുകയില്ലാ
കിട്ടുന്നതുഭുജിച്ചീടുംയഥാക്രമം * സൌമ്യസമാചാരനായിട്ടുവാണിടും
സന്മതേ! സന്തുഷ്ടനെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * വന്ദനംചെയ്യുന്നസന്തുഷ്ടനാ
യവൻ തന്നെനരേന്ദ്രനുംതാപസശ്രേഷ്ഠനും * ഹാമ! സംസാരസാ
ഗരത്തെപ്പുറം പുരുഷന്മാക്കുകടത്തുകൊണ്ടീടുവാൻ * പ്രത്യേകമെങ്ങു
മുപകരിച്ചീടുന്ന സത്തുക്കളോടുള്ളനല്ലസമാഗമം * ശൂന്യമായുള്ളതു
പൂർണ്ണമായീടുന്ന നന്നായ്മരണമൊരുത്സവമാകുന്നു * ആപത്തുസമ്പ
ത്തുപോലേചരമഹോ ശോഭിച്ചുകൊള്ളുന്നസൽസംഗമായതിൽ *
ശീതളമായിപ്പരിശുദ്ധമായുള്ള സാധുസമാഗമഗംഗാജലത്തിനാൽ *
സ്നാനംകഴിച്ചവനെന്തിനാണ്ഡാനംതപംതീർത്ഥമെന്നീവകകു
ളും * തെല്ലുമഹങ്കാരമില്ലാത്തവരായു മെല്ലാക്കുമേറവുംസമ്മതന്മാ
രായും * തത്വമറിഞ്ഞവരായുംവിളങ്ങുന്ന സത്തുക്കളെസ്സദാസേവി
ക്കുന്നതിലും * നന്നായ്ഭജിക്കുണംസംസാരസാഗര ത്തിന്നുള്ളതീക്കപ്പ
ലാകുന്നുസജ്ജനം * കില്ലിലുസംസാരനാശംവരുത്തുവാൻ നല്ലൊരു
പായങ്ങളിനാലുമേക്കാണീ * ഏതൊരുത്തന്നിവകാണുന്നിതായവൻ
വാടമില്ലേതുംകടക്കുംഭവാബ്ധിയെ * ഇച്ചൊന്നനാലുഗുണങ്ങളുംചേർന്ന
തി സച്ഛ്രദ്ധയാസ്സാണുകൊള്ളുന്നവീ * മാനസമോഹമകറു
മെൻവാക്യത്തെ മാനവേന്ദ്രാത്മജ! കേട്ടുകൊണ്ടീടുക * മുക്തികിട്ടീട
വാൻനല്ലൊരുപായമാമിക്കഥകേട്ടുകൊണ്ടീടുന്നപുരുഷൻ * ഇച്ഛ
വെച്ചീടാതെകണ്ടിരുന്നീടിലും നിശ്ചയംസൽബോധമുണ്ടായ്വരുംബ
ലാൽ * രാഗാദിദോഷങ്ങളൊക്കെനീങ്ങുംദൃതം രാഘവ! നന്നായ്ധ
രിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ * നന്നായ്ശരൽക്കാലമായതിൽനൽപ്പൊയ്കയെന്ന
തുപോലെതെളിയുംമനസ്സഹോ! * ചട്ടറ്റചട്ടയിട്ടുള്ളൊരുടമെയ്യി
ലൊട്ടുമമ്പെയ്കുകിൽതട്ടാത്തതുപോലെ * ദൈന്യദാരിദ്ര്യാദിശത്രുക്ക
ളായവ രെന്നുംപിളർക്കുകയില്ലമമ്മങ്ങളെ * ഘോരസംസാരഭയങ്ങ
ളെന്നുംമന താരിനെച്ചേറുംപിളർന്നീടുകയില്ലാ * ചിത്തംതിരമാല
തെല്ലുമില്ലാതുള്ളൊ രബ്ധിയെപ്പോലേസമമായ്ഭവിച്ചിടും * വാരിധി
ക്കുള്ളൊരഗാംഭീര്യവുംമഹാ മേരുവിനുള്ളതായീടുംസ്ഥിരതയും * ഇന്ദു
വിനുള്ളൊരുശൈത്യവുംപാരമാ സ്യന്നുചേർന്നീടുംവിചാരമുള്ളാന
ഹോ! * നന്നായ്വിചരിച്ചിരിപ്പവൻതൻബുദ്ധി യെന്നുമേനൽഗു

സ്സുസദ്ബുത്തികർക്കഹോ! * തെല്ലുംവിരോധമില്ലാതുള്ളകമ്മത്തി ലെ
ല്ലാസമയവുംസാധിയായുള്ളവർ * അന്തീപുരത്തിന്നകത്തെന്നതു
പോലെ ചെന്താമരാക്ഷിരമിക്കുംധരിക്കനീ * നന്നായ്വിശേഷമകന്ന
ുള്ളവന്മുൻ ചൊന്നജീവന്മുക്ത്യവസ്ഥമന്ദമ്മന്ദം * വന്മക്കുട്ടംസവ്വ
മാന്യനവൻവാക്കി നെന്നുംവിഷയമല്ലാത്തവനാകനും * നിത്യവുംലോ
കസാമാന്യനായ്ത്തിക്കും മത്താന്മകിട്ടുന്നതിനെബുജിച്ചിട്ടും * ഉഭ
യമായുംസുഖമായുംകരുതുകി ല്ലുംക്കാമ്പിലായവനെന്നുമെന്നോക്കനീ*
സിദ്ധിച്ചഭോഗമനുഭവിച്ചങ്ങിനെ നിത്യംസുഖാസനത്തികലിരിക്ക
യും * ഒട്ടുപോലുംസദാചാരവിരുദ്ധമാ യിട്ടനഷ്ടിക്കാതെകണ്ടുവസി
ക്കയും* തെല്ലുംസമയംകളയാതെസൂക്ഷ്മമായ് നല്ലജനങ്ങളോടൊ
ന്നിച്ചുകൊണ്ടഹോ * ചൊല്ലാന്മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ചോറ മ
ുള്ളിൽവിചാരിച്ചുകൊംകയുംചെയ്യുവൻ * പിന്നെജ്ജനനിതൻഗ
ർഭത്തിൽവാഴ്ന്ന ബന്ധമനുഭവിക്കാത്തവ്വിധംപരം * സംസാരനാശം
വരുത്തുന്നതൽബോധ മാത്രസമ്പ്രാപിക്കുമെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * പാ
രംസുലഭമീമോക്ഷമെന്നാകിലു മാരതിന്നുദ്യമിച്ചീടാതെഭീതനായ് * തു
ച്ഛമായീടുന്നഭോഗത്തിലാഗ്രഹം ചെച്ചുകൊണ്ടീടുന്നപാപിയാമായ
വൻ* സന്ദേഹമില്ലിങ്ങുമാതാവുതൻമലം തന്നിൽകളിക്കുംകൃമിതന്നെ
യാണഹോ * പാരമധമനായീടുന്നവൻതന്റെ പേരുകൂടിപ്പറഞ്ഞീ
ടരുതാരുമേ * മദ്ധ്യത്തിൽമദ്ധ്യത്തിലാവശ്യമായുള്ളൊരുദ്ധവുംധർമ്മ
വുമാജ്ജിപ്പതിന്നുള്ള * കൃത്യങ്ങളാരോന്നുചെയ്യുവഴിപോലെ നിത്യ
വുംപ്രാജ്ഞനാമേതൊരുപൂരുഷൻ * മോഹപങ്കേജക്ഷണ!തന്നിൽവി
ശ്രാന്തിയെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നതായകാലംവരെ * പ്രജ്ഞയെയുജ
ന്യമുപശമംശാസ്ത്രമത്തജ്ഞസമാഗമമെന്നിവകൊണ്ടഹോ * നന്നാ
യ്സ്ഥിചാരവുംചെയ്തുകൊണ്ടങ്ങിനെ മന്നിടത്തിങ്കൽവസിച്ചുകൊണ്ടീട
ുന്ന * പിന്നെനാശംഭവിക്കാത്തതാകുന്തുമുന്നുള്ളശാന്തിയെ പ്രാ
പിക്കുമായവൻ * തുയ്യത്തിൽവിശ്രാന്തിസിദ്ധിച്ചസംസാര വാരാന്നി
ധിയെക്കടന്നമഹാപുമാൻ * ജീവിച്ചിരുന്നുകൊള്ളുന്നതുണ്ടെങ്കിലും
ജീവിച്ചിരിപ്പതില്ലെന്നുവന്നീടിലും * മന്നിൽഗൃഹസ്ഥനായ്ത്താണുകൊ
ണ്ടീടിലും സന്ന്യാസിയായിഭൂവിച്ചിതെന്നാകിലും * വേദശാസ്ത്രഭ്രമാ
ന്ധവാണീടിലു മേതുചെയ്തീടിലുംചെയ്യാതിരിക്കിലും * തെല്ലുംപ്രയോ
ജനമായിഭൂവിച്ചീടുകില്ലെന്നുമെന്നല്ലറികനീരാഘവ! * മന്ദരഹീന

മാമംഭോധിയെന്നപോ ലെന്നമാത്മസ്വഭാവത്തിലിരുന്നിട്ടും * ജ്ഞാ
നസാരംപരംനന്നായിടയ്ക്കിട മാനവേന്ദ്രാത്മജ! വഷ്ടിച്ചിട്ടുംവിധം *
ഞാനിപ്പറയുന്നവാക്യമെല്ലാംപര മാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടുകേട്ടുകൊണ്ടീ
ടുനീ * ന്യായമായിട്ടൊരുകൂട്ടിപ്പൊല്ലിടിലുമായതംഗീകരിച്ചീടണംസാ
ദരം * തെല്ലുമന്യായമില്ലാതെവിധാതാവു പൊല്ലിടിലുംപുല്ലുപോല
തുതള്ളണം * നന്നായ് നിനക്കറിഞ്ഞീടുവാൻവേണ്ടിഞാ നിന്നെപൊ
ല്ലിട്ടുന്നദൃഷ്ടാന്തമൊക്കയും * കാരണസംയുക്തമായതാണെന്നൊക്ക
കാരണമില്ലാത്തതാണിപ്പരബ്രഹ്മം * ബ്രഹ്മോപദേശദൃഷ്ടാന്തങ്ങളേ
താണ്ടു ധർമ്മമൊത്തുള്ളവയാണെന്നറികനീ * അകാരമില്ലാത്തതാക
മിബ്രഹ്മമെന്നി നാകാരമുള്ളവദൃഷ്ടാന്തമാക്കുവാൻ * എങ്ങിനെയാണ
ഹോസാധിച്ചിട്ടുന്നതെ ന്നിങ്ങിനെമൂഢരായുള്ളവരൊക്കയും * തെല്ല
മനുഭവമില്ലായ്കകാരണം പൊല്ലുന്നിതുഭേദബുദ്ധ്യാധരിക്കനീ * ഇതഥം
പ്രബുദ്ധതെക്രൂനംവരുത്തുന്ന ദുസ്സങ്ക്കൊന്നുമേചെയ്യാതിരിക്കണം
ജ്ഞാനംശമാദിഗുണങ്ങളിൽനിന്നുമി ജ്ഞാനത്തിൽനിന്നുശമാദിഗു
ണങ്ങളും * അന്യോന്യസാഹായ്യമാർന്നുവർദ്ധിക്കുന്നു നന്നായ്തടാകവു
മത്തമങ്ങളുംപോലെ * ജ്ഞാനംശമാദിഗുണെയുമിവരണ്ടുമുനമില്ലാ
തൊപ്പമഭ്യസിച്ചീടായ്കിൽ * ന്യൂനംപുരുഷന്നതുകളിലൊന്നുമെ മാന
വശ്രേഷ്ഠ! ലഭിച്ചീടുകയില്ലാ * കീർത്തിയുമായുസ്സുമെന്നല്ലഹോ! പുരു
ഷാർത്ഥവുംനൽകുന്നിതിനെത്രവിചിത്രനീ * ബുദ്ധിനെമ്മട്ടിൽപരമാ
പദംബലാ ലെത്തീടുമെന്നതിന്നില്ലൊരുസംശയം * നിസ്സലബുദ്ധേ!
വിദിതവേദ്യംമുനി ചിത്തംവിവശംഗമിക്കുന്നതൽപദം കേവലം
വബോധദശാംവിട്ടുന്നില്ലവ ബുദ്ധമണ്ഡിതമക്രമം തൽശ്രുതം * * *

ഇതി ശ്രീവാസിഷ്ഠവിവരണം വാൽമീകീയം മോക്ഷോപായം
ഭാഷാഗാനം മുമുക്ഷുവ്യവഹാരപ്രകരണം സമ്പൂർണ്ണം.

ശ്രീ രസ്തു.

ഉൽപത്തിപ്രകരണം

വസിഷ്ഠൻ—കല്യാണവാരാന്നിധേ! ശ്രീരാമ! രഘുപതേ! ചൊ
ല്ലിനേൻനിന്നോടുഞാൻമുമുക്ഷുവ്യവഹാരം * ചൊല്ലാംനീട്ടുന്നലോ
കോൽപ്പത്തിയെവഴിപോലെ ചൊല്ലീടാമിനിനന്നായ് ശ്രദ്ധിച്ചുകേ
ട്ടാലുംനീ * മനസികലനഭ്രതി, വേദനം, പ്രതിപത്തി, യെന്നെല്ലാംപ്രാ
മാണികരോതുന്നപ്രത്യക്ഷത്തെ * ആയതുതന്നെയാണുനമ്മുടെജീ
വനെന്നു നീയറിയുകനന്നായ്ഞാകുത്സഫശിഖാമണേ! * ഓത്താലും
സുഷുപ്തിയിലാജീവൻതന്നെസംവി ന്മാത്രരൂപനായ്നിളങ്ങീടുന്നരഘു
പതേ! * ശ്രീരാമ! സ്വപ്നത്തിലുംജാഗരത്തിലുമഹ കാരമായതുംപുമാ
നായതുംജീവൻതന്നെ * സംവിത്ത്യാഘടപടാദ്യങ്ങളായ് ഭവിച്ചോര
ജ്ജീവനെത്തന്നെപദാർത്ഥങ്ങളെന്നോതീടുന്നു * ക്രമത്തിൽഭവിക്കുന്ന
സങ്കല്പവികല്പാദി ഭ്രമത്താൽപരമാത്മാപലതായ് ഭവിച്ചുഹോ*സ്ഥിരി
ക്കുന്നിതുജഗത്തായിട്ടുരഘുപതേ തരംഗാദിയായ് ജലംവിളങ്ങുന്ന
തുപോലെ * സത്താദിയിങ്കലകാരണമാംപരമാത്മാ സത്ത്വലീലയാൽ
കായ്പോന്മുഖമായ്ഭവിച്ചുഹോ* ശ്രീരാമചന്ദ്ര! നന്നായ്ധരിച്ചീടാത്മാ
വിങ്കൽ കാരണമായിഭവിച്ചീടുന്നസ്വയമേവ * രൂപങ്ങളാലോകങ്ങ
ളെന്നല്ലമനസ്സാരം മൻപറഞ്ഞുള്ള പദാർത്ഥങ്ങളെന്നിവകളാൽ*വ്യാ
മിശ്രമായലോകമറിവിന്നുള്ളിലായി രാമ! വായുവിന്നുള്ളിൽനാനാസ്പ
ന്ദനംപോലെ * വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതെന്നുള്ള പരമാർത്ഥ മുറപ്പാടെ
ത്തിങ്കൽനന്നായ്ധരിച്ചീടുകവേണം* വ്യാപ്തങ്ങളായദിക്കാലങ്ങൾക്ക
മപ്പുറമായ് ശുദ്ധമായിട്ടുനോരസവ്വാത്മജ്ഞാനംതന്നെ * ഏതുമാ
തിരിയായിമാറിക്കൊള്ളുന്നിതതേ മാതിരിയായിട്ടുള്ളദേഹവംവിള
ങ്ങുന്നു * ഉഖീന്ദ്രാത്മജ! കേട്ടീടെങ്ങേതുപ്രകാരമ സ്സവ്വാത്മാവഥോസ
മല്ലാസത്തെപ്രാപിക്കുന്നു * അവിടത്തിങ്കവതേമാതിരിയായരൂപം ഭ
വിച്ചീടുന്നതായിത്തോന്നുമെന്നറികനീ* ആകയാലകാരണംതന്നെയി
ബ്രഹ്മകല്പമാകിയലോകമെന്നുനന്നായിധരിക്കനീ* പ്രത്യക്ഷംതന്നെ
നിർമ്മാതാവായിഭവിക്കുന്നു പ്രത്യക്ഷാംശങ്ങൾതന്നെയുനമാനാദിക
ളും * ദൃശ്യസൽഭാവംമൂലമീബന്ധമുണ്ടായ്വരുന്നു ദൃശ്യമില്ലെന്നുവന്നാൽ
ബന്ധവുമുണ്ടാവില്ലാ * ദൃശ്യമില്ലെന്നുബോധ്യപ്പെട്ടുത്തിഷ്ഠനീടാം
ഞാൻവിശ്വാസമാന്തുകൊള്ളുകരാമഭദ്ര! * ഇക്കണ്ടീടുന്നചരാചര
മായുള്ളജഗത്തൊക്കയുംസൃഷ്ടിസ്ഥിതിയിൽസ്വപ്നമെന്നതുപോലെ * ക
ല്പാന്തകാലത്തിങ്കൽനഷ്ടമായ്പോംതീർച്ചമെ ന്നുല്പലവിലോചന! നീനന്നാ

യ്ധരിച്ചാലും * തമസ്സില്ലാതതരംതേജസ്സുമല്ലെന്നോക്കു സുമതേ! സ്മിമിതഗംഭീരമായനാഖ്യമായ് * അനദ്വിതീയമായിട്ടിരിക്കുന്നൊരുവസ്തുതനിയേശേഷിച്ചുകൊണ്ടീടുമെന്നറികനീ * സത്യ,മാത്മാവു,പരം, ബ്രഹ്മമെന്നാദിയായി വിദ്വാന്മാരതിനഹോവ്യവഹാരത്തിനായി * നല്ലൊരുസംജ്ഞകളെക്കല്പിച്ചുവെച്ചിതെന്നു കല്യാണഗുണനിധേ! നീ നന്നായറിയുക * അങ്ങിനെയുള്ളവസ്തുവസ്തുനെപ്പോലെയായിട്ടിരുന്നു ദേഹാഭിമാനംമുതലായവകളാൽ * ഏതൊന്നുമാകുംചെയ്യപ്പെട്ടോരു ജീവതത്വത്തെ പ്രാപിച്ചതായിത്തോന്നിടുന്നതുരഘുപതേ! * പിന്നീടു ഭ്രാതാത്മാവാംജീവശബ്ദാർത്ഥമതു തന്നുടെസങ്കല്പത്താലാകുലമായിട്ടഹോ * മനനംനിമിത്തമായ് സ്ഥൂലമായിടുന്നൊരു മനസ്സായിട്ടുതീന്നീടുന്നിതുഗുണാംബുധേ! * സുസ്ഥിരമായിട്ടുന്നവാരിരാശിയിൽനിന്നിട്ടസ്ഥിരമായിട്ടുന്നതിരയെന്നതുപോലെ * മഹത്തായിട്ടുന്നൊരുപരമാത്മാവിൽനിന്നു മനസ്സുണ്ടായിവന്നിട്ടുന്നിതെന്നറികനീ * സൈരമായുമനസ്സെന്നുംസങ്കല്പംചെയ്തീടുന്നു പാരമിജ്ജഗജ്ജാലമതിനാൽ വർദ്ധിക്കുന്നു * പൊന്നിൽനിന്നന്യമെന്നുവളയെച്ചൊല്ലീടാമോ പൊന്നിനെവളയിൽനിന്നന്യമെന്നോതീടാമോ? * എന്നതുപോലെത്തന്നെയാകുന്നുപരൻതാനുമിന്നിക്കാണുന്നതായലോകവുംധരിക്കനീ * നല്ലൊരുമരീചികയാകുന്നനദിതന്നിൽ കല്ലോലജാലംചലിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ * അസത്തായിട്ടുന്നൊരുമാനസത്തിങ്കലേവമസത്തായജഗജ്ജാലമുണ്ടായിവന്നിട്ടുന്നു * മായാ,സംസൃതി,ബന്ധ,മവിദ്യാ,മോഹം,മലം, നീയറിയുകപിന്നെത്തമസ്സെന്നിപ്രകാരം * ഇപ്രപഞ്ചത്തിനോരോനാമങ്ങളുഖിലവു മുൾപ്പുവിലറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവർകല്പിച്ചിതു * മനഃവാത്മജ! മൂടാബന്ധത്തിൻശ്രപംകേൾക്ക പിന്നെമോക്ഷസ്വരൂപംനന്നായ് നീയറിഞ്ഞീടും * ദൃഷ്ടാവിന്നഹോദൃശ്യമുണ്ടായാലതുതന്നെ ശിഷ്ടന്മാരായുള്ളവർബന്ധമെന്നോരീടുന്നു * ദൃശ്യത്താൽ ദൃഷ്ടാവേറെറംബദ്ധനായ്തീന്നീടുന്നു ദൃശ്യമില്ലാതെയായാൽബന്ധവുമില്ലാതായി * ഇക്കാണുംലോകം,നീതാനെന്നുള്ളഭേദ,മിവയൊക്കെയുംദൃശ്യമെന്നുരാഘവ!ധരിക്കനീ * ഏതൊരുകാലത്തോളമീദൃശ്യംഭവിക്കുന്നവാടമില്ലതുവരെമുക്തിയുണ്ടാകയില്ലാ * താമരവിത്തിന്നുള്ളിൽതാമരയുള്ളവല്ലി താമരസാക്ഷ! നന്നായ്ചേന്നിരിക്കുന്നപോലെ * ദൃഷ്ടാവുതന്നിൽദൃശ്യബുദ്ധിചേരുന്നിതെന്നും ഞെട്ടിൽനീധരിച്ചുകൊണ്ടീടുകരഘുപതേ! * പങ്കജവിലോചന! ബീജത്തിന്നകത്തുള്ളോരങ്കുരംപോലേതോലദേശാനുസാരമായി * ഭാസ്വരമായിട്ടുന്നശ്രപമായ്ഭവിക്കുന്ന ദൃശ്യത്തിലുള്ളതായബുദ്ധിയെന്നറികനീ * സരസീരുഹാനന! വടബീജാദികളിൽ പരമാശ്ചര്യമാമാറടങ്ങിയിരുന്നീടും * വമ്പുതായുള്ളശക്തിയെന്നപോലീക്കണ്ടീടുമലകംബ്രഹ്മത്തിക്കലൊതുങ്ങിയിരിക്കുന്നു * പൊല്ലാഞ്ഞാനാകാശജൻതന്നുടെകഥയൊന്നിന്നുല്ലാസമാംകേട്ടുകൊണ്ടാലുംരഘുപതേ! * ഉൽപത്തിപ്രകരണ

മെപ്പോഴുമിതുകേട്ടാ ലുംപ്പുവിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുംനീകില്ലില്ലേതും * അത്യന്തംധാർമ്മികനായ്ധൃതനൈകനിഷ്ഠനായി നിത്യവുംപ്രജകൾക്കുള്ളിഷ്ടത്തെച്ചെയ്യോനായ * ലോകൈകമാന്യനായിപ്പണ്ടൊരുമഹീസുരനാകാശജാഖ്യനായിട്ടുണ്ടായിവന്നീടിനാൻ * അദ്ദേഹംമരിക്കാതെവാണിതുബഹുകാലം മൃത്യുക്കാലമുള്ളിലിങ്ങിനെനിരൂപിച്ച * സർവ്വഭൂതങ്ങളേയുംഭക്ഷിച്ചുകൊള്ളുംഞാനീ യുർവ്വീദേവനെബ്ഭക്ഷിച്ചീടായ്കനെന്തുബന്ധം * പാരമെൻശക്തിക്കുതുല്യംഭവിക്കുന്നിതുനംപാറയിൽവെട്ടുംവാളിൻമൂർച്ചയ്ക്കുന്നതുപോലെ * ഇത്തരംനിരൂപിച്ചാപ്പൃഥ്വീനിജ്ജനേവാഴും വസുഭൂതിന്നായ്ക്കൊണ്ടുസത്വരംമൃത്യുചെന്നാൻ * തന്നുടെകർമ്മത്തിങ്കലുള്ളുകുന്നുമാരായവനെന്നുമേപിൻവലിക്കില്ലുള്ളുമെന്നുള്ളനുനയം * മൃത്യുവാപ്പൃഥ്വീസുരൻതന്നുടെഗേഹത്തിങ്കലെത്തിയനേരത്തുഹോകല്പാന്തവഹ്നിപോലെ * കൊടുതായ്ക്കത്തിക്കാളിത്തുടങ്ങീചുറുമഗ്നികടന്നാനതുക്രൂരാക്കീടാതെ മൃത്യുതാനും * ഇല്ലത്തിന്നുള്ളിൽപ്പോയിബ്ഭ്രസുരേന്ദ്രനെക്കണ്ടു മെല്ലെച്ചെന്നെടുത്തുകൊണ്ടീടുവാനാരംഭിച്ചാൻ * ബലവാനായുള്ളവനെന്നാലുംസങ്കല്പത്താലുള്ളവാക്കിയപുമാൻതന്നെയെന്നതുപോലെ * കയ്യേറെയുണ്ടെങ്കിലുംമൃത്യു,തൻമുമ്പിൽവാഴമിയ്യുഴിദേവൻതന്നെപ്പിടിപ്പാനാളായില്ലാ * പിന്നെത്തന്നുള്ളിലുള്ള സന്ദേഹംകളവാനായ് ചെന്നടൻയമനോടുചോദിച്ചാനവനേവം * ആകാശജാഖ്യനായവിപ്രനെബ്ഭക്ഷിക്കുവാനാകുന്നില്ലെന്നാലിതിന്നെന്തുഹോബന്ധംപ്രഭോ! * മൃത്യുതന്നുടെവാക്യമിത്ഥംകേട്ടതുനേര മുത്തരംയമൻതാനുമിത്തരം ചൊല്ലീടിനാൻ * നീതനിച്ചാണെന്നാകിലൊരുജന്തുവിനേയും സാധിക്കയില്ലബലാൽകൊന്നീടാനറിഞ്ഞാലും * മരിക്കുന്നവൻതന്റെകർമ്മങ്ങൾതന്നെയാണു മരിപ്പിച്ചീടുന്നതെന്നറിഞ്ഞീടുകമൃത്യോ! * മറ്റുള്ളയാതൊന്നിനുംകൊല്ലുവാനുള്ളശക്തി ചെറുമില്ലെന്നുനായ് നീയറിയുകവേണം * ആകയാലാകാശജൻതന്നുടെകർമ്മങ്ങളെയാകുന്നവണ്ണംതേടിനീകണ്ടുപിടിച്ചിനി * സത്വരമവയുടെനാഹായ്യമാൻചെന്നപൃഥ്വീനിജ്ജനേതന്നെബ്ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടുക * എന്നേവംയമൻചൊന്നവാക്കുകേട്ടാശുമൃത്യുചെന്നുതൽകർമ്മങ്ങളെത്തേടുവാൻതുടങ്ങിനാൻ * മണ്ഡലങ്ങളുംദിഗന്തങ്ങളുംപോയ്കടലും കണ്ടുനിമ്നഗകളും ഭൂലോകംമുഴുവനും * പാരമായ്തിരഞ്ഞിട്ടുമുത്തനായമൃത്യു പാരിൽതൽകർമ്മമൊന്നുമെങ്ങുമേകണ്ടീലഹോ * പിന്നെയുംകൊയ്യുമെല്ലാമറിഞ്ഞിടിനയമൻ തന്നോടുമൃത്യുചെന്നുചോദിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ*ഭൃത്യന്മാർക്കുണ്ടാകുന്നസന്ദേഹംകളയുവാൻ പാത്തിടിൽപ്രഭുക്കന്മാരല്ലാതെമറാരുള്ളൂ? * കാണുന്നില്ലാകാശജൻതന്നുടെകർമ്മങ്ങളി ക്ഷോണിയിലെങ്ങുംപാത്താലെങ്ങുമെചൊല്ലേണമേ * ധർമ്മരാജനുംതദാസുചിരംവിചാരിച്ച നിർമ്മായ മൃത്യുവിനോടിത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * മൃത്യോ!കേളാകാശജന്നില്ലൊരുകർമ്മങ്ങളും ഭൂലോകാശത്തിൽനിന്നു

ജാതനായവനിവൻ * അംബരത്തികൽനിന്നു സംജാതനായോരി
വൻ നിമ്മലമായീടുന്നോരംബരംതന്നെന്തുനം * ഒന്നിനെമറ്റൊ
ന്നാക്കിത്തീർത്തീടാൻവേണ്ടതായീ ടുന്നതു സഹകാരികാരണമായീട
ന്നു * കില്ലില്ല, സഹകാരികാരണമാകാശജ ന്നില്ലൊന്നുമെന്നുള്ളതുന
ന്നായിരിക്കുനീ * ഓർത്താലുംസഹകാരികാരണമാവതിങ്കൽ പാ
ത്തലത്തിങ്കലെന്താനുണ്ടായിവന്നീടുന്നു? * ഒട്ടുമായതുതന്നെകാര
ണത്തിങ്കൽനിന്നു വിട്ടുമറ്റൊന്നായിട്ടുഭവിച്ചീടുകയില്ലാ * ശുക്തി
യിൽനിന്നുണ്ടായരജതംനിരൂപിച്ചാൽ ശുക്തിയിൽനിന്നുത്ഭിന്നമാ
യിട്ടുവന്നീടുമോ? * ആകയാലാകാശജൻതന്നുടെനേരിട്ടുനീ പോകാ
യ്കവ്യഥാവലെപ്രയത്നംചെയ്തീടേണ്ടാ * ഇത്തരംധർമ്മരാജൻചൊ
ന്നതുകേട്ടനേരം മൃത്യുവിസ്മിതനായിപ്രാപിച്ചാൻനിജഗേഹം *
ശ്യാമളകളേബരൻലോകാഭിരാമൻരാമൻ മാമുനിതന്നെനോക്കിച്ചൊ
ല്ലിനാനതുനേരം * അല്ലയോഗുരോ! ഭവാൻചൊല്ലിയോരാകാശ
ജൻ ചൊല്ലെഴുംസഖയംഭവായ്പ്രപിതാമഹനായി * ഏകനായ്നി
ർജ്ഞാനാത്മാവായജനായധാതാ വാകുന്നവെന്നുചിന്തിച്ചീടുന്നേൻ
മനസിങ്കൽ * എന്നതുകേട്ടനേരംവസിഷ്ഠൻമുനിശ്രേഷ്ഠൻ വന്ന
തെതുകത്തോടുമരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ * ബ്രഹ്മാവുതന്നെക്കുറിച്ചേ
വഞ്ചാൻചൊന്നതാണി തംബുജവിലോചന! സന്ദേഹംപോരും
വേണ്ടാ * ഉണ്ടായിമൃത്യുവിനുംധർമ്മരാജനുംതമ്മിൽ പണ്ടൊരു
വാദംപരമയോനിയെക്കുറിച്ചഹോ * സർവ്വഭക്ഷകനായമൃത്യുമന
സന്തത്തിൽ സർവ്വജീവികളേയുംഭക്ഷിച്ചുനിസ്സന്ദേഹം * ധാതാവു
തന്നെക്രൂടിഭുക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ ചേതസ്സിലുറച്ചതിനൊരുങ്ങീ
ടിനാൻസഭയം * അക്കാലംമൃത്യുവിനെസ്തുവിധേവളിച്ചുവ മുഖം
ക്കാമുതെളിയുമാരുരചെയ്തിതുയമൻ * എന്തൊരോ! പരാകാശത്രു
പനാംബ്രഹ്മാവിനെ ഹന്ത! നീവിഴുങ്ങുവാനുദ്യമിക്കുന്നതിപ്പോൾ *
നഭസ്സിൽസങ്കല്പത്താൽപ്പുത്ഥ്യാടിരഹിതമായ് ശോഭിച്ചീടുന്നതായ
പുരുഷാകാരംപോലെ * കമലോത്ഭവൻതാനുംവിളങ്ങീടുന്നിതെ
ന്നുടെ കമലത്തിങ്കൽനന്നായറിഞ്ഞീടുകവേണം * ആദിമദ്ധ്യാന്തഹീ
നംകേവലംചിദാകാശം മേതസ്സിലോക്കനനായ് സഭയംപ്രപദ്യേ
ഹം * തന്നുടെചിത്തയശാലാകുയുകൻ,പുമാനെന്നുള്ളിൽതോ
ന്നുംവിധംവിളങ്ങീടുന്നതുനം * വന്ധ്യാപുത്രനെപ്പോലെത്തന്നെയാ
കുന്നസൂക്ഷ്മം ചിന്തിച്ചുകണ്ടാൽദേഹമില്ലാത്തതായീടുന്നു * ആതിവാ
ഹികമായീടുന്നൊരുദേഹമാണി ജ്ഞാതാവിനുള്ളതെന്നറിയേത്തു
കൊണ്ടീടണം * ആധിഭൈതികമായീടുന്നൊരുശരീരമീ വേധസ്സി
ന്നുമില്ലെന്നതുംനിനന്നായറിയേണം * എന്നേവംനിജാചാര്യൻചൊന്ന
തുകേട്ടനേരംവന്ദനംചെയ്തുരാമനിങ്ങിനെചോദ്യംചെയ്താൻ * ആതി
വാഹികമെന്നുമാധിഭൈതികമെന്നുമേതുജീവിക്കുമാത്മാവുണ്ടല്ലോര
ണ്ടുദേഹം * ആതിവാഹികമായസൂക്ഷ്മദേഹമുള്ളു ധാതാവിനെ

ന്നായ്യാനെന്തഹോബന്ധംഗുരോ! * ശ്രീരാമൻതന്നെറചോല്യമിങ്ങി
നെകേട്ടനേരം പാരമാനന്ദമാൻവസിഷ്ഠനരുൾചെയ്താൻ * കാര
ണാത്മാക്കളായസകലപ്രാണികൾക്കും ഹേരാമ!രണ്ടുദേഹമുണ്ടെന്നു
ധരിക്കനീ * ധാതാവിന്നൊരുവസ്തുകാരണമില്ലായ്കയാ ലാതിവാഹിക
മെന്നദേഹംമാത്രമേയുള്ള * അന്യഥാക്കൊക്കബ്രഹ്മസങ്കല്പംകൊണ്ട
ണ്ടായി വന്നൊരുജഗത്തുതാൻകാരണമായിട്ടന്ന * ബ്രഹ്മമേകാരണ
മായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടിബ്രഹ്മാവുനിനച്ചീടുകകേവാനായാൻ *
പൃഥ്വ്യാദിപഞ്ചഭ്രുതരഹിതാകാരൻചിത്ത മാത്രോപാധികൻതെ
ലോക്യസ്ഥിതിഹേതുഭ്രുതൻ * പങ്കജവിലോചന,സങ്കല്പപുരുഷനി
പ്പങ്കജോത്ഭവനായദേവനെന്നറിഞ്ഞാലും * കേട്ടാലുംസംഭ്രമം
സൃഷ്ടാവുമനസ്സിനാൽ സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നസർവ്വവുമാകയാലേ * ഇ
ക്കണ്ടീടുന്നതായലോകമൊക്കയുംനന്നായ് ഹൃൽക്കമ്പിൽമനോമയ
മാണെന്നുധരിക്കനീ.*മോദിച്ചുകൊണ്ടുപാരംമുനിനായകനോടുചോദി
ച്ചുകൊണ്ടിടിനാനന്നേരംരഘൂത്തമൻ * അളവില്ലാതെയുള്ള ദോഷ
ങ്ങളെല്ലാമേപ്പോഴു മുളവാക്കുന്നതായമനസ്സിൻസഭ്രുപത്തെ * ഇന്നവ
ണ്ണമെന്നിന്നനന്നായിട്ടറിയിച്ചു തന്നീടാൻമമഗുരോ!കൃപയുണ്ടാകേ
ണമേ * മാമുനീശ്വരൻതാനുംകനിവോടതുനേരം ധീമാനാംശ്രീരാമ
നോടരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ * ശൂന്യമായ്ജ്ഞുദ്ധാകൃതിയായിട്ടുമാകാശ
ത്തിനെന്നതുപോലേതന്നെമാനസത്തിനുംപാത്താൽ * കല്യാണവാ
രാന്നിധേ!ശ്രീരാമ!നാമമാത്ര മല്ലാതെരൂപമെന്നുമില്ലഹോകണ്ടീട
വാൻ * ഉള്ളിലുംപുറമേയുംസ്വരൂപമായ്ത്തുള്ള തല്ലെന്നുവന്നീടിലും
മാനസമറികനീ * എല്ലാദിക്കിലുമിതുനന്നായിവിളങ്ങുന്ന മല്ലലോച
ന!നല്ലൊരാകാശമെന്നപോലെ * നിത്യവുമസത്തായോസത്തായോ
വിളങ്ങീട മത്ഥത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നല്ലൊരുതോന്നലോത്താൽ * യാ
തൊന്നാണതുതന്നെമാനസമായീടുന്ന തേതുമന്തരമീല്ലാമറ്റുയാതൊ
ന്നുമല്ലാ * യാതൊന്നാണത്ഥജ്ഞാനംവാദമില്ലതുതന്നെ വേദാന്ത
സാരജ്ഞന്മാർമനസ്സെന്നോതീടുന്ന * വാരിജാവിലോചന! മനസ്സി
ന്നോതുന്നതു വേറെയാതൊന്നുമല്ലാനിനന്നായറിഞ്ഞാലും * സങ്കല്പം
തന്നെയാണുമനസ്സെന്നറികനീ സങ്കല്പത്തിങ്കൽനിന്നുവേറിടാമന
സ്സെന്നും * സങ്കല്പമെവിടത്തിലുണ്ടായിവന്നീടുന്ന ശങ്കയില്ലവിട
ത്തിൽമനസ്സുണ്ടെന്നുറയ്ക്ക * മനസ്സുംസങ്കല്പവുംവെവ്വേറെയല്ലെന്നതു
മനുജേശപ്രിയനന്ദന!ധരിക്കനീ * അവിദ്യ, ചിത്തം, മനം, സംസ്കൃ
തി ബന്ധം,മലം,തമസ്സ്,പുന്നാമമെല്ലാംപറയുന്നവയെല്ലാം * സങ്ക
ല്പജാലത്തിന്നേറനാമങ്ങളാണെന്നോർക്ക പങ്കജളായതപോധനലോച
ന!രാമ! * എന്നുസങ്കല്പജാലമൊക്കയുംനശിക്കുന്നി തന്ന ശേഷിച്ചു
നിൽക്കുമാത്മാവുതൻസ്വരൂപം * ദിഗ്ഭ്രമാകാശമെന്നതുങ്ങിയുള്ള
ദൃശ്യമെപ്പോഴുമില്ലാതായിവന്നീടുംകാലത്തിങ്കൽ * ചിദ്രൂപനാകമാ
ത്മാവിന്നേറനിർമ്മലസ്വരൂപം സത്യപ്രബോധിച്ചുകൊള്ളുമെന്നേറ്റുള്ളം*

ഇക്കാണുംലോകംനീഞാനിത്യാദിസംഭ്രമങ്ങ ളൊക്കയുമില്ലാതായിവ
ന്നീടുംകാലത്തിങ്കൽ * വിമലാത്മാവായ്ത്തിച്ചീടുമദ്വിഷ്ടാവുതാൻ
സുമതേ!കൈവല്യത്തെപ്രാപിച്ചുനരികനീ * യാതൊന്നുംപ്രതി
ബിംബിച്ചീടാത്തകണ്ണാടിതാനേതൊരുവിധംവിളങ്ങീടുന്നിതതുപോ
ലെ * ഈദൃശമില്ലാതായിവന്നീടുംകാലംശുദ്ധ ചൈതന്യസ്വരൂപ
മായ്വിളങ്ങുംരഘുപതേ! * അസത്തായീടുംസ്വപ്നമസത്താംസ്വപ്നാന്ത
രം വരുത്തുംപോലെതന്നേമനസ്സംഭൂണാംബുദ്ധ!* നാശസ്വഭാവമാ
യിദൃശ്യരൂപമാംമഹാ ദോഷത്തെയുളവാക്കീടുന്നിതെന്നറിഞ്ഞാലും *
ചിത്തംചഞ്ചലശക്ത്യാസ്ഫുരിക്കുംകലങ്ങീട മത്യന്തഭ്രമിച്ചീടുംമുങ്ങീടും
ചലിച്ചീടും* പോയീടുംയാചിച്ചീടുംസംഹരിച്ചീടുംമറെറാന്നായീടും
സ്വയമെന്നുധരിച്ചീടുകരാമ!*കേൾക്കനീമഹാകല്പംവന്നീടുംകാലത്തി
ങ്കലിക്കണ്ടീടുന്നതെല്ലാംനാശത്തെപ്രാപിച്ചീടും*കാന്താരവിന്ദപത്ര
നേത്ര!ഭ്രവരപുത്ര! ശാന്തമെന്നതുമാത്രംശേഷിച്ചുനിൽക്കുപ്പോൾ *
അസ്മിച്ചീടാത്തവൻഭാസ്കരനജൻദേവൻ നിത്യനാമയഹീനൻശാ
ശ്വതൻപരിപൂർണ്ണൻ * സർവ്വംചൈയ്യുകൊണ്ടീടുന്നവൻമഹേശ്വ
രൻ നിർവ്വാണരൂപൻപരമാത്മാവുവിളങ്ങുന്നു * വാക്കിന്നെത്തുക
യില്ലാപ്രാപിക്കപ്പെട്ടന്നിതു മകതന്മാരായവരാലോക്കനീരാമച
ന്ദ്ര! * ആത്മാദികങ്ങളായസംജ്ഞകളവിടെക്കല്പിതങ്ങളാണഹോ
സ്വഭാവികങ്ങളല്ലാ * സാംഖ്യദൃഷ്ടികളായോക്കെക്കനീപ്പുമാനവൻ
ശ്ലാഘ്യനാംവേദാന്തികർക്കായവൻപരബ്രഹ്മം * വിജ്ഞാനശാസ്ത്ര
ജ്ഞന്മാർക്കുകാന്തനിർമ്മലമാം വിജ്ഞാനസ്വരൂപമായ്വിളങ്ങുന്നവ
നവൻ * ശൂന്യവാദികളായിവാണീടുന്നവർക്കൊക്കെ ശൂന്യമായിട്ടേ
വിച്ചീടുന്നിതവനഹോ * അക്കതേജസ്സുകർക്കശോദയേയുണ്ടാക്കുന്നതു
മുർക്കരുന്നിക്കലോത്തുകണ്ടീടിലവനല്ലോ * പറയുന്നവൻതാനുംമന
നംചെയ്യുന്നോനും പരമിക്കുമ്മഫലംഭുജിക്കുന്നവൻതാനും * കണ്ടീട
ന്നവൻതാനുംസ്മരിച്ചീടുന്നവനും രണ്ടില്ലപക്ഷമിങ്ങുനനമായവൻത
ന്നെ * സത്തായെന്നായീടിലുംലോകത്തിലസത്തവൻ ഗാത്രസ്ഥ
നെന്നാകിലുംഗാത്രസ്ഥനായീടുന്ന * ഭാസ്കരൻതന്നിൽനിന്നിട്ടാലോക
മെന്നപോലെപ്രാക്കിലിച്ചിൽപ്രകാശമവകന്നുണ്ടാകുന്ന * മനസ്സാ
കുന്നവേരുമിന്ദ്രിയദളങ്ങളും നിനച്ചാൽഭ്യുഗ്രമാണ്ഡങ്ങളായസൽഫ
ലങ്ങളും * ചേർന്നീടുംപ്രകൃതിയാംവല്ലിതാൻചിദാകാശം തന്നിലു
ണ്ടായ്പ്പരമാത്മാവാംവായുവിനാൽ * നൽത്തനുചെയ്യുകൊണ്ടീട
ന്നിതുരഘൂപതേ! ചിത്തത്തിലിതുനന്നായ്ധരിച്ചീടുകവേണം * കാ
യസമ്പുടംതോറുംയാതൊരുചിന്മണിതാൻ മായമെന്നിയെപ്രകാ
ശിച്ചുകൊള്ളുന്നുരാമ! * സംക്ഷുബ്ധമായ്പ്പുഷ്കരമായ്നിളങ്ങീടും സൂ
ക്ഷ്മദേഹത്തെയതുപ്രവർത്തിപ്പിച്ചീടുന്നു * ശുദ്ധമേജ്ഞാനരൂപമായി
രിക്കയാലാകാശത്തെച്ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടാലായതാകാശമാകും * ആ
യതുപോലേതന്നെയേതിനെച്ചിന്തിച്ചാലു മായതായിട്ടതീതമായ
തെന്നറികനീ * സുതരാംവ്യാപ്തമായീടുന്നോരുചിൽസാഗര മതിലു

ങ്ങാകുന്നതുംമറയുന്നതുമായ * തെറ്റെലോകൃതരംഗൈശ്വര്യമെന്നുവിൽ
മരീചികാ ജാലമെന്നതുപോലെശോഭിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * അറിവുമി
ല്ലാത്തജഗത്തുണ്ടാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ചെറുതുംതാൻ ചെയ്തീടുന്നതില്ലൊ
രുകാലത്തിലും* സൃഷ്ടിയുംസ്ഥിതിയുമില്ലില്ലഹോസംസാരവു മൊട്ടുമേ
വികല്പമെന്നുള്ളതുമില്ലപാത്താൽ* നിർവ്വികല്പമായ് നിത്യജ്ഞാനമാം
സച്ചിദാത്മാവികൽ സർവ്വദാസ്ഥിതനേകനായവൻപരനുമാൻ * ഉൽ
കൃഷ്ടതമമായോരതിനെക്കണ്ടീടുകിൽ ചിക്കനനശിച്ചീടുംനിർണ്ണയമ
ഹങ്കാരം * സന്ദേഹങ്ങളുമെല്ലാംനീങ്ങീടുമതിദൂര മെന്നല്ലനശിച്ചീടും
കർമ്മങ്ങളുമഖിലവും * വനജേക്ഷണൻമഹാബുദ്ധിമാൻരഘുത്തമൻ മു
നിനായകനോടുചോദിച്ചാനതുനേരം * സൽഗുരോ!ദൃശ്യജാതംബ്ര
ഹ്മാണ്ഡംജഗത്തിവ യൊക്കയുമസത്തായിട്ടെങ്ങിനെവാണീടുന്നു?* ക
ടകിൻമണിക്കുള്ളിൽകനകാചലമെന്താ ണടങ്ങീടുന്നതാണോ?സദ
യംചൊല്ലീടേണം * ഇത്തരംശ്രീരാമന്റെചോദ്യംകേട്ടതുനേര മുത്ത
രംശ്രീവസിഷ്ഠനീവിധമരുൾചെയ്തു* കേട്ടാലുംരാമഭദ്രേ!സജ്ജനസംസ
ർഗ്ഗവും മുട്ടാതെകണ്ടുശാസ്ത്രാഭ്യാസവുംചെയ്തീടുകിൽ * മാസങ്ങൾകൊ
ണ്ടുവേണ്ടാദിവസങ്ങളെക്കൊണ്ടീ സംശയമഖിലവുംനീങ്ങീടുംനിസ്സം
ശയം * നീയറിഞ്ഞാലുംനന്നായ് സർവ്വേതിഹാസസാര മായിട്ടുള്ളതാ
ണിപ്പോൾഞാനിഹചൊന്നതെല്ലാം * നിർമ്മലമായീടുന്നോരിതിനെ
ക്കേട്ടീടുകിൽ സന്മതേ!നാശമററജീവന്മുക്തതവരും* ഉൾക്കാമ്പിലി
തുതന്നെനീവിചാരിക്കുകെന്നാ ലിക്കണ്ടീടുന്നജഗത്തില്ലാത്തതാണെ
ന്നാകും * ജ്ഞാനൈകനിഷ്ഠരായിസ്സർവ്വകാലവുമാത്മ ജ്ഞാനചിന്ത
യോടൊത്തുവാണീടുംമത്ത്യർക്കെല്ലാം * ചൊല്ലുന്നീടുന്നജീവന്മുക്തത
വിധിച്ചീടും കില്ലില്ലവിധേഹകൈവല്യവുമതുതന്നെ * ശ്രീരാമൻമഹാ
ധീമാൻചിന്നെയുംചോദിച്ചിതു കാരുണ്യവാരാന്നിധേ!മാമുനേ!മമഗു
രോ! * കായമില്ലാതെയുള്ളമുക്തനുംജീവന്മുക്തനായിരിക്കുന്നവനുംല
ക്ഷണമെന്താകുന്നു? * അതുതുചൊല്ലിത്തന്നീടേണമേശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ
ഞാൻയത്നംചെയ്യുന്നോക്കാമാവഴിക്കിനിമേലാൽ * മാമുനിതാനുമതു
കേട്ടേവമരുൾചെയ്തു താമരസാക്ഷ!രാമ!ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടാലുംനീ * വ്യ
വഹാരവാനായിട്ടുഴിയിൽവാണീടിലു മെവനിദൃശ്യമൊന്നുമില്ലാതെ
യായീടുന്നു * ഏവന്നുചിദാകാശംപ്രത്യക്ഷമായീടുന്നിതവനെജ്ജീവ
ന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു *പ്രാരബ്ധകർമ്മവശാലെങ്ങിനെയെന്നു
വന്നുചേരുന്നിതതുപോലെവാണുകൊള്ളുന്നതേവൻ* സൌഖ്യമുള്ള
പ്പോൾമുഖംതെളിഞ്ഞീടാതെകണ്ടുദുഃഖമുള്ളപ്പോൾമുഖംകരിഞ്ഞീ
ടാതെകണ്ടും * ഏവനിധരണിയിൽജീവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നി തവനെ
ജ്ജീവന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * അഹഹോ!സുഷുപ്തിയിൽജാഗ്ര
ന്നിരിക്കുന്ന പോരിതിൽജാഗ്രമെന്നതാക്കില്ലാതായീടുന്നു * ഏവനു
ള്ളോരുബോധംവാസനാഹീനമായ തവനെജ്ജീവന്മുക്തനെന്നേവം

ചൊല്ലീടുന്നു * രാഗമുംദ്വേഷംയേമിത്യാദിക്കുന്നരൂപ മാകുന്നവണ്ണം ചേഷ്ടിച്ചീടിലുംവ്യോമംപോലെ*ഏവൻതന്നുള്ളിൽതാരേറംസച്ഛമായിരിക്കുന്നി തവനെജ്ജീവന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ആക്കുഞാനെന്നഭാവമില്ലാതെയിരിക്കുന്നി തോക്കുനീവ്യാപാരങ്ങൾചെയ്താലും ചെയ്യാഞ്ഞിലും * ഏവൻതന്നുള്ളിലൊന്നുംപറീടാതിരിക്കുന്നി തവനെജ്ജീവന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ലോകത്തെബ്ബയപ്പെടാതിരിക്കുന്നവനേവൻ ലോകമോത്തീടിലാരെപ്പേടിക്കാതിരിക്കുന്നു * ഏവനില്ലാമോദവുംകോപവുംഭയവുമിങ്ങവനെജ്ജീവന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ലോകത്തിലഭിമാനമാക്കില്ലാകലാവാനെന്നാകിലും നിഷ്ഫളനായ്യാണീടുന്നവനേവൻ * ഏവൻനിശ്ചിന്തൻചിന്തായുക്തനായ്യാണീടിലു മവനെജ്ജീവൻമുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * അന്യനെറകായ്ങ്ങളെയെന്നതുപോലെപ്പരം തന്നുടെകായ്ങ്ങളെനോക്കീടുന്നുണ്ടെങ്കിലും * ഏവൻശീതളനായിവാഴുന്നപൂർണ്ണാത്മാവാ മവനെജ്ജീവന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ദേഹത്തിൻനാശത്തിങ്കൽജീവന്മുക്തതവിട്ടു ദേഹമില്ലാതെയുള്ളമുക്തിയെപ്രാപിച്ചീടും * പവനൻനിശ്ചലതപംപ്രാപിക്കുംപോലെയാണതവനീശപ്രിയനന്ദന!ധരിക്കുനീ * ഉദിച്ചീടുകയുമില്ലസ്തമിക്കയുമില്ലാ നിനച്ചീടുകപിന്നെഗമിക്കെന്നതുമില്ലാ * ദൂരസ്ഥനല്ലസമീപസ്ഥനെന്നതുമല്ലാ ഹേരാമ!ഞാനെന്നതുമാന്യനെന്നതുമില്ലാ*തമസ്സല്ലനന്തരംതേജസ്സുമല്ലെന്നോക്ക് സുമതേ!സ്മിതഗംഭീരമായനാഖ്യമായ് * അനഭിവ്യക്തമായിട്ടിരിക്കുന്നൊരുവസ്തുനിയേശേഷിച്ചുകൊണ്ടീടുമെന്നറികനീ* ശൂന്യമല്ലാകാരമല്ലായതുദൃശ്യമല്ലാപിനെദൃശ്യമല്ലാഭ്രതവസ്തുക്കളല്ലാ * അന്തമില്ലാതെകണ്ടുവിളങ്ങുംസന്മാത്രമാണന്തരംഗത്തിലതുധരിച്ചീടുകരാമ! * ജാത്യാദിവ്യപദേശരഹിതസ്വരൂപമാണോത്തീടിൽപൂർണ്ണത്തിൽപെച്ചേറവുംപൂർണ്ണാകൃതി* സത്തല്ലിതസത്തല്ലാസദസത്തുമല്ലി തോത്തീടിലചിന്തയുംചിന്തയുമാകയില്ലാ * ആധിയുമിതിനില്ലാവ്യാധിയുമിതിനില്ലിതാദിമദ്ധ്യാന്തഹീനമനന്തംദൃശ്യഹീനം*സന്മതേ! സുഗ്രണ്യവാരിധേ!രഘുപതേ! ചിന്മാത്രംശിവമിദമജരംധരിക്കുനീ* അറിയുന്നവൻതാനുമറിയപ്പെടുന്നതു മറിവുകൂടീടുകിൽത്രിപുടിയെന്നോതുന്നു * സാധോ!കേൾത്രിപുടിക്കുമദ്ധ്യത്തിൽസാക്ഷിതയായതൊന്നുവിളങ്ങുന്നിതായതുതന്നെവസ്തു*സരസിരുഹേക്ഷണൻശ്രീരാമനതുനേരം പരമാനന്ദമാൻപോടിച്ചുനിപ്രകാരം*ആനന്ദവിഗ്രഹാകൃതിയായീടുമതിൻരൂപം ഞാനിഹനന്നായറിഞ്ഞീടുവാൻതക്കവണ്ണം* അരുളിച്ചെയ്തീടേണംവിവരിച്ചിനിയും മതുകാരുണ്യസിന്ധോ!മുനിനായകനുരോ! *ചെന്താമരാക്ഷൻതന്റെവാക്യമിങ്ങിനെകേട്ടു സന്തോഷമുണ്ടുമുനിപിന്നെയുമരുൾചെയ്തു*ശ്രീരാമചന്ദ്ര!മഹാകല്പകാലത്തിസർഗ്ഗകാരണകാരണമായീടമപ്പുറബ്രഹ്മം* അവശേഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതസ്വരൂപംഞാൻവിവരിച്ചുതീടുന്നേൻശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടാലും

നീ* ചിത്തവൃത്തികളാകെക്ഷയിച്ചീടുകിൽ ശുദ്ധബുദ്ധേ!തന്നാത്മാവി
നെനശിപ്പിച്ചതിൻശേഷം* ജാതിനാമാദികളെക്കൂടാതെസദൃപമാം
യാതൊന്നവിളങ്ങുന്നിതതുതാൻവസ്തുരൂപം * ജീവസ്വരൂപമായീട്ട
ന്നോരുചൈതന്യഞ്ഞി ന്നീവിശ്വവിഭ്രമമാകുന്നയാതൊരുരൂപം* ശാ
ന്തമായ്നിർമലമായ് ചിന്മാത്രമായ്നിളങ്ങുംതദൃപംതന്നെയാണുസമതേ!
വസ്തുരൂപം* വാതമാതപംമുതലായവയേറീടിലു മേതുമേറാതായ്നാ
ന്നീടാതെകണ്ടിരുന്നീടും * ചേതസ്സുതന്നേറരൂപമേതൊന്നാണതുത
ന്നെ വാദമില്ലേതുംപരമാത്മാവുതന്നേറരൂപം * ചിന്തിക്കിൽജാഗ്രം
സ്വപ്നംസുഷുപ്തിയിവവിട്ട മന്തമില്ലാതെകണ്ടുംവിളങ്ങീടുന്നതായ *
ചിന്നിദ്രതൻരൂപംയാതൊന്നാണതുതന്നെ പരമാത്മാവുതന്നേറരൂ
പമെന്നറിഞ്ഞാലും* വേദനംപിന്നെജ്ഞാനസാധനമാകുംപ്രതീ പാ
ദിദൃശ്യങ്ങളായീടുന്നോരുഘടാദികം * ചേതസ്സെന്നിവയെല്ലാമാദ്യ
ന്തഹീനമായ വേദനംയാതൊന്നോത്താലതുതാൻവസ്തുരൂപം* രാഘ
വ!വ്യവഹാരമാന്തകൊണ്ടിരിക്കിലു മോക്ഷപാഷാണംപോലേനിശ്ച
ലമാകുന്നതും* ജ്യോതികാകാശവ്യതിരിക്തമായിരുന്നീട മേതൊന്നാ
ണാകാശത്തെപ്പോലിരുന്നീടുന്നതും * ആയതുതന്നെയാണുപരമാ
ത്മാവിൻരൂപ മായീടുന്നതുനീയതറിഞ്ഞീടുകനന്നായ് * മരങ്ങൾമല
കളിത്യാദികൾക്കഹോ!നല്ലോ രറിവുണ്ടായിവന്നാലെങ്ങിനെയായീട്ട
ന്നു * ധരിച്ചീടുകമനോബുദ്ധ്യാദിനിമ്മുക്തമാം പരമാത്മാവിൻരൂപ
മങ്ങിനെയായീടുന്നു*ധാതാവുനാരായണൻശങ്കരനമരേന്ദ്രനാദിത്യൻ
സദാശിവൻമുതലായവരെല്ലാം* അടങ്ങീടുന്നകാലംസർവ്വോപാധിയും
നീങ്ങി കടൽനേർവണ്ണ!നിർവ്വികല്പമായ്ശിവമായി * സർവ്വസംഗവും
വിട്ടുകൊണ്ടുചൈതന്യമാത്രം സർവ്വസൽഗുണമൂർത്തേ സുതരാംപിള
ങ്ങുന്നു * * * * * * * * *

ശ്രീവാസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗദ്യം
ഉൽപത്തിപ്രകരണാന്തർഗതം അഞ്ചാം സർഗ്ഗം
൭. ശ്രീമഹാഭാഗ്യൈശ്വര്യവേചനമഃ

ലീലോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ— പുണ്ഡരീകാക്ഷ!കർണ്ണപീയൂഷമായീടുന്ന മണ്ഡ
പാഖ്യാനമിതംശ്രദ്ധിച്ചകേട്ടാലുംനീ * നിന്നുടെസന്ദേഹങ്ങളിക്കഥകേ
ട്ടീടുകി ലൊന്നൊഴിയാതെനീങ്ങിച്ചിത്തവിശ്രാന്തിയുണ്ടാം * പാത്ത
ട്ടിൽപണ്ടുവംശശ്രേഷ്ഠനായിമഹാ കീർത്തിമാനായിബ്രഹ്മപുത്രനായ്
ശ്രീമാനായി * അത്യന്തംപിവേകിയായ്സ്വാത്മാഭ്യനായിട്ടൊരു പൃഥ്വീ
പാലകൻമഹാനുഭാവനായിവന്നീടിനാൻ * വാരിധിയെതിരാണമണ്ഡ
രക്ഷിപ്പതിൽ വൈരിസഞ്ചയധ്വാന്തമാർത്താണ്ഡനോത്താലവൻ *
സൽഗുണാഢ്യംസങ്കടംകൂടാതെല്ലോരുസരസ്സുവൻ ഉർവ്വീശ്രേഷ്ഠശുഭാശയങ്ങ
ൾക്കൊരുഹൃത്താശനൻ * അങ്ങിനെയുള്ള പൃഥ്വീപാലകരത്നത്തിനു മം

ഗലാംഗിയാമൊരുവല്ലയേണ്ടായിതു * ലീലയെന്നവർക്കുപരിതുന
ല്ലവളായി ട്ടീലോകത്തിങ്കലൊരുനാരിയില്ലെന്നതൊല്ലാം * ശർവ്വരീ
ശവരമുഖീസർവ്വസൗഭാഗ്യയുക്താ നിർവ്വാഭംമഹാലക്ഷ്മിയോടവർകി
ടനിൽക്കും * ഭർത്താവുദുഃഖിച്ചീടിൽതാനേറവുദുഃഖിച്ചീടും ഭർത്താവുസ
ന്തോഷിച്ചാൽസന്തോഷിച്ചീടുംതാനും * ഭർത്താവാകുലിതനായ്തുസി
ച്ചീടുന്നനേര മത്തനീമൌലിതാനുമാകുലയായിത്തീരും* പതിതൻ
പ്രതിബിംബമെന്നതുപോലേതന്നെ സതികൾക്കൊരുമൂഢാത്മനാ
മവർപാണാർ * ഭർത്താവുവല്ലപ്പോഴുംക്രുദ്ധനായ്തുനീടിലാ മത്തകാ
ശിനിപാരംപേടിച്ചുവിറച്ചീടും * നല്ലതായുള്ളതോരോന്നോർത്തുകൊ
ണ്ടിരിക്കുമ ക്കല്യാണഗാത്രിയേവമൊരുനാളാലോചിച്ചാൾ * ഭൂവര
നെന്റെകാന്തൻസുന്ദരാനനൻമമ ജീവനെക്കാളുംപ്രിയമേറീടുന്ന
വൻശ്രീമാൻ * താരുണ്യശാലിയെന്നമജരാമരണനായ്യാരിടത്തിങ്കൽ
വാണീടുന്നതിന്നെന്തുനല്ല *ഇദ്ദേഹത്തോടുംക്രൂടിരമിച്ചുബഹുകാല മി
ദ്ധരാതലേമമവാഴ്വവാൻകഴിയുമോ? * മർത്തൃയോനയായോരർത്തനീ
മണിതന്റെ ചിത്തകാമ്പിങ്കലോരോന്നിത്ഥംചിന്തിച്ചുപിന്നെ *
വിദ്യാവൃദ്ധരുംജ്ഞാനവൃദ്ധരുംതഥാതപോ വൃദ്ധരുമായീടുന്നവിപ്ര
സത്തമന്മാരെ* വരുത്തിസ്സംപൂജിച്ചുകൊണ്ടവളമരതം വരുത്താൻ
നല്ലരതന്തെന്നിങ്ങിനെചോദിച്ചിതു * ഉല്ലലേക്ഷണയായലീലയോ
ടതുനേരം വിപ്രസത്തമന്മാരുമിത്തരമരുൾചെയ്താർ * സിദ്ധന്മാ
ർക്കുള്ളതായസിദ്ധികളഖിലവും സിദ്ധിക്കുംതപംജപംയമമെന്നിവക
ളാൽ * യാതൊരുവിധത്തിലുംകിട്ടുകില്ലമരത മേതുംസംശയമില്ല
ഹേദേവിധരിക്കനീ * കാന്തനെപ്പിരിയുമ്പോളുണ്ടായിവരുന്നുദുഃഖം
സഹിപ്പാൻതരമോർത്തുഭീതയായ്ചീന്നാരവം * ഭൂദേവകുലോ
ത്തമന്മാരുടെവാക്യംകേട്ട ചേതസ്സിൽസംബുദ്ധികൊണ്ടീവണ്ണമാ
ലോചിച്ചാൾ * മരണംമരണത്തെവന്നീടുംമുമ്പേമമ വരുമെന്നാ
കിൽസർവ്വദുഃഖനിർമ്മുക്തയായി * പരമാനന്ദരൂപമായ്നിലങ്ങീടുന്നോ
രു പരമാത്മാവുതന്നോടൈക്യമായീടാംമമ * ഞാൻമരിച്ചീടുംമു
മ്പേകണവൻമരിച്ചീടിലീമന്ദിരത്തിൽനിന്നുജീവൻപോകാതവണ്ണം*
ചെയ്തുകൊള്ളുന്നേൻതദാർത്രാവലോകിതയായ്മേദമെന്നന്തഃപുര
ത്തിങ്കൽമേവസിച്ചീടാം * ഞാനതിന്നിന്നുതൊട്ടുകേതികയ്ക്കൊണ്ടു
പാരം ജ്ഞാനരൂപിണിയായഭാരതീദേവിതന്നെ * എന്നിൽസ
ന്തുഷ്ടിയായിവന്നീടുംവരെപ്പൂജി ക്കുന്നുണ്ടെന്നൊല്ലാമവർതന്നുള്ളിൽ
നിശ്ചയിച്ചു * കണവൻതന്നോടൊന്നുംചൊല്ലാതെയഥാശാസ്ത്രം
ഭൂനശാലിനിതുടങ്ങീടിനാളുഗ്രവ്രതം * മുമ്മൂന്നുരാത്രിചെന്നാൽ
പാരണചെയ്യുംദേവ ബ്രാഹ്മണരുവിടൽസേവയുംചെയ്തുകൊ
ണ്ടും * സ്നാനവുംയഥാക്രമംദാനവുംസൽത്തപസ്സും ധ്യാനവുമ
ല്ലാപോലുമൂനംക്രൂടാതെചെയ്യും * അത്തൽക്രൂടാതെനിത്യമാസ്തിക്യ
ബുദ്ധിയോടുമതനിസദാചാരപരയായ്വാണീടിനാൾ * ഇങ്ങിനെച

ത്തുമാസംതീർപ്പുമാംപ്രകാരത്തോട മംഗനാമണിയവർകഴിച്ചാളുകാ
ലം* ഭാരതീഭഗവതീപ്രത്യക്ഷമായിവന്നു കാരുണ്യമിയന്നേവമവളോ
ടരുൾചെയ്തു * ഭർത്തൃഭക്തിയുംനിൻറെനല്ലൊരുതപസ്സുംകണ്ടുഞാ
നതിമാത്രംസന്തുഷ്ടയായിവന്നേൻ * എന്തൊന്നാണകതാരിലാഗ്ര
ഹംനിനക്കായതന്തരമെന്യേനൽകാംചോദിച്ചീടുകവത്സേ! * എ
ന്നതുകേട്ടനേരംരാജ്ഞിയുംദേവിതന്നെ വന്ദിച്ചുഭക്തിയോടുമീവിധമ
പേക്ഷിച്ചാൾ * ജന്മാദിജാലാദാഹദോഷശീതാംശുപ്രഭേ! നിർമ്മ
ലേ!പൂർണ്ണിമിരമാർത്താണ്ഡപ്രഭേ!ജയ! * സർവ്വലോകൈകനാഥേ!മാ
താവേ!മഹേശ്വരി! സർവ്വാകൃപണയാമെന്നെനീരക്ഷിക്കേണം * വ
രദേ!മമരണ്ടുവരത്തിന്നണ്ടാഗ്രഹ മുരുകാരുണ്യമോടുംതരികായതുദേ
വി! * എന്നുടെഭർത്താവിന്നുമരണംവന്നീടുകിലെന്നുമീയന്തഃപുരമ
ണ്ഡപത്തിങ്കൽനിന്ന് * ജീവനെങ്ങുമേപോകാതെന്നുടെസമീപ
ത്തിൽ മേവേണമതിന്നൊരുവരമിങ്ങുതരേണം * ദേവി!ഞാൻപ്രാ
ർത്ഥിച്ചീടുംനേരത്തൊക്കയുംമമ നീവേണ്ടുംവരങ്ങളെത്തന്നീടാൻവന്നീ
ടേണം * അതിലെയ്ക്കുരുവരംനൽകേണമെന്നീവണ്ണം മതിനേർമു
ഖിമന്ദംചൊന്നതുകേട്ടനേരം * അരണ്ടുവരങ്ങളുംകൊട്ടുത്തുദേവിതി
രവാരിരാശിയിലെന്നപോലുടൻമറഞ്ഞിതു * ഇഷ്ടദേവതപാരംതു
ഷ്ടയായ്ത്തന്നശേഷം ശിഷ്ടനാംഭൂവരന്തന്നിഷ്ടവല്ലഭതോന്നം * അമൃതം
കോരിവഷിച്ചീടുന്നതേറെപോല ങ്ങമിതാനന്ദമുള്ളിലാന്കൊണ്ടി
രുന്നിതു * പക്ഷമാസർത്തുക്കളായീടുന്നകടകവും ശിക്ഷയിൽദിനങ്ങ
ളായീടുന്നകീലങ്ങളും * വർഷങ്ങൾവുംക്ഷണനാഭിയുംമേന്മകൊണ്ടു
പാരമായ്ക്കാലചക്രംചുറ്റിക്കൊണ്ടീടുംവിധൌ* ലീലതന്നുടെഭർത്താ
വാകിയപത്മക്ഷിതി പാലകൻഭൂണാകരൻമരിച്ചീടിനാനഹോ! *
സുന്ദരാനനൻകാന്തൻമരിച്ചീടിനനേരം തനുഭംഗിമണിപാരംശോക
സന്തപ്തയായി * സലിലംവറ്റിപ്പോയപത്മിനിയെന്നപോലാ ജ്വല
ജ്ജ്വലേക്ഷണഹന്ത!പാരമായ്നാടീടിനാൾ* ഉറക്കെക്കരഞ്ഞിട്ടുമടനെമെ
നമാന്തം വിരഹംസഹിക്കാത്തചക്രവാകിയെപ്പോലെ *വരഭോഷിണീ
മണിയാകിയലീലാദേവി മരിച്ചീടുന്നതിന്നായ്മുതിർന്നാൾനിസ്സന്ദേ
ഹം * വെള്ളമൊക്കയുംവറ്റിപ്പോയൊരുതടാകത്തിന്നുള്ളിലേറ
വുമാത്സ്യാപിടയുംമത്സ്യത്തിനെ * അഴകിൽപരിപാലിച്ചീടുന്നതായ
പുതു മഴയെന്നതുപോലേകാരുണ്യമോടുമപ്പോഴം * അകലമവർക്കു
ള്ളതാകവേപോകുംവണ്ണമാകാശത്തിങ്കൽനിന്നുവാഗ്ദേവിയരുൾചെ
യ്തു * ബാലികേ!ലീലേ!നിൻറെഭർത്താവിൻശവംപുഷ്പ ജാലംകൊണ്ട
ഴകിൽനീമൂടിവെച്ചിരിക്കുക * ഇനിയുംഭർത്താവിനോടൊന്നിച്ചുവാ
ഴാൻതരം വനജേക്ഷണേ!തവവരമെന്നറികനീ * വാടീടുംകുസുമങ്ങ
ളൊക്കയുംഭർത്തൃദേഹം കേട്ടവനീടുകില്ലതെല്ലുമെന്നല്ലവത്സേ! * നീ
കേട്ടകൊൾകസാലോചിതമേ!ധന്യേ!പാര മാകാശമെന്നപോലെ
നൈർമ്മല്യമാർന്നിടുന്ന * ഭർത്താവിൻജീവനന്തഃപുരമണ്ഡപത്തിൽനി

ന്നത്തമേ! പോകയില്ലമറെറാരുദിക്കിലെക്കും * ദേവിതന്നരുളപ്പാടി
വിധംകേട്ടനേര മാവരാനനതാനമങ്ങിനെചെയ്യപിന്നെ * പാര
മുംത്തോരിൽഭൂഖംവഴിച്ചുവരികയാൽ ഭാരതീദേവിതന്നെവിളിച്ചീ
ടിനാളവും * കല്യാണശീലേ! നീയിങ്ങെന്തിനുവിളിച്ചുമാ മല്ലലെന്തേ
വംനിനക്കതിയായ്ത്തന്നീടുവാൻ * എന്നേവമവംതന്നോടരുളിച്ചെയ്യ
കൊണ്ടു വന്നിതുസരസ്വതീജ്ഞാനരൂപിണീദേവി * അന്നേരംലീല
താനംശാരദാദേവിതന്നെ വന്ദിച്ചുവിനീതയായ്പൊല്ലിനാളിപ്രകാ
രം * ഹന്ത! മൽക്കാന്തനിപ്പോളെവിടെവസിക്കുന്നി തെന്തൊന്നുചെ
യ്തീടുന്നിതെങ്ങിനെയായിത്തീർന്നു* കാന്തനെപ്പിരിഞ്ഞിങ്ങുവാഴുവാൻ
കഴിവില്ല കാന്തനേറസമീപത്തിൽകൊണ്ടുപോയാക്കീടെന്നെ *
പാരിച്ചുഖേദത്തോടുംലീലയിങ്ങിനെചൊന്ന നേരമദ്ദേവിതാനമുന്ന
രമരുൾചെയ്തു * നീകേൾക്കചിത്താകാശമെന്നല്ലചിദാകാശ മാകാ
ശമെന്നിങ്ങിനെമൂന്നുമാന്യശീലേ! * എന്നതിൽചിദാകാശംമറേറ
തുരണ്ടിലുംവെച്ചിട്ടുനേർമുഖിയാളേ! ശൂന്യമാണതിമാത്രം * മത്ത
കാശിനീമണേ! ചിത്തംകേളൊരുവിഷയത്തിനെവിട്ടുവേറെയൊ
ന്നിൽചെന്നീടുംമദ്ധ്യേ * അത്യല്പകാലമേതുരുപമായിരിക്കുന്നി തുത്ത
മേ! ചിദാകാശമെന്നതായതുതന്നെ * സങ്കല്പമല്പംപോലുമായതിലി
ല്ലാതായാൽ പങ്കജേക്ഷണേ! സർവ്വാത്മകമായ്ശാന്തമായി * ശ്രുശ്രൂമാ
യുള്ള പദംപ്രാപിക്കുംനീയറിഞ്ഞീടിത്തിരിപോലുമില്ലസംശയമതി
ന്നെടോ! * ഈലോകമില്ലാത്തതാണെന്നുള്ള ബോധംനന്നായ് ബാ
ലികേ! ഭവിച്ചീടിൽതൽപദംപ്രാപിച്ചീടാം * അന്യഥാകഴിവിതി
ന്നില്ലെൻറവരംകൊണ്ടു സുന്ദരീമണേ! നീതാൻസതപരംപ്രാപിച്ചീ
ടും * എന്നേവമരുൾചെയ്തുഭാരതീമഹേശ്വരീ തന്നുടെദിവ്യമായപദ
ത്തെപ്രാപിച്ചിതു * ലീലയുംനിർവികല്പമായുള്ള സമാധിയിൽ ലീലയാ
രഘുചന്ദ്രാ! വാണുകൊണ്ടിതുപിന്നെ * തന്നുടെക്രുദ്ധവിട്ടുകൊണ്ടൊരു
വിഹംഗമി നന്നായിനഭസ്സിലെക്കൽപതിക്കുന്നപോലെ * വരഭാഷി
ണിയന്തഃകരണത്തിന്നനല്പ ജ്ഞരമാംസപദേഹത്തെസ്സപദംവെടി
ഞ്ഞിതു * അന്നേരംഹൃഹാകാശത്തിങ്കലായ്തുബഹു മന്നവന്മാരിരുന്ന
കൊണ്ടീടുമാസ്ഥാനത്തിൽ * തന്നുടെകാന്തൻഭ്രുപാലേശ്വരൻസിം
ഹാസനം തന്നിലാമോദമാൻവാണുകൊണ്ടീടുന്നതും * ക്ഷിതിപാല
കമണ! ജയ! ജീവേതിനന്നായ് സ്തുതിചെയ്തനേകംപേരങ്ങുനിന്നീട്ട
ന്നതും * മുനിനായകന്മാരുംവിപ്രമുഷികളും കണക്കില്ലാതെപൂവ്
ചാരത്തിൽനിൽക്കുന്നതും * പൊൽക്കൊണ്ടീടുന്നരാജരാജാക്കന്മാര
നേകം തെക്കേഗോപുരദ്വാരത്തിങ്കലായ്നിൽക്കുന്നതും * ചട്ടലക്ഷ
ണാജനംകണക്കില്ലാതെകണ്ടു പടിഞ്ഞാറുള്ളകോട്ടവാതുക്കൽനിൽ
ക്കുന്നതും * ഹസ്തശ്വരഥാദികളളവില്ലാതവണ്ണ മുത്തരദ്വാരത്തിങ്കൽ
നിന്നിടുന്നതുമെല്ലാം * കല്യാണശീലയായലീലകണ്ടതിമാത്ര മുല്ലാസ
മാൻകൊണ്ടസ്സഭയെപ്രാപിച്ചിതു * നന്നായദ്ദേശങ്ങളുമസ്സമാചാര

ങ്ങളു മെന്നല്ലതടവുകാരായുള്ളോരവരെയും * പണ്ഡിതരായോരേ
യുംമിത്രവർഗ്ഗങ്ങളേയും തനപംഗിയപൂർവ്വന്മാരായിട്ടമന്യരേയും * നദി
കൾനദങ്ങളുംശൈലങ്ങൾപുരങ്ങളും സുതരാമഴകാൻപത്തനങ്ങളും
തഥാ * മുന്നമുണ്ടായിരുന്നവൃദ്ധതാപമാകെവിട്ടാ മന്നവൻപതിനാറു
വയസ്സാന്നിരിപ്പതും * ഒക്കയുംനോക്കിക്കണ്ടാമത്തകാശിനീനാ മുരം
ക്കാമ്പിലതിയായവിസ്മയമാൻപിന്നെ • അന്തഃപുരത്തിലുള്ളതൻ
ദേഹംപ്രാപിച്ചാശു ചിന്തിച്ചുഭക്തിയോടുംഭാരതീദേവിതന്നെ * അ
ന്നേരംഭദ്രാസനസ്ഥിതയായിട്ടതന്റെ മുന്നിൽദേവിയെക്കണ്ടുചോദി
ച്ചുലീലയേവം * കല്യാണാലയേ!ജഗന്നായികേ!ദേവി!മമ വല്ലഭന്നി
തുകാലമീജന്മംനശിച്ചുടൻ * ആകാരമില്ലാത്തതായ് ചിന്തിച്ചാൽഭ്ര
മാത്മക മാകിയജന്മംമറ്റൊന്നെങ്ങിനെയുണ്ടായ്വന്നു * ആയതുജഗൽ
ഭ്രമംനീങ്ങുവാനായിക്കൊണ്ടു മായമെന്നിയേചൊല്ലിത്തന്നീടവേണം
മമ * ഇത്തരംലീലതന്റെചോദ്യംകേട്ടതുനേര മുത്തരംസരസ്വതീദേ
വിയുമരുൾചെയ്തു * ഉത്തമേ!കേൾക്കപൂർവ്വസ്മൃതിയാലഹോ!ഭ്രാന്തി
മാത്രമാകമിജ്ജന്മമെങ്ങിനെയുണ്ടായ്വന്നു * അങ്ങിനെതന്നെരണ്ടാംജ
ന്മവുമിതുകാല മംഗനാമണേ!തവഭ്രാന്തായിരുന്നുണ്ടായിതു * ആയതെ
ങ്ങിനെയെന്നനന്നായിബ്ബോധിക്കുവാ നായതേക്ഷണേ!ചൊല്ലിത്ത
ന്നീടാംകേട്ടാലുംനീ * ചൊൽക്കൊണ്ടീടുന്നചിദാകാശത്തിലൊരുദി
ക്കിൽ മയൂണ്ണിമണേ!മായാമണ്ഡപമുണ്ടൊന്നൊടോ! * വ്യോമമാക
ന്നകാചലസംഛാദനംകൊ ണ്ടാമണ്ഡപത്തെനന്നായ്നേഞ്ഞിരിക്കു
ന്നുബോധേ! * ദിക്പാലപുരസ്ത്രീമാരാകുന്നപുത്തലികാ വർഗ്ഗംചേ
ന്നതിയായിശ്ലോഭിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * മേരുപർവ്വതമായീടുന്നൊരുതൂ
ണുണ്ടതിൽ സാരജ്ഞേ!സരോരുഹനയനേ!ധരിക്കുനീ * കോണ
സ്ഥഭ്രതവത്മീകാവലിവ്യാപ്തങ്ങളാ യ്ചാണുന്നഗിരികളാംലോഷ്ടങ്ങളു
ണ്ടതിങ്കൽ * പുത്രന്മാരനവധിയുള്ളവനായിമഹാ വൃദ്ധനായ്പ്രജാ
പതിയായീടും ബ്രാഹ്മണൻതാൻ * ആയതിലെല്ലായ്പോഴുംസസുഖം
വസിക്കുന്നിതായതാമലനേത്രേ!നീയറിയുകനന്നായ് • വാതമാർഗ്ഗമാം
മഹാവംശത്തിൽസ്ഥിതിചെയ്യും മേരുവൈമാനികകീടങ്ങളുണ്ടാ
യതിൽ * വ്യോമത്തിൽവാഴുംസിദ്ധമശകക്കൂട്ടംചെയ്യും കേമമാ
യുള്ളഝംഝംശബ്ദമുണ്ടതിലേറ്റം * ബാലികേ!ദേവദാനവാലികളാ
യദൃഷ്ടബാലന്മാരുടെലീലകൊണ്ടതുമുഴങ്ങീടും * ഇങ്ങിനെയുള്ളമ
ഹാസംസാരമണ്ഡപത്തി ലങ്ങൊരുകോണിൽമെല്ലെലോഷ്ടത്തിൻ
തടത്തിങ്കൽ * മത്തേഭയാനേ!ഗിരിഗ്രാമമെന്നൊരീടുന്ന ഗർത്തക
മൊന്നുണ്ടൊടോ!ലലനാതിലകമേ! * കാട്ടംവന്മലകളുംനല്ലൊരുന
ദികളും ക്രൂരമഗിരിഗ്രാമംതന്നിൽഭ്രസുരനേകൻ * ശ്രുതവാൻഭാഗ്യാ
യുകൻസാഗ്നികൻഗോക്ഷീരവാൻ ക്ഷിതിപാലകഭയമറിഞ്ഞിട്ടി
ല്ലാത്തവൻ * ധർമ്മതല്പരൻസർവ്വസജ്ജനസംസേവകൻ സന്തോഷ
മാൻകൊണ്ടുവാണിതുനിരാമയൻ * വിത്തവുംവിനയവുംവയസ്സും

സപത്രുപവും വിദ്യയുംചേഷ്ടിതവുംകർമ്മവുംനിരൂപിച്ചാൽ * വസി
ഷ്ഠൻതന്നോടവനൊത്തീടുംപണ്ടേ!സാക്ഷാൽ വസിഷ്ഠനായീടുന്ന
തവനല്ലറിയേണം * നാമവുംവസിഷ്ഠനെന്നാണവന്നാതിമാത്രം
കോമളാംഗിയാമൊരുപത്നിയുമുണ്ടായ്വന്നു * പേരവർക്കരുന്ധതി
യെന്നാണായവളാണി പ്പാരിലുള്ളരുന്ധതീമാറവളാകാശസ്ഥ *
വിത്തവുംവിനയവുംവയസ്സുംസചരുപവും വിദ്യയുംചേഷ്ടിതവുംക
ർമ്മവുംനിരൂപിച്ചാൽ * ആയവളരുന്ധതിക്കേറവുംകിടനിൽക്ക മാ
യരുന്ധതീദേവിയല്ലവളറിയേണം * സരളദ്രുമങ്ങളാൽശാദലമാ
യീടുമ ഗ്ഗിരിതൻതാഴ്വരയിലൊരുനാളടിജേന്ദ്രൻ* മരുവീടുന്നനേ
രംപരിവാരങ്ങളോടും നരപാലകനേകൻനായാട്ടിന്നങ്ങുചെന്നാൻ *
നരനായകൻതന്റെവരവങ്ങിനെകണ്ട ധാരണീസുരവരൻകരളിൽ
ചിന്തിച്ചിതു * സർവ്വസൗഭാഗ്യങ്ങളുംചേന്നിരിക്കുന്നതായോ രു
വീനാഥത്വമേറേറംനല്ലതാണഹോ!പാർത്താൽ * ഈനതേർകുതി
രകാലാളെന്നീവകകളു മാനന്ദംവളർത്തുന്നുവെങ്കൊററക്കടകളും *
നൽക്കൊടിക്കൂറകളുംചാമരങ്ങളുംപത്തു ഭിക്കിലുമതിയായിത്തിങ്ങി
ച്ചകൊണ്ടങ്ങിനെ * മന്നിടത്തിങ്കൽമഹാകീർത്തിമാനായീടുന്ന മ
ന്നവശ്രേഷ്ഠനായിട്ടെന്നഞാൻഭവിച്ചീടും * സുരകേളിയാലേറേറം
ശ്രമമാന്നീടുമന്തഃ പുരവാസിനികളാംകാന്തമാരോടുംക്രൂടി * മുല്ല
പ്പൂമണമെഴുംനല്ലകാടേററുപാര മുല്യാസമാന്കൊണ്ടുഞാനെന്ന
വസിച്ചീടും * നിത്യവുംസദ്ധർമ്മത്തിൽതൽപ്പരനായിവാഴ മദ്ദേഹം
നരേന്ദ്രനെക്കണ്ടതുമുതൽക്കഹോ! * ജലജത്തിന്നനാശംവരുത്തീ
ടുന്ന,ഹിമ കലിശംകണക്കുതന്മരണംവരുംവരെ * ഉൾപ്പൂ
വിലിപ്രകാരമോരോരോസങ്കല്പങ്ങ ളെപ്പോഴും ചെയ്യുകൊണ്ടുവാ
ണിതു വരാനനേ! * ചിന്താവിഷ്ടനായ് വാഴുമക്ഷമാദേവൻ
തനിക്കന്ത്യകാലവുമപ്പോളേറവുംസമീപിച്ചു * മയ്യണ്ണിതനമാ
കുന്തൽപതിക്കുതുകാലമുംക്രൂരനിക്കലേറംദുഃഖമുണ്ടായിവന്നു *
നാരീരത്നമേ!പിന്നെനീയെന്നെപ്പോലെതന്നെ പാരമായാരാധിച്ചു
കൊണ്ടിതായവളെന്നെ * കിട്ടുകില്ലമരത്വമെന്നുള്ളതറിഞ്ഞിട്ടാ മ
ട്ടോലുംമൊഴിവരമീവണ്ണമപേക്ഷിച്ചീടും * വരൻമേമരിച്ചീടിലീമണ്ഡ
പത്തിൽനിന്നു പുറമേജീവനെങ്ങുംപോയീടാതിരിക്കേണം * അംഗ
നാമണിയെന്നോടീവണ്ണംപ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോ ളങ്ങിനെതന്നെയെന്നുവര
വുംകൊടുത്തുഞാൻ * പിന്നീടുകാലവശാലാവിപ്രൻമരിച്ചിട്ടാ മന്ദിരാ
കാശത്തിങ്കലാകാശവടിവായി* വാണിതുജീവൻപൂർവ്വാനല്പസങ്കല്പമൂ
ലംക്ഷോണീവല്ലഭനായിഭൂവിച്ചുതാനേതന്നെ *ആകാശകളേബരാ
കാമക്ഷമാവരൻ രാകാശശാങ്കവക്ത്രേ!ബ്രഹ്മശക്തിമാനല്ലോ * ആ
പൃത്ഥ്വീദേവോത്തമൻപഞ്ചത്വംപ്രാപിച്ചപ്പോൾ തൽപതിശോ
കത്തിനാലത്യന്തംകശ്മലയായ് * കരളിൽപ്പിടിച്ചുചിന്തചെയ്തുവാ
പതിയോടൊരുമിച്ചുശ്രുതന്റെദേഹത്തെവെടിഞ്ഞഹോ! * ആ

തിവാഹികദേഹത്തോടംതൻകണവനെ പ്രീതികയ്യാണ്ടുപോ
യിപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൾ * അല്ലോതീദേവൻതന്റെപുത്രരംഗ
ങ്ങളും ഭ്രസ്ഥാവരാദികളുമുണ്ടാക്കവന്നാനനേ! * അദ്ദേഹംമരിച്ചിട്ട
നാളിന്നെക്കെട്ടായിതു വത്തിക്കുന്നിതുജീവൻതത്തെവധരിക്കനീ *
ക്ഷോണീനിജ്ജരത്രേയുനാകമദ്ദേഹംതന്നെയാണിപ്പോളവനീശനാ
നാകിയനിന്റെകാന്തൻ * സുന്ദരീജനമണേ! കേട്ടീടായരുന്ധതി ത
ന്നെയാണിപ്പോൾമഹാരാജ്ഞിയായീടുന്നനീ * നല്ലൊരുചക്രവാക
ദമ്പതിമാരെപ്പോലെ യുള്ളോരാനിങ്ങളേവമിരാതലത്തികൽ * ഒ
ന്നിച്ചുവാണരാജ്യംഭരിച്ചീടുകന്നിൻ നന്ദിനിതാനുംചന്ദ്രമൗധനുമെ
ന്നപോലെ*പൂവ്സംസാരഭ്രമമിക്കാണുന്നതുസവ്വം കാവ്ണീമണേ!
നിന്നോടധുനാചൊല്ലീടിനേൻ * ഓക്കനീഭ്രാന്തിമാത്രമാകാശദേഹ
മേവം സചിത്തമായ്തിളങ്ങുന്നപൂർണ്ണേന്ദുചാരുവക്ത്രേ! * ഭാരതീദയിത
ന്റെഗീദേവംകേട്ടനേരം ചാരുഭാഷിണിയായലീലയിങ്ങനെചൊ
ന്നാൾ * അംബികേ!തവവാക്യമോത്തീടിൽമിത്ഥ്യയാണെന്നെമന
ക്കാമ്പിൽതോന്നീടുന്നിതുതുണ്ടാലയേ! * മംഗലസചിത്രപിണി! ശ
മ്മദേ!സരസ്വതി! യെങ്ങനെഭവിച്ചുകൊള്ളുന്നതീവണ്ണമെല്ലാം *
ആത്മഭഗവത്തിൽവാഴുംവിപ്രന്റെജീവനെങ്ങുപത്മസംഭവപ്രിയേ!
ഞങ്ങളെങ്ങാണുപാത്താൽ * നാമിതുകാലംവാഴുമിട്ടിക്കിലുള്ളതായ
ഭ്രമിയുംജനങ്ങളുംപർവ്വതസമൂഹവും * കല്യാണനിലയനേ!പത്തുദിക്ക
കളുമീ യില്ലത്തിനുള്ളിലായിട്ടെങ്ങിനെനിന്നീടുന്നു * കട്ടകിന്മണിത
ന്നിൽകണ്ടിട്ടുംരസ്ത്തികൽ ദൃഢമായ്ബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെരാവതത്തെ
യെന്നും * അണുകോടരത്തികൽപലസിംഹങ്ങൾചേന്നുരണമാടീട്ട
ന്നിതുമശക്തിനോടെന്നും * മേരുപർവ്വതത്തിനെച്ചുറ്റുതായോരുവ
ണ്ടു സാരസബീജത്തികൽവെച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നും * ചൊല്ലീടുന്നതു
പോലെതെല്ലുപോലുമേചേച്ച് യില്ലാത്തതാണിതോത്താലില്ലകില്ലി
ഹതെല്ലും * ഇയവണ്ണംലീലചൊന്നവാക്കുകേട്ടനേരം ദേവിയുംസ
കൌതുകമരുളിച്ചെയ്തീടിനാൾ * മിത്ഥ്യയായുള്ളവാക്കുഞാനരുളുക
യില്ലാ വാസ്തവമായുള്ളതുകേൾക്കനീമനോഹരേ! * ഏതുംസംശ
യംവേണ്ടാലോകമുദ്ഭവിക്കുന്നതുമുള്ളിൽപ്പിച്ചീടുകയില്ലസ്മദാദികളൊ
ന്നും * സരസീരുഹേക്ഷണേ!ഗിരിഗ്രാമസ്ഥനാമ ഭരണീദേവിത
ന്റെജീവാത്മാവാഗ്രഹത്തിൽ * അകാശമയമായീടുന്നോരുമഹാരാ
ജ്യമാകാശസചിത്രചനായുണ്ടുകൊണ്ടീടുന്നിതു * സചിത്തത്തിൽജാഗ്രൽ
സ്മൃതിയെന്നതുപോലേതന്നെ ധന്യേ!നിങ്ങടെപൂവ്സംസ്മൃതിലുള്ളയാ
യി * അന്യഥാഭവിച്ചിതുമരണംമൂലമെന്നതിനുസുന്ദരീമണേ! നീ
നന്നായറിയുക * ഉത്തമേ!കേട്ടീടുനിസത്യാവബോസമാത്മചിദ്വ്യോമ
ത്തിന്റെജീവതേജോപാധിഭൂതമായ * ചൊല്ലാനോരുന്തുകരണാദ്യ
ന്തരത്തിന്റെയുമുള്ളിലായ്സങ്കല്പാദശങ്ങളിലെന്നപോലെ * കാട്ട

കളചലങ്ങളാറുകളെന്നീവക കൂട്ടമീഭ്രമിനിന്നീടുന്നിതെന്നറികനീ *
പ്രതിഭാസാത്മകങ്ങളാകിയജഗത്തുകളം സുതനോ! ചിദ്രൂപമായ്മമ
ണവായുള്ള *ജീവൻതനുള്ളിലുള്ളിലായിട്ടഭവിക്കുന്നു കാർവേണീജ
നംസദാചൂടുന്നചൂഡാമണേ! * എന്നേവംമഹാദേവിയരുൾചെയ്തു
കേട്ട പിന്നെയുംലീലചോദിച്ചീടിനാളിപ്രകാരം * അന്തണൻമൃതനാ
യിട്ടെട്ടല്ലേനാളായുള്ളൂ? ഹന്ത!സംവത്സരങ്ങളിങ്ങേറെയായിതല്ലോ*
മംഗലസ്വരൂപിണീ!ജഗന്നായികേ!ദേവി! യെങ്ങിനെയിതുഭവിച്ചീ
ടുന്നുനിരൂപിച്ചാൽ*കരുണാസിന്ധുവായവാണിവാത്സല്യമാന്നാ വര
വർണ്ണിനിതന്നോടരുളിച്ചെയ്തിതേവം * എങ്ങിനെദേശകാലൈശ്ല്യമില്ലാ
തെയിരിക്കുന്നി തങ്ങിനെതന്നെകാലദൈശ്ല്യവുമില്ലതുനം * പ്രതി
ഭാമാത്രമല്ലാതില്ലഹോ!മറ്റൊന്നുമേ മതിബിംബാസ്യേ! ചിദചിലാ
സൈകരൂപിക്കെടോ * ഉല്ലാസപൂർവ്വംപ്രതിഭാസത്തിൻക്രമത്തിനെ
ച്ചൊല്ലുന്നേൻ വഴിപോലെനീകേട്ടുകൊണ്ടീടുക * മത്തകാശിനീമ
ണേ!മിത്ഥ്യാഭ്രമമായ ഉള്ള മൃത്യുമോഹത്തെക്ഷണംജീവൻതാൻപ്രാപി
ച്ചുഹോ * പൂർവ്വത്തിലുള്ള ഭാവമാകവേമറന്നുടൻ കാർവേണീ!കണ്ടീട
ന്നുമറ്റൊരുവിധമായി * ആധാരമായീടുന്നോരിതിലിക്കാലത്തികം
ലാധേയമായിരുന്നുകൊണ്ടീടുന്നവനഹം * കയ്യകംപാടങ്ങളിത്യാദി
കംചേർന്നുള്ളൊരീ മെയ്യെന്നേറതാണുഞാനീത്താതന്റെപുത്രന
ല്ലോ * ഇക്കാലംവയസ്സിനിക്കിത്രയായിതുപാർത്താ ലിക്കാണുന്നവ
രിനിക്കുറബന്ധുക്കളല്ലോ * നല്ലൊരീനികേതനമെന്നുടെവകയാ
ണെന്നെല്ലാമേമരണമോഹത്തിന്നുശേഷമായി * കാന്താരവിന്ദപത്ര
നേത്രേ!യിജ്ജഗത്തികൽ ഭ്രാന്തിയുണ്ടായിവന്നീടുന്നിതുധരിക്കനീ *
ഇത്തരംസരസ്വതീദേവിചൊന്നതുകേട്ട ചിത്തസന്തോഷമാന്നലീല
ചൊല്ലിനാളേവം * ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയെദ്ദേവി!നീമമതരികയാൽ ഞാ
നഹോനന്നായെല്ലഞ്ഞീടിനേൻമഹേശ്വരി * അഭ്യാസംകൂടാതെ
ഞാനിതിങ്കലിതുകാലം നൽപ്രൌഢയാകാതിരുന്നീടുനേനെന്ത
ത്തോളം * ഭക്തവാത്സല്യയുക്തേ! സർവ്വലോകൈകനാഥേ! യിക്കുതു
ഫലമത്രത്തോളം നീകളയേണം * ഉർവ്വരനിവോടിനിക്കാവിപ്രമ്പേ
തികയന്തൻ സദ്ഗംബികേ!നന്നായ്ക്കാട്ടിത്തന്നീടവേണം* വീണാലാ
പിനിയായ ലീലയോടതുനേരം വാണീദേവിയുംപാരംമോദമാന്നരുൾ
ചെയ്തു *ഇതദൃശ്യബന്ധമൊട്ടെന്നാകിലുമില്ലാത്തതായ് ചിദ്രൂപവിഷ
യയാസ്ഥിരശ്രേയായഹോ * ഉൽകൃഷ്ടയായീടുമാദൃഷ്ടിയെപ്രാപിച്ച
നീ ചിക്കന്നീയുദാരത്തെവിട്ടുനിർമ്മലയായാൽ* തടവെന്നിയേസത്ത്
മതിനെക്കണ്ടീടാമി യുടലായതിന്നോറാപ്രതിബന്ധകമല്ലോ * അ
ണ്ണോജപത്രായതചാരുലോചനദേയേ! സർവ്വമാരണമായോന്നീട്ട
ന്നതുപോലെ *ഓർത്താലുമുത്തമാമീലോകംനിങ്കലംക്കെല്ലാം മുത്തിമ
ത്തായിട്ടഹോതോന്നുന്നഭ്രാന്തിമൂലം * അഭ്യാസംവേസ!നിനക്കില്ലാ
ത്തകാരണത്താ ലിപ്പൊഴതാകാരംതേബ്രുവമതപമാന്നിട്ടില്ലാ * കലന

സചരുപാത്മാവായിരിക്കുകൊണ്ടു ലലനാരത്നമേ! നീയുതിനെക്കാ
ണുന്നില്ലാ *ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിലുള്ളോരഭ്യാസംനിമിത്തമായസ്മാദാദികം തന്നെതെളിഞ്ഞിട്ടുണ്ടുപാരം * ഓത്തീടിലക്കാരണംതൽപദംകണ്ടീടുവാൻ സാദ്ധ്യമായ്തുന്നുഞാനുംക്കുന്നുനീധരിച്ചാലും * മത്തേഭയാനനേ! നീകേളുതിവാഹികമായ ചിത്തദേഹത്തെത്തന്നെനിന്നെപ്പോലുള്ള ജനം * ചിരഭാവനമൂലമാധിദൈവികമായി ക്കരുതിക്കൊണ്ടീടുന്നുകരളിൽധരിക്കനീ* വാസനനാശമെന്നതേതൊരുകാലത്തിങ്കൽഭാസുരകളേബരേ!സംഭവിച്ചീടുന്നിതു *ഉഗ്രംക്കാമ്പിൽധരിക്കനീയുതിവാഹികംഭോവ മക്കാലംദേഹത്തിങ്കൽ സംഭവിച്ചീടുന്നിതു * കട്ടയായിരിക്കുന്നമഞ്ഞുനല്ലോരുവൈലു തട്ടീടിൽജലമായിത്തീന്നിടുന്നതുപോലെ * ശ്രുതിസതാനഗതംഗതവാസനംചിത്തമുത്തമേ!കേട്ടീടാതിവാഹികമായീടുന്നു * ആകയാലതിമാത്രംവാസനാതാനവത്തിൽ നീകലാധരവക്ത്രേ!പ്രയത്നംചെയ്തീടേണം * സുതരാമുതവവന്നീടുംകാലത്തിങ്കൽ സുതനോ,ജീവന്മുക്തയാകുംനീകില്ലില്ലേതും * ശീതളനായീടുമിബ്ബോധപിയൂഷാംശുതാനേതൊരുകാലംവരെപ്പൂർണനാകുന്നില്ലാ* അതുനീയുതുവരെസ്ഥൂലമായുള്ളദേഹം സംസ്ഥാപിച്ചയിവസേ!കാണുകസ്ഥാനം* സാരസേക്ഷണനായലീലയുമുതുകേട്ടു ഭാരതീദേവിയോടുചോദിച്ചാളിപ്രകാരം * പരിപൂർണ്ണമായുള്ളബോധമിങ്ങുള്ളിലുണ്ടായ്തുവാനേതഭ്യാസമുതകീടുന്നുദേവി! * എങ്ങിനെയുള്ളതാണതെങ്ങിനെപോഷിച്ചീടുമിങ്ങുപോഷിച്ചുവന്നാലെന്തൊന്നുഭവിച്ചീടും * ചൊല്ലിത്തന്നീടവേണമെന്നതുകേട്ടനേരം കല്യാണഭായിനിയാംദേവിയുമരുൾചെയ്തു * അതിനേച്ചിന്തിക്കയുമതിനെക്കഥിക്കയുമതിനെപ്പരസ്പരമറിവിച്ചീടുകയും* ബ്രഹ്മൈകപരതത്വമെന്നുള്ളതുംവിദ്വജ്ജനം നിമ്മലേ!തദഭ്യാസമാണെന്നുചൊല്ലീടുന്നു * പാരമെയാദ്ധ്യങ്കൊണ്ടുസൌന്ദര്യമാന്തായ വൈരാഗ്യരസമുള്ളിലേറവുമുള്ളതായി * ആനന്ദസ്യന്ദിനിയായീടുന്നമതിയാൽ ഞാനരൻപരേ!പരമഭ്യാസിയായീടുന്നു * ഇക്കണ്ടീടുന്നതൊന്നുമില്ലെന്നുള്ളോരുബോധമുറക്കുന്നിങ്കൽനന്നായുറപ്പിടുന്നതിന്നായി* യുക്തികൾകൊണ്ടുംനല്ലശാസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടുമേതു മർത്ത്യൻയതിച്ചീടുന്നിതായവനഭ്യാസിതാൻ * ഈലോകംഞാനെന്നുള്ളദൃശ്യംസൃഷ്ടിക്കുമുമ്പേ നീലാബ്ജനേത്രേ!നീകേളുണ്ടായിട്ടില്ലതുനാം* എന്നതുമൂലമായതെന്നുമില്ലെന്നബോധം നന്നായിത്തദഭ്യാസമെന്നുള്ളിൽധരിക്കുക * ദൃശ്യമില്ലാത്തതാണെന്നുള്ളോരുബോധംകൊണ്ടു നശ്വരമായീടുന്നരാഗദ്വേഷാദിസർവ്വം * അക്കാലംചിത്തേബലാലുദിച്ചീടുന്നരതി പൊൽക്കൊള്ളുംബ്രഹ്മാഭ്യാസമാണെന്നുധരിക്കനീ * ദൃശ്യാസംഭവബോധംതന്നെയാണഹോ,ജ്ഞാനം വരേ!നിമ്മലശീലേ!ജ്ഞേയവുമുതുതന്നെ * തദഭ്യാസത്തിനാൽതാൻകൈവരുന്നിതുമോക്ഷമതിനാൽതദഭ്യാസമോക്കനീമഹാദയേ * മംഗലാകൃതിരാമരാമരാമേതി നിത്യം ലിങ്ങിനെ

യെല്ലാംതമ്മിൽസംവാദംചെയ്യുശേഷം * മാനവേശപ്രിയനന്ദന!
നൽസമാധി സ്ഥാനത്തെസ്സംപ്രാപിച്ചവാണീയുനിശ്ചലം * നി
വ്വികല്പമായുള്ളനല്ലാരുസമാധിയാൽ പൂർവ്വവാസനയാശ്രുവെടിഞ്ഞു
രണ്ടുപേരും* ജ്ഞാനരൂപിണിപരദേവതാസരസ്വതീ ജ്ഞാനപ്രധാ
നദേഹത്തോടുംസഞ്ചരിച്ചിതു* നീലനീരദവർണ്ണ!നിർമ്മലശീലയായ ലീ
ലയുംമാൻഷമാംദേഹത്തെവെടിഞ്ഞതഹോ * പ്രാദേശമാത്രമായീട്ട
ന്നോരുദേഹാന്തരം പ്രാപിച്ചസഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിതങ്ങനേരം * സ
ല്പകത്തിനാൽബ്രഹ്മകാശരൂപിണികളായ് വ്യോമഗാകൃതികളായ്
ന്നിതങ്ങവരഹോ * ലീലാലോലകളായിച്ചാരുലോചനമാരാം ലീലയും
സരസ്വതീദേവിയുമനന്തരം * ഉൾപ്രമോദേനചൈതൃസംവിത്തി
സ്വഭാവമാമിപ്രദേശത്തിൽനിന്നുർമകാശംപുക്കാർ * നന്നായിദൂ
രാൽദൂരംചെന്നിട്ടങ്ങേകാണ്മവമെന്നതുപോലെവ്യാപ്തമായുംഗംഭീര
മായും * നിർമ്മലാന്തരമായുംകോമളമായുംപാരം നന്മുദവായുചേർന്ന
സുഖഭോഗദമായും * വായുവേഗത്തെജയിച്ചീടുന്നതായമനോ വേ
ഗമാൻമുള്ളസിദ്ധസഞ്ചയയുക്തമായും * ഘോരക്രൂഷ്മാണ്ഡരക്ഷഃപൈ
ശാചകടംബകം ചേരുന്നതായുംപാരംനൃത്തനംചെയ്തീടുന്ന * ഡാ
കിനീസംഘങ്ങളുംനിരന്തരംബഹുദൂരം പോകയുംവരികയുംചെയ്തീട
ന്നവരായി * കാകോഷ്ഠചരകുക്കുരാന്യകളായീടുന്ന യോഗിനിമാരും
പാരംവാണുകൊള്ളുന്നതായും * അന്തർഭാഗത്തുംതഥാബഹിർഭാഗത്തും
വാത സ്കന്ധനിഖാതഗംഗാസലിലംചേർന്നതായും * ഭിത്തിയില്ലാത്ത
തായഭവനംചിലർക്കി ലെത്രയുമഴകാൻനിന്നുകൊള്ളുന്നതായും *
തുംബുരുനാരദാദിഗായകപ്രവരന്മാ രുന്മേഷമാൻചെയ്യുംഗാനസം
യുക്തമായും * പിത്രംവരച്ചുവെച്ചപോലെനിശ്ചലമായി വർത്തിക്കും
സംവത്സരസഞ്ചയയുക്തമായും * വാന്മോദമാൻതിക്കിത്തിരക്കിച്ചില
ർക്കിൽ ബ്രാഹ്മ്യാദിമാതൃവർഗ്ഗംവാണുകൊള്ളുന്നതായും * ലക്ഷം
യോജനയോളംപ്രാണികൾക്കഹോചിലർക്കിൽപോകുന്നതിന്നസാ
ധിച്ചീടാത്തതായും * തെല്ലുമേനീങ്ങീടാത്തധ്യാനത്താൽചിലർക്ക
ല്പതരംഭോഗത്തോടൊത്തിരിക്കുന്നതായും * വല്ലാത്തതേജസ്സി
നാൽചിലർക്കുനല തുല്യമായ് സദാപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളുന്നതാ
യും * അത്തിപ്പഴത്തിനുള്ളിലതിയായ്മശകങ്ങൾ വർത്തിക്കുന്നതുപോ
ലെമുന്നലോകത്തുമുള്ള * പ്രാണിസഞ്ചയയുക്തമായുമുള്ളാകാശമ
ദ്ധ്യേനാകുംബിംബവക്ത്രമാരവർനന്നായുണ്ടു * ഒക്കയുംവിലംഘിച്ചു
പിന്നയുമവരഹോ ചിക്കന്നുമഹിതലംപ്രാപിപ്പാനുത്സാഹിച്ചു* സ
രസീരുഹാനന!ശ്രീരാമ!ധരിക്കനീ വരവർണ്ണിനികളാമായവനന്തരം*
ബ്രഹ്മാണ്ഡമണ്ഡലത്തിൽനിന്നാശുനിർഗ്ഗമിച്ചാ ബ്രാഹ്മനാസ്പദത്തി
ങ്കൽചെന്നിതുസകൌതുകം * പുത്രരുംബന്ധുക്കളുംസ്ത്രീകളുംഭൃത്യന്മാ
രുമുറ്റംതടത്തിങ്കലത്തലത്യന്തമാൻകൊണ്ടും * ഇടിഞ്ഞിരുട്ടിദ്ധ്വ
മായ്നിന്നുകൊണ്ടിരുന്ന വിടപിക്കെതിരായിട്ടുള്ളൊരാദിജാലയം *

സിലോയോഷിത്തുകളായീടുമായവരേറേറം മത്തോടുമദ്ഭുശകളായ് നി
ന്നുകണ്ടീടിനാർ* നീയോക്കെചിരാഭ്യാസംകൊണ്ടുനിർമ്മലജ്ഞാന യാ
യിദ്ദേവിയേപ്പോലെസ്സത്യസങ്കല്പയായി * സത്യകാമയായ്ദേവിച്ചീടി
നലീലയപ്പോളുത്തരാണീടമെന്നെച്ചെന്നവരെല്ലാവരും * സുന്ദരീത്വ
പമായിട്ടെന്നെയുംദേവിയേയും നന്നായ്ക്കാണട്ടെയെന്നുതന്നുള്ളിൽ
ചിന്തചെയ്താൾ * അന്നേരംതത്തവാഴുംബന്ധുക്കൾക്കുംക്കഥോരണ്ടു സു
ന്ദരിമാരെന്നന്നായ്കണ്ണിൽക്കാണുമാറായി * ഇന്ദിരാദേവിതാനുംഗൊ
രിയുമൊരുമിച്ചു നിന്നീടുംപോലെത്തോന്നീടുന്നിരംപ്രകാശിച്ചു * ത
രിതംജ്യേഷ്ഠപുത്രൻമറുള്ള ജനങ്ങളോടൊരുമിച്ചകതാരിലധികം ഭ
കതിയോടും * വനദേവതമാക്കുവന്ദനമെന്നരച്ചാ വനജേക്ഷണമാ
രെസ്സുതരാമച്ചിച്ചിതു * പാരിതിൽശ്രേഷ്ഠരായും സന്തതമതിഥിസത്ക
ാരംചെയ്തിടുന്നിലേറേറംപ്രിയമുള്ള വരായും* ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീതിക്കുനല്ലാ
ധാഭ്രതരായും സൌമ്യശീലരുംകുലവർദ്ധകന്മാരുമായും * വാണോരു
പിതാക്കന്മാർമുതരായതുമൂലം ക്ഷോണിയെന്നല്ലുമുന്നുലോകവുംശൂന്യ
മായി * അവരെച്ചൊല്ലിക്കേണ്ടുവാഴുന്നഞങ്ങളെല്ലാമിവിടെദ്ദേവിമാ
രേ!നീക്കുവിൻദുഃഖമെല്ലാം*മഹദ്ദർശനമെന്നുംനിഷ്ഫലമാകില്ലിതു മഹി
യിൽപ്രസിദ്ധമായുള്ളോരുകാര്യമല്ലേ?* ഇത്തരമുരചെയ്തു വന്ദനംചെ
യ്യുംജ്യേഷ്ഠപുത്രന്റെശിരസ്സിൽതൻകയ്യുവച്ചീടിനാൾ*വഷ്ക്കാ
ലത്തിലുള്ളകാറുവന്നിരങ്ങുമ്പോൾഗ്രീഷ്മത്തിലുള്ളതാപംപറ്റുന്നുവിട്ട
മ്പോലെ*ലീലതന്നുടെപാണിസ്പർശമുണ്ടായനേരം മാലെല്ലാമകലെവി
ട്ടിടിനാനവനഹോ * എന്നതുപോലെത്തന്നെമറെറാരുത്തനുംചെന്ന
തന്നുടെമഹാദുഃഖമകവേനീക്കിടിനാൻ*തത്തെവരണ്ടുപേരുമുടനെ
മറഞ്ഞിതു വൃത്തോഷത്തോടുംപിന്നീടരുളിച്ചെയ്തുദേവി* അറിയേണ്ടു
നുനന്നായ്നീയറിഞ്ഞിതുവസേ! കരുതീടുകജഗത്സത്തയിവണ്ണംത
ന്നെ ഇനിവല്ലതുമറിഞ്ഞീടേണ്ടതുണ്ടെന്നാകിലനഘേമടിക്കേണ്ടചോ
ദിച്ചുകൊണ്ടീടുക * കാരുണ്യക്കടലായഭാരതീദേവിതന്റെ ഗീരുകേട്ട
തുനേരംലീലചോദിച്ചിതേവം* മരിച്ചീടിനകാന്തൻതന്നുടെജീവൻരാ
ജ്യംപോരിച്ചീടുന്നദിക്കിൽഞാൻചെന്നപാത്തനേരം * അങ്ങുള്ളോരാരാ
രുമെന്നെക്കണ്ടീടാതിരിപ്പാനുമിങ്ങുനന്ദനനെന്നെക്കാണ്മാനുമെന്തുബ
ന്ധം * ലീലതന്നുടെചോദ്യമിങ്ങിനെകേട്ടനേരമാലോകനാഥതാനുമ
ത്തരുരുംചെയ്ത* അഭ്യാസംനന്നായ്നിനക്കില്ലാത്തകാരണത്താലുരു
പ്പുവിലെഴുംദേഹതനിശ്ചയംമുഴുവനും*മത്തകാശിനീമണേ!നശിക്കാ
യ്കയാലന്നുസത്യസങ്കല്പയായിവേഷിച്ചിട്ടില്ലെടോ!നീ * സത്യസങ്കല്പയാ
യിവേഷിച്ചുനീയിന്നേരമുരുത്തടത്തിങ്കലോത്തീടുകാരണംതന്നെ * ന
ന്നായ്നന്ദനനെന്നെക്കാണട്ടെയെന്നുള്ളോരു നിന്നുടെമനോരഥം
സാധിച്ചിതറികനീ * ഇപ്പോളബ്ഭൂത്താവിന്റെചാരത്തുചെല്ലുന്നാകി
ലുള്ളലക്ഷണം!നിനക്കുണ്ടീടുമതുയല്ലാ * പണ്ടത്തെപ്പോലെപ്പുരാ
വൃവഹാരവുംനുറുമുണ്ടായിവരുമെന്നുവിമലേ!ധരിക്കനീ * ബാല

ചന്ദ്രനുപാരംമാലേകനോരുനല്ല ഫാലമാന്നീട്ടനോരുലീലപിന്നെ
യുംചൊന്നാൾം * ഹേജഗജ്ജനനി!ഞാനധുനാസ്മരിക്കുന്നേ നീജ
നുംമമഹന്തരാജസമായീടുന്നു * സമസ്താധാരഭൂതേ!സർവ്വമംഗളപ്ര
ദേ! തമസ്സംസാത്വികവുമല്ലിതുനിരൂപിച്ചാൽ * ബ്രഹ്മത്തിൽനി
ന്നുദിന്നമായിട്ടുപലവിധ ജഗദ്ധങ്ങളെണ്ണുറോളമെടുത്തേനഹമഹോ *
തൽപ്രസാദത്തിനാലിന്നുംപൂവിലിരിക്കായ തെപ്പുരംതോന്നീട്ടു
നുണ്ടിപ്പോൾകഴിഞ്ഞപോലെ * രുരുസംസാരമണ്ഡലത്തിൽഞാൻ
പണ്ടുലോകാന്തരസാരസപുഷ്പഭൂമരത്തരുണിയായ് * പൊല്ലാ
ന്നവിദ്യാധരസുന്ദരിയായിപ്പാര മുല്ലാസമാൻകൊണ്ടുവാണിതുവാ
ഗീശരീ! * പിന്നെദുർവ്വാസനയാൽകാലഷ്യമാന്നീട്ടഹോ മന്നിൽ
മാനുഷസ്ത്രീയായ്പിറന്നീടിനേൻശിവേ! * പിന്നെയുമഹമൊരുസം
സാരമണ്ഡലത്തി ലിന്ദ്രാണിയായിഭവിച്ചീടിനേൻമഹേശരീ! *
അരയിൽതഴകളുംകെട്ടിക്കൊണ്ടരണ്യത്തി ലൊരുകാട്ടാളനാരിയാ
യിട്ടുംനടന്നുഞാൻ * കാട്ടിൻഞാനൊരുപെട്ടപക്ഷിയായ്ഭവിച്ചിട്ടു
കാട്ടാളനെന്നെപ്പിടിച്ചീടുവാൻവെച്ചതായ * വലയെപ്പാരംപ
ണിപ്പെട്ടറുത്തിതുകൃപാ നിലയേ!വാസനയെസ്സാസ്പ്രതമെന്നപോ
ലെ* താമരമൊട്ടിനുള്ളിൽകേസരങ്ങളുംതിന്നു സാമോദമിണയോടും
ചേന്നൊരുഭൃംഗിയായി * ചാരുകണ്ണികാക്രോഡപര്യങ്കതലത്തിങ്കൽ
സൈരമായ്സ്വശ്രമിച്ചുകൊണ്ടേൻഞാൻക്ഷുദ്രഘണ്ടേ! * നിമ്മലേ!പു
രുഷതപമാംഫലമേകീടുന്ന കർമ്മത്തിൻപരിപാകംകൊണ്ടുഞാനന
ന്തരം * സൈരാഷ്ട്രദേശത്തിങ്കൽശ്രീമാനാംന്നൃപനായി നൂറുവത്സര
ത്തോളംരാജ്യംപാലിച്ചുവാണേൻ * പിന്നെഞാനതിയായവാസനാ
വൈഭവത്താൽ മന്നിതിൽമശകമായ്ഭവിച്ചുമഹേശരീ! * പാരി
ച്ചുവിഷയാശയാകിയതിരമാല ചേരുന്നസംസാരമാംഹ്രദിനിമജ്ജ
ത്തിങ്കൽ * ചണ്ഡമാരുതമല്യവത്തിയായുള്ളതോണി ക്കണ്ടാകമവ
സ്ഥയെന്നതുപോലഹോദേവി! * മാനസഖേദമറമില്ലാതെവളർത്തു
ന്ന നാനായോനികളിലായ്ഞാനഴന്നിതുപാരം * സുന്ദരാംഗികളാ
യോരുവരിങ്ങിനെയോരോ ന്നന്യോന്യംചൊല്ലിക്കൊണ്ടുനല്ലോരുയോ
ഗത്തിനാൽ * ആയുഷീദേവമണ്ഡപത്തിൽനിന്നതിദൂരമായീടുമാകാ
ശത്തെക്കഴകിൽപൊങ്ങീടിനാർ * സരസംരണ്ടാംസപ്തംപ്രാപിച്ചു
ചാരുപുഷ്പനിരയാൽമൂടീടുള്ളഭ്രപൻറെരശവംകണ്ടു * കേതവത്സല
യായദേവിതന്നോടുംകൂടി ഭർത്തൃസംസാരംപ്രാപിച്ചീടിനാംപിന്നെ
ലീല * അന്നേരമതിശോഭക്രൂരമാമണ്ഡലത്തിൽ മന്നവനേകൻഭൂരി
സൈന്യങ്ങളോടുംകൂടി * വന്നുപട്ടണംനശിപ്പിക്കുവാനൊരുമ്പെട്ടൊ
ന്നന്നേരമങ്ങുള്ളൊരുസൈന്യവുംപുറപ്പെട്ടു * തിരയില്ലാത്തതായരണ്ടു
വൻകടലെന്ന കരളിൽത്തോന്നുംവിധംബഹുദാരുണമായി * യുദ്ധ
ത്തിന്നൊരുങ്ങിക്കൊണ്ടാടോപത്തോടുംകൂടി അത്രനിൽക്കുന്നസേനാ
പതിയെത്തെയുംപാരം * യുദ്ധത്തെക്കുറിച്ചുള്ളിൽശ്രദ്ധയോടാലോ

ചിച്ചു തത്രനിൽക്കുന്നരണ്ടുപൃത്ഥ്വീപാലകരേയും * രാകേന്ദുവക്ത്രയായലീലയുംവാണിയുംക ണ്ടാകാശമാർഗ്ഗത്തിങ്കലങ്ങിനെനിന്നീടിനാർ*ഘോരമായീടുന്നോരുപോരുമഹാവീര ന്മാരായോരവരുനേരംചെയ്തിതുതമ്മിൽ* അസ്ത്രങ്ങൾതമ്മിൽവന്നുമുട്ടുമ്പോൾതീപ്പറന്നിട്ടെതുയുംമിന്നീടുന്നനല്ലൊരുമിന്നൽപോലെ * മത്തവാരണഗണംചത്തുവീഴുന്നനേരം പൃത്ഥ്വീയൊന്നിളകുന്നമത്സ്യന്മാർപതിക്കുന്നു*യന്ത്രമുക്തങ്ങളായപാഷാണചക്രാദികളന്തമില്ലാതെമേലേമേലേചെല്ലുന്നനേരം * ആകാശചാരികളായുള്ളവരെല്ലാവരുമാകലമാന്പാരമോടുന്നുബഹുദൂരം * ദൂരമുള്ളതിക്കുന്നഖംഗഖണ്ഡങ്ങൾനല്ല താരങ്ങളെന്നപോലെമിന്നുന്നുനഭസ്സിങ്കൽ * മട്ടില്ലായുള്ളവജ്രമുഷ്ടികൾകൊണ്ടുള്ളസംഘട്ടങ്ങളെക്കൊണ്ടുചട്ടകളെപ്പൊട്ടിക്കുന്നു * നാരാചവർഷമായനല്ലൊരുജലമേകം വീരസഞ്ചയമത്തവാരിദസംഭ്രമത്താൽ * നൽക്കബന്ധങ്ങളായബഹ്വികളുമോതത്ര പോക്കളത്തിങ്കൽനന്നായ്നത്തനംചെയ്തീടുന്നു * കല്പകാലത്തിലെങ്ങുംസതാരംഭ്രമിക്കുന്ന നൽപവ്വതങ്ങളെന്നവ്വൽപ്പൂവിൽതോന്നുംവിധം* യുദ്ധസംഭ്രമത്തോടുംമത്തവാരണവുന്ദമത്യന്തമായുനേരമട്ടിക്കിൽച്ചരിക്കുന്നു* സംഗരമതിഘോരമായുള്ളതവിടത്തി ലങ്ങിനെനടന്നുകൊണ്ടീടുന്നസമയത്തിൽ * എട്ടുഭോഗത്തിലൊന്നുശേഷിച്ചുതായിക്കാണപ്പെട്ടീടുംപ്രതാപത്താൽമധുരാകൃതിയായി * പാരമമ്പുകളേറ്റിട്ടാത്തനായ് ചമഞ്ഞൊരുവീരനെന്നതുപോലെസ്സൂര്യൻതാണിതുപാരം * രണ്ടുപക്ഷത്തിലുള്ളപടനായകന്മാരും വേണ്ടതുപോലെമന്ത്രിമാരോടുമാലോചിച്ചു * യുദ്ധമിസ്സമയത്തിൽനിത്തിവെക്കേണമെന്നു സതാരംഭൃതന്മാരെവിട്ടിതുപരസ്പരം * പിന്നീടടിക്കൊക്കയുമൊന്നായിമുഴക്കുന്ന ദുന്ദുഭിനാദംതത്രനന്നെയുണ്ടായിവന്നു * പോക്കളത്തിങ്കൽനിന്നുരണ്ടുസൈന്യവുംതദാപാക്കുന്നാടിക്കിലെക്കുചിക്കുന്നുപുറപ്പെട്ടു * ആരകുതനായീടുന്നവീരനെന്നതുപോലെനേരത്തുരഘുപതേ! സൂര്യനസ്തമിച്ചു * ധ്വാന്തവുംപരന്നിതുപാരിതിൽതദാലീലാ കാന്തനാംനൃപനല്ലമാകലമാന്പോലെ * കാലത്തുവേണ്ടതായകായ്മൊക്കയുംബുദ്ധി ശാലികളായമന്ത്രിമാരോടുമാലോചിച്ചു * ചന്ദ്രികാമലമായതൻറെമന്ദിരത്തിങ്കൽ ചെന്നുമന്നവൻനന്നായുറക്കംതുടങ്ങിനാൻ * മന്ദാരപുഷ്പത്തിൻറെവാസനയോടുംകൂടി മന്ദമാരുതൻനന്നായ്സഞ്ചരിക്കുന്നതായി * അപ്പൃത്ഥ്വീന്ദ്രനെയൊഴിച്ചുള്ളോരെല്ലാവരും തൽപ്രഭാവത്താൽഗാഢനിദ്രചെയ്യുന്നതായി * പാരമായ്ശോഭിപ്പോരുഭൂപാലമന്ദിരത്തിൽ ഘോരതരമേവിതാനംലീലയുംചെന്നതദാ * ചന്ദ്രികയെന്നപോലെക്കുളുത്തുള്ളതാമവർ തന്നുടെദേഹപ്രഭാപൂരമേറുന്നതിമാത്രം * അമൃതംശരീരത്തിൽതളിച്ചിട്ടെന്നപോലങ്ങമിതാനന്ദമാൻഭൂപാലനുണ്ടായിതു* അത്യമോദത്തോടുംരണ്ടുപീഠത്തിൽവസിക്കുമ സ്സോമനേർമുഖിമാരാംയോഗിനിമാരെക്കണ്ടു * സ്ഥൂൽപൂവിലതിയായൊരത്ഭുതമിയന്നുകൊ

ണ്ടല്ലോമാന്നാലോചിട്ടുപൃഥ്വീപാലേശ്വരൻ * ഉല്പലനേത്രൻശാപ്പി
സപ്പേന്ദ്രനാകുംതന്റെ തല്പത്തിൽനിന്നെഴുന്നപോൽക്ഷീപ്രമങ്ങെഴു
ന്നേറ്റു * ഉൽഫുല്ലങ്ങളായുള്ള പുഷ്പങ്ങളതിയായ വൽഭക്തിയോടും
കയ്യിലല്ലാതെവാങ്ങി * ശുദ്ധമായുസ്നേഹീനമായുള്ള നിലത്തോ!
ബദ്ധപത്മാസനനായ്ഭൂപതിശ്രേഷ്ഠൻ * ഉള്ളിലുംപുറമെയും
നിന്നീടുമന്ധകാരമെല്ലാമില്ലാതെയാക്കുമാദിത്യപ്രകേളേ! * ജന്മദേ
സ്ഥിത്യുദാഹരദോഷേന്ദുപ്രകേളേ! കന്മഷഹീനകളേ! സുതരാംജയി
ക്കുവിൻ * ധരണീശ്വരനേവമുരചെയ്തവരുടെ ചരണാംബുജങ്ങളിൽ
കുസുമാഞ്ജലിചെയ്തു * മന്നവശ്രേഷ്ഠനേതുവംശത്തിൽജനിച്ചുവ
ന്നുള്ളതെല്ലുംലീലയ്ക്കറിയാൻതക്കവണ്ണം * പറയിപ്പിക്കുവാനായ്ചാ
ഭാഗത്തിലപ്പോളുറങ്ങിക്കിടക്കുന്നമന്ത്രിയെസങ്കല്പത്താൽ * ഭാരതീ
ദേവിയുണർത്തീടിനാളവനതു നേരമുത്ഥാനംചെയ്തുസംഭ്രമത്തോടുക്രു
ടി * യോഗിനിമാരെക്കണ്ടുവീണവന്ദനംചെയ്തു വേഗത്തിൽപുഷ്പാഞ്ജ
നചെയ്തുവാണിതുതുത * ഭാരതീദേവിയപ്പോളരുളിച്ചെയ്താളിദം ഹേ
രാജൻ!ഭവാനേതുവംശത്തിൽജനിച്ചവൻ * എതുയായുസ്സിപ്പോഠം
ചൊല്ലുവെന്നതുകേട്ടു ഭക്തിപൂർവ്വകമേവമന്ത്രിസത്തമൻചൊന്നാൻ *
കാരുണ്യംഭഗവതിമാർക്കേറുമുണ്ടാകയാൽ നേരോടിന്നോതീടാം
ഞാനതിനേക്കേട്ടീടുവിൻ * ശ്രീമാനായുഗന്ധരഥനെന്നപേരായിട്ടൊ
രു ഭൂമീന്ദ്രനുണ്ടായുസ്സന്നാനിക്ഷ്വാകുവംശത്തിങ്കൽ * സാരസവിലോച
നനദ്ദേഹമേറേറംമഹാൻ പാരിടംമുഴുവനുംപാലിച്ചുവാൻവഴിപോലെ *
ഇന്ദുബിംബാഭനായിദ്ദേരഥാഖ്യനായ നന്ദനനദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിവ
ന്നിതേകൻ * തത്സുതൻവിശ്വരഥൻതത്സുതൻമനോരഥൻ തത്സുതൻ
വിഷ്ണുരഥൻതത്സുതൻബ്രഹ്മദ്രഥൻ * തത്സുതൻസിന്ധുരഥൻതത്സു
തൻശൈലരഥൻ തത്സുതൻകാമരഥൻതത്സുതന്മഹാരഥൻ * തത്സു
തനസ്മൽസ്വാമിസുന്ദരകേളേബരൻ വിശ്വത്തിൽവിഖ്യാതനെന്നേ
വംവിഖ്യാതവാൻ * സുമിത്രാദേവീസുതനിദ്ദേഹമദ്രിപുത്രീ സുപു
ത്രൻസുബ്രഹ്മണ്യനെന്നപോൽവിളങ്ങുന്നു * ഇദ്ദേഹത്തിനുപത്നിവ
യസ്സുതികഞ്ഞപ്പാളുത്തമഗുണവാനാംജനകൻരാജ്യംനൽകീ * കാ
നനംപ്രാപിച്ചിതുപിന്നീടിപ്രജചെറു മൂപംക്രൂരതരാജ്യംഭരിച്ചുവ
സിക്കുന്നേ * ഇത്തരമുചെയ്തമന്ത്രിസത്തമൻതാനും ബലുപത്മാസന
നായ് പൃഥ്വീപാലകൻതാനും * ആനനാംബുജംതാഴ്ത്തിക്കൈകളുംകൂപ്പി
ക്കൊണ്ടു മൌനവുമവലംബിച്ചങ്ങിനെവാണീടുമ്പോഠം * നരപാ
ലകമൌലേ!നീയദ്യവിവേകത്താൽ സ്മരിച്ചീടുകപൂർവ്വജന്മത്തെയെ
ന്നിങ്ങിനെ * അരുളിച്ചെയ്തനന്നായ് നരപാലകൻതന്റെ ശിരസ്സിൽ
കരംവെച്ചകരുണാലയാദേവീ * അന്നേരംപത്മക്ഷോണിനായകൻത
ന്റെമിത്രം തന്നിലുണ്ടായിരുന്നമായയൊക്കയുംനീങ്ങി * നന്നായു
ന്മനരാമ്പിൽ പൂർവ്വവൃത്താന്തങ്ങളെ യൊന്നൊഴിയാതെകണ്ടങ്ങോ
മ്മിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * ലീലാവിലാസയുക്തമന്യദേഹൈകപൃഥ്വീ

പാലതപമിദമഹോദിവ്യയോഗിനിമാരെ * പരമാത്മാവുതന്നിൽപ
രത്തീടുന്നതാംസാം സാരിയായുള്ളമായയാണെന്നിങ്ങിതുകാലം * നി
ങ്ങളേറവുംപ്രസാദിക്കയാലറിഞ്ഞുഞാ നിങ്ങിനെയെല്ലാമിപ്പോളെ
ങ്ങിനെസംഭവിച്ചു * പത്മഭ്രവരനഹംദേഹത്തെവെടിഞ്ഞിട്ടു പത്മ
ലോചനമാരേ! നാളൊന്നേ കഴിഞ്ഞുള്ളു * ഈവിധംരഥജനമെത്തിങ്കലി
ങ്ങിതുകാലം ഹാ!വയസ്സെഴുപതുശരിയായ്തികഞ്ഞുമെ * അതുയല്ല
നവധികമ്മങ്ങളേയുംതലാ മിതുബാന്ധവവൃന്ദത്തെയുമിങ്ങോത്തീട്ട
ന്നേൻ* ഇത്തരംപറഞ്ഞോരുപൃഥ്വീപാലകൻതന്നോടുത്തരമരുൾ
ചെയ്തിതിത്തരംസരസ്വതീ * പൃഥ്വീന്ദ്രമൂർമഹാമോഹമൂർമയു
ശേഷമനഥലത്തിങ്കലതേസമയത്തിൽതന്നെ * പൂർവ്വസംസാരംത
വസകലംനശിച്ചുടൻ സ്മാരവിഭ്രമമാമിസ്സ്മൃതിയുണ്ടുവിച്ചിതു * നിർമ്മല
മായീടുന്നോരാകാശംപോലെയുള്ള നിന്മനതാരിൽചെന്നീടുന്നോരു
തോന്നൽതന്നെ * ഈവിധംവ്യവഹാരഭ്രമമായ്ഭവിച്ചതും തേവയ
സ്സെഴുപതുസമൂണ്ണമായ്വന്നതും * രണ്ടുനാഴികനേരംകണ്ടീടുംസ്വപ്ന
ത്തിങ്കലുണ്ടാകുംശതവർഷഭ്രമമെവ്വണ്ണമോത്താൽ * മായാവൈഭവം
കൊണ്ടുവന്നോരീജാഗ്രൽഭ്രമ മായതുമതുപോലെത്തന്നെയെന്നറിക
നീ * വസ്തുനിരൂപിച്ചാൽജനനംനിനക്കില്ലാ മൃത്യുമൊരുകാല
ത്തിങ്കലുമില്ലഹോതെ * ശുദ്ധവിജ്ഞാനരൂപൻശാന്തൻനീനിന്നിൽ
ത്തന്നെ പൃഥ്വീപാലകമൈയലേ!സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുനൂനം * ഇക്കണ്ടീട്ടു
ന്നതെല്ലാംകാണുന്നുപതേ!നീയുറക്കുന്നിങ്കലോത്താലൊന്നുകാ
ണുന്നതില്ലാ* സർവ്വാത്മകതപംകൊണ്ടുനിന്നിൽനീനിന്നാൽതന്നെ സ
ർവ്വംപ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നീടുന്നിതു *ബ്രഹ്മത്തെക്കുറിച്ചൊട്ടുമറിവി
ല്ലാതെവാഴുംകന്മഷബുദ്ധിയായമൂഢനുമനതാരിൽ *മിഥ്യയായീടുമി
ക്കണ്ടീടുന്നതഖിലവും സത്യമായിട്ടുതന്നെതോന്നീടുമില്ലവാദം* നിത
രാംബാലകനുവേതാളമെപ്രകാരംമൂഢചേഷ്ടനംദുഃഖപ്രദമായ്ഭവിക്കു
ന്നു* അതുപോലസത്താമജ്ജഗത്തെക്കുകമൂഢമതിയായുള്ളവനുസ
ത്തെന്നുതോന്നീടുന്നു*താപത്തെജ്ജലമെന്നുചിന്തിച്ചുമൃഗഗണം ഭ്രമ
തേ!ഭ്രമിക്കുന്നതെങ്ങിനെയായീടുന്നു* സത്യമല്ലാത്തതായലോകത്തെ
ത്തഥാമൂഢബുദ്ധിയായീടുന്നവൻസത്യമെന്നാത്തീടുന്നു*സപ്നത്തെ
ക്കുറിച്ചൊന്നുമറിവില്ലാത്തൊരുത്തൻ സപ്നംകൊണ്ടുനൊക്കിയതാ
യുള്ളകടകത്തെ * നിണ്ണയംകടകമെന്നോത്തീടുമെന്നല്ലാതെ സപ്നം
മെന്നുള്ളബുദ്ധിതെല്ലുമുണ്ടാകയില്ലാ * എന്നതുപോലെത്തന്നെപട്ട
ണംഭവനംനൽക്കുന്നെന്നിത്യാദിയായിട്ടിക്കണ്ടീടുന്നതെല്ലാം * മന്ദ
നായീടുന്നവൻദൃശ്യമായതൊന്നുകാണുന്നെന്നല്ലാതൊട്ടുംസൂക്ഷ്മമറിയില്ല
റിഞ്ഞാലും* ചിത്തംതന്നാലിയുക്തമാകുമീവിശ്വംമിഥ്യസപ്നമാണ
തുനന്നായ്യുപതേ!ധരിക്കനീ * സപ്നത്തിൽക്കാണപ്പെട്ടുംവസ്തുവെ

ന്നതുപോലെ തന്നെയാണഹോജാഗ്രത്തിങ്കലിയുള്ളവയും* ചിന്തി
ച്ചാലവിഷയചിന്മാത്രസ്വരൂപമായ് ശാന്തമായുരമാത്മഘനമായ്
ശുഭിയായി * ഋതരൂപമായിസ്സ്വഗതമായീടുംപര മാകാശംവിളങ്ങു
ന്നുഭ്രമിപശിഖാമണേ! * സർവ്വഗമായിസ്സർവ്വശക്തിസംയുക്തമായി
സർവ്വമായ് സർവ്വാത്മകമായീടുമതുതന്നെ * ഏതൊരുദിക്കിലേതുവിധ
മായ്ഭവിക്കുന്നി താദിക്കിലതേവിധമായിട്ടുഭവിക്കുന്നു* മാനവേശവര!
കേവംകലിലയുള്ളവേണ്ടീടുഞാൻ സാനന്ദമിതൊക്കെയുംനിന്നോടുചൊ
ല്ലീടിനേൻ * മിഥ്യയാണിപ്രപഞ്ചമെന്നതുദൃഷ്ടാന്തമായ് സ്വപ്നസ്ഥ
പൃഥ്വീശ!തേപോകുന്നഞങ്ങളിനി * ഇത്തരംലോകമാതാവരുളി
ച്ചെയ്തനേരം പൃഥ്വീശൻവിധൂരഥനിങ്ങിനെചോദ്യംചെയ്താൻ * ഇ
പ്പാരിവത്മ്മികംകീയെന്റദർശനംപോലും നിഷ്ഫലയാജനമായിബു
ധിക്കില്ലൊരിക്കലും* ഇങ്ങുള്ളമഹാഫലപ്രദയോംനിന്നെക്കണ്ട തെങ്ങി
നെനിഷ്ഫലമായ്ഭവിച്ചീടുന്നുദേവി* ഇയുദേഹംപെട്ടിഞ്ഞിട്ടുചാത്മനാ
മകമായോരുദേഹംവരേ!ഞാനെന്നിനിപ്രാപിച്ചീടും * പൊല്ലിത്ത
ന്നീടവേണ്ടമായതെന്നതുകേട്ട കല്യാണപ്രദയായഭാരതിയരുൾചെ
യ്താ * ധരിത്രീപതേ!നീയിഗ്രഹാരമാംയുദ്ധത്തിങ്കൽ മരിച്ചിട്ടിപ്പോൾ
തന്നെപ്രാപിക്കുംപൂർവ്വദേഹം* ഇത്തരമവർതമ്മിൽചൊല്ലിക്കൊണ്ടി
രിക്കുമ്പോൾ സതപരംമുകളിൽനിന്നൊരുത്തൽചൊല്ലീടിനാൻ * പ
രിഘമുക്രംഖംഗംഗദയീവകയെല്ലാം നരപാലകമെയലേ!നിതരാം
ധരിച്ചഹോ! * ഉദ്ധതമായോരേകാണ്ണവമെന്നതുപോലെ ശത്രുതൻ
മഹാസൈന്യംവളഞ്ഞുനഗരത്തെ * പട്ടണത്തിങ്കലെങ്ങുംതീവെച്ചി
ട്ടിതാമഹാ കഷ്ടമേരമ്യങ്ങളാംവീടുകളെരിയുന്നു * കല്പാന്തവാരിവാഹ
സഞ്ചയതുല്യമായി ട്ടിപ്പോളാകാശമാർദ്രഹാ!ധൂമമഹാദ്രികം * ഉ
ച്ചത്തിൽബ്ബലാൽപറന്നീടുവാൻശ്രമിക്കുന്ന പക്ഷീന്ദ്രനെന്നപോലെ
ക്കാണപ്പെട്ടീടുന്നിതു * പുരുഷൻസസംഭ്രമമീവണ്ണംചൊല്ലീടുമ്പോൾ
പരുഷാരവമങ്ങുപെരികെമുഴുവിച്ചിതു * കാതോളംവലിച്ചുസ്രുജാല
ങ്കാരംവിട്ടിടുമ്പോൾ കോണ്ടങ്ങളിൽനിന്നുപൊങ്ങീടുംശബ്ദങ്ങളും *
പട്ടണംമുഴുവനുംതീക്കുത്തീടുന്നനേരം മട്ടില്ലാതതിൽനിന്നുപൊങ്ങീടും
രവങ്ങളും * സ്ത്രീകളുംബാലന്മാരുംവൃദ്ധരുംതീയിൽവെന്തു ചാകുമ്പോ
ളുള്ളപൈരന്മാരുടെവിലാപവും * ഒക്കെയുമൊന്നായ്ചേർന്നിട്ടുള്ളൊ
രക്കോലാഹലം ചിന്തുന്നുചിത്തമുരുക്കീചാരുന്തടാ * യോഗിനി
മാരുംവിധൂരഥഭൂപതിതാനുമാകുലമാർന്നുകൊണ്ടു സചിവപ്രവരനും*
വാതായനത്തിൽക്രുദ്ധനോക്കിനാരപ്പോഴത്തെ മാതിരിയൊന്നുണ്ണി
ച്ചീടുവാനാളല്ലാരും* പ്രളയാനിലസംക്ഷുബ്ധങ്ങളാമെഴുഴികളുള്ളവില്ലാ
തെയുള്ളകാളമേഘാഭങ്ങളും* മത്തഹസ്യാദിമഹാകല്ലോലജാലത്തോ
ടുമൊത്തൊന്നായ്ചേർന്നപോലെനിന്നീടുന്നിതുസൈന്യം* മേരുപ
ർവ്വതത്തിങ്കൽകല്പാന്തവഹ്നിബാധിച്ചുചെറ്റൊഴിച്ചുകൊണ്ടുകത്തീടു
ന്നതുപോലെ * ആകാശംനിറഞ്ഞെഴുജ്വാലാമാലകളോടും ഘോര

ഷ്ടമാകപ്പാടെക്കത്തുന്നതല്പട്ടണം * അത്യുഗ്രമായിട്ടിടിവെട്ടീടുന്നതു
പോലെ ശത്രുക്കളതിമാത്രം ചെയ്യുന്നദ്ഭാഷണം * ഘോരങ്ങളായീട്ട
ന്നതാരങ്ങളാണെന്നാകിൽ തത്താരിൽതോന്നുന്നവണ്ണംപാരമംബരത്തി
ങ്കൽ * കനൽക്കട്ടകൾപൊങ്ങീട്ടുനിൽക്കുതിയ്യിൽപീണം കനക്കുന്താ
പാൽപൊയ്തുമാരൊക്കെക്കരയുന്നു * ഓരോന്നീവകയെല്ലാംകണ്ടുകൊ
ണ്ടവർനിൽക്കും നേരത്തബ്ഭ്രചാലകമഹിഷീവരാനനാ * പേടിച്ചുവി
റച്ചേറ്റംതന്നുടെസഖീജനത്തോടുമൊന്നിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെവചെ
ന്നീടിനാൾ * ഉഴിനായകൻതന്നോടന്നേരംരാജ്ഞിതന്റെതോഴിയാ
മൊരുത്തിചെന്നിത്തരംചൊല്ലീടിനാൾ * പേടിച്ചുവിറച്ചുകൊണ്ടന്തഃ
പുരത്തിൽനിന്നിങ്ങോടിവന്നിരിക്കുന്നഭ്രചതേ! രാജ്ഞിയിപ്പോൾ *
ആയുധമുയത്തിക്കൊണ്ടെത്തീടുംബലവാന്മാരായതിഗർവ്വിഷ്ടന്മാരാ
യീടുമരാതികൾ * അന്തഃപുരാധിപന്മാരായോരെയെല്ലാരേയും ഹ
ന്തസാന്ത്വനംപാരമാത്തന്മാരാക്കീടിനാർ * ദൂരദേശത്തിൽനിന്നശക
ക്തരാതെവന്ന വൈരികൾപിടിച്ചിതുനമ്മുടെനഗരത്തെ * ഈവണ്ണം
തോഴിചൊന്നവാക്യത്തെക്കേൾക്കുകയുമാവിധംകാണുകയുംചെയ്തു
നേരംനൃപൻ * പോകുന്നേനഹംപോരുചെയ്തീടാനായിട്ടിപ്പോളീക്ക
റംദേവിമാരേ! സഭയംപൊറുക്കേണം * മൽപതിയായോരിപക്ഷനി
ങ്ങടെപാദാംബുജഷട്പദിയാണെന്നുള്ളതുള്ളിലുണ്ടായീടേണം * ഇ
ത്തരമുരചെയ്തു സിംഹവിക്രമിയായ പൃതഥീശനവിട്ടുസത്വരംപോ
യീടിനാൻ * കണ്ണാടിതന്നിൽതന്റെപ്രതിമയെന്നപോലെ തന്നുടെ
രൂപത്തോടുതുല്യമായ്മിളങ്ങീടും * ആവിധൂരഥപതിയായലീലയെപ്പ
ത്മഭ്രവരപ്രിയയായലീലകണ്ടതുനേരം * പാരമുംക്രുദ്ധനായ്കലാശ്വ
യ്യമാൻകൊണ്ടു ഭാരതീദേവിയോടുപോടിച്ചുമിപ്രകാരം * സ്തൂലദേ
ഹത്തോടൊത്തുവാണീടുംഞാനെന്നതു പോലെയിതനവംഗിതാൻ
കാണപ്പെട്ടീടുന്നതു * ഇങ്ങിനെവന്നീടുവാൻസംഗതിയെന്താണതു
മംഗലസചരുപിണി! മങ്ങാതെചൊല്ലണമേ * സാരസേക്ഷണയായ
ലീലയോടതുനേരം ഭാരതീദേവിതാനമിത്തരമരുൾചെയ്തു * ഉംപ്പു
വിലെപ്രകാരമുള്ളഭാവനയോടു മപ്പുരത്തിങ്കൽചെന്നുനിൻപതിതൻ
നായാൻ * ക്ഷിപ്രമങ്ങപ്രകാരമുള്ളഭാവനയോടു മുല്ലലേക്ഷണേ! കാ
ന്തൻകണ്ടിതായത്തംതന്നെ * മുന്നമുംക്രുദ്ധനായ്കലവിസംവാദിതയാ
നിന്നുടെകാന്തൻതന്നാലെന്തനഭ്രതമായി * സംസ്കാരരൂപമായിവ
ത്തിക്കുമതുപിന്നെ വൃൽക്കാമ്പിൽതൈവസംസ്കരിച്ചീടുന്നവ
ണ്ണം! * ജാഗ്രത്തിലസത്യമായ്തീരുന്നുപാത്താൽസപ്നം ജാഗ്രവുമസ
ത്യമായീടുന്നസപ്നത്തിങ്കൽ * മരണംജന്മത്തിങ്കലില്ലാത്തതായീടുന്ന
മരണത്തിങ്കലില്ലാജന്മമെന്നതുമോർത്താൽ * ഉള്ളതുമില്ലാത്തതുമല്ലി
ദംവരാനനേ! വല്ലാത്തഭ്രാന്തിമാത്രംവിജൃംഭിച്ചീടുന്നിതു * വരഭോഷിണീ
മണേ! രണ്ടുമാതിരിയായി വരുമിയ്യനുഭവമൊക്കെയുംധരിക്കനീ * മുന്ന
മുള്ളനുഭൂതികൊണ്ടുതസ്സങ്കല്പാസ്ഥനീടുംചിലതെല്ലാമിന്നുസുന്ദരാവ

ക്രോ! * മിലതൊക്കെയുമപൂവ്വങ്ങളായ്വേചിച്ചീടും പലസൽഗുണമൊ
ത്തുവിലസുംവിദ്യൽപ്രഭേ! * ശീലമാചാരംകുലംവപുസ്സെന്നിവകളാൽ
ബാലികേ! നീയെന്നതുപോലിഹവിളങ്ങീടും * ഈവല്ലിയുനിൻറെകാന്ത
ന്നിയലുംപ്രതിഭതാൻ നീലനീരജനേത്രേ! നീനന്നായ്ധരിക്കുക * നി
ന്നുടെകാന്തനായീടുന്നോരീവിഡൂരഥ മനാവൻവൈകിടാതിദ്ദേഹ
ത്തെവെടിഞ്ഞിനി * ആയന്തഃപുരംപ്രാപിച്ചുഴകിൽപത്മഭൂപ നാ
യിട്ടഭവിച്ചീടുമെന്നോക്കമൽനാനനേ! * ഈവണ്ണംമഹാദേവിയരുളി
ച്ചെയ്തനേരമാവിഡൂരഥപതിയാകിയലീലധാരം * ഭക്തികയ്ക്കാണ്ട
നന്നായെക്കുപ്പിക്കൊണ്ടുനിന്നി ട്ടിത്തരംസരസ്വതീദേവിയോടത്ഥി
ച്ചിതു * ജ്ഞാനത്രുപിണിയായോരേതുദേവിയെമുന്നം ജ്ഞാനഹോപ്ര
തിദിനംസേവിച്ചുകൊണ്ടീടിനേൻ * ആനന്ദപ്രദായിനീജനനീഭഗവ
തീ നൂനമാദേവിതന്നെയാണുനിനിരുചിച്ചാൽ * യുദ്ധത്തിലെൻറെ
കാന്തൻചത്തിട്ടേതൊരുദിക്കിൽ വത്തിക്കുമവിടത്തിലിവപുസ്സേട്ടാ
ക്കുടി * ചെന്നുഞാൻവാണുകൊണ്ടീടുന്നതിന്നൊരുവരം തനീടവേ
ണംമമസദയംജഗന്മയേ! * തിങ്ങീടുംകൃപയോടുമങ്ങിനെതന്നെയെന്ന
മംഗലസത്രുപിണിയരുളിച്ചെയ്തീടിനാൾ * അന്നേരംപത്മഭൂപൻ
തന്നുടെപത്നിയായ തനുഭംഗീമണിലീലയിങ്ങിനെചോദിച്ചിതു * ഹേ
ലോകനാഥേ! ദേവി! ഞാൻപൂവ്വദേഹത്തോട മീലോകാന്തരത്തെയുമ
ല്ലിരിഗ്രാമത്തെയും * എന്തൊരുമൂലംപ്രാപിച്ചീടായ്വാനതുകനി ഞ
ന്തരമെന്യേമമചൊല്ലിത്തന്നീടവേണം * എന്നതുകേട്ടനേരംഭാരതീ
ദേവിപാരം നന്ദിച്ചായവരംതന്നോടിവണ്ണമരുൾചെയ്തു * ഞാനൊ
രുവക്കുമൊന്നുംചെയ്തീടുന്നില്ലവണ്ണം! പ്രാണികൾഭംസങ്കല്പംകൊണ്ടൊ
ക്കെയുംസാധിക്കുന്നു * പങ്കജേക്ഷണ! യെന്നെസ്സേവിച്ചുവാഴുംതവ
സങ്കല്പമിപ്രകാരമുണ്ടായിവരികയാൽ * പൊല്ലാന്നബാധമേവം
ഞാൻനിനക്കുണ്ടാക്കിനേൻ ഫല്ലാരവിന്ദപാരുവനേധരിക്കനീ * പ്രാ
ത്ഥിച്ചുകൊണ്ടതിപ്പാളിവരംകുനൽകീടിനേൻ പാത്തട്ടിലുള്ള സവ്
മാനുഷന്മാക്കുമേവം * സങ്കല്പമസ്മൽപ്രസാദത്തിനാൽഫലിക്കുന്ന മ
ങ്കമാരെല്ലായ്പോഴുംപൂന്നുവാഴുമാമണേ! * ഇത്തരമവർതമ്മിൽചൊ
ല്ലിക്കൊണ്ടിരുന്നിതാപൃഥ്വീശൻവിഡൂരഥൻതാനുമന്നേരത്തിങ്കൽ *
യുദ്ധാസനാലോനായിനൽത്തേരിൽകരയേറി സ്സൈന്യചതുരംമഹാസൈന്യ
ത്തോടൊത്തുപുറപ്പെട്ട * പാരമായ്നടസ്സിങ്കൽപൊങ്ങിയപൊടി
യാലന്നേരംനൽത്താരുണ്യത്താൽമുഖപദ്മമെന്നപോലെ * ക്രൂരരു
ട്ടിമാത്രംവലിച്ചുവമഞ്ഞിതു പാരിടമാരാവത്താൽപാരമായ്നിറച്ചി
തു * മന്ദരംപാലാഴിയെയെന്നതുപോലേതദാ മന്നവൻശത്രുസൈ
ന്യംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * പിക്കനശസ്ത്രംതമ്മിൽമുട്ടുമ്പോള
തിൽനിന്നുൽക്കകളെന്നപോലേതീപ്പൊരിടുന്നതും * നാരാചധാ
രകളെപ്പാരമായ്വർഷിച്ചീടും വീരവാരിവർഗ്ഗംഗർജ്ജനംചെയ്യുന്നതും *
ഗൃദ്ധ്രങ്ങളെന്നപോലെവീരന്മാരുടെമെയ്യിലത്യന്തമായുധങ്ങൾചെന്നു

വീണീടുന്നതും * അത്യന്തം കബന്ധങ്ങളങ്ങിനെ തുള്ളുന്നതു മെതുയും ഭയങ്കരമെന്നതേപറയാവു! * രക്തങ്ങൾതെറിച്ചിട്ടപാംസുക്കളമന്നിതു ശസ്ത്രവഹനികകൊണ്ടുക്രൂരരുട്ടില്ലാതായി * അത്യന്തംഘോരമായസാഗരസ്ഥലത്തിങ്കലിത്തരംനടന്നുകൊണ്ടീടുന്നസമയത്തിൽ * പാരിച്ചക്തിയോടുംദേവിയെത്തൊഴുതുകൊണ്ടാരണ്ടുലീലമാരുമീവിധംപോദ്യംചെയ്തു * തിങ്ങീടുംകുപയോടുംനീയിങ്ങുവാണീടുമ്പോൾ സംഗരത്തിങ്കൽകാന്തൻമരിപ്പാനെന്തുബന്ധം * അന്നേരംദേവിതാനുമരുളിച്ചെയ്തിതുവം സുന്ദരിമാരേ!നിങ്ങളെത്തന്നെക്കേട്ടീടുവിൻ* യുദ്ധത്തിൽ ജയംതനിക്കുണ്ടാവാൻവിഡൂരഥ ശത്രുവാംനൃപനെന്നുള്ളുജിച്ചുബഹുകാലം * ആയതുകൊണ്ടുപാരംഘോരമാമീയുദ്ധത്തിലായവൻജയിച്ചീടുമില്ലസംശയമേതും * അങ്ങിനെവിഡൂരഥൻചെയ്തിട്ടില്ലതുകൊണ്ടു സ്സംഗരത്തിങ്കൽജയംപ്രാപിച്ചീടുകയില്ലാ * മുക്തികൈവന്നീടേണമിനിക്കെന്നിപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിച്ചാൽവിഡൂരഥഭൂപനെന്നതുമൂലം * പ്രതിഭാസചതുരമാംമോക്ഷംപൂണ്ണെന്നുബിംബപ്രതിമാനനമാരേ!കിട്ടീടുമിവന്നിനി * വൈരിയാംനൃപാലകൻവിജയിച്ചുഴകോട്ടമീരാജ്യംപരിപാലിച്ചീടുമെന്നറിഞ്ഞാലും * ഇത്തരംമഹാദേവിയരുളിച്ചെയ്യുന്നേരമെതുയുംവീരന്മാരാമായവർചെയ്തീടുന്ന * യുദ്ധവൈചിത്ര്യംകാണ്മാനാണെന്നുതോന്നുംവണ്ണം മാർത്താണ്ഡനുദയാദ്രിതന്നിൽനിന്നാഗമിച്ചാൻ * ക്രൂരരുദ്രാക്കെനീങ്ങിസൂര്യരശ്മികളപ്പോൾപാരിടത്തിങ്കലേറാംഭംഗിയിൽപരന്നിതു* സൈന്യങ്ങൾരണ്ടുംതീരെനശിച്ചുതദന്തരേ ശൂന്യമെന്നതുപോലെയായിതുരണാങ്കണം * കന്ധരമയത്തിനിന്നീടുന്നശത്രുപായസിന്ധുരാജനെമുമ്പിൽകണ്ടാശു വിഡൂരഥൻ * പട്ടപത്തോടുംനേരിട്ടുത്തുകരത്തിങ്കലെടുത്തുചാപംനന്നായൊട്ടുത്തുശരങ്ങളെ * സിന്ധുഭൂപതിതാനുമത്യുരമതുനേര മന്തമില്ലാതെയുള്ളബാണങ്ങൾപ്രയോഗിച്ചാൻ * ദാരുണമായീടുന്നപോരതിലതിമാത്രം ശൂരനാംസിന്ധുരാജൻനാരാചവർഷങ്ങളാൽ * പരമാവിഡൂരഥഭൂപനെപ്പീഡിപ്പിച്ചു തദരിതംധ്വജത്തെയുമുറിച്ചുതള്ളീടിനാൻ * തേരിനെപ്പൊടിയാക്കിത്തുരഗങ്ങളെക്കൊന്നു സാരഥിതനെക്കൃതാന്താലയംപ്രാപിപ്പിച്ചു* ചട്ടറാധനസ്സിനെപ്പൊട്ടിച്ചുകളഞ്ഞാശു വട്ടയുംകീറിച്ചാരക്കട്ടകണക്കുചാട്ടംവിധം * ക്രൂരമുപാരമെയ്തുമാറിടംപൊളിച്ചുഹാ പാരതിൽവിഡൂരഥൻതന്നേയുംവീഴ്ത്തീടിനാൻ*എതിരാളിയാലദ്യഹതനായ്രാജാഹന്ത! ഹതനായ്നിന്നെന്നാരാഷ്ട്രത്തിലതുനേരം * നിതരാംമുറവിളികൂട്ടിനാരെല്ലാവരും മൃതലൊക്കയുംകൊണ്ടുമണ്ടിനാർചിലരെല്ലാം * മാറത്തടിച്ചുപാരംനാരികകരയുന്ന പൌരന്മാർതയെപ്പെട്ടുമണ്ടുന്നുപലദിശി * അസമയത്തുതുപാരമായ്മോഹിച്ചുഹാ ശ്വാസാവശേഷനായിക്കിടക്കുംതാതനെ * കണ്ടാശുസരസ്വതീദേവിയോടധികമുഖം കൊണ്ടീടും

ക്കേത്യാലീലയിഞ്ഞമുണത്തിനാഠം * ക്കേതവത്സലേ!പരമേശ്വരി
ശിവേ!മമ ത്തോവുദ്ദേഹമിപ്പോഠംവെടിയാറായിന്തുനം * വല്ലഭനോ
ടുകൂടിപ്പോകുന്നേനഹമല്ല കല്യാണപ്രദായിനി!കാരുണ്യമുണ്ടാകേ
ണം * ഇത്തരമുരചെയ്യുദേവ്യനല്യാനത്തോടും സതുരംസാമർത്ഥ്യമാ
ന്നിട്ടമാവരാംഗനാ * പേലവാകാരയായ് ബ്ലുംഗ്യാപക്ഷിണിയെന്ന
പോലെയാകാശമാർഗ്ഗേപറന്നാളതിശീഘ്രം * വാരിദമാർഗ്ഗങ്ങളുംമാ
രുതസ്കന്ധങ്ങളും സൂര്യമണ്ഡലംതാരാമാർഗ്ഗമെന്നിവകളും * ബ്രഹ്മാ
ദിസ്ഥാനങ്ങളുംകടന്നക്ഷശാംഗിതാൻ ബ്രഹ്മാണ്ഡഖപ്പരത്തിൽ സ
സുഖംചെന്നിട്ടഹോ * ബ്രഹ്മാണ്ഡഖപ്പരവുംഭേദിച്ചുതിന്റെറശഷം
ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങിനെമൂടിനിന്നീടുന്നവയായ * വാരിപാവകൻവാതമാ
കാശംമഹത്തഹ കാരംനൽപ്രകൃതിയെന്നിവയുംകടന്നുടൻ * ഗരു
ത്മാൻബഹുകല്പകാലമത്യന്തവേഗാൽ പറന്നീടിലുമററംകണ്ടീടായ്ക
മ്മതായി * അത്യന്തംമഹത്തായീടുന്നോരുചിദാകാശ മല്യത്തെസ്സ
കൌതുകംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാഠം * അന്യോന്യമദ്ധ്യങ്ങളായിട്ട
കാട്ടിൽനിന്നീ ടുന്നോരുഫലങ്ങളെന്നതുപോലവിടത്തിൽ * അററ
മില്ലാത്തബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളുണ്ടവകളിൽ കുററമററാവരണംചേർന്നുകൊ
ണ്ടീടുമെന്നിൽ * നല്ലൊരുകുഹരത്തെയുണ്ടാക്കീട്ടഴകോടു മുള്ളിൽ
പുക്കാശ്രുപത്മപത്തനംപ്രാപിച്ചുഹോ * കേതവത്സലയായദേവി
തൻകാരുണ്യത്താൽ ചിത്തസന്തോഷത്തോടുംമത്തകാശിനീമണി *
തത്രതന്മണ്ഡപത്തിൽപൂക്കളാൽമൂടപ്പെട്ട പൃത്ഥ്വീനായകൻതന്റെ
ശവംകണ്ടതുനേരം * അത്യന്തമകതാരിലത്ഭുതമെന്നിന്നങ്ങുത്തമ
യായോരവളിത്തരമാലോചിച്ചുഠം * സന്ദേഹമേതുമില്ലീചിരാത്മേ
സരൻതന്നെ യെന്നുട്ടെകാന്തനായിവന്നീടുംനിരൂപിച്ചാൽ * ലോക
നായികതന്റെറനല്ലോരുകാരുണ്യത്താ ലാഗതയായീടിനേനിവിടയ്യ
ഹംമുമ്പിൽ * എന്നോത്തുനന്നായൊരുചാമരമെടുത്തവൾ മന്നവ
ശ്രേഷ്ഠൻതന്നെമന്ദമായ്വീയീടിനാഠം * പാത്രലത്തികൽതതുപതിച്ചു
കിടക്കുന്ന പാത്ഥിവശ്രേഷ്ഠൻതന്റെജീവൻതാൻതന്നുരേ * ദ്യോ
വിനെപ്രാപിച്ചുതായ്ദിവ്യദൃഷ്ടിയെക്കൊണ്ടു ദേവിമാരവരഹോന
ന്നായിക്കണ്ടറിഞ്ഞു * ജീവലേഖയുംതദാലീലയുംദേവിതാനും ദ്യോവി
ലങ്ങൊരുമിച്ചുപോയിൽപൊങ്ങീടിനാർ * യോഗിനിമാരാകിയര
ണ്ടുപേരെയുംജീവലേഖയ്ക്കുചെറുപോലുംകാണുവാൻകഴിഞ്ഞില്ലാ *
ചൊൽക്കൊള്ളുംയോഗിനിമാർജീവനെപ്പിന്തുടർന്നു സദ്ധാൽസദ്ധാ
ന്തത്തെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാർ * തചരിതപുരരാജപുരത്തിൽ
ചെന്നായന്തേ പുരമണ്ഡപത്തെയുംസരസംപ്രാപിച്ചുടൻ * ഒന്നാമ
തായിവന്നശവശയ്യൈകപാർശ്വം തന്നിൽനിന്നീടുംരണ്ടാംലീലയെ
ക്കണ്ടീടിനാർ * അനേരംസങ്കല്പത്താൽമനസ്സിൻസ്പന്ദനത്തെയെന്ന
തുപോലെദേവിജീവനെത്തടുത്തിതു * മാലെല്ലാമകുററീടുമീശചരിത
ന്നോടൊന്നാം ലീലതാനതുനേരമീവണ്ണംചോദിച്ചിതു * ഹന്ത!മേ

പ്രാകൃതനമായീടുന്നശരീരമി ഞ്ഞെന്തഹോകണ്ടീടായ്കിൽകാരണംമ
ഹേശ്വരി! * എന്നതുകേട്ടനേരംഭാരതീദേവിതാനും സുന്ദരീമണിയാ
യോരുവളോടരുൾചെയ്തു * നിന്നുടെദേഹവൃത്തമെന്തിഹചൊല്ലീടേ
ണ്ടു? സുന്ദരീജനമണേ!കേട്ടാലുംമഹാശയേ! * ലീലേ!നീസമാധി
യിൽലീനയായ്നിന്നീടിന കാലംനിൻകളേബരംശ്വാസപല്ലവംപോ
ലെ * ക്ഷിതിയിൽപതിച്ചിതുനിർജ്ജീവമായിട്ടഹോ നിതരാംതണ
തിതുഹിമമെന്നതുപോലെ * മരിച്ചുലീലയെന്നമന്ത്രികളെല്ലാവരു
മറച്ചുചിതകൂട്ടിനന്നായിട്ടഗ്നിപ്പിച്ചു * ഇന്നേരംസശരീരയായിട്ടവരാ
നനേ! നിന്നെയിങ്ങുള്ളജനംകണ്ടീടുംസമയത്തിൽ * പരലോക
ത്തിൽനിന്നുവന്നിതുലീലയെന്നു പറഞ്ഞുത്ഭുതംതേടീടുന്നതുകാണാ
മെടോ * പ്രതിഭാമാത്രരൂപമായീടുംസൂക്ഷ്മദേഹേ മതിനാലിതുകാലം
മതിനേർമുഖിയാളേ! * യോഗവൈഭവബലബൃംഹിതയായിട്ടഹോ
നീകാണപ്പെട്ടീടുന്നിതെന്നറിയുകനന്നായ് * വാസനാനാശംതവ
വന്നിതായതുമൂല മീസമയത്തിൽസ്ഥൂലദേഹംവിസ്മൃതമായി* നന്നാ
യുള്ളോരുലിംഗദേഹദുക്കിനാലാശു നിർണ്ണയംശമിച്ചീടുമാധിഭൌതി
കംദേഹം * എന്നെല്ലാമരുൾചെയ്തുഞങ്ങളെരണ്ടാംലീല നന്നായ്ചാ
രണത്തെയെന്നുചിന്തിച്ചമഹേശ്വരി * അന്നേരംതേജസ്സേറുംചൊരി
ഞ്ഞങ്ങിനെതത്ര നന്നീടുംലീലയേയുംഭാരതിയേയുംകണ്ടു* പെട്ടന്നര
ണ്ടാംലീലയുത്ഥാനംചെയ്തുകേത്യാ സാഷ്ടാംഗമവക്കായിച്ചെയ്തിതുന
മസ്സാരം * വിഷ്ടരങ്ങളിൽപിന്നീടിരുന്നാരവർതദാ തുഷ്ടികയ്യാണ്ടു
ദേവിയാലീലമാതെനോക്കി * മതങ്കാശിനിമാരേ!ശവതല്പത്തിൽനി
ന്നു പൃഥ്വീപാലനെനമുക്കെഴുന്നേൽപ്പിക്കയല്ലേ? * എന്നേവമരുൾ
ചെയ്തപത്മിനിയാമോദത്തെയെന്നതുപോലെദേവിജീവനെമോചി
ച്ചിതു * അന്നേരംവായുവാകാരമായിട്ടുംജീവൻ തന്നാസാസമീപ
ത്തിൽചെന്നിട്ടുമന്ദേതരം * ആശ്രുഗൻവംശാസ്യമെന്നതുപോലെ
ല്ലാനാകാശത്തെപ്രാപിച്ചിതുരാഘവ!ധരിക്കനീ * നന്നായിജ്ജീ
വനുള്ളിൽക്കടന്നീടിനനേരം മന്നവൻതന്നെറവക്ത്രാവളരെശ്ശോഭി
ച്ചിതു * അംഗങ്ങളൊക്കക്രമാൽസരസങ്ങളായ്ത്തന്ന ഭംഗിയിൽദേഹ
രകതസഞ്ചാരമുണ്ടായ്തന്നു * തുറന്നകണ്ണുരണ്ടുംകടഞ്ഞുകയുംകാലും
തചരിതംഭംഗമമാംഹിന്ദ്യുപർവ്വതംപോലെ * പ്രോല്ലസൽക്കായനാ
യപത്മഭൂപാലൻതെല്ല മല്ലൽക്രൂടാതെതല്പത്തിൽകൽനിന്നെഴുന്നേ
റു * ആരവിടത്തിലെന്നഗൌരവത്തോടുംക്രുദ്ധിതനായീടുംയുവീ
രൻപോദിച്ചിതപ്പോഴം * മന്ദഗാമിനിമാരാമാരണ്ടുലീലമാരും ചെ
ന്നുവേണ്ടതുകല്പിച്ചാലുമെന്നോതിടിനാർ * മന്നവനതുനേരമൊന്നാം
ലീലയെനോക്കി ച്ചൊന്നാൻനീയ്യാരാ,ന്നിവളാര,വളേതാകുന്നു *
പൊന്നാലുമെന്നിവണ്ണംചൊന്നമന്നവശ്രേഷ്ഠൻ തന്നോടാലീലതാ
നുംമന്ദമിങ്ങിനെചൊന്നാൾ * മന്നനൊന്നിച്ചുവാണനിന്നുടെവനി
തയായീടുന്നലീലയാകുന്നുമന്നവ!ധരിക്കുഞാൻ * എന്നുടെനിഴലെന്ന

പോലെയീനിന്നീടുന്ന സുന്ദരീജനമെയലിമാലികയായോരിവം * നി
ന്നുടെരണ്ടാംഭോഗ്യയാകിയലീലയാണ്ടി ഞ്ഞൊന്നാലുപാജ്ജിതതാനിത്ത
നിമഹീപതേ! *സരസംശിരോഭാഗത്തിങ്കലായ്മഹാസനേ മരുവുന്ന
തുമഹാദേവിയാംവാണിയല്ലോ * എന്നെല്ലാമൊന്നാംലീലചൊന്ന
തുകേട്ടനേരം മന്നവൻസസംഭ്രമമുത്ഥാനംചെയ്തചെന്ന*എന്നമ്മേ!
സരസ്വതീദേവി!തേനമസ്കാര മെന്നരചെയ്തപാദാബ്ജങ്ങളിൽവീ
ണീടിനാൻ * നിങ്ങൾക്കുള്ളോരുദോഷമൊക്കയുംനിങ്ങിടട്ടേ മംഗലം
മേൽക്കുമേൽനിങ്ങൾക്കുവർദ്ധിച്ചീടട്ടേ * നിത്യസന്തോഷമാൻവാഴ
ട്ടേജനതയീ പൃത്ഥ്വിയിൽപ്രതിദിനംസത്കർമ്മംപെരുകട്ടേ * ഇത്ത
രമകക്കാമ്പിൽവർദ്ധിച്ചകൃപയോടും പൃത്ഥ്വീപാലകൻതന്നെത്തൊട്ട
കൊണ്ടരുൾചെയ്തു * സാരസവിലോചനശാരദാഭഗവതി ഭാരതീദേ
വീപിന്നെത്തത്തൈവമറഞ്ഞിതു * അന്നേരമളവറാസന്തോഷത്തോ
ടുംരാജ മന്ദിരത്തിങ്കൽവന്നുനിറഞ്ഞുബഹുജനം * അറമില്ലാതെയു
ള്ളജയഘോഷങ്ങൾകൊണ്ടും മറുമട്ടിക്കൊക്കയുമേറാവുംമുഴങ്ങി
പ്പോയ് * പിന്നെവിപ്രരുംമന്ത്രിമുഖ്യരും നൃപന്മാരുമൊന്നിച്ചുപു
ത്രഭ്രപനഭിഷേകവുംചെയ്തു * അരണ്ടലീലമാരുംഭ്രപതിപ്രവരനും
ഹരാമചന്ദ്രജീവന്മുക്തരായതിൽപിന്നെ * സരസംപൂർവ്വോദന്തക
ഥനംകൊണ്ടുനല്ല സുരതംകൊണ്ടെന്നപോലെനിശംരമിച്ചിതു* ജ്ഞാ
നതൃപിണിയായദേവിതന്നുപദേശാൽ ജ്ഞാനിയാംനൃപവരൻപ
തിമാരോടുംക്രുടി * എണ്ണുതായിരംവർഷംരാജ്യവുംഭരിച്ചുകൊണ്ടുമ്പർ
കോനെന്നപോലെവാണിതുമഹീതലേ * ശത്രുബാധയെന്നുള്ളതല്ല
വുമില്ലാതെകണ്ടിതുമുഴുവനുംപാലിച്ചവഴിപോലേ * ചൊല്ലാ
ന്നവിദേഹമോക്ഷത്തേയുംപ്രാപിച്ചിതു കല്യാണാലയരാകുമായവര
ഹോശുഭം. ശ്രീംസ്സ.

ഇതി ശ്രീവസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം ഉൽപത്തിപ്രകരണം
മണ്ഡപോപാഖ്യാനം ലീലോപാഖ്യാനം അറാംസർഗ്ഗം
ശ്രീരാമായപരബ്രഹ്മണേനമഃ.

സൂചീപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ—കല്യാണവാരാന്നിധേ!ശ്രീരാമ!ദുശ്യദോഷ മില്ലാ
തെയായിത്തീന്നീടുന്നതിന്നായിട്ടുഞാൻ * ചൊല്ലാന്നീടുന്നലീലോ
പാഖ്യാനംനിന്നോടദ്യ ചൊല്ലിനേൻജഗൽഭ്രമകലെക്കളകനീ *
വസുധാധിപസുനോ!നിർമ്മലംപരിപൂർണ്ണ മസദാഭാസമാനന്ദാദ്വിധം
ചിദാത്മകം * വ്യാപകംപരബ്രഹ്മമദ്വയംയേകര രൂപംകേവലം
വിളങ്ങീടുന്നുധരിക്കനീ * അയതിന്നുള്ള ശ്രുതതപമായ് നിർവ്വിശേ-
ഷമായബ്രഹ്മജ്ഞാനംദൃഢിച്ചമഹാന്മാക്കും * ഇന്നതാണെന്നു
ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതന്നീടുവാ നെന്നുമാവാത്തതായിനിസ്തരംഗാബ്ധി
പോലെ * സമമായ്പരിപൂർണ്ണമായീടുന്നോരുരൂപം വിമലഗുണാംബു
ധേ!യാതൊന്നാകുന്നുപാത്താൽ * ശാന്തമായ്പരമമായീടുന്നപദംത

വ സപ്താന്തത്തിലായതാണെന്നോർത്തുകൊള്ളുകനന്നായ് * തരംഗം
ക്രടാതുള്ള സരസപ്രാനെന്നപോലെ ചെറുതുംകാറടിച്ചീടാതുള്ളീ
പംപോലെ * നിശ്ചലമായ്നിളങ്ങുംബ്രഹ്മത്തിൻസ്ഫുരണത്തെ നിശ്ച
യിച്ചാലുംജീവനെന്നുനീരഹുപതേ! * അല്പമായുള്ളൊരഗ്നിയിന്ധ
നാധിക്യംമൂലം സപ്രകാശത്തെപ്പാരംപ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ *
ബ്രഹ്മത്തിൻസ്ഫുരണംതാൻസാന്ദ്രസങ്കല്പംകൊണ്ടു സന്മതേ!യഹന്ത
യെപ്രാപിക്കുമനുക്രമാൽ * സങ്കല്പോന്മുഖതയെപ്രാപിച്ചിട്ടഹങ്കാ
രം പങ്കജവിലോചന! ചേതസ്സു,ചിത്തം,മനം, * മായാ,പ്രകൃതിയെ
ന്നീപ്പുകളുള്ളവസ്തു വായിബ്ബുവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതുധരിക്കുനീ * പ
രബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നിട്ടീവണ്ണമൊന്നാമതായ് ഗുരുസൽഗുണമൂർത്തേ!
മാനസമുണ്ടായ്വന്നു * മനനാത്മകമായിപ്പരിപൂർണ്ണമായൊരാ മനസ്സി
ജ്ജഗത്തിനെച്ചമച്ചീടുന്നുരാമ! * അളവില്ലാത്തവൃത്തിജ്ഞാനമായീ
ടുന്നൊരു സലിലംവിജൃംഭിച്ചുവന്നീടുന്നതുമൂലം * പത്മലോചന! ചി
ദേകാണ്ണവരൂപനായോ രാത്മാവുതന്നെജ്ജഗത്തായ്വിജൃംഭിക്കുന്നിതു *
നന്നായ്നിനോക്കായ്കയാൽസ്ഥാണുവിൽപുമാനെന്ന തോന്നലേറാവും
ദ്ധമായിവന്നീടുംപോലെ* ശ്രീരാമ! മനോവശംഹേതുവായിട്ടഹോ
സം സാരംതാൻദീർഘസപ്നസ്ഥിതിയെപ്രാപിച്ചിതു * പരബ്രഹ്മ
വുംജീവനെന്നതുമോർത്തുകണ്ടാലൊരുഭേദവുമില്ലാരണ്ടുമൊന്നാണന്തു
നം * എന്നതുപോലേതന്നെജീവനുംമനസ്സിനും സന്ദേഹമില്ലതെ
ല്ലെന്നാകിലുംഭേദമില്ലാ * മാനസത്തിനുംപ്രപഞ്ചത്തിനുമവ്വണ്ണമേ
മാനവേശരസൂനോ! ഭേദമില്ലറിഞ്ഞാലും * നിന്നോടുപുരാതനമായീ
ടുമിതിഹാസമൊന്നിഹചൊല്ലീടുന്നേൻസാമോദംകേട്ടാലുംനീ * രാ
ക്ഷസിപെയ്തിട്ടുള്ളചോള്യങ്ങൾകൊണ്ടുപങ്കജേക്ഷണ! സർവ്വംക്രോഡീ
കരിച്ചിട്ടുണ്ടതികൽ * നീലപർവ്വതംകൊണ്ടുനിർമ്മിച്ചുയേകരസാലഭ
ഞ്ജികയെന്നതോന്നീടത്തക്കവണ്ണം * പൊൽക്കൊള്ളുംഹിമാദ്രിതന്നു
ത്തരഭാഗത്തിങ്കൽ കർക്കടിയെന്നപേരാമൊരുരാക്ഷസിയുണ്ടായ് *
നിശ്ചലവിട്ടുല്പതയ്ക്കുമക്കണ്ണുരണ്ടും ഖർജ്ജൂരവൃക്ഷത്തുല്യമായീടുമു
രയുഗ്മം * പൈടുപ്പുംകൊണ്ടുതീർത്തുപ്പുങ്കംപ്പെതിരായ്നിന്നീ
ടുമാനിശാചരിതന്നുടെനഖങ്ങൾ * സ്ഥായസ്ഥിഗ്രന്ഥികംപോന്ന
ള്ളൊരുദേഹമാണ്ടൊരായവളതുഗ്രയാണെന്നതേപറയേണ്ടു * കാ
യവൈപുല്യംകൊണ്ടുമന്നതൌല്ലഭ്യംകൊണ്ടു മായവംക്കൊരിക്കലും
സംതൃപ്തിവരായ്കയാൽ * ബഡവാനലനോടുകിടനിന്നീടുന്നൊരു ജഠ
രാനലനഹോവഡിച്ചുവന്നപാരം * വല്ലാത്തമഹോദരിയാകുമാനിശാ
ചരിയുള്ളിലിപ്രകാരമൊരുനാളാലോചിച്ചാൾ * പാരിടത്തിങ്കലു
ള്ളപാനീയങ്ങളെയെല്ലാം പാരാതെവാരിരാശിയെന്നതുപോലേസ
ദാ * നിർവ്വാരംജംബുദ്വീപിൽവാണുകൊണ്ടീടുന്നൊരു സർവ്വപ്രാണി
കളേയുംകക്ഷിയിലാക്കീടുകിൽ * പാരിച്ചവിശപ്പിനിക്കില്ലാതെയാ
ൻ *

യിത്തീരും മാരിപെയ്യുകിൽമൃഗതൃഷ്ണയെന്നതുപോലെ * നല്ലൊരുത
പസ്സതിന്നായ ഞാനിനിമേലാൽ കില്ലെന്യേചെയ്തീടുന്നുണ്ടെന്നുവള
റച്ചുടൻ * എല്ലാജന്തുക്കളേയുംകൊന്നാത്രുതിനീടുവാ നല്ലൊരു
കഴിവുണ്ടായ്തുവാനായിട്ടഹോ * ഉഗ്രമാംതപസ്സുചെയ്തീടുവാനായി
ബ്ഭ്രുത ദുർഗ്ഗമമായീടുന്നൊരിടിയെയുള്ളിലോർത്തു * അവിടെച്ചെന്ന
നന്നായ്സ്നാനവുംകഴിച്ചുട നവളതൃഗമായതപസ്സിന്നൊരുമ്പെ
ട്ടാൾ * ഒറ്റക്കാലൂന്നിനിന്നുശീതാതപാദികളെ ച്ചെറുമെക്രൂട്ടാക്കാ
തെമാനസമിളകാതെ * രാത്രിയിൽചന്ദ്രബിംബത്തിങ്കലുംപകൽന
ന്നായ് യാത്താണ്ഡബിംബത്തിലുറ്റുഷ്ടിയെവെച്ചങ്ങിനെ*ശൈലംകൊ
ണ്ടിപ്രകാരംനിർമ്മിച്ചുവെച്ചതായ കോലമെന്നാക്കുംതോന്നുംപോ
ലെയുള്ളവർവാണാൾ * ആയിരംസംവത്സരമീവിധംകഴിഞ്ഞപ്പോ
ളായവർക്കബ്ജോത്ഭവൻപ്രത്യക്ഷനായീടിനാൻ * അത്യുഗ്രമാകംത
പംനീചന്മാർചെയ്തീടിലും സിദ്ധിക്കുഫലമതിന്നില്ലസംശയമേതും*
കേതകയ്യാണ്ടുപാരംപങ്കജോത്ഭവൻതന്നെ ക്കണ്ടിനമസ്കാരമു
ക്കാമ്പുകൊണ്ടുചെയ്തു * മന്നനെന്നതുപോലെതന്നെയങ്ങവർവാണ
തന്നുള്ളിലിപ്രകാരംചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൾ * ക്ഷുത്തില്ലാതിരിക്ക
വാൻനന്നായിട്ടൊരുവര മപ്യഞാൻവിരിഞ്ചനോടെന്തപേക്ഷിച്ചി
ടേണ്ടു? * ആട്ടെഞാനൊരുവരമിങ്ങിനെവരിച്ചീടാം വാട്ടമിങ്ങതുകൊ
ണ്ടുവന്നീടാതായിത്തീരും * ലോഹംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതല്ലെന്നുവന്നീ
ടിലും ലോഹംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയപോലിരിക്കുന്നതായി * എല്ലാപ്രാ
ണികളേയുംഭക്ഷിക്കുന്നതുമായ നല്ലൊരുജീവസൂചിയായിട്ടുവരേണം
ഞാൻ * ജീവസൂചികയായിവന്നീടുംഞാനെന്നാകി ലീവിശ്വത്തിങ്ക
ലുള്ളജീവികളുടെയുള്ളിൽ * ചെന്നിരുന്നിഷ്ടംപോലെസർവ്വപ്രാണി
കളേയു മനുദിനംഭക്ഷിച്ചൊട്ടുംക്ഷുത്തുക്കുടാതെവാഴാം * ക്ഷുത്തുക്കുടാ
തെകണ്ടുപൃത്ഥ്വിയിലെല്ലായ്പോഴും വർത്തിക്കുന്നതുതന്നെവലുതായുള്ള
സൌഭ്യം * ഉൾക്കരുന്നിങ്കലേവംചിന്തിച്ചുവാണീടുമക്കാലത്തന്നെ
നോക്കിപുത്രജനനംചെയ്തു * ബാലികേ!നകുഞ്ചരകലഭവ്രതമേ
ഘമാലികേ!കക്കടികേ!സന്തുഷ്ടനായേനഹം * ഒട്ടുംസംശയംവേ
ണ്ടനീയെഴുന്നേറുഹത്തി ലിഷ്ടമായുള്ളവരംചോദിക്കനൽകീടാം
ഞാൻ * ഇതുവണ്ണമരുൾചെയ്തപങ്കജോത്ഭവനായ ദേവനോടുനേ
രംകക്കടിചൊല്ലീടിനാൾ * അഘനാശന!ദേവ!കാരുണ്യവാരാന്നി
ധേ!ഭഗവൻ!പ്രഭോ!ഭ്രുതഭവ്യേശ!നമോസ്തുതേ * ലോഹംകൊണ്ടുണ്ടാ
ക്കിയതല്ലെന്നുവന്നീടിലും ലോഹംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയപോലിരിക്കുന്ന
തായി * എല്ലാപ്രാണികളേയുംഭക്ഷിക്കുന്നതുമായ നല്ലൊരുജീവസൂ
ചിയായിട്ടുവരേണമെഞാൻ * ദേവേശ!ഭവാനെന്നിൽകാരുണ്യമുണ്ടെ
ന്നാകി ലീവരമൊട്ടുപോലുംമടിയാതേകണമേ * കക്കടിയിപ്രകാരം
പ്രാർത്ഥിച്ചീടിനനേരം പുരുഷോത്തമനേവംവരമൊന്നരുൾചെയ്തു *
പിന്നെയുംപിതാമഹൻദേവനാണ്ശാചരി തന്നെപ്പുത്തിപ്രകാരമ

തള്ളിച്ചെയ്തീടിനാൻ * സോപസർഗ്ഗയായുള്ള സൂചികയായിട്ടാശു നീ
ചാരിൽവിഷൂചികയായ്ഭവിക്കുമെന്നാലും * മൂഖ്മാരേയുംഭാരംഭോ
രായോരേയു മോക്കനീടുഭോജനംചെയ്തീടുന്നവരേയും * ദുഷ്ടശ്വാസി
കളായോരെയുംദുഷ്ടരേയും ദുസ്ഥിതരായോരേയുംഹിംസിച്ചുകൊണ്ടീ
ടുക * പ്രാണവായുക്കളോടുചേർന്നുനിഷ്ഠയെത്തെ പ്രാപിച്ചുനന്നായു
ത്തമപ്പീഹാദിബാധകളാൽ * വാതവികാരരൂപയായുള്ള വിഷൂചികാ
വ്യാധിയായ്ഭവിച്ചുകൊണ്ടീടുംനീമേലാലെടോ? * പൃത്ഥ്വിയിൽദുഷ്ട
ന്മാരായുള്ള വരേയുംതഥാ സത്തുക്കളായോരേയുംനീചെന്നുബാധിച്ചീ
ടും * സത്തുക്കളായവരെച്ചെന്നുനീബാധിച്ചീടിൽ സത്വരംചികി
ത്സിച്ചുമാറീടുന്നതിന്നായി * ഞാനിപ്പോളൊരുനല്ലമന്ത്രമിങ്ങുച്ചരി
ക്കാം മാനസേശ്രദ്ധയോടുമതിനെക്കേട്ടാലുംനീ *

മന്ത്രം:—ഓം- ഹ്രാം- ഹ്രീം- ശ്രീം- രാം- വിഷ്ണുശക്തയേ നമോഽസ്തുതേ വിഷ്ണുശക്തി ഏഹി-ഏനാംഹരഹര-മഹമഹ- ഹനഹന- പചപച- മഥമഥ- ഉത്സാ
ദയേ ഉത്സാദയ- ദൂരേകുരുകുരുസ്വാഹാ വിഷൂചികേത്വം ഹിമവന്തം ഗച്ഛുഗച്ഛു- ജീവ
സാര ചന്ദ്രമണ്ഡലം ഗതോസിസ്വാഹാ.

അത്യന്തംമഹത്വമാർന്നിടുമീമന്ത്രത്തിനെ ശ്രദ്ധനായാന്തികൻ
തന്നിടത്തെക്കരത്തിങ്കൽ * എഴുതീട്ടാക്കരംകൊണ്ടാതുരൻതന്റെദേ
ഹം മുഴുവൻനന്നായൊട്ടുതടവീടുകവേണം * ഇതുമാഹാത്മ്യമേന്തീട
ന്നൊരീമന്ത്രമായോരിരിമ്പിൻതുടികൊണ്ടുതല്ലുകൊണ്ടവശയായ് * ക
ക്കോരാവത്തോടുംഹിമശൈലത്തെനോക്കി ക്കൊക്കിടിബഹുവേഗമോടി
പ്പോകുന്നതായും * ആതുരനുമാതാംശ്രമമദ്ധ്യത്തിലായിട്ടാധിവ്യാധിക
ളൊക്കനീങ്ങിട്ടജരാമരണനായ് * അത്യന്തംമോദമാൻവാണുകൊ
ള്ളുന്നതായും ചിത്തകാമ്പിങ്കൽനന്നായ് ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടേണം *
ഉഴുക്കാമ്പിൽശ്രദ്ധകയ്യാണ്ടീമന്ത്രംജപിച്ചുവം പോക്കേണംവിഷൂ
ചികാരോഗത്തെക്രമേണതാൻ * സരസീരുഹോത്ഭവൻഭഗവാനേവ
മെല്ലാമരുളിച്ചെയ്തശേഷംതത്രൈവമറഞ്ഞിതു * പിന്നീടാകക്കടിതാ
ൻപ്രാദേശമാത്രാംഗിയാ സ്ത്രീരൂപിന്നെനല്ലോരുലത്രൂപിണിയാ
യ് * പിന്നീടുമാഷബീജകോശപ്രമാണയായി വന്നിരൂപിന്നെനല്ലസൂ
ചിയായ് ഭവിച്ചിതു * വിശാംഗനായവൻക്കീണനസ്ഥാനെന്ന
ള്ളവർത്തനുള്ളിൽപിന്നെവാതസൂചികയായി * ചെന്നതിവിഷൂചികാ
രോഗമായ്ഭവിച്ചീടുമെന്നതുപോലെദുസ്ഥാൻവികലൻകൃശഗാത്രൻ *
എന്നിവരുടെയുള്ളിൽജീവസൂചികയായി ചെന്നഹോവിഷൂചികാ
രോഗമായ്ഭവിച്ചീടും * ഈവണ്ണംരണ്ടുരൂപംകയ്യാണ്ടുബഹുകാലം
ജീവസഞ്ചയങ്ങളെനിർദ്ദയംകൊന്നൊടുക്കി * അത്യന്തംമദമാൻ
കൊണ്ടഹോനിശാചരി! പത്തുദിക്കിലുംസദാചാറിസ്സഞ്ചരിച്ചിതു *
കണക്കില്ലാതകാലമിങ്ങിനെകഴിഞ്ഞപ്പോൾ മനക്കാമ്പിങ്കലവർ
ക്കുണ്ടായ് വെറുപ്പേറ്റം * മറ്റൊരുകഷ്ടമാണിതെന്തിഹചെയ്യുന്ന
ഞാനെന്തിനുവേണ്ടീട്ടീവംസൂചിയായിട്ടുതീർന്നു * ഇതുസൂചിനിരൂപ

കൊണ്ടിടുവാനഹോരക്ത മാംസങ്ങളുടെലേശംമതിയായുള്ളതുമല്ലോ *
സൂചിയാമെന്റെയുള്ളിൽദുർഭരയായതുണ്ടാ സൂചിയൊന്നിളകുകിലമ
ണ്ടഹോകിടക്കുന്ന * കരിംകാറെന്നപോലെകറുത്തുതടിച്ചുകൊ ണ്ടി
രുന്നീടിനമഹാദുഷ്ടയായീടുമെന്റെ * ഗാത്രമിക്കാലമേറെംജീർണ്ണിച്ചു
പഴത്തൊരു പത്രമെന്നതുപോലെനാശമായ്പോയിതല്ലോ * പാരമാ
മിഷരസഗ്രാസമപ്പുതുതായ ചോരപാരിച്ചുമേടസ്സിന്നിവയെല്ലാമ
ഹോ * ചിന്തിച്ചാൽഹതാശയായ്സൂചിയായ്തീന്നോരെനി ക്കന്തരം
ഗത്തിലൊട്ടുംമോദമേകുന്നതില്ലാ * എന്നെല്ലാമവളുള്ളിൽചിന്തിച്ചു
ജനങ്ങളെ ക്കൊന്നീടാനുള്ള മോഹമകലെക്കളഞ്ഞുടൻ * നീഹാരാച
ലശൃംഗംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിതാ നാമഹാരാഭികളൊന്നുംക്രൂരതെടിവാ
നിശം * മാനസമടക്കിക്കൊണ്ടുറവുംവൈരാഗ്യമാ ന്നാനിശാചരി
ന്നല്ലസൂചിയാംദേഹത്തോടും * ഹോരാമ!നിസ്സങ്കല്പയായിനിവ്വികാര
യായ് ദാരുണമായീടുന്നതപസ്സുംചെയ്യുവാണാഹം * ആയിരംവർഷമേ
വംചെന്നപ്പോളതുൽകൃഷ്ട മായീടുമവസ്ഥയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടാളു
വർഗം * കന്മഷംതപസ്സുകൊണ്ടൊക്കയുംനശിക്കയാൽ നിർമ്മലയായി
വന്നസൂചിയങ്ങുകാലം * തന്നടെബുദ്ധികൊണ്ടുതന്നെയാനിശാച
രി നന്നായിബ്രഹ്മജ്ഞാനംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാഹം * നന്നായദ്യ
ശുഭ്രമൊക്കയുംനീക്കീടണ മെന്നേവംമനതാരിൽചിന്തിച്ചുകൊണ്ട
ങ്ങിനെ * ആയവളഹോനിസ്സങ്കല്പയായവിടത്തി ലായിരംസംവത്സ
രംപിന്നെയുംവാണീടിനാഹം * കക്കടിയുടെമട്ടിതൊക്കയുമറികയാൽ
പുഷ്കരോത്ഭവൻതടാചെന്നേവമരുൾചെയ്തു * ദേവദേവ!കേൾക്ക
നിന്റെകന്മഷമൊക്കനീങ്ങി ജ്ജീവന്മുക്തയായുള്ളനീയിപ്പോളെന്നു
ണ്ടുനം * പണ്ടത്തെസ്ഥൂലമായീടുന്നൊരുദേഹത്തെക്ക യ്ക്കൊണ്ടുനീ
വനത്തിൽസൈരമായ്നടന്നിനി * ബ്രഹ്മവിത്തുകളുള്ളാതുള്ളവർ
മൂർഖരായോരിമ്മന്നിൽദുരാരംഭന്മാരായിവാഴുന്നവർ * ദുസ്ഥിതന്മാ
രായുള്ളോർദുർദ്ദശത്തിങ്കൽസദാ വത്തിപ്പോരെന്നിവരെയുക്ഷിച്ചീ
ടുകദ്യേ * ഇത്തരംകക്കടിയോടരുളിച്ചെയ്യശത പത്രസംഭവൻതാ
നുമടനെമറഞ്ഞിതു * കക്കടിതാനുംപിന്നെബ്രഹ്മഭാവനയോടും നി
ഷ്ക്രിയയായിസ്സദാവാണിതുസമാധിയിൽ * ഇത്തരംബഹുകാലംകഴി
ഞ്ഞോരനന്തരം ചിത്തസ്പന്ദനംപ്രാപിച്ചിട്ടഹോനിശാചരി! * ന
ന്നായിബുദ്ധിർവൃത്തിരുപയായ്ഭവിച്ചുഹോപിന്നെയുംമനക്കാമ്പിൽ
സ്മരിച്ചുവിശപ്പിനെ * ജീവനുള്ളതുവരെദ്ദേഹസ്യഭാവമെങ്ങും പോ
വുകയില്ലതിന്നസംശയംതെല്ലുമില്ലാ * ജാതിക്കുചേർന്നതായോരാഹാ
രമിനിക്കിങ്ങുധാതാവുമൂഢവൃന്ദമാണെന്നുകല്പിച്ചിതു * ആകയാലിനി
ക്കുള്ളിക്കുത്തുമാറുന്നതിന്നായ്പൈകാതെമൂഢന്മാരെത്തേടുവാൻപോ
കുന്നേൻഞാൻ * ചിത്തത്തിലിപ്രകാരംചിന്തിച്ചുനിശാചരി സത്വ
രമദ്രിശൃംഗത്തിങ്കൽനിന്നെഴുന്നോറു * മലയൻമുവട്ടിലായ്ചാട്ടാളന്മാ
രിരിക്കും സ്ഥലത്തിൽചെന്നങ്ങുകൊടുംകാട്ടിലായ്ചാണാഹം * ആ

ന്നോരമതിഘോരയായുള്ള നിശീഥിനീ വന്നിതു ഗന്ധകാരംകൊണ്ടൊ
ന്നുംകാണാതായി * കക്കടിവസിച്ചീടുമക്കൊട്ടംകാട്ടിലേക്കാ സ്ത്രീ
മോദാരനായീടുന്നോരുയുപാലകൻ * ആരാത്രിതന്നിൽതന്റെമന്ത്രി
യോടൊരുമിച്ചു വീരചയ്യയാഹിതസന്ദേഹംചെന്നീടിനാൻ * വേ
താളങ്ങളെക്കാണ്മാൻരാജാവും മന്ത്രിയുമായ്യോമോന്നരണ്യത്തിൽനട
ക്കുന്നതുകണ്ടു * അന്തരംഗത്തിൽതദാകക്കടിതാനുംമുദാ ചിന്തിച്ചുഹ
ന്തനല്ലഭക്ഷണംലഭിച്ചുമേ * സന്ദേഹമില്ലമൂഢന്മാരാണിരണ്ടുപേരു
മിന്നിവക്കുഹോദേഹംഭോരമാണെല്ലോപാന്ഥാൽ * മൂർഖനായവനി
ഹത്തിങ്കലുംപരത്തിവ മോക്കുകിൽപുരുഷാർത്ഥംശത്തിനായിക്കൊ
ണ്ടും * ദുഃഖത്തിനായിക്കൊണ്ടുംജീവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന ദുഷ്ടതസഞ്ച
യത്താലായവൻനാശനീയൻ * മാനസത്തിനെജ്ജയിച്ചീടാത്തമൂഢ
നായ മാനുഷൻഘാതുകക്കുക്ഷണമായീടുന്നു * വാദമില്ലിതിനേതും
ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടാലതു ധാതാവുപണ്ടേതന്നെനിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു *
എന്നതുകൊണ്ടുഞാനീരണ്ടുപേരേയുമല്ല സന്ദേഹമെന്യേനന്നായ
ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * ദോഷമില്ലാത്തവസ്തുകൈവശംവന്നീടു
കിൽ ദോഷനായുള്ളപുമാനോക്കാതെവെടിഞ്ഞീടും * ഈരണ്ടുപേ
രുംഗുണയുക്തരായുമഹാശയന്മാരായിവരികയില്ലെന്നുമെന്നതുനൂനം*
താപ്പശരായീടുന്നമർത്ത്യരെക്കൊന്നീടുവൻ കെയ്തുകമിനിക്കുള്ളിലൊ
ട്ടുമുണ്ടാകയില്ല * ഒന്നിഹപരീക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നേനിവരെഞാ നിന്നി
വർഗുണാനുചിതന്മാരെന്നുവന്നീടുകിൽ * ഭക്ഷിച്ചീടുന്നതില്ലസൽഗു
ണമുള്ളവരെ ശിക്ഷിക്കയില്ലനുനമിക്ഷിതിതന്നിലാരും* നല്ലോരുഗു
ണമൻവാണീടുംമാനുഷന്മാർ ചൊല്ലുന്നസൌഖ്യംശ്രേയസ്സായുസ്സി
ത്യാദിയെല്ലാം * സോല്ലാസംകൊടുത്തുംസംപൂജ്യന്മാരായീടുന്ന തെല്ല
മായതിന്നില്ലാസന്ദേഹംനിരൂപിച്ചാൽ* സത്തുക്കളായുള്ളവർജീവിത
ത്തിനെക്കാളു മെതുയോചിത്തസൌഖ്യംവളർത്തീടുന്നതുനൂനം * ഉഗ്ര
ത്താരിൽമടിവിട്ടുജീവിതദാനംകൊണ്ടും സത്തുക്കളായുള്ളോരെപ്പരി
പാലിച്ചീടേണം * സത്തുക്കളംതന്നോടുള്ള സംഗമമൌഷധത്താൽ
മൃത്യുവുംമിത്രതയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * ഒരുരാക്ഷസിയായീട
ന്നോരുഞാൻക്രൂടിയും പരിപാലിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതുഗുണവാനെ *
അന്യന്മാരഹോഹൃദിനിർമ്മലമായഹാരമെന്നതുപോലെനന്നായ് ചേ
ർത്തീടാതിരിക്കുമോ * അത്യന്തമുൽകൃഷ്ടമായീടുന്നുഗുണഗണ മോർത്തി
ഹവിഹരിക്കുംസജ്ജനശ്രേഷ്ഠന്മാർ * സംഗംനിമിത്തമായിട്ടേറവും
തണുപ്പിക്കുമിങ്ങതിന്നുകതാരിലില്ലസന്ദേഹമേതും * മരണംമനുഷ്യ
ക്കുഗുണവാൻതന്നെത്തിരസ്കരിക്കുന്നുതുതന്നെയാണുസംശയമില്ലാ *
ജീവിതമാകുന്നതുഗുണസംശ്രയമാണു ജീവിതഫലംതന്നെസച്ഛാപ
വഗ്ഗാടികം * എന്നതുകൊണ്ടുനല്ലസുന്ദരന്മാരാമിവ ക്കിന്നകതാരിൽ
ജ്ഞാനമെതുകണ്ടുണ്ടെന്നുഞാൻ * നന്നായിച്ചിലചോദ്യംചെയ്തിഹ
പരീക്ഷിച്ചീടുന്നതുണ്ടെന്നീവണ്ണമോർത്താനുനിശ്ചയിച്ചു * രാക്ഷസ

വംശാരണ്യമഞ്ജരിയായിമഹാ ത്രുക്ഷയായീടുന്നോരക്കക്കിടിയനന്ത
രം * അംബരത്തിങ്കലത്രലേഖയെന്നതുപോലെ ഗംഭീരമായിട്ടൊന്നു
ഗർജ്ജനംചെയ്തീടിനാർദം * ഇടിവെട്ടിയശേഷംകൽമാരിപെയ്യുംവിധ
മുടനേചൊന്നാളേവംഹുംകാരകഠോരമായ് * ഘോരകാന്താരമാകുമാ
കാശതലത്തെക്കു ചാത്രതചേന്നതാരാനായകസൂയ്മന്മാരേ! * പാരി
ച്രമായാതമപീഠമാംശിലാതലേ ചേത്രന്നകോടരത്തിൽവത്തിക്കും
കീടങ്ങളേ! * അത്യന്തംബുദ്ധിമാന്മാരായീടുംനിങ്ങളെട്ടു ബുദ്ധികളാ
ന്നെന്നുഞാനുംനിരൂപിച്ചീടുന്നേൻ * മരിപ്പാനൊരുങ്ങിക്കൊണ്ടു
നിക്കിന്നിരയായി ത്തെരിക്കുന്നിങ്ങുവന്നോരീനിങ്ങളാരാകുന്നു * ഇത്ഥം
കക്കിടിതന്റെചോദ്യംകേട്ടയുടനേ മലരാപതിതാനുത്തരംചൊ
ല്ലീടിനാൻ * നീയെന്ത്രത്രമാണുമേവുന്നതെങ്ങിദാനീം മായംവിട്ടാ
ത്രുനിന്റെദേഹത്തെക്കാണിച്ചാലും * വണ്ടുമൂളുന്നപോലെയുള്ളാ
രീനിന്റെവാക്കു കൊണ്ടിപ്പോളാരെങ്കിലുംപേടിച്ചുകൊണ്ടീടുമോ? *
കൊള്ളാമീവാക്കെന്നോവമനേരംകക്കിടി തന്നുള്ളത്തിൽവിചാരിച്ചു
മന്ത്രിക്കുംത്രപാലനും* നേരേതന്നുടെത്രുപംകാണുമാറായിനിന്നു ദാത്രു
ണമായിട്ടൊന്നങ്ങലറിച്ചിരിച്ചിതു * മട്ടുവിട്ടുള്ളോരട്ടഹാസംകൊ
ണ്ടുപാരം സ്പഷ്ടമായ്തന്റെത്രുപംദുരെക്കാണുന്നമട്ടിൽ * നിന്നീടുംഭയ
ങ്കരാകാരയാംനിശാചരി തന്നെക്കണ്ടവരൊട്ടുംകുലുങ്ങിടാതെനിന്നു*
മന്ത്രിപുംഗവൻതദാചൊല്ലിനാൻനിശാചരി! യെന്തിനുനിഷ്ഫലമാ
യീടുമിസ്സംരംഭംതേ * നിന്നുടെസംരംഭമിതിങ്ങുശോഭിക്കയില്ല നന്നാ
യിട്ടടങ്ങിവാണീടുകതന്നെനല്ല * ബോധിച്ചുകൊൾകനല്ലബുദ്ധിയു
ള്ളവരെല്ലാം സാധിക്കാവുന്നകാര്യത്തിങ്കലെപ്രവൃത്തിക്കു * നീയുറ
യ്ക്കുകനിന്നെപ്പോലുള്ള മശകങ്ങ ളായിരമൊന്നായ്ചേന്നുനേരിട്ടവ
ന്നീടിലും * സന്ദേഹമില്ലഞങ്ങൾക്കുള്ളൊരുധീരതയാ കന്നവൻകാ
റിൽപെട്ടപുല്ലുപോലുഴന്നീടും * സംരംഭജ്വരംതീരേവിട്ടുമയ്യാദയോ
ടും കരളിൽകളങ്കമെന്നുള്ളതില്ലാതെകണ്ടു * യുക്തിയായ് വ്യവഹരി
ച്ചിഷ്ടത്തെസ്സാധിക്കുന്ന പൃഥ്വിയിൽബുദ്ധിമാന്മാരായീടുന്നവരെ
ല്ലാം * എന്നിഹനിനക്കുള്ളൊരാഗ്രഹംചൊല്ലീടുനീ യുന്തമില്ലതെല്ല
മായതുകൈവന്നീടും * കാക്കനീഞങ്ങളോടയാചിച്ചിട്ടൊരുവനു മാ
ഗ്രഹംസാധിച്ചീടാതില്ലെടോസപ്പന്നത്തിലും * ഇത്തരംമന്ത്രിചൊന്ന
വാക്കുകേട്ടയുടനേ മുഹൂർത്തടത്തിങ്കലേവംകക്കിടിവിചാരിച്ചാൻ * ഉ
ത്തമന്മാരാമിവർക്കുള്ള നല്ലാചാരവും ബുദ്ധിയുംനിരൂപിച്ചാലാശ്ചര്യം
തന്നെപാരം * ഇന്നിവർസാമാന്യന്മാരായീടും പുമാന്മാരല്ലെന്നു
ഞാൻനന്നായ്ചിന്തകാമ്പിങ്കലോത്തീടുന്നേൻ * മുഖവുംകണ്ണുംവാ
ക്കുമുള്ളിലുള്ളഭിപ്രായ മഖിലംവെളിപ്പെടുത്തീടുന്നതുണ്ടുപാത്രാൽ*
വദനംവാക്കുനേത്രമെന്നിവകൊണ്ടുപാരം മതിമാന്മാരായോർക്കുള്ളാ
ശയംപരസ്പരം * ന്നിച്ചുചേരുന്നിതുവലനങ്ങളെക്കൊണ്ടു നന്നായി
നദികളിലുള്ളതോയങ്ങൾപോലേ * ഇവരെന്നുടെഭാവമറിഞ്ഞുമിക്ക

വാറു മിവക്കുള്ളോരുഭാവമറിഞ്ഞീടിനേൻഞാനും * എന്നുമേനാശം വന്നീടാതെയുള്ളിവരെഞ്ഞാൻ കൊന്നീടുന്നതിന്നേതുമാളാകയില്ലെന്നു നും * ഇന്നിനിക്കുകതാരിലുണ്ടായിവന്നിട്ടുള്ള സന്ദേഹമിപ്പറോട്ടുചോദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * മോദിച്ചുമഹാന്മാരെക്കാണുമ്പോൾസന്ദേഹത്തെ ചോദിക്കാത്തവനേവനായവൻനരാധമൻ * ഉഗ്രംക്രൂരനിങ്ക ലോരോന്നിവണ്ണമാലോചിച്ചു കക്കടിയവരോട്ടുചോദിച്ചുകൊണ്ടീടിനാനും * പൂരുഷശ്രേഷ്ഠന്മാരായ്നിർമ്മലന്മാരായ്വരം ധീരന്മാരായനിങ്ങളാരെന്നുചൊല്ലീടുവിൻ * മന്ത്രിയുമതുകേട്ടമാനസതാരിലേറ്റം സന്തോഷമാൻകൊണ്ടുകക്കടിയോടുചൊന്നാൻ * ഇദ്ദേഹംവേടന്മാക്കുരാജാവാണറിഞ്ഞാലു മിദ്ദേഹത്തിൻറെമന്ത്രിയായീടുന്നവനഹം * നിന്നെപ്പോലുള്ളവരെക്കൊന്നീടുന്നതിന്നായി ട്ടിന്നിശീഥിനിതന്നിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നുഞങ്ങളും * ഓത്താലുമഹോരാത്രംദുഷ്ടനിഗ്രഹമെന്ന തിലാരാപാലന്മാക്കുനല്ലൊരുധർമ്മമല്ലോ * എന്നെല്ലാംമന്ത്രിചൊന്ന വാക്കുകേട്ടതുനേരം മന്നവൻതന്നോടേവംരാക്ഷസിചൊല്ലീടിനാനും * ഹേരാജൻ!യോഗ്യനായമന്ത്രിയുള്ളവൻഭവാൻ പാരിതിൽദുഷ്ടമന്ത്രിയുള്ളവൻനൃപനല്ല * നല്ലഭൂപനെക്കൊണ്ടുശോഭിച്ചീടുന്നമന്ത്രി നല്ലമന്ത്രിയെക്കൊണ്ടുഭൂപതിശോഭിക്കുന്നു * പൃഥ്വീപാലകനേറ്റം നല്ലൊരുമന്ത്രിയോടു യുക്തനായ്ഭവിക്കുന്നീടേണമെന്നാമതായിട്ടഹോ * അതുകൊണ്ടുവനീശനായ്നായ്ഭവിച്ചീടും സുതരാംപ്രജകളുമങ്ങിനെയാകുമപ്പോഴും * ചൊല്ലുന്നരാജവിദ്യകൊണ്ടുഹോരാജാവിന്നുകില്ലില്ലിപ്രഭുത്വവുംസമൃദ്ധിയുമുണ്ടാം * രാജവിദ്യയെഗ്രഹിക്കാത്തവനായുള്ളവൻ രാജാവുമാകയില്ലാമന്ത്രിയുമാകയില്ലാ * അതുവിദ്യനിങ്ങൾക്കുണ്ടെന്നുനാകിലോമഹാന്മാരായ് ഭൂവിതിൽപരംശ്രേയസ്സാന്നുവാഴ്വിൻനിങ്ങൾ * ഇല്ലെങ്കിലനർത്ഥമായ്തീന്നീടുംകായ്മിപ്പോൾകില്ലില്ലരാക്ഷസിഞാൻനിങ്ങളെഭുക്ഷിച്ചീടും * സാരമായീടുമെന്നെചോദ്യപഞ്ചകം ധീരന്മാരായനിങ്ങൾ ബുദ്ധികൊണ്ടിന്നുപൊളിക്കുകിൽ * എന്നുടെസമീപത്തിൽനിന്നൊരുവിധംപോയീടുന്നതിന്നൊരുമാർഗ്ഗമായ്തീരുമതുമാത്രം * മോദിച്ചുരാജാവപ്പോൾകേൾക്കട്ടെചോദ്യമെന്നു ചോദിച്ചുനേരമേവംകക്കടിചൊല്ലീടിനാനും * കക്കടിയവരോടുചോദിച്ചുകൊണ്ടതായ ചൊൽക്കൊണ്ടുചോദ്യങ്ങളെച്ചൊല്ലുന്നേൻകേൾക്കരാമാ * (൧) സാഗരത്തിങ്കൽബുൽബുദങ്ങളെന്നുപോലെയേകമായനേകമായുള്ളോരേതണ്ഡവിൻറെ * ഉള്ളിലായുലകോടിബ്രഹ്മാണ്ഡസമൂഹങ്ങളുണ്ടായിവന്നുലയംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * (൨) ഏതൊന്നാണനാകാശമായോരാകാശമായ (൩) തേതൊന്നാകുന്നിതൊന്നുമല്ലാതെയുള്ളവസ്തു * (൪) ഏതൊന്നുഗമിക്കിലുംഗമിക്കാതിരിക്കുന്നി (൫) തേതൊന്നുനിന്നീടാതെകണ്ടുഹോനിന്നീടുന്നു * (൬) ചേതനമെന്നാകിലുംകല്ലെന്നപോലെയുള്ള തേതൊന്നാ (൭)ണാകാശത്തിൽചിത്രമാരെഴുതുന്നു * (൮) ഏതണുവിങ്കൽജഗത്തൊക്കെയും

ബീജത്തിങ്കൽ പാദപമെന്നപോലെയടങ്ങിയിരിക്കുന്നു * (൯)തരംഗം ഫേനംമുതലായീടുന്നവയെല്ലാം സരസ്സുതന്നിൽനിന്നുവേറല്ലാത്തതുപോലെ * യാതൊന്നിൽനിന്നിട്ടൊരുസാധനമെന്നാകിലും ഭേദിച്ചതല്ലാത്തതായീടുന്നുനിരൂപിച്ചാൽ * (൧൦) ഏതൊരുമഹാംബ്ധിയിൽനിന്നഹോദൈതംപോലും ഭേദമില്ലാത്തതായിവേചീടുന്നുപാത്താൽ * അഴകോടിച്ചൊല്ലുങ്ങുംകുത്തരംപറയുവാൻ കഴിവില്ലിഹനിങ്ങുംപെന്നായിവന്നീടുകിൽ * ഇത്തിരിവാദമില്ലസത്പരംരണ്ടുപേരുമതുമജ്ജഡാഗ്നിക്കിന്ധനമായിത്തീരും * ഇത്തരമുചൈയ്യുകക്കിടതന്നോടപ്പോളുത്തരമിപ്രകാരംമന്ത്രിപുംഗവൻചൊന്നാൻ * ബ്രഹ്മവിദ്ബോധയോഗ്യമായിനീയവംവചോ ഭംഗ്യാസാമ്പ്രതംചൊയ്യുചൊല്ലുങ്ങളുചിലവും * സരസീരുഹേക്ഷണേ! ചിന്തിച്ചുകണ്ടീടുകിൽ പരമാത്മാവുതന്നെക്കുറിച്ചാണെന്നതുനം * മനസ്സാദിയാകുമിന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുമൊട്ടും നിനച്ചാൽവിഷയമായിടാത്തതാകുമുലം * ആകാശത്തിനേക്കാളുംസൂക്ഷ്മമായ് ജ്ഞാനമാത്രമാകുന്നിതാത്മാണുവെന്നുംതാരിലുറക്കേണം * ചൊല്ലെഴുംപരമാത്മാവാകുമിയ്യണുവിന്റെ യുള്ളിലായ്ബഹുകോടിബ്രഹ്മാണ്ഡബുൽബുദങ്ങളും * ഉണ്ടായിവളർന്നുവന്നങ്ങിനെശക്തിക്ഷയം കൊണ്ടഹോപിന്നെലയംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * ഇല്ലെല്ലോബ്രഹ്മഭാഗംപരമാത്മാവിനെങ്ങും ചൊല്ലുന്നിതുമുലമാകാശമെന്നിങ്ങിനെ * ചിന്മാത്രരൂപമായിവിളങ്ങുന്നതുമുലം ബ്രഹ്മത്തെയനാകാശമാണെന്നുംപറയേണം * ഇന്നതാണെന്നുചൂണ്ടിക്കാണിപ്പാൻസാധിക്കയില്ലെന്നാകയാലതൊന്നുമല്ലെന്നുചൊല്ലീടുന്നു * ഓത്തീടിൽപരമാത്മസത്താമാത്രാത്മകമാ യുത്തിക്കയാലതുള്ളതായൊരുവസ്തുതന്നെ * ചൈതന്യകപ്രാശാത്മാവായിളങ്ങുകമൂലം ചേതനമായീടുന്നുപരമാത്മാവുന്നുനം * അറിഞ്ഞീടുകയെന്നതില്ലായ്മനിമിത്തമായ് പരമാത്മാവുനല്ലകല്ലെന്നുപോലെത്തന്നെ * സച്ചമായ് ചിദാകാശരൂപമായീടുംതന്നി ലിജ്ജഗജ്ജാലചിത്രംതാൻതന്നെയെഴുന്നു * ഇക്കണ്ടീടുന്നതെല്ലാംതൽഭാവമാത്രമാണി തുംക്കാമ്പിലറിയുമ്പോളില്ലമറൊന്നുംനുനം * സന്ദേഹമില്ലതെല്ലുംദ്വൈതവുംതത്സത്രൂപംതന്നെയാണതുകൊണ്ടുഭേദമെന്നുള്ളതില്ലാ * സർവ്വസുക്കളോടുംസംബന്ധമുള്ളുവും സർവ്വനെന്നിവണ്ണംചൊല്ലപ്പെടുന്നുനുനം * വ്യൽരൂപന്നികലോത്തുകണ്ടീടിൽപരമാത്മാ നിഷ്ക്രിയനാകമൂലംഗമിച്ചീടുന്നതില്ലാ * നിന്നീടുന്നതിന്നേതുമിടമില്ലായ്മമൂലം നിന്നീടുന്നില്ലതെന്നുചൊല്ലീടുന്നിതുനുനം * സർവ്വസത്താമാത്രമായിനില്ക്കുന്നമൂലം നിർവ്വാദംപരമാത്മാനിൽക്കുന്നതെന്നുചൊല്ലാം * മന്ത്രിതന്നുടെവാക്യമീവണ്ണംകേട്ടനേരം സന്തോഷമാൻപാരംരാക്ഷസിചൊല്ലീടിനാൾ * കില്ലില്ലതെല്ലുപോലുംമന്ത്രിപുംഗവനല്ല ചൊല്ലിയതെ

ല്ലാംശരിതന്നെനന്നായിപാരം * സരസീരുഹേക്ഷണ!ധരണീപതേ!
സാധോ! സരസംഭവൻക്രുടിപ്പറഞ്ഞീടുകവേണം * അന്നേരമകക്കാ
മ്പിൽവന്നസന്തോഷമോടും മന്നവൻനിശാചരിതന്നോടുചൊല്ലീടി
നാൻ * ചൊല്ലാൻവിവേകിയായീടുന്നപുരുഷന്നു തെല്ലുംതാൻതൊ
തജ്ഞാനമില്ലാതെവരികയാൽ * അത്യന്തമുൽകൃഷ്ടമായുള്ളയാതൊ
ന്നിൽബോധമുൾത്തടത്തിങ്കൽപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളുന്നതന്നായ് * സവ്
സങ്കല്പങ്ങളുംദൂരത്തുനീക്കുന്നതു നിർവ്വാദംയാതൊന്നിനെക്കയ്യൊണ്ടീടു
ന്നതാകും * യാതൊന്നുവികസിച്ചീടുന്നതുസൃഷ്ടിയാകും യാതൊന്നു
ടങ്ങിനിന്നീടുന്നതുലയമാകും * യാതൊന്നാകുന്നതന്നായ്ചിന്തിച്ചു
കൊണ്ടീടുകിൽ വേദാന്തവാക്യങ്ങളുംതൻപര്യവസാനഭൂമി * കാ
ണ്മോരുംയാതൊന്നഹോജാത്യാദ്യഭാവംകൊണ്ടു വാക്കുകൾക്കെത്തീ
ടാത്തതായിട്ടമിരിക്കുന്നു * അന്യോന്യംവിരുദ്ധമായ്നിന്നീടുംസ്ഥൂലം
സൂക്ഷ്മമെന്നാദിയായകോടിദ്വയങ്ങൾക്കന്തരത്തിൽ * വർത്തിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്നയാതൊന്നുനിരൂപിച്ചാൽ നിത്യവുംകോടിപ്രതീതമായിരി
ക്കുന്നു * ഇക്കാണ്മീടുന്നചരാചരമായിടുംജഗത്തൊക്കയായൊന്നിൽ
ചിത്തമയിയാംലീലയാകും * നീകേൾക്കയാതൊന്നിൻറെവിശ്വാത്മ
കതത്വത്തിലുമേകത്രുതയെവെറുംഖണ്ഡിക്കപ്പെടുന്നില്ലാ * സന്മാ
ത്രേ!സന്മാത്രമായ്ശാശ്വതമായീടുമാ ബ്രഹ്മത്തെക്കുറിച്ചുതാൻനിന്നു
ടെചോദ്യംതുനും * നരപാലകൻതൻറെഗിരമിങ്ങിനെകേട്ടു ഉരുമ
ത്സരംവിട്ടുരജനീചരിതാനും * കാരുകാണുമ്പോൾമയിൽപേടയെന്ന
തുപോലെ പാരിച്ചുനിലാവിനാലാമ്പലെന്നതുപോലെ * നിതരാം
തെളിഞ്ഞുവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചുശ്രുമതിമാന്മാരായീടുമവരോടുര
ചെയ്താൾ * എന്നുമസ്മച്ചിടാതുള്ളോരുബോധാദിത്യൻ തന്നുടെ
സഹായത്താൽഭാസിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * അത്യന്തംപരിശുദ്ധമാന്നീടും
നിങ്ങൾക്കുള്ള ബുദ്ധിവൈശിഷ്യംപാർത്താലുശയ്ക്കുംതന്നെപാരം*കി
ല്ലില്ലവോദ്ദശന്മാരായവിവേകിക ളെല്ലവരാലുമെന്നുംപൂജ്യന്മാരായീ
ടുന്നു * പൊൽക്കൊണ്ടമഹാന്മാരോടുള്ള സംസർഗ്ഗംകാണ്ട ദുഃ
ഖമെന്നതുപിന്നീടില്ലാതെയായിത്തീരു * ആരഹോകയ്യിൽനല്ലദീപ
വുംപിടിച്ചിട്ടു ക്രൂരഗർത്തത്തുതപ്പിത്തടയുന്നതുപാർത്താൽ * ഈമഹാപ്ര
ദേശത്തയ്യാഗതന്മാരായോരു ഭ്രമിഷ്ടാസ്മന്മാരാമീനിങ്ങൾക്കരുളുപോ
രും * തെല്ലുസംശയമില്ലപൂജ്യന്മാരായീടുന്ന സോല്ലാസംനിങ്ങൾക്കെ
ന്താണിഷ്ടമെന്നതുചൊൽവിൻ * ഇത്ഥംകേട്ടിചൊന്നവാക്കുകേട്ട
തുനേരം പൃഥ്വീപാലകൻതാനുമവരോടുരചെയ്താൻ * ഘോരരാക്ഷ
സവംശമേറീടുംകാനനത്തിൽ ചാരുമഞ്ജരിയായിവിളങ്ങുംമഹാമാ
ന്യേ! * ഇന്നുതൊട്ടാരെയുംനീഹിംസിക്കാതിരിക്കേണ മെന്നുഞാന
പേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതുപാരം* പ്രീതയായ്നിശാചരിചൊല്ലിനാ
ളുതുനേരം മേദിനീപതേ!സവ്സൽഗുണവാരാന്നിധേ! * സന്ദേഹം

ചൊറും വേണ്ടഞാനൊരുജീവിയേയും കൊന്നീടുകില്ലമേലാൽസത്യ
മാണെന്റെവാക്യം * മന്നവനതുകേട്ടുചൊല്ലിനാനിപ്രകാര മെന്നി
ഷ്ടത്തിന്നുവേണ്ടിനീവസിക്കുന്നതായാൽ * മാംസത്തെമാത്രംനന്നാ
യ്ഭക്ഷിക്കശീലമുള്ള നീശരീരത്തെപ്പിന്നീടെങ്ങിനെരിച്ചീടും * ചൊ
ല്ലിനാളതുകേട്ടകക്കടിതാനുമേവ മല്ലയോമഹീപതേ! കേട്ടുകൊണ്ടാ
ലുംഭവാൻ * ഞാനഹോ! ബഹുകാലമായിട്ടസമാധിയിൽ സാനന്ദമി
രുന്നുകൊണ്ടീടുകയായിരുന്ന * ഇക്കാലംസമാധിയിൽനിന്നുഞാനുണ
ർന്നപ്പോ ളുഗ്രക്ഷുത്തിൽഭോജനത്തിന്നിച്ഛയുണ്ടായിവന്ന * ഞാനതു
കൂട്ടാക്കുന്നതില്ലൊട്ടുംശിഖരത്തെ സ്സാനന്ദംപ്രാപിച്ചിനിപ്പുണ്ടതെ
പ്പോലേതന്നെ * ധ്യാനനിശ്ചയയായിധാരണയേയുംബന്ധിച്ചുനമെ
ന്നിയേനല്ലസാലഭുജിക്കപോലെ * മരണംവരെദ്ദേഹംധരിച്ചുവസി
ക്കുന്നേൻ സരസംപിന്നെദ്ദേഹംവെടിയുംയഥേഷ്ടംഞാൻ * ഉവ്വീന്ദ്ര!
നിവ്വികല്പമായിട്ടുംസമാധിയിൽ സവ്വദാവാണിട്ടുഞാൻദേഹത്തെവി
ട്ടുംവരെ * ഒരുജീവികളേയുംഹിംസിച്ചീടുകയില്ല കരുതീടുകനന്നായ്
സത്യമാണെന്റെവാക്യം * ഇത്തരമുരചെയ്തകക്കടീനിശാചരി സ
ത്വരമവിടുന്നുപോവതിന്നൊരുങ്ങിനാനം * ജാതസൌഹാർദ്ദയായോ
രവളോടതുനേരം മേദിനീപതിതാനുമീവണ്ണംചൊല്ലീടിനാൻ * ശു
ഭമാനസേശ്വരേ! നമ്മുടെസൌഹാർദ്ദത്തെ വ്യർത്ഥമാക്കാതെകണ്ടുകഴി
ച്ചീടുകവേണം * സത്തുക്കളായുള്ളോർക്കുദർശനംകൊണ്ടുതന്നെ വർദ്ധി
ച്ചീടുന്നവല്ലോസൌഹാർദ്ദമതിമാത്രം * ധന്യേ! നിയൊരുനല്ലസുന്ദരീ
രൂപമാൻ മന്ദമീഞങ്ങളോടുമൊന്നിച്ചുപോന്നീടേണം * സന്ദേഹമു
ണ്ടാകേണ്ട ചെറുതേഞങ്ങൾക്കുള്ള മന്ദിരത്തിങ്കൽത്തവവാണീടാംയ
ഥാസുഖം * എന്നതുകേട്ടനേരംചൊല്ലിനാനംനിശാചരി മന്നവ! മ
നോജ്ഞാംഗിയായ്ഞാൻവന്നീടുകിൽ * ഭക്ഷണംഭവാൻമമനന്നാ
യിനൽകീടേണം രാക്ഷസിയായോരിനിക്കെന്തഹോ! നൽകീടുന്ന * അ
ന്നത്തിലൊട്ടുപോലുംതൃഷ്ടിയില്ലറിയേണം മുന്നമേചൊഴക്കമിങ്ങുണ്ണുമാ
യീടുന്ന * ഭ്രമീന്ദ്രൻതാനുംതദാചൊല്ലിനാനവളോട് ക്ഷേമഭ്രഷണങ്ങളു
മണിഞ്ഞുകുശാംഗിയായ് * ഞാനിപ്പുറപ്പെടുപോലെമതുഭവനത്തിൽ
വന്നു സാനന്ദംചിലദിനംവാഴുകമഹാമന്യേ! * പാത്തട്ടിൽപ്പാചി
കളായുസ്സന്നരന്മാരായിട്ടു വത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നവഭ്യന്മാരായുള്ളോരെ *
മണ്ഡലങ്ങളിൽനിന്നുവളരെവരുത്തിയും കൊണ്ടമോദേനപിന്നെ
ത്തിനീടാൻതന്നീടാംതേ * ചാരുതപംചെന്നീടുന്നരൂപത്തെയപ്പോഠം
മാറിസ്സാരജ്ഞ! സ്വതചരംനിയവരെസ്സുവ്രതേയും * ഒന്നായെടുത്തുനീ
ഹാരാത്രിശൃംഗത്തിൽകൊണ്ടുചെന്നേറെസ്സൌഖ്യമന്നുഭക്ഷിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുക * അരുമില്ലാത്തടികിലിരുന്നുഭക്ഷിക്കുന്നതേറെത്തിന്നുന്നവക്കു
സുഖമായുള്ളതല്ലോ * മതിയാവോളംഭക്ഷിച്ചുല്ലമൊന്നുറങ്ങീട്ടു മതി
ശാലിനി! നന്നായ്വാഴുകസമാധിയിൽ * ധന്യേ! നീസമാധിയിൽനിന്നു
ണന്നീടിലിങ്ങു പിന്നേയുംവന്നവഭ്യന്മാരായുള്ളോരെയെല്ലാം * കൊ

ണ്ടുപോയ് ക്ഷിച്ചാലുംസ്വധർമ്മംവിട്ടീടാതെ കണ്ടെന്നുമിപ്രകാരംത
ന്നെനീചെയ്തീടേണം * കക്കടിചൊന്നാംതടാചൊൽക്കൊണ്ടമഹീ
പതേ! യുക്തമാകുന്നവോൻചൊന്നതിനാലോചിച്ചാൽ * ഒട്ടുംസം
ശയമില്ലിങ്ങവണ്ണംചെയ്തീടാംഞാനിഷ്ടന്മാർപറയുന്നതാരഹോ! തട്ടീ
ടുന്നു? * എന്നരചെയ്തനല്ലസുന്ദരിയായിത്തീർന്നു മന്നവ!നമുക്കിനി
പ്പോവുകയെന്നുചൊല്ലി * മന്നവശ്രേഷ്ഠനോടുംമന്ത്രിപുംഗവനോടു
മൊന്നിച്ചുനികേതനംപ്രാപിച്ചുസകൌതുകം * പിന്നീടോരോന്നുത
മ്മിൽഭാഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ങ്ങനത്തെരാത്രിനന്നായ്പുലർച്ചാരവര
ഹോ! * അക്കനങ്ങുദിച്ചപ്പോളന്തഃപുരത്തിൽചെന്നുകക്കടിപുരന്ധ്രി
മാരോടുമൊന്നിച്ചുവാണു * മന്ത്രിപുംഗവൻതാനുംമാന്യനാംമഹീന്ദ്ര
നുംസ്വന്തംകാര്യങ്ങളുംനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നിതു * ആറുനാളിപ്രകാ
രംകഴിഞ്ഞുതദന്തരേ ധീരനാംഗുപ്തൻതൻറെമണ്ഡലങ്ങളിൽനിന്നും *
അന്യന്മാരായഭൂപന്മാരുടെപുരങ്ങളിൽ നിന്നുമായ് മുറ്റുംയിരംവസ്തു
രത്നസ്വർണ്ണാദിച്ചു * കക്കടിക്കായിക്കൊണ്ടുകൊട്ടുത്തുതടാപാര മുഴുക്കാ
മ്പിൽമോദമാൻകൊണ്ടവർനിശയിങ്കൽ * സുന്ദരീരൂപംമാറി
ശ്ശോരരാക്ഷസിയായി വന്നാശുവസ്വന്മാരെയൊക്കയുംകയ്യിലാക്കി *
പാർത്ഥിവശ്രേഷ്ഠനോടുയാതൃയുംചൊല്ലിത്തുഷാ രദ്രിതൻശിഖര
ത്തെപ്രാപിച്ചുവാണീടിനാറം * നന്നായിസ്സമാധിയിൽനിന്നുണരുന്ന
കാലമിന്നുമാനിശാചരിചെന്നങ്ങുയഥാസുഖം * വസ്വന്മാരായുള്ളോ
രെക്കയ്യലാക്കുന്നതുണ്ടിതുതടത്തിങ്കൽനന്നായ്ധരിച്ചീടുകരാമ! *

ശ്രീമോക്ഷോപായം ഉൽപത്തിപ്രകരണം മോക്ഷാശാനം
സുച്ചുപാഖ്യാനം ഏഴാം സർഗ്ഗം
ജഗജ്ജന്മൈനമഃ

ഐന്ദവോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ—സച്ചിദാനന്ദമായവസ്തുവേഗ്രഹിച്ചീടാ നിച്ഛയേ
റവുമേറുംപുണ്യാംബുരാശേ!രാമ! * ആശ്ചര്യ്യമക്കാമ്പിലധികംവള
ർത്തുമി സ്സംവ്യുപാഖ്യാനത്തിങ്കൽനിന്നുമാനസതാരിൽ * സത്യമായ്യുരമാ
ത്മാവൊന്നുണ്ടിക്കണ്ടീടുന്ന തതുയുമില്ലാത്തതാണെന്നുനീധരിക്കേ
ണം * ഹേരാമ!സൃഷ്ടികളിൽചേതസ്സതന്നേസവ്വാകാരമായിട്ടിവണ്ണം
നന്നായിസ്സൃഷ്ടിക്കുന്നു * അത്യന്തമുത്തമമായൈന്ദവോപാഖ്യാനമൊ
ന്നതുഞാനുരചെയ്യാംസുമതേ!കേട്ടീടുനീ * ചിതിശക്തിതൻസമുല്ലാ
സമാണിജ്ജഗത്തെന്നിതിനെക്കേട്ടീടുകിൽനന്നായിബ്ബോധ്യംവരും *
ചിത്തബാലകൻചെറുമറിവില്ലായ്മൂലം മിത്ഥ്യയായുള്ള ജഗൽഭ്രമ
ത്തെക്കണ്ടീടുന്നു * അറിഞ്ഞാൽനിരാമയമായീടുംതൻറെരൂപം പര
മംശരിയായിക്കണ്ടുകൊണ്ടീടുമല്ലോ * രാഗദ്വേഷാദിദോഷദൂഷിതമാ
യചിത്തമാകുന്നുരഘുപതേ!സംസാരമെന്നുനൂനം * രാഗദ്വേഷാദി
ദോഷഹീനമാംചിത്തംതന്നെയാകുന്നുമോക്ഷമെന്നുപറയപ്പെടുന്ന

തും * ധാതാവുപണ്ടൊരിക്കൽനാഗ്ഗത്തെസ്സംഹരിച്ചു വീതസന്ദേഹം നിദ്രചെയ്തിതുനിശയിങ്കൽ * ആരാതികഴിഞ്ഞപ്പോളുണർന്നുവിധി പോലെ സാരസോത്ഭവൻസന്ധ്യാവന്ദനംചെയ്തപിന്നെ * സൃഷ്ടി ചെയ്യേണമെന്നുചേതസിനിരൂപിച്ചു സ്രഷ്ടാവുമഹത്തായുള്ളാകാശത്തേക്കുനേക്കി * മാനസത്തിനാൽപാരംപരന്നുള്ളാകാശത്തിൽ നാനാവിധങ്ങളായസൃഷ്ടികൾകണ്ടാൻതദാ * എന്തൊരുകഥയാണിതെങ്ങിനെവന്നിതെന്നു ചിന്തിച്ചുമനതാരിലത്ഭുതമാൻപാരം * ആജഗജ്ജാലത്തെയുമങ്ങിനെനോക്കിക്കൊണ്ടു രാജീവസമുത്ഭവൻനിന്നിതുബഹുകാലം * പിന്നീടാജഗജ്ജാലത്തിങ്കൽനിന്നൊരുസൂയ്മൻ തന്നെത്തൻസവിധത്തിൽവരുത്തിച്ചോദിച്ചിതു * ഹേമഹാല്യതേ!ഭവാനാരാണീജഗജ്ജാല മീമട്ടിലുണ്ടായ്നാതെങ്ങിനെയായീട്ടുന്നു?* നന്നായിഭവാനായതറിയുന്നതെന്നാകി ലെന്നോടുസകൌതുകമിന്നു ചൊല്ലുകവേണം * ഇത്തരംധാതാവിൻറെചോദ്യംകേട്ടയുനേരം ഭക്ത്യാവന്ദിച്ചുസൂയ്മനന്തരമുരചെയ്താൻ * ഈദൃശ്യപ്രപഞ്ചത്തിന്നൊക്കെയുംകർത്താവായ ഹേദേവ!ഭവാനിതെന്തറിയാതിരിക്കുവാൻ? * എന്നെക്കൊണ്ടൊരുലീലയായിട്ടിന്നിതുചൊല്ലിക്കുന്നതാണെന്നാകിലോ കേട്ടാലുംചൊല്ലീടുന്നേൻ * ഇപ്പാരിൽപ്രജകളെജ്ജനിപ്പിച്ചതിമാത്രം ചൊല്ലൊങ്ങുംമരീച്യാദ്യന്മാരാകുംതൽപുത്രന്മാർ * ചൊല്ലാന്നീടുന്നവെള്ളിമാമലതൻറെകീഴി ലുള്ളൊരുജാബുദീപത്തിങ്കലങ്ങൊരുദിക്കിൽ * പാരിച്ചേംഗിയോടുംകാഞ്ചനതടമെന്നപേരായിട്ടൊരുനല്ലമണ്ഡലംകല്പിച്ചിതു * അദ്ദിക്കിൽശ്ശാന്തനായിദ്ധർമ്മാത്മാവായിബ്രഹ്മവിത്തമനായിട്ടൊരുഭ്രദേവനുണ്ടായ്വന്നു * ഇന്ദുവെന്നാണുനാമമദ്ദേഹത്തിന്നുമഹാ ധന്യനദ്ദേഹംപ്രഭോ!കാശ്യപകുലോത്ഭവൻ * ഭ്രദേവോത്തമനാകുമദ്ദേഹത്തിന്നുപാരം ചേതസ്സിൽപ്രിയമുള്ളവല്ലഭയൊന്നുണ്ടായി * മരുഭ്രമിയിൽമരമെന്നതുപോലേചാരു സരസീരുഹാക്ഷിയായീടുമപ്പത്നിതന്നിൽ * നന്ദനനുണ്ടായതില്ലെന്നതുമൂലമുള്ളി ലിന്ദുവിന്നതിയായഖിന്നതയുണ്ടായ്വന്നു * പുത്രാർത്ഥംതപസ്സുചെയ്തീടുവാനായിപ്പാര മുത്തമയായീടമക്കാന്തതന്നോടുംകൂടി * കൈലാസത്തിങ്കൽപോയിന്തപസ്സിന്നിലമനുകൂലമായീടുന്നോരുദിക്കിലായ്രണ്ടുപേരും * വാരിയേമാത്രമല്പമാഹാരംകഴിച്ചുറെ ശേലാരമാംതപസ്സുമാടുംനിന്നുവൃക്ഷങ്ങൾപോലെ * ഇന്ദുശേഖരൻദേവൻശങ്കരൻപ്രസന്നനായ്വന്നടനിന്നുതന്നോടിവണ്ണമരുൾചെയ്തു * ഇന്ദ്രാ!ഞാൻനിന്നിലേറെസന്തുഷ്ടനായീടിനേ നിന്നെന്നോടിഷ്ടമുള്ളവരത്തെവരിച്ചാലും * അന്നേരമിന്ദുതാനുമിന്ദുചൂഡനെനന്നായ്വന്ദിച്ചുഭക്തിയോടുമീവണ്ണമപേക്ഷിച്ചാൻ * കല്യാണവാരാന്നിധേ!സർവ്വലോകൈകനാഥ!മുല്ലബാണാരേ!ത്രിപുരാന്തക!പശുപതേ! * അത്തലെന്നതുപിന്നീടുണ്ടായീടാതവണ്ണമത്യന്തംബുദ്ധിമാന്മാരായുരംദ്ധ്യന്മാരാംപുത്രന്മാരിനിക്കാശുപത്തുപേരുണ്ടാവാനായ്ഭക്തവത്സല!കനിഞ്ഞൊന്നരു

ഗ്രഹിക്കേണം * ഇത്തരംനിജപാദപങ്കജഭക്തനായ പൃഥ്വീനിജ്ജരവ
യ്ൻപ്രാർത്ഥിച്ചീടിനനേരം * സ്മരനാശനൻദേവനങ്ങിനേതന്നേയെന്ന
ങ്ങരുൾചെയ്തന്തർദ്ധാനംചെയ്തിതുഭക്തപ്രിയൻ * ദമ്പതിമാരാമവരിഷ്ട
ത്തെസ്സാധിച്ചുററം സന്പ്രീതിപൂണ്ടുപിന്നെബ്ഭവനംപ്രാപിച്ചിതു *
സാധ്വിയാംബ്രാഹ്മണിയുംകാലംകൊണ്ടതിമാത്ര മുത്തമന്മാരാംപ
ത്തുപുത്രരെപ്രസവിച്ചാൾ * ഇന്ദുനന്ദനന്മാരാംപത്തുബാലകന്മാരും
പിന്നീടുപാരംപ്രൌഢിതേടിനാർക്രമത്താലേ * മോദമുൾക്കൊണ്ടു
തത്രവാണിയുബ്ഭകാലം താതനുംജനനിയുംഭവാസംവിട്ടതദാ *
ഉൾത്തടത്തിങ്കലേറെറംവല്ലിച്ചുദുഃഖത്താട പുത്രന്മാർപത്തുപേരും
ഗേഹത്തെവെടിഞ്ഞുടൻ * ചൊല്ലാന്കൈലാസത്തിൻശൃംഗത്തെ
പ്രാപിച്ചുവ രെല്ലാരുംക്രുടിയോരോന്നീവണ്ണമാലോചിച്ചാർ * എന്ത
ഹോ!മഹത്തായസൌഭ്യമീലോകത്തിങ്കൽ ചിന്തിച്ചാൽജനൈശ
ര്യ്യംനിസ്സാരമല്ലോപാരം * സാമന്തന്മാരായീടിൽതരക്കേടില്ലനല്ല ഭൂ
മിപാലനെയോത്താൽസാമന്തൻസാരമുണ്ടോ * പൃഥ്വീപാലകന്മാരും
സാരമില്ലേതുംചക്രവത്തിയല്ലയോമഹാനായീടുന്നതുപാത്താൽ * ശ
ക്രനേറപദവിയേചിന്തിച്ചുകണ്ടീടുകിൽ ചക്രവത്തിയുംപാരംനിസ്സാ
രൻതന്നെന്തുനം * സൃഷ്ടികർത്താവുതനേറരണ്ടുനാഴികകൊണ്ടു നഷ്ട
മാമിന്ദ്രത്വമൊട്ടുമേസാരമില്ലാ * കല്പത്തിൽനിസ്സന്ദേഹംനാശത്തെ
പ്രാപിക്കുന്ന തുൾപ്പൂവിലാലോചിച്ചാൽശോഭനമായിടുമോ * അഗ
ജൻചൊല്ലീടിനാനിന്നിക്കിന്നിഷ്ടമായി ട്ടുൾക്കാമ്പിൽതോന്നുന്നതു
ചൊല്ലാംഞാൻകേട്ടീടുവിൻ * കല്പാന്തകാലംവരെനാശമില്ലാത്തതാ
യി നില്പതുനിരൂപിച്ചാൽബ്രഹ്മത്വമൊന്നേയുള്ളൂ * സോദരന്മാരേ!
കേൾപ്പിനാകയാൽബ്രഹ്മത്വത്തിൽ പ്രീതിതോന്നുന്നതുണ്ടിങ്ങില്ല
ഹോ!മറെറാന്നിലും * ഇത്തരംജ്യേഷ്ഠൻതൻറെവാക്കുകേട്ടതുനേര
മുൾത്താരിൽമോദമാന്സോദരന്മാരുംചൊന്നാർ * ശരിയാണഹോ!
ജ്യേഷ്ഠൻചൊന്നതുകില്ലില്ലേതു മൊരുദുഃഖവുംമേലാൽബാധിച്ചീടാ
ത്തതായ * ബ്രഹ്മത്വംഞങ്ങൾക്കെല്ലാംകിട്ടീടുന്നതിന്നായി സ്സന്മാ
ന്യൻഭവാൻനന്നായൊന്നനുഗ്രഹിക്കേണം * ചൊല്ലിനാനതുകേ
ട്ടപിന്നെയുംജ്യേഷ്ഠനേവം കല്യത്വംപാരമേറീടുന്നസോദരന്മാരേ! *
പത്മാസനസ്ഥനായിസ്സതരാംഭീപ്സിമാനാം പത്മജനാകുന്നഞാൻ
നൽപ്രഭാവത്തിനാലെ * സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻസംഹരിക്കു
ന്നേനെന്നുള്ളം തുടിതിൽധ്യാനംനിങ്ങൾക്കുണ്ടായിവന്നീടട്ടെ *
ഇത്ഥമഗ്രജൻതൻറെവചനംകേട്ടശേഷം ചിത്രംവരച്ചുവെച്ചുപോ
ലവർവാണീടിനാർ * ലോകത്തെസൃഷ്ടിച്ചീടുംബ്രഹ്മാവാണഹം
കർത്താവാകുന്നുഭോക്താവായീടുന്നുഞാൻമഹേശ്വരൻ * ലോ
കപാലകന്മാരുംലോകങ്ങളുംപതിന്നാലു മാകലംക്രൂടാതെന്നാൽസൃ
ഷ്ടിക്കപ്പെട്ടനന്നായ് * ഞാനിപ്പോൾതന്മസ്തകത്തിൽവാഴുന്നേനെ
ന്നീവണ്ണം ധ്യാനമുണ്ടായ്ക്കേറെറംമുഴുത്തുമാനസത്തിൽ * ഈവ

ണ്ണംപത്തുപേരുംബദ്ധപങ്കജഭവ ഭാവനന്മാരായിട്ടവളരെക്കാലംവാ
ണു * പൂർവ്വഭാവനകൊണ്ടുസംവിച്ചുവയായ പൂർവ്വദേഹങ്ങളേയും
മറന്നാരവരഹോ! * പൊല്ലാപ്പുള്ളംജന്മാരാമവർതൻശരീര
ങ്ങളൊക്കയുംകാലംകൊണ്ടുവീണുജീർണ്ണിച്ചുപോയി * ഇക്കണ്ടിട്ടുന്ന
പത്തുവിധമായിട്ടുംസർഗ്ഗം മുഴുക്കാമുകൊണ്ടായവർനിർമ്മിച്ചതായിട്ട
ന്നു * ഭാവനാപരിപാകംകൊണ്ടഹോ! സർവ്വംസഹാ ദേവന്മാരവരെ
ല്ലാംബ്രഹ്മതപംപ്രാപിച്ചിതു * ഉത്തമന്മാരാമവർസംസ്കാരരൂപന്മാ
രായ് ചിന്താകാശത്തിലദ്ധ്യവത്തിച്ചുകൊണ്ടിട്ടുന്ന * ഞാനതിലൊരു
വനെറസൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടുള്ളൊരു ഭാനുമാനഹന്നിശാകരനെന്നറി
ഞ്ഞാലും * ഇത്തരംധാതാവിനെക്കേൾപ്പിച്ചുടിവാകരൻ സത്വരം
നിജസ്ഥാനംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടിനാൻ * സരസംസരോരുഹഭവ
നംസവ്യാപാര പരനായ്ചേവിച്ചുകൊണ്ടിടിനാൻപിന്നെരാമ! *
ശ്രീരസ്തു.

ഇതി ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠം മോക്ഷോപായം ഉൽപത്തിപ്രകരണം
ഭാഷാഗാനം ഐന്ദവോപാഖ്യാനം എട്ടാം സർഗ്ഗം.
ശ്രീമഹാദേവ്യൈനമഃ.

ഇന്ദ്രോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — മാനസംതന്നെജഗൽക്കർത്താവെന്നറികനീ മാന
സംതന്നെയാണുരാഘവ! പരമപുമാൻ * മാനസംചെയ്തീടിലെചെ
യ്തതാവുകയുള്ളു നൂനമിക്കളേബരംചെയ്തതുചെയ്തതല്ലാ * അന്തണ
ന്മാരായിട്ടമൈന്ദവന്മാരെല്ലാരും ചെന്താമരാക്ഷ! മനോഭാവനകൊ
ണ്ടല്ലയോ * പൊല്ലെഴുംബ്രഹ്മതപത്തെപ്രാപിച്ചുസൃഷ്ടിച്ചുതീ വല്ലാ
ത്തമനസ്സിൻെറശക്തിയെച്ചിന്തിക്കനീ * ചേതസ്സുഭാവനയാൽദേഹ
മായിട്ടവന്നു ഹേതുവായിതുദുഃഖങ്ങൾക്കുതുരഘുപതേ! * ദേഹഭാ
വനയൊട്ടുമില്ലാത്തപുരുഷനെ ദേഹധർമ്മങ്ങളൊന്നുംബാധിച്ചീടുക
യില്ലാ * പൊല്ലാന്നയോഗിവര്യനന്തമ്മുഖതകൊണ്ടു നല്ലതുമാകാ
ഞ്ഞതുംദേഹത്തിലറിയില്ലാ * ഇന്ദ്രനുമഹല്യയുംനല്ലദൃഷ്ടാന്തമാണി
ങ്ങിന്ദുസുന്ദരവക്ത്ര! ശ്രീരാമ! ധരിക്കനീ * ഏതുമണീയഹല്യയുമിന്ദ്രനും
മഹാമുനേ! പ്രീതിയോടതുമെന്നോടരുളിച്ചെയ്തീടേണം * ഇത്തരം
ശ്രീരാഘവൻചോദിച്ചാനതുനേര മുഴുത്തുന്നുമോദത്തോടുംമുനിയ
രുംചൊല്ലീ * പണ്ടൊരുഭൂപാലകനിന്ദ്രദ്യുമ്നാഖ്യനായിട്ടുണ്ടായിവന്നു
രാമ! മാഗധരാജ്യത്തിങ്കൽ * കൊണ്ടൽവർണ്ണൻെറപാദകേതനായുള്ളഹാ
നായ പാണ്ഡ്യനമിന്ദ്രദ്യുമ്നനോടവൻകിടനിൽക്കും * യാമിനീപായ
കന്നരോഹിണിയെന്നവണ്ണ മാമഹിപാലനൊരുപത്നിയുണ്ടായിവ
ന്നു * സോമബിംബാഭിരാമരാമാതാമരസാക്ഷി രാമ! കേളഹല്യയെന്നാ
ണവർക്കുള്ളനാമം * ചട്ടലാപാംഗിമാർക്കുവളരെപ്രിയനായ വിടനാ
യകന്ദർപ്പകനിന്ദ്രാഖ്യനായുള്ളവൻ * ഏഴുതടത്തിങ്കൽപാരംമുഴുത്താൻ

കൊണ്ടുതത്ര ചിത്തജന്നൊരുനല്ലഭൃത്യനായ്ചാണീടിനാൻ * ക്ഷിതി
പാലകപത്നിയാകുമീയഹല്യതാ നിതിഹാസങ്ങളോരോന്നനിശംവാ
യിച്ചുഹോ! * ഇന്ദ്രൻപണ്ടഹല്യയെപ്രാപിച്ചകഥയൊക്ക ചന്ദ്ര
നേർമുഖിയവനംനന്നായിധരിച്ചിതു * എന്നതുകൊണ്ടുപാരംവിടനാ
യീടുമിന്ദ്രൻ തന്നിലത്തനുപംഗിക്കരാഗമുണ്ടായിവന്നു * അന്യോന്യം
ഘനതരമായീടുമനുരാഗ മിന്ദുനേർമുഖിയാംകുമിന്ദ്രനുമുളവായി *
കാണുമ്പോഴംചിരിക്കയുംപ്രേമത്തോടീക്ഷിക്കയും നാണമെന്നിയേ
തമ്മിൽപലതുംപറകയും * ഇത്തരംപലവിധവ്യാപാരങ്ങളെക്കൊ
ണ്ടു സതതരംവർത്തമാനംനാടെങ്ങുംപരന്നിതു * ചൊൽക്കൊള്ളുമിന്ദ്ര
ല്ലുമുക്ഷിതിപാലകൻതാനു മുംക്രതുന്നിങ്കൽനന്നായ്ധരിച്ചാനീവൃ
ത്താന്തം * ഈവണ്ണംപരസ്പരമാസക്തമായീടുന്ന ഭാവംകണ്ടുകക്ഷാ
ന്വിലധികംകോപമാൻ * പക്ഷ്മളാക്ഷിയാമവംതന്നെയുംവിടനേ
യുമക്ഷാണിവലാരിതാൻശിക്ഷിച്ചുബഹുവിധം * ദുഷ്ടബുദ്ധികളായര
ണ്ടുപേരെയുംകൂട്ടി കെട്ടിനൽജ്ജലാശയത്തിങ്കലേക്കെറിയിച്ചാൻ *
ഒട്ടുമായവക്തിൽസങ്കടമുണ്ടായില്ലാ തുഷ്ടികയ്യുണ്ടുപാര പുഞ്ചി
രിയിട്ടുകൊണ്ടാർ * വാരണത്തിൻറെകാലിൽകെട്ടിവിട്ടിതുരണ്ടു പേ
രെയുമതുകൊണ്ടുംസങ്കടമുണ്ടായില്ലാ * ചമ്മട്ടികൊണ്ടടിച്ചുപൊട്ടി
ച്ചുദേഹമൊക്ക സ്സമ്മോദത്തിനുചെറുകുറവുണ്ടായതില്ലാ * കത്തി
ക്കാളുന്നതീയ്യിൽകൊണ്ടുപോയ്ചുട്ടിയിട്ടു വ്യത്തോഷമാൻകൊണ്ടുത
ത്രാപിയാണീടിനാർ * പിന്നെമന്നവൻചോദിച്ചീടിനാനവരേട്ടേ
ഖിന്നതനിങ്ങൾക്കുണ്ടാകാത്തതിനെന്തുബന്ധം? * ചൊല്ലുവിൻപര
മാത്ഥമെന്നപ്പോളതിമാത്ര മല്ലാസമാൻകൊണ്ടുചൊല്ലിനാരവരേ
വം * ഇന്ദുബിംബാഭേട്ടുംസുന്ദരാനനംപാര മന്യോന്യമെനതാരിൽ
ചിന്തിച്ചിട്ടിതുകാലം * അറിഞ്ഞീടുന്നതില്ലഹോത്തെരാജൻ!പര സ്വ
രമീഞങ്ങളുദ്യതനയന്മാരായ്നിന്നു * അംഗങ്ങളോരോന്നായിട്ടറിഞ്ഞീ
ടിലുംക്രൂടീട്ടിങ്ങൊരുലേശംപോലുംസങ്കടമുണ്ടായീടാ * അത്യന്തമി
ഷ്ടത്തോട്ടമൊന്നില്ലുന്നിയതായ ചിത്തമിഗ്ഗാത്രമെന്തായീടിലുമറിയി
ല്ലാ * അന്യോന്യംതന്മയന്മാരാകിയഞങ്ങളിപ്പോ ളൊന്നുമിങ്ങറിയു
ന്നതില്ലഭൂപാലമൗലേ! * മാനസമതിമാത്രമേതിനെപ്പോവിക്കുന്നു മാ
നവേശ്വര!സർവ്വമായതായിട്ടുകാണും * അല്ലാതിഗ്ഗീരതിന്നുള്ളൊ
രുപേഷ്ടകളെ ഞെല്ലെന്നാകിലുമറിഞ്ഞീടുകില്ലെന്നോർക്കേണം * ഒ
രുകായ്ത്തിലായിട്ടേറവുമുന്നിനിൽക്കുമൊരുവൻതൻറെചിത്തമൊ
ന്നിളക്കുന്നതിന്നായ് * നരപാലകമൗലേ!മുനിശാപാദികൾകൂടാ
ചെറുതുംകഴിവില്ലകുതീടുകനന്നായ് * ഈമനസ്സെന്തായാലുമിളകീ
ടുകയില്ല ഹേമാദ്രിയെന്നപോലെയാകുന്നുമഹീപതേ! * മന്നവ!നി
നയ്ക്കിപ്പോഴുകല്പനയെല്ലാം സന്ദേഹമില്ലവ്വണ്ണംതന്നെയുംവിടനേ
ല്ലോ * കാനനലതകൾകൂടാനീയമെന്നപോലെ മാനസംഗാത്ര
ങ്ങൾകൂടാകാരണമായീടുന്നു * മാനസംതന്നെയാണുമുഖ്യമായീടുംദേ

ഹം മാനവേശ്വര! ഭോൻനന്നായിലാലിച്ചാലും * ഈസ്ഥൂലദേഹം പൊയ്പോയീടിലും ചിത്തംസ്വപ്നാ വസ്ഥയിലെന്നപോലെക്കയ്ക്കൊ ള്ളുംവേണ്ടദേഹം * ചിത്തമൊന്നൊട്ടങ്ങിയാലിസ്ഥൂലശരീരത്തി ന്നി ത്തിരിപോലുമൊന്നും ചെയ്യുവാൻകഴിവില്ലാ * എന്നതുകൊണ്ടുനല്ല ചിത്തമാംരഥത്തിനെ മന്നവശ്രേഷ്ഠ! നന്നായ്രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടേ ണം* ഇത്ഥമായവർചൊന്നവാക്കുകേട്ടോരനേര മല്ലരാപതിശ്രേഷ്ഠ നത്ഭുതമാന്നപാരം * സരസംനിജപാൽഭോഗത്തിലായിവാഴും ഭര താഹ്വയനായമുനിയോടരചെയ്താൻ * മാമുനേ! സർവ്വധർമ്മസാരജ്ഞ! തപോനിധേ! കാമാന്ധന്മാരാകുന്നപാരമീരണ്ടുപേരും* സാരമായുള്ള വാക്യംചൊല്ലുന്നുണ്ടിവരുടെ ഗീരുകേൾക്കുമ്പോളുള്ളിലാനന്ദംതോ ന്നീടുന്നു * ഞാനഹോ! യഥാശാസ്ത്രംശിക്ഷിച്ചേൻരണ്ടാളേയു മീനാട്ടു കടത്തിവിട്ടീടുന്നേനിനിവേഗം* എന്നരചെയ്തപിന്നെരണ്ടുപേരെയും നാട്ടിൽ നിന്നുടനാട്ടിക്കളഞ്ഞീടിനാൻമഹീശ്വരൻ *

ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗാനം
ഉൽപത്തിപ്രകരണം ഇന്ദ്രോപാഖ്യാനം രണ്ടാം സർഗ്ഗം.

ചിത്തോപാഖ്യാനം.

'വസിഷ്ഠൻ— സാരസായതനേത്ര! സകലപ്രാണികളും പാരി തിൽദേഹദ്വയമുള്ളവരായീടുന്നു * ഒന്നെന്നുംചഞ്ചലവുംക്ഷിപ്രകാരി യുമായീടുന്നമാനസദേഹമാണെന്നുധരിക്കുനീ * ഒന്നുമേചെയ്യാത്ത തായ്മാംസനിർമ്മിതമായീടുന്നോരുശരീരമാണോക്കമറേറതുരാമ! * നിസ്സലബുദ്ധേ! പാത്രാലെത്രയുംവ്യക്തമായിട്ടിത്തത്രമിന്ദ്രോപാ ഖ്യാനത്തിൽനിന്നറിഞ്ഞീടാം * അന്നേരംശ്രീരാഘവനാമോദമാന്ന പാരം വന്ദ്യനാംവസിഷ്ഠനോടിത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * കാരുണ്യവാ രാന്നിധേ! മുനിനായക! നിരാകാരമായ്ജഡമായീടുന്നോരിച്ചിത്തസ്സി ന്റെറ * സങ്കല്പപ്രധാനമാംത്രൈലോക്യസ്സംസ്സാരം ശങ്കനീങ്ങുമാറെ ന്നോടരുളിച്ചെയ്തീടേണം * വനജാക്ഷന്റെവാക്യമീവിധംകേട്ടനേ രം മുനിനായകൻതാനുംമോദമാന്നരുൾചെയ്തു * ചിന്തിച്ചീടുകസ ർവ്വശക്തികൾക്കുംചേന്നതായു മന്തമില്ലാത്തതായുംവിളങ്ങുന്നാത്മാവി ന്റെറ * സങ്കല്പശക്തിയുക്തമായീടുംസത്രൈലോക്യമെന്നപ്പുകുജായതനേ ത്ര! മാനസമെന്നോതുന്നു * ചാലമായീടുംഗുണാമേതൊരുഭാവമാണു കലനൊന്നുഖതയെപ്രാപിച്ചിട്ടതിമാത്രം * സത്തിനുമസത്തിനുംമ ദ്ധ്യത്തിൽച്ചലിപ്പതു ചിത്തത്തിൻസത്രൈലോക്യമാണായതുമറികനീ* ഏ തൊന്നിൽനിന്നോവന്നതാവട്ടെരാമചന്ദ്ര! ചേതസ്സിതേതുരൂപമായി ട്ടോവിച്ചോട്ടെ * സന്തതമാത്മാവിലുംമോക്ഷോപായങ്ങളിലും ചെ ന്താമരാക്ഷ! നന്നായ് ചേർക്കേണംചേതസ്സിനെ * അധികംമോദമാ ന്നവിധിചെയ്തരുൾചെയ്തകഥയൊന്നിഹനിന്നോടധുനാചൊല്ലീടു

ന്നേൻ * ഹേരാമ!വിശാലമായ്ശൂന്യമായ്ശാന്തമായി പാരംഭാര
ണമായകാടൊന്നുണ്ടറികിനീ * അക്കൊട്ടംകാട്ടതൻറെമൂലയെമാത്ര
മൊന്നു നോക്കിയാൽകാണാമെല്ലൊന്തുയോജനയോളം * വികൃതാ
കൃതിയായിഭീമനായുള്ളൊരു മരിയായ്ബ്ഭൂതകയുംകണ്ണുമുള്ളവനാ
യ * പുരുഷനൊരുവനക്കാനനത്തിങ്കൽച്ചാരു സാരസഭളേക്ഷണ!
നന്നായിവാണിടിനാൻ * കരജാലത്തിലേറെപ്പരിഷങ്ങളുമേന്തി പ്ര
രമപ്പുമാൻതൻറെപുഷ്ടത്തിലടിച്ചുഹോ! * വേദനസഹിയാഞ്ഞുപാ
ഞ്ഞിടുംബഹുദൂരം ഖേദമോന്നതിമാത്രംരോദനംചെയ്തുകൊള്ളും * ത
ന്നെത്താനടിച്ചുവക്രന്ദനംചെയ്തുകൊണ്ടു ഖിന്നനായങ്ങുമിങ്ങുമ
ണ്ടീടുമപ്പുമാൻതാൻ * അലഞ്ഞുംതല്ലുകൊണ്ടുംവലഞ്ഞുവല്ലാതേറ
മുലഞ്ഞുശരീരവുമറിഞ്ഞീടുകരാമ! * അന്ധകാരമായ്നഭോഗംഭീര
കോടരമാ മന്ധകൂപത്തിൽപിന്നെപ്പെട്ടെന്നുവീണീടിനാൻ* അന്ധ
നാമവനഹോ!വളരെക്കാലംകൊണ്ടായന്ധകൂപത്തിൽനിന്നുമന്ദമാ
ന്നെഴുന്നേറ്റു * മടങ്ങിച്ചെന്നുവീണ്ടുംപ്രഹാരംകൃട്ടീടിനാൻ തുടങ്ങീനി
ലവിളിക്കുട്ടാനുമോടീടാനും * ആത്തനായ്തീന്നിടിനോരായവൻപി
ന്നെവീതി ഹോത്രനിൽപാറപോയിപ്പതിക്കുന്നതുപോലേ * ഉരു
വേഗത്തിലോടിച്ചെന്നേറെമുള്ളുള്ളോരു കരുവേലകക്കാട്ടിൽവീണി
തുരാമചന്ദ്ര! * ചിക്കുന്നക്കാട്ടിൽനിന്നുമപ്പുമാൻപുറത്തുവന്നുക്കോട്ടം
പ്രഹരിപ്പാൻപിന്നെയുംതുടങ്ങിനാൻ * അല്ലലോടതിദൂരമോടിച്ചെ
ന്നവൻപിന്നെനല്ലസന്തോഷമേകംകളീവനംപുക്കാൻ*സുതരാംസു
ധാകരകരശീതളംകാന്തം കളീവനമതുമുടനേവെടിഞ്ഞവൻ * ത
ന്നെത്താനടിച്ചുറെക്രന്ദനംചെയ്തുകൊണ്ടു പിന്നെയുംമണ്ടിച്ചെന്നാ
യന്ധകൂപത്തിൽവീണാൻ * അന്ധകൂപത്തിൽകിടന്നോറവുമവശ
നായ് ഹന്ത!പിന്നെയുംചെന്നാൻകളീകാനനത്തിൽ * കളിക്കാ
ട്ടിൽനിന്നുകരുവേലകക്കാട്ടിൽ കരുവേലകക്കാട്ടിൽനിന്നന്ധകൂപത്തി
ങ്കൽ * അന്ധകൂപത്തിൽനിന്നുകളിക്കാട്ടിലെക്കീ യന്ധനിങ്ങിനെ
തന്നെത്താൻതന്നെയടിച്ചോറം * ഇണ്ടൽപൂണ്ടോടിത്തിരിഞ്ഞീടു
ന്നതൊക്കയുംഞാൻ കണ്ടാശുബലാൽപിടിച്ചിളകീടാതെനിത്തി *
ചോദിച്ചുനാരാണനീയെന്തിനായിട്ടിവണ്ണം ചെയ്തീടുന്നിതുനിനക്കെ
ന്തൊന്നുണ്ടഭിമതം * വെറുതേപാഞ്ഞീടുവാനെന്തെന്നിങ്ങിനെകേ
ട്ടപ്പുരുഷൻതാനുമെന്നോടുത്തരമുരചെയ്താൻ * ഞാനൊരുത്തനുമല്ലാ
ചെയ്തീടുന്നില്ലിങ്ങൊന്നും നൂനമീനിന്നാലഭ്യഗോനായ്സന്നീടിനേൻ *
നിന്നാൽഞാൻസുഖംഭുഖമെന്നിവയറിയാറാ യ്തന്നേൻഹാ!നഷ്ടനാ
യേൻനീമമശത്രുതന്നേ * എന്നരചെയ്തനല്ലതല്ലേറ്റമേറ്റതായ ത
ന്നുടെശരീരത്തെപ്പാത്തുവനതിമാത്രം * ഗർജ്ജനംചെയ്തുകൊണ്ടുവർഷി
ക്കുംവാരിദംപോലുച്ചത്തിൽക്കരഞ്ഞുനിന്നീടിനാൻദീനനായി * രോ
ദനംക്ഷണംമാറിപിന്നെത്തൻദേഹംപാർത്തു മോദമാന്നവനൊന്നു

പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടാൻ * പിന്നീടെന്തടെമ്മിൽവെച്ചവനൊ
ന്നൊന്നായി ത്തന്നംഗങ്ങളെയെല്ലാംകൈവെടിഞ്ഞിതുരാമ * അത്യ
ന്തംഭാരണ്ണമായീടുമായവൻതന്റെ മസ്തകത്തിനെക്കളഞ്ഞീടിനാ
നൊന്നാമതായ് * പിന്നെകൈകളെക്കളഞ്ഞീടിനാൻവക്ഷസ്സിനെ
പിന്നെക്കളഞ്ഞുപിന്നീടുദരംവെടിഞ്ഞിതു * ഇത്തരംക്രമത്തിലപ്പു
രുഷനംഗങ്ങളെ സ്സചരംസകലവുംകൈവെടിഞ്ഞനന്തരം * ദൈവശ
ക്തിയാലഹോ! രാജീവദളേക്ഷണ! പോവതിന്നായിട്ടൊരുങ്ങീടിനാ
നെങ്ങോട്ടയ്യോ * തന്നെത്താൻതന്നെതല്ലിപ്പലദിക്കിലുമോടും ഖി
ന്നനാമൊരുത്തനെപ്പിന്നെയുംകണ്ടേൻതഥാ * ചെന്നുഞാനവനോ
ടുംചോദിച്ചേനപ്പുമാനു മന്നേരംകരകയുംപ്രഹസിക്കയുംചെയ്തു *
അംഗങ്ങളുശേഷവുംകൈവെടിഞ്ഞപ്പുരുഷ നങ്ങോട്ടുപോലുംകണ്ടീ
ടാതെയായ് ചമഞ്ഞിതു * എന്നതുപോലേതന്നെവേറെയുമൊരുത്ത
നെ പിന്നെയുംരഘുകുലനായക! കണ്ടീടിനേൻ * ആനരനോടിപ്പോ
യിട്ടന്ധകൂപത്തിൽവീണു ഞാനവൻതന്നെക്കാത്തുനിന്നിതുബഹുകാ
ലം * വളരെക്കാലംകൊണ്ടുമശ്ഠനതിൽനിന്നു നളിനായതനേത്ര!
പൊങ്ങിവന്നതേയില്ലാ * പാരമാത്തനായ്വലദിക്കിലുമോടീടുന്ന വേ
റെയുമൊരുത്തനെപ്പിന്നെയുംകണ്ടിട്ടഹോ! * സതചരംപിടിച്ചുവൻ
തന്നെയുമിളകാതെ നിത്തിഞാൻബഹുനേരംയുക്തികഥംചൊല്ലീടി
നേൻ * ഹന്ത! ഉമ്മതിയായോരായവൻപോടാപോനീ എന്തറിയു
ന്നുമൂഢ! ഉമ്മതേയെന്നൊക്കയും * എന്നെപ്പാരമായ് ചീത്തവാക്കു
കളുരചെയ്തു പിന്നെത്തൻവ്യാപാരവുംചെയ്തുകൊണ്ടിതുരാമ! * ഏവ
മക്കൊടുംകാട്ടിൽവളരെപ്പേടുണ്ടഹോ മേവുന്നുഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടിന്നുമ
ക്കാടുണ്ടല്ലോ * ഘോരാമ! പലവിധകണ്ടകയുക്തമായി പ്പാരിച്ചുതമ
സ്സാന്കടപ്പാൻവയ്യാത്തതായ് * ഘോരമായുള്ളതാണിക്കാന്താരമെ
ന്നാകിലും നേരായിത്തന്റെബാധമില്ലാത്തതായലോകം * നല്ലൊ
രുപൂങ്കാവിനെയെന്നതുപോലെപ്പാര മുല്ലാസമാന്തെന്നുസേവിച്ചു
കൊണ്ടീടുന്നു * എന്നെല്ലാംമുനീശ്വരൻചൊന്നതുകേട്ടനേരം സുന്ദ
രൻശ്രീരാഘവനിങ്ങിനെചൊല്ലുചെയ്താൻ * ഈമഹാരണ്യമേതാണെ
വിടെക്കാണാമതു മാമുനേപുരുഷന്മാരവരാരാണുപാത്താൽ * എ
ന്തൊന്നുചെയ്തീടുവാനുത്സാഹംകയ്യാള്ളുന്നു സന്തോഷമാന്തെല്ലാ
മരുളിച്ചെയ്തീടേണം * മാമുനിതാനുംകനിഞ്ഞരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ ഹേ
മഹാബാഹോരഘുനായക! കേട്ടീടുനീ * വൻകാടല്ലയുദ്ദുരത്തിങ്കലുള്ള
തുമല്ല പങ്കജേക്ഷണപുമാന്മാരുമല്ലവരഹോ! * ആദ്യന്തമില്ലാത്ത
തായ്ഗംഭീരമായിപ്പാര മോത്തീടിൽശ്രുതിവികാരാഢ്യമാംസംസാര
ത്തെ * കോടക്കാർനിറമാന്കാകുത്സിതമെയലേ! മഹാ കാടാക്കിവ
ണ്ണിച്ചതാന്നെന്നുള്ളിൽധരിക്കനീ * അത്യന്തംദുഃഖമാന്മാനസങ്ങ
ളെന്തതുവത്തിക്കുംപുരുഷന്മാരെന്നെഞാൻചൊല്ലീടിനേൻ * പുരുഷ
ന്മാരെക്കണ്ടുചൊല്ലിയഞാനായതു സത്സംവിവേകമാണെന്നതുമറി

കനീ * ഓക്കനീവിവേകത്താൽസൽബോധംവന്നിട്ടഹോ ചിക്കന
ങ്ങുപശമംപ്രാപിച്ചുചിലചിത്തം * മോഹമാന്നേഴംചിലമാനസംവി
വേകത്തെ സ്നേഹിച്ചീടാതെചെന്നങ്ങന്ധകൂപത്തിൽവീണു * ചിന്തി
ച്ചുകൊണ്ടിടന്ധകൂപമെന്നരച്ചുതു ചെന്താമരാക്ഷഘോരനാരകമായീ
ടുന്നു * കളളീവനംസപ്തംകരുവേലകക്കോട്ട മതിമൻ!മത്ത്യലോകമാ
കുന്നധരിക്കനീ* അന്ധകൂപത്തിൽമുങ്ങിപ്പൊങ്ങാതെകിടപ്പതു ഹന്ത!
വൻപാപയുക്തചിത്തമാണെന്നോക്കേണം* സ്ത്രീരാഗകലുഷമായ് ദുഃ
ഖകണ്ടകജാലം ചേരുന്നതായിവിവിധൈഷണയുക്തമായ * നര
ത്വംതന്നെയാണുമുമ്പുചൊല്ലിയതായ കരുവേലകക്കാടെന്നറിഞ്ഞീ
ടുകരാമ! * പൊല്ലെഴുമാത്മജ്ഞാനമില്ലാത്തതായചിത്തം കില്ലെ
ന്യേതിരസ്കരിച്ചീടുന്നവിവേകത്തെ * അതിനെത്തന്നെയാണുപോ
ടാപോനീയെന്നേവ മതിയായൊരുവൻമാംചൊന്നതായ് ചൊന്ന
തെല്ലാം * നിന്നാൽഞാൻസുഖംദുഃഖമെന്നിവയറിയാറാ യ്നുഹാ!
നഷ്ടനായേൻനീയെന്റെറശത്രുതന്നേ * ഇത്തരംപറഞ്ഞതുലയിപ്പാൻ
പോയീടുന്ന ചിത്തത്തിൻവിലാപമാണെന്നറയ്ക്കരാമ * ഉറക്കെ
ക്കരഞ്ഞിതപുരുഷന്മാരെന്നേവ മുരച്ചീടിനേനതുമെന്താണെന്നര
ചെയ്യാം * വളരെക്കാലമായിട്ടുള്ളൊരുഭോഗങ്ങളെ ക്കളയാറായമൂലം
ചിത്തംരോദിച്ചുതല്ലോ * ഏതാണ്ടുപാതിബോധമുണ്ടായിവന്നനല്ല
പൂതമായീടുംപംപ്രാപിച്ചിട്ടില്ലതാനും * ഈവണ്ണമുള്ളതായമാന
സഭോഗങ്ങളെ ക്കൈവിട്ടീടുന്നതിന്നുസങ്കടപ്പെട്ടമല്ലോ * ജ്ഞാനമേ
റവുംപൂണ്ണമായ് ചമഞ്ഞതുകാലം മാനസത്തിനുവന്നോരാനന്ദത്തി
നെത്തന്നേ * ചിരിച്ചപുരുഷന്മാരതിയായെന്നീവണ്ണ മുരച്ചീടിനേൻ
രാമ! നന്നായിരിക്കനീ ചൊല്ലാൻബോധംപരിപൂണ്ണമായ് ചമ
ഞ്ഞുടൻ കില്ലെന്യേസംസാരത്തെയൊഴിച്ചമനസ്സഹോ * കരുതീടുക
തന്റെറരൂപത്തെവെടിയുമ്പോൾ പരമാനന്ദമറവംവഴിച്ചുവരുമ
ല്ലോ * ചെന്നുഞാൻബലാൽപുമാൻതന്നെപ്പിടിച്ചുനിത്തി യെന്നരു
ചതുപാരംപുരുഷപ്രയത്നത്താൽ * മാനസത്തിനെപ്പാട്ടിലാക്കിയെ
ന്നായീടുന്നു മാനവേശരസ്സനോ!നന്നായിരിക്കനീ * തന്നെത്താൻ
തന്നെപാരംതല്ലുന്നപുമാനെന്നു ചൊന്നതുചിത്തംതന്റെസങ്കല്പ
ജാലങ്ങളാൽ * നിതരാംകഷ്ടപ്പെട്ടകൊള്ളുന്നിതെന്നാകുന്നു ക്ഷിതി
പാലകസംഘമണിയുംമകുടമേ! * തന്നെത്താനടിച്ചുകൊണ്ടോടുന്ന
പുമാനെന്നു ചൊന്നതുതന്നെക്കെട്ടിടുന്നവാസനയാൽ * അല
ഞ്ഞീടുന്നപാരമെന്നാണെന്നറികനീ കളഞ്ഞീടുകശേഷമുള്ളുസകല
വും * കേൾക്കനീരാമചന്ദ്ര!തന്നെത്താൻബന്ധനത്തിലാക്കീടുംകോശ
കാരക്രിമിയെന്നതുപോലെ * ഹന്തസങ്കല്പംകൊണ്ടുംവാസനകൊണ്ടു
മേറെറം ബന്ധിക്കപ്പെട്ടീടുന്നമാനസംതന്നാൽതന്നേ * ഉത്തമമായീട്ടു
മിച്ചിത്തോപാഖ്യാനമേറെറ മുത്തമനായീടുന്നനിന്നോടുചൊല്ലീടി

നേൻ * നിത്യവുമിതിനെനീചിത്തത്തിലോർത്തുകൊണ്ടു ചിത്തത്തെ
യൊട്ടക്കുവാൻശക്തനായ്ഭവിച്ചാലും * * *

ഇതി ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷോപായം ദ്വിഷാഗാനം
ചിത്തോപാഖ്യാനംനാമ പത്താം സർഗ്ഗം.

ബാലകാഖ്യായികോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — രഘുനായകരാമ! ദേഹംക്കനീതജ്ഞനെന്മാർതൻ ജ
ഗദാകാരമായിവിളങ്ങുംചേതസ്സഹോ! * നിത്യമായ്പൂർണ്ണമായിപ്പര
മായ്സർവ്വശക്തിയുക്തമാംബ്രഹ്മമന്തന്നെയാണുമറെറാന്നുമല്ലാ * ബ്ര
ഹ്മസ്വരൂപമായോരിതിലില്ലാത്തതേതാണംബുജേക്ഷണാ! പാത്താ
ലായതില്ലാത്തതത്രേ * ഏതൊരുശക്ത്യാപരംപരമാത്മാവുനന്നാ
യ് പ്രാദുർഭവിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നിതുരാമചന്ദ്ര! * ആശക്തിപാരമായി
പ്രാപിക്കുംപ്രകാശത്തെ ക്കോസലേശപരസ്പാന്തകൈരവപൂർണ്ണച
ന്ദ്ര! * ബ്രഹ്മത്തിൻചിച്ഛക്തിയെക്കാണുന്നുദേഹത്തിങ്കൽ സന്മതേ
കാററിൽസ്പന്ദശക്തിയെക്കണ്ടീടുന്നു * കല്ലിൽക്കാണുന്നനല്ലദാർഢ്യ
ശക്തിയെന്നപോലായ് വെള്ളത്തിൽകണ്ടീടുന്നദ്രവശക്തിയെരാമ! * വ
ഹ്നിയിൽക്കണ്ടീടുന്നുഷ്ണശക്തിയെസ്സാധോ ശൂന്യശക്തിയെക്കണ്ടീട
ന്നിതുഗഗനത്തിൽ * പേശലഗുണസിന്ധോ! നിയുള്ളിൽചിന്തിച്ചാ
ലും നാശശക്തിയെനന്നായ്കാണുന്നുചിനാശത്തിൽ * അണ്ഡത്തിനു
ള്ളിലുള്ളവെള്ളത്തിൽച്ചുരുണ്ടഫ്ഫി യെന്നപോലഖിലവുംമേവുന്നബ്ര
ഹ്മത്തിങ്കൽ * പത്രംപൽപുഷ്പംഫലമിത്യാദിചേരുംവൃക്ഷം ചിത്തി
ലെന്നപോലൊക്കബ്രഹ്മത്തിലുണ്ടെന്നോർക്ക * ഭൂതലത്തിങ്കൽനിന്നുസു
മതേ! ദേശകാലഭേദേനപലവകസസ്യങ്ങളെന്നപോലെ * കേവലാ
ത്മാവിൽനിന്നുംനന്നായ്ശക്തികളോരോന്നാവിർഭവിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു
ന്നിതെന്നറികനീ * ഉർവ്വീനായകസൂനോ! സർവ്വൽഗുണമൂർത്തേ! സർവ്വ
ഗൻനിത്യോദിതൻസമ്പൂർണ്ണനാത്മാവഹോ! * ഏക്കാലംമാനന്നിയാം
ശക്തിയെക്കയ്യൊള്ളുന്നി തക്കാലംമനസ്സെന്നുപറയപ്പെട്ടീടുന്നു *
മാനസം, നന്നായ്ബന്ധമാന്നീടുംജീവാത്മാവു, സാനന്ദംമോക്ഷമാ
ന്നപരമാത്മാവു, പിന്നെ * ഇക്കാണുംഭുവനമെന്നിത്യാദിലോകസ്ഥി
തി യൊക്കയുംദാശരഥേ! ചിന്തിച്ചുകണ്ടീടുകിൽ * കഥയില്ലാത്തത
ന്നേറെക്കുട്ടിയോടമ്മചൊന്ന കഥയെന്നതുപോലെസത്യമാണറിഞ്ഞാ
ലും * ഇത്ഥാതൻഗുരുനാഥനരുളിച്ചെയ്തനേരം ബുദ്ധിമാൻശ്രീരാഘ
വൻ ചോദിച്ചാൻകേതുപൂർവ്വം * ചിത്തത്തിൻസ്വരൂപത്തെനന്നാ
യിട്ടറിയുവാനത്യന്തമുപകരിച്ചീടുമിക്കഥയിപ്പോഴും * കേൾക്കുവാൻ
മഹാമോഹമുണ്ടെന്നരരാമൻചൊന്ന വാക്യംകേട്ടുനേരംമാമുനിയ
രുൾചെയ്തു * നിസ്സുബുദ്ധേരാമ! മുത്താൻകേട്ടാലുംനീ ബുദ്ധിശ്രദ്ധ
നാമൊരുബാലകനാരുടിനം * ഇന്നമ്മേ! നന്നായൊരുകഥനീചൊ
ല്ലീടേണമെന്നോവന്തൻറെധാത്രിതന്നോടുചൊല്ലീടിനാൻ * സുത

രാംഹൃദിതദാകതുകംകലന്നാശു സുതനോടവംതാനുമിമേമ്പോട
ചൊന്നാൾ * ഇല്ലാത്തതെന്നുചൊല്ലപ്പെട്ടീടുംപത്തനത്തിൽ ചൊ
ല്ലാന്മൂന്നുരാജപുത്രന്മാരുണ്ടായ്വന്നു * സൌന്ദര്യംശൌര്യംമുതലായീ
ടുംസൽഗുണങ്ങളൊന്നൊഴിയാതെകണ്ടുണ്ടവക്കെന്നറികനീ * ജാത
ന്മാരായിട്ടില്ലാരണ്ടുപേരതിലേകൻ മാതുഗർഭത്തിൽവാസംചെയ്തിട്ടു
ന്നെയില്ലാ * ഉത്തമലാഭമുദ്ദേശിച്ചവർമൂന്നുപേരു മൊത്തൊരുദിന
മേറെരംമുത്താന്പുപ്രാപ്പെട്ട * പെരികൈഫലങ്ങളാലഴകാന്നുള്ള വൃക്ഷ
നിരയെഗ്ഗഗനത്തിൽകണ്ടവരതിമാത്രം * സ്വാദുള്ളതൽഫലങ്ങൾഭ
ക്ഷിച്ചുംകളിച്ചുമപ്പോഴങ്ങളിൽക്കേറിയിരുന്നുംക്ഷീണംതീർത്തും * ഉ
ല്ലാസത്തോട്ടംചെന്നുകല്ലോലമാലപാര മുല്ലസിച്ചീടുംനേരത്തൊരുനദിയെക
ണ്ടീടിനാർ * വല്ലാതെവരണ്ടിരിക്കുന്നതാണൊരുസരിത്തില്ലൊരുതു
ള്ളിപോലുംസലിലംരണ്ടെണ്ണത്തിൽ * നന്നായിവറ്റീട്ടുള്ളതായീടും
തരംഗിണി തന്നിലാമൂന്നുപേരുംജലക്രീഡയുംചെയ്തു * സ്നാനവുംകഴി
ച്ചേറ്റംമാനസാനന്ദമാന്പാനീയംക്ഷീരോപമംപാനവുംചെയ്തു
പിന്നെ * നേരമസ്തമിച്ചീടാറായപ്പോളവർമൂന്നുപേരുമായ്മേലാല്
ണ്ടായ്വന്നീടുംനഗരത്തിൽ* ചെന്നിതുസകൌതുകമുള്ളാളുകൾചെ
യ്തീടുന്നസംവാദമേറെരംകേട്ടീടാംബഹുതരം * മുന്നമന്ദിരംതുകണ്ടിതു
കുമാരന്മാരൊന്നിനുമിത്തിതുണെന്നീവകയൊന്നുമില്ലാ * ഇന്ദുസുന്ദ
രവക്ത്രനാകുമെൻസുനോ!രണ്ടു മന്ദിരമുണ്ടായിട്ടതന്നെയില്ലിറികനീ*
ടിത്തിതുണെന്നീവകയില്ലാത്തവേനത്തിൽ പൃഥഗീന്ദ്രകുമാരന്മാർ
ചെന്നിതുമുന്നുപേരും * പത്തരമാറുതങ്കംകൊണ്ടുനിർമ്മിച്ചുമൂന്നു
പാത്രമാഭ്യുദ്യനത്തിലിരിക്കുന്നതുകണ്ടു * എന്നതിൽപൊട്ടിപ്പോയ
തുകുന്നരണ്ടുപാത്രമൊന്നേറെരംപൊടിയായിക്കിടന്നീടുന്നതല്ലോ *
ശുദ്ധബുദ്ധികളായോരായവർമൂന്നുപേരും സത്വരംപൊടിയായപാ
ത്രത്തെയെടുത്തഹോ! * സരസംദ്രോണതുല്യമായിരുന്നീട്ട മരി
യെദ്രോണതുല്യമായതിൽപ്പാകംചെയ്തു * ക്ഷിപ്രംനിർമ്മുഖന്മാരായ്
ബഹുഭോജികളായ വിപ്രരെപ്പൂജിപ്പിച്ചുതൃപ്തന്മാരാക്കിപ്പിന്നെ * അ
വരുംഭുജിച്ചുടൻനന്നായിനായാട്ടുചെയ്തുവിടത്തിങ്കലേറെരംസുഖമായ്വാ
ണീടുന്നു * ഇത്തരംധാത്രിചൊന്നകഥയെക്കേട്ടനേരം ബുദ്ധിയില്ലാ
ത്തബാലൻശരിയെന്നുള്ളിലോർത്തു * മാനസേവിചാരമെന്നുള്ളതി
ല്ലാത്തവക്കു നുനമിക്കഥപോലേസംസാരസത്യമാകും * സങ്കല്പപുഞ്ജ
ഭ്രാന്തിയാകുന്നുജഗത്തൊക്കസ്സങ്കല്പപുഞ്ജഭ്രാന്തിചേതസ്സിൻവിലാസം
താൻ * സങ്കല്പമാകുന്നീക്കിനിർവ്വികല്പത്തെനീനിശ്ചലമാത്രയിച്ചാശു
ശാന്തിയെപ്രാപിച്ചാലും * ശ്രീരസ്തു.

ഇതി ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗാനം
ഉൽപത്തിപ്രകരണം ബാലകാഖ്യായികോപാഖ്യാനം
പതിനൊന്നാംസർഗ്ഗം. ശ്രീമഹാദേവ്യൈനമഃ,

ശാംബരികോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ—പങ്കജേക്ഷണരാമ! ശങ്കയില്ലേതുംതന്റെ സങ്കല്പംകൊണ്ടുമുഢർമോഹത്തെപ്രാപിക്കുന്നു * വ്യക്തമാരിൽസ്ഥിതത്വചിന്തയുള്ളോരുനല്ല ബുദ്ധിമാനായവിദ്വാൻമോഹിച്ചീടുകയില്ലാ * സത്യത്തെസ്സ്വീകരിച്ചീടുക നന്നായിഭ്രമയായുള്ളതിനെത്യജിച്ചീടുകദൂരേ * ബന്ധനല്ലോരിക്കലുംശ്രീരാമ! വെറുതെനീ ബന്ധനാണെന്നുചിന്തിച്ചെന്തിനുഖേദിക്കുന്നു * അന്തമില്ലാതെയുള്ളോരാത്മതത്വത്തിനാത്താൽ ഹന്ത! ബന്ധനമെന്നതെങ്ങിനെയുണ്ടാകുന്നു * അന്തമില്ലാത്തതായിചിൽഘനാനന്ദമായി സ്സന്തതംനിറ്റികല്പമായുള്ള പരബ്രഹ്മം * ഹേരാമ! വിളങ്ങുന്നരണ്ടാമതൊന്നുമില്ലി ങ്ങാരഹോ! ബന്ധനാരുമോചിക്കപ്പെട്ടീടുന്നു * ആകയാൽമനസ്സിന്റെസങ്കല്പംതന്നെയാണു രാഘവ! ബന്ധതത്ത്വത്തെപ്രാപിച്ചുതരികനീ * മാനസമടങ്ങിയെന്നാകിലോരാമ! പരമാനന്ദസ്വരൂപമായുള്ളകൈവല്യമായി * ഗോഷ്പദത്തിനെച്ചിന്തായോജനവ്യൂഹമാക്കും ഗോഷ്പദമാക്കിത്തീർക്കുംയോജനവ്യൂഹത്തിനെ * കല്പത്തെക്ഷണമാക്കിത്തീർക്കുമെന്നതുപോലെ കല്പമാക്കീടുംക്ഷണകാലത്തെമനസ്സഹോ! * നല്ലിന്ദ്രജാലമായസംസാരംമാനസത്തിനുള്ളിലെങ്ങിനെവാണീടുന്നിതെന്നറിവാനായ് * ചൊല്ലീടുംകഥയൊന്നുചൊല്ലുന്നേനിവിടെഞാൻ മല്ലലോചന! ഭവാനുല്ലാസമാർന്നുകേൾക്ക * പൃഥ്വിയിൽപ്രസിദ്ധമായീടിനരാജ്യമായോധ്യാപുരപാണ്ഡവത്തിലുണ്ടായാനൊരുഭൂപൻ * ഭൂതലത്തിനുഭോഗ്യവാൻപുരുപുണ്യവാൻമഹാ നീതിമാൻഹരിശ്ചന്ദ്രവംശജൻ ലവണാബ്ധിൻ * ശുദ്ധമാനസൻമഹാകീർത്തിമാനതുൽകൃഷ്ണ നല്ലോരാവലാരിതാനേകദാസഭതന്നിൽ * ചാരുസിംഹാസനത്തിൽസാമോദം വാണാൻമന്ത്രി വീരരുംമറ്റുംതുനിറഞ്ഞുണ്ടായിരുന്നു * ഐന്ദ്രജാലികനേകൻസഭാപ്രാപ്തനായെന്നു മന്നവൻതന്നെനന്നായ്സന്ദർശനംചെയ്യുചൊന്നാൻ * അത്ഭുതംപാരമുള്ളിലുണ്ടായിച്ചീട്ടുംവണ്ണമിപ്പോരിൽസ്സുധാകരനുദിക്കുന്നതുപോലെ * ഞാനിപ്പോളിന്ദ്രജാലമൊന്നിഹകാണിച്ചീടാം സാനന്ദംപീഠസ്ഥനായ്ക്കൊണ്ടുകൊണ്ടാലുംഭവാൻ * എന്നരച്ചവൻമയിൽപീലിക്കെട്ടൊന്നെടുത്തു മന്നവൻതന്റെനേരെനിന്നാശ്ചര്യകരിനാൻ * പരമാത്മാവുതന്റെമായയെന്നതുപോലെതചരിതംപലതുമങ്ങുണ്ടാക്കീടുന്നതായും * പാരിച്ചീടിനതേജോരൂപക്രിയതന്നാലഹോ! ഭൂരിചാരുതചെന്നുശോഭിച്ചീടുന്നതായും * ഉള്ളിലേറെവുംഭ്രമമുണ്ടാക്കീടുന്നതായെ മുള്ളോരപ്പീലിക്കെട്ടുംപൊത്തുവാനിതുഭൂപൻ * അന്നേരംതത്സിന്ധുഭൂപന്റെഭൃത്യനേകൻ ചെന്നിതുശീഘ്രംനല്ലോരശ്വവുംപിമ്പെചെന്നു * ഭൃത്യനക്ഷുതിരയെസ്സാമോദംപിടിച്ചഹോ! മേദിനീപതീന്ദ്രനോടിങ്ങിനെചൊല്ലീടിനാൻ * പൃഥ്വീന്ദ്രമെയലേ! പാത്തലിതുനല്ലോരുവാഹമിശ്വരാതലത്തിങ്കലെങ്ങുമില്ലെന്നുനൂനം * ശക്രന്റെവാജിതന്നോടൊക്കുമിത്തുരംഗമം വിക്രമാ

ബുധേ! ഭവാനിത്തിരിശങ്കവേണ്ടാ * ചൊൽക്കൊണ്ടധരാചക്രശക്ര
നായീടുംഭവാനായ്ക്കൊണ്ടുതന്നയച്ചതാണിതുസിന്ധുഭ്രപൻ * ഏറ്റ
വുംമഹാന്മക്കൾനൽകീടുംസ്വവിന്നമറ്റൊന്നുക്രൂടിക്രൂടുമില്ലസംശയമേ
തും * അന്നേരമിന്ദ്രജാലക്കാരനുംചൊല്ലീടിനാൻ സന്ദേഹമില്ലനല്ല
വാഹമാണിതുപാത്താൽ * സരസംഭവാനിതിൽക്കേറിയോടിച്ചുവെ
ന്നാൽ ധരണീപതേ! പാരംഭംഗിയായിരുന്നീടും * എന്നതുകേട്ടഭ്ര
പൻകണ്ണൊട്ടമടയ്ക്കാതെ നന്നായിത്തുരംഗമതന്നെയുംനോക്കിത്ത
ടാ * സാനന്ദംമഹാത്മാക്കളായുള്ളോരേറെബ്രഹ്മജ്ഞാനവുംചെയ്യ
കൊണ്ടുവാണീടുന്നതുപോലെ * നാലുനാഴികയോളംവാണിതുതത്ര
പൃഥ്വീപാലനെയപ്പോൾകണ്ടാൽവിത്രമാണെന്നേതോന്നു * അ
ന്നേരംസഭയിലുള്ളവരെല്ലാവരുമൊന്നുവിസ്മയമാൻചിന്തിച്ചുപ
ലവിധം * സന്ദേഹസാഗരത്തിൽസ്സുതരാംമഗ്നന്മാരായുന്നിതുമന്ത്രീ
ന്ദ്രന്മാരടങ്ങീകോലാഹലം * ഭ്രഷ്ടോകനാഥനേറെമത്തുതമായുള്ളി
ന്ദ്രജാലത്താൽകണ്ണുംതുറിച്ചങ്ങിനെവാണീടുമ്പോൾ * അങ്ങുണ്ടായി
രുന്നോരുജനസംഘത്തിനുള്ളിൽ തിങ്ങീടുംഭയംമോഹംഖേദമെന്നിവ
കളാൽ * ഭിന്നനായകരശ്മിതട്ടാതെക്രമ്മുമബ്ജവനമായതിനുണ്ടായ്വ
ന്നീടുംശോഭചെന്നു * ഇത്തരംകഴിഞ്ഞിതുനാലുനാഴികനേരം പൃഥ്വീ
ന്ദ്രനപ്പോളല്പംബോധമുണ്ടായിവന്നു * വല്ലാതെപരിഭ്രമിച്ചേറ്റവും
വിറച്ചുകൊണ്ടല്ലലോടാസനത്തിലിരുന്നുമഹീശ്വരൻ * സത്വരം
ചെന്നുതുങ്ങിപ്പിടിച്ചചിലരേവ മിത്തിരികഴിഞ്ഞപ്പോളേറെമാശ്വാ
സമായി * മന്ത്രിമാർമുതലായിട്ടുള്ളോരെല്ലാവരുമെന്തഹോ! ഭവാ
നേവംഭ്രമിപ്പാനുള്ളബന്ധം * അരുളിച്ചെയ്യുകേംപ്പാനാഗ്രഹമു
ണ്ടെന്നേവം പെരികെത്താഴ്മയോടുംപോദിച്ചാരതുനേരം * അപ്പൃ
ഥ്വീപതിതാനുംചൊല്ലിനാനിതുപോലെ യത്ഭുതമായിട്ടുള്ളതൊ
ന്നുമില്ലിതുകേംപ്പിൻ * മുട്ടാളനിന്ദ്രജാലക്കാരൻവന്നിഹപാരം വട്ട
ത്തിൽചുറ്റിടിനപീലിക്കെട്ടിനെനോക്കി * വല്ലാതെകണ്ടുചിത്തംഭ്ര
മിച്ചുപിന്നെഞാനീ നല്ലോരശ്വത്തിലേറിസ്സുതരംയാത്രചെയ്യ * സ
രസംതാനേചെന്നുവേട്ടയാടേണമെന്നു കരുതീടിനേൻചിത്തതാ
രിൽഞാനതുനേരം * നിതരാംവിഷയേച്ഛവന്നീടുംമനസ്സഹോ! മ
തികെട്ടവനായമർത്ത്യനെയെന്നപോലെ * അത്യന്തംവേഗംപാഞ്ഞീട
ന്നോരിത്തുരംഗമെത്രയോദൂരമെന്നെക്ഷണത്തിൽകൊണ്ടുപോയി *
ശ്രാന്തവാഹനനാംഞാനന്തകോണാതെയുള്ള കാന്താരംബഹ്വായാ
രംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനേൻ * പക്ഷികളുവിടത്തിലൊന്നുമില്ലെന്ന
ല്ലഹോ! വൃക്ഷവും സലിവുംതുല്യമായുമില്ലാ * പ്രാണേയംപാരമായിട്ട
ണ്ടഹോ! തരുവിതെ മാലോടുംനേരംവീഴ്ംവരയുംസഞ്ചരിച്ചു * ശിഷ്ട
നാംവിവേകിതാൻസംസാരമെന്നപോലെ ക്ലേശപ്പെട്ടൊരുവിധമക്കാ
ടുകടന്നുഞാൻ * ചന്തത്തിൽപ്പാടികൊണ്ടുപാന്ഥന്മാരുടെനല്ല ബ
ന്ധുക്കളെന്നപോലെപ്പാർക്കുന്നപക്ഷികളാൽ * ചാരുതചേർന്നീപാം

ഞാവളിത്യാദിവൃക്ഷ വാരമാന്നുള്ള തായജാംഗലംപുക്കപിന്നെ * ജം
ബീരത്തിന്റെചോട്ടിലെത്തിഞാനപ്പോളതിൻ കൊമ്പിനെപ്പിടി
ച്ചാശ്രുനന്നായിത്തുങ്ങിടിനേൻ * ഗംഗയിൽചെന്നമത്സ്യൻമുങ്ങീട്ട
ന്നതുനേര മെങ്ങിനെപാപജാലമോട്ടന്നിതതുപോലെ * മുറുകെപ്പി
ടിച്ചഞാൻതുങ്ങീട്ടന്നതുനേരം തപരിതംതുരംഗമമോടിപ്പോയ്ബഹുദൂ
രം * വലുതായീട്ടന്നോരയാത്രകൊണ്ടധികമായ്ഭലഞ്ഞോരഹംതത്രന
ന്നായിവിശ്രമിച്ച * അത്യന്തംമോഹമുഗ്നനായുള്ളോരിനിക്കഹോ ഹ
ന്തിലാനിശയൊരുകല്പമാണെന്നുതോന്നി * സ്നാനവുംചെയ്തതില്ലാ
പൂജയുംകഴിച്ചില്ലാ ഞാനഹോരാത്രിച്ചതുമില്ലൊരുവസ്തുപോലും * വ
ല്ലാത്തതണുപ്പുകൊണ്ടാത്തനായ് ചമഞ്ഞിട്ടുചല്ലുകൊണ്ടാശ്രുതാളം
പിടിപ്പാൻതുടങ്ങിനേൻ * പാരമാപത്തുവന്നബാധിച്ചഞാനീവണ്ണം
ഘോരാന്ധകാരമാന്നുള്ളാരാത്രികഴിച്ചിതു*മിത്രൻവന്നുദിച്ചപ്പോളല്ല
മാശ്വാസമായിസത്വരംകാടൊക്കയുംനോക്കിനേൻനടന്നുഞാൻ*അ
ക്കാട്ടിലൊരാളേയുംകണ്ടുകിട്ടിയതില്ലാ മൂർഖനാംമനുഷ്യനിൽസൽഗു
ണമെന്നപോലെ*മുത്താൻചീചീകുചീയെന്നൊക്കെശ്ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ട
ട്ടിക്കിൽപക്ഷിസംഘംപറക്കുന്നുണ്ടുപാരം * നേരമേതാണ്ടുനാലുനാഴി
കപൊങ്ങിയപ്പോൾ ചോരുംകൊണ്ടൊരുനാരിവന്നീടുന്നതുകണ്ടു* ക
റുത്തചേലചുറ്റിക്കരിക്കുട്ടയെക്കാളും കറുത്തുള്ളവർണ്ണമുരുട്ടിക്കൊ
ണ്ടങ്ങിനെ*വന്നീടുന്നതുകണ്ടുശുദ്ധരിതന്റെനേരെചന്ദ്രമസ്സുന്നപോ
ലെച്ചെന്നഞാൻനിസ്സന്ദേഹം * പാരിച്ചവിശപ്പുകൊണ്ടാത്തനായ്
ചമഞ്ഞേൻഞാൻ ചോറുനിക്കസാരംനീബാലികേനൽകീടേണം*
ആത്തന്മാരായുള്ളോരെക്കാത്തീട്ടുന്നവക്കെല്ലാം പാത്തട്ടിൽശ്രേയ
സ്സേറുംചേത്തീടുംമഹേശ്വരൻ* ഇത്തരംതാഴ്മയോടുംവളരെപ്രാർത്ഥി
ച്ചിട്ടു മിത്തിരിപോലുംമനൽകിയില്ലവളഹോ * പണിപ്പെട്ടധികമാ
യ്പ്രാർത്ഥിച്ചീടിലുംലക്ഷ്മി ധനത്തെപ്പാപികൾക്കുനൽകീടാത്തതു
പോലെ * പിന്നെയുമവളടെപിന്നാലെത്തന്നെചെന്നു ധന്യേ!നീ
തരികില്ലമെന്നേവംകെഞ്ചീടിനേൻ * ഖിന്നനായ്തെങ്ങിക്കൊണ്ടുചി
ന്നാലെബ്രഹ്മരം ചെന്നപ്പോളവളെന്നോടങ്ങിനെചൊല്ലീടിനാൻ*
ഘോരാജൻചണ്ഡാലസ്ത്രീയാകുന്നുധരിക്കഞാൻ ഹാരകേയൂരിയെ
ന്നായീട്ടുന്നമനാമം * വെറുതെയാചിച്ചതുകൊണ്ടുഞാനന്നംതവ
തരികെന്നുള്ളതുണ്ടായീട്ടുകയില്ലന്നുനം * ഇക്കാട്ടിൽക്കുന്നുപൂട്ടുന്നുണ്ടി
പ്പോളെന്റെതാതൻ പുല്ലുസമനവനുള്ളചോറാണിതറിഞ്ഞാലും *
എന്നുടെഭർത്താവായിട്ടിരിക്കാമെന്നാകിലൊ തന്നീടാംനിസ്സന്ദേഹമീ
യന്നംഭാവാനുഞാൻ * ജീവനെക്കൊട്ടേത്തിട്ടുംജീവനായകൻതന്നെ
സ്നേഹിച്ചുകൊണ്ടീടേണംനാരിമാരെന്നുണ്ടല്ലോ * സന്ദേഹമില്ലനി
ന്റെകാന്തനായിരുന്നീടാ മെന്നുഞാനവളോടൊല്ലിനേനതുനേ
രം * ഉഗ്രംക്കാമ്പിൽജാതിവണ്ണമനയമെന്നീവകയൊക്കയുമപത്തിക

ലാരഹോ! ചിന്തിക്കുന്ന * ഉഗ്രത്തടത്തിങ്കലേറ്റംവർദ്ധിച്ചമോഹത്തോ
ടും സതപരംമമപാതിച്ചോറവളേകീടിനാഠം * പക്കണോദനംതദാ
ഭക്ഷിച്ചുസകൌതുകം ചിക്കന്നജംബൂഫലരസവുംപാനംചെയ്ത * അ
ത്യന്തമാലസ്യമാന്നവിടെക്കിടന്നഞാനഠംതാരിൽപ്രേമത്തോടുമാ
യവളനന്തരം * വീതസന്ദേഹമെൻകൈരവുംപിടിച്ചതൻ താതനെ
ക്കണ്ടീടുവാനായ്ക്കൊണ്ടുനടന്നിതു * ദാരുണാകാരൻദുരാചാരനായ
വൻപാര മാത്രമുഭയംതേട്ടമവനെക്കണ്ടീടുകിൽ * എന്നെയതടി
യൻറെ സവിധേകൊണ്ടുചെന്ന മന്ദമായവളേവംതാതനോടോതീടി
നാഠം * ഇപ്പുമാനെൻറെകാന്തനായിട്ടവന്നീടേണം ക്ഷിപ്രമായതി
ന്നുൻസമ്മതിക്കകവേണം * തിങ്ങിനമോദത്തോടുംപുല്ലസൻതാ
നമപ്പോ ളുങ്ങിനെതന്നെയെന്നുപുത്രിയോടരചെയ്താൻ * നേരമസ്ത
മിച്ചീടാറായിതുമനതാരിൽപാരമാമോദമാൻപുല്ലസൻതാനംതദാ *
കാലനഠംക്രതുകേനകിങ്കരന്മാരെയെന്ന പോലെസ്സതപരംവൃഷങ്കേ
ളെവിട്ടീടിനാൻ * വേതാളസ്ഥാനമായേരാവനത്തിങ്കൽനിന്നു ജാത
കൌതുകംഞങ്ങളുടനെപുറപ്പെട്ടു * കക്കടംതുരംഗമംസുകരംബലിപു
ഷ്ടം മക്കടംമുതലായപലജന്തുക്കളേയും * വെട്ടിക്കുറിട്ടന്നതും കടൽ
മാലകഠംതോരാ നിട്ടിട്ടുള്ളതിൽപലേപക്ഷികഠംമേവുന്നതും * കട്ടി
കളുടെകയ്യിലുള്ളമാംസത്തിലീച്ച ക്രൂട്ടംവന്നധികമായാത്തുകൊണ്ടീ
ടുന്നതും * അതിയായിട്ടുമാംസംപൊതിയുന്നതിന്നുള്ള കടലീലേഖ
ണ്ഡംകിടക്കുന്നതുമായ * പക്കണത്തിങ്കൽചെന്നുചേന്നിതുമുന്നുപേ
രും ചിക്കന്നീവത്തമാനമൊക്കയുമറിഞ്ഞുടൻ * ശത്രുവായീടുംകേക
രാക്ഷിയെന്നവളാന ന്ദാശ്രുവുംവാത്തുകൊണ്ടുമത്സവിധത്തിൽവ
ന്നു * എന്തോകിട്ടിയപോലെനോക്കിക്കൊണ്ടങ്ങുനിന്നു സന്തോഷ
മാൻപാരംമണ്ഡാളന്മാരെല്ലാരും * ഉഗ്രതംനരകത്തെയെന്നതുപോ
ലെപ്പിന്നെ പുല്ലസൻഭയാംപുത്രിയെത്തന്നമമ * ഉല്ലാസത്തോ
ടുമാപ്പുവിളിച്ചുശപഥന്മാർ നല്ലകാച്ചിയമദ്യംകുടിച്ചുമദിച്ചിതു * ദു
ഷ്ടക്രൂരംദേഹംകയ്യൊണ്ടുവന്നപോലെട്ടിക്കൽതപ്പുകൊണ്ടിക്രൂ
രത്താടിത്തുടങ്ങിനാർ * ഇത്ഥമുത്സവമേഴുദിവസംഘോഷിച്ചിതു തത
ഞാനെട്ടുമാസമങ്ങിനെവാണീടിനേൻ * ഘോരകേയൂരിപിന്നെത്തിരു
ണ്ടുഗർഭിണിയായിപ്പാരമാപത്തുദ്യോഗിയെയെന്നപോലെ * ഒരുകന്യയെ
പ്പെറ്റുവളർന്നുകുട്ടിനന്നായ് തരിതമുർഖൻതൻറെവിന്ധ്യയെന്നതു
പോലെ * പിന്നെയുമശോഭനനായനന്ദനൻതന്നെ മൂന്നുവത്സരം
കൊണ്ടുപുല്ലസിപ്രസവിച്ചു * ദുർബുദ്ധിയനത്ഥത്തെയെന്നതുപോ
ലെവീണ്ടുമർക്കൻതന്നെപ്രസവിച്ചിതങ്ങുവളരെഹോ * ഭാഗ്യംപുത്രന്മാ
രുമായിട്ടങ്ങിനെപല കാര്യവുംനോക്കിക്കൊണ്ടുവണ്ണംഞാൻ ബഹുകാ
ലം * ശീതവാതാതപങ്ങളേറിട്ടുമടിക്കടി ഖേദങ്ങളതിയായിപ്പല
തുംനേരിട്ടിടും * ഒത്തിക്കയ്യൊണ്ടുതരുവാണിടുംകാലത്തിങ്കൽ വാ

ഭിക്ഷ്യമെന്നെവന്നബാധിച്ചുമന്ദംമന്ദം * താടിയുംനരച്ചിതുമോടിയും
പോയിപല പീഡയുംവന്നുവടിതടേന്നുകാലമായി * അക്കാലംവ
ലുതായദുർഭിക്ഷംബാധിച്ചിട്ട ട്ടിക്കിവള്ളവരഹോമുക്കാലുംചത്തൊട്ട
ങ്ങീ * പല്ലില്ലാവെള്ളമില്ലാസസ്യങ്ങളൊന്നുമില്ലാ നല്ലൊരുവിസ്യ
കച്ചവല്ലാതെയായിത്തീന്നു * ഈതപത്തിന്നെറശക്തിസഹിപ്പാൻ
വയ്യാതായി പാദപങ്ങളുംക്രമിവെരോടെകരിഞ്ഞിതു * മാരിപെയ്യാ
തെയായീമാരുതൻ വീയീട്ടുമ്പാരം ഘോരമാംതീയ്യാണെന്നെല്ലാരും
ചിന്തിച്ചുപാരം * കാട്ടുതീപ്പിടിപെട്ടുകാടൊക്കദഹിച്ചുപോയ് ക്രൂരമാ
യ്തീയ്യിൽപെന്നുവീന്നിതുചിലരെല്ലാം * പട്ടിണികൊണ്ടുപാരംനട
ന്തിരിഞ്ഞുതന്നെറ കെട്ടിയപെണ്ണിനോടുംകുട്ടികളോടുംക്രൂടി * പെട്ടെ
ന്നുചണ്ഡാലന്മാർപലരുംപാരമുള്ളിൽ തട്ടിയദുഃഖത്തോടുംപലദി
ക്കിലുംപോയാർ * പൊട്ടക്കുപത്തിൽച്ചാടിച്ചുത്തിയുചിലരുണ്ടു പെ
ട്ടൊരുകഷ്ടമൊന്നുംപൊല്ലിയാലൊടുങ്ങീടാ * വല്ലഭയോടുംമൂന്നുകുട്ടി
കളോടുമേറെ മല്ലലാന്നുചിടുന്നഞാൻപുറപ്പെട്ടുമന്ദം * രണ്ടുകുട്ടികളെ
ഞാൻരണ്ടുതോളിലുമേറി ക്കൊണ്ടിതുമറെറാന്നിനെച്ചുമന്നുതലയി
ലും * നടന്നുരെയരവത്തെയെന്നപോലുട്ടിക്കിനെ കടന്നുപനമരമൊ
ന്നൊരുങ്ങിക്കിൽക്കണ്ടു * അപ്പനമരത്തിന്നെറമുവട്ടിൽചെന്നുചേന്നു
ക്ഷിപ്രംപ്രവ്യക്തങ്ങളാമനത്ഭുതങ്ങളെപ്പോലെ * മൂന്നുകുട്ടികളേയുംതാ
ഴത്തിറക്കിവെച്ചു ഞാൻനന്നായ്ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിതങ്ങൊട്ടുനേരം * ര
ണ്ടുബാലകന്മാരെത്തഴുകിക്കൊണ്ടുപാര മിണ്ടലാന്നുരുന്നിനാംഹാര
കേയൂരിതത്തു * മക്കളിൽച്ചെറിയവർകണ്ണനുണ്ണിയെന്നപോലെ വ്യൽ
ക്കാമ്പിൽഞങ്ങൾക്കേറെരംപ്രിയനായീടുന്നവൻ * പുല്ലുകനെന്നുപേ
രായുള്ളവൻദീനനായി ട്ടുല്ലുനാമെൻെറമുമ്പിൽനിന്നുറെകണ്ണീർവാ
ത്തു * അല്പനൽകേണമല്പമിറച്ചിയിനിക്കിപ്പോളിപ്പുണ്ടല്പംചോ
രകടിച്ചീടുന്നതിന്നും * വേഗത്തിൽത്തരികെന്നുചൊല്ലിക്കരഞ്ഞുപാ
രം ഹാകഷ്ടംപ്രിയസുതൻമരിക്കാറായ് ചമഞ്ഞു * കുട്ടിക്കുള്ളാത്തി
കണ്ടിട്ടൊട്ടുമെപൊറുതാതുരം ഞട്ടിൽപെട്ടുനുഭവംപൊട്ടിവനിതു
പാരം * ചത്തുപോകുന്നതിപ്പോൾനല്ലതാണെന്നീവണ്ണം ചിത്തത്തിൽ
നിനച്ചുറച്ചതിനായുനിഞ്ഞുഞാൻ * കാട്ടിൽനിന്നതിമാത്രംകായ്കനികൾ
സമ്പാദിച്ചുക്രൂരയങ്ങതിവേഗംനല്ലൊരുചിതതീർത്തു * കത്തിക്കാള
ന്നതീയ്യിൽചാടുവാൻകൃതിച്ചുഞാൻ സതുരംസംഹാസനമിതിൽനി
ന്നിളകിനേൻ * അന്നേരംജഗജയഘോഷങ്ങൾകൊണ്ടുംമറും മന്ന
വനെന്നബോധമുണ്ടാക്കിത്തീർത്തു നിങ്ങൾ * ഇത്തരമിന്ദ്രജാലക്കാരനി
ങ്ങഹോമമ വ്യക്തടത്തികൽമാഹമുണ്ടാക്കിത്തീർത്തുപാരം * അവ
സ്ഥാഭേദങ്ങളിജ്ജീവനുപലവിധം ഭവിച്ചീടുന്നതോർത്താലജ്ഞാനം
കൊണ്ടുതന്നെ * എന്നെല്ലാംഭ്രുചാലേന്ദ്രൻലവണൻപൊല്ലീടിനാ ന
ന്നേരമവിടത്തിൽമറഞ്ഞുശാംബരികൻ * ഉല്പലക്ഷണരാമസത്യന്മാ
രെല്ലാവരുമുമ്പുവിലതുനേരമത്ഭുതമാന്നുപാരം * ചിന്തിച്ചുലിന്ദ്ര

ജാലക്കാരനല്ലിവൻപ്രഭോ സ്വാന്തത്തിലിവനഹോവിത്താശയില്ല
തെല്ലും * വല്ലാത്തസ്സംസാരത്തിൻസ്ഥിതിയങ്ങറിയിപ്പാ നുള്ളോരുദേ
വമായതാറിതുകില്ലില്ലേതും * മാനസവിലാസമാകുന്നുസംസാരമെന്നു
മാനവേശ്വരപാത്താലിതുകൊണ്ടറിഞ്ഞീടാം * സർവ്വശക്തിയാംപര
ബ്രഹ്മത്തിൻവിലാസമാ ണവീന്ദ്രമനസ്സായീട്ടനോരുജഗത്തെല്ലാം *
എന്നേവംസദസ്യന്മാരധികംതാഴ്മയോടും മന്നവശ്രേഷ്ഠൻതന്നോട
ന്നേരംചൊല്ലീടിനാർ * * * * * * ×

ഇതി ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗാനം
ശാംഭരികോപാഖ്യാനം പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം
ശ്രീമഹാദേവ്യൈനമഃ —

ല വ ണോ പാ ഖ്യാ ന ം .

ഹരി-വസിഷ്ഠൻ-ചേതസാകൃതമായതേതൊന്നാകുന്നുപാത്താൽ
വീതകന്മഷബുദ്ധേകൃതമായതുതന്നെ * ചേതസാത്യക്തമായതേതൊ
ന്നാകുന്നുരാമ വാടമില്ലൊട്ടുപോലുംത്യക്തമായതുതന്നെ * യാതൊരു
ത്തനേറചിത്തംസങ്കല്പംമുതലായ തേതുമില്ലാതെപാരംനിശ്ചലമാ
യീടുന്നു * പൃഥിയിലതുത്തമപദമാംധ്യാനത്തോടു യുക്തനാണവനെ
ന്നുധരിച്ചീടുകരാമ * സ്വാന്തമൊന്നാടങ്ങിയാൽസംസാരവിഭ്രമംനൽ
ഭ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചീടുമില്ലസംശയമേതും * മന്ദരംമലിക്കാതെനി
ന്നീടിൽക്ഷീരാംബുധി യെന്നതുപോലെത്തന്നെചിന്തിക്കരാമചന്ദ്ര *
കാകുത്സ്ഥമൈയലേ! ഭോഗസങ്കല്പവിഭ്രമങ്ങളാകിയമനസ്സിന്റെവൃ
ത്തികളഖിലവും * വല്ലാത്തബുധവിഷവൃക്ഷാങ്കുരങ്ങളാണെന്നുള്ള
ത്തിൽകല്യബുദ്ധേകരുതീടുകവേണം * വാരിജവിലോചനമാനസമ
ഹാവ്യാധി തീരെനീങ്ങുവാനുള്ളനല്ലൊരുമരുന്നാൻ * ചൊല്ലുന്നേൻ
സ്വാധീനത്തിലുള്ളതുംസുസാദ്ധ്യമായുള്ളതുംസ്വാധീനമുള്ളതുമാണതുകേ
ട്ടീടുക * ഇഷ്ടവസ്തുക്കളൊക്കെക്കൈവെടിഞ്ഞകതാരിലൊട്ടുമാമയം
ക്രൂരതാരമോവാണീടുന്നു * നീയോത്തീടുകബാഹ്യപ്രസരംവെടിഞ്ഞു
ള്ളോരായവൻതന്നാൽചിത്തംജിതമായതുനൂനം * സ്വാധീനംഹി
തമേറുംചിന്തിച്ചാലാശാത്യാഗം സാധ്യമീടാതെയുള്ളതാക്കാണീ
ലോകത്തിങ്കൽ * പുരുഷാധമനവൻനിന്ദ്യനാകുന്നുപാരം സുരസീരു
ഷേക്ഷണസംശയംതെല്ലുമില്ല * ശാസ്ത്രസംഗമതീക്ഷ്ണമായതുതാപം
ചേന്നീടാത്തതുമായീടുന്നമാനസം ഉണ്ടുനന്നായ് * അത്യന്തംചി
ന്താതപ്തമാകിയചിത്തത്തിനെ ത്തപ്തലോഹത്തെമോറലോഹംകാ
ണ്മതെന്നപോലെ * മേദിനീസംക്രന്ദനപ്രിയനന്ദനരാമ ഭേദിച്ചീടേ
ണമെന്നുചേതസ്സിൽധരിക്കനീ * തന്നുടെപൌരുഷത്താൽനന്നായി
സ്സാധിച്ചീടാവുന്നതുമിച്ഛാത്യാഗരൂപമായതുമായ * ചിന്തനിഗ്രഹം
ക്രൂരതാതന്നുമേപരഗതി സിദ്ധിച്ചീടുകയില്ലാസംശയമേതുമില്ല * ഹ
ന്തഭാഗ്യത്തിലോത്തീടുസങ്കല്പനശസ്ത്രംകൊണ്ടു ചിത്തത്തെയെന്നുവെട്ടിനശി

പ്പിക്കുന്നരാമ! * സർവ്വംസർവ്വംശാന്താശാശ്വതംപരബ്രഹ്മം നിർവ്വാദമിന്നനന്നായ് പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * അത്യന്തംമഹത്വമാൻഭള്ളൊരാപദവിയിൽ ശുദ്ധമാനസനന്നായ് സുചിരംവസിച്ചുഹോ * മാനസംചിൽഭക്ഷിതമാക്കിച്ചെയ്തനന്തരം മാനസത്തിങ്കൽനിന്നുംപരനായ്ഭവിച്ചുലും * തൃഷ്ണികയ്ക്കാണ്ടനന്നായ് ഭവഭാവനയെല്ലാം വിട്ടേറമൽകൃഷ്ടതമാൻഭള്ളബുധിയോടും * ചിത്തത്തെബ്രഹ്മത്തിൽനീചേർത്തുകൊള്ളുകപിന്നെ ഗ്രസ്തമായ്ഭവിച്ചീടുംചിത്തമെന്നറിഞ്ഞാലും * പെയർഷമതിമാത്രമഴകോടാശ്രയിച്ചുഹോരാമ! ചിത്തത്തിനെച്ചിത്തമല്ലാത്തതാക്കി * സോമബിംബാഭിരാമ! മറെറാന്നില്ലാത്തതായുള്ളാമഹാപദവിയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുക * രാഘവ! കില്ലില്ലേതുംധൈര്യമെന്നുള്ളതേറേറം ശ്രീകരമാണെന്നുള്ളതുള്ളിൽനീധരിക്കേണം * വൃത്തടത്തങ്കലോക്കെയല്ലൊരുധൈര്യംകൊണ്ടു ചിത്തത്തെജ്ജയിച്ചുകൊണ്ടീടേണ്ടതായീടുന്നു * ചിത്തത്തെജ്ജയിച്ചുകൊണ്ടീടിനധൈര്യശാലിക്കിതിലോകത്തെജ്ജയിക്കുന്നതുചുല്ലാകുന്നു * മുദ്ധലോചന! ചിത്താകാശമംബുദിതിവിഷയത്തിലായ്ട്ടുചാരംധ്യാനതഃപ്രവൃത്തയാം * ചിച്ഛക്തുധാരകൊണ്ടുചിത്തത്തെനന്നായ്നശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുകവേണംനിശ്ശങ്കംരാമചന്ദ്ര! * ബോധിച്ചീടേണമേവംചിത്തത്തെനശിപ്പിച്ചാലാധികളൊന്നുംപിന്നെബ്ബാധിച്ചീടുകയില്ല * രമ്യമാണെന്നുചിത്തേകരുതീടുന്നതെല്ലാം സമ്മതേരമ്യമല്ലെന്നറിഞ്ഞീടുന്നതായാൽ * ഇത്തിരിവാടമില്ലസതചരംമനസ്സിന്റെ വൃത്തികളശേഷവുംനാശത്തെപ്രാപിച്ചീടും * ഞാനിവനവനായതെന്റേതെന്നുള്ളതാണു മാനസമറികനീമാനവേശചരസൂനോ! * തദഭാവനമാത്രമാമരിവാളുകൊണ്ടുമായതിനെസ്സാധോ! നന്നായരിഞ്ഞീടുകവേണം * ചണ്ഡമാരുതൻനന്നായ്വീശിടിലാശ്രമോല മണ്ഡലമാകാശത്തിലില്ലാതെയാകുംപോലെ * സങ്കല്പമില്ലാതായിതീർന്നിടിൽമനസ്സഹോ! പങ്കജേക്ഷണ! ചിത്തിൽചെന്നടൻലയിച്ചീടും * കല്പാന്തവായുപാരിൽപാരമാസ്വീശിടട്ടേ ക്ഷിപ്രമാഴികളൊന്നായ് ഭ്രമിയെമുക്കീടട്ടേ * പർവ്വതങ്ങളേസ്സർവ്വമൊന്നിച്ചുജ്വലിക്കട്ടേ ഹന്ത! നിർമ്മനസ്സായീടുന്നവന്നില്ലാക്ഷതി * നിർവ്വാദമസങ്കല്പമാത്രൈകസാധ്യമായും സർവ്വസിദ്ധിമായുംസുതരാംസാമ്രാജ്യത്തെ * സാരമില്ലാത്തതാക്കിത്തീർക്കുന്നതായുമുള്ള സാരമാംനിർവ്വികല്പമാകിയസമാധിയിൽ * നന്നായിപ്പരബ്രഹ്മപദത്തെസ്സമാശ്രയിച്ചെന്നുമാനന്ദമാൻവാണുകൊള്ളുകരാമ! * പങ്കജപത്ര! വാരുലോചന! രാമചന്ദ്ര! സങ്കല്പമാത്രമായവിഭവംചേരുന്നതും * നന്നായിനാനാവിധയങ്ങളെയനുഭവിക്കുന്നതുമായീടുന്നമനസ്സാമാതിതാൻ * നിന്നെസ്സവ്വദാതോല്പിച്ചീടുന്നതതിനൊരീയൊന്നുമാത്രമില്ലാതിരുന്നീടുന്നതായും * സന്തോഷമാത്രമായവിഭവംചേർന്നതായുംസന്തതോദിതമായുമുള്ളൊരുമനസ്സിനാൽ * ഒല്ലുചെന്നിയേജയിച്ചാമയമണയാതെ നല്ലൊരാനന്ദമാൻവാണുകൊള്ളുകസാ

ധോ! * ബ്രഹ്മവിത്തുകൾക്കൊക്കെസ്സംമ്മതമായുള്ളതും സമ്മതപാ
ത്താൽപരംപാവനമായുള്ളതും*ഹിമമെന്നതുപോലെശീതവുമായീട
ന്ന സമഭാവനകൊണ്ടുള്ളമാമഹങ്കാരം* ഇല്ലാതെയായാൽപിന്നെ
യാതൊന്നുശേഷിക്കുന്ന പൊല്ലെഴുമജംപദമെതുതേഭവിക്കട്ടെ* ചാഞ
ല്യഹീനമായീടുന്നോരുമനസ്സില്ലാ ചാഞ്ചല്യംമനസ്സിൻറധർമ്മമാക
ന്നുപാത്താൽ * വഹ്നിയുംചൂടുംപോലെയാണിതെന്നുള്ളതുള്ളിൽ ന
ന്നായിധരിച്ചുകൊണ്ടീടുകരാമചന്ദ്ര!*ജ്ഞാനത്തിൻസ്പന്ദശക്തിയാക
ന്നുമനസ്സഹോ! ന്യൂനമായതുതന്നെജഗത്തായീടുന്നതും*നിനച്ചാൽനി
ശ്ചലതപമാൻകൊണ്ടിടുന്നതു മനസ്സിനുള്ളനല്ലോരുതാകുന്നുരാമ!*
നൽതപസ്സാകുന്നതുംചൊല്ലാൻസ്സർവ്വശാസ്ത്ര സിദ്ധാന്തമാകുന്നതും
മോക്ഷവുമതുതന്നേ*മനസ്സിൻചപലതയാകുന്നുമായയെന്നു നിനച്ചീ
ടതിനെത്താൻവാസനയെന്നുംചൊല്ലും* സന്തതംവിചാരത്താൽമന
സ്സിൻചപലത യുന്തത്തെവരുത്തുകവേണമെന്നറികനീ* ചിത്തത്തി
നിയലുമിച്ചാഞ്ചല്യംനശിച്ചിഷ്ട വസ്തുക്കളൊക്കെത്യജിച്ചങ്ങിനെവാ
ണീടുകിൽ*അത്യന്തമഹത്തായുള്ളാനന്ദംപ്രാപിച്ചീട്ട മിത്തിരിവാട
മില്ലെന്നുറപ്പാരിൽധരിക്കനീ* സത്തസത്തെന്നിവയ്ക്കുംചിജ്ജഡമെ
ന്നിവയ്ക്കും മദ്ധ്യത്തിൽച്ചുഴിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നയാതൊന്നുതാൻ*അയതു
തന്നെയാണുമനസ്സെന്നായിസാധോ! നീയകതാരിൽനന്നായറിഞ്ഞീ
ടുകവേണം * സതതംജാഡ്യചിന്താഹൃതമാംചേതസ്സൊത്തീടതിയാ
യീടുമഭ്യാസത്തിനാൽവഴിച്ചുള്ള * ജാഡ്യാത്മകത്വംകൊണ്ടുപരി
ചിൽപ്രാപിക്കുന്ന ജാഡ്യത്തെയെന്നുള്ളതുരാഘവ!ധരിക്കുനീ* ബോ
ധിക്കുവിബോധൈകചിന്തയാംദ്വന്ദ്വാഭ്യാസം ഹേതുവായിട്ടുചിദംശാ
ത്മതകൊണ്ടുചിത്തം * നന്നായ്ചിദേകതയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീട
ന്ന സുന്ദരാ ന!രഘുവംശ!പുങ്കരഭാനോ! * മല്ലലോചന!രാമചി
ത്തത്തെത്തൽപ്പദത്തിൽ പൊല്ലാന്പൌരുഷത്താൽസുതരാംചെ
ത്തീടുകിൽ * നല്ലൊരുപഴക്കംകൊണ്ടുതാനായിത്തീരും കല്ലില്ല
തെല്ലുപോലുംകല്യാണവാഗ്നിധേ! * അതുകയാൽപൌരുഷത്തെയാ
ശ്രയിച്ചുതിരാത്രം രാഘവവിവേകമാൻള്ളൊരുചിത്തത്തിനാൽ *
ചിത്തത്തെയാക്രമിച്ചുദുഃഖമററതാംപദ മെത്തിനീനിരാതങ്കനായ്
സ്ഥിരനായിവാഴ്ക * ചിത്തത്തെനിഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതിന്നഹോ!
ചിത്തത്തിന്നല്ലാതില്ലസാമർത്ഥ്യംപാർത്തുകണ്ടാൽ * പൃഥ്വീപാല
കൻതന്നെനിഗ്രഹിക്കുന്നതിന്നു പൃഥ്വീശനല്ലാത്തവൻശക്തനായ്ക
ണ്ടീടുമോ * ഘോരസംസാരവാരാന്നിധിയിൽപതിച്ചഹോ! പാരിച്ചു
ഷ്ണയാകുംഗ്രാഹത്താൽപിടിപെട്ടും * ദാരാദ്യാവർത്തങ്ങളിലുഴലുന്ന
വർക്കഹോ! ശ്രീരാമമനസ്സൊരുകപ്പലായ്നീന്നീടുന്ന * വല്ലാതെബന്ധി
ച്ചുള്ളപാശമാംമനസ്സിനെ കല്യനായീടുന്നുനീചേതസാഛേദിച്ചു
ടൻ * കരകേറുകസംസാരത്തിൽനിന്നാത്മാവിനെ കരുതീടുന്നവൻ
വന്നുകരകേറുകയില്ല * ഉൾക്കാമ്പിലുടിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നവാസനക

ളൊക്കയുംപരിഹരിച്ചീടേണംപ്രാജ്ഞൻഭൂതം * ആയതുകൊണ്ടവി
ദ്യാനാശവുംഭവിച്ചീട്ടും നീയിതുരാഘുകുലനായക!ധരിച്ചാലും * ഭോ
ഗൈകവാസനയെ ദൂരെസ്സന്ത്യജിച്ചാശു രാഘവ!കളകനീഃദേവാസ
നയെയും * പിള്ളാടഭാവാഭാവങ്ങളെയുംവിട്ടനിവി കല്പമാന്തിമാ
ത്രംസുഖിയായ്ഭവിച്ചാലും * നന്നായിധരിച്ചകൊണ്ടീടനീയിച്ഛയ
ല്ല മെന്നാലുംദൃശ്യത്തികലില്ലാതായ്തനീടുകിൽ * സംശയമില്ലചിത്ത
നാശവുമവിദ്യതൻ നാശവുമതുതന്നെയാകുന്നുമാന്യബുദ്ധേ! * ആ
സ്ഥയില്ലായ്തന്നെനിവ്വാണമാകുന്നതി ങ്ങാസ്ഥയുണ്ടാകുന്നതുദുഃഖമാ
ണറിഞ്ഞാലും * ആസ്ഥയില്ലാതെയാവാൻചെയ്തീടംപ്രയത്നം
കൊ ണ്ടാത്തിനീങ്ങിട്ടംപരമാനന്ദംപ്രാപിച്ചീട്ടും * പോരുകൊ
ണ്ടാകാരത്തെസ്വീകരിച്ചിരിപ്പതു മോരുമ്പോളില്ലാത്തതുമായീടമവി
ദ്യതാൻ * മന്ദബുദ്ധികളായമർത്ത്യരിൽമേവീടുന്ന നന്നായിട്ടറി
ഞ്ഞവക്കായതെങ്ങയിരാമ! * ഇന്ദുസുന്ദരവക്ത്രൻശ്രീരാമൻമുനീന്ദ്ര
നോ ടന്നേരംതാഴ്മയാടമീവണ്ണംചൊല്ലീടിനാൻ * പുരുഷൻതനി
ക്കജ്ഞാനൈശ്വര്യാൽഭ്രമമായി പ്പെരികത്തിങ്ങിനിൽക്കുമന്ധതയി
ലുപാത്താൽ * എങ്ങിനെനാശമായിപ്പോയീടുന്നിതുഹോ!മങ്ങാതി
ന്നിയുമായതരുളിച്ചെയ്തീടേണം * മാമുനിയതുകേട്ടുകോമളാകാരനായ
രാമനോടിപ്രകാരംസാമോദമരുൾചെയ്തു * നക്ഷത്രാധിപബിംബ!
സുന്ദരാനനമോഹ! സംക്ഷയപ്രദയാകുമവിദ്യാവിനാശനി!* ആത്മാ
വലോകവാഞ്ഛയേതൊരുകാലത്തോളമാത്മനിസമുത്ഭവിക്കാതെക
ണ്ടിരിക്കുന്നു * അക്കാലത്തോളംദുഃഖകണങ്ങൾവൃക്ഷജാല മൊക്കെമതി
ന്നതഘോരസംസാരസാനക്കളിൽ * കരുതീടവിദ്യതാൻദേഹിനാമാ
ത്മവോടുമൊരുമിച്ചഹോ! പാരമുഴിഞ്ഞാലാടീടുന്നു * പരമാത്മാവു
തന്നെനന്നായിക്കണ്ടീടുകിൽ തത്ഷണംനശിച്ചുപോയീടുമീയവിദ്യ
താൻ * സർവ്വഗമായബോധംദൃഷ്ടമായീടുംവിധൌ നിർവ്വാണമീയവിദ്യാ
വിലയംപ്രാപിച്ചീടും * ഇച്ഛയാണവിദ്യയെന്നുരുക്കാമ്പിൽധരിച്ചാ
ലു മിച്ഛയില്ലായ്തന്നെമോക്ഷമെന്നോതുന്നതും * നിശ്ചയമസംകല്പ
മായീടുംശസ്ത്രംകൊണ്ടീ യിച്ഛാത്യാഗത്തെയിങ്ങുസതതംസമ്പാദി
ക്കാം * മനസ്സാമാകശത്തിലിച്ഛയാംനിശീഥിനി നിനച്ചീടല്പംക്ഷയം
പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുകിൽ * ചിൽസൂര്യപ്രകാശത്താലവിദ്യാതമസ്സു
ഹോ! സംശയമില്ലരാമ!പ്രാപിക്കുംക്ഷണതയേ * ഇതുസതതംനൃപവാരാ
ന്നിധിയാംശ്രീരാമൻ ഇതുനായകനോടുപിന്നെയുംചോദ്യംചെ
യ്താൻ * ദൃശ്യമാമവിദ്യയിതാത്മഭാവനകൊണ്ടു നിഃശ്ലേഷം നശിക്ക
മെന്നരുൾചെയ്തറിഞ്ഞുഞാൻ * എങ്ങിനെയുള്ളതാണീയാത്മാവെ
ന്നറിവതി ന്നിങ്ങുള്ളിലാശയുണ്ടതരുളിച്ചെയ്യേണമേ * മാമുനിതാനു
മപ്പോളുമോദമാൻപാരം കോമളാകാരനായരാമനോടരുൾചെയ്തു*
ഉല്പലവിലോചന!ശ്രദ്ധകയ്യൊണ്ടുകേട്ടീ ടല്പവുംദൃശ്യത്തോടുസംബ
ന്ധമില്ലാത്തതായ് * തന്നപോലെല്ലാടവുംവ്യാപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നീ

ട്ടുന്നതായനാഖ്യേയമായചിൽതത്വമോത്താൽ * ഗുരുസൽഗുണമൂ
ത്തേ!യാതൊന്നാണതുതന്നെ പരമേശ്വരനാത്മാവെന്നുള്ളിൽധരി
ക്കുന്നീ * ഇക്കണ്ടീട്ടുന്നതെല്ലാമവ്യയംനിത്യമോക്കിൽ ചിദ്ഘനംപര
ബ്രഹ്മമെന്നുള്ളിലുറച്ചുലോ * മാനസമായീട്ടുന്നകല്പനവേറിട്ടില്ലാ
മാനസേനല്ലവണ്ണമാലോചിച്ചറികുനീ * ജനിക്കെന്നതുമില്ലാമരിക്കെ
ന്നതുമില്ലാ നിനച്ചാൽഷഡംഭാവവുമില്ലഹോ!ജഗത്രയേ * ചേതനാ
പാതഹീനംസർവ്വസാമാന്യംനിത്യം ശുദ്ധംസപ്രയംപ്രകാശംചിന്മാത്രം
വിളങ്ങുന്നു * നിത്യമായ്വ്യാപ്തമായിനിരുപദ്രവമായി ശുഭമായ്സ
മസമാഭോഗമായ്ശാന്തമായി * നിർവ്വികാരോദിതാത്മാവായഹോ!
ചിന്മാത്രമായ് സർവ്വത്രസാധോ!നന്നായ്നിളങ്ങുംവസ്തുതന്നിൽ * സത്യ
ജ്ഞാനാദിയായീട്ടുന്നതത്സപദാർത്ഥത്തി നെത്രയുംവിപരീതമായീട്ടും
ദൃശ്യത്തിനെ * സങ്കല്പിച്ചുതിനെത്താനുധാവനംചെയ്യു പങ്കജവി
ലോചന!മനസ്സായ്നീന്നീട്ടുന്നു * സർവ്വവ്യാപിയായ്ജ്യോതിർമ്മയമായ്മ
ഹാത്മാവായ് സർവ്വശക്തിയായ്നിളങ്ങീട്ടുന്നോരിതിൽനിന്നു * ഭേദസങ്ക
ല്പശക്തിയുത്ഥിതയായിവന്നു പാഥോധിതന്നിൽനിന്നുവീചിയെന്നതു
പോലെ * സങ്കല്പംകൊണ്ടുണ്ടായഭേദകല്പനാശക്തി സങ്കല്പംകൊണ്ടു
തന്നെനാശത്തെപ്രാപിക്കുന്നു * വാതത്താലുത്ഥിതയായീട്ടുന്നവഹ്നി
ജ്വാലവാതത്താൽതന്നെനാശംപ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ * ഞാനല്ലാ
ബ്രഹ്മമെന്നസങ്കല്പദാർഢ്യംകൊണ്ടു മാനസംരമ!ഹന്തബന്ധിക്ക
പ്പെട്ടീടുന്നു * സർവ്വംബ്രഹ്മമെന്നസങ്കല്പദാർഢ്യംകൊണ്ടു നിർവ്വാണം
മനസ്സാശ്രമോചിക്കപ്പെട്ടീടുന്നു * ബദ്ധനായുള്ളവൻഞാൻകൃശനേ
റവുംദുഃഖിഹന്ത!ചാദാരിമാനായുള്ളവനെന്നീവണ്ണം * ഭാവിച്ചിട്ട
തിന്നനുരൂപമായ്വ്യവഹാരം ചെയ്തുകൊണ്ടുഹന്തബന്ധിക്കപ്പെ
ട്ടീടുന്നു * ദുഃഖിയല്ലഹംന്തനംദേഹമില്ലിനിക്കഹോ! പാർക്കിൽബ
ന്ധമെന്നതാക്കാണെന്നിപ്രകാരം * ഭാവിച്ചിട്ടതിനനുരൂപമായ്വ്യ
വഹാരം ചെയ്തുകൊണ്ടതന്നെമോചിക്കപ്പെട്ടീടുന്നു * ഞാനോ
ത്താൽമാംസമല്ലീയസ്ഥിയുംഞാനല്ലഹോ! നൂനമീദേഹത്തിൽനിന്നു
ന്യനാംപരനഹം * വൃത്തിലിതരമുറച്ചവിദ്യാനാശംവന്നു മുക്തനാ
യ്വേഗിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നരഘുപതേ! * ആത്മാവല്ലാതെയുള്ളദേഹാദി
വസ്തുക്കളിലാത്മഭാവനയായീട്ടുന്നോരീയവിദ്യതാൻ * അത്യന്തംമൂ
ഢന്മാരാൽകല്പിതയായീട്ടുന്നു തത്വജ്ഞന്മാരായോർക്കുമായയെന്നുള്ള
തില്ലാ * ചേതസ്സുയാതൊന്നിനെച്ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു ചെയ്തീടും
പഞ്ചേന്ദ്രിയമതിനെദൃതതരം * മുന്നാൽപ്പൂതഥാചാരനാജ്ഞാപി
ച്ചീടുന്നതു സതതരംസചിവന്മാർചെയ്തീടുന്നതുപോലെ * വാരിജവി
ലോചന!സൽബുദ്ധിയോടുകൂടി പാരമായ്പൊരുഷത്തെക്കയ്യാണ്ടുയ
ത്നിച്ചുഹോ! * ഭോഗവാസനതന്നെമാനസത്തിങ്കൽനിന്നു വേഗംവേ
രോടുകൂടിപ്പറിച്ചുകളയേണം * എന്നുടെനന്ദനനാരെന്നുടെവിത്തം
ഞാനിതെന്നുടെവകയായിട്ടുള്ളതാണവനിവൻ * ഇത്ഥമുള്ളിന്ദ്രജാ

ലംകൊണ്ടായിരമുപതേ! വല്ലായ്മ നീട്ടുന്ന വാസനധരിക്കുനീ * അ
ജ്ഞനാകരുതുനീതജ്ഞനായ് ഭവിച്ചാലും ഉള്ളമെന്നകറുകിസ്സം
സാരവാസനയെ * ഹന്ത!നീയുനാത്മാവിലാത്മഭാവനകയ്യാ ണെ
ന്തിനദുഃഖിക്കുന്നുമൂഢനെന്നതുപോലെ? * മൂകമായ് ജഡമായിട്ടുന്നോ
രിദ്ദേഹത്തോട് രാഘവ!നിനക്കെന്തു സംബന്ധമാണുപാത്താൽ * കാ
യംകാരണമായിസ്സുഖദുഃഖങ്ങൾതന്നാൽ നീയേറമവശനായ്ക്കഷ്ട
പ്പെടുന്നവല്ലോ * സത്യമായ്ത്തുടങ്ങീടുംബ്രഹ്മത്തെക്കാണുന്നില്ലാ മത്തു
ന്മാരില്ലാത്തോരുമായയെക്കണ്ടീടുന്നു * ചെന്താമരാക്ഷ!രാമ!കാകൽ
സ്ഥശിഖാമണേ! ഹന്ത ചിന്തിക്കിതെന്തൊരാശ്ചര്യമായീടുന്നു * പ്ര
തിബിംബങ്ങളേറമുള്ളതായിരിക്കിലും സ്ഫടികക്കല്ലിലൊന്നുംപറ്റീ
ടാത്തതുപോലെ * രാഘവ!കായ്ങ്ങളെച്ചെയ്കൊണ്ടിരിക്കിലും രാ
ഗമൊന്നിലുംനിനക്കുണ്ടായിവന്നീടൊലാ * വിധിനന്ദനനേവമരുളി
ച്ചെയ്തനേരമധികംമോദമാൻരാഘവൻചൊല്ലീടിനാൻ * താമരന്തു
ടുകൊണ്ടുമലയെക്കെട്ടുംവണ്ണം ഹാ!മഹാശ്ചര്യമോത്താലിങ്ങിനെമ
റൊന്നില്ലാ * ഇല്ലാത്തതായീടുന്നമായയാൽജഗത്രയം വല്ലാതെക
ണ്ടിവണ്ണമല്ലൽപ്പെടുന്നവല്ലോ * ഹന്തമായയാൽസൃഷ്ടംശൃംഖലകൊ
ണ്ടുള്ളോരു ബന്ധനമെന്നുപോലെയായീടുന്നിതുപാത്താൽ * പുല്ല
പോസ്സുജ്ഞതയെപ്രാപിച്ചുപോലെത്തന്നെതെല്ലുമില്ലിതിനഹോ! സം
ശയംമമതുരോ! * സന്ദേഹമൊന്നുകൂടീട്ടുണ്ടെനിക്കുകതാരിൽ മന്നവ
നായീടുന്നലവണൻമഹാഭാഗൻ * എന്തഹോ! ബന്ധമേവംസങ്കടപ്പെ
ട്ടീടുവാനന്തരംക്രൂരതമരുളിച്ചെയ്തീടേണം * ആമോദമൊന്നുപാരം
മാമുനിതാനുംതദാ താമരസാക്ഷൻതന്നോടീവിധമോതീടിനാൻ *
പുണ്ഡരീകായതാക്ഷ!ലവണൻമനോഭ്രമാൽ ചണ്ഡാളനായിത്തീ
ന്നോരത്തുതംചൊല്ലീടാഞ്ഞാൻ * മാനസംതന്നെയാണുകർമ്മംചെ
യ്തീടുന്നതും മാനസംതന്നെയാണുതൽഫലംഭുജിപ്പതും * ഒന്നിനുംക
ഴിവില്ലാദേഹത്തിന്നെന്നുള്ളതു സുന്ദരാനന!നിനക്കിതുകൊണ്ടറി
ഞ്ഞീടാം * കേൾക്കനീഹരിശ്ചന്ദ്രവംശജനായീടുമച്ചൊൽക്കൊള്ളും
ലവണഭൂപാലകനൊരുദിനം * ആരുമില്ലാഞ്ഞൊരേടത്തകാകിയാ
യിവാണരം ത്താരിലിങ്ങിനെയൊന്നുചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * ഇപ്പോ
രിലെങ്ങുംതന്റെസൽക്കീർത്തിവളർത്തിയ മല്ലിതാമഹൻമഹാൻചെ
യ്തിതുരാജസൂയം * തൽകുലജാതനായീടുന്നഞാൻമഖമായ തുരംക്കാ
നുകൊണ്ടിദാനീംനന്നായിച്ചെയ്തീടുന്നേൻ * എന്നോർത്തുയാഗത്തി
ന്നുവേണ്ടുന്നസംഭാരങ്ങളൊന്നൊഴിയാതെകണ്ടുമനസാനിർമ്മിച്ച
ഹോ! * സരയൂരാജസൂയംചെയ്തീടുന്നതിനായി നരപാലകശ്രേഷ്ഠൻ
യാഗശാലയിൽചെന്ന * സതുരമൃത്വിക്കുകർത്തനെയുംവരുത്തീട്ട
ക്രതുകളെച്ചാണ്ടുവീതിഹോത്രനെജ്വലിപ്പിച്ച * അദ്ധ്വരമൃത്തമമ
ദ്ധ്യാനത്തിങ്കൽവെച്ചിട്ടിത്തരമൊരുവഷ്ടത്തിൽപ്പുറംചെയ്തുചിന്നെ *
ഉർവ്വിനിജ്ജരാടികളായുള്ളോക്കെല്ലാവർക്കും സർവ്വദക്ഷിണയെച്ചെ

യ്തിതുസകൌതുകം* മറഞ്ഞുദിവാകരൻ ചരമാംബുധിതന്നിൽ ധരണീ
പതിതാനുമണന്നീടിനാൻതദാ * ഇത്തരംരാജസൂയംചേതസാചെയ്ത
ഭൂപൻ ചിത്തത്തിന്നതിൻഫലംസിദ്ധിച്ചുരാമചന്ദ്ര! * ആകയാൽ
ശ്രീരാഘവ! ചിന്തിച്ചീടുകചേത സ്സാകുന്നുസുഖദുഃഖഭോക്താവായ
തുനൃനം * അത്യന്തംദുഃഖപ്രദംസംസാരംനശിക്കുവാൻ സത്യമാംബ്ര
ഹ്മത്തിൽനിചിത്തത്തെച്ചേർത്തീടുക* ഐന്ദ്രജാലികൻതന്റെവൃത്താ
ന്തമിറിപ്പുണ്ണ്യചന്ദ്രാഭിരാമവക്ത്ര! ചൊല്ലീടാംകേട്ടാലുംനീ* ഐന്ദ്രജാ
ലികനവൻലവണക്ഷിതിപതി തന്നുടെസഭതന്നിൽവന്നീടുന്നതുനേ
രം * ഉണ്ടായിരുന്നുഞാനുമവിടെക്കുതുകമോ കൊണ്ടവൻതന്നെത്ത
ടാപ്രത്യക്ഷമായിക്കണ്ടേൻ * ഇന്ദ്രജാലത്തെക്കാട്ടീട്ടായവൻചോയ
ശേഷ മെന്നോടാമഹീന്ദ്രനുംമറുള്ള ജനങ്ങളും * എന്തൊരുമറിമാ
യമാണിതുമഹാമുനേ! ചിന്തിച്ചിതിൻറെസൂക്ഷ്മമരുളിച്ചെയ്തീടേണം*
എന്നുചോദിച്ചനേരംനന്നായിച്ചിന്തിച്ചുഞാ നന്നുചൊല്ലിയതദ്യ
ചൊല്ലീടാംകേട്ടാലുംനീ * ചൊല്ലാൻതുടങ്ങിയവരെറ
മല്ലൽപ്പെട്ടലഞ്ഞീടുംപന്ത്രണ്ടുസംവത്സരം * നന്നായിരാജസൂയംചെ
തസാചെയ്തീടിന മന്നവശ്രേഷ്ഠനായലവണൻതനിക്കഹോ! * ഭൂമി
മുണ്ടാക്കുവാനായ്ത്രിദിവത്തിങ്കൽനിന്നു ശകുനിഞ്ഞാനുദേവദൂതനെ
നിയോഗിച്ചാൻ * അദ്ദേവദൂതനൈന്ദ്രജാലികനായിവന്നു മേദി
നീപതിക്കേവമാപത്തുണ്ടാക്കിപ്പോയാൻ * സത്യമായുള്ളതിനെ
ച്ചൊല്ലീടാമിനിയുഞ്ഞാ നത്യന്തംശ്രദ്ധവെച്ചുകേട്ടുകൊള്ളുകരാമ! *
നുനമജ്ഞാനഭൂമിയേഴുമാതിരിയല്ലോ ജ്ഞാനഭൂമിയുമാത്രാഴേഴ
മാതിരിതന്നെ * ഒന്നിനോടൊന്നുചേർന്നിട്ടറമില്ലാതെതിന്നിട്ടു
തുണ്ടിവയെന്നതുറുംക്കാമ്പിൽധരിക്കനീ * ബദ്ധമൂലകളായഭൂമികളിവ
യെല്ലാം പ്രത്യേകംഫലംഫലിച്ചീടുന്നതുണ്ടുതാനും * ഓർക്കുമ്പോൾ
ശ്രുപാവസ്ഥിതിയാകുന്നുമോക്ഷം തദ്ഭംശമഹംഭോ ജ്ഞാനമാംബ
ന്ധമല്ലോ * സംക്ഷേപിച്ചുഞാനുമത്രതജ്ഞതപാജ്ഞതപങ്ങൾതൻ ല
ക്ഷണമിപ്രകാരംനിന്നോടുചൊല്ലീടിനേൻ * ഓർത്തുകൊണ്ടാലുംശ്രു
ദ്ധസന്മാത്രസംവിൽസത്രു പത്തിൽനിന്നല്പംപോലുമാരിളകുന്ന
തില്ലാ * രാഗദ്വേഷാദികളാമജ്ഞതപസംഭവങ്ങളാകിയദോഷ
ങ്ങളുണ്ടാകയില്ലവക്കഹോ! * നീയറിയുകനന്നായ്ദൃശ്യത്തിൽമുങ്ങീ
ടുന്ന തായതൽഭ്രംശത്തിൽനിന്നന്യമായീടുംമോക്ഷം * കൊണ്ടൽ
നേർവർണ്ണരാമ! പണ്ടൊരുകാലത്തിലു മുണ്ടായിട്ടില്ലമേലാലുണ്ടാകുന്ന
തുമല്ലാ * പൃഥ്വീനായകസൂനോ! മാനസമൊരുവിഷയത്തെവിട്ടാശ്രു
ഭവറെവിഷയംപിന്തിക്കുമ്പോരം * മദ്ധ്യത്തിൽസങ്കല്പമറുള്ളോരാ
സ്ഥിതിതന്നെ വിദ്വാന്മാർസത്രുപത്തിൻസ്ഥിതിയെന്നാതീടുന്നു *
യാതൊരുസങ്കല്പവുംക്രൂരാതകണ്ടങ്ങിനെ ജാഡ്യനിദ്രയെവിട്ടുപാഷാ
ണമെന്നപോലെ * യാതൊരുസ്ഥിതിഭവിച്ചീടുന്നരഘുപതേ! വാ

MUL
010805

ഭമില്ലേതുംസ്വരൂപസ്ഥിതിയതുതന്നെ * ഞാനെന്നഭാവംഭേജ്ഞാ
നമെന്നിവനീക്കി മാനസമജഡമായ് ചഞ്ചലഹീനമായി* പാരമായ്
പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതുതന്നെ ഹേരാമ!സ്വരൂപമെന്നറിഞ്ഞീട
കതാരിൽ* സൽഗുണവാരാന്നിധേ!കേട്ടകൊള്ളുകബീജ ജാഗ്രമെന്ന
ല്ലജാഗ്രംപിന്നീടമഹാജാഗ്രം * പിന്നീടജാഗ്രത്സ്വപ്നമോക്കീപി
ന്നെസ്വപ്നം പിന്നെക്കേവലംസ്വപ്നജാഗ്രമൊട്ടുംസുഷുപ്തകം * ഏ
ന്നേവംമോഹമേഴുവിധമാണിവയെന്നോ ടൊന്നുമന്നവധിയാ
യ് വേചിച്ചീടമല്ലോ * ഇവയേഴിന്നുമുള്ള ലക്ഷണംചൊല്ലിടാംഞാൻ ന
വനീരദചാരുമൂർത്തേ!നീകേട്ടകൊൾകെ * ചിത്തിൽനിന്നുദ്യമേറുംനി
ർമ്മലമായിപ്പോരുന്നില്ലാത്തതായേലാലുണ്ടായ്ക്കുചിച്ചീടുന്നതായ * ചി
ത്തജീവാദിനാമശബ്ദാർത്ഥപാത്രമായിപാർത്തീടിൽ ജാഗ്രംബീജരൂപേ
ണവർത്തിപ്പതായ് * യാതൊരുചേതനമാണുണ്ടായിവരുന്നതു ബോ
ധിച്ചീടുകബീജജാഗ്രമായതുതന്നെ * ഇതുതാനിന്നീവരലോചന!ജീ
വൻതന്റെ പുതുതാമവസ്ഥയെന്നറിഞ്ഞീടുകതാരിൽ * നൂതനമാ
യിട്ടഹോ! പരമാത്മാവിൽനിന്നു ജാതനാകിയജീവനിതുഞാനെ
ന്നേറതെന്നായ് * പണ്ടൊരുകാലത്തിലുമില്ലാതിരുന്നതോന്നലുണ്ടാ
കുന്നതുതന്നെജാഗ്രമെന്നറിഞ്ഞാലും * ഞാനിവനവനായതെന്റെ
താണെന്നീവണ്ണം പിന്നമായ്ജന്മാന്തരോദിതമാംപ്രത്യയത്തെ * മല്ല
ലോചന!മഹാന്മാരായുള്ളവരെല്ലാം ചൊല്ലീടുന്നിതുമഹാജാഗ്രമെന്ന
റികനീ * അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണെന്നാകിലുമല്ലെങ്കിലു മറിഞ്ഞീടുക
രാമ!തന്മയാത്മകമായി* ജാഗ്രത്തിൽമനോരാജ്യംചെയ്യുകൊണ്ടീടുന്ന
തു ജാഗ്രത്സ്വപ്നമാണെന്നുചൊല്ലുന്നവിദ്വജ്ജനം * ശുക്തികാ,രജ
ത്വം,രണ്ടുതിങ്ക,ളെന്നല്ലാമുഗതൃഷ്ണ,യെന്നിത്യാദിയായീടുന്നഭേദത്തോ
ടും * ജാഗ്രാവസ്ഥയിൽനിന്നുമുണ്ടാകുമഭ്യാസത്താ ലോക്കനീപലവി
ധമായ് ഭവിച്ചീടുംസ്വപ്നം * ഇത്തിരിനേരംകൊണ്ടിന്നെന്തൊക്കെക്കേ
ണ്ടുഞാനെന്നിത്തരമുണർന്നിട്ടനിദ്രയിൽക്കണ്ടതെല്ലാം * ചിത്തതാ
രികലോത്തുകണ്ടീടുന്നതുശത പത്രലോചനരാമ!സ്വപ്നമെന്നോതീടു
ന്നു * കണ്ടിട്ടനേകകാലമാകയാലൊരുവസ്തു കണ്ടീടുംനേരമായതെ
ന്താണെന്നറിയാതെ * ഉറക്കാമ്പിൽബഹുനേരമോക്കുന്നതാകുംസ്വ
പ്നം ജാഗ്രമെന്നതുപോലെജാഗ്രാവസ്ഥയിൽതോന്നും * അതിനെ
ജ്ജാഗ്രത്സ്വപ്നമെന്നോവംചൊല്ലീടുന്നു മതിമൻ,മഹാത്മാക്കളെന്നു
മുള്ളിൽധരിക്കനീ * ഈരണ്ടവസ്ഥകളുമില്ലാതെയായാൽജഡ യാ
യീടുംസ്ഥിതിയതൊന്നാകുന്നജീവനഹോ! * മതിമൻഭാവിദുഃഖ
ബോധാഢ്യയായീടുന്നോരതിനെസ്സുഷുപ്തിയെന്നോതുന്നുബുധജനം *
പെന്താമരാക്ഷരാമ!ജഗത്തീയവസ്ഥയിലന്ധകാരത്തിലാശ്രുതയിക്കമ
റിഞ്ഞാലും * ബുദ്ധിമാനായനിന്നോടടുത്തുഞാനജ്ഞാനത്തിൽ സപ്ത
വസ്ഥകളേയുംസാമോദംചൊല്ലീടിനേൻ * ഇതിലോരോന്നുംനാനാ
കായുക്തപിണിയായി സ്ഥിതസംഖ്യയായ് ഭവിച്ചീടുമെന്നറികനീ * താ

മരസാക്ഷ! സപ്തപദയായീടുംജ്ഞാനഭ്രമിയെച്ചൊല്ലീടുന്നേൻസാമ്പ്രതംകേട്ടാലുംനീ * ശങ്കയില്ലതുശ്രുതിചിതിനെക്കേട്ടാൽമോഹപങ്കത്തിലെന്നാംപിന്നെമുഴുകീടുകയില്ലാ * വാദികളുലകത്തിൽജ്ഞാനഭ്രമിയെപ്പുനാമതിരിയായിട്ടഹോ!രാഘവ!ചൊല്ലീടുന്നു * അത്യന്തംസുഖപ്രദയായീടുന്നതുപാത്താലതുഞാനരചെയ്തീടുന്നതാണറികനീ * ജ്ഞാനഭ്രമികളേഴുമറിഞ്ഞീടുന്നതാത്മജ്ഞാനമാകുന്നിതെന്നുനീധരിക്കുകരാമ! * ജ്ഞാനഭ്രമികളേഴുമറിഞ്ഞാലവസാനമാനന്ദസ്വരൂപമായീടുന്നമോക്ഷംതന്നെ * ജ്ഞാനഭ്രമിയിലൊന്നാമത്തേതുശുഭേച്ഛയാണേണാങ്കാനന!രണ്ടാമത്തേതുവിചാരണ * തന്മാനസമൂന്നാമത്തേതു നാലാമത്തേതനഘ! സത്പാപത്തിയഞ്ചാമതസംസക്തി * ഓത്താലുംപദാർത്ഥാഭാവനിയാകുന്നിതാറാമത്തേതുപിന്നെയേഴാമത്തേതുതുര്യമല്ലോ * ചൊല്ലീടാമിവെക്കുള്ളലക്ഷണങ്ങളുമെല്ലാമുള്ളിലാനന്ദമാംകേട്ടുകൊള്ളുകരാമ! * ഹന്തഞാനൊരുമഹാമൂഢനായ്തന്നീടുന്നതെന്തെവംശാസ്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടുംസൽസംഗംകൊണ്ടും * നന്നായിട്ടാത്മതത്പരമിന്നതെന്നറിയുന്നതെന്നുവൈരാഗ്യപൂർവ്വമുണ്ടാകുമിപ്പൂതന്നെ *ചൊല്ലെഴുംശ്രുതിയെന്നറിവുള്ളവരൊക്കച്ചൊല്ലീടുന്നിതുസാരജ്ഞാത്മ!ശിഖാമണേ!*വർത്തിച്ചുശ്രുതിയോടഭ്യാത്മശാസ്ത്രചിന്തായുക്തനായ്ഭ്രശംസാധുസേവയുംചെയ്തുകൊണ്ടിനെ* നിത്യവുംസദാചാരമാൻവാണീടുന്നതു സത്സംഗവിചാരണയാണെന്നുചൊല്ലീടുന്നു * സാധോ!ശ്രുതിയെക്കൊണ്ടുമീവിചാരണകൊണ്ടും ബോധിച്ചീടുകവേണമിന്ദ്രിയാർത്ഥങ്ങൾതന്നിൽ * മോഹമെന്നുപാരമായീടുന്നോരുവിരക്തത യേതവസ്ഥയിലഹോ!പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * തന്നതാഭാവംഹേതുവായിട്ടായവസ്ഥതാൻ തന്മാനസയെന്നുപറയപ്പെട്ടീടുന്നു * പിന്തിച്ചീടുകഭ്രമിതിതയാഭ്യാസംമൂലമന്തരംഗത്തിലേറെവളരുംവിരക്തിയാൽ * സിദ്ധിച്ചീടുന്നുശുദ്ധസത്പാത്മസ്ഥിതിതന്നെ സത്സംഗംസത്പാപത്തിയെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ഭ്രമികാചതുഷ്ടയാഭ്യാസമാഹാത്മ്യംകൊണ്ടുസീമയില്ലാത്തബ്രഹ്മാനന്ദത്തെപ്രാപിച്ചുഹോ! * മറുള്ളതൊന്നുമല്പമെന്നാലുംസംഗം പറഞ്ഞതസംസക്തിയാണെന്നുധരിക്കനീ * രാമ!ഭ്രമികാപഞ്ചകാഭ്യാസാൽപാരമാത്മാരാമനായ് ഭവിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ളിലുംവെളിയിലും*ഉള്ളൊരുപദാർത്ഥങ്ങളൊക്കയുംമറന്നഹോ! വല്ലോരുംപാരംപണിപ്പെട്ടണത്തുന്നതായാൽ * ഉന്നന്നീടുന്നതായോരായവസ്ഥയെത്തന്നെപറയുംപദാർത്ഥാഭാവനിയെന്നറികനീ*ആറുഭ്രമിയിലുമുള്ളഭ്യാസശക്തികൊണ്ടു വേരോടെഭേജ്ഞാനമകലെക്കളഞ്ഞഹോ! * സച്ചിത്സ്വരൂപത്തിൽത്തന്നെസ്ഥിതിചെയ്യുന്നതല്ലോസൽസ്വഭാവിയാംരാമ!തുര്യമെന്നറികനീ * ഏഴാമതായഭ്രമിയാകുമിത്തുര്യാവസ്ഥ യൂഴിയിലൊരേടത്തുമില്ലെന്നുചൊല്ലീടണം* ഓർത്തുകൊണ്ടാലുംശ്രുതിമുതലായീടുംജീവന്മുക്തന്മാരായുള്ളോരിലുള്ളതാണീയവസ്ഥ * ബോധിക്കുന

ന്നായിതിന്നപ്പുറമായതുമ്പോ തീതംവിദേഹമുക്തഗമ്യമായുള്ളതല്ലോ*
ഉഴിയിൽമഹാഭോഗന്മാരായോരേവരാണീയ്യേഴാമതായീടുന്നഭ്രമിയേ
പ്രാപിച്ചവർ* ഹാ! മഹാത്മതയുടെപെരുമ്പാവസാനമായ ഭ്രമിയെപ്രാ
പിച്ചവരവരാണറികനീ * പൊൽക്കൊണ്ടജീവന്മുക്തന്മാരായുള്ളവ
രെന്നും ദുഃഖിച്ചീടുകയില്ലസന്തോഷിക്കയുമില്ലാ * പ്രാകൃതങ്ങളായീട
മായ്കായ്കങ്ങളൊക്കെച്ചെയ്കയുംചെയ്യുംചെയ്തീടാതെയുമിരുന്നീടും *
അന്തേവാസികളാരെന്നാകിലുമറിയിച്ചാൽ ഹന്തതാൻസുപ്പോത്ഥി
തനായവനെന്നപോലെ* നിത്യകൃത്യങ്ങളൊക്കവേണ്ടതുപോലെചെ
യ്യും നിത്യവുംപൂർണ്ണാനന്ദമാന്തരംകൊണ്ടിരുന്നീടും * ഓർത്തുകൊള്ളുകി
ജ്ഞാനഭ്രമികളേഴുംനല്ല ബുദ്ധിമാന്മാരായോർക്കഗോചരമാകയുള്ള *
സരസീരുഹേക്ഷണ! ജ്ഞാനഭ്രമികളേഴും ശരിയായ്ചേതസ്സിങ്കലറി
ഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നാകിൽ * രഘുനായകസൂനോ! സംശയംലേശമില്ല മൂഗ
മാണെന്നാകിലുംമ്ലേച്ഛനാണെന്നാകിലും * ആയവൻസദേഹനായീ
ടിലുംവിദേഹനെന്നായാലുമുക്തൻതന്നെയാകുന്നുധരിക്കനീ * ഗ്ര
ന്ഥിഭിച്ഛേദംതന്നെയാകുന്നുജ്ഞാനംരാമ! ഗ്രന്ഥിഭിച്ഛേദംഭവിച്ചീ
ടുകിൽമോക്ഷമായി * ഗ്രന്ഥിഭിച്ഛേദംമൂഗതുല്യാംബുബ്യുദിക ള
ന്തമാകുന്നതാണെന്നറിഞ്ഞീടുകതാരിൽ * ഏവരാണതിയായമോ
ഹത്തെക്കടന്നവ രവരുത്തമമായപദത്തെപ്രാപിച്ചിതു * ജ്ഞാനഭ്ര
മികളിവയേഴിലുംസ്ഥിതിചെയ്യോരാണോത്തീടാത്മലാഭേതല്പരന്മാരാ
മവർ*ജ്ഞാനഭ്രമികളിവയേഴിലുംയാതൊരുത്തരാണഹോ! വന്ദിപ്പ
തുസർവ്വൊൽകൃഷ്ടതയോടും*ഇന്ദ്രിയക്ഷോഭാരാതിവുന്തത്തെജ്ജയിച്ചാ
രുധന്യന്മാരവർതന്നെവന്ദ്യന്മാരവനിയിൽ*ചക്രവർത്തിതപംശക്രപദ
മെന്നിത്യാദിക ളൊക്കയുംതുണ്ടലവമെന്നപോലാക്കീടുന്ന * സാരമാ
യീടുന്നോരുപദത്തെപ്രാപിച്ചെന്നും ഭ്രമിമാഹാത്മ്യമാന്നോരായവർ
മേവീടുന്ന * കാകൽസ്ഥമെയലേ! ചേതസ്സടങ്ങുമുപായത്തെ യോഗ
മാണെന്നൊപ്പീടുന്നിതു ചിദ്വജ്ഞാനം * മാനസമടങ്ങുവാനുള്ളനല്ല
പായമി ജ്ഞാനഭ്രമിയാണിതുസാസ്ത്രതംപൊല്ലീടിനേൻ * ജ്ഞാന
ഭ്രമികൾതന്നാലല്ലാതെഗമ്യമല്ലാനൂനമബ്രഹ്മാദിമായീടുംപരംപ
ദം * ഇല്ലിതിലന്യഥാനുംനീയെന്നുഞ്ഞാനെന്നതുമില്ലേയുംഭേജ്ഞാ
നംഭോഭാവാഭാവവുമില്ല*ദ്യോമസ്ഥംശിവംശാന്തംശാശ്വതമനാത്മകമാ
മയഹീനംസർവ്വധാമപ്രതിബിംബാ * സത്തില്ലിതസത്തല്ലമറ്റുമില്ല
ന്തമില്ലാ പാത്താലിതൊന്നമല്ലാസർവ്വമിതുതാന്ന * വാക്കിനുംമന
ട്ടിനുമെത്താത്തതുകാരണ മോക്കിൽത്തുന്യാൽത്തുന്യമെന്നില്ലസു
ഖാൽസുഖം * അസംവേദനമായതാത്മവേദനമെന്നുള്ളാശാന്തമാ
തമായുള്ളതാണറികിടം * പൊല്ലിനേൻരഘുപതേ! സപ്തഭ്രമികം
ജ്ഞാനം സോല്ലാസമവിദ്യതൻമാഹാത്മ്യംകേട്ടീടിനി * കമലായത
നത്രിലവണക്കോണീശ്വരൻ ഭ്രമങ്ങിനെകണ്ടുകൊണ്ടതിൻപി
ന്നാടിനാം * ഏതൊരുകോട്ടിൽകഷ്ടപ്പെട്ടജ്ഞാനമാത്രം ചേതോ

പ്പണഗതമായോരക്കാന്തരന്തെ * ചെന്നുനോക്കിയാലിനിക്കാണുവാൻകഴിയുമോ യെന്നേവമാലോചിച്ചുമന്ത്രിമാരോടുംക്രൂടി * വിന്ധ്യാദ്രിക്കുട്ടക്കലുള്ളക്കൊട്ടുംകാട്ടുകാണ്മാൻ നന്തരംഗത്തിലേറമാഗ്രഹമിയന്നുഹാ! * പിന്നെയുംദിഗ്ജയത്തിന്നായിക്കൊണ്ടെന്നപോലെ മന്നവൻതെക്കോട്ടുക്ക ചിക്കന്നുപുറപ്പെട്ട * വിന്ധ്യപർവ്വതം പ്രാപിച്ചുവിടത്തിങ്കലെങ്ങു മന്തമില്ലാതെതെക്കുംകിഴക്കുംപടിഞ്ഞാറും * നിതരാംവളർന്നവൻകാടതിൽഭ്രപൻതപിഷാം പതിനാകത്തിലെന്നപോലെങ്ങുംസഞ്ചരിച്ചു * അന്നേരംതന്റെമുന്തി,രൂപംകയ്ക്കൊണ്ടുമന്നിൽ വന്നതുപോലെയുള്ളക്കാനനംകണ്ടീടിനാൻ * കാണുമ്പോറംയമപുരമാണെന്നതോന്നീടുമക്കാനനംമുഴുവനും സാമോദം സഞ്ചരിച്ചു * നന്നായിസചവൃത്തങ്ങളൊക്കയുംനേരേകണ്ടും മന്നവൻ ചോദിച്ചിട്ടുമറിഞ്ഞുഭൂതമാന്മ * പാരമായുരിചയംതോന്നീട്ടുനോരുവേടന്മാരെയുമനവധിചണ്ഡാളരേയുംകണ്ടു * മന്നവനതിമാത്രംവിസ്മയാകുലനായിത്തീന്നുകൊണ്ടങ്ങുമിങ്ങുംപിന്നെയുംനടന്നിതു * പിന്നീടക്കാന്താരത്തിൻപശ്ചാത്ഭാഗത്തിലായ് മുന്നംതാൻവാണിടിനേരപ്പുറച്ചുരികണ്ടു * വാൽഭ്യമാന്മവാഴുംസ്ത്രീകളുംപുമാന്മാരുമാത്തരായ്തുകണ്ണീർവാർത്തുകൊണ്ടീടുന്നിതു * അത്യന്തംദീനയായിട്ടങ്ങൊരുമഹാവൃദ്ധയിത്തരംവണ്ണിച്ചുകൊണ്ടുറക്കെക്കരയുന്നു * അയ്യോമക്കളേ!യെൻറെമടിയിൽനിന്നിറങ്ങാൻ വയ്യാത്തനിങ്ങളിപ്പോളെന്നെവിട്ടെങ്ങുപോയി * കനിമാലകളണിഞ്ഞൊറവുമഴകുന്നീടുന്നോരെൻപ്രിയമകളെന്നെക്കൈവിട്ടതെന്തേ! * ഒറ്റുവിധിചെയ്തോമേഹന്ത!സുന്ദരവക്ത്രനവീപാലകപുത്രനെന്നുടെമരുമകൻ * ശ്രുതോന്തവിലാസിനിമാരേയുംവെടിഞ്ഞെൻറെ പുത്രിയിലനുരക്തനായ് ചിരംവസിച്ചുഹോ! * പെട്ടന്നിങ്ങിനെയുപേക്ഷിച്ചുപോയിട്ടുമെന്നാകിലുമതിലൊട്ടുപോലുംകഷ്ടംഞാനോത്തീലെല്ലോ * ഇമ്മഹാസംസാരമാംനിമ്നഗതന്നിൽചേർന്നുള്ളുമ്മികളായിട്ടുന്നകർമ്മജാലങ്ങളാംതന്നാൽ* യുക്തമാക്കപ്പെടാത്തതില്ലൊന്നുംഭ്രമീന്ദ്രനെ പിച്ചുയാംപറച്ചിയേറ്റൊന്നിച്ചുചേത്തിയല്ലോ * ഇത്തരംവിലാപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നീടുന്നോരുവൃദ്ധയെക്കണ്ടുനേരംപൃഥ്വീനായകൻതാനും * സത്വരംനിജദാസിമാരെക്കൊണ്ടാശ്വസിപ്പിച്ചുചിത്തരമവളോട് ചോദിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * അത്രദുഃഖിച്ചീടുന്നതെന്തിനംരാണുനീനിൻ പുത്രിയാരാണുനിൻറെപുത്രന്മാരാരാകുന്നു * ചൊല്ലുകെന്നതുകേട്ടബാഷ്പവുംവാർത്തുകൊണ്ടു കല്യനാംനൃപനോട്ടചൊല്ലിനാളവളവം * പുല്ലുസപോഷമെന്നുപേരാണിയുരിന്നു പുല്ലുസനാമാവനുടെനന്ദനപുത്രിയവൻ * ഇന്ദുബിംബംഭിരാമമുഖിയാംനീട്ടനോരു നന്ദിനിയവനുണ്ടായുന്നിതെൻതനൂരാനേ! * ദേവേന്ദ്രപുത്രനായഭ്രമീന്ദ്രനവരംക്കഥോ! ദൈവയോഗത്താൽപ്രിയവല്ലനോയിവൾ * ഭർത്താവിനോടുംക്രൂടിസ്സചിരംസുഖത്തോട് മരുവുവാനുദ്യുക്തയാകിയപുത്രിവാണു * ഒ

രുപൈൺകുട്ടിയേയുംരണ്ടാൺകുട്ടികളേയും നരപാലകപത്നിയാമവം
പ്രസവിച്ചു * കാലമീവണ്ണമല്പംകഴിഞ്ഞീടിനകാലം മാലോകക്കതി
യായമാലുണ്ടാകുന്നവണ്ണം * മാരിപെയ്യായ്കമൂലംഘോരമാംദാരിദ്ര്യമീ
യുലിലുണ്ടായിവന്നസങ്കടപ്പെട്ടുപാരം * പഞ്ചംപിഴച്ചുകൊറംവാനോ
രോരാടിക്കിൽചെന്നപഞ്ചത്വംപ്രാപിച്ചിരിട്ടിക്കിലുള്ളവരെല്ലാം*
ആകയാൽശൂന്യമായിത്തീന്നോരിയൂരിലേവം ശോകമുംക്കൊണ്ടു
വാണീടുനിതീഞ്ഞളെല്ലാം * ഇത്ഥമാവൃദ്ധചൊന്നവാക്യംകേട്ടയു
നേരം പൃത്ഥവീപാലകനേറവംവിസ്മയാകുലനായി * നന്നായിത്ത
ന്നെറമന്ത്രിമാരെയുംനോക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നിയുചിതാപ്തിതനായവ
നെന്നപോലെ * പിന്നീടക്കിഴവിക്കുമങ്ങുള്ളമറുള്ളോക്കും മന്ന
വൻവേണ്ടതൊക്കെസ്സുമയംകൊടുത്തുടൻ * നല്ലവാക്കുകൾചൊല്ലി
സ്സങ്കടംശമിപ്പിച്ചു ചൊല്ലെഴുംനിജപുരംസരസംപ്രാപിച്ചിരിയു * അ
വിദ്യാസചിവത്തെനന്നായിട്ടറിഞ്ഞുള്ളോരവനീന്ദ്രനുപിന്നെസൽ
ബോധമുണ്ടാക്കിഞാൻ * ഭ്രമമായിനിയായീട്ടന്നോരീയവിദ്യതാൻ
സുമതേ! പാദമില്ലപല്ലാത്തതായീട്ടന്ന * ഉള്ളതാക്കീട്ടമില്ലാത്തുതി
നെറ്റതതര മുള്ളതില്ലാതെകണ്ടുമാക്കിട്ടുംധരിക്കനീ * സരസീരുഹ
പാത്രലോചനൻശ്രീരാഘവൻ തിരുനായകനോടുചോദിച്ചാനയുനേ
രം*സപ്നമെങ്ങിനെയുരോ! സത്യമായിട്ടവന്നവൽപൂവിലെന്തോത്തി
ട്ടുംസംശയംനീങ്ങുന്നില്ലാ * കനിവോടരുൾചെയ്തീടേണമെന്നയുകേട്ട
മുനിനായകനേവംരാമനോടോതീടിനാൻ *ബോധിക്കസവ്വംസംവേ
ദ്യനിതവിദ്യയിൽ ഗാധിവൃത്താന്തംകൊണ്ടിതറിയാംനന്നായ്മേ
ലിൽ* അന്തരമില്ലചേതോവാസനാവശത്തിനാൽ ചെന്താമരാക്ഷ!
കാകതാളീയമെന്നപോലെ * അന്യോന്യമേറവംമഹാവ്യവഹാരങ്ങ
തനേ തന്നെയോജിച്ചുകൊണ്ടീട്ടുന്നിതെന്നറികനീ * പൃത്ഥവീന്ദ്രനി
ന്ദ്രജാലക്കാരനേറചേഷ്ടകൊണ്ടപ്പക്കണംമുതലായതൊക്കയുംകാണും
കാലം * പാരമുല്ലസിതയായീടിനോരവിദ്യതാൻ ശ്രീരാമ!പിറന്നാ
ളുംധ്രുവമുല്ലസിതയായ് * ചൊല്ലൊങ്ങുംലവണഭ്രമീന്ദ്രനാലപ്പോൾ
സപ്ന വിഭ്രമമായിട്ടഹോ!യാതൊന്നുകാണപ്പെട്ട * ചിന്തിച്ചീടുക
വിന്ധ്യപുല്ലസസാന്തങ്ങളാൽ ഹന്ത! സംവിദിതമായ്ത്തന്നിതായതു
തന്നെ * മന്നവനുകതാരിലേതൊരുതോന്നലുണ്ടായ്ത്തന്നിതതോ
ന്നൽതന്നെചണ്ഡാളനുമാക്കുമുണ്ടായ് * ചണ്ഡാളനുമാക്കുവ്യത്തിലേ
തൊരുതോന്നലുണ്ടായ്ത്തന്നിതതോന്നൽതന്നെഭ്രപനുമുണ്ടായ്ത്തന്ന *
മതിമൻ! വ്യവഹാരഗതിയാംമായയ്യഹോ! പ്രതിഭാനതഃസത്തയു
ണ്ടായിവന്നീടുന്ന * ഇന്നുള്ളപദാർത്ഥങ്ങളൊക്കെയുംസംവേദനേ
മെന്നിയേവേറിട്ടൊരുസത്തയില്ലറികനീ * ദൃഷ്ടാവിന്റെയുംദൃശ്യ
ത്തിന്റെയുംസംബന്ധത്തിൽ ദൃഷ്ടാവിന്നേതുരൂപംമദ്ധ്യത്തിൽവേ
ദ്യമന്ന * സുമതേ!തിരിപോടയില്ലാതെയുള്ളതുരന്നെ വിമലംപരംപദ
മെന്നുള്ളിൽധരിക്കനീ * കനിനെന്നുജിച്ചിട്ടുമനസംപിന്നെവേറെ

യൊന്നിനെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതിൻറെമയ്യേ * പീതകന്മഷബു
ദ്ധേ!യാതൊരുരൂപമാണ ചേതസ്സിന്നഹോ!ഭവിച്ചീടുന്നതാരോഖി
ച്ചാൽ * മൂന്നവസ്ഥയുംവിട്ടതായതത്സചരൂപമായ്മാന്യനായുള്ളോരു
നീഭവിച്ചീടെല്ലായ്പോഴും * ഹേരാമ!ജാഗ്രംസ്വപ്നംസുഷുപ്തിയെന്നീമൂ
ന്നും ചേരാത്തനിൻറെരൂപംയാതൊന്നായീടുന്നിതു * സന്മതേ!സ
നാതനമജഡമചേതനം തന്മയമായിബുദ്ധിച്ചീടുനീയെല്ലായ്പോഴും *
കരുതീടുകമനോരഹിതംപാഷാണാദ്യന്തരമായതുയാതൊന്നായീട
ന്നിതുരാമ!*സന്മതേജഡതയെസ്സതപരംസന്ത്യജിച്ചു തന്മയമായിബു
ദ്ധിച്ചീടുനീയെല്ലായ്പോഴും*അവിളംബിതമതൃതോൽകൃഷ്ടയക്തിയോ
ടും ഭവഭാവനയൊട്ടുംക്രൂടാതെചിത്തത്തിനെ * ദൂരെപ്പരിത്യജിച്ചി
ട്ടെങ്ങിനെയാകുന്നുനീ ശ്രീരാമ!സ്ഥിരനായിടുങ്ങിനെവാണീടുക *
ഹേരാമ!സംസാരമാമൃഗതൃഷ്ണപത്തിന്നു ചേരുംനല്ലായന്ത്രവാഹി
നിയായീടുന്ന * വാസനയെന്നുപേരാംപാശത്തെപ്പണിപ്പെട്ടു മാശു
നീരഘുപതേ!ഛേദിച്ചീടുകവേണം * ഒന്നാമതായിപ്പരമാത്മതത്വ
ത്തിൽനിന്നു വന്നതായ്ശൂന്യമായീടുന്നോരുമനസ്സുതാൻ * തന്നുടെ
വികല്പജാലങ്ങളെക്കൊണ്ടുഹന്ത! ശൂന്യമായീടുന്നോരിക്കാണുന്നജഗ
ത്തിനെ * ശൂന്യമാംനഭസ്സേഹോ!ശൂന്യമാംനീലതത്വത്തെയെന്നു
പോലേതോന്നിച്ചീടുന്നുരാമചന്ദ്ര! * സങ്കല്പസംക്ഷയത്താൽമാനസം
നശിക്കുകിൽ പങ്കജേക്ഷണ!ഭവമോഹമാംമഞ്ഞുനീങ്ങും * ശരൽക്കാ
ലത്തിൽസച്ഛമാകുമാകാശംപോലെ പരമദ്വയമാത്മംചിന്മാത്രംപ്ര
കാശിക്കും. * * * * *

ശ്രീവസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം ഉൽപത്തിപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം
ലവണോപാഖ്യാനം ൧൦൯-ാം സർഗ്ഗം. ഉൽപത്തിപ്രകരണം
സമാപ്തം. ജഗജ്ജനന്യൈനമഃ.

സൃഷ്ടിപ്രകരണം

ഓം- നമഃപരമാത്മനേ- വസിഷ്ഠൻ — അക്കാനപയത്തിന്റെ സൽക്കീർത്തിയാകുന്ന പൊക്കമേറീടുന്നവൃക്ഷത്തിനുള്ളൊരു * നാരായവേരായ് നിതാന്തംവിളങ്ങുന്ന ഹേരാമചന്ദ്ര! ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ* കത്താവുമില്ലഹോ! ചായവുമില്ലൊരു ചിത്രമാകാശത്തിലുത്ഥിതമായിതു * കാണുന്നതിന്നില്ലൊരുവരുമെന്നതെ സച്ചാനുഭവംമഹാവിസ്മയമോക്കുകിൽ * എന്നല്ലനിദ്രക്രുടാതെതാൻകണ്ടുകൊള്ളുന്നതാം സച്ചപ്നമാണോത്തുകൊണ്ടീടിടം * സാക്ഷിയായിസ്സടാഭേദവിഹീനനായ് സച്ചമനായിസ്സമനായചിദാത്മാവിൽ * കണ്ണാടിയിലെന്നപോലെപ്രതിഫല്ക്കുന്നിതുസാധോ! നിരത്ഥംജഗത്തഹോ! * ഹേരാമ! നന്നായ്ധരിച്ചീടുകകായ്വു കാരണസംബന്ധമേതുമില്ലാതെതാൻ * ശുദ്ധമാംബ്രഹ്മത്തിലിജ്ജഗത്തൊക്കെയും വന്നിച്ചിട്ടുന്നുവെറുംതോന്നൽമാത്രമായ് * സർവ്വാത്മകംചിദാകാശമഖണ്ഡിതം നിർവ്വാദമേകംപരബ്രഹ്മമെന്നേവം * യത്നേനഭാവിച്ചുകൊൾകനീമാനസത്തിന്നുതേചാഞ്ചല്യമില്ലാതെയായ്തീരും * അനകളശങ്ങളാളുകളിന്യാളി നാനാവിധങ്ങളാംചിത്രങ്ങൾചേന്നേഴും * പാരംവലുതായിടുന്നൊരുകല്പമോ! വാരിജാക്ഷ! പാക്കിലെങ്ങിനെയാകുന്നു * എന്നതുപോലേജഗല്പരിപൂർണ്ണമാകുന്നപരബ്രഹ്മമൊന്നായ്തിളങ്ങുന്നു * എന്നുള്ളതുള്ളിൽനീനന്നായുറച്ചീടു കിന്ദീവരദളശ്യാമകരേശ്വര! * രണ്ടാമതായൊരുകാരണമില്ലായ്ക കൊണ്ടീജ്ജഗത്തെന്നുമുത്ഭവിച്ചിട്ടില്ലാ നീയോക്കനന്നായ്ജഗൽപ്രതിഭാമാത്രമായിരിക്കുന്നുപ്രചുരമാംബ്രഹ്മത്തിൽ * ഉത്ഭവിച്ചിട്ടില്ലവിശ്വമെന്നുള്ളതു വൽപൂവിൽനന്നായറിവതിന്നായിഞാൻ * ശ്രുതോബുധോ!നല്ലഭാഗ്യവൃത്താന്തമതൊല്ലീടാംസഹർഷംശ്രവിക്കനീ * മന്ദരപർവ്വതംതന്നുടെതാഴ്വരതന്നിൽഭഗവാൻമുനിനായകൻഭൂത * ദാരുണമായതപംചെയ്തുകൊണ്ടഹോ! വാരിജലോചന! പണ്ടുവാണീടിനാൻ * പൊൽക്കൊണ്ടൽപുത്രനത്യന്തബുദ്ധിമാൻ ശുക്രൻസകലചന്ദ്രോദനായുള്ളവൻ * ഭക്തിയോടുംപിതുശുശ്രൂഷയുംചെയ്തതെത്രെവബാലകൻതേജസചിവാണിതു * ദ്യോവിനുംഭൂവിനുംമദ്ധ്യത്തിലായ്പുരാ ഭൂവരനാകുംതിരശങ്കുകണക്കഹോ! * അത്യന്തമുത്തമമേകംസനാതനം ശുദ്ധംമഹാപദമെത്തായുകാരണം * ഹന്ത!വിദ്യാവിദ്യയെന്നുള്ളദൃഷ്ടികൾക്കന്തരാളത്തിലായ്ശുക്രൻമരുവിനാൻ * താതൻമഹാൻനിർവികല്പസ

മാധിയി ലാതങ്കമഹീനംമരുവുമൊരേകദാ * ആകാശമാർഗ്ഗേണരാ
കേന്ദുവക്ത്രയാം നാകനാരിമണിപോകുന്നതുകണ്ടു * നല്ലിളംകാറ
ത്തിളകുമളകവു മുല്ലസിച്ചീടുന്നമന്ദാരമാലയും * മുല്ലബാണൻത
ന്നെറവില്ലിനെവെല്ലുന്ന ചില്ലിയുംകണ്ടുനത്തെല്ലിനെറഭംഗിയും *
കില്ലെന്നിയേപരംപല്ലവങ്ങൾക്കുള്ളി ലല്ലലുണ്ടാക്കുന്നനല്ലോരധര
വും * മുല്ലമൊട്ടിന്നുള്ളിലുള്ളഗർവ്വംതെല്ല മില്ലാതെയാക്കുന്നനല്ലദ
ന്താളിയും * പൊങ്കുടംപോട്ടേഹിമാദ്രിവന്നീടിലൊന്നുകമാടാമെന്ന
തുള്ളംകുഴങ്ങും * കല്യനാംഭോഗ്വൻകണ്ടൊരുനേരത്തു വല്ലാതെ
കണ്ടൊന്നിളകീമനസ്സഹോ! * പിന്നെമുഗ്ധാപാംഗിയായീടുമായ
വൾതന്നെയുംധ്യാനിച്ചുകണ്ണടച്ചങ്ങിനെ * ചിത്തജന്നേറമധീന
നായ്നിന്നുകൊണ്ടിത്ഥമാരോമനോരാജ്യംതുടങ്ങിനാൻ * മത്തേഭ
യാനയാമിത്തനുദേവലോ കത്തിൽവസിക്കുന്നവളാണെനിശ്ച
യം * ദേവലോകത്തിൽഞാൻചെന്നസുധമ്മയിൽ മേവുന്നഗീർവ്വാ
ണനാഥനെക്കണ്ടിതു * നന്നായ്സ്മരത്തെവനലതാസഞ്ചയ മെന്ന
പോലേതരുകാമിനിമാരഹോ! * സുന്ദരനായുള്ളഗീർവ്വാണനായകൻ
തന്നെസ്സകൌതുകംസേവിച്ചിട്ടുന്നിതു * രണ്ടാംവിരിഞ്ചനെപ്പോലെ
വിളങ്ങീടുമണ്ടർകോനെക്കണ്ടുവീണുവന്ദിച്ചുഞാൻ * നന്നായിര
ണ്ടാംഭർത്തൃവിനെയെന്നപോലെന്നെ വൃത്താരിയുംവന്ദനംചെയ്തിതു *
ശക്രനാൽപൂജിതനായിട്ടനന്തരം ശുക്രൻതിരിവത്തിൽവാണുകൊ
ണ്ടീടിനാൻ * പങ്കേരുഹാസ്യപ്രിയയെന്നുതിരായൊരാ മാകിശോരാ
ക്ഷിയെത്തരുകണ്ടാൻതദാ * കൊണ്ടൽനേർവേണിയാമായവൾ
ശുക്രനെക്കണ്ടാശുകാമാത്തയായിച്ചമഞ്ഞിതു * രണ്ടുപേരുംതമ്മി
ലത്യന്തരാഗമുൾക്കൊണ്ടുവന്നായ്നോക്കിനിന്നുകൊണ്ടീടിനാർ *
ആദിത്യദേവനുംതാമരപ്പൊയ്കയ്ക്കു മേതൊരുശോഭപുലച്ചീടുവി
ക്കുന്നു * ആശോഭയപ്പോൾഭർത്തൃതനുജന്മപ്രിയലാംഗിക്കുംസുത
രാംവിളിച്ചിതു * സങ്കല്പിതാർത്ഥംഭോക്കാകിയശുക്രനപ്രാകൃതാക്ഷി
യെയിങ്ങിനെകണ്ടുടൻ * ഹന്ത! സംഹാരത്തെരുദ്രൻകണക്കോരോ മ
ന്ധകാരത്തിനെന്തുസങ്കല്പിച്ചു * മിക്കനാടത്തിലുണ്ടായിരുന്ന
വരൊക്കയുംപുക്കാർനിജനിജമന്ദിരം * വാരിവാഹത്തെമയിൽപ്പേ
ടപോലെയസ്സാരംഗനേത്രതാൻശുക്രനെപ്രാപിച്ചു * കല്പവല്ലീനി
കുഞ്ജത്തിലുംപൂക്കവല്ലസായകസംഗരംഘോഷിച്ചു * തുഷ്ടി
യോടേവമക്കന്യാമണിയോടുമൊ ത്തെട്ടുചതുർയുഗംതുവാണീടി
നാൻ * പുനുക്ഷ്യായനസന്ധാനംനിമിത്തമായ് പിന്നെയൊരാമണ്ഡ
ലത്തിൽപതിച്ചിതു * മന്നിടത്തിങ്കൽപതിച്ചൊരുനേരത്തു തന്നുടെ
രൂപംമറന്നിതുഭോഗ്വൻ * തജ്ജീവനിനുതൻമണ്ഡലത്തിൽപതി
ച്ചജ്ഞാനകീർത്തോഹിമായ് ചമഞ്ഞിതു * ശാലിയായിട്ടുഭവിച്ചിതുപി
ന്നെയശ്ശാലിയെന്നായ്ദശാർണ്ണദേശസ്ഥനാം * വിപ്രൻപചിച്ച

ളജിച്ചുരേതസ്സായി ത്തൽപ്രിയാഗർഭസ്ഥനായിച്ചമഞ്ഞിതു * പിന്നെ
യാപൃത്ഥ്വീസുധാശനൻതന്നുടെ നന്ദനനായിപ്പിറന്നവളുന്നിതു * ഉ
ത്തമതാപസന്മാരോടുസംഗമ മെത്തീടുകയാലനിന്ദിതനാമവൻ *
മേരുശൈലത്തെച്ചുഴന്നകാട്ടിൽപ്പുരാ ദാരുണമായതപസ്സുചെയ്തീടി
നാൻ * ഈവണ്ണമങ്ങോരുമനപന്തരംവരെ മേവീടിനാനതിൽപി
ന്നെയവന്നഹോ * നന്നായ്മുഗിയിൽനരാകൃതിയായൊരു നന്ദനനു
ണ്ടായിവന്നിതുരാഘവ!*നന്ദനൻതന്നെക്കുറിച്ചതിവാത്സല്യമെന്നവ
ന്നുണ്ടായിവന്നതുകാരണം * പിന്നെയുംപാരമായുള്ളാരുമോഹമാ
ന്നപാരമോരോവിചാരംതുടങ്ങിനാൻ * നന്ദനന്നേറവുംവിത്തമ
ണ്ടാകണ മെന്നല്ലിവൻചിരംജീവിയായ്തീരണം * ഇത്ഥംവിചാരംമുഴ
ത്തുചമഞ്ഞിതു സതപരംതന്നെറനിലവെടിഞ്ഞീടിനാൻ * ഉഗ്രംതട
ത്തിൽധർമ്മചിന്തയില്ലാതെതൻ പുത്രസൌഖ്യത്തെനിനച്ചുനിനച്ച
ഹോ * ആയുസ്സശേഷാകുകീടുകമൂല മായവൻതന്നെസ്സുകൌതു
കംമൂത്തുതാൻ * പന്നഗംകാറിനെയെന്നപോലേതദാ ചെന്നഹരി
ച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻരാഘവ! ചെന്താമരേക്ഷണ!ചിന്തിക്കരോഗൈ
കചിന്തയോടുംമുതനായതുകൊണ്ടവൻ * മദ്ഭദ്രപാലന്റെനന്ദന
നായിട്ടമദ്ദേശാവനംചെയ്തീടിനാൻചിരം * അന്യങ്ങളായുള്ളനന്ത
ജന്മങ്ങളെപ്പിന്നെയുംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിതുഭാർഗ്ഗവൻ * തുംഗമാഹാ
ത്മ്യംകലർന്നുള്ളൊരുമുനി പുംഗവൻതന്റെസുതനായ്പിറന്നഹോ *
മങ്ങാതനാരതംഘോരതപംചെയ്തു ഗംഗാതടത്തിൽസസുഖംമരുവി
നാൻ * കാലമിവണ്ണമനേകംകഴിഞ്ഞിതകാലമ്പ്രാർഗ്ഗവൻതന്റെ
കളേബരം * ധാതാതപങ്ങളേറേറവുംശുഷ്കിച്ചുഭൂതലത്തിങ്കൽ
പതിച്ചുകാഷ്ഠംപോലേ * ഹന്ത!മൊൽക്കൊള്ളുംഭൂതന്മഹിമ
യാൽ ജന്തുക്കൾതിന്നതില്ലസ്ഥിരീരത്തിനെ * പിന്നെയുംകാലംവള
രെക്കഴിഞ്ഞിട്ടമന്ദംസമാധിയിൽനിന്നുണർന്നുടൻ * പുണ്യംശരീര
മെട്ടുനിൽക്കുന്നതാണെന്നുതോന്നീടുംവിധംവിനയത്തൊടും * വ
ന്ദിച്ചുനന്ദനൽനിന്നുകണ്ടതില്ലെന്നല്ലദേഹസംയുക്തമാംതേജോ
ഗ്യം * എന്നതുപോലെയുംമുത്തിമത്തായിട്ടവന്നൊരുദാരിദ്ര്യമെന്നതു
പോലെയും * കായകർശാളനജപരോഭാഗത്തിലായിക്കിടക്കുന്നതാ
ശുകണ്ടീടിനാൻ * അത്യന്തമാതപംകൊണ്ടുണങ്ങീടിന ഗാത്രത്തിലു
ള്ളൊരുകൃത്തിര സ്രങ്ങളിൽ * തിത്തിരിപ്പക്ഷികൾകൂടുവാണുകൊള്ളുന്ന
തുംദൃഷ്ടരോഷപരംകുക്ഷിയിൽവാഴ്വതും * കണ്ടുമനുംപിനുമൊന്നും
നിനയ്ക്കാതെ കണ്ടുമനീശ്വരൻപെട്ടന്നെഴുന്നേറു * ദുഃഖമതിക്കുള്ളൊ
രാലാനമായൊരുശുഷ്കകർശാളംസമീക്ഷിച്ചുപിന്നെയും * പുത്രന്മരിച്ചാ
നകാലത്തിലെന്നതൻ ചിത്തധരിച്ചുടനുമുനിനായകൻ * കഷ്ടമെൻ
പുത്രനകാലത്തിലിങ്ങിനെ പെട്ടനകാലനാൽനീതനായീടിനാൻ *
ഇത്ഥംനിനച്ചുതപോധനൻകാലനെ ക്രുദ്ധനായുത്രശപിപ്പാനൊരു
ങ്ങിനാൻ * സ്ഥൂലമായുള്ളകളേബരംകയ്യൊണ്ടു കാലനന്നേരംമുനീ

ന്ദ്രന്റെറമുമ്പിലായ് * മിന്നുന്നകണ്ഡലംചേട്ടററകുപ്പായ മെന്നല്ലവാ
ളുനൽപ്പാശമിത്യാദികം * നന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടേറിയകിങ്കര വൃ
ന്ദാവൃതനായിമന്ദേതരംചെന്ന * ഞൂറുവക്ത്രങ്ങളുമാറുകരങ്ങളും ചേ
രുന്നോരായവൻകോപമാറുംവിധം * കല്പാന്തകാലത്തിളകുന്നവാരി
ധി ക്കൊപ്പംഗഭീരമാംവാക്യമോതീടിനാൻ * നന്നായ്നിയതിയെ
പ്പാലനംചെയ്യുകൊള്ളുന്നവരായുള്ള ഞങ്ങളെല്ലാവരും * നിന്നെത്ത
പോധനനാണെന്നുചിന്തിച്ച വന്ദനംചെയ്യുകൊണ്ടീടുന്നമാമുനേ! *
സന്ദേഹമില്ല മറെറാന്നുകൊണ്ടും വണ ങ്ങുന്നതല്ലെന്നുള്ളിലോർത്തു
കൊണ്ടീടുനീ * ചൊല്ലാൻനിടുന്നതപസ്സിനെസ്സാന്ദ്രത മില്ലാതെയാ
ക്കേണ്ടകോപാഗ്നികൊണ്ടുനീ * കല്പകാലാനലൻപോലുംമുടുകയി
ല്ലല്പമെന്നാകിലുമിങ്ങുതപോനിധേ! * എന്നിരിക്കെബ്രഹ്മാൻശാപമി
ട്ടീടുകിലിന്നൊരുഹാനിഭവിക്കുമോഹന്ത!മേ * ബ്രഹ്മാണ്ഡജാലങ്ങ
ളെത്രവിഴുങ്ങിനേൻ ബ്രഹ്മൻബഹുകോടിരുദ്രരെത്തിന്നുഞാൻ * എ
ത്രനാരായണന്മാരെബ്ഭുജിച്ചുഞാ നത്രവയ്യാത്തതെന്നുള്ളുനിനയ്ക്കു
കിൽ? * ശോകതാവുഞാൻ!നിങ്ങളൊക്കയുംഭോജനം നീക്കമില്ലേയും
നിയതിയാണിങ്ങിനെ * നമ്മുടെനിശ്ചയമല്ലിതുയാതൊന്നും സന്മ
തേ!സന്മാന്യ!നന്നായ്നിനയ്ക്കുക * കർത്താവുമില്ലതുഭോക്താവുമില്ല
സൽ ബുദ്ധേ!വിമലയായീടുന്നദൃഷ്ടിയിൽ * ശങ്കയില്ലല്പവുമജ്ഞാന
ദൃഷ്ടിയിൽ സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടായവർമുനേ! *നന്നായ്നിനെക്ക
മരങ്ങളിൽപുഷ്പങ്ങളെന്നപോലേവേനങ്ങളിൽപ്രാണികം * കർമ്മ
പാശത്തിനാൽകെട്ടുപെട്ടിട്ടഹോ ബ്രഹ്മൻ! വരികയുംപോകയുംചെ
യ്യുന്നു * അല്പവുംസന്ദേഹമില്ലാമഹാമതേ! കല്പാന്തകാലേമരിക്കുംവി
രിഞ്ചനും * ചൊല്ലാൻനിടുംജ്ഞാനദൃഷ്ടിയെങ്ങുള്ളഹോ കല്പബുദ്ധേ!ത
വമാഹാത്മ്യമെങ്ങുപോയ്? * ധീരതയെങ്ങുസർവ്വപ്രസിദ്ധമാ യോ
രുമാർഗ്ഗത്തിലാലോചിയാതിങ്ങിനെ * അന്ധനായുള്ളവനെന്നപോ
ലേപോൻ ഹന്ത!മോഹിപ്പതിന്നെന്തൊരുകാരണം? * തന്നുടെക
മ്മംനിമിത്തമേവംവന്നിതെന്നുള്ളതോർക്കാതെസർവ്വജ്ഞനാംപോൻ*
എന്നെഴുപിക്കുന്നതിന്നായ്വൃഥാമുക നെന്നപോലേതുനിഞ്ഞീടുന്ന
തെന്തഹോ! * മാനസംതന്നെപുരുഷൻമഹാമുനേ! മാനസംചെയ്യു
തുചെയ്തതായുന്നിടും * ജീവിക്കയാൽമനംജീവനാകുന്നിതു നിശ്ചയം
ചെയ്കയാൽബുദ്ധിയായീടുന്നു * ഞാനെൻറെയെന്നഭിമാനിക്കകാര
ണം മാനസംതന്നെയഹങ്കാരമാകുന്നു * നാനാപ്രകാരമായ്നിൻകൊ
ണ്ടീടുന്ന മാനസംതൻറെവികല്പങ്ങളാലഹോ!* ധന്യമെയലേ!ഭവാൻ
നന്നായ്സമാധിയിൽ തന്നെനിതാന്തമുറച്ചുവാഴ്കവിധൌ * പുത്ര
ൻറെമാനസമെയ്തശനസംവപുസ്സുതുകൈവിട്ടുസൂര്യലയംപ്രാപിച്ച *
വൃന്ദാരകാംഗനാമൌലിയാംവിശാഖി തന്നോടുമൊന്നിച്ചുതത്രവാ
ണുചിരം * പിന്നെട്ടരാണ്ടുദശതിൽദ്വിജനായി വന്നുപിന്നെ

ക്കോസലേന്ദ്രനായീടിനാൻ * ദാശനായിട്ടവസിച്ചുമഹാവനേ ഹംസ
മായിട്ടവസിച്ചുഗംഗാതടേ * പെയ്ത്രൈദേശത്തിൽദിവാകരവംശ
ത്തി ലുണ്ടർകോനൊടൊത്തുഭൂപനായീടിനാൻ * പൊല്ലാന്ത്രുപ
ന്റെദേശികനായിട്ട സാലപ്രദേശത്തിൽചിരംവസിച്ചീടിനാൻ * വി
ദ്യാധരനായ്വസിച്ചീടിനാൻചിരം വിപ്രപന്മണിയാംമുനിസുതനായിതു *
സാമാന്തനായ്വന്നസൈവീരദേശത്തിലാമയംക്രൂരതെവാണുകൊണ്ടീ
ടിനാൻ * ക്ലേശംവിനാനൽത്രിഗർത്തദേശേശൈവ ദേശികനായിബു
ധിച്ചാനനന്തരം * വേടരാജ്യത്തിൽതവതനയൻമൂലം കാടായിരുന്ന
ധരിക്കതപോനിധേ * മനോയ്യിറന്നുചെറുതായിട്ടന്നോരു കാനന
ത്തികൽതവതനയൻമുനേ! * പിന്നെപ്പുനങ്കാട്ടതന്നിൽതവസുതൻ
പന്നഗമായിക്കിടന്നിതുസന്മതേ! * പിന്നെത്തമാലവനത്തിലായി
ത്തവ നന്ദനൻനൽക്കാട്ടുകാഴിയായ്യാണിതു * നിന്മകനിങ്ങിനെവാ
സനയാൽപലേ ജന്മങ്ങളംപൂണ്ടതിന്നറമില്ലെതുമേ * നന്നായ്ജട
യുംധരിച്ചുകൊണ്ടുദ്യസവേന്ദ്രിയനിഗ്രഹംചെയ്തതാത്മജൻ * ദാസു
രമായസമംഗാനദിതടേ വാസുദേവാഖ്യനാംവിപ്രകുമാരനായ് * നി
ഷ്ഠുരമായതപസ്സുചെയ്തീടുന്നി തെട്ടന്തുറാണ്ടായിവാഴുന്നതിങ്ങിനെ *
സപ്തസ്സമാനമായോരാമനോഭ്രമ മിപ്പോൾഭവാനുകാണേണമെന്നു
ണ്ടെങ്കിൽ * ശിഷ്യസംഘംസദാവാഴുംമുനേ! ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയെന്നായു
ധനുനോക്കീടുക * ഇത്തരംകാലൻകഥിച്ചനേരംമുനിസത്തമൻപു
ത്രന്റെവൃത്താന്തമാകവേ * ജ്ഞാനനേത്രംകൊണ്ടുനോക്കിദ്രുതംപ്ര
തി ഭാനവശാൽബുദ്ധിയായകണ്ണാടിയിൽ * മങ്ങലെന്യേപ്രതിബിം
ബിച്ചുകണ്ടുസ മംഗാനദിയുടെതീരത്തിൽനിന്നഹോ! * മന്ദരപർവ്വതം
തന്നുടെതാഴ്വര തന്നിലായ്ക്കാലന്റെമുമ്പിലിരിക്കുന്ന * തന്നുടെദേഹം
പ്രവേശിച്ചുപിന്നെയ മന്യൻമുനീന്ദ്രൻപരമാത്ഭുതമാന്മ * കാലനോ
ടിങ്ങിനെചൊല്ലിനാൻഹദേവ! ബാലകന്മാർഞങ്ങളെന്തറിഞ്ഞീ
ടുന്നു? * വാദമില്ലെതുംവാനറിഞ്ഞീടുന്നുഭൂതഭവ്യേശ! ഭോ! നന്മായ്
ത്രികാലവും * ഇത്ഥംമുനീശ്വരൻചൊന്നവാക്യംകേട്ടു വൃത്താരിൽമോ
ദംകലർന്നുകാലൻപരം * ചന്ദ്രനെബ്ബാസ്സുരനെന്നപോലെതാപ സേന്ദ്ര
നെക്കാലൻകരത്തിൽപിടിച്ചുഹോ * മന്ദരഭൂധരസാനുപ്രദേശത്തിൽ
നിന്നുക്രുദ്ധിക്കൊണ്ടുപോയിട്ടസത്വരം * ചാരുതരേന്ദ്രസമംഗാനദിയു
ടെതീരത്തിലാരണ്യപരമെത്തീടിനാർ * സുസ്ഥിരനായിത്തപസ്സുചെ
യ്തീടുന്ന പുത്രനെക്കണ്ടുമാനവിടെബ്ഭൂതതടാ * സ്വാന്തംകരച്ചംചലി
ക്കാതെകണ്ടുഹോ ശാന്തേന്ദ്രിയനായ് സമാധിസ്ഥനായുള്ള * വിപ്രകു
മാരനെക്കണ്ടനേരംകാല നിപ്പോളണരട്ടെയെന്നുസങ്കല്പിച്ചു * നന്നാ
യ് സമാധിയിൽനിന്നുണർന്നിട്ടവൻ കണ്ണുമിഴിച്ചൊന്നുനോക്കിക്കുമാര
കൻ * മുന്നിൽനിന്നീടുന്നകാലനേയുംഭൂതഭ തന്നെയുംകണ്ടെഴുന്നേറ്റു
സംഭ്രമം * വന്ദനംചെയ്തുകൂപ്പുകുംകലർന്നവ ണ്ണംചൊന്നുപാരാത

നിൽവാണീടിനാർ* പിന്നെസ്സമംഗാനദീതടവാസിയാ കന്നഭ്രനി
ജ്ജരനേവമോതീടിനാൻ* അല്ലയോൻനിങ്ങളെക്കണ്ടതുകൊണ്ടഹോ
ഹൃദ്യനല്ലാനന്ദമാൻകൊണ്ടീടിനേൻ*ജ്ഞാനംതപംനല്ലവിദ്യാധനം
ശാസ്ത്രമുനംവെടിഞ്ഞുള്ളിവകളാലൊട്ടുമേ * നീങ്ങാത്തതായമനോ
മോഹമദ്യമേ നീങ്ങിനിഖിലവുംനിങ്ങളെക്കാങ്കെയാൽ * പൊല്ലാന്ന
പീയൂഷവഷ്മേറീടിലും കില്ലില്ലസൌഖ്യമീവണ്ണമുണ്ടായ്യോ * ചന്ദ്ര
നംസൂര്യനുമാകാശമാർത്തെ യെന്നപോലിദ്ദേശമദ്യപാദങ്ങളാൽ *
ശുദ്ധമാക്കിത്തീർത്ത നിങ്ങളാരെന്നുള്ള യുത്തമന്മാരേ!ധരിച്ചുകൊണ്ടീ
ലഞാൻ * ജന്മാന്തരപുണ്യവാക്യമേവംകേട്ട സന്മാന്യനാകുംഭൃഗുമുനി
പൊല്ലിനാൻ * ഇപ്പോൾപ്രബുദ്ധനാണജ്ഞനല്ലാഭവാനംപ്പൂവിൽ
നന്നായ്സ്മരിക്കുകാത്മാവിനെ * നന്നായ്ഭൃഗുമുനിതന്നാൽപ്രബോ
ധിതൻ ധന്യൻദ്വിജസുതൻകണ്ണടച്ചുടൻ * ധ്യാനിച്ചുതൻനേർജനമാ
ന്തരാവസ്ഥയെ ത്താനശേഷംമനക്കാമ്പിലോർത്തീടിനാൻ * അത്യന്ത
മാശ്ചര്യമുൾക്കൊണ്ടുപിന്നയാപൃഥ്വീസുരാത്മജൻപൊല്ലിനാനിങ്ങി
നെ * പാരംഭ്രമാത്മകമായുള്ളദൃഷ്ടിയും ത്താരത്തിൽജൃംഭിച്ചിടുന്നി
തുഹന്ത!മേ * വല്ലാത്തൊരജ്ഞജാലംപ്രവർത്തിച്ച കൊള്ളുന്നതി
ന്നതുതന്നെമൂലംദൃഢം * ഞാനറിഞ്ഞേനിന്നറിയേണ്ടതൊക്കെയും
കാണേണ്ടതൊക്കെയുംകണ്ടുകൊണ്ടീടിനേൻ * ശ്രാന്തനായിച്ചിരംവാ
ണഞാനിന്നവി ശ്രാന്തനായ് ചിന്മാത്രമല്ലാതെയില്ലൊന്നും * അല്ല
യോതാത!നമുക്കിനിപ്പോവുക യല്ലയോമന്ദരശൈലത്തിലുള്ളോരു *
ആദേഹമാശുകാണേണമംനിയതിതൻ കൌതുകംകാണ്മതിന്നാഗ്ര
ഹിക്കുന്നുഞാൻ * ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ളതൊന്നുമില്ലിങ്ങിനി ക്കിഷ്ടമല്ലാത്ത
തായിട്ടുമില്ലൊന്നുമേ * ഇവണ്ണമാവാസുദേവൻപറഞ്ഞുടൻ മുവരും
ലോകസ്ഥിതിയെവിചാരിച്ച * നല്ലസമംഗാതടിനീതടംവിട്ടു പൊ
ല്ലാന്മന്ദരകന്ദരംപ്രാപിച്ച * തത്രതൻപൂർവ്വജനോത്ഭവഗാത്രത്തെ
പ്പാർത്തിവണ്ണംപറഞ്ഞീടിനാൻഭോർഗ്ഗവൻ * ഉർവ്വിയിലേറംകനി
യോട്ടലാളിച്ച മൽപ്പിതാവേഭവാൻപണ്ടുവളർത്തോരു * ഗാത്രമുണ
ങ്ങിക്കിടക്കുന്നിതുപാരം പാർത്താലുമില്ലാതെയായിതുകൌതുകം * സ
ന്ദേഹമില്ലില്ലകല്പനാജാലവും നന്നായ്മനത്തിൽകിടക്കുന്നിതുസുഖം *
തിങ്ങുമാശാജവസന്മോഹമാംമഞ്ഞു നീങ്ങുംശരദാഗമത്തിനാലോചി
ച്ചാൽ * പൊല്ലാന്നിടംമനോനാശസ്ഥിതിയെഴി ഞ്ഞില്ലനന്നായിട്ട
മറ്റുയാതൊന്നുമേ * ചേതസ്സിനെത്തീരെയില്ലാതെയാക്കീട്ട ഭൂതല
ത്തിങ്കൽവസിപ്പതാരാണഹോ! * ആത്മഹാത്മാക്കളാകുന്നസുഖഭോ
ഗസീമയെപ്രാപിച്ചവരെന്നുനിർണ്ണയം * യാതൊരുഭേദവുമില്ലാതെ
യുള്ളതായ്നീതസങ്കല്പമായുള്ളോരീദ്വേഹത്തെ * ഇങ്ങിനെകാണുവാൻ
സംഗതിവന്നതു തുംഗഭാഗ്യംകൊണ്ടുതന്നെയാകുന്നുമേ * എന്നെവ
മോരോന്നുപൊല്ലുന്നഭോർഗ്ഗവൻ തന്നോടുകാലനന്നേരമോതീടിനാൻ*

ഭ്രഷ്ടൻനഗരത്തെയെന്നപോലേഭവാൻ പ്രാപിക്കസാമോമിശ്ശരീരത്തിനെ * ദാനവന്മാരുടെദേശികനായിട്ടു വാണീടുകിശ്ശരീരത്തോടുക്രടിനീ * മംഗളംനിങ്ങൾക്കുനിത്യംഭവിക്കട്ടെ മംഗലാത്മാക്കളേ!പോകുന്നുഞാനിനി * എന്നരച്ചാശ്ശുമറഞ്ഞുകാലൻതദാ കണ്ണുനീരേറേറം ചൊരിഞ്ഞാർവർകളും * പിന്നെസ്സമംഗാമഹീസുരോവന ചേന്ദേഹത്തെയുപേക്ഷിച്ചുരോഗ്ഗവൻ * കങ്കാളമായകളേബരത്തിൽഗത ശങ്കംപ്രവേശിച്ചുകൊണ്ടാൻവിധിവശാൽ * പുത്രദേഹത്തിലാജ്ജീവൻകടന്നപ്പൊ ളുത്സന്തമാനന്ദമാന്മഹാമുനി * സത്വരംമന്ത്രംജപിച്ചുകമണ്ഡലു തീർത്ഥമെടുത്തതിമാത്രംതളിച്ചിതു * നന്നായിനാഡികളൊക്കയുംശോഭിച്ചു മന്ദമായ്ശ്വാസവുംവിട്ടുതുടങ്ങിനാൻ * മോടിച്ചെഴുന്നേറുകല്യനാംഭാർഗ്ഗവൻ താതനെപ്പുൽകുന്നുനമസ്കരിച്ചീടിനാൻ * പിന്നെത്തരംഗമില്ലാത്തസമുദ്രങ്ങ ളെന്നപോലേട്ടുതാനന്തനയനും * സങ്കല്പമല്പവുംക്രൂടാതെതത്തെവ പങ്കജലോചന!വാണകൊണ്ടീടിനാർ * അത്യന്തമുത്തമംഭാർഗ്ഗവോപാഖ്യാന മിത്തരംനിന്നോടുചൊല്ലിനേൻരാഘവ! * മാന്യബുദ്ധേ!യിതുനന്നായ്നിനച്ചിട്ടു തോന്നുന്നവണ്ണംനടന്നുകൊണ്ടീടുക *

സ്ഥിതിപ്രകരണം ഭാർഗ്ഗവോപാഖ്യാനം പതിനാലാം സർഗ്ഗം.

ദാമാല്പോപാഖ്യാനം.

പിന്നെയുംമോദേനരാഘവൻതന്നോടു വന്ദ്യനായീടുംവസിഷ്ഠനരുൾചെയ്തു * തത്വവിചാരണകൊണ്ടുമനോവൃത്തി യത്രയുംപോയിമനനവുംകൈവിട്ടു * നിത്യവുമൊട്ടൊട്ടുബോധംവളർന്നതി തൃഷ്ണാത്യജിക്കേണ്ടതായദൃശ്യത്തെയും * വിട്ടുഗ്രഹിക്കേണ്ടതായപരമാർത്ഥമൊട്ടുമുപേക്ഷിക്രൂടാതെഗ്രഹിച്ചുടൻ * കാണുന്നവനെസ്സോപിസാധോ!കണ്ട കാണാത്തവനെയൊരിക്കലുംകാണാതെ * ജ്ഞാതവ്യമാകുംപരതത്വമായതിൽ ചേതസ്സിളകാതെജാഗരിച്ചിതുയും * അത്യന്തസമ്മോഹരൂപമാംസംസാര പന്ഥാവിലെപ്പൊഴുംസുപ്തനായിപ്പരം * വർദ്ധിച്ചുവൈരാഗ്യമുൾക്കൊണ്ടുസർവ്വവും മിത്ഥ്യയെന്നുള്ളബോധത്താൽവെറുത്തുടൻ * സംസാരവാസനാജാലത്തെമൂഷികൻ നിസ്സാരമാകുംവലയെക്കണക്കഹോ! * വൈരാഗ്യരംഹസ്സുകൊണ്ടുടൻ ഛേദിച്ചു നേരേമനോബന്ധമെല്ലാംകളഞ്ഞിട്ട * വാഴുന്നവൻതന്റെ മാനസമെപ്പൊഴും ദോഷമകന്നാശ്ശുതേറാംകരുവിനാൽ * വെള്ളം തെളിയുന്നപോലെവിജ്ഞാനത്താൽ കല്യാണസിന്ധോ!സുതരാം തെളിയുന്നു * രാഗമകന്നവിഷയത്തിലല്പമെ നാകിലുംസംഗമില്ലാതെകണ്ടുള്ളതായ് * നിർദ്വന്ദ്വമായ്നിരാലംബനമായിട്ടു വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നതായമനസ്സുതാൻ * അജ്ഞാനബന്ധംവെടിഞ്ഞുപോയീടുന്ന പഞ്ജരംവിട്ടുപതത്രീകണക്കഹോ! * സന്ദേഹദൈരാത്മ്യമാക

വേശാന്തമാ സ്സന്നത്രംസങ്കല്പലേശമില്ലാത്തതും * പൂർണ്ണമായുള്ളതുമാ
യൊരുമാനസം പൂർണ്ണേന്ദുപോലേസുതരാംവിളങ്ങുന്നു * സാധോനി
താന്തംവിചാരത്തിനാൽനല്ല ബോധമാർന്നുള്ളമഹാനുഭാവനഹോ *
പാരംതിമൂർത്തികരംപോലുമനുകമ്പന്മാരായ് ഭവിക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞീ
ടുക * ഞാനായതാരായിട്ടുന്നുനിനയ്ക്കിലി ക്കാണുന്നതെങ്ങിനെയുള്ള
താണെന്നേവം * ഉൾത്തടത്തിങ്കൽനിരൂപിച്ചിടാതെകണ്ടതു
കാലത്തോളമതുവർത്തിക്കുന്നു * ഹന്ത!ജഗൽഭ്രമമതുകാലത്തോള മ
ന്ധകാരംകണക്കായിരിക്കുന്നിതു * തന്നെയുമന്യനായീടുന്നവനെയു
മെന്നുമഭേദമായ്കാണുന്നതാരഹോ! * സർവ്വംചൈതന്യമായതു
കാണുന്നു നിർവ്വാണമായവൻകാണുന്നിതുനേരേ * സർവ്വഭാവാന്തര
സംസ്ഥിതനായവൻ സർവ്വശക്ത്യാത്മകനായ്വിളങ്ങുന്നവൻ * അ
ന്തമില്ലാത്തവനേകനായുള്ളവ നന്തരമില്ലചിദ്രൂപനെന്നിങ്ങിനെ *
ഓരഹോരാഘവ! കണ്ടുകൊള്ളുന്നതും ത്താരതിലായവൻ കാണു
ന്നിതുനേരേ * ഇല്ലഞാനെന്നുള്ളതന്യനെന്നുള്ളതു മില്ലനിരാമ
യംബ്രഹ്മംവിളങ്ങുന്നു * ഇത്ഥമസത്തിനും സത്തിനും മധ്യമായ്നാ
ത്തുകാണുന്നവനാരവൻകാണുന്നു * തെല്ലുംപ്രയത്നമില്ലാതെതാൻ
പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നതായടിഗ്ദ്രവ്യങ്ങളിലഹോ! * നേത്രേന്ദ്രിയംരാ
ഗമില്ലാതെചെല്ലുന്നതോർത്തുകണ്ടീടുകിലെങ്ങിനെയാകുന്നു * ധീരരാ
യീടുന്നവരുടെബുദ്ധിയും കാര്യങ്ങളിൽചെന്നിടുന്നിതവണ്ണമേ * ന
ന്നായറിഞ്ഞിട്ടുനുഭവിക്കിൽഭോഗ മനുപമഹംസന്തോഷമുണ്ടാക്കിടുംപ
രം*കള്ളനാണെന്നറിഞ്ഞിട്ടുസേവിക്കുകിൽ കള്ളൻകളവുചെയ്തീടുക
യില്ലെന്നും * എന്നാലുമെതിയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുമെന്നുള്ളതു
ള്ളിൽധരിക്കുനീരാഘവ! * അല്പാപഗന്മാരേതുമോക്കാതെതാൻമാറ്റ
മധ്യത്തിൽനേരിട്ടകല്യാണയാത്രയെ * എങ്ങിനേകാണുന്നതജ്ഞരാ
യുള്ളവരങ്ങിനേകാണുന്നുഭോഗവസ്തുക്കളെ * ജ്ഞാനയോഗംകൊണ്ടു
ടക്കിയതായൊരു മാനസമല്ലമായുള്ളലീലാഭോഗം * ക്ലിഷ്ടാതമൂലമല
ബ്ബിവിസ്താരമാ യിട്ടതിമാത്രംവലുതായ്വിചാരിക്കും * ബദ്ധനായിട്ടുള്ള
ബ്രഹ്മപാലകൻഗ്രാസമാത്രേണസന്തുഷ്ടനായ് ഭവിക്കുംപരം * ബദ്ധന
ല്ലാത്തവനായമഹീശ്വരൻ ചിത്തേവലുതായ്നിനയ്ക്കില്ലരാജ്യത്തെ *
ന്തോംകടിച്ചുംകരത്തെക്കരംകൊണ്ടു ചെന്താമരേക്ഷണ! പീഡനം
ചെയ്തിട്ടും * അംഗങ്ങളംഗങ്ങൾകൊണ്ടാക്രമിച്ചോറ മിങ്ങിനേമ
മ്പിൽജയിക്കുണംഹത്തിനെ * മാനസത്തെജയിക്കുന്നതല്ലാതി
ല്ല നൃനമിസ്സംസാരസാഗരത്തിൽഗതി പാരരിൽതന്നുടെചേതസ്സി
നാൽജിതന്മാരായിടാതെകണ്ടാരുവാണീടുന്നു * ആണുങ്ങളായിട്ട
വരെല്ലാണിക്കേണ്ടതാണുക്കനീമഹാത്മാവരാകുന്നു * സ്വൈരം
ഹൃദയരന്ധ്രത്തിൽകിടപ്പതും പാരംകലനാവിഷമുള്ളതുമായ * മാ
നസഭോഗിയെക്കൊന്നമഹാനായ മാനവശ്രേഷ്ഠനെക്കൈവണങ്ങു
ന്നുഞാൻ * നാരകജ്വാലമാകുന്നസാമ്രാജ്യവും പാരിച്ചുടുമ്പുതമത്തഗജ

ങ്ങളും * കാംക്ഷാശരങ്ങളുംവെന്നുവാണീടുന്ന തൃക്ഷതമാന്മുള്ളോ
രിന്ദ്രിയാരാതികളും * ചാരുബുദ്ധേ! രഘുനന്ദന! ദുർജ്ജയന്മാരാണതിമാ
ത്രമെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * ചിന്തദപ്പുള്ളതെക്കളഞ്ഞാറമിന്ദ്രിയ ശത്രുക്ക
ളെസ്സംഹരിച്ചോരുധീരനേറ * ഭോഗങ്ങളിൽപരംവെന്നീടുമാശക
ളാകവേഹേമന്തകാലമെത്തീടുമ്പോളം * താമരപ്പൂഷ്ണങ്ങളെന്നപോ
ലാത്മനെ ന്താമരക്കണ്ണ! നശിച്ചുപോയീടുന്ന * പൃഥ്വീന്ദ്രനന്ദന!
കേട്ടീടുകേകാത്മ തത്വത്തിലേറമുറച്ചോരഭ്യാസത്താൽ * ചിത്ത
ത്തെനന്നായ്ജയിക്കാതെകണ്ടഹോ! വത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നിതുതുകാ
വത്തെളാം * രാത്രിയിങ്കൽപിശാചെന്നപോലേശുഭ്രകീർത്തേ! നിശ്ച
പിക്കവാസനാസഞ്ചയം* അന്തകാലത്തോളമുംതടത്തിൽട്ടശംനത്ത
നംചെയ്യകൊണ്ടീടുന്നനിണ്ണയം * സ്വാധീനമായ്വന്നമാനസമെങ്കി
ലോ ബോധിക്കപിന്നെവരേണ്ടതില്ലൊന്നുമേ * നിത്യവുമിഷ്ടമാ
യുള്ളതുചെയ്തയാൽ ഭൃത്യനായീടുന്നവിദ്വാനേറമാനസം * സൽക്കാ
ര്യമായതുചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു ചൊൽക്കൊണ്ടിടുന്നോരുമന്ത്രിയാക
ന്നിതു* ആത്മനസ്സിന്ദ്രിയെയഹത്തെജ്ജയിക്കയാൽസാമാന്യനെന്നുപറ
യപ്പെടുന്നിതു*ചൊല്ലാണ്ടിടുന്നോരുവിദ്യയേനൽകയാൽ കല്യനായീ
ടുന്നോരാചാര്യനാകുന്നു * ലാളനംചെയ്തയാൽസുന്ദരിയാകുന്നു പാല
നംചെയ്തയാൽനല്പിതാവാകുന്നു * കില്ലില്ലവിശ്വസിക്കാവുന്നതുകൊ
ണ്ടു നല്ലവണ്ണംമതിയായിട്ടുംവേക്കുന്നു * ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാസമാലോകിത
നായതൻറെ ബുദ്ധ്യാപരമനുഭാവിതനായോരു * ചിത്തതാതൻഹന്ത!
തന്നെതൃജിച്ചേറെ മുത്തമസിദ്ധിയേനൽകുന്നുരാഘവ! * സച്ഛംസു
ദൃഷ്ടാംസുകാന്തംനിജസുഹൃന്നോജ്ജിതംപാത്താൽപരംസുപ്രബോധി
തം * ഹൃദ്യംഹൃദിമനോരമ്യംഭദ്രമനവദ്യമുണ്ടല്ലോ!സുദ്ധംവിള
ങ്ങുന്നു * അറമില്ലാതകണ്ടുള്ളോരുകന്മഷം പറഞ്ഞിടുംമനോമ
ന്നിതന്നെനീ * പാരംതെളിഞ്ഞവിവേകമായീടുന്ന വാരിയെക്കൊ
ണ്ടുകഴുകീട്ടസിദ്ധ്യത്വം * ആലോകവാനായ്ചമച്ചുകൊണ്ടീടുക ഭ്ര
മാകനാഥൻറെപുണ്യസന്താനമേ! * സുധോ!പരംവിവേകത്തെസ്സ
മാശ്രയിച്ചാദ്യന്തഹീനമാത്മാനമറിഞ്ഞഹോ! * ഇന്ദ്രിയശത്രുവൃന്ദ
ത്തെജ്ജയിച്ചുനീ തുണ്ണംകടക്കസംസാരവാരാശിയെ * സന്തഹമൊ
ടുമനുഭാകൊല്ലിവൻഞാനി തെന്നുള്ളതുവുഥാനിശ്ചയമാകുന്നു * കല്യ
വുദ്ധ! ധീയതിനെസ്സബുദ്ധികൊണ്ടെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞീടുകവേ
ഗം * ഞാനെന്നഭാവമില്ലാത്തൊരുതൽപദം സാനന്ദമാന്നിമ്മാ
നസനായിനീ* വേണ്ടുന്നതൊക്കയുംചെയ്യുവാണീടൊന്നു കൊണ്ടുമെ
നുംബന്ധനാവുകയില്ലെന്നാൽ * കാളമേഘശ്യാമ!രാമ!തവഭാമ വ്യാ
ളകടന്യായമെന്നുംഭവിക്കൊലാ * ഹേസരോജേക്ഷണ!കേട്ടീടുകഭീമ
നാസദ്ധസ്ഥിതികൊണ്ടുനിനക്കഹോ! * എന്നുംവിശോകതസംഭവി
ച്ചീടണമെന്നതുകേട്ടുചൊല്ലിച്ചുപുരുഷോത്തമൻ * മാലൊക്കയുമകറ്റീ
ടുന്നുരോ!ഭാഭവ്യാളകടന്യായമെന്നരുൾചെയ്തുടൻ * നന്നായ്ഭവാൻ

ഭീമദോസ്ഥിതി യെന്നതുംചെയ്തതുമെന്തെന്നറിഞ്ഞീലാ * എ
ന്നതുകേട്ടുമുനിശ്വരൻശ്രീരാമ ചന്ദ്രനോടേവംസഹർഷമോതീടി
നാൻ* എന്നാൽപറയാമതിനെനീകേട്ടിട്ട പിന്നെയഥേഷ്ടംനടന്നു
കൊണ്ടീടുക * ഭ്രുതിസമ്പൂർണ്ണമായ്പാരംവിളങ്ങുന്ന പാതാളലോകത്തി
ലത്യന്തശ്ലോഭനായ് * ശംബരനെന്നപേരായോരുദൈത്യേന്ദ്ര നം
ബുജലോചന!മുന്നമുണ്ടായ്വന്നു * മായാമണികംകൊണ്ടുനല്ലതോയാകര
മായിരിക്കുന്നവനാണവനോക്കനീ * അനവദ്യനിജ്ജരന്മാരെയുപ
ദ്രവിക്കുന്നോരുസൈന്യമദ്ദൈത്യേന്ദ്രനുണ്ടഹോ! * മായാബലംപാര
മുള്ളോരുദൈതേയ നായകൻശംബരൻനിശ്ചയമൊഴം * ദേശാ
ന്തരഗതനായിരിക്കുമ്പോഴ മാശുദേവന്മാരവൻറെസൈന്യങ്ങളെ *
ചെന്നകൊന്നീടുംതരംപോലെയൊക്കയ മെന്നതുകൊണ്ടുമായാവി
ദൈത്യശ്വരൻ * മുണ്ഡികനങ്കൻഗ്രമൻമുതലായ്യും ശണ്ഡയുണ്ഡസാമ
ത്ഥ്യമേറുന്നവരായ * മന്ത്രികൾംസാമന്തരെന്നുള്ളവരെയും ഹന്ത!സൃ
ഷ്ടിച്ചാൻബഹുസേനകളേയും * വൃന്ദാരകൈരഘംതരംപാത്തവരെയ
മൊന്നൊഴിഞ്ഞീടാതെകൊന്നുകളഞ്ഞിതു * വൃന്ദാരകാരിയീവാർത്ത
യെക്കേട്ടിട്ട തന്നുള്ളിലേറവുംകോപംമുഴുക്കയാൽ * കാട്ടിക്കൊടുക്ക
ന്നതുണ്ടെന്നരച്ചാരു കൂട്ടംപടകളെക്രുദ്ധിച്ചുതരം * ദേവലോക
ത്തെക്കുചെന്നീടിനാൻതദാ ദേവകളൊക്കയുംവല്ലാതെപേടിച്ചു *
മേരുകാന്താരനികുഞ്ജങ്ങളിൽപരം ധീരതകൈവിട്ടൊളിച്ചുവാണീടി
നാർ * ക്രന്ദനംചെയ്യാൻതുടങ്ങിടിനാർക്ഷുദ്ര വൃന്ദാരകന്മാരധികമാ
യിത്തദാ * ആർത്ത്യാസുരവധൂസഞ്ചയംബാഷ്പവും വാർത്തു വക്ത്രംപരം
വാടിവാണീടിനാർ * നാകംപ്രളയകാലത്തുമുടിഞ്ഞോരു ലോകംക
ണക്കഹോ!ശൂന്യമായിക്കണ്ടു * ക്രുദ്ധനായ്പാരംമദിച്ചുദൈത്യേശ്വരൻ
തത്രക്രുത്താടിത്തുടങ്ങിനാനേറവും * കല്പദ്രുമങ്ങളെയൊക്കയുമായ
വൻ ക്ഷിപ്രംപറിച്ചുവലിച്ചെറിഞ്ഞീടിനാൻ* പൊല്ലാഞ്ഞിട്ടന്നോ
രുദികുപാലമന്ദിര മൊക്കയുംഉന്മത്തിഭസമാക്കീടിനാൻ * അക്രമമേ
വംപലതുംനടത്തിയാ മുഷ്ണൻനിജപുരംപുക്കുവാണീടിനാൻ* ദേവാ
സുരന്മാക്കുവൈരംപാർസ്സും മീവിധമേറവുംവരിച്ചുവന്നിതു * വൃന്ദാ
രകൈരഘംതിരിവമുപേക്ഷിച്ചു ഖിന്നതയോടുമൊളിച്ചുനടന്നിതു* വ
ന്മായനുള്ളവനായദൈത്യശ്വരൻ ശംബരൻസൃഷ്ടിച്ചിട്ടുനാസൈന്യ
ങ്ങളെ* തക്കംലഭിക്കുംസമയങ്ങളിൽച്ചെന്നു പിടിക്കുന്നുദേവകളൊക്കെ
യൊട്ടുകിടും * രാത്യന്തകോപമുൾക്കൊണ്ടേകടമുന്ന ദൈത്യരെ
ശ്ശംബരൻസൃഷ്ടിച്ചുമായയാൽ * ദാമനെന്നുംവ്യാളനെന്നുംകടനെന്ന
മാമുന്നുപേക്ഷിച്ചുള്ളനാമങ്ങളാകുന്നു * ദാരുണന്മാരവരേറവുംപവ്വതാ
കാരശരീരികളാകുന്നരാഘവ!* വാരിജലോചന!കേൾപ്രഥമോൽഗ്രത
ന്മാരായിട്ടുനോരവക്കതാരതിൽ * വാസനയെന്നതുമാത്മാഭിമാന
വും ലേശമെന്നാകിലുമില്ലെന്നറികനീ* യുദ്ധത്തിനങ്ങോട്ടുചെല്ലുകെന്നു

ള്ള തുംശത്രുക്കളിങ്ങോട്ടുപോന്നീടുമെന്നതും*ജീവിതംപിന്നെമരണംജ
യംതോൽവിയീവകയൊന്നുമവക്കിവില്ലഹോ! * മുമ്പിൽപടകളെ
ക്കണ്ടുകൊണ്ടീടിലും ക്കമ്പമെന്യേപൊരുതൊക്കയൊട്ടക്കിട്ടം* ശം
ബരനാമസുരപേരെയുംനോക്കീട്ടസമ്മോഹമാന്നവമോത്തുകൊണ്ടീടി
നാൻ * ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ളതൊന്നുമേയില്ലിവ ക്കിഷ്ടമില്ലാത്തതായിട്ടുമി
ല്ലൊന്നുമേ*വൃന്ദാരകന്മാരെതിർത്തുതോല്പിക്കിലും പിന്നോക്കമോടുക
യില്ലിവരെന്നുമേ* ഇത്ഥംനിരൂപിച്ചുറച്ചുദൈത്യേശ്വരൻ സത്വരംവ
ന്നിച്ചതായസൈന്യംചേർത്തു*വൃന്ദാരകന്മാരെയൊക്കയുംകൊന്നിങ്ങു
വന്നീടുവിനെന്നവരോടുകല്പിച്ചു* ഘോരസൈന്യത്തോടുമൊത്തവർ
ചെന്നിതന്നേരമൊളിച്ചുവാണീടുംസുരന്മാരും * കന്ദരംവാരിധികഞ്ച
മെന്നീവക തന്നിൽനിന്നായുധപാണികളായഹോ!*ഘോരാട്ടഹാസ
ങ്ങളുംചെയ്തുപുറപ്പെട്ടു നേരിട്ടുപോരുചെയ്തീടാൻതുടങ്ങിനാർ* ആയ
വരേറവുംഭാരുണമായിട്ടു മായോധനംതദാചെയ്യുന്നതുനേരം*കല്പാ
ന്തമിപ്പോളകാലരാത്രിയിൽവന്നിതെ ന്നംപൂവിലെല്ലാരുമോത്തുകൊ
ണ്ടീടിനാർ * ശോണിതംപാരംപ്രവാഹിച്ചുതുതത്ത വീണിതംഗങ്ങള
മായുധജാലവും* പാരംതദാതളന്നാശുസുധാശനന്മാരവരേറുമോടി
ത്തുടങ്ങിനാർ*ഗർജ്ജനവുംചെയ്തുകൊണ്ടുദാമാദികൾനിർജ്ജരന്മാരെപ്പ
രപരപ്പിച്ചിതു * പോരിൽസുരകുലംതോറ്റുവെന്നാകിലുംപാരമോട്ട
ത്തിൽജയിച്ചിതുരാഘവ!* ദേവകളെപ്പിടികിട്ടില്ലിനിയെന്നുദേവാരി
സഞ്ചയംനന്നായുറച്ചുടൻ* പാതാളകോശസ്ഥനാകുംപ്രഭുവിനെസ്സാ
ദരംചെന്നുകണ്ടില്ലാമറിയിച്ചു* ഹൃത്താരിലല്പവുമാകുലംകൂടാതെ ത
ത്തൈവസവ്വരുംവാണുകൊണ്ടീടിനാർ* വൃന്ദാരകന്മാരനന്തരമൊന്നി
ച്ചു ഖിന്നരായ് ചെന്നുപിതാമഹനെക്കണ്ടു * വീണുസാഷ്ടാംഗംനമ
സ്കരിച്ചുറവും കേണുവൃത്താന്തങ്ങളെല്ലാമുണർത്തിച്ചു* സാരസസംഭ
വൻനന്നായ്വിചാരിച്ചു കാരുണ്യമുൾക്കൊണ്ടരുൾചെയ്തിതുതദാ* ന്യ
നമോരായിരംവർഷംകഴിഞ്ഞിട്ടു ദാനവന്മാരെജ്ജയിച്ചീടും*
കല്യരാംനിങ്ങളുക്കാലംവരെപ്പാരമുല്ലാസമാൻകൊണ്ടൊന്നുചെയ്തീട
ണം* ഭീമപരാക്രമന്മാരായിട്ടുന്നാരു ദാമാദികളോടുസംഗരംചെയ്യ
യും*പിന്നോക്കമോടിയൊളിക്കയുമങ്ങിനെ പിന്നെയുംചെന്നിട്ടുസം
ഗരംചെയ്യയും*പിന്നെയുമോടിയൊളിക്കയുമീവിധ മനഹ്നംമുട്ടാതെ
കണ്ടുചെയ്തീടണം*ഇങ്ങിനെചെയ്കിൽദാമാദികൾക്കഹോ! സംഗ
രാഭ്യാസംനിമിത്തമുൾക്കാമ്പതിൽ*കണ്ണാടിതന്നിൽപ്രതിബിംബമെ
ന്നപോലുണ്ടായുരുമഹങ്കാരചമൽക്കാരം* മാനസേവാസനചേർന്നോ
രുദാമാദി ദാനവന്മാരെജ്ജയിക്കാമെളുപ്പമായ് * നന്നായ്മലയിലക
പ്പെട്ടപക്ഷിയെ ചെന്നുപിടിപ്പാൻപ്രയാസമുണ്ടാകുമോ? * സർവ്വദു
ഃഖങ്ങൾക്കുമാകരമാകുന്ന നിർവ്വാമോഹസ്ഥയെന്നുള്ളതോർത്തീടുവിൻ *
ചൊല്ലാർന്നിടുന്നോരനാസ്ഥയായീടുന്ന തെല്ലാസ്സുഖങ്ങൾക്കുമാകര
മാകുന്നു *കഷ്ടംജനങ്ങളീവാസനാതന്ത്രവാൽ കെട്ടുപെട്ടിട്ടുഴലുന്നി

തേറവും * ദുഃഖത്തിനായിട്ടുവാസനക്കുട്ടന്നു സൌഖ്യത്തിനായി
ട്ടുനീങ്ങുന്നുവാസനാ * ഹേ!സുരന്മാരേ!ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുവിൻ കേസ
രിശൃംഖലയാലെന്നതുപോലെ * ധീരനായാലുംപ്രവൃദ്ധനായീടിലും
നേരായ്സകലമറിഞ്ഞവനാകിലും * നൂനംമഹാനായിട്ടുന്നവനാകി
ലും മാനവൻതുല്യയാൽബദ്ധനായീടുന്നു * ഇത്ഥംകൃപയോടരുൾ
ചെയ്തനന്തരം തത്തൈവചകജയോനിമറഞ്ഞിതു * ഏവംപിരിഞ്ഞ
ന്നേറവാക്യംശ്രവിച്ചിട്ടു ദേവകളൊക്കെയുമുത്സാഹമുൾക്കൊണ്ടു * ചെ
ന്നകല്പാന്താഭ്രനിസ്വനതുല്യമായ് മുന്നടിഘോഷിച്ചമന്ദേതരംതദാ *
ഭീമാകൃതികളാംദാമാദികളോടു കേമമായ്സ്സംഗരംചെയ്തുകൊണ്ടീടി
നാർ * പിന്നോക്കമോടിയൊളിച്ചുകൊണ്ടീടിനാർ പിന്നെയുംചെന്നു
സമരംതുടങ്ങിനാർ * ഏവംവിധാതാവുചൊന്നപോലെതന്നെ ഗീ
ർവ്വാണസഞ്ചയംകാലംകഴിച്ചിതു * ഓരായിരംവഷ്മേതാണ്ടുപുക്കതിതു
പാരമ്യാസബലത്തിനാലക്കാലം * ഞാനെന്നഭാവമുള്ളാമാദികളായ
ദാനവന്മാർക്കുള്ളിലുണ്ടായിവന്നിതു * സംസാരവാസനാഗ്രസ്സരായീ
മോഹവാസനായുക്തരായ്തന്നിതെന്നല്ലഹോ! * പാരമാശാപാശബ
ദ്ധരായ്തന്നിതെ ല്ലാരുംകൃപണതപമാൻകൊണ്ടീടിനാർ * സുസ്ഥിര
മായ്വേണ്ടുംമമദേഹമത്ഥംസുഖത്തിനായ്കൊണ്ടുനേടീടണം *
ഇത്ഥംവിചാരംമുഴുത്തുചമഞ്ഞിതു ഹന്താരിലല്പവുംധൈര്യമില്ലാതാ
യി * ഹന്ത!നാംചത്തുപോംചത്തുപോമെന്നുള്ള ചിന്താഹതാശയ
ന്മാരായിവന്നിതു * ഒട്ടുപോലുംബലമില്ലാതെയായ്തീർന്നു കഷ്ടംനിജമ
ന്ത്രിൽനിൽക്കുംടെനെയും * കൊന്നീടുവാൻശേഷിയില്ലാതെകണ്ടായി
വന്നിതുരാഘവ!നീധരിച്ചീടുക* ഇന്ധനംക്ഷീണമായ്തന്നാൽഹവിസ്സി
നെ ഹന്ത!ഭുജിപ്പാൻമതിയാകുമോവഹ്നി? * എന്തിനേറെപ്പറയുന്നു
മരണമോ ത്തന്തരംഗത്തിൽഭയംവാളുന്നിട്ടഹോ! * മൂഢരായീടിനവു
ന്ദാരകാരിക ളോടിയൊളിച്ചുനശിച്ചുപോയിടിനാർ * നാളീകലോ
ചനരാമചന്ദ്ര!'ദാമ വ്യാളകടന്യായ'മെന്നുംഭവിക്കൊലാ * എന്നാല്ല
ഞാൻപ്രബോധത്തിനായ്ചൊല്ലുന്നേനിതുംക്ഷമ്പിൽനന്നാ
യ്ധരിക്കുക * ചേതസ്സുലമവിവേകാന്തസന്ധാനം ഹേതുവായിട്ടിത്ത
രത്തിലാപത്തിനെ * അന്തംവെടിഞ്ഞസംസാരദുഃഖത്തിനായ് ഹന്ത!
കയ്ക്കൊള്ളുന്നലീലയായ്രാഘവ! * എന്നതുകേട്ടുമുനീന്ദ്രനെവന്ദിച്ചു
കന്ദബാണോപമൻരാഘവൻചോദിച്ചു * ദാമൻമുതലായമുവ്വരുമെ
ങ്ങിനെ മാമുനേ!ബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നുളവായ്വന്നു * എന്നുള്ളതെന്നുള്ളി
ലിന്നുള്ള സംശയം നന്നായിനീങ്ങുംവിധമരുൾചെയ്യണം * രാമവാ
ക്യംകേട്ടകൌതുകംകയ്ക്കൊണ്ടു രാമനോടിങ്ങിനെമാമുനിചൊല്ലി
നാൻ * രാഘവ!കേൾപ്രതിഭോത്തരുപികളാകുന്നുദാമാദികളായമു
വരും * സന്ദേഹമില്ലയീനമ്മളുമങ്ങിനെ തന്നെയാകുന്നുപുറമെയി
ല്ലെങ്കുമേ * ഞാനെന്നഭാവമില്ലുനീയെന്നതുമില്ലാ നൂനമിദ്ദാമാദികളു
മില്ലാക്കുനീ * ഇന്ദീവരേക്ഷണ!കേൾപരബ്രഹ്മത്തിൽ നിന്നൊരു

തോന്നലാമജ്ജീവശക്തിതാൻ * ശംബരധ്യാനവിക്ഷുബ്ധയായിട്ട
ഹോ! സന്മതേ!മുന്നായ്സമുല്ലാസമാന്നിതു * ആകയാലീനമ്മളുള്ള
വരല്ലഹോ!രാഘവ!ദാമാദികളുമില്ലെങ്ങുമേ * ശുദ്ധമനസ്തമനോദയം
സർവ്വഗം നിത്യംനിരഞ്ജനംസംവേദനംപരം * ശാന്തംചിദാകാശ
മൊന്നുവിളങ്ങുന്ന കാന്തരവിന്ദായതാക്ഷ!ധരിക്കനീ * ഓത്തീടുകാ
യതിൻശക്തിസമുല്ലാസ മാത്രമാകുന്നുജഗൽസ്ഥിതിരാഘവ! * ഉർവ്വീ
ന്ദ്രസൂനോ!യഥാനുഭ്രതംദ്വന്ദ്വം സർവ്വമിങ്ങേവിച്ചീടുന്നസർവ്വത്ര * ഇല്ലി
ങ്ങനുഭ്രതമെന്നുവന്നീടകിലില്ലൊന്നുമെങ്ങുമെന്നോത്തുകൊണ്ടീടുക *
ശാന്തമായ് സദ്രൂപമാമൊരുവസ്തുതാ നാതതമായിട്ടിവണ്ണംവിളങ്ങു
ന്നു * ആകയാൽശങ്കയുംഭേദവുംകൈവിട്ടു രാഘവ!നീവസിച്ചീടുകെ
ന്നുംസുഖം *

ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം മോക്ഷാഗാനം
സ്ഥിതിപ്രകരണം ദൈമാദ്ധ്യപാഖ്യാനം
പതിനഞ്ചാം സർഗ്ഗം.

ദൈമാദ്ധ്യപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — ആത്മാവിൽവർത്തിച്ചിടുന്നസകലവു മാത്മാവുസ
ർവ്വാത്മകനായിടുന്നവൻ * എന്നിരിക്കെത്തന്റെദൈർഭാഗ്യദൈന്യേ
ന നന്ദനൻവേണംകൃഷിയൊന്നുനേടണം * എന്നേവമുള്ളൊരബു
ദ്ധിയുണ്ടാകുന്ന ധന്യമൊരേ! ഹന്ത!നന്നായ്നിനയ്ക്കുനീ * സത്യം പ്ര
കാശിച്ചിടാതിരിക്കുന്നതീ ബുദ്ധിയുണ്ടാകകൊണ്ടാകുന്നുരാഘവ!* കി
ല്ലില്ലതെല്ലുമീമൂന്നുലോകങ്ങളെ മുള്ളിൽതൃണംകണക്കോക്കുന്നതാര
ഹോ! * യാതൊരാപത്തുമവനെത്തൊടുകയില്ലോക്കുമെഴുംഘംജര
ത്തൃണത്തെപ്പോലെ * നിത്യവുമേതൊരുത്തന്റെചിത്തത്തികൽ സ
ത്യചമൽകൃതിയുണ്ടായ്ടുന്നിതു * നന്നായവനെയഖണ്ഡമാം ബ്ര
ഹ്മമാണ്ഡ മെന്നപോലേക്കാക്കുമോക്കുവോകേശന്മാർ * രാഘവ!മോ
ദമാക്കാണുന്നങ്ങളിൽ രാഗമാക്കുണ്ടായിടുന്നശ്രവണത്തിൽ * സ
ത്യവ്യസനികളാരാണവരാണു മത്തർ,രല്ലാത്തവരൊക്കെയുംമാട്ടകൾ *
ഓക്കുന്നതായായീടുമാപത്തിലു മക്രമല്പവുംചെയ്യാതിരിക്കണം * രാ
ഹുപീയൂഷംകുടിച്ചിട്ടുകുടിയു മാഹന്ത! ചത്താനതക്രമംകൊണ്ടുതാൻ *
പാത്തിട്ടിലാരാണനല്ലുണ്ണങ്ങളാൽ കീത്തിയെപ്പാരമായ്നേടിയിരി
പ്പവർ * വശ്യരല്ലാത്തവരായവക്കേറെവും വശ്യരായുന്നീടുമതുമല്ല
ഹോ! * സംക്ഷയമായ്തുമാപത്തശേഷവു മക്ഷയമായുള്ളൊരൈശ
ര്യമുണ്ടാകും * ഉർവ്വിതാരിലുത്സാഹമാൻപുരുഷപ്രയത്നവുംപാരമാ
യുള്ളൊരുങ്ങാതെ * ശാസ്ത്രപ്രകാരംനടന്നുകൊണ്ടീടുന്ന മർത്ത്യനു
സിദ്ധിച്ചിടാത്തതെന്തൊന്നുള്ള? * ശാസ്ത്രപ്രകാരംനടന്നുകൊണ്ടീട
ണം സിദ്ധികളിൽതല്പരയൊട്ടുമുണ്ടാകൊലാ * ശിഷ്ടമെരേ! ചിര
പ്രകൃതയാകുംസിദ്ധി പുഷ്ടപ്രയത്നംയായ്ഭവിച്ചീടും * ദുഃഖമായാ

സംഭവംകാംക്ഷകൊടിയുമിക്കാമ്പിലീവകയൊന്നുമേപറാതെ * സാധോ!വ്യവഹാരമെല്ലാംയഥാശാസ്ത്രം ചെയ്യകൊണ്ടീടുകകെട്ട പോകേണ്ടനീ * അത്മനത്മന്തെയുണ്ടാക്കിട്ടന്നതാണോത്തുക ണ്ടാൽഭവരോഗദംഭോഗൈഘം * കില്ലില്ലസമ്പത്തുസമ്മാപത്തു താൻ നല്ലതുരാമ!നിരാശയാണേറവും * വാരിജലോചന!രാമ!സ ദാചാര ചാരുചരിതനായ്ഭവിച്ചീടുള്ള * സംസാരസൈഖ്യത്തി ലാഗ്രഹംക്രൂരാതെ വാണുകൊള്ളുന്ന ജീവികതുവൃത്തിക്കഹോ! * ന യസ്സുമേറിയസൽഗുണജാലവും ശ്രേയസ്സുമേറവുംലക്ഷ്മിയോടുംക്രടി* നല്ലഫലത്തിനായ്ക്കണ്ടുവസന്തത്തി ലുല്ലസിച്ചുങ്ങിനെനിന്നകൊ ണ്ടീടുന്ന * വല്ലികളെന്നതുപോലെവിളങ്ങീട മില്ലകില്ലല്ലമെന്നാകി ലുംരാഘവ! * തീർത്ഥങ്ങൾനല്ലതപസ്സുകളെന്നല്ല ശാസ്ത്രങ്ങളെനിവ കൊണ്ടെന്തഹോ!ഫലം * സംസാരസിന്ധുവിൽനിന്നുകരേറുവാൻ സൽസേവകൊണ്ടേകഴികയുള്ളുദ്ധവം *ലോഭവുംമോഹവുംക്രോധവും നാംക്കുനാളേതൊരുത്തന്നുകരഞ്ഞുവന്നീടുന്ന* ശാസ്ത്രപ്രകാരംസ ൽകർമ്മങ്ങളുംചെയ്യ വർത്തിപ്പതാരവൻസജ്ജനമാകുന്ന * ഞാനെന്നതി ന്നുള്ളൊരർത്ഥംഗ്രഹിക്കായ്ക നൂനംചിദംബരത്തിന്നുകളങ്കമാം * ഞാ നെന്നതിന്നുള്ളൊരർത്ഥംഗ്രഹിക്കിലോ നൂനംചിദംബരമായിഭവി ച്ചിടും * നീരജലോചന!ചിച്ഛക്തികയഹ കാരമേഘാവൃതയായുള്ള കാലത്തിൽ * തെല്ലുംപരമാത്മായകുമടതി യുള്ളസിച്ചീടുകയില്ലെ ന്നറികനീ * ഞാനെന്നഭാവമാണക്ഷയസംസാര പീനവൃക്ഷാവലി ക്കങ്കുരംരാഘവ! • എന്നുടെയാണിതെന്നുള്ളതുദ്ധമോ കുന്നായ്ക യുള്ളതൽശാഖകളാകുന്ന * കോമളാകാരൻരഘുകുലനായകൻ മാമുനി തന്നോടുചോദിച്ചിതുതദാ * കാരുണ്യവാരിധേ!പാർത്തുകണ്ടാലഹ കാരമെന്താകാരമാൻള്ളതാകുന്ന * എങ്ങിനെനീക്കാമിതിനെസ്സദേ ഹനോ മംഗലാത്മാവേ!ഗുരോ!വിദേഹൻതാനോ * തള്ളിക്കളഞ്ഞീ ടിലെന്തുചേച്ചീടുള്ളിൽകൃപയോടതുമരുൾചെയ്യണം * ശ്രീരാമ ചന്ദ്രനേറചോദ്യമേവംകേട്ട ഭ്രരിമോദംപൂണ്ടുരചെയ്തമാമുനി * മാ ന്യബുദ്ധേ!രാമചന്ദ്ര!ജഗത്രയേ മൂന്നുവിധത്തിലുണ്ടാത്തീടഹകാ രം * നന്നെന്നറികനീരണ്ടെണ്ണമായതി ലൊന്നാശുള്ളരെക്കളയേ ണ്ടതാകുന്ന * ചൊല്ലാംസകൌതുകംനിന്നോടതുമുന്നം നല്ലവ ണ്ണംനീധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഞാനാണഖിലവുമോർത്താൽപരമാ ത്മാവാണുഞാനച്യുതനായ്നിലങ്ങുന്നവൻ * ഞാനൊഴിഞ്ഞാനുമി ല്ലെന്നുള്ളബോധംതാൻ നൂനമത്യൽകൃഷ്ടമാകുമഹങ്കാരം * ഓക്കുനീ ബന്ധമുണ്ടാക്കില്ലിതുജീവനുകുതനായുള്ളവനുള്ളതായീടുന്ന * ഞാനു ല്ലന്നുനമിക്കാണുന്നതൊന്നുമേ ഞാനൊരുനെല്ലിൻറെവാലിൻമുന യെക്കാം * പാരംചെറിയതാണെന്നബോധംഗുണം ചേരുന്നര ണ്ടാമഹങ്കാരമാകുന്ന * ബന്ധമുണ്ടാക്കില്ലുമോക്ഷമാണിതും ഹന്ത! ജീവന്മുക്തനുള്ളതായീടുന്ന * പാണിപാദാദികളുള്ളൊരുദേഹമി

ഞാനെന്നൊച്ചവാണീടുന്നതുതന്നെ * മൂന്നാമതായുള്ള ഹങ്കാരമേറ്റവും
നിന്ദ്യംരഘുപതേ! ലൌകികമോക്കിടം * സംസാരസന്തതിക്കുള്ള കി
ഴങ്ങാണി താനുള്ളതെക്കളഞ്ഞീടേണ്ടതാകുന്നു * ജന്തുക്കളിലഹങ്കാരം
നിമിത്തമായ് ഹന്ത! കീഴ്പ്പോട്ടുപതിക്കുന്നിതേറ്റവും * ശങ്കിക്കുവാനി
ല്ലചെറുമേയിടുന്ന ഹങ്കാരമേറ്റവുംകളെക്കളഞ്ഞതഹോ! * സാരജ്ഞ
നെയലേ! ധരിക്കുകശിഷ്ടാഹ ങ്കാരവാനായവൻമുക്തനായീടുന്നു * യും
ഗബുധോ! കേട്ടുകൊണ്ടീടതിലൌകി കങ്ങളാമാദ്യത്തെരണ്ടഹങ്കാര
ങ്ങളും * കയ്യൊണ്ടുലൌകികമായിടുംഖപ്രദ മായമൂന്നാമഹങ്കാരംതൃ
ജിക്കണം * ചിക്കന്നുരെപ്പരിത്യജിക്കേണ്ടതും ദുഃഖപ്രദവുമാമീയഹ
ങ്കാരത്തെ * എത്രമാത്രംവിട്ടുവാഴുന്നിതുപുമാനത്രമാത്രംപരംപ്രാപി
ച്ചിടുന്നിതു * ഹോരാമ! മുമ്പിലോതീടിനരണ്ടഹങ്കാരങ്ങളേബ്ഭുശംഭോവി
ച്ചിരിക്കുന്ന * സൽപുമാനായവനത്യുത്തമമായ തൽപദംപ്രാപിക്കുമി
ല്ലകില്ലേതുമെ * പിന്നെയാരണ്ടഹങ്കാരങ്ങളുംവെടി ഞെന്നുമഹങ്കാ
രമൊന്നുമേക്രൂടാതെ * വർത്തിപ്പവൻതന്നെയത്യുച്ചമാംപദമെത്തിയ
സൽപുമാനെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * ഈദേഹമാണുഞാനെന്നുള്ള ഭാവമി
ല്ലാതെകണ്ടുള്ള ദേഹാവസ്ഥയോക്കുകിൽ * രാമ! മഹാപുണ്യഹേതുവാം
ശ്രേയസ്സുമാമേഹമായതുതന്നെപരംപദം * ഹേസരോജേക്ഷണ! നന്നാ
യിനിഷ്ടമാസദ്ധസ്ഥിതിചൊല്ലാംശ്രവിക്കനീ * ദാമാദികളുടെവ
ത്തമാനംമഹാ കേമനാംശംബരൻകേട്ടാശുകോപിച്ച * വൃന്ദാരകന്മാ
രെയെല്ലാമൊട്ടുക്കുവാൻ പിന്നെയുമോരോവഴികളോത്തീടിനാൻ *
ഞാൻമുമ്പുമായയാൽസൃഷ്ടിചെയ്തീടിന ദാമാദികൾക്കാത്മബോധ
മില്ലായ്കയാൽ * കഷ്ടമഹങ്കാരമുണ്ടായിവന്നിട്ടു കെട്ടുപോയീടിനാ
രെന്നതുകൊണ്ടിനി * അധ്യാത്മശാസ്ത്രമറിഞ്ഞുവിവേകമാ ന്നുത
മന്മാരായിടുന്നാദൈത്യന്മാരെ * മായയാൽസൃഷ്ടിചെയ്തീടുന്നതുണ്ടു
ഞാ നായവരേറ്റവുംതത്പദംഗ്രഹിക്കയാൽ * മിത്ഥ്യയായുള്ളോരഹം
കൃതിയല്പവു മുൾത്തടത്തിങ്കലുദിച്ചീടുകയില്ലാ * നന്ദേഹമല്പവുമില്ലി
ങ്ങവരാശു വൃന്ദാരകന്മാരെയൊക്കെയൊട്ടുക്കിടും * ചേതസ്സിലേവ
മോത്തിഗ്രഹിമായയാൽ താദൃശന്മാരായമൂന്നുദൈത്യന്മാരെ * അംബു
ധിബുൽബുദജാലത്തെയെന്നപോ ലംബുജലോചന! സൃഷ്ടിചെയ്തീടി
നാൻ * നന്നായവരറിയേണ്ടതറിഞ്ഞവ രെന്നല്ലവക്കറിവില്ലാത്തതി
ല്ലൊന്നും * രാഗവുംദ്വേഷവുമില്ലവക്കൊന്നിലും രാഘവ! കർമ്മമില്ല
വക്കില്ലവും * മുമ്പുപിമ്പൊന്നുംവിചാരിക്കുകയില്ല സംഭവിക്കുന്നതു
പോലെവർത്തിച്ചിടും * ഭീമനെന്നുംഭോസനെന്നുദ്ധനെന്നു മാമുന്നു
പേക്കുള്ള നാമങ്ങളാകുന്നു * ഈലോകമെല്ലാമവരൊരുപുല്ലെന്നുപോ
ലേകരുതുന്നവരാണരാഘവ! * അത്യന്തമുത്തമന്മാരാമവരാശു ദൈ
ത്യാധിപനായശംബരൻചൊല്ലുയാൽ * ഘോരമായീടുന്നസംഗരം
നിർജ്ജരന്മാരോടനേകസംവത്സരംചെയ്തിതു * ഞാനാണിതെൻറെ
യാണെന്നുള്ള ഭാവമാ ജ്ഞാനവന്മാക്കുള്ളിലുണ്ടായ്കയുംവിധെയ * ആരാ

ണ്ണാനായതെന്നവിചാരത്താൽ തീരെയതില്ലാതെയായ് ചമഞ്ഞീ
ടുന്നു * രാഗവും ദ്വേഷവുംഞാനെന്നഭാവവും രോഗജരാമരണാദിയിൽ
ഭീതിയും * ദൂരെക്കളഞ്ഞിട്ടസന്തതംപ്രാപ്പാത്ഥ കാരികളായ്സ്സദ
ശികളായി * മാനസംചെറുംചലിക്കാതഹോവത്ത മാനാനവത്തി
കളായ്മരുവീടുന്ന * വീരരാംദാനവന്മാരാൽസുരസൈന്യ മോരാതെ
ധൃത്തരായുള്ള ജനങ്ങളാൽ * മട്ടുവിട്ടേറെറംഭ്രമിച്ചുചലവിധ ദുഷ്കൃത്യ
ത്തിനായ്യൊണ്ടുപായോഗിക്കും * പുഷ്ടധനംപോലെനഷ്ടമായ്വന്നിതു
ശിഷ്ടമെയലേ!രാമചന്ദ്ര!ധരിക്കനീ * ഭീമഭോസാഭികളോടെതുതെററ
വു മാമയമാന്നോരുഗീർവ്വാണവാഹിനി * ഭംഗ്യാഹിമാദ്രിയിൽനി
ന്നൊഴുകീടുന്ന ഗംഗയാണെന്നുതോന്നീടുംവിധംതദാ * വേഗേന
പാഞ്ഞുവാരാത്തയായീടുന്ന മേഘാവലിതാൻമഹീധ്രത്തെയെന്ന
പോൽ * ക്ഷീരാബ്ധിയിൽപള്ളിനിദ്രചെയ്തീടുന്ന നാരായണനെശ്ശര
ണംഗമിച്ചിതു * കാരുണ്യസാഗരൻനാഥനനന്തരം ഘോരമാംസംഗ
രത്തിങ്കലദ്ദൈത്യരെ * ചക്രവഹ്നിജ്വാലകൊണ്ടുദഹിപ്പിച്ച ചിക്ക
നവൈകുണ്ഠലോകംഗമിപ്പിച്ചു * ആകയാൽമാനസംവാസനയാല
ഹോ! രാഘവ!ബലാമാകുന്നുധരിക്കനീ * കില്ലില്ലവാസനയില്ലാത്ത
മാനസം മല്ലവിലോചന!മുക്തമാകുന്നിതു * കല്യാണവാരിധേ!ചെ
റുമേവാസന യില്ലാതെയാക്കണംനീവിവേകത്തിനാൽ * സത്യമാ
യുള്ളതുനന്നായറിഞ്ഞീടി ലുംതാരിൽവാസനയില്ലാതെയായ് വ്വരും *
നന്നായിവാസനനീങ്ങിയെന്നായിടി ലെണ്ണയില്ലാത്തവിളക്കെന്നതു
പോലെ * നൂനംമനസ്സുശാന്തമായ്വന്നിടും മാനസേനന്നായ്ധരി
ച്ചീടുകസാധോ! *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷാഗാനം
സ്ഥിതിപ്രകരണം ഭീമാദ്ഭുതാഖ്യാനം
പതിനാറാം സർഗ്ഗം.

ഭാഗ്യരാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ— താപിഞ്ഛനീലകളേബര!കേകിക്കുവോപത്ര
വകരംസംസാരസങ്കടം * ദൂരെനീങ്ങീടുവാൻതൻറെചേതസ്സിനെ ത്തീ
രേനശിപ്പിക്കുതന്നേവഴിയുള്ളു * ജ്ഞാനസമ്പാദകഥിക്കാമിയുകേ
ട്ടുമുനസേനനായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഭോഗത്തിലുള്ളിച്ഛബന്ധ
മാകുന്നുത ത്യാഗമാകുന്നുമോക്ഷമെന്നോതുന്നു * അന്യശാസ്ത്രങ്ങ
ളെക്കൊണ്ടെന്തിഹഫല മൊന്നുമാത്രംനീസദാപിചെയ്തീടണം * ന
ന്നെന്നിഹതവതോന്നുന്നവവിഷം വഹ്നിയെന്നീവകപോലേകരുത
ണം * നന്നായ്നിഷ്ടമങ്ങളായഭോഗങ്ങളെപ്പിന്നെയുംപിന്നെയുമാലോ
ചനചെയ്യ * ചേതസാതള്ളിക്കളഞ്ഞുസേവിക്കുകിൽ വീതസന്ദേ
ഹംസുഖമുളവായ്വരും * ചിത്താബ്ജമുദയമായീടുന്നിതുനാശം ചിത്തനാ
ശംതന്നെയാണുമഹോദയം * ജ്ഞാനിതൻമാനസംനാശമാന്നീടുമ

ജ്ഞാനിതൻമാനസംശ്രുംഖലയാകുന്നു * ജ്ഞാനിതൻമാനസമാനന്ദ
മല്ലാക്കു കാനന്ദമല്ലാത്തതുമല്ലാഘവ! * ഒത്താൽചലവുമചലവു
മല്ലതു സത്തുമസത്തുമല്ലാത്തതായീടുന്നു * എന്നല്ലിവയുടെമദ്ധ്യവുമ
ല്ലായതിന്നതെന്നൊരുപാൻവയ്യാത്തതാകുന്നു * എന്നതുകേട്ടാശ്രീ
ജീവലോചനൻ ധന്യൻമുനിനാഥനോടുമോദിച്ചിതു * ഈവിശ
മോക്കിൽവിശ്വാതീതമാംചിദാത്മാവിൽവിളങ്ങുന്നതെങ്ങിനെയാ
കുന്നു * എന്നുള്ളതിന്നിയുംബോധംവളരുന്നതിന്നരുൾചെയ്തീടവേ
ണമെൻസൽഗുരോ * രാമവാക്യംകേട്ടകേതുകംകയ്ക്കൊണ്ടു മാമുനി
പിന്നെയുംചൊല്ലിത്തുടങ്ങിനാൻ* എങ്ങുംനിറഞ്ഞുള്ളതായദ്വൈതാകാ
ശമെങ്ങിനെകാണാതിരിക്കുന്നുസൂക്ഷ്മത്താൽ*രാമ!നിരംശമാംചി
ത്തടാവമങ്ങിനെസർവ്വഗമാകിലുംകാണാതിരിക്കുന്നു* സങ്കല്പമല്പവുമില്ലാ
ത്തതായ് ചാരുപങ്കജാക്ഷ!സർവ്വസംജ്ഞാരഹിതമായ്* അംബരത്തെ
ക്കാളൊരന്തരുപങ്കായിസന്മതേ!സച്ഛമായ് ജ്ഞാനികളായോരിൽ*
നിഷ്കളരൂപമായ്പാരമജ്ഞന്മാരിലോകർക്കുകളങ്കസംസാരസ്വരൂപമാ
യ് * നിത്യമായുള്ളൊരബ്ബോധംസ്വമാത്മാവെന്നിത്യാദിനാമങ്ങൾ
പൊല്ലപ്പെട്ടന്നിതു * വാരാന്നിധിതന്നിൽനിന്നന്യമല്ലാതെ പാരിച്ച
ഫേനംതിരമുതലായുള്ള * നാനാസ്വരൂപതവാങ്മയിലെങ്ങിനെ കാ
ണാവിളങ്ങുന്നതോക്കെരാഘവ!*ഞാനെന്നതുംപിന്നെനിയെന്നതുമു
ള്ള നാനാസ്വരൂപചിത്സാഗരത്തിങ്കൽ* ചിന്മാത്രമായതിൽനിന്നു
വേറല്ലാതെ നിർമ്മലബുദ്ധി!തഥൈവശോഭിക്കുന്നു* അജ്ഞാനികളി
ലസ്വസ്വഭാവംപാർക്കിലത്യഗ്രസംസാരസഞ്ചയഗർഭിണീ * ജ്ഞാനമു
ള്ളോരിൽപ്രകാശസ്വരൂപിണീ നിനിനച്ചീടഭിന്നാത്മികാസർവ്വത്ര*
ചിന്തിക്കുകിലനുഭൂതിവശാലയി സന്തതംഹന്ത!കർമ്മാദിപ്രകാശിനീ*
സ്വാദിനീസർവ്വഭോഗാനാമിഹഭവ ഭോഗിനാംസൽഗുണാംഭോനിധേ
ർഭാവനീ * ചിത്തിതൊരിക്കലുമസ്തമിക്കില്ലഹോ ചിത്തേധരിച്ചീടുടി
ക്കുന്നതുമില്ലാ * നീകേളിരിക്കില്ലെഴുനെല്പതുമില്ല പോകയുമില്ലവ
രികയുമില്ലെങ്ങും * അനുഭവത്തിക്കുന്നതില്ലായതോർത്തീടി ലനുഭവത്തി
ക്കുന്നതില്ലെന്നതുമില്ലാ* നിർമ്മലാകാരയായീടമച്ചിത്തുതാ നംബുജാ
ക്ഷ!സ്വയമാത്മാവിൽവാണഹോ * ലോകമെന്നോരുംപ്രപഞ്ചസ്വ
രൂപമായ്ക്കാകുസ്ഥമെന്നേലവിജൃംഭിച്ചിടുന്നിതു* ചിദ്രൂപമായത
ഹോപരിപൂർണ്ണമായ്ശ്രുതബുദ്ധേ!കേളിതസ്വരൂപമായ്* കാരുംപ്ര
കാശമായ്നല്പന്ധകാരമായ് രാമ!നിരംശമതായംശുദ്ധാരിയായ് * ത
ന്നേറസങ്കല്പംനിമിത്തമായ്ചാൻതന്നെ നന്നായനന്തപദത്തെവെടി
ഞ്ഞതായ് *ഞാനിചനെന്നഭിമാനിച്ചുമെല്ലവേജീവഭാവത്തെഗ്രഹിച്ച
തായീടിന * ചിത്സ്വഭാവശക്തിനാൽസംസാരിയായ്നിന്നു നാനാത്വ
മേറവുംപൂണ്ടിച്ചിട്ടംവിധൌ * ഭാവമഭാവംഗ്രഹിതമൽസൃഷ്ടമി ത്യേ
വംവിധമായഭേദമാന്നിട്ടഹോ * പുരുഷകത്തിനെസ്സന്ദശതങ്ങളാൽ
ചെയ്യുന്നചെയ്യാതിരിക്കയുംചെയ്യുന്നു * ഇതഥംസ്ഥിരബലാകാരങ്ങ

ളായിട്ട വത്തിച്ചിടുന്നസംസാരസമൂഹങ്ങൾ* ബ്രഹ്മസ്വഭാവാലുളവായ് നശിക്കുന്ന സന്മതേ!സർവ്വത്രപിന്നെയുംപിന്നെയും * നന്നായ് ചിദാഭാസമാകുമാകാശത്തി ലുണ്ടുംനിമിത്തംസരിത്തുകളെങ്ങിനെ * കാണപ്പെടുന്നിതുചിത്തത്വമായതിൽ കാണുന്നിതീസൃഷ്ടിദൃഷ്ടികളെത്ഥാ* ഹേരാമചന്ദ്ര!മദത്തിനാൽതാനൊന്നു മാറിയതായിട്ടതോന്നുന്നതുപോലെ*പരമവിദ്യാനിമിത്തമായ് ചിൽഭാവം വേറെയൊന്നായതുപോലെയിരിക്കുന്ന * നാമരൂപസംപ്രപഞ്ചാദികളെനീ യാതൊന്നുകൊണ്ടറിഞ്ഞീടുന്നരാഘവ!*കില്ലില്ലതുതന്നെയാത്മാപരംബ്രഹ്മമെല്ലാടവുംനിറഞ്ഞായതിരിക്കുന്ന* ഇക്കണ്ടതൊക്കെയുംബ്രഹ്മമാണന്യമായ് സൽഗുണാബ്ധേമലമെന്നുള്ളതില്ലഹോ*കല്ലോലജാലംകളിക്കുംവിധൌവെള്ളമല്ലാതെപൂഴിപൊങ്ങീടാസമുദ്രത്തിൽ • വഹ്നിയിലുഷ്ണമൊന്നല്ലാതെമറ്റായതൊന്നുമേയില്ലാതിരിക്കുന്നതുപോലെ*ലോകത്തിലപ്പരബ്രഹ്മമെന്നല്ലാതെ രാഘവ!രണ്ടാമതില്ലയാതൊന്നുമേ * ഒന്നാമതായിട്ടുമംമുതലായവ തന്നുടെശിഷ്യനണ്ടാക്കിവെച്ചീടണം* ധന്യമെയലേ!ബ്രഹ്മമാണോക്കനീശ്രുതി നെന്നുള്ളതമ്പോടുപിമ്പറിയിക്കണം * അത്മപ്രബുദ്ധനായീടുമജ്ഞാനിയോ ടിത്തത്വമോർക്കാതുരചെയ്തിടുന്നവൻ * സന്ദേഹമില്ലമഹാനരകങ്ങളിൽ ചെന്നുപതിച്ചീടുമെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * രാഘവ!കേവംകനിസ്സങ്കല്പനായഹോ ഭോഗേച്ഛയല്പവുമില്ലാത്തവനായി * നല്ലറിവുള്ളവനായനിന്നെപ്പോലെയുള്ളവൻതന്നോടവിദ്യാമലമേതും • ഇല്ലാത്തതാണെന്നുചൊല്ലിയാൽ ബോദ്ധ്യമാമല്ലാത്തവനതുഗോചരമായ്വരാ * കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണധരിച്ചീടുകിടപ മുണ്ടെന്നുവന്നീടിലുണ്ടാംപ്രകാശവും * ഭാസ്വരനുണ്ടെങ്കിലുണ്ടായ്വരുംപക വോക്കപൂവുണ്ടെങ്കിലുണ്ടായിടുംമണം • നന്നായ്ധരിക്കചിത്തുണ്ടെങ്കിലുണ്ടായി വന്നീടുമിജ്ജഗത്തെല്ലാംതുണാംബുധേ! * സന്ദേഹമില്ലിതുസർവ്വംതോന്നലാകുന്നുപാത്താൽ പരമാർത്ഥത്തിലില്ലൊന്നും * ഇത്ഥംഗുരുവരൻതന്നെറവാക്യംകേട്ട പൃഥ്വീന്ദ്രപുത്രനീവണ്ണമുണർത്തിനാൻ * ക്ഷീരോദകക്ഷിസമാനകളായഹോ പാരംതുഷാരമലദീപ്തികളായി * ഗംഭീരകളായ്ചിത്തകളായ്ഭവാനബ്ധോതോടുന്നഗീതകളാലഹം * ബോധിതനായിട്ടുസാന്ദ്രതംശിതവും ദ്യോതവുമല്ലാമുന്നുവഷ്ത്തുവിൽ * നന്നായിളകുംഘനങ്ങളാൽവാസരമെന്നതുപോലെപ്രകാശവുമാന്ധ്യവും * പാരാതടിക്കടിപ്രാപിച്ചിടുന്നസംസാരാണ്ണവത്തെക്കടത്തുംകൃപാനിധേ! * സർവ്വാത്മകനേകനപ്രമേയൻപരൻ നിർവ്വാദമാത്മാവനന്തനായുള്ളവൻ * നിത്യപ്രകാശനായീടുന്നവനെന്നു മസ്മദ്മിക്കാത്തോരുസാരമാന്നുള്ളവൻ * എന്നിരിക്കഹന്ത!സൽഗുരോ!സങ്കല്പ മെന്നുള്ളതെങ്ങിനെയുണ്ടായിവന്നിതു? * ഇത്തരംശ്രീരാമഭാഷിതംകേട്ടിട്ട

മുത്താന്മാമുനിചിനെയുംചൊല്ലിനാൻ * തത്വാർത്ഥമായുള്ളതാ
ണെൻറുഭാഷിത മതുയുമോത്തീടസമർത്ഥമല്ലേതും * പൂർവ്വാപരവി
രോധങ്ങളുമില്ലൊന്നും കാവ്വർണ്ണനന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഒട്ടുമേ
സന്ദേഹമില്ലേക്കു നീജ്ഞാന ദൃഷ്ടിതേരാഘവ! പാരംപ്രസന്നയായ് *
നന്നായ് പ്രബോധംവിതതോദയമായി വന്നീടിലെൻവചോദൃഷ്ടിബ
ലാബലം * സ്വസ്ഥനായ്യാണുശരിയായ് ഗ്രഹിച്ചീടു മുൾത്താരിലാ
യതറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുനീ * തന്നെക്കെട്ടപ്പാനൊരുങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ട വ
ന്നുള്ളോരുത്തമയാകുമവിദ്യയാൽ * നിർദ്ദോഷദോഷാപഹാരിണിയാം
വിദ്യ നിശ്ചയമൽഭ്രതയാകുന്നുരാഘവ! * അസ്മൽസ്വരൂപത്താൽഗ്രമിക്ക
ന്നിതുചാരു മുത്തേ!മലത്തെക്കളയുന്നിതുമലം * നൂനംവിഷത്തെനാ
ശിപ്പിച്ചിടുംവിഷം നീനിനച്ചീടരികൊല്ലുമാതിയെ * ഈവണ്ണമു
ള്ളോരവിദ്യനശിച്ചിട്ട ജീവികഠംക്കേറവുമാനന്ദമേകുന്നു * ആക്കം
കഴിവില്ലതിൻസ്വരൂപംകാണ്മാൻ നോക്കുവാൻചെന്നാലതുനശി
ക്കുന്നുതം * സൂക്ഷ്മത്തിലിമിയയില്ലാത്തതാണെന്നു സൂക്ഷ്മബുദ്ധേ!ന
ല്ലവണ്ണംനിനച്ചുനീ * ജ്ഞാനിയായ്തീർന്നുപരാത്മൈക്യമാർന്നീടിൽ നു
നമീമായാസ്വരൂപമറിഞ്ഞിട്ടും * ജ്ഞാനംനിനക്കുദിച്ചീടുന്നതുവരെ
മാനസേമായയില്ലാത്തതാണെന്നേവം * എന്നുടെവാക്കിനാൽനന്നാ
യിനിശ്ചയിച്ചുനപാഹംസാധോ!വസിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഒക്കെയുംബ്ര
ഹ്മമെന്നാരുഭാവിക്കുന്നു മുത്തിഭോക്കായവനായവനാകുന്നു * മായയാ
ണീഭേദബുദ്ധിയെന്നോർത്തീട കായതുസർവ്വാത്മരെക്കളയേണം * ഈ
മഹാമായാനദിയുടെപാരത്തെ രാമ!സ്വരൂപസാക്ഷാൽകാരമെന്നി
യേ * പ്രാപിക്കുകയില്ലചിന്തിക്കുതക്കയമാംപദമാണെന്നുചൊല്ലുന്നു
വിദ്വാന്മാർ * ഈമായയുണ്ടായിവന്നതെങ്ങുന്നെന്നു നീമനക്കാമ്പിൽ
വിചാരിക്കുകവേണ്ടാ * എങ്ങിനെയില്ലാതെയാക്കാമിതിനെയെന്നി
ങ്ങിനെയുള്ളവിചാരമുണ്ടാകണം * ക്ഷീണിച്ചുമായനശിച്ചീടിലെങ്ങു
നിന്നാണിതുണ്ടായ്വന്നതെന്നുമിതിൻസ്വരൂപം * എങ്ങിനെയുള്ളതാണെ
ന്നുമില്ലാതായതെങ്ങിനെയാണെന്നുമെല്ലാമറിഞ്ഞിടാം * ആകയാൽ
നീസർവ്വരോഗാസ്പദഭ്രാന്ത യാകുമവിദ്യതാൻനിന്നെയൊരിക്കലും * ഇന്നി
മേൽബാധിച്ചിടാതിരിപ്പാൻവേണ്ട വണ്ണംശ്രമംചെയ്കകൊണ്ടീടുക
വേണം * വാതമാകാശത്തിലായ്രയംക്രൂടാതെ ഹേതുപരമ്പരാവിനാസ
മ്പരിക്കുംപോലെ * ആത്മാവിലെപ്പൊഴുമാത്മശക്ത്യാപരമാത്മാവു
ലോലതപമാൻകൊള്ളുന്നിതു * സച്ചിന്മാകുംചിത്സമുദ്രംനിജപരി
സ്പന്ദങ്ങളാൽസ്ഫുരിച്ചീടുന്നിതാത്മാവിൽ * ആകയാലായതഖണ്ഡമേകാ
ത്മകമാകുന്നിതെന്നുദ്ധമായ്നിനയ്കനീ * ചിന്മഹാംഭോനിധിതന്നി
ലാച്ചിദ്ശക്തിസന്നതകിഞ്ചിൽക്ഷുഭിതസ്വരൂപമായ് * തത്തൈവത
ദ്രൂപയായസ്ഫുരിക്കുന്നി തബ്ധിതന്നിൽതിരമാലകണക്കഹോ * സൽ
ഗുണാബ്ധേ!ശ്രവിച്ചാലുംക്ഷണംസർവ്വ ശക്തിതയാസ്ഫുരിക്കുന്നിതാദ്യേ

വിതാൻ * ദേശകാലക്രിയാശക്തികളോക്കാതെ തോഴികളെന്ന പോൽപ്രേരണചെയ്യുന്ന * ചിദ്വേവിതാൻസ്വസ്വരൂപമറിഞ്ഞേ റ മുത്തമമായപദത്തിൽവാണീടിലും * തന്നുടെരൂപംപ്രമത്തയായിപ്പരി ഭ്രിന്നമായിട്ടഹോഭാവിച്ചുകൊള്ളുന്ന * ഈശ്വരണ്ണമദ്വേവിതന്റെരൂപത്തിനെ ഭ്രാവിച്ചുകൊള്ളുന്നതെപ്പോളപ്പോൾതന്നെ * നാമസംഖ്യാദികളായുള്ളദൃഷ്ടികളാമഹാദേവിയെപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്ന * ഹോമചന്ദ്രവികല്പൈഘകല്പിതാകാരംപരംദേശകാലക്രിയാസ്പദം * ചിത്തിന്റെരൂപംസുമതേ!മഹാന്മാരാൽ ക്ഷേത്രജ്ഞനെന്നുപറയപ്പെടുന്നതു * ക്ഷേത്രജ്ഞനെന്നുചൊല്ലീടുന്നതിന്നത്ഥമോർത്തുകൊണ്ടീടുകജീവനെന്നാകുന്ന * ജീവനംപിന്നീടുവാസനയെബ്ഭ്രശംഭാവിച്ചഹങ്കാരതയെഗ്ഗമിക്കുന്ന * കേളഹങ്കാരംകളങ്കിയതാനിശ്ചയാത്മികയായൊരുബുദ്ധിയായീടുന്ന * ബുദ്ധിസങ്കല്പകലിതയായിഗ്ഗ ബുദ്ധേ!മനനാസ്പദത്തെഗ്ഗമിക്കുന്ന * മന്ദംഘനവിയല്പത്താൽമനസ്സുബാഹ്യേന്ദ്രിയതത്തെഗ്ഗമിച്ചുകൊള്ളുന്നിതു*കൈകാൽമുതലായതുള്ളകളേബരമാകുന്നതോത്തീടിലിന്ദ്രിയജാലംതാൻ*ഹേ! സരോജേക്ഷണനീകേപംക്ഷസംകല്പവാസനാരജ്ജുവിനാൽട്ടശംബുരോനായ് * ജീവനേകംദുഃഖജാലപരീതാത്മാ യായിക്രമേണനീചതാമാന്നീടുന്ന * ഇത്തരംശക്തിമയമായിരിക്കുന്ന ചിത്തുതന്നേഘനാഹങ്കാരമായിട്ട * കോശകാരക്രിമിയെന്നപോലേതന്റെ യാശയാൽബന്ധനംപ്രാപിച്ചിടുന്നിതു * സന്മതേ!കേപംസ്വസങ്കല്പിതശബ്ദാദിതന്മാത്രജാലകാഭ്യന്തരവർത്തിയായ് * ശൃംഖലാബദ്ധോപമ്യാസ്വൻകണക്കതു സങ്കടപ്പെട്ടുകൊണ്ടീടുന്നപാരമായ് * മാനസംബുദ്ധിനൽജ്ഞാനംക്രിയപിന്നെ മാനവേന്ദ്രാത്മജകേട്ടീടഹങ്കാരം * പുഷ്കരംനൽപ്രകൃതിമായാമല മായ്വുബുദ്ധേ!നീധരിക്കകർമ്മബന്ധം * ചിത്തമവിദ്യയെന്നെല്ലാക്കുവാന്മതയെ നിന്തരമെല്ലാമതിനെപ്പറയുന്ന * ഭാശരഥേ!നീധരിച്ചുകൊണ്ടീടാശാപാശവിധായകമാംപ്രയോജനം* ചിന്തിച്ചുകണ്ടിടിലൊന്നുമില്ലാത്തതാ യന്തംപെടിഞ്ഞോരിസ്സംസാരമൊക്കയും * ആലിൻറെവിത്തുനല്ലാലിനെയെന്നതു പോലെയുള്ളിൽധരിച്ചീടുന്നതായ്സദാ * ചിന്താനലശിഖാദഗ്ധമായിക്രോധമാംപെരുമ്പാമ്പിനാൽചവ്വിതമായുരം * കാമാബ്ധികല്ലോലമാലാഹതമതായാത്മചിന്താമഹൻതന്നെമറന്നതായ് * നിത്യവുംകഷ്ടപ്പെട്ടുന്നമനസ്സിനെ ഹസ്തിയെച്ചേറ്റിൽനിന്നെന്നതുപോലെനീ * സത്വരാനന്നായിടിച്ചുകേറ്റുവാനത്യന്തമുദ്യമംചെയ്യണംരാഘവ!*ഘോരജരാമരണാടവിഷാഗ്നിയേറ്റെരിമൂർദ്ധരിച്ചുകിടക്കുന്നതായഹോ * പുണ്യപാപപ്രസരിപീഡിക്കയാൽ നന്നെവലഞ്ഞോരുതന്റെമനസ്സിനെ * കാരുണ്യമോടുംകരേറ്റാത്തവൻനരാകാരമാൻപ്പേറുന്ന രാക്ഷസനാകുന്ന * ഈവിധംസംസാരഭാവനയോടുചിൽ ഭാവമായീടുന്നജീവജാലംപരം * ഇന്ദീവരദളലോചന!നിർത്തരം തന്നിൽനി

ന്നാശ്രുജലൌഘംകണക്കഹോ! * മായാസഹിതമാംബ്രഹ്മത്തിൽനി
ന്നുള വായിവരുന്നതിന്നറിമില്ലേതുമേ * പണ്ടുള്ളവായിതിന്നില്ലൊരു
സംശയ മുണ്ടായ്വരുന്നതുണ്ടിപ്പൊഴുമങ്ങിനേ * മേലാലുമുണ്ടായ്വരുമ
റിഞ്ഞീടുക നീലാംബുദചാരുവിഗ്രഹ! രാഘവ! * ചാരുബുദ്ധേ! ചില
ക്കാട്ടുതെജന്മമാം തുറിൽപരമായിരിക്കുംചിലക്കഹോ! * ജന്മമസം
ഖ്യമെടുത്തിരിക്കുംചിലരംബുജാക്ഷ! ചിലരോക്കരുണേമൂന്നാ * കി
ന്നരഗന്ധർവ്വവിദ്യാധരർചില രെന്നല്ലുരാമ! മഹോരഗന്മാർചിലർ * ആ
ദിത്യശീതാംശുപാശിഗംഗാധര മാധവാംഭോരുഹസംഭവന്മാർചി
ലർ * ഭൂതലേഭൂദേവഭൂപാലകോരുജ പാദജന്മാരായിരിക്കുന്നവർചി
ലർ * ഉല്പലാക്ഷ! ചിലർപുണ്യൌഷധിപത്ര സൽഫലമൂലപതംഗ
ങ്ങളാകുന്ന * താലതമാലകദംബജംബീര കസാലാദികളായിനിൽക്കു
ന്നിതുചിലർ * രാമ! മഹേന്ദ്രമലയസഹ്യാചലഹേമാദ്രിമന്ദിരശൈലാ
ദികളംചിലർ * ക്ഷാരംദധിഘൃതംക്ഷീരംകരിമ്പിൻറെ നീരുതേൻശു
ദ്ധജലമെന്നിവയായ * നല്ലസമുദ്രങ്ങളായിരിക്കുന്നിതു കല്യബുദ്ധേ! ചി
ലരെന്നുധരിക്കനീ * ദിക്കുകളായിരിക്കുന്നചിലർചിലർ പൊൽക്കൊ
ണ്ടിടുന്നസരിത്തുകളാകുന്ന * ഓത്തിടടികൊണ്ടുപന്തുകളെന്നപോൽ
മൃത്യുവിനാൽഹതന്മാരായ് സദാകാലം * ഒരുന്നത്യമാംകൊണ്ടീടുന്നി
തുചില രിന്ദുബിംബാനനകീഴ്പ്പോട്ടുവീഴുന്ന * ജന്മങ്ങളേറാമെടുത്തുക
ഴുങ്ങീടുമംബുജനേത്ര! വിവേകമില്ലായ്കയാൽ * പിന്നെയുംസംസാരസങ്ക
ടത്തിൽപതിക്കുന്നിതുകഷ്ടം! നിതരാമബുധന്മാർ * രാഘവ! കേൾക്ക
നീമോഹത്തിനാൽമൂന്നുലോകത്തെയുംഭമച്ചീടുമീമായതാൻ * പാ
രംപരന്നതായീടുംതിരമാല വാരാന്നിധിതന്നിലെന്നപോലേസദാ *
നന്നായുരമപദത്തിങ്കലുണ്ടായി വന്നുവളർന്നുശിക്കുന്നിതുവൃഥാ * ഇ
ത്തരംതൻഗുരുചൊന്നവാക്യംകേട്ടു മുത്താൻഹൃത്തിലത്യുത്തമൻരാഘ
വൻ * ശൽഗുരോ! ജീവൻമനഃപദമാന്നിട്ടു ചൊഴുക്കൊണ്ടിടുന്നവൈ
രിഞ്ചമാകുംപദം * കയ്യൊണ്ടതെങ്ങിനെയാണെന്നറിവതി ന്നുംക്കാ
മ്പിലാഗ്രഹമുണ്ടെന്നുണർത്തിനാൻ * രാമചന്ദ്രൻതൻറെചോദ്യംശ്രു
വിച്ചുറ മാമോദമുൾനിറഞ്ഞുനാതീടിനാൻ * ബ്രഹ്മശരീരഗ്രഹ
ണക്രമമിഹ ഞാന്മഹാബാഹോ! കഥിക്കാംശ്രുവിക്കനീ * ലോകസ്ഥി
തിയിതുകേട്ടുകൊണ്ടീടുകിലാകെയറിഞ്ഞീടുമില്ലകില്ലേതുമേ * ശ്രുദ്ധ
ബുദ്ധേ! കേൾക്കദേശകാലാദികം കൈത്താരുതാമാത്മതത്വംസ
ശങ്കുടിയാൽ * എന്നഹോ! ദേശകാലാദികവിതമാ കുന്നവപുസ്സുക
യ്യുള്ളുന്നുചിലയായ് * ജീവപര്യായമാംതദ്രൂപമന്നതാൻ കേവ
ലംവാസനാധീനമായിത്തീന്നു * പാരംകലനാകലനോന്മുഖമായി
ലോലമായീടുമനസ്സായ്ചേർക്കുന്നു * പുണ്യരഘോദ്വഹ! കേട്ടീടുനീമന
സ്സുകൃതിതാൻനന്നായ്നിചാരമാന്നാദിയിൽ * സപ്തപ്രയായിസ്ഥൂബീജ
രസോന്മുഖിയായീടുമാകാശഭാവനയെക്കുന്നാൽ * ഭാവിച്ചുകൊള്ളു

ന്നുപിന്നെയാമാനസം ഭവൽസൂനോ!ഘനതയെപ്രാപിച്ച * സന്മാ
ന്യ!ഹേ!ഘനസ്പന്ദക്രമൽസ്പർശം തന്മാത്രഭാവനാപൂർവ്വകമായുള്ള *
വായുവിൻസ്പന്ദവുംമോചിച്ചുകൊള്ളുന്നു നീയിതുനന്നായറികമഹാമ
തേ! * വിശ്വംനിറഞ്ഞൊരുശുദ്ധകീർത്തേ!ശബ്ദ സ്പർശപരുഷങ്ങളാ
യിരുന്നീടുന്ന * ആകാശവായുക്കളോടുക്രൂടിദ്ധാ ഭ്യാസവശാലതി
യായസംഘർഷത്തിൽ * നിന്നഹോരാമ!ധരിക്കുമനസ്സുതാൻ വഹ്നി
യായിട്ടസമുത്ഭവിക്കുന്നിതു * താദൃഗ്ഗുണഗതമാകിയമാനസം താൻര
സതന്മാത്രയേദനമായിട്ട*നന്നായപാംശൈത്യഭാവനചെയ്യുന്നു പി
ന്നീടഹോജലജ്ഞാനമുണ്ടാകുന്നു * താദൃഗ്ഗുണഗതംമാനസംപിന്നീട്ട
ഭാവിച്ചുകൊള്ളുന്നുഗന്ധതന്മാത്രയെ * താമരസേക്ഷണ!ചിന്തിക്ക
തുകൊണ്ടു ഭൂമിയെന്നുള്ളൊരുബോധമുണ്ടാകുന്നു * ഇത്തരംഭൂതതന്മാ
ത്രകളാലഹോ വേഷ്ടിതമായിത്തന്നതയെവിട്ടോരു * മാനസമംബര
ത്തിങ്കലായിബുധൽ ഭാനുകണാകാരമായിസ്ഫുരിക്കുന്നു * മുത്തിയെബ്ബാ
വിച്ചുകൊള്ളുന്നിതുചാരു മൂർത്തേമനതാരിലോത്തുകൊണ്ടീടുക * ചി
ത്തേധരിക്കഹങ്കാരകലകളും ബുദ്ധിയുംമുൻപൊന്നപോലെതന്മാത്ര
യും * ഒത്തുവിളങ്ങീടുമിസ്ഥൂലശരീരംഭൂത പൃത്തായപത്മത്തിൽവർത്തിച്ചു
കൊള്ളുന്നു * വണ്ടായിട്ടന്നോരുപുഷ്പകമെന്നു കൊണ്ടൽനേർവ
ർണ്ണ!പറയപ്പെട്ടുന്നിതു * പുഷ്പകത്തിലിരുന്നമനംസ്വപ വയ്ക്കാത്മജ!
തീവ്രവാസനായോഗത്താൽ * ഭംഗിയോടേറെവിളങ്ങുംവപുസ്സിനെ
മങ്ങാതെഭാവനചെയ്കൊള്ളുന്നിതു * ഭാവനമൂത്തുമനസ്സുതടിക്കുന്നു
ക്രുവളത്തിനുള്ളുകായകണക്കഹോ * കല്യബുദ്ധേ!പ്രതിമാദികർമനി
ർമ്മിപ്പാൻ പൊള്ളയായ്മുത്തിനാൽതീർത്തുരുപത്തിങ്കൽ * നന്നായു
രുക്കിയൊഴിച്ചകാർത്തസ്വര മെന്നതുപോലെവിമലാംബരത്തിങ്കൽ *
മിന്നുന്നപുഷ്പകമായതേജസ്സു പിന്നീടഹോസപ്തഭാവത്തിനാൽ
തന്നെ * ശീഘ്രംമകളിലുംകീഴ്പോട്ടുപാദവുംപാൾപ്പഭാഗങ്ങളിൽകൈ
കളുമങ്ങിനെ * മദ്ധ്യഭാഗത്തിലുദരവുമായിട്ടു വർത്തിച്ചിടുന്നൊരുസന്നി
വേശത്തിനെ * കയ്യുംകണ്ടിടുന്നിതെന്നുള്ളിൽസുതുണങ്ങളൊക്കെ
ത്തികഞ്ഞൊരുരാമ!ധരിക്കുനീ * ഇന്ദീവരേക്ഷണ!കേൾക്കകാലംകൊ
ണ്ടു നന്നായ്വെളിപ്പെട്ടുനിർമ്മലമൂർത്തിയായ് * ബുദ്ധിസതപംബലമുത്സാ
ഹമത്യന്ത മുത്തമമായുള്ളവിജ്ഞാനമൈശ്വര്യം * എന്നിവയൊക്കെ
യുംചേർന്നുകൊണ്ടായതു തന്നേസമസ്തചിതാമഹനായഹോ * രാമ!ഭ
ഗവാൻപിരിഞ്ഞുനായ് സപ്തവുമായയംകൂടാതെവർത്തിച്ചിടുന്നിതു * മു
ന്നുകാലത്തെയുംനേരൊടെകണ്ടുകൊ ള്ളുന്നവനായഭഗവാൻപിതാ
മഹൻ * സുന്ദരമുത്തമന്തൻറെകളേബരം നന്നായിനോക്കിത്തദാവി
ധാതാവുതാൻ* ശ്രുതിചിദ്രൂപമായ്നിരുമെന്നുള്ളതി ല്ലാതാമിപ്പാര
മാകാശമായതിൽ * ആദ്യമുണ്ടായതെന്താണെന്നകതാരി ലോത്തമ
ലാത്മഭക്കായുള്ളൊരാവിധി* പണ്ടുകംലത്തനേകായിരംസൃഷ്ടിക ളു

ണ്ണായതായിട്ടുകണ്ടുകൊണ്ടീടിനാൻ * വണ്ണംകലംധർമ്മമെന്നീവകപ
രം നന്നായറിഞ്ഞുപലേതരമായിട്ട്*സങ്കല്പജകളായീട്ടംപ്രജകളെ പ്ര
കജലോചന!ലീലയായ്സൃഷ്ടിച്ചു* നല്ലഗന്ധവ്വനഗരത്തിനോടതു തു
ല്യമായീടുന്നതാണെന്നറികനീ* ബ്രഹ്മാവുപിന്നെയജ്ജീവികംക്കൊ
ക്കെയും ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങളും സിദ്ധിക്കുവാൻ* ഓർത്താലൊരന്ത
മില്ലാത്തപ്പലവക ശാസ്ത്രങ്ങളേയുംസമേതം! ചമച്ചിതു * പൊല്ലാന്നിട്ട
ന്നവസന്തത്തിൽനിന്നഹോ നല്ലപുഷ്പശ്രീപോലെ * ബ്ര
ഹ്മസ്വരൂപമായോരുമനസ്സിൽനി ന്നിർമ്മാതിരിയായസൃഷ്ടിയുണ്ടായ്വ
ന്നു * ദേവാസുരന്മാർനരന്മാർതുടങ്ങിയ ള്ളവരുമുണ്ടായ് സ്വസങ്കല്പ
ശക്തിയാൽ * നന്നായ്ലയിക്കുമിസ്സങ്കല്പമില്ലെങ്കി ലെണ്ണയില്ലാത്ത
വിളക്കെന്നതുപോലെ* ആകാശതുല്യമാകുന്നുസകലവും രാഘവ!ജും
ഭിതംസങ്കല്പമാത്രത്താൽ * നല്ലദീർഘസ്വപ്നമാണിജ്ജഗത്തെന്നു ക
ല്യബുദ്ധ!നീധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഒന്നുമൊരേടത്തുമുണ്ടായിടുന്നതി
ല്ലൊന്നുംനശിക്കുന്നതില്ലൊരുകാലത്തും * വാസ്തവത്തിൽസൂക്ഷ്മബു
ദ്ധേ! സകലവും മിത്ഥ്യയാകുന്നുധരിക്കനന്നായിനീ * ആശകളാക
ന്നസപ്പുജംമേവുന്ന കോശമാംസംസാരഭാരംകളകനീ * ഇപ്രപ
ഞ്ചത്തിലസത്തെന്നറിഞ്ഞിട്ട താല്പര്യമല്പവുംചെക്കാതിരിക്കണം *
ഹന്തഗന്ധവ്വനഗരമെന്നുള്ള തു ചന്തമുണ്ടെങ്കിലുംചിന്തയായീടിലും *
ഇല്ലൊരുസൌഖ്യവുംദുഃഖവുമാക്കുമേ കല്യാണസിന്ധോ!ധരിച്ചീടു
പോലെ * മായയാൽതോന്നുന്നപുത്രദാരാദിയെ ന്തായീടിലെന്താ
ണുചിന്തിക്കരാഘവ! * വിത്തദാരങ്ങളധികമായുന്നീടി ലത്തലായി
ട്ടഭവിക്കുമെന്നോർത്താലും * നീയ്യോക്കുകീമോഹമായവളുന്നീടി ലായാ
സമാന്നിടാതുള്ളവനാരഹോ * വർദ്ധിച്ചയാതൊന്നുകൊണ്ടതുമൂർഖ
ന്റെ ചിത്തത്തിലുണ്ടായ്തുന്നുയാഗംപരം * ജ്ഞാനിക്കുനമബ്ബോ
ധത്തിനാൽതന്നെ മാനസൈരാഗ്യമുണ്ടായിടുന്നിതു * അതുകയാൽ
ന്യൂനാധികപ്രകൃതികളിൽ കാകൽസ്ഥ!തത്വജ്ഞനായിവാണീട്ട
ക * പൊയ്യാതൊക്കുന്നംനീയുപേക്ഷിച്ചുണം പ്രാപ്തമായീടുന്നതം
ഗീകരിക്കണം * കിട്ടാഞ്ഞതിലാശയൊട്ടുമുണ്ടാകൊലാ കിട്ടുന്നതിൽ
കുറവുമൊന്നും തുതൊലാ * പണ്ഡിതത്വത്തിന്റെലക്ഷണമാനിതു പു
ണ്ഡരീകേക്ഷണ!നന്നായ്ധരിക്കനീ * കണ്ടവസ്തുക്കളിൽകാംക്ഷയ
ല്ലുംപോവുമുണ്ടായിടാതെകണ്ടാതുവാണീടുന്ന * എല്ലുമറിഞ്ഞൊര
വനെബാധിക്കയി ല്ലിപ്രപഞ്ചത്തതായൊരു വിദ്യയൊരിക്കലും * സത്തസ
ത്തെന്നിവരണ്ടിനുംമദ്ധ്യമായ്ശുദ്ധമായുള്ളതുമാശ്രയിച്ചുനീ * ഉ
ള്ളുംപുറവുമായുള്ളോരുദ്ദശ്യത്തെ ക്കൊള്ളേണ്ടരാഘവ! തള്ളുകയും
വേണ്ടാ * സച്ഛബ്ദാർത്ഥംകർമ്മങ്ങൾചെയ്കകാ ങ്ക്ഷിപ്പുമു
ള്ളിലനിച്ഛയുംകൂടാതെ * വർത്തിച്ചിട്ടുജ്ഞാനിതാൻപ്രജ്ഞയീവിഷ
യത്തിലൊരിക്കലുമൊട്ടുകയില്ലേയും * പത്മേക്ഷണ!ജലത്തോടൊ
ത്തിരിക്കുന്ന പത്മപത്രംപോലെയാണെന്നറികനീ * ചേതസ്സിലി

ന്ദ്രിയാത്മശ്രീനിനക്കഹോ സപ്രാപ്തമായിട്ടതോന്നുന്നതില്ലെങ്കിൽ *
നീയറിഞ്ഞീടണമെല്ലാമറിഞ്ഞവ നായിബൂവാബ്ധിയിൽനിന്നുകര
കേറി * സൽഗതികിട്ടുവാനായ്ക്കാണ്മതിനുമാത്ര മുൽകൃഷ്ണയായുള്ള ബു
ദ്ധിയെക്കൊണ്ടുനീ * നന്മണത്തെപ്പൂവിൽനിന്നെന്നതുപോലേ സ
ന്മതേവാസനാവൃന്ദത്തിൽനിന്നുടൻ * നൂനംമനസ്സിനെവേറെയാ
ക്കീടുക വേണമമാന്തിക്കരുതിതിലല്പവും * വാസനാതോയപരിപ്ലുത
മാകുമി സ്സംസാരവാരാന്നിധിയെക്കടക്കുവാൻ * ചൊല്ലെഴുംപ്രജ്ഞ
യാംകപ്പലാൻമുള്ളവ ക്കെല്ലാംകഴിയുംകഴുങ്ങീടുമന്യന്മാർ * ലോ
കോത്ഭവംവ്യവഹാരമിച്ഛിക്കയി ല്ലാകാത്തതാണെന്നുപേക്ഷിക്കയു
മില്ലാ * എല്ലാമറിഞ്ഞവരായമഹാത്മാക്കളെല്ലാറെയുമനുവർത്തിച്ച
കൊണ്ടിടും * ശൂന്യത്തിലാകിലുംദുഃഖിക്കുകയില്ല നന്ദനോല്യാനത്തി
ലുമില്ലകൌതുകം * എന്നുംവിടില്ലാനിയതിയെസ്സൃഷ്ടിക്കുമാ രെന്നതു
പോലെയാകുന്നമഹാത്മാക്കളും * ഇത്തരംനിർമ്മലാത്മാവാംമുനീന്ദ്ര
ന്റെ പുത്രൻമകരന്ദമൊത്തൊരുവാണിയാൽ * കുന്ദബാണോപമ
ൻരാമൻപരിപൃഷ്ടനെന്നതുപോലെവിളങ്ങിനാനേറെറവും * പാരം
മധുരമിജ്ഞാനാമൃതമകതാരിലായ്പൂണ്ണുപോലെകളത്തിയു * സൃ
ഷ്ടിയൊരേവിധംതന്നെയാണോഃപലേ മട്ടിലായിട്ടുസംഭവിച്ചീടു
മോ? * മായാസ്വരൂപംവെളിവായറിവതി ന്നായ്ക്കനിഞ്ഞരുൾ
ചെയ്യേണമായതും * രാമനേവംതദാചോദിച്ചതുകേട്ട സാമോദമമ്മു
നിശ്രേഷ്ഠനോതീടിനാൻ * പങ്കജലോചനകേൾക്കൊരുകാലത്തു ശ
ങ്കരൻസൃഷ്ടിച്ചിട്ടുലോകങ്ങളെ * സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുമകലാചിൽകമല
ജൻ സൃഷ്ടികർത്താവാംകലാചിൽചതുർമ്മുഖൻ * കാകുൽസ്ഥമെയ്യേ!ധ
രിക്കൊരുകാലത്തു ലോകങ്ങളെച്ചമയ്ക്കുന്നമുനികുലം * അംബുജോൽ
ഭ്രതനാംബ്രഹ്മാവൊരുകാല മംബുവിൽനിന്നൊരുകാലമുണ്ടാക്കുന്നു *
നീകേൾക്കൊരുകാലമണ്ഡത്തിൽനിന്നുള വാകുംനഭസ്സിൽനിന്നു
ണ്ടാമൊരുകാലം * വൃക്ഷങ്ങളേറെനിബിഡമായ്നിന്നീടുമിക്ഷോ
ണിയിലൊരുകാലത്തുരാഘവ! * വേറൊരുസൃഷ്ടികാലത്തുധരിത്രിയി
ലേറെമർത്ത്യന്മാർനിറഞ്ഞുവസിച്ചിടും * ശൈലങ്ങളേറെനിറഞ്ഞ
തായിട്ടൊരു കാലംധരിത്രിഭവിക്കുംധരിക്കുനീ * പാരിതുശുദ്ധമേമണ്ണാ
മൊരുകാലം പാറയായിട്ടൊരുകാലമിരുന്നിടും * കാത്തസ്വരമായിട
മൊരുകാലത്തി ലോത്തീടുമാംസമാംമറെറാരുകാലത്തിൽ * ആത്മമാ
യുണ്ടാമൊരുസൃഷ്ടിയിൽനസ്സോദ്യം പൃഥിവിയാം മറെറാരുസൃഷ്ടി
യിൽ * തോയമുണ്ടാമൊരുസൃഷ്ടിയിലാത്മമായ്തീയായുമൊരുപിന്നെമ
റെറാരുസൃഷ്ടിയിൽ * വായുവുണ്ടാമൊരുസൃഷ്ടിയിലാത്മമായാകാശമോ
തീടുകയില്ലിതുരാഘവ! * നിന്നോടൊരുവിധാതാവിൻറെസൃഷ്ടിയെ
ച്ചൊന്നേൻനിദർശനാർത്ഥംഞാൻമുക്കുമായ് * സൃഷ്ടിക്രമമൊരുമാ
തിരിയല്ലിതുരം തട്ടിൽധരിക്കപലേവിധമാകുന്നു * നീലോല്പലേക്ഷ
ണ!നീകേൾക്കുകയുഗം നാലുംതുടർന്നുതുടർന്നുകൊണ്ടേവരും * പിന്നെ

യുംപിന്നെയുംവന്നുകൊണ്ടേയിരി ക്കുന്നതല്ലാതില്ലലോകത്തിലൊന്നു
മേ*മായാസചരുചരത്തെന്നായറിവതിന്നായിഞാൻദാശൂരമാമുനിത
ന്നടെ *ചൊല്ലാന്നിട്ടുന്നകഥയൊന്നുചൊല്ലിടാം കല്യബുദ്ധേ!ശ്രദ്ധ
കയ്ക്കാണ്ടുകേൾക്കുനീ* ലോകത്തിലേറ്റംപ്രസിദ്ധമായിട്ടുണ്ടു മാഗധ
മെന്നൊരുരാജ്യംമനോഹരം * രംഭോസമൂഹവുംകൊന്നമരങ്ങളു മംഭോ
രുഹേക്ഷണ!നീചന്ദ്രമണ്ഡലം * നന്നായ്നിറഞ്ഞുശോഭിക്കുന്നപവ്വത
മൊന്നുണ്ടവിടത്തിലെന്നറിഞ്ഞീടുനീ* ധന്യൻപരമധർമ്മാത്മാതപോ
ധനൻ വന്ദ്യൻസുമതിർധരിക്കുദാശൂരാഖ്യൻ * സാധോ!ശരലോമനെ
ന്നുപേരാംതന്റെ താതനോടുംക്രൂടിവാണിതായദ്ദിയിൽ * രാമ!ശര
ലോമനാംമുനിമറ്റൊരു താമരസോത്ഭവനാണെന്നതേതോന്നു * വൃ
ന്ദാരകാചായ്വനാകംബുഹസ്പതി ക്കിണ്ടിവരുക്ഷ!കഥനെന്നതുപോ
ലെ *ചിത്തേധരിക്കകദ്ദേഹത്തിനുള്ളിൽ ഏക പുത്രനാകന്നിതുദാശൂരനാം
മുനി * ആത്മകൻതന്നോടുമൊന്നിച്ചഹോ!ശര ലോമാവവിടെവസി
ച്ചുബഹുകാലം * പിന്നീടുക്രൂട്ടിനെവിട്ടുവിഹംഗമ മെന്നപോലേത
ന്നെയമ്മഹാത്മാവഹോ! *തന്നുടെദേഹംസസുഖമുപേക്ഷിച്ചു വൃന്ദാ
രകപുരംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിതു*താതൻദിവംഗമിച്ചപ്പോളതിമാത്ര മാ
തങ്കമുറ്റുംകൊണ്ടുദാശൂരമാമുനി* കാനനംതന്നിൽകരുംകണക്കുതാൻ
താനേയിരുന്നുകരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ * അമ്മയുമച്ഛനുമില്ലാതെയാക
യാലമ്മുനിശോകസന്താപിതചിത്തനായ്* ഹേമന്തകാലത്തിലബ്ജം
കണക്കഹോ! രാമചന്ദ്രപരംവാടിവാഴുംപിതൌ * നീലാംബുജേ
ക്ഷണ!കേട്ടീടുകമ്മുനി ബാലകൻതന്നെസ്സമാശ്വസിപ്പിക്കവൻ *
ആവനത്തിങ്കൽവെച്ചിപ്രകാരംവന ദേവതയന്നോടുദ്ദശ്യയായ്
ചൊല്ലിനാൾ * ഹേമഹാപ്രാജ്ഞ!മുനികുമാര!ഭവാൻ നീമൂഢനെന്ന
പോലെന്തുദുഃഖിക്കുവാൻ? * ഹന്ത!സംസാരസചരുപംചപലമെ ന
ന്തരംഗത്തിൽധരിക്കാഞ്ഞതെന്തുനീ* ന്തനംതുണനിധേ!സർവ്വോപരി
ലയാണുസംസാരസ്ഥിതിയെന്നറികനീ * മന്നിൽജനിക്കുന്നുജീവിച്ചു
കൊള്ളുന്നു പിന്നീടവശ്യംനശിച്ചുപോകുന്നിതു * താതൻമരിച്ചതു
ചിന്തിച്ചിഹവൃഥാ ഖേദമാന്നീടാതെവാഴ്കമഹാമതേ! * പാരിൽജ
നിച്ചാൽമരിച്ചിടുംനിശ്ചയം സൂര്യനുദിച്ചീടിലസ്തമിക്കില്ലയോ? *
ആരക്തലോചനൻദാശൂരനേവമ ശ്രീരാമകേട്ടിട്ടിടികേട്ടോരുകേകി
പോൽ * ധൈര്യംകലന്നെഴുന്നേറുപിതൃക്രിയ ചെയ്യേണ്ടതൊക്കെ
യുംസാദരംചെയ്തുടൻ * ഉത്തമസിദ്ധിയെക്കാംക്ഷിച്ചുകതാരി ലതൃഗ്ര
മാന്തപംചെയ്യാനുറച്ചിതു * ബ്രാഹ്മമായീടുന്നകർമ്മത്തൊടുംതത്ര നി
ർമ്മായമായുപംചെയ്യുന്നവന്നഹോ! * പാത്താലനന്തസങ്കല്പസചരു
പമാംശ്രോത്രിയതപംസംവിച്ചിതുരാഘവ! * ജ്ഞേയമായുള്ളതുന
ന്നായറിയാത്തൊരായവൻതന്റെനൽശ്രോത്രിയതപത്തിനാൽ*മാന
സംവിശ്രമമാന്തിലില്ലതുമേ മാനവേന്ദ്രാത്മജ!നീധരിച്ചീടുക * പാ
ത്തലമെങ്ങുംവിശുദ്ധമാണെങ്കിലു മോത്തിതശുദ്ധമാണെന്നേവമറ്റേ

ഹം * പാദപാഗ്രംപരംശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ള വാദമില്ലുള്ളവസിപ്പതാണു
ത്തമം * നന്നായ്മരക്കൊമ്പിലകളെന്നീവക തന്നിൽപതതികണക്കി
രുന്നീടണം* ഇങ്ങതിനുള്ളോരുദോഷിയുണ്ടാകുവാൻ മണ്ടാതെനല്ലത
പസ്സുചെയ്തീടുവൻ * എന്നുറച്ചുണ്ണിയെനന്നായ് ജപിപ്പിച്ച സന്തോ
ഷമെന്നിയേദാത്രേയമാമുനി * മാംസസ്പർശത്തിൽനിന്നരിഞ്ഞെ
ടുത്തു മാത്രമോമിച്ചുതുടങ്ങീടിനാൻതദാ * ഇന്നെൻമുഖസ്ഥമാംവി
പ്രമാംസത്തിനാൽ വുണ്ടാരകനുമാരുടെഗളമൊക്കെയും * ഖണ്ഡ
ണ്ണീറടിക്കാതിരിക്കേണമെ നന്തരംഗത്തിൽനിരൂപിച്ചുപാവകൻ *
സതുരമമ്മുനിതന്നുടെമുമ്പിലായ് പ്രത്യക്ഷമായ്ചെന്നുചൊല്ലീടി
നാൻ * വിപ്രകുമാര! വരിച്ചുകൊണ്ടീടുകി ന്നംപ്രിയമാഗ്രഹിക്കുന്നവ
രംവോൻ * സന്തതേ! കേൾക്കനീകോശസ്ഥമായുള്ള നന്മണിപോല
തുകൈവശംതന്നെതേ * ഇത്ഥമോതീടിനപാവകദേവനെ ഭക്ത്യാ
വണങ്ങിസ്തുതിച്ചുമുനിസുതൻ * പ്രാണികൾപാരംനിറഞ്ഞുവാണീട്ട
മി ക്ഷോണിയിൽ പാവനമാംപ്രദേശത്തെഞാൻ * കാണുന്നതില്ല
തുകൊണ്ടുവൃക്ഷാഗ്രത്തിൽ വാണീടമാറായ്തരേണംമമവിഭോ! എന്നീ
വിധമപേക്ഷിച്ചനേരം സർവ്വ വുണ്ടാരകമുഖമാകിയവഹ്നിതാൻ * സ
ന്ദേഹമില്ലതുസാദ്ധ്യമായുള്ളനീട്ട മെന്നരുൾചെയ്തതെത്രയുമറഞ്ഞി
രുന്നു * സന്ധ്യാസമയത്തിലുള്ള മേഘംപോലെ ബന്ധുരാകാരനാമഗ്നി
മറഞ്ഞപ്പോഴം * തോയമണ്ഡലത്തെയുംകടന്നുള്ള തായിവനത്തി
ന്നൊരമദ്ധ്യത്തിൽനില്പതായ് * രോഷേണിസ്തംഭമായോരുകടംബമാം
പാദപംതന്നിൽക്കരേറിവിപ്രോത്തമൻ * കമ്പംവെടിഞ്ഞതിൻ
പൊക്കമേറീടുന്ന കൊമ്പിന്റെറുമ്പാംതലയ്ക്കലായുള്ളൊരു * പല്ല
വംതന്നിൽദൃതതരംചെന്നേറ മുല്ലാസമുൾക്കാമ്പിലാന്നിരുന്നങ്ങി
നെ * ശൈലങ്ങളാകുന്നവക്ഷോരുഹങ്ങളും ലോലനീലാഭ്രങ്ങളാമള
കങ്ങളും* നിർമ്മലാകാശമാംകേശപാശങ്ങളു മംബുജാക്ഷിപരംനന്നാ
സ്തിളങ്ങുന്ന * നത്സരിദേകാവലീരമ്യകളായ ദിക്സുന്ദരികളെക്കണ്ടുസ
കൌതുകം* ബ്രഹ്മപത്മാസനനായിവസിച്ചുതൻ ചിത്തത്തെയെങ്ങു
മേപോവാനയയ്ക്കാതെ * സാധോ! പരമാത്മബോധംവിനാക്രിയാ
മാത്രത്തിലെന്നുംസ്ഥിതിചെയ്തിടുന്നതായ് * ബോധിക്കുകഫലകാംക്ഷി
ണ്യായകുതമാം ചേതസ്സുകൊണ്ടവൻചെയ്തയാഗാരംഭശം* ദാത്രേയനീവി
ധംപത്തുസംവത്സരം മശ്വമേധാദികളായയാഗങ്ങളെ * ചേതസാ
ചെയ്തുകൊണ്ടങ്ങുവാണീടിനാൻ ചേതസ്സുനന്നായ്തെളിഞ്ഞുകാലക്ര
മാൽ * ആക്കാലമാത്മപ്രസാദജംസൽബോധ മുൾക്കരുന്നിക്കബ
ലാലുടിച്ചപരം * പിന്നെവിശിഷ്ണാവരണനായാസന യെന്നുള്ളതല്പ
വുമില്ലാതെയായഹോ! * പല്ലവവിഷ്ടരത്തിങ്കൽവാണീടുന്ന കല്പ
നായുള്ളോരുദാത്രേയമാമുനി * തന്നുടെമുന്നിലായിട്ടൊരുനാളതി സു
ന്ദരഗാത്രിയാകുംവനദേവതാ * പുഷ്പാംബരത്തെലരിച്ചുവിനീതയാ

യ് നില്പതുകണ്ടു ചോദിച്ചുസകൌതുകം * മാരനെക്രൂടിക്കലുക്കുംമനോ
രമേ! സാരസാക്ഷിമണേ!പൊല്ലുകാരാണുനീ * ചക്രവാകസ്വനിതാ
നുമധുരമായ് ചൊൽക്കൊണ്ടുമാമുനിയോടുചൊന്നാംതദാ * കിട്ടാ
ത്തതായുള്ളതെല്ലാംക്ഷണംകൊണ്ടു കിട്ടുംമഹത്തുക്കളോടുയാചിക്ക
കിൽ * അങ്കുന്നുചാഴ്ംകടമ്പിനാലേറവും ഭംഗിചേൻറുള്ളതായ്യാ
ദവപോകീണ്ണമായ് * വള്ളിക്കുടിൽവിലസുന്നതാമിക്കാട്ടി ലുള്ളവം
ഞാൻവനദേവതയാകുന്നു * മേടമാസത്തിൽവെളുത്തപക്ഷത്തിൽ
വന്നീടുംതുയോദശിനാളിൽനടത്തുന്ന * പാരമുത്സാഹമുണ്ടാക്കുന്ന
തായോരു മാരോത്സവത്തിനുനന്ദനോദ്യാനത്തിൽ * ചൊല്ലാംനിട്ടം
വനദേവതമാരുടെ നല്ലസമാജമൊന്നുണ്ടായിമാമുനേ! * മാനസ
പാരംകതൂഹലംകയ്ക്കൊണ്ടു ഞാനുമന്നേട്ടിനംതുചെന്നീടിനേൻ *
നാളീകബാണോത്സവത്തിങ്കലേറവും മേളംകലന്നുവാണുകൊ
ണ്ടീടുന്ന * നാളീകലോചനമാരായിട്ടുമെന്റെ യാളിമാരെക്കണ്ടു
കൊണ്ടാടിനേൻപരം * മക്കളുണ്ടായവക്കൊക്കെയുംമാമുനേ! ദുഃഖ
മാന്നേൻഞാനപുത്രയെന്നാകയാൽ * ഉറംപ്പുവിലാഗ്രഹിച്ചീടുന്നതൊ
ക്കെയും ക്ഷിപ്രമേകീടുനകല്പദ്രുമമായ * നാഥ!ഭവാനിങ്ങുവാണീടവേ
ഹന്ത! നാഥനില്ലാത്തവളെന്നപോലിങ്ങിനെ * കഷ്ടമപുത്രികയായി
ഞാനാകല പ്പെട്ടുകൊണ്ടുവസിക്കുകവേണമോ? * അത്യന്തകാരു
ണ്യമോടുംഭവാൻമമ പുത്രനെസ്സതപരംതന്നുരക്ഷിക്കണം * അല്ലെ
ങ്കിലഗ്നിയിൽച്ചാടിഞാനീദുഃഖ മില്ലാതെയാക്കുന്നതുണ്ടുനിനൈകാ
തെ * സുന്ദരിയാമവളീവിധമൊക്കെയും ചൊന്നതുകേട്ടദയാനിധനായ്
മുനി * നന്നായെരുപുഷ്പമായവംക്കായ്ക്കൊട്ടത്താനുചിരിച്ചുവ
ളോടുചൊല്ലീടിനാൻ * തന്വംഗിമാർമണേ!പൊയ്ക്കൊൾകനീയി
നി സ്സന്ദേഹമില്ലൊരുമാസത്തിനുള്ളിലായ് * സല്പുതാനല്ലൊരുപു
ഷ്പത്തെയെന്നപോൽ കല്യാണി!നീപ്രസവിച്ചിടുംപുത്രനെ*പൂജാഫ
നായിഭുവിച്ചീടുമായവൻ രാജീവലോചനേ!വ്യാജമല്ലെതുമേ* വഹ്നി
യിൽച്ചാടിമരിപ്പാനൊരുങ്ങീട്ടു നന്ദനൻതന്നെനീയാചിക്കകാരണം*
ന്നുനംനിതാന്തംപ്രയാസപ്പെടുകിലേ ജ്ഞാനംകുമാരന്നുസംഭവിക്കു
ന്നുമേ * പിന്നെക്കുതുകമാന്നവനദേവതാ വന്ദിച്ചുമാമുനിയോടുപേ
ക്ഷിച്ചിതു * നിത്യംഭവാനെയുംശ്രുശ്രൂഷചെയ്കയുംകൊണ്ടുതുഞാൻവാ
ഴ്ുന്നനാടിക്കുണമേ * വേണ്ടാത്തതൊന്നുമേനീവൃഥാചൊല്ലുക വേ
ണ്ടാവരാനനേ!പൊയ്ക്കൊൾകസാമ്പ്രതം * എന്നിങ്ങിനെമുനിചൊ
ന്നാനതുകേട്ടമന്ദംനിജാലയംപ്രാപിച്ചുസുന്ദരി* സോമബിംബാനന!
രാമ!ധരിക്കുക മാമുനിതാനുംവസിച്ചാൻയഥാപൂർവം * കാലമീവണ്ണം
വളരെക്കഴിഞ്ഞിതാ നീലോല്പലാക്ഷിതാൻപിന്നീടൊരുദിനം * ദേവ
ദേശാബ്ധൗചെന്നപുത്രനോടൊന്നിച്ചു വീതഖേദംമുനിശ്രേഷ്ഠനെപ്രാ
പിച്ചു * വന്ദിച്ചുമുനിനാഥപ്രവരനോടെന്നതുപോലെയീവണ്ണമാ
തീടിനാൾ * ഇക്കുമാരൻഭവാനേറെരമിക്കുനിവോടുന്നതു

ന്നവരത്തിനാൽ *ഞാൻപ്രസവിച്ചോരുപുത്രനാണെന്നക ക്കാമ്പിൽ
ധരിച്ചുകൊണ്ടാലുംതപോനിധേ! * വേദശാസ്ത്രങ്ങളെസ്സർവ്വംസാദ
രം ഞാൻതന്നെനന്നായ്പഠിപ്പിച്ചുപുത്രനെ * നല്ലൊരാത്മജ്ഞാനമാ
ത്മജനുണ്ടായ തില്ലതിനാലിവൻപാരമവശനായ് * ഹന്ത!പീഡി
ക്കപ്പെട്ടുന്നിതുസംസാര യന്ത്രത്തിലനവരംവിപ്രമൂഢാമണേ *
സുനുവിന്നിന്നേരമന്വോട്ടമാമുനേ! ജ്ഞാനോപദേശംവോൻതന്നെ
ചെയ്യണം * എന്നവംചൊന്നതുകേട്ടാടിജോത്തമൻ സുന്ദരി!
മൽശിഷ്യനാമിക്കുമാരനെ * അതെവതാമസിപ്പിക്കുകനീ നി
ന്റെ വസ്തുമുംപുക്കവസിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഇത്തരംചൊന്ന
തുകേട്ടവംപുത്രനെ ത്തതെവതാമസിപ്പിച്ചുപോയീടിനാൻ *
മാതാവവിട്ടന്നുപോയനേരംതന്റെ താതന്റെശിഷ്യതപമാൻകു
മാരകൻ * നന്നായ്വിവസചാന്റെമുമ്പിലന്നുരുതാ നെന്നതുപോ
ലേ വസിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * അത്തമബോധംപണിപ്പെട്ടവന്നീ
ടേണ്ടൊ രാത്മജൻതന്നെമുനീന്ദ്രനനന്തരം * ഉഷ്ണിയോടാഖ്യാ
യികാഖ്യാനജാലവും ദൃഷ്ടിചിനിമ്മിതദൃഷ്ടാന്തജാലവും * നല്ലിതിഹാ
സവൃത്താന്തങ്ങളുംപരം പൊല്ലാന്നവേദാന്തസിദ്ധാന്തമൊക്കയും *
നിത്യംവെറുപ്പുകൂടാതെയഥാക്രമം വിസ്തരിച്ചേറമറിയിച്ചിതുചി
രം * ഞാനൊരിക്കൽപണ്ടുകൈലാസവാഹിനീ സ്നാനംകഴിപ്പതിന്നാ
യ്ക്കൊണ്ടഭദ്രശൃനായ് * അയയ്യുമാർഗ്ഗണചാരുസരോജപ ത്രായതാ
ക്ഷ!വ്യോമവീഥിയെപ്രാപിച്ചേൻ * അന്നുനിശീഥിനിതന്നിൽ
ഞാൻമാമുനി വൃന്ദത്തെയൊക്കെവെടിഞ്ഞുതാനേതന്നെ * മോദേന
ദാശൂരമാമുനിവാഴുന്ന പാദപമത്യന്തമുന്നതംപ്രാപിച്ചേൻ * ഭംഗി
യിൽക്രമ്പിയപത്മത്തിൽവാഴുന്ന ഭൃംഗനിസ്വാനംകണക്കവിടെത്ത
ദാ * ആമരത്തിന്നുള്ള പൊത്തിൽനിന്നീവണ്ണ മാമുനിപുത്രനോടോ
തുന്നതുകേട്ടേൻ * അല്ലയോനന്ദന!കേൾക്കമഹാമതേ! പൊല്ലാ
ന്നിട്ടുന്നോരീവസ്തുവാടൊത്തതായ് * അത്യന്തമാശ്ചര്യമേകമാഖ്യാ
യിക യതുഞാനൊന്നാദ്യനിന്നോടുചൊല്ലിടാം * ലോകത്തിലൊക്ക
പ്രസിദ്ധനായ്സ്സർവ്വ ലോകങ്ങളെക്കീഴടക്കാൻസമർത്ഥനായ് * സേവാ
തത്പരനെന്നിങ്ങിനെപേരായിട്ടുന്നോരു പാർത്ഥിവൻശ്രീമൻവിളങ്ങുന്ന
വീര്യവാൻ * പൊൽപ്പൊങ്ങിടുന്നോരുലോകപാലന്മാരു മാപൃഥ്വീ
ശ്വരൻകല്പിപ്പതൊക്കയും * നന്നായ്ശിരസാവഹിച്ചുകൊ ണ്ടീടുന്ന
നന്ദന!നൽശ്ശിരോരത്നത്തെയെന്നപോൽ * നീകേട്ടുകൊള്ളുകസൽ
ഫണാഭൃ!സാരൈകരസികനായീടുന്നവനവൻ * ആയുർബലൈ!
ധരിച്ചീടുംപലവിധാശ്ചര്യവിഹാരവാനാണാക്ഷിതീശ്വരൻ * അ
മ്മഹാത്മാവിനെപ്പാട്ടിൽപിടിച്ചവ നിമ്മൂന്നുലോകത്തിലാരുമില്ലൊ
ക്കനീ * സൌഖ്യവുംദുഃഖവുംപാരമേകീടുമ പ്പൊൽക്കൊങ്ങേ
വരാരംഭജാലങ്ങളെ * എണ്ണിക്കണക്കാക്കുവാനായ്മുനിയുന്ന പൊ

ണ്ണൻകടൽത്തിരമാലയെയെണ്ണിടം * വീഴ്ത്തുമേറിടുമീയുഴീമണാളൻെറ വീഴ്ത്തുംകറുപ്പതിന്നായുധജാലവും * തീയുംമതിയാകയില്ലാനഭസ്സിനെ ക്കയ്യുകൊണ്ടെന്തൊന്നുചെയ്യാൻകഴിഞ്ഞിടും? * ആസൽഗുണാഢ്യനാംബ്രഹ്മപൻെറനിർമ്മാണ ഭാസുരയാംവിതതാരംമേലിലയെ * വൃത്താരി,വിണ്ണ,ഹരൻമുതലായോരു മിത്തിരിപോലുമനുകരിക്കുന്നില്ലാ * ആമഹീപാലനുടിഗ്ഭരണത്തിനു സാമർത്ഥ്യമുള്ളഭേഹങ്ങൾ മൂന്നുണ്ടഹോ * നന്നായ്ഭുവനത്തെയാക്രമിച്ചായവ മൂന്നുംസ്ഥിതി ചെയ്തിടുന്നിതുനന്ദന! * ഉത്തമമാണതിലൊന്നുരണ്ടാമതു മദ്ധ്യമംമറേതധമമായിടുന്നു * മൂന്നുശരീരമുള്ളബ്ഭ്രപനുണ്ടായി വന്നിതനന്തമായുള്ളൊരാകാശത്തിൽ * തന്നെവപാത്തുകൊണ്ടിടുന്നിതുനല്ല പത്രരഥംകണക്കെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * നന്നായൊരുനഗരത്തെച്ചമച്ചിതാ മന്നവനാകാശമായതിലോക്കുനീ * ഉണ്ടായതിൽപതിനാലുതെരുവുകളുണ്ടുവിഭോഗങ്ങളായതിൽമൂന്നഹോ * കാട്ടുകളെന്നല്ലനൽപുഷ്പവാടികൾ ക്രീഡാശിഖരികളെന്നിവയുണ്ടതിൽ * മുകുതാലതകളാൽധാവള്യമാർന്നുള്ള നൽതടാകങ്ങളുണ്ടെഴെണ്ണമായതിൽ * മൂടുംതണുപ്പുമായ്രണ്ടുദിപങ്ങൾക ത്തീടുന്നതുണ്ടവയെന്നുംകെടില്ലഹോ * പാരംവിപുലമായുള്ളൊരപ്പത്തനേ സൈപരംചരിച്ചുകൊണ്ടിടുമബ്ഭ്രവരൻ * മുഗ്ധങ്ങളായുള്ളഗേഹങ്ങളെച്ചാരു ബുദ്ധേ!വളരെച്ചമച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * ഉത്തമഭോഗത്തുംതഥൈവകീഴ്ഭോഗത്തും മദ്ധ്യഭോഗത്തുമവകളെച്ചേർത്തിതു * നന്നെക്കുറഞ്ഞോരുപുല്ലുകൊണ്ടായവ നന്ദന!ഭംഗിയായ്തീർന്നിരിക്കുന്നിതു * ദ്വാരങ്ങളൊൻപതുണ്ടായവയ്ക്കാകയും ചാരുമന്ദാനിലസഞ്ചാരമാർന്നീഴും * വാതായനങ്ങളനേകമുണ്ടെന്നല്ല മേൽത്തട്ടിപങ്ങളുമുണ്ടവകളിൽ * ശുക്ലധാരുക്കളുംസ്ഫടികതിതയവും ചിക്കണാലേപമുത്തുകൾപ്രതോളികയും * എന്നീവകകളുമുണ്ടായവകളിൽനന്ദന!നന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * മായയാലേയമാംസ്വത്തൻചമച്ചവ യായിച്ചലിക്കുന്നവയാംഗ്രഹങ്ങളെ * നോക്കിയാൽപേടിച്ചിടുന്നപിശാചുക്കൾ നോക്കിരക്കിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നസന്തതം * നീഡങ്ങളിൽപക്ഷിയെന്നപോലേപരം ക്രീഡിച്ചിടുന്നിതവയിലാബ്ഭ്രവരൻ * നന്നായ്തിശരീരനായചൊല്ലാന്നൊരാ മന്നവനപ്പിശാചുക്കളോടൊന്നിച്ച * മേളിച്ചുവാണിടുപെട്ടന്നുപേക്ഷിച്ച മേലിലുണ്ടായിവന്നീടുംഗ്രഹത്തിനു * ഞാനിനിപ്പോകുന്നതുണ്ടെന്നൊരിച്ഛൻ മാനസതാരിങ്കലുണ്ടായ്തുന്നിതു * പിന്നെപ്പിശാചുപിടിച്ചതുപോലവിടുന്നെഴുന്നേറുസംഭ്രമമോടുന്നു * ഗന്ധർവ്വപട്ടണംപോലെയുള്ളൊരതിൽ സന്തോഷമുൾക്കൊണ്ടുചെന്നുചേരുന്നിതു * ഓർത്തീടുകചിത്തനായീടുമപ്പാർത്ഥിവനുംകരുന്നിങ്കലോരോരിക്കൽ * ഞാൻനാശമാർന്നുകൊള്ളുന്നനിതുകാലമെന്നുള്ളൊരിച്ഛയുണ്ടായിവന്നീടുന്നു * എന്നതുകൊണ്ടുനശിച്ചുപോ

യീടുന്ന പിന്നെപ്പയോധിയിൽനിന്നുതിരപോലെ * നന്നായ്നട
സ്സിൽനിന്നുതടവിച്ചീടുന്ന പിന്നെപ്പലേവ്യവഹാരങ്ങൾചെയ്യുന്ന *
താൻതന്നെയോരോന്നുചെയ്തിട്ടവൻപരം സഭാന്തേവിഷാദമേന്തു
ന്നിതോരോരിക്കൽ * എന്തൊന്നുചെയ്യുന്നുമൂഢനായുള്ളവൻ ഹ
ന്ത!ഞാൻദുഃഖിതനെന്നവൻകേഴുന്ന * ആനന്ദമാന്നുകദാചിൽസ്വ
യമവൻ പീനതയെപ്പരംപ്രാപിച്ചിടുന്നിയു * നന്നായ്നടക്കുന്നുപാ
നവുംചെയ്യുന്ന പിന്നെവളർന്കൊള്ളുന്നുചുരുങ്ങുന്ന * കാലുഷ്യമാർന്ന
കൊള്ളുന്നുതെളിയുന്ന ബാലക! ചിത്തെധരിച്ചകൊണ്ടീടുക * കാറ്റ
ത്തിളകിമറിയുംജലധിയോ ടേറ്റംകിടനിന്നിടുന്നിതാബ്ഭ്രുവൻ *
ദാശുരനോടുനേരമേവംപാവ നാശയനാകിയനന്ദനൻചോദി
ച്ചാൻ * സേവാർത്ഥനെന്നിങ്ങിനെവിഖ്യാതനായൊരി പ്പാർത്ഥിവശ്രേ
ഷ്ഠൻനിനയ്ക്കിലാരാകുന്നു? * താതനേറംകൃപയോടുമിപ്പോളരുൾ
ചെയ്തതെന്താണെന്നറിഞ്ഞീലഞാനഹോ! * നന്നായ്വിചാരിച്ചുചൊ
ല്ലേണമേസവ് മെന്നതുകേട്ടാദിജേന്ദ്രനോതീടിനാൻ * സത്യമായു
ള്ളതുചൊല്ലാമഹംപരം ശ്രദ്ധാകയ്യാണ്ടുനീകേൾക്കുകുമാരക! * സം
ശയമില്ലിതുകേട്ടകൊണ്ടീടുകിൽ സംസാരചക്രതപത്തെഗ്രഹിച്ചി
ട്ടും * നീയറിഞ്ഞീടസദ്ഭൂതിതാരംമേ മായതിവിസ്താരമാന്നിരിക്കുന്ന
തായ് * ഒത്തുലവസ്തുമയമായ സംസാര സംസ്ഥാനമാണതുചൊന്ന
തുഞാനെടോ! * നന്നായ്സ്വമമായീടുമാകാശത്തിൽ നിന്നുളവായസ
കല്പത്തിനെത്തന്നെ * സേവാർത്ഥനെന്നോതിനേൻതാനേവിക്കുന്നി
തോത്തിടതുലയിക്കുന്നതാനേതന്നെ * ഇക്കണ്ടിടുംജഗത്തൊക്കെയും
സന്മതേ! ഹൽക്കാമ്പിലോക്കെനീതത്സപ്രരൂപംതന്നെ * സങ്കല്പമുള്ള
പ്പൊളുണ്ടിജ്ജഗത്തഹോ സങ്കല്പമില്ലെങ്കിലില്ലാതെയാകുന്നു * ശങ്ക
യില്ലേതുംതദംഗങ്ങളാകുന്നു പങ്കജസംഭവവിഷ്ണുരുദ്രാദികൾ * ഓത്തീ
ടതുപ്രതിദോസാനസന്ധാന മാത്രേണബ്രഹ്മതപമാന്കൊള്ളുന്നിതു *
ശൂന്യമായീടുംനഭസ്സിൽസ്സങ്കല്പം തന്നേതുജഗൽപുരത്തെച്ചമച്ചതും *
നീകേൾക്കരുത്ഥകളെന്നുപതിന്നാലു ലോകങ്ങളെച്ചൊന്നതാകുന്നു
നന്ദന! * നന്ദനോദ്യാനംമുതലായവകളെ ച്ചൊന്നോൻവനോപവ
നങ്ങളെന്നോക്കുനീ * മന്ദരംമേരുമുതലായിടുന്നവ തന്നെയാകുന്നു
നൽക്രീഡാശിഖരികൾ * പൂട്ടംതണുപ്പുമായ്രണ്ടുടീപങ്ങൾക തീ
ടുന്നിതെന്നുംകെടില്ലവയെന്നേവം * ആദിത്യനുംശശാങ്കനേയും
കുറിച്ചോതിയതാണെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുനീ * മുക്താലതകളാൽ
ധാവല്യമാർന്നുള്ള നൽത്തടാകങ്ങളുണ്ടേഴെണ്ണമായതിൽ * എന്നു
ഞാൻസ്രോതസിനികളാൽശോഭതേടുന്നസമുദ്രങ്ങളെച്ചൊന്നതാ
കുന്നു * ഒരുവ്വാനലാംഭോരുഹങ്ങളായീടുന്ന സർവ്വദാശോഭിപ്പതോത്തീ
ടവകളിൽ * സങ്കല്പഭൂപൻജഗത്രയമാംപുര ത്തിൽകൽപലവകദേഹ
ഗേഹങ്ങളെ * ഉണ്ടാക്കിനാൻതനിക്കേറെംവിനോദിച്ചു കൊണ്ടീട

വാനായ്സുമതേ! ധരിക്കനീ * ഓത്തീടുകനിർജ്ജരാഖ്യഗേഹങ്ങളെ
ച്ചേർത്തുകൊണ്ടിടിനാന്തരാ ഭാഗത്തിങ്കൽ * മർത്ത്യനാഗാദികളായ
ഗേഹങ്ങളെ മദ്ധ്യത്തിലുംതഥാകീഴിലുംചേർത്തിതു * പ്രാണയന്ത്രപ്പ
വാഹത്താൽചലിച്ചുവ യാണോക്കുകമാംസമൂന്മയഗേഹങ്ങൾ * അ
സ്ഥിരാക്കളാണായവനൽച്ചമ്മ ചിക്കണാലേപമനോജ്ഞങ്ങളാകു
ന്ന * നല്ലവണ്ണംമേഞ്ഞതായകൂത്തോരു പുല്ലുകൾകേശങ്ങളാണെ
ന്നറികനീ * കണ്ണുകൾനേത്രങ്ങൾനാസയിത്യാദിയാ കുന്നനവദ്വാ
രമെന്നറിഞ്ഞീടുക * കണ്ണുനാസാസ്യതാലുവാദികളാകുന്ന നന്ദന! വാ
തായനങ്ങൾധരിക്കനീ * ഹസ്താദികളായിട്ടുനവയാകുന്ന രതുകൾ
ദേഹഗേഹങ്ങൾക്കുബാലക! * പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളെട്ടീപങ്ങളാണെന്നു
ഞാൻചാരുബുദ്ധേ! കഥിച്ചുൻധരിക്കനീ * നോക്കീടുകിൽയേപ്പെട്ട
കൊള്ളുംപിശാ ചുക്കളോത്തീടുഹങ്കാരങ്ങളാകുന്ന * പാരാതസദ്ദ
ത്തിതങ്ങളാകുന്നഹ ങ്കാരങ്ങളോടൊത്തുസങ്കല്പഭ്രവരൻ * ഗാത്രഗേ
ഹത്തിൻറെയുള്ളിൽസകെയുകം നത്തനംചെയ്യകൊണ്ടീടുന്നസവ്വ
ദാ * അഭ്യുദയംക്ഷണംപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നു ക്ഷിപ്രംശമിച്ചുകൊള്ള
ന്നുദീപംപോലെ * ഗാത്രഗേഹങ്ങളിൽസങ്കല്പമെന്നുള്ള തോത്തൽ
കടലിൽതിരപോലെയാണെടോ! * മേലിലുണ്ടാകുന്നദേഹങ്ങളായീ
ട്ടുമാലയങ്ങൾക്കുതാൻപോകുംനിരന്തരം * ചിന്തിക്കസങ്കല്പഭ്രപൻ
ചമയ്ക്കുന്ന തന്തരമില്ലനശിച്ചുപോകുംക്ഷണാൽ * ക്ഷിപ്രംനശിച്ചു
പോയീടുന്നതാനസ കല്പനമാത്രേണകില്ലില്ലതെല്ലുമേ * അന്തമില്ലാ
തുള്ളദുഃഖത്തിനായ്ക്കാണ്ട ഹന്ത! ലോകത്തെച്ചമച്ചുകൊള്ളുന്ന
താൻ * ഉത്തമംമദ്ധ്യമംപിന്നേതധമമെന്നിത്തരമുള്ളാരുമൂന്നുവ
പുസ്സുകൾ * സത്വംരജസ്സുതമസ്സെന്നിവകളാണിതിലോകത്തിന്നു
ഹേയുവാണായവ * ശങ്കയുണ്ടാകേണ്ടചെറുതുമോരുപ സങ്കല്പമ
നഹംപ്രാകൃതചേഷ്ടയാൽ * പാരംകൃപണതപമാന്നിട്ടഹോകുമി കീ
ടതായെന്നുമിച്ചീടുന്നനന്ദന! * സത്യസ്വരൂപമായീടുന്നസങ്കല്പ മത്യു
ത്തമമായധർമ്മവുംജ്ഞാനവും * കയ്യൊഴിഞ്ഞുകൈവല്യമായിസ്സദാ
ചക്രവത്തിക്കുസമംവിളങ്ങുന്നിതു * രാജസരൂപമാംസങ്കല്പമനഘ
മിജഗല്പ്യാപാരമാൻകൊണ്ടങ്ങിനെ * പുത്രദാരാദിയിൽപാരിച്ചുസ
ക്തിയോടുസംസാരത്തിൽവർത്തിച്ചിടുന്നിതു * ഇയുന്നരൂപവും
വിട്ടുസങ്കല്പംതാൻ രാഘമപുത്രിക്കയിച്ചുകൊള്ളുംവിധൌ * ചൊല്ലാ
ൻതുനപരംപോംപ്രാപിച്ചു കൊള്ളുന്നകില്ലില്ലതെല്ലുംധരിക്കനീ *
ശിശുബുദ്ധേ! നവ്വിഷ്ടികളെട്ടുമെ വിട്ടുചേതസ്സിനെച്ചേതസാനീക്കി
നീ * ഉള്ളിലുംബാഹ്യത്തിലുമുള്ള സങ്കല്പ മെല്ലാംക്ഷയിപ്പിച്ചുകൊള്ള
കസതാരം * ഞായിരംവത്സരമത്യന്തദാരുണ മായതപസ്സുചെയ്തിട്ട
ന്നതാകിലും * പാതാളദേശത്തുവാണുകൊണ്ടീടിലും ഭ്രതലത്തിങ്കൽ
വസിച്ചുകൊണ്ടീടിലും * സാധോ! തിരിവത്തിൽവാണുകൊണ്ടീടിലു

മേതുംപ്രയോജനമില്ലാനിനക്കേടോ! * കില്ലില്ലസങ്കല്പനാശമെന്ന
ല്ലാതെ യില്ലപായംസൽഗതിലഭിച്ചീടുവാൻ * ഏതുംവികാരമില്ലാ
തെകണ്ടുള്ളതായ് ബാധയില്ലാത്തതായ്പാരംപവിത്രമായ് * സൌ
ഖ്യമായുള്ളോരുസങ്കല്പനാശത്തി നായ്ക്കാണുനീപരംവേലചെയ്തീട
ണം * കാത്തുകണ്ടീടുകസ്വഭാവങ്ങളും കോത്തിരിക്കുന്നിതുസങ്കല്പ
തന്തുവിൽ * തന്തുവറ്റീടുകിൽസ്വഭാവങ്ങളും ഹന്ത!പോയീടുന്ന
തെങ്ങെന്നറിഞ്ഞിടാ * സങ്കല്പമെന്നിയേനേരിട്ടിടുന്നതാ തങ്കഹീനം
സദാകയ്ക്കാണ്ടുവാഴുന്നീ * ചിത്തൊക്സങ്കല്പസംക്ഷയത്തിങ്കല ചി
ത്യോന്മുഖതയെപ്രാപിച്ചിടുന്നിതു * ബ്രഹ്മപദംപരംപ്രാപിച്ചടൻ
ബലാൽ സന്മതേ!സങ്കല്പമൊക്കയുംനീക്കിനീ * നന്നായ്സുഷുപ്തമ
നോവൃത്തിയായ്സദാ നന്ദനായ്ക്കൊവലനായിവാണീടുക * നന്ദനൻ
ബുദ്ധിമാനപ്പോൾമുനീന്ദ്രനെ വന്ദനംചെയ്തുകൊണ്ടിങ്ങിനെചോദി
ച്ചാൻ * എങ്ങിനെയുള്ളതാണോക്കിലിസ്സങ്കല്പ മെങ്ങിനെയുത്ഭവി
ച്ചീടുന്നിതുമുരോ! * എങ്ങിനെവൃദ്ധിയെപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നി തെ
ങ്ങിനെയാണുനശിച്ചുപോകുന്നതും? * എന്നതുകേട്ടഭാഗ്യൻമുനീ
ശ്വരൻ നന്ദന!കേട്ടാലുമെന്നുചൊല്ലീടിനാൻ * സർവ്വാനുഭൂതസ
ത്താമാത്രരൂപമായ് സർവ്വഥാചിന്തിക്കിലന്തമില്ലാത്തതായ് * ശു
ദ്ധബുദ്ധോ!കേട്ടുകൊൾകാത്മതത്വമാം ചിത്തിന്റെചേതൃാനുഭവ
തത്വമായീടുന്നു * സങ്കല്പമായതിന്നങ്കുരമെന്നുവൃത്തികൽനന്നായിധാ
രിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ * ഉൾപ്പൂവിലോക്കുസങ്കല്പാങ്കുരമായ തല്പമെന്നു
ള്ളതായ്ഭവിപ്പതുക്രമേ * ചിത്സ്വരൂപത്തിനെനന്നായ്മറച്ചിട്ടു വ
ത്സ!ഭ്രമാംബുധൌജാഡ്യത്തിനായഹോ! * പാരംഭ്രമത്തെപ്രാപി
ച്ചുകൊള്ളുന്നു വാരിവാഹംകണക്കെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * നന്ദന!ചിത്തു
താൻ ദൃശ്യത്തിനെത്തന്നിൽ നിനന്യമെന്നപോൽ ഭാവനചെയ്തു
ഹോ! * സങ്കല്പതയെഗ്രമിക്കുന്നിതുബീജ മങ്കുരപത്രത്തെക്കണക്കെ
ന്നറികനീ * സങ്കല്പനംതന്നെയാവുകകൊണ്ടഹോ! സങ്കല്പമുണ്ടായി
ടുന്നതാനേതനൊ * വർദ്ധിച്ചുകൊള്ളുന്നതാനേയിതുകൊണ്ടു നിത്യ
വുംദുഃഖമല്ലാതില്ലൊരുസുഖം * നിയ്യൊരുനേരവുംസങ്കല്പമെന്നതു
ചെയ്യാതെകണ്ടിരുന്നീടുകനന്ദന! * ഉൾപ്പൂവിലെപ്പൊഴുംലോക
സ്ഥിതിതന്നി ലല്പവുംതാല്പര്യമില്ലാതെവാഴുക * ഇങ്ങിനെവാഴുന്ന
താകിൽമോക്ഷത്തിനു തുംഗബുദ്ധോ!നല്ലയോഗ്യനാംനീദൃഢം * കി
ല്ലില്ലസങ്കല്പനാശംവരുത്തുവാ നില്ലാവളരെപ്രയാസംകരുതുക! * ഭാ
വനാമാത്രത്തിലിതുനാശമായ്വരുമെന്നുധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * പി
ച്ചകപ്പൂവിനെയൊന്നു മട്ടിക്കുവാൻ നിശ്ചയമല്പം പ്രയാസമുണ്ടായ്വ
രും * ഓത്തുകണ്ടീടിൽസുസാദ്ധ്യമായോരിരി നാത്രപോലുംപണി
യില്ലെന്നറികനീ * നന്നായുനസാമനസ്സിനെസ്സങ്കല്പ മെന്നതുകൊ
ണ്ടുസങ്കല്പത്തെയുംതഥാ * ഛേദിച്ചുനന്നിൽനീവാണുകൊണ്ടീടിയു

സാധിക്കുവാൻപണിയുണ്ടോകുമാരക! * ആകാശമെങ്ങിനെശൂന്യമായീടുന്നു ലോകവുമങ്ങിനെശൂന്യമാകുന്നിയു * രണ്ടുമജ്ഞാനമയവികല്പത്തിൽനിന്നുണ്ടായിവന്നതാണെന്നറിഞ്ഞീടുക * ഓർക്കുകിൽ സ്വാഭാവികമായിട്ടുംമലം പോക്കുന്നതെങ്ങിനെപൌരുഷംകൊണ്ടഹോ? * എന്നുള്ള സന്ദേഹമല്പമെന്നാകിലും നന്ദന! നിന്മനക്കാമ്പിലുണ്ടാകൊലാ * നല്ലോരരിയിൽ,ഭൂമിയുള്ളതുംചെമ്പിലുള്ളതായീടുംകറയുംപ്രവൃത്തിയാൽ * എങ്ങിനെയാകുന്നുനീക്കുന്നതോത്താല മങ്ങിനെനീക്കാംപുമാൻറെമലത്തെയും * തണ്ടുലത്തിന്നുമിപോലേസഹജമാകുന്നുജീവന്നുമലമെന്നിരിക്കിലും * സന്ദേഹമില്ലതുനീങ്ങീടുമാകയാൽ നന്നായിനിയുദ്യമിച്ചുകൊണ്ടീടണം * അത്ഥംനമുക്കുണ്ടുനല്പമെന്നീവിധ മുറച്ചാരിലോത്തുവൃഥാഭ്രമിക്കേണ്ടനീ * അത്ഥവുംനിയുംസമസ്തവുമായാത്മ തത്വവിലാസമാണെന്നറിഞ്ഞീടുക * ഇക്ഷ്വാകുവംശമാമന്തരിക്ഷത്തിന്നു നക്ഷത്രനാഥനാംരാമ! ഭുണാംബുധേ! * ഇത്തരമായവർചൊന്നതൊക്കക്കേട്ടു മുത്താന്നുസത്വരം തത്വചെന്നേനഹം * ഭാഗ്യരൂപനെന്നെയഥാവിധിപൂജചെയ്യാഗ്രനൽപ്പുഷ്പപീഠത്തിലിരുത്തിനാൻ * അന്യോന്യമോരോകഥകൾപറഞ്ഞുകൊണ്ടന്നത്തെരാത്രിസമായ്ക്കഴിച്ചിതു * കാമുകന്മാക്കെന്നപോലേക്ഷണംകൊണ്ടു യാമിനിയന്നുകഴിഞ്ഞുഞങ്ങൾക്കഹോ! * പിന്നീടവിടുന്നയാത്രയുംചൊല്ലീട്ടചെന്നേൻസ്വകൌതുകംസ്നാനത്തിനായിഞാൻ * ഈലോകമദ്ദേഹമോതീടിനകഥ പോലെയാണെന്നുധരിക്കനീരാഘവ! *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷോപായം മോക്ഷാഗാനം
സ്ഥിതിപ്രകരണം ഭാഗ്യരാഖ്യാനം
പതിനേഴാം സർഗ്ഗം.

ഉപദേശാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ— ഇന്ദീവരേക്ഷണ! രാമചന്ദ്ര! പാരമിന്നിയുംശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടുകൊണ്ടീടുക * ഒത്താലപായ്ന്തമായുള്ളകാലത്തിലെത്രനിസ്സാരമീനൂറുസംവത്സരം * നീയ്യോർക്കുകിന്നൂറുവർഷംമഹായുസ്സുതായവന്നെന്തുസ്ഥയുണ്ടായിട്ടുന്നിയു? * സോമബിംബാനന! രാമചന്ദ്ര! വോനാമയിയായീടുമാസ്ഥയെയിട്ടഹോ! യദ്വപനാകുന്നതദ്വപനായ്ശ്രുതി ബുദ്ധേ! പിന്നെരിക്കലീലയാനിയ്യിഹ * രന്തമിച്ഛിക്കാതിരിക്കുമ്പൊളാലോക മന്തനന്നായിപ്രവർത്തിപ്പുതെങ്ങിനെ * ബ്രഹ്മമിച്ഛിക്കാതിരുന്നീടിലുംസത്താ മാത്രേണലോകംപ്രവർത്തിക്കുമങ്ങിനെ * ആകയാൽകർത്തൃത്വവുമകർത്തൃത്വവും രാഘവ! സംസ്ഥിതമാത്മാവിലോർക്കനീ * ഒന്നുമിച്ഛിക്കായ്കയാലകർത്താവതാം സന്നിധിമാ

തൃതഃകർത്താവുമാകുന്നു * കർത്തൃത്വവുമകർത്തൃത്വവുംരണ്ടുമുണ്ടാത്മാ
കൊണ്ടീടുകാത്മാവിൽഗുണാംബുധേ! * എന്നതില്ലിഷ്ടമുള്ളോന്നി
നെക്കയ്ക്കാണ്ടു ധന്യനാംനീസ്ഥിരനായ് ഭവിച്ചാലും * സർവ്വജ്ഞാ
നകർത്താവെന്നറപ്പായ ഭാവനകയ്ക്കാണ്ടുകർമ്മങ്ങളൊക്കയും * ചെ
യ്യുന്നതായാലുമൊട്ടലുണ്ടായിടാ നീയിതുനന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീട്ട
ക * സാധോ!സചേതസ്സിനേതുംപ്രവൃത്തിയി ല്ലാതെകണ്ടായിവ
ന്നീടുകിൽജന്തുതാൻ * ന്യൂനംപരംവിഷയങ്ങളിലെയുത്സുക്യ ഹീനത
യെഗ്ഗമിച്ചീടുന്നരാഘവ! * എന്നതുകൊണ്ടഹോ!നിത്യമകർത്താഹ
മെന്നുള്ളഭാവനഷ്ഠിച്ചിടുന്നിതു * നീകേർക്കതിനാൽപരമാമുതത്ത്വ
പ യാകുംസമതതാൻശേഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു * ഒക്കയുംചെയ്കൊണ്ടീ
ടുന്നുഞാനെന്നു ചൊല്ലുംബുദ്ധിമഹാകർത്തൃത്വമാൻനീ * വന്നി
ച്ചുകൊള്ളുവാനിച്ഛിപ്പതുണ്ടെങ്കി ലുത്തമംതന്നെയാണായതുരാഘ
വ! * രാമചന്ദ്രമഹാകർത്തൃത്വമായതിൽ സീമയില്ലാത്തതായോരി
ജ്ജഗൽഭ്രമം * സന്ദേഹമില്ലഞാൻതന്നെയാകുന്നുചെയ്യുന്നതെന്നാ
ണഭിമാനംധരിക്കനീ * ആകയാലായതിലന്യനില്ലായ്കയാൽ രാഗാദി
കളുദിച്ചീടുന്നതെങ്ങിനെ * അന്യനെൻദേഹത്തെലാളിച്ചുവെന്നതു
മന്യനെൻദേഹംദഹിപ്പിച്ചുവെന്നതും * കർമ്മവിപാകമാണാകയാ
ലെന്തഹോ! സന്മതേ!മോദഖേദങ്ങൾക്കവകാശം? * മൽസുഖദുഃഖ
വിസ്താരമാമിജ്ജഗ ജ്ജാലക്ഷയോദയേകർത്താവതായവൻ * ഞാൻ
തന്നെയാണെന്നുചിന്തിച്ചുകൊള്ളുകിൽ ഖേദമോദങ്ങൾക്കവകാശ
മെന്തഹോ? * ശുദ്ധബുദ്ധേ!ഖേദമോദങ്ങളിൽസ്വാത്മ കർത്തൃത്വ
മായീടുമൊന്നിനാൽതന്നുടെ * സങ്കല്പമില്ലാതെയായാൽസമതതാൻ
പങ്കേരുഹേക്ഷണ!ശേഷിച്ചിടുന്നിതു * സർവ്വഭോഗങ്ങളിലുള്ള സമത
താ നവീന്ദ്രനന്ദന!സത്യപരാസ്ഥിതി * ചേതസ്സതികലവസ്ഥിതമാ
കകിൽ ബോധിക്കപിനീടജന്മഭോക്കായിടാ * അല്ലെങ്കിലിസ്സർവ്കർ
ത്തൃത്വവുംതഥാ ചൊല്ലുന്നിടുന്നോരകർത്തൃത്വമായതും * എല്ലാമ
കലെക്കളഞ്ഞുമനസ്സിനെ ക്കില്ലെന്നിയേനഷ്ടമാക്കീട്ടുരാഘവ! എ
ങ്ങിനെയാകുന്നിതങ്ങിനെതന്നെനീ യുംഗബുദ്ധേ!സ്ഥിരനായിഭവി
ച്ചാലും * ഞാനിവനാകുന്നുഞാനിവനല്ലിങ്ങു ഞാനിതുചെയ്യുന്നുചെ
യ്യുന്നതില്ലിദം* ഭേദഭാവാനുസന്ധാനാത്മികയാകുമീദൃഷ്ടിയുഷ്ടിക്കുത
കുന്നതല്ലഹോ! * കാകൽസ്ഥമെയ്യേ!ഗുണാംഭോനിധേ!ദേഹ മാകു
ന്നുഞാനായതെന്നുള്ളബുദ്ധിയെ* കാലസൂത്രാദിയായീടുന്നനാരക ജാ
ലമാണെന്നുചൊല്ലുന്നുവിദ്വജ്ജനം * സർവ്നാശംവന്നടുത്താലുമാ
യതു സർവ്പ്രയത്നേനമൂരെനീക്കീടണം * ശിഷ്ടനായുള്ളവൻതന്നാ
ലൊരിക്കലും സൃഷ്ടവ്യയല്ലായതെന്നറിഞ്ഞീടുനീ * കണ്ടമാംസങ്ങളെ
ത്തിന്നുകൊണ്ടീടുന്ന ചണ്ഡാലിനായിൻറെമാംസംതൊടില്ലഹോ! *

ത്തയതുപോലെയിരുന്നുഹാഹമെന്നതു നീയകറീട്ടുകവേണംരാഘവ
തേ! * ഞാനിശ്ശരീരമാണെന്നുള്ള ബുദ്ധിനൽ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിക്കിയന്നീടും
പടലമാം * മായമല്ലായതുനീങ്ങിയെന്നാകിലോ തോയമംനീങ്ങിനി
ലാവെന്നതുപോലെ * ഒട്ടുമേമങ്ങൽക്കുടാതെപരമയാം ദൃഷ്ടിനന്നാ
യിവിളങ്ങുംരാഘവതേ! * നേരോടതുവിളങ്ങീടുകിൽസംസാര വാരാ
ന്നിധിയെക്ഷണത്തിൽകടന്നിടും * കത്താവുഞാനല്ലഞാനല്ലിതൊ
ന്നുമെന്നുംത്തടത്തിങ്കൽനിനയ്ക്കകല്ലെങ്കിൽനീ * കത്താവുഞാൻത
ന്നെസവ്വുംഞാൻതന്നെ വൃത്തിരിലേവംനിശ്ചയിച്ചുകൊള്ളുക *
രണ്ടിലേതെങ്കിലുമൊന്നിനെയാശ്രയ യ്യൊണ്ടുസാധോ!സപദ
ത്തിൽവാണീടുനീ * സവ്വോത്തമമാകുമായതിൽവാഴുന്ന സവ്വമറി
ഞ്ഞുള്ളസാധുക്കൾംസവ്വദാ * വാസനാബന്ധമാകുന്നുബന്ധംരാമ!
വാസനാനാശമായീടുന്നിതുമോക്ഷം * വാസനയെക്കളഞ്ഞീടുകദൂരെ
നീ യാശ്രയമോക്ഷാത്ഥിതമായതുംനീക്കണം * തുംഗബുദ്ധേ!ധാരു
സാരസാക്ഷ!വിഷയങ്ങളിൽപാരംപഴക്കമെന്നീടിന * ചിത്തത്തിലു
ള്ളോരുവാസനാസഞ്ചയ മതുയുമൊന്നാമതായിക്കളഞ്ഞുനീ * മൈ
ത്ര്യാദികളായിട്ടുനചൊല്ലാമുള്ള സദ്വാസനകളെസ്വീകരിച്ചീടുക *
പിന്നെമൈത്ര്യാദികളുംവ്യവഹാര മാണ്ടിലുമായവയുമുപേക്ഷിയാ
തെ * സന്മതേ!സപ്രവുമിച്ഛക്കുടാതെനീ ചിന്മാത്രവാസനയായിബു
വികുക * രാഘവ!കേവലമനോബുദ്ധിസമനിത യാകിയചിന്മാത്ര
വാസനതന്നെയും * നന്നായകറീട്ടുശേഷിച്ചിടുന്നതിൽ പിന്നെ
സ്ഥിരസമാധാനനായീടുന്നീ * യാതൊന്നുകൊണ്ടാണുനീക്കുന്നതായ
തും ഹേ!തുംഗബുദ്ധേ!പരിത്യജിച്ചീടുക * ചെന്താമരാക്ഷ!സപ്രപ
ഞ്ചമീ യന്തഃകരണമവിദ്യായിവകളും * പിന്നെപ്രപഞ്ചംപ്രകാ
ശംതഥാതുമസ്സെന്നാദികളുമായിടുന്നവാസവും * വാസനയെന്നതും
വാസനാഹേതുവും ഹേ!സുബുദ്ധേ!പ്രാണസ്പന്ദനമായതും * ഒക്കെയും
ദൂരെസ്സമൂലംകളഞ്ഞിട്ടു സൽഗുണാംബോനിധേ!സവ്വദാശ്വസ്ഥനായ് *
നല്ലൊരാകാശംകണക്കുസൈമ്യനായ് ചെല്ലുമെയലേ!നൽപ്രശാന്ത
ധീയായ്ഭവാൻ * യാദൃശനായിബുവിക്കുന്നതതാദൃശനായി
ഭവിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഉർക്കുരുന്നിങ്കൽനിന്നൊക്കെനീക്കിദ്ദു ദ്വ
ത്തനായ്പാരിതിലാരുവാണീടുന്നു * ഇത്തിരിസന്ദേഹമില്ലിങ്ങുരാഘവ!
മുക്തനവൻപരമേശ്വരനാകുന്നു * സാധോ!സമാധിയോകമ്മങ്ങളോ
ടുശം ചെയ്തുകൊണ്ടീടിലുംചെയ്യാതിരിക്കിലും * ഉർത്താരിലുള്ളാസ്ഥ
യെല്ലാമുപേക്ഷിച്ചൊരസ്വന്തമാശയൻമുക്തനായീടുന്നു * മാനവേ
ന്ദ്രാത്മജ!നീകേവലംകുകാരുടെ മാനസംവാസനാഹീനമായീടുന്നു *
നൈഷ്കർമ്മ്യമെന്തുനാണമഹാത്മാവിന്നു സത്കർമ്മജാലങ്ങളെന്തി
നായീടുന്നു? * എന്തിനായിട്ടുസമാധിചെയ്തീടുന്നു? ചിന്തിക്കുകിൽജ

പമെന്തിനായിട്ടന്ന? * ശാസ്ത്രംപരംപഠിച്ചാലുംപബുദ്ധികൊണ്ടൊ
ത്തുതാനേചിരംവാണാലുമെന്തഹോ! * നൂനമീവാസനക്രൂടാതെയു
ള്ളൊരു മൌനമില്ലാതിങ്ങുനല്ലതില്ലൊന്നുമേ * പത്തുദിക്കുംപരംപു
ററിനടന്നുടൻ ദൃഷ്ടവ്യമായുള്ളതാകവേദിഷ്ടമായ് * തത്പമായുള്ളതു
കണ്ടജനങ്ങൾസൽ ബുദ്ധേ! ചിലർമാത്രമാണെന്നറികനീ * ലോകരെ
ല്ലാവരുമദ്യമിക്കന്നതും രാഘവ! സുഖാചെയ്യുംക്രിയകളും * ഒക്കെ
യുംദേഹത്തിനായെന്നാണ്ടുതന്നെയാ ണൊക്കുകാത്മാർത്ഥമായ് ചെയ്യു
ന്നതില്ലൊന്നും * ഏതൊരുദിക്കിലുമഞ്ചുഭൂതങ്ങളെ ല്ലാതെകണ്ടാറാമ
തില്ലയാതൊന്നുമേ * നൂനംനശിക്കുന്നവയുംജഡങ്ങളു മാണിവയഞ്ചും
ധരിക്കരാഘവ! * ആകയാൽനല്ലവിവേകമാർന്നുള്ളവൻ നാകലോ
കത്തിലോഭൂതലത്തിങ്കലോ * ചൊല്ലാർന്നിടുന്നൊരുദേവലോകത്തി
ലോ നല്ലവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിപ്പതെങ്ങഹോ! * യുക്തിയോടുംനട
ന്നീടുന്നവനൊരു ഗോഷ്പദതുല്യമായീടുന്നസംസാരം * യുക്തിയില്ലാ
ത്തവനോത്തൽപ്രളയകാലാബ്ധിയോടായതുതുല്യമായ് നിന്നിടും *
തത്പജ്ഞനിജ്ജഗൽഭാവത്തിലൊന്നിലു മിത്തിരിപോലുംകുതുകമു
ണ്ടായിടാ * നാഗരീകാന്തനാംനൽപരിഷ്കാരിക്കു രാഗമുണ്ടാകുമോകു
ഗ്രാമനാരിയിൽ? * നിർമ്മലബ്രഹ്മമഹാബ്ധിഫേനങ്ങൾതാൻ സന്മ
തേ! സർവ്വകലപർവ്വതങ്ങളും * നിർണ്ണയംചിൽസൂര്യഘോരാതപമുഗ തു
ല്ല്യാണിജ്ജഗജ്ജാലംമുഴുവനും * സാധോ! സുരാചാര്യപുത്രൻകചൻതീ
ത്ത ഗാഥയെഞാനതുചൊല്ലാംശ്രവിക്കനീ * മുന്നമൊരിക്കൽകചൻ
താൻസമാധിയിൽനിന്നെഴുന്നേറ്ററമാനന്ദമാന്നഹോ! * ധന്യൻത
നിയേവിജനസ്ഥലത്തിങ്കൽനിന്നുസഗൽഗദമിങ്ങിനെചൊല്ലിനാൻ *
എന്താണുചെയ്യേണ്ടതെങ്ങുപോകേണ്ടുഞാനെന്തെടുക്കേണ്ടുഞാനെ
ന്തിനെത്തള്ളേണ്ടു? * ഹന്ത! മഹാകല്പകാലജലംപോലെ ഞാനതെ
യെങ്ങുംനിറഞ്ഞിരിക്കുന്നിതു * മേനിക്കകത്തുംപുറത്തുംമുഴുവട്ടിലും നു
നംമുകളിലുംപത്തുദിക്കിങ്കലും * ഞാനണ്ണെവിടെയുംപാർത്തുകണ്ടീട്ട
കിൽ ഞാനില്ലയാതെകണ്ടില്ലൊരേടത്തിലും * ഏതൊന്നിലില്ലാതി
രിക്കുന്നഞാനഹോ! വാദമില്ലല്പവുമായതില്ലെങ്ങുമേ * എന്നിഹില്ലാ
ത്തതോർത്തീടിലേതൊന്നാണു സന്ദേഹമില്ലായതില്ലാത്തതാകുന്ന *
ജ്ഞാനസ്വരൂപംസമസ്തമെന്നാകയാൽ ഞാനാഗ്രഹിക്കേണ്ടതെന്തി
നെയാകുന്നു? * ഇത്തരംനൽക്കചഗാഥയെസ്സാമ്പ്രത മുത്തമനായുള്ള
നിന്നോടുചൊല്ലിനേൻ * പാരംമഹാത്മനുകമ്പയായ് സതാസ്ഥ നാ
രായ്ക്ഷിതിയിൽജനിച്ചവനാകയും * ആനന്ദമാർന്നുവിളങ്ങുന്നിതു

സദാ വാനിൽശശാങ്കബിംബങ്ങൾകണക്കഹോ! * വാടുകയില്ലവരാപത്തിലല്പവും കൂടുമാനല്ലപൊൻതാമരരാത്രിയിൽ? * ഒന്നംപ്രകൃതത്തെവിട്ടപേക്ഷിക്കയില്ലനാഹംശിഷ്ടവർത്മാവിൽവർത്തിച്ചിടും * ശീതാംശുശൈത്യത്തെയെന്നപോലേചലിക്കാതെകണ്ടെങ്ങുംനിറഞ്ഞുവിളങ്ങുന്ന * ചേതസ്സിനെക്കൈവിടുന്നതല്ലായവരേതൊരാപത്തുവന്നീടിലുംനിർണ്ണയം * രാഘവ!മൈത്ര്യാദിസൽഗുണകാന്തയാമാകൃതികൊണ്ടേയവർവിളങ്ങുന്നിതു * സാധോ!സമരസന്മാരവർസൈമ്യന്മാർ ബോധിക്കുകസന്മാർസാധുവൃത്തികം * ആത്മശീലന്മാരവരംബുധിപോലെ മയ്യാദയെപ്പരംകയ്യൊണ്ടുവാഴുന്ന * യാതൊന്നുകൊണ്ടുംകുലുങ്ങാത്തവർകളെയാതൊരാപത്തുംതിരിഞ്ഞുനോക്കില്ലഹോ! അങ്ങിനെയുള്ളോരവരെനിരന്തരം മങ്ങാതനുഗമിച്ചീടണംരാഘവ!* ആരാണുഞാനിപ്പപ്പുള്ളതായസം സാരമാകുംമലമുണ്ടായതെങ്ങിനെ? * എന്നിങ്ങിനെമഹാബുദ്ധിമാനായവൻ നന്നായ്പ്രയത്നേനചിന്തിച്ചുകൊള്ളണം * കർമ്മങ്ങളിൽച്ചെന്നുമുങ്ങാതിരിക്കണം ഉർമ്മാർത്തികളോടുചേരാതിരിക്കണം * സർവ്വസംഹർത്താവതായിട്ടുംമൃത്യുതാൻ സാവജ്ഞമെന്നുമേദ്രഷ്ടവ്യനല്ലഹോ! എല്ലുംപിശിതവുംരക്തവുംചേർന്നതായുള്ളദേഹംമഹാനിന്ദ്യംത്യജിക്കണം* ഭ്രൂതമുക്താവലീതന്തുവായുള്ളചിന്മാത്രമെല്ലായ്പൊഴുംകണ്ടുകൊണ്ടീടണം * സാധോ!നിതാന്തംപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളുന്നൊരാദിത്യദേവനിലുള്ളോരുപിത്തുതാൻ* ഭ്രൂമദ്ധ്യകോശസ്ഥമാകുംപുഴവിലും ചേരുന്നിതെന്നുധരിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ* താമസജാതിയുംരാജസജാതിയും രാമചന്ദ്രാ!തഥാസാത്വികജാതിയും* സപ്രയത്നത്തിനാൽപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നിതിപ്പാരിലെല്ലാരുമെന്നറിഞ്ഞീടുക *

ശ്രീവാസിഷ്ഠീയം യോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷോപായം
ഭാഷാഗാനം സ്ഥിതിപ്രകരണം ഉപദേശാഖ്യാനം
ഏവം-ാം സർഗ്ഗം സ്ഥിതിപ്രകരണം.
സമാപ്തം.

ഉപശമപ്രകരണം

പരമാത്മനേനമഃ.

വസിഷ്ഠൻ—രാജീവവിലോചന! രാജേന്ദ്രോ! രാമഭദ്ര! രാജസതാമസന്മാരായീടുംമനുഷ്യന്മാർ * ദീർഘസംസാരമായമായയെബൂരിക്കുന്നി തോക്കനീമണ്ഡപത്തെസ്തംഭങ്ങളെന്നപോലെ* സാത്വികന്മാരായ്നല്ലമൈത്രാദിഗുണങ്ങളാൽ വർദ്ധിതന്മാരായ്ധീരന്മാരാകുംതാദൃശന്മാർ * പകപമായിരിക്കുന്നമായയെത്യജിക്കുന്നു തച്ചിനെസ്സഫോലസ്സപ്പുങ്ങളെന്നപോലെ * ഇക്കണ്ടീടുന്നതൊക്കെബ്രഹ്മമാണാതതമായ് സൽഗുണാംബുധേ! വിളങ്ങീടുന്നിതാത്മാവുതാൻ * അന്യനായുള്ളവൻഞാനിക്കാണുന്നതുവേറെ യെന്നേവംഭ്രാന്തിയുള്ളതകലെക്കളകനീ * നിത്യമായ്ഘനീഭൂതമായീടുംബ്രഹ്മത്തിങ്കലുത്തമഗുണാംബുധേ! കല്പനയെന്നതോർത്താൽ * അണ്ണുവത്തിങ്കൽതിരയെന്നതുപോലെയാണെ ന്നണ്ണോജബാന്ധവാനപയോഭവ! ധരിക്കനീ * ശോകമെന്നുള്ളതില്ലാമോഹമെന്നുള്ളതില്ലാ രാഘവ! ജന്മമില്ലാജന്മവാനില്ലപാത്താൽ * യാതൊന്നാണുള്ളതെന്നുമായതേയുള്ളുനൂനം നീതാപത്രയഹീനനായ് ഭവിക്കുകരാമ! * നിത്യവുംസതപ്രഗുണനിഷ്ഠനായാത്മവാനായ് നിർദ്വന്ദ്വനായിസ്സാധോ! നിയോഗക്ഷേമനായി * ഇദ്വിതീയനായ്സ്വിശോകാത്മാവായ്സ്വിജ്വരനായ് പൃഥ്വിയിൽശ്രീരാഘവ! വർത്തിച്ചുകൊണ്ടാലുംനീ * ശാന്തമാനസനായിസ്സമനായ് സപ്രസ്ഥനായി ജ്ഞാനനായ് സ്ഥിരമതിയായ് സദാമുനിയായി * മൈനിയാസ്വിരമണിസപ്തനായ്സ്വിജ്വരനായ് ധ്യാനവേശ്വരസൂനോ! വർത്തിച്ചുകൊണ്ടാലുംനീ * കീർത്തനതനുവിച്ഛീർത്തകയാതൊന്നില്ല മൊട്ടുമാഗ്രഹംവെച്ചീടാതെകണ്ടിരിക്കുക * ത്യാഗവുംസ്വീകാരവുംരണ്ടുംക്രടാതെകണ്ടീലോകത്തിൽവിജ്വരനായ്സ്വർത്തിച്ചുകൊണ്ടാലുംനീ * ഓർത്താലുമൊട്ടുക്കത്തെജന്മമായീടുന്നോരു മർത്ത്യനീയാത്മജ്ഞാനംനന്നായിട്ടുടിച്ചീടും* ഉത്തമമായീടുന്നവേണുവിൽപാരംനല്ല മത്തുണ്ടായ്യുന്നീടുന്നപോലെയെന്നറിഞ്ഞാലും* ഹൃദ്യതാസൈരൃതാനല്ലായ്മതാനല്ലമൈത്രീ മുക്തതാപിന്നെജ്ഞാനനിഷ്ഠതായിവയെല്ലാം * അമ്മഹാത്മാവുതന്നെനന്നായാശ്രയിക്കുന്നി തംബുജാക്ഷികളന്തഃപുരത്തെയെന്നപോലെ* നീയോർത്തുകൊൾകനല്ലോരാചാരമധുരനാമായവൻതന്നെപ്പാരിലെല്ലാരുംവാഴ്ത്തിടുന്നു *കാനനത്തിങ്കലുള്ള മൃഗസമൂഹയംമഞ്ജുസ്വാനമാ

ന്നുള്ളതായമളയെയെന്നപോലെ* ഈക്രമംസർവ്വസാധാരണമായുള്ള
താണെന്നോർക്കുകവിശേഷമായുള്ളതുചൊല്ലാമിനി*മുക്തിയെപ്രാപി
ച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻസംസാരികൾക്കുത്തമമായമാർഗ്ഗമെണ്ണുന്നുരാജീവാ
ക്ഷ! * സാദരംഗുരുവരനരുൾചെയ്തതുപോലേ ചെയ്തീടുമനുഷ്യനാ
മോതുവായെല്ലെമെല്ലേ * നിസ്സമബുദ്ധേ!ജന്മംകൊണ്ടോജന്മങ്ങൾ
കൊണ്ടോ സിദ്ധിതമായിട്ടുള്ളതാണെന്നെന്നറികനീ * ഇന്ദീവരാ
ക്ഷ!കിഞ്ചിദുച്ചൂല്പന്നചേതസ്സിന്നു നന്നായ്ചൊൽചെയ്തുകൊണ്ടീടുന്നോ
രുമനനത്തിൽ * ആകാശഫലപാതംപോലാശുബോധംജാതമാ
കുന്നതായീടുന്നമറ്റതെന്നറിഞ്ഞാലും * ആകാശംഫലപാതതുല്യ
മായ്ജ്ഞാനംജാതമാകുന്നതങ്ങിനെയാണെന്നുള്ളതറിവാനായ് *
പ്രാക്തനമായീടുന്നവൃത്താന്തമൊന്നുനിന്നോടുഞാൻചൊല്ലീടു
ന്നേൻമുതാംകേട്ടാലുംനീ * ശ്രീമാൻവീര്യവാനാപത്തൊക്കെയുമ
കുന്നവൻ ധീമാൻശ്രീവിദേഹഭൂപാലകൻസൽക്കീർത്തിമാൻ * അ
ത്മികംക്കൊരുകല്പവൃക്ഷമായീടുന്നവൻ മിത്രാബ്ജിവാകരൻജന
കൻവിളങ്ങുന്നു * മത്തകോകിലോല്ലാസശാലിയാംവസന്തകാ ലത്തി
ലപ്പൃഥ്വീപാലനൊരിക്കൽസകൌതുകം * സുന്ദരതരമായൊരാരാ
മംപ്രാപിച്ചിതു നന്ദനോദ്യാനംശചീപതിയെന്നതുപോലെ * ഭൂമീ
ന്ദനനുചാന്മാരെക്കൂടാതെകേസരാമോദിമാരുതമായീടുമായരാമ
ത്തിൽ* ചാരുതപംപാരമാന്ദ്യമാരോരോകഞ്ജങ്ങളെ ശ്രീരാമ!നോ
ക്കിനോക്കിസൈരംസഞ്ചരിച്ചിതു . ഉദ്യാനവാസികളായുമുദ്യശ്യ
ന്മാരായ മനുഷ്യഹംഗിരിദേവീചാരികളായുമുള്ള *സിദ്ധന്മാർസ്വാനന്ദസ
ന്ധാനപ്രകാരങ്ങളേറെ ക്കീർത്തിച്ചുഗാനംചെയ്തതുനേരംകേട്ടാൻനൃ
പൻ * സിദ്ധന്മാരവിടെച്ചെന്നുചെയ്താരുഗാനമുത്തമമുണ്ടാം
ബുധേ!സാമ്പ്രതംകേട്ടാലുംനീ * ദൃഷ്ടാവുദൃശ്യവുമായ്ചേന്നീടുംനേര
ത്തുകൽ ദൃഷ്ടാവിന്നെഴുപ്രത്യയാനന്ദനിശ്ചയംതാൻ * ആത്മത
ത്വപ്രാപ്തമായിട്ടുള്ളതാകുന്നുനാമായാത്മാനമുപാസിച്ചുകൊള്ളുന്നുനി
ശ്ചയംഞാൻ * വാസനയോടുകൂടിദൃഷ്ടാവിനേയുംതഥാ ദൃശ്യത്തിനേയും
ദൾനത്തെയുംദൂരെനീക്കി * നന്നായിട്ടൾനത്തിന്നാദ്യമായ് പ്രകാശി
ച്ചീടുന്നൊരാത്മാനംപരംനാമുപാസിച്ചീടുന്നു * ഉണ്ടെന്നുള്ളതുമി
ല്ലെന്നുള്ളതുമായീടുന്ന രണ്ടുപക്ഷങ്ങൾക്കുംതന്നേറമേൽനിന്നുചേന്നതാ
യി * നിത്യമായ്പ്രകാശങ്ങൾക്കൊക്കെപ്രകാശനമായ സ്വത്തിക്കുമാ
ത്മാവിനെനാമുപാസിച്ചീടുന്നു * സർവ്വഗതസ്ഥമുച്ചരന്തംതംഹംസ
മന്ത്രം സർവ്വാത്മകമാത്മാനംനാമുപാസിച്ചീടുന്നു * ആഹോ!ഹൽ
ഗ്ലേഹസ്ഥനായദേവനെവിട്ടു വേറെവേറെത്തേടീടുന്നതീലോക
രുങ്കൾ . ഹസ്തസ്ഥകൈതവത്തെക്കൈവിട്ടുതത്തിനെച്ചിത്ത
ത്തിൽകൊതിക്കുന്നിതായവരെന്നതുനൂനം * എല്ലാവാഞ്ഛകളേയും
ദൂരെസ്സന്ത്യജിച്ചിട്ടീ യാത്മോപാസനാത്രപമംഫലംപ്രാപിക്കുന്നു *
ആത്മോപാസകനായീടുന്നവനാശാവിഷവല്ലികളുടെമൂലമാലയെ

ച്ഛേദിക്കുന്നു* ഇപ്പോത്തങ്ങളെട്ടും സാരമില്ലെന്നീവണ്ണം മുപ്പുറിലെറിഞ്ഞിട്ടുപിന്നെയുമവകളിൽ* ഒമ്മതിയായുള്ളവൻവാസനവെച്ചീടുന്നനിർണ്ണയംമനുഷ്യനല്ലായവൻകഴുതതാൻ * ആടോപത്തോടുംപൊങ്ങിപ്പൊങ്ങിവന്നീടുന്നനല്ലീടന്നുള്ളിന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്നശത്രുക്കളെ * ആശുവാളംവിവേകമാംതടികൊണ്ടടക്കേണം ദേവേന്ദ്രൻഗിരികളെറുംകൊണ്ടെന്നപോലെ * ഹസ്തത്തെഹസ്തംകൊണ്ടുപാരമായീഡിച്ചിട്ടു മർത്ത്യഭേദനങ്ങളെട്ടുന്നുകൊണ്ടടച്ചും * അംഗങ്ങളംഗങ്ങളെക്കൊണ്ടേറെറമാക്രമിച്ചു മിങ്ങിനെജയിക്കേണമുമ്പിൽതൻമനസ്സിനെ * ആദിയിലുപശമസൈരൃത്തെനേടീടേണം പാരമില്ലെന്നാൽശമംപ്രാപിക്കുംചോൽസ്സേററം * മാനസമടങ്ങിയെന്നാകിൽതൻ സപത്രപമാമാനന്ദംതന്നിൽ സ്ഥിതിഭവിച്ചീടുന്നചിരം * സിദ്ധന്മാരുടെഗാനമിത്തരംകേട്ടപാരമുത്തമനായീടുന്നാരല്ലാരാവാലാരിതാൻ * യുഗകോലാഹലത്തെക്കേട്ടോരുഭീരുപോലെ സത്വരം വിഷാദത്തെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാൻ * ഏകനായ്ക്കാവിലകംപ്രാപിച്ചാനത്യുന്നതമാകിയപർവ്വതത്തെസ്സിംഹമെന്നപോലെ * അനഘൻജനകൻശ്രീരാഘവ!താനേതന്റെ മണിമാളികതന്നിൽച്ചെന്നിരുന്നനന്തരം * പറക്കുംനേരത്തിങ്കലിളകുംപക്ഷിതന്റെ ചിറകെന്നപോലേചാഞ്ചല്യമാന്മുള്ളോരു*ലോകത്തിൻഗതിയെന്നാലോചിച്ചതിമാത്രം വ്യാകുലനായിച്ചമഞ്ഞിങ്ങിനെവിലപിച്ചാൻ * അത്യന്തംകഷ്ടതയെപ്രാപിച്ചുള്ളവയാമി യുസ്മദ്ഗുരോകങ്ങളിങ്ങിനെകിടന്നെന്നും * പാഷാണജാലങ്ങളിൽപാഷാണമെന്നപോലേഷഞാനുള്ളുന്നേൻഹാകഷ്ടം!ഭ്രാന്തിമൂലം * അന്തമെന്നുള്ളതില്ലിക്കാലത്തിന്നാലോചിച്ചാൽ ഹന്ത!ഞാനെത്രമാത്രംജീവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * എന്നുംഞാനതിലാശവെച്ചുകൊള്ളുന്നവല്ലോ നിന്ദ്യനാമെന്നെപ്പോലെനിർണ്ണയമധമൻഞാൻ * എത്രയോനിസ്സാരമായുള്ളതീരാജ്യംഹാ!ഞാൻ ചഞ്ചീടുന്നതുവയ്ക്കുല്ലാതെയില്ലതാനും * ഓർത്തുകണ്ടീടിലെന്താണിതുകൊണ്ടുഹാ!വൃഥാ ബുദ്ധികെട്ടവനെന്നപോലെവർത്തിക്കുന്നേൻ* ഉൽകൃഷ്ടമകൃതിമംനിർദ്ദോഷമെന്നപൊല്ലാത്തകതായുള്ളവസ്തുവൊന്നുമില്ലിങ്ങുനൂനം * ഏതൊരുസാധനത്തെക്കുറിച്ചുകണ്ടാലുമമചേതസ്സിന്നതിമാത്രംപ്രീതിതോന്നുന്നതോർത്താൽ * വളരെപ്പാഗ്വാന്മാരായിരുന്നവരെല്ലാം ചിലനാളുകൾകൊണ്ടുകെട്ടലയുന്നവല്ലോ * മനസ്സേ!വലുതായഭോഗ്യത്തെക്കുറിച്ചുവാഞ്ഛനിനക്കെങ്ങിനെയഹോ!വിശ്വാസമുണ്ടാകുന്നു? * ആമഹാഭോഗങ്ങളുംസ്നിഗ്ധബാന്ധവന്മാരാമാമഹാന്മാരുംമറ്റുംപ്രാപിച്ചസ്ഥിതിപഥം * വർത്തമാനത്തിലതുനിശ്ചയമെന്തൊന്നുള്ളൂ? വൃത്താരിലോത്താലുള്ളവിശ്വാസമെത്രമാത്രം* മരിച്ചുവിരിഞ്ഞന്മാരങ്ങുകോടിസംഖ്യനിരകൾനശിച്ചതിന്നറുതിയുണ്ടാകയില്ലാ * മന്നവന്മാരുംകണക്കില്ലാതെനശിച്ചിതിങ്ങുടെജീവിതത്തിലെന്തുനിശ്ചയമുള്ളൂ? * ഭോമാംരാ

തിതന്നിൽശൂന്യമാംദുസ്വപ്നമായ് ഭവിച്ചീടിനദേഹമയമാംഭ്രമത്തികൽ * ആസ്ഥയുണ്ടായ്വന്നീടുന്നതായീടിലെന്റെ യീസ്ഥിതിയോളംകഷ്ടമായിട്ടമറ്റൊന്നില്ലാ * പൊയ്യാണ്ടേയിരിക്കുന്നുണ്ടെപ്പോഴുംവാസരങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതായിട്ടുള്ളവാസരമൊന്നുമില്ലാ * നല്ലതായിരുന്നീടുംമർത്ത്യത്തിൽചിലതെല്ലാം നല്ലതായീടുംചിലതൊക്കെയും ചെയ്യുന്നത്തിൽ * ആദ്യംനന്നായിരിക്കുംചിലതോക്കുകിൽനാശമേ ദുഷിതമേറമശുദ്ധംസകലവും * ക്രൂരതപാപ്യാകുലതപംകാലുഷ്യമെന്നിതെല്ലാം പാരമായ്ജഡജനംതേടുന്നുദിനംപ്രതി * കട്ടിയിലജ്ഞാനൈകഘനനായ്ഭവിക്കുന്നകഷ്ടമേ!യെവനത്തിൽസ്പൃഹതനായീടുന്ന * വാൽക്യംവന്നാൽചിന്താകുലനായ്ഭവിക്കുന്നിതോത്തീടിൽമൂഢനെപ്പോളെന്തൊന്നുചെയ്തീടുന്നു? * സത്തിന്റെമുഖാവികലസത്ത്വംമൃത്തിന്റെ മുഖാവുതന്നിലമൃതയുമതുപോലെ * സൌഖ്യത്തിൻമുഖാവികൽദുഃഖവുംഭവിക്കുന്നുണ്ടുംക്കാമ്പിൽപ്രീതിയോടുമെന്തിനെക്കയ്യാംവുഞാൻ? * ചിലരക്ഷികൾമൂടിത്തുറക്കുന്നതുലോകപ്രളയോദയങ്ങളായ് ഭവിച്ചീടുന്നവല്ലോ * താദൃശന്മാരായീടുംപുരുഷരുള്ളകാലം മാദൃശന്മാരായോക്കുവിലയുണ്ടെന്തുമാത്രം!! * അന്തമില്ലാത്തസമ്പത്തുണ്ടെന്നാകിലുംസ്വാന്തേ സന്തോഷമില്ലാതായാലൊക്കെയുമാപത്തുതാൻ * അന്തമില്ലാത്തൊരാപത്തുണ്ടെന്നാകിലുംസ്വാന്തേ സന്തോഷമുണ്ടെന്നാകിലൊക്കെയുംസമ്പത്തുതാൻ * സർവ്വസങ്കടങ്ങൾക്കുമുല്പത്തിസ്ഥാനംതന്നെ നിർവ്വാദംസംസാരമെന്നോതുന്നുവിദ്വജ്ജനം * അങ്ങിനെയുള്ളസംസാരാംബുധിതന്നിൽസദാമുങ്ങിയാണീടുന്നവക്കെങ്ങിനെസൌഖ്യമുണ്ടാം * അങ്കുരങ്ങളുംപല്ലവങ്ങളുംഫലങ്ങളും സംഖ്യയില്ലാതെചേർന്നുപരമാസ്സുള്ളതുന്ന * സംസാരവൃക്ഷത്തിന്നുവേരായിനിൽക്കുന്നതു സംശയമേതുമില്ലാമാനസംതന്നെപാർത്താൽ * സങ്കല്പാതന്നെയാണുമാനസമാകുന്നിതു സങ്കല്പംനശിക്കുകിൽമനസ്സുംനശിച്ചീടും * മാനസംവേരാകയാലായതുനശിക്കുകിൽ തൂനമില്സംസാരമാംപാദപമുണങ്ങീടും * അറിഞ്ഞേനറിഞ്ഞേൻഞാനെന്നെക്കുട്ടീടുന്നോരു വിത്തേറവുമേറുംകള്ളനെക്കണ്ടീടിനേൻ * മനസ്സെന്നാണുപേരിക്കള്ളനഹോ!ഞാൻചിരം മനസാഹതനായേൻകൊല്ലുന്നേൻമനസ്സിനെ * ചിത്തമാംനല്ലമൃഗമില്ലിതുനാളും വിശ്വമായ്തന്നിതിപ്പോൾതുണമൊന്നിനിവേണം * സാധുക്കളായീടുന്നചൊല്ലുംനിശ്ചയന്മാരാൽ സാധുപ്രബോധിതനായ്നീഞാനിതുകാലം * ആനന്ദസാധനമായീടുമാത്മാനംപരം ഞാനിനിയനുഗമിച്ചീടുന്നേൻവഴിപോലെ * ഞാനാണിതെന്നേറതാണെന്നിങ്ങിനെബലാലുള്ളിലുന്നിയോരസത്യത്തെ ദൂരത്തുകളഞ്ഞിനി * അത്യന്തംബലവാനായീടുന്നമാനസമാം പ്രത്യൂഹത്തിനെക്ക്രൂരസൽക്രൂടാതെവധിച്ചുടൻ * നല്ലൊരുശമസുഖംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേ നല്ലുയാവിവേകമേനിനക്കുനമസ്സാരം * ഇത്ഥംചിന്തിച്ചുചിത്തചാ

ബ്ധ്യംവിട്ടനല്ല ചിത്രമെന്നതുപോലേതത്തെവവാണാൻഭ്രപൻ *
ജനജീവനനായജനകൻമെയനമാന്ന തനിയേചിരംതത്രവാണുകൊ
ണ്ടിരുപിന്നെ * ഉത്താനംചെയ്യശമശാമിയാംമനസ്സുകൊ ണ്ടിത്ത
രംനിരൂപിച്ചാൻസൽഗുണരത്നാകരൻ * യതനംചെയ്തിഹസാധിച്ചീ
ടേണ്ടതെന്തിനെയാ ണതുകയ്ക്കാണ്ടീടേണ്ടതെന്തിനെയായീടുന്നു? *
ശ്രുതനായ് സ്ഥിരനായിസ്സദ്ഗുപനായോരിനി ക്കുംഞ്ഞാരിലോത്തുക
ണ്ടാലെന്തുകല്പനയുള്ള? * കിട്ടീടാത്തതിനെഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നതില്ലാ
കിട്ടീട്ടുള്ളതുവിട്ടുകളയുന്നതുമില്ലാ * സന്തതംസ്വച്ഛനായിട്ടാത്മാവി
ലിരിക്കുന്നേനെന്തൊന്നുമേപിക്കുമിങ്ങായതുവേറേച്ചൊട്ടെ * ഇത്തരംനി
രൂപിച്ച പൃഥുവീന്ദ്രനസക്തനായ് മാത്താണ്ഡദേവൻനന്നായ്ദിന
ത്തെയെന്നപോലേ * അനവദ്യംയഥാപ്രാപ്തക്രിയയെച്ചെയ്തുകൊണ്ടീ
ടുന്നതിന്നായിത്തുടങ്ങീടിനാൻരാമചന്ദ്ര! *മേലിൽവന്നീടുന്നതുംകീഴ്
ക്കടെക്കഴിഞ്ഞതു മാലോചിക്കാതെനിത്യംവാഴുന്നസന്തുഷ്ടനായ് *
ഭ്രപാലൻശ്രീവിദേഹൻതൻവിചാരത്താൽതന്നേ പ്രാപിച്ചാൻന
ന്നായ്പ്രാപ്യംവേറേവിധത്തിലല്ലാ *സാരസേക്ഷണ!തൻേറനല്ലൊ
രുബുദ്ധികൊണ്ടേ സാരമാംപരംപദംപ്രാപിച്ചീടുകയുള്ളൂ * മത്ത്യ
ന്മാരഹോ!ബാഹ്യാർത്ഥങ്ങളെസ്സമ്പാദിപ്പാൻ നിത്യവുമെപ്രകാരംപ്ര
യതംചെയ്തീടുന്നു * ഒന്നാമതായിപ്പാരംപ്രജ്ഞയെവർദ്ധിപ്പിപ്പാൻ
നന്നായിട്ടപ്രകാരംപ്രയതംചെയ്തീടേണം * ദുഃഖജാലങ്ങൾക്കെല്ലാം
നല്ലൊരുൽപത്തിസ്ഥാന മോർക്കിലാപത്തുകൾക്കെല്ലാമുത്തമകോ
ശം * ഘോരസംസാരവൃക്ഷബീജമിപ്രജ്ഞാമാന്ദ്യംശ്രീരാമ!കഴിയുന്ന
വേഗത്തിൽകളയേണം *പൊല്ലാന്നവിവേകിതൻപ്രജ്ഞവർദ്ധിക്കോ
ശസ്ഥയാം നല്ലൊരുചിന്താമണിയാകുന്നരഘുപതേ! * അന്തരമില്ല
കല്പലതയെന്നതുപോലേ ചിന്തിതംഫലമതുനൽകീടുമറികനീ *അറി
വില്ലായ്കനീങ്ങിപ്രാജ്ഞനായ്തീവേകിയാ യുരുവുന്നവനായന്യനാം
മനുഷ്യനെ * ആശാസഞ്ചയസഞ്ജാതങ്ങളായീടുന്നോരു ദോഷങ്ങള
ല്ലുംപോലുംബാധിച്ചീടുകയില്ലാ * കോടക്കാർവർണ്ണ!നല്ലകവചംധരി
ച്ചുകൊണ്ടീടിനപുരുഷനെയസ്ത്രങ്ങളെന്നപോലെ * നീയറിഞ്ഞാലും
പരമാർത്ഥമെമറയ്ക്കുന്ന തായഹോ!ജഡരൂപമായിരിക്കുന്നതായി *
പാരിച്ചുഹങ്കാരമാകിയവൻകാറിനെ പ്പാരമായ്പ്രജ്ഞാവാതം
ചിതറിപ്പിച്ചീടുന്നു * അതുലംപരപദംപ്രാപിപ്പാനിച്ഛിപ്പവൻ സു
തരാംകൊള്ളേണംസാധോ!ബുദ്ധിയെമുമ്പിൽ * ഫലത്തെക്കാം
ക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നകൃഷീവലൻ നിലത്തെമുമ്പിൽനന്നായുഴതീടുക
വേണം *

ശ്രീമോക്ഷോപായം ഉപശമപ്രകരണം ഭാഷാരാമം
ജനകോപാഖ്യാനം പതെത്തിയതാം സർഗ്ഗം
ശ്രീമഹാദേവ്യൈ നമഃ.

പുണ്യപാവനോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ—മോഹബീജങ്ങളേറ്റംവിതയ്ക്കുന്നവയായ മാഹന്ത!സവ്വാപദാംദുഷ്ടികളായുള്ള * വല്ലാത്തകദുഷ്ടികം നാശത്തെപ്രാപിക്കുന്ന പൊല്ലാന്പരാവരംകണ്ടീടുംനേരത്തികൽ * ഉഗ്രംക്കായിൽ വിചാരമാന്നെല്ലാനേരവുംലോക മൊക്കച്ചഞ്ചലമെന്നകണ്ടീടുന്നവന്നഹോ! * ജനകന്നെന്നപോലേകാലംകൊണ്ടാത്മാവേറ്റം വനജായതനേത്ര!കേൾംസപായംപ്രകാശിക്കും * ഇപ്പാരിൽഭവേഭീതന്മാരായുള്ള വക്കെല്ലാ മുല്ലലേക്ഷണ!സപ്രയത്നമൊന്നല്ലാതഹോ! * വിത്തവുംബന്ധുക്കളുംദൈവവുംകമ്മങ്ങളുമിത്തിരിയുപകരിച്ചീടുകയില്ലന്തനം * സുന്ദരാനന!രാമ!കേട്ടകൊള്ളുകഞാനിതെന്നുള്ള സങ്കോചംതാൻവിലയംപ്രാപിക്കുകിൽ * സത്വരംസവ്വലോകവ്യാപിയായീടുന്നോരു വിസ്താരംസമുദ്ഭവിച്ചീടുമില്ലൊരുവാടം * ഞാനിശ്ശരീരമാണെന്നുള്ളോരു നിശീഥിനി മാനവേശ്വരാന്നോ! നാശത്തെപ്രാപിക്കുകിൽ * സ്ഥിരമായ് സവ്വഗതമായീടുംസപ്രാലോകന്താൻ ശ്രീരാമ!സപയംസമ്പ്രവത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * കയ്യൊണ്ടീടുകകളഞ്ഞീടുകയെന്നുള്ള താണോക്കുകമനസ്സിന്നുബന്ധംമറ്റൊന്നുമല്ലാ * ഹേയമായുള്ള വയിൽഖേദത്തെപ്രാപിക്കൊലാ നീയുപാദേയപരനായ് ഭവിക്കരുതെന്നും * ഹേയാദേയങ്ങളേറ്റംദൂരത്തുകളഞ്ഞാശു നീയനാരതംസമദൃഷ്ടിയിൽവാണീടുക * സമതാ,നിരാശതാ, നിത്യതാ,നിർഭയതാ, സുമതേ!നിരീഹതാ,ജ്ഞാനനിസ്പൃതാ,ധൃതി, * മൃദുതാ,നിഷ്ക്രിയതാ,നിർവ്വികല്പതാ,മൈത്രി,മൃദുഭാഷിതാ,നല്ലസൌമ്യതാ,മനസ്തുഷ്ടി * എന്നിവയെല്ലാംഹേയാദേയങ്ങൾംവിട്ടുവാണീടുന്നവൻതന്നിലപവാസനംവത്തിക്കുന്ന * ചിന്തയായീടുന്നോരന്തരാലിനാലാതതമായ് ചെന്താമരാക്ഷ!ദേവകീലാലപ്രസൂതമായ് * പാരിച്ചതുഷ്ടാമത്സ്യവ്രാതത്തെപ്പിടിപ്പതാ യോരുവാസനയായീടുന്നോരുവലയെനീ * നല്ലോരുബുദ്ധിയായീടുന്നോരുകത്തികൊണ്ടുകില്ലെന്നൈകല്യമെയലേ!ഛേദിച്ചുകൊണ്ടീടുക * മേഘവൃന്ദത്തെക്കൊട്ടംകാറിനാലെന്നപോലെ രാഘവ!ഛേദിച്ചാശുവാഴ്കതൽപദത്തിൽ * സാധോ!കോടാലികൊണ്ടുവൃക്ഷത്തെയെന്നപോലെ ചേതസാചേതസ്സിനെസ്സത്വരംഛേദിച്ചുനീ * പാവനമായുള്ളൊരുപദത്തെപ്രാപിച്ചെന്നും മേവുകിത്തിർപോലുംചാഞ്ചല്യംഭവിക്കാതെ * നില്ലു, പോവുക,യുറങ്ങീടുക,യുണരുക, നിശ്വസിക്കുക,യുൽപ്പതിക്കുക,പതിക്കുക * സത്യമല്ലിവയൊന്നുമെന്നുനീനന്നായ്ധരിച്ചാസ്ഥയെപ്പരിത്യജിച്ചീടുകമാരക!* അനഘ! ജഡമായമാനസംവാസനയാലനുധാവനംചെയ്തീടുന്നിതുചിത്തത്വത്തെ * മാംസത്തിൽക്കൊതികൊണ്ടുമാജ്ജാരൻവന്നിതികൽ കേസരിതന്നെറപിമ്പേചെന്നീടുന്ന

തുപോലെ * കേസരിതന്റെറനല്ലവീര്യത്താൽസിദ്ധിച്ചോരു മാംസ
ത്തെത്തിന്നീടുന്നപിന്നാലെചെന്നജന്തു * സംവിത്തിൻവീര്യവശാൽ
പ്രാപ്തമാംദൃശ്യത്തിനെ സ്സ്വദാസമാശ്രയിച്ചീടുന്നമനസ്സുതാൻ * ദൃ
ശ്യത്തെയാശ്രയിച്ചീടുന്നുനീയെന്നാകിലൊ നിശ്ചയംസചിത്തനായ്
ബന്ധവാനായീടുന്നു * ദൃശ്യത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചീടുന്നുനീയെന്നാകിലോ
നിശ്ചയമചിത്തനായ്മോക്ഷവാനായീടുന്നു * ഞാനുമിക്കാണുന്നതുമി
ല്ലെന്നുനിശ്ചയിച്ച നീനളിനായതാക്ഷ!സുസ്ഥിരനായിസ്സദാ * ആ
കാശമെന്നപോലെനിർമ്മലഹൃദയനായ് രാഘവ!വർത്തിക്കുകനല്ലോ
രുഹൃദയത്തിൽ * തനിക്കുംജഗത്തിന്നുംമദ്ധ്യമായീടുംദൃശ്യ ദൃശ്യദശാ
ന്തരത്തിൽവർത്തിച്ചീടുന്നതായ * ദർശനംസമാത്മാനംഭാവയന്നായി
സ്സദാ! സർവ്വസൽഗുണസിന്ധോ!രാമ!നീവർത്തിച്ചാലും * സചാദിനെ
യറിയുന്നരസനേന്ദ്രിയത്തെയും സചാദിനെനൽകീടുന്നസാധനത്തെ
യുംനിക്കി * സചാദിനെമാത്രംനിത്യധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടുനന്നായ് സാ
ധോ!നീപരമാത്മമയനായ്ഭവിച്ചാലും * കോടക്കാർവർണ്ണ!കേട്ടകൊ
ള്ളുകഭുജിക്കപ്പെട്ടീടുംവസ്തുവിന്റെയുംഭുജിക്കുന്നവന്റെയും * മദ്ധ്യ
മാലംബഹീനംനന്നായിട്ടാശ്രയിച്ച മദ്ധ്യത്തിൽസ്ഥിരനായിജ്ഞവിച്ചീ
ടുകസദാ * അനഘ!ഞാനെന്നുള്ളതായതൻഭാവനയെ യനഘംഭാ
വമായീടുന്നോരുകത്തിതന്നാൽ * ഛേദിച്ചസർവ്വഭ്രമഭ്രാന്തിയെജ്ജയി
ച്ചേറ്റം മോദിച്ചസംസാരത്തെക്കടന്നവർത്തിച്ചാലും * ഇത്തരംഗുരു
വിന്റെവാക്യത്തെക്കേട്ടപാരം ബുദ്ധിമാനായീടുന്നരാഘവൻചൊ
ല്ലീടിനാൻ * എന്നുമിയ്യഹങ്കാരത്തുണ്ണയെക്കയ്യൊണ്ടിടൊ ല്ലെന്നേ
വംഗുരോ!ഭവാനരുളിച്ചെയ്യുംവാക്യം * ഉഗ്രംതടത്തികൽനന്നായ്
ചിന്തിച്ചുകാണുന്നേരമത്യന്തംഗംഭീരമായുള്ളുതനോപ്രഭോ! * ഞാ
നഹങ്കാരത്തിനെസ്സന്ത്യജിച്ചീടുന്നതു നുനമിശ്ശരീരത്തെക്കളഞ്ഞഫ
ലംതന്നെ * സന്ദേഹമല്പംപോലുമില്ലഹങ്കാരക്ഷയം വന്നീടിൽക്കളേ
ബരംനാശത്തെപ്രാപിച്ചീടും * ഈച്ചുവാളുകൊണ്ടിന്നുമൂലത്തെമറി
ക്കുകിൽ തീച്ചയാല്ലുതായപാദപംപെതിച്ചീടും * കല്യൻശ്രീരാമച
ന്ദ്രനിങ്ങിനെചൊന്നനേര മുള്ളിൽസന്തോഷമാൻമാമുനിയോതീടി
നാൻ * ഹേസരോജായതാക്ഷ!രണ്ടുമാതിരിയുണ്ടു വാസനാത്യാഗമെ
ന്നുചൊല്ലുന്നുവിദ്വജ്ജനം * ധ്യേയമെന്നാണുനാമമൊന്നിനുരാമച
ന്ദ്ര! ജ്ഞേയമെന്നാണുനാമംമറൊന്നിനറിഞ്ഞാലും * ഇക്കാണുന്ന
വയ്ക്കെല്ലാംഞാനുടമസ്ഥനാണി ങ്ങിക്കാണാനാവയെന്റെജീവിതമാ
യീടുന്നു * ഇക്കാണുന്നവയൊന്നുംക്രൂരതകണ്ടുഞാനി ല്ലിക്കാണുന്ന
വയൊന്നുമില്ലഞാനില്ലെന്നാകിൽ * എന്നേവമുള്ളത്തികവുള്ളോരു
നിശ്ചയത്തെ നന്നായിവിചാരിച്ചുമാനസത്തോടുംക്രൂടി * സന്ത്യജി
ച്ചീടുഞാനുമിപ്പദാർത്ഥവുംതമ്മിൽ ബന്ധമില്ലെല്ലുംപോലുമെന്നേവം
ഭാവിക്കുമ്പോൾ * അന്തശ്ശീതളയായബുദ്ധ്യാവിനോദമായി സ്സന്തത

ക്രിയകളെച്ചെയ്തീടുന്നവനഹോ! * ഭവിച്ചീടുന്നതായവാസനാത്യാഗത്തിനെ ബുധിസത്തുക്കളൊക്കെശ്രേയമെന്നഭ്യുന്നു * സാധോ! കേൾക്കുകഭേഹീനയാംബുദ്ധിയോടു മേതുവാസനാക്ഷയംചെയ്യുന്നിമ്മനായ്! * ഭേഹതയത്തെവിട്ടീടുന്നിതുനിനച്ചീടാ വാസനാക്ഷയം ജ്ഞയമാണെന്നുചൊല്ലീടുന്നു * ഓക്കനീയഹങ്കാരസഖിയാംവാസനയെ നീക്കിസ്സഹേലംധ്യേയസന്ത്യാഗിയായിട്ടഹോ! * പാരിതിലാരുവാണീടുന്നിതമ്മാന്യൻതന്നെ സാരജ്ഞ!ജീവന്മുക്തനെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ഉത്തമഭ്രാംബുധേ!ജ്ഞേയസന്ത്യാഗിതന്നെ മുക്തനെന്നോതീടുന്നുവിപശ്ചാന്മാരെല്ലാവരും * നീകേൾക്കനന്നായ് മുക്തപദത്തിൽസ്ഥിതങ്ങളാം ത്യാഗങ്ങളിവരണ്ടുമേതുമേഭേദമില്ലാ * ഇവരണ്ടുംബ്രഹ്മതത്വമാൻമുള്ളവയായീടുന്നു ഹേരാമ!വിഗതജ്വരങ്ങളുമായീടുന്നു * സൌഖ്യമുണ്ടാകുമ്പോഴുംദുഃഖമുണ്ടാകുമ്പോഴു മുൾക്കാമ്പിൽ സന്തോഷവുംവാട്ടവുംവേർക്കാതെ * എപ്പോഴുമൊന്നുപോലെവാഴുന്നതാരാകുന്നു സൽപ്രമാനവൻജീവന്മുക്തനാകുന്നുരാമ! * ഒത്താലുമിഷ്ടാനിഷ്ടദർശനങ്ങളിലഹോ! വ്യത്യാസമല്പംപോലുമുണ്ടാകാതെല്ലാപ്പോഴും * പാരിതിൽസുഷുപ്തനെന്നതുപോൽവർത്തിക്കുന്ന താരാണായവൻജീവന്മുക്തനാകുന്നുരാമ! * സന്തോഷ,മീർഷ്യാ,ഭയം,ക്രോധ,മാഗ്രഹം,ദൈന്യ, മന്തരംഗത്തിലൊട്ടുമീവകചേർന്നീടാതെ * പാരിടത്തിൽകലാരുവത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു വാരിജേക്ഷണ!ജീവന്മുക്തനാണവൻനൂനം * ഓക്കനീസുഷുപ്തിയിലെന്നപോൽജാഗ്രത്തിലു മുൾക്കാമ്പിൽഭേദംമോദംമുതലായവയൊന്നും * ചോരാതെപൂണ്ണചന്ദ്രനെന്നപോൽവിളങ്ങുന്ന താരാണായവൻജീവന്മുക്തനാകുന്നുരാമ! * ഉല്ലസവിലോചന!കേൾംബാഹ്യാർത്ഥവാസനോൽഭൂതയാകുംതൃഷ്ണാബദ്ധയായീടുന്നിതു * നിയുക്തിൽധരിക്കസർവ്വാർത്ഥവാസനോന്മുക്തയായീടുന്നോരുതൃഷ്ണാമുക്തയായീടുന്നിതു * ഇനിക്കിന്നിതുവേർച്ചീടേണമെന്നുറച്ചിൽ ജനിക്കുംതൃഷ്ണാനല്ലശൃംഖലയായീടുന്നു * സത്തായുമസത്തായുമുള്ളോരുഭാവങ്ങളിലുമിത്തൃഷ്ണയെക്കളഞ്ഞുടൻ * ചൊൽക്കൊള്ളുംമഹാത്മാക്കളായീടുന്നവരെല്ലാ മുൽകൃഷ്ടമായീടുന്നപദത്തെപ്രാപിക്കുന്നു * ബന്ധാസ്ഥാപിന്നെനല്ലമോക്ഷാസ്ഥാസുഖദുഃഖാവസ്ഥനതസത്തസത്തെന്നിവയിൽചേരുമാസ്ഥാ * എന്നിവയെല്ലാംവിട്ടുനിശ്ചലമഹാർണ്ണവമെന്നതുപോലേസ്ഥിതിചെയ്കസദാപിനീ * വേറേയൊന്നിനിക്കേട്ടുകൊൾകവിചാരമുള്ള പുരുഷന്നുണ്ടായ്തുനിശ്ചയംചതുർവിധം * പാദംമുതൽക്കുശീർഷംവരെയുള്ളവനഹം മാതാപിതാക്കന്മാരാൽനിർമ്മിതനായുള്ളവൻ * എന്നേവംനിശ്ചയമൊന്നുണ്ടാകുമജ്ഞാനത്താൽ വന്നീടുമതുകൊണ്ടുബന്ധമെന്നറിഞ്ഞാലും * ഇന്നോത്താൽസർവ്വോത്തിതനായുള്ളവൻഞാനെന്നുള്ളവാലാഗ്രത്തെക്കാളേറുംചെറുതല്ലോ * ഇത്തരംനിരൂപിക്കുമതാംനിശ്ചയമുണ്ടായീടും സത്തുക്കൾക്കുകൊണ്ടുകൈവല്യാകൈവന്നീ

ട്ടം * സർവ്വുംഞാനാകുന്നഞാനല്ലാതൊന്നുമില്ലാ നിർവ്വാണംനിശ്ചി
ച്ചാൽനാശമില്ലാത്തവൻഞാൻ * എന്നുള്ളതാണുമൂന്നാംനിശ്ചയം മ
ഹുപതേ! വന്നീടുമിതുകൊണ്ടുനിർവ്വാണമെന്നുനൂനം * ഞാനുമീലോ
കങ്ങളുമില്ലാത്തതായീടുന്നു നൂനമാകാശംപോലെശൂന്യമാണഖില
വും*എന്നുള്ളതാണുനാലാംനിശ്ചയംമഹാമതേ! വന്നീടുമിതുകൊണ്ടു
മോക്ഷംസന്ദേഹമില്ലാ * ഒന്നാമതായിട്ടതുചൊന്നതുബന്ധമുണ്ടാ
ക്കുന്നോരുതുല്യയാണെന്നറിഞ്ഞീടുകരാമ! * ശ്രുതിതുല്യകളായമറ്റ
വമുന്നുംജീവന്മുക്തന്മാരായുള്ളോരിലിയലുന്നവയല്ലോ*ഒക്കെയുംഞാൻ
തന്നെയാണെന്നുള്ളനിശ്ചയത്തെക്കയ്യൊഴിഞ്ഞീടുകിൽപിന്നെദുഃഖി
യാവുകയില്ലാ * മണ്ണുള്ളാനനശൂന്യം,പ്രകൃതി,മായാ,ബ്രഹ്മം, വി
ജ്ഞാനം,ശിവൻ,പുമാ,നീശാനനെന്നീവണ്ണം * അനവദ്യമാത്മാവി
നെത്തന്നെയാകുന്നുചൊല്ലീടുന്നതെന്നകക്കാമ്പിൽനന്നായിലാലിക്ക
നീ* ദ്വൈതമദ്വൈതമെന്നിത്തരമായീടുംസമൂൽ ഭേദങ്ങളോടുംജഗ
ന്നിർമ്മാണവിനോദത്താൽ* നന്നായദ്വൈതയായിത്താൻവിജൃംഭിച്ചു
കൊണ്ടീടുന്നിതുപരമാത്മമയിയായുള്ളശക്തി * തന്നുടെയായീടിലു
മന്യന്റേതായീടിലു മനവദ്യമഹങ്കാരംനഷ്ടമായാലുംനന്നായാലും * ഉ
ള്ളക്കാമ്പിൽസുഖംദുഃഖമെന്നിവയല്പംപോലും കയ്യൊഴിഞ്ഞീടാതെകണ്ടു
വാഴുന്നീരാമചന്ദ്ര!* അണ്ണാജനേത്ര!സർവ്വാതീതമാംപദമാൻ പൂണ്ണ
ന്നുവെന്നപോലെശ്ശിരാശയനായി * ഉദ്വേഗിയല്ലാതേയുംതുഷ്ടാ
ത്മാവല്ലാതേയും വർത്തിക്കിൽസംസാരത്തിൽവലഞ്ഞീടുകയില്ലാ*സു
മതേ!ശത്രുവിലുംബന്ധുവിങ്കലുംതഥാ സമനായ്ഭവിച്ചുദയാദാക്ഷിണ്യ
യുക്തനായി * നിത്യവുംപ്രാപ്തകർമ്മകരനായ്ധരാതലേ വർത്തിക്കിൽ
സംസാരത്തിൽവലഞ്ഞീടുകയില്ലാ * അനുമോദിക്കയില്ലാദ്വേഷിച്ചീ
ടുകയുമില്ലനഘ!ശോചിക്കില്ലാകാംക്ഷിക്കെന്നതുമില്ലാ * ഇഷ്ടവുമ
നിഷ്ടവുംകൈവിട്ടുവാഴുന്നവൻ കഷ്ടമാംസംസാരത്തിൽവലഞ്ഞീടുക
യില്ലാ * മൂഢഭാഷിയുമിഷ്ടമോതീടുന്നവനുമായ് സുതരാംഭ്രമിക്കുംത
ന്നാശയജ്ഞനുമായി * ഇപ്പാരിൽവർത്തിച്ചീടുംസൽപുമാനായുള്ളവ
നല്ലവുംസംസാരത്തിൽവലഞ്ഞീടുകയില്ലാ * അണ്ണാജനേത്ര!ധ്യേയ
ത്യാഗത്താൽശോഭിപ്പതായ് പൂണ്ണയായീടുന്നോരുദൃഷ്ടിയെക്കയ്യൊ
ഴിഞ്ഞാഹാ!* ജീവന്മുക്തതയോടുംസചേതനായ്ഭവനത്തിൽ നീവിഹരി
ച്ചുകൊൾകസന്തതംരഘുപതേ! * ആശയുംതവവ്യുദിരാഗവുംവാസ
നയും വേശവുമുണ്ടാകാതെകണ്ടുറീസദാകാലം * നിരവദ്യാത്മവർണ്ണ!
പുരമേസർവ്വസമാചാരനായ്വിഹരിച്ചുകൊള്ളുകലോകത്തിങ്കൽ * പു
റമേകൃതിമസംരംഭനായിട്ടുംതഥാ പെരുമകക്കാമ്പിൽസംരംഭിക്കു
ടാതെയും * പുറമേകർത്താവായുമകത്താവായുമുള്ളിൽ സരസംലോക
ത്തിങ്കൽവിഹരിക്കുകരാമ!* ഞാനെന്നഭാവംവിട്ടുമാനസംതെളിഞ്ഞേ
റ്റവും വാനമെന്നതുപോലേസുതരാംസച്ഛനായി* അങ്കവുംകളങ്കവും
കൂടാതെകണ്ടുലോക ത്തിങ്കൽനീവിഹരിച്ചുകൊള്ളുകരഘുപതേ! *

ഹേചാരുവിലോചനകേട്ടീടുദാരവേശ ലാചാരനായിസ്സുവ്വാചാരന
വൃത്തിമാനായ് * ഉഠംത്തടത്തിങ്കൽനിന്നുസവ്വുംവെടിഞ്ഞുലോക
ത്തിലനവരതംനന്നായ്നീവിഹരിച്ചുകൊൾക * ഉഠംക്കുന്നിങ്കൽനല്ല
നൈരാശ്യത്തോടുംപുറ ത്തേക്കുനീയാശയുള്ളപോലെവ്യാപാരമാ
ന്നും*പുറമേതപ്പുനായുമുള്ളിൽശീതളനായുംസരസംലോകത്തിങ്കൽവി
ഹരിക്കുകരാമ!* ബന്ധുവാണരിയാണുഞാനാണുഭവാനാണെന്നന്തരം
ഗത്തിലുള്ളതായീടുംവെറുംഭ്രമം * ഉള്ളലായതുചാരുലോചന!നിനക്കി
പ്പോളുംപൂവിലല്ലുംപോലുമില്ലാതെയായീടേണം * ബന്ധുവാണിവ
നവൻബന്ധുവല്ലെന്നുള്ളോരുചിന്തയുണ്ടാകുലഹുചേതസ്സുകഠംക്കുരാ
മ!*ചൊൽക്കൊള്ളുംബ്രഹ്മനിഷ്ഠന്മാരായുള്ളവക്കെല്ലാം സൽഗുണാം
ബുധേ!വിശ്വംതന്നെനൽക്കുഡുംബമാം* ബാഹ്യജന്മൗലേ!പലേതര
മാംജന്മസഞ്ച യാഹിതസംഭ്രമമായീടുന്നുലോകത്തിങ്കൽ * ബന്ധുവാ
യിട്ടുംശത്രുവായിട്ടുംകാണുന്നതുചിന്തിച്ചാൽഭ്രമംതന്നെവാസ്തവമല്ലന്തു
നം * നീയോക്കിതുഭുവനംബന്ധുവുമബന്ധുവുമായിബ്ഭവിച്ചുകൊണ്ടീ
ടുന്നിതുരാമചന്ദ്ര! * പണ്ടൊരുമുനിയുടെനന്ദനന്മാരായുള്ള രണ്ടുപേര
യിഗംഗാതീരത്തിൽവെച്ചുചെയ്ത * ചൊല്ലാന്സംഘാടത്തെയിങ്ങുഹാ
രിക്കുന്നുണ്ടല്ലുസമാന്കേട്ടുകൊൾകനീയുരാമ!* കാനനവ്യൂഹമ
ഹോത്തംസമായിളങ്ങീടുംക്ഷോണീധ്രുംജംബുദ്വീപത്തിങ്കലുണ്ടൊരുദി
ക്കിൽ*സൂര്യവംശാംബുരാശിശീതാംശോ!ധരിക്കുതിൻ പേരാണമഹേ
ന്ദ്രമെന്നോയുന്നതെല്ലാവരും* മാനസാനന്ദമേകുമമ്മലയുടെരത്ന സാ
നുവിലൊരുദിക്കിൽപണ്ടൊരുമുനിവാണാൻ* തത്വജ്ഞാനിയായ്ത
പോരാശിയായിളങ്ങീടുമദ്ദേഹത്തിന്നുദീഗ്ഘതപസ്സുന്നാണുനാമം*ഉ
ണ്ടായിപുണ്യനെന്നുംപാവനനെന്നുംപേരായ് രണ്ടുനന്ദനന്മാരുമ്മാമു
നിക്കറികനീ* പെല്ലൊള്ളുംവാകപതിയോടൊക്കുമദ്ദേഹത്തിന്റെറ
മക്കളാമവർകവന്മാരെന്നപോലെതന്നെ*ആരണ്ടുമക്കളോടുമൊന്നി
ച്ചുദീഗ്ഘതപസ്സിറിയകാലന്തരസൗഖ്യമായ്മേവീടിനാൻ * ജ്യേഷ്ഠ
നന്ദനനായപുണ്യനെന്നവൻ തുണജ്യേഷ്ഠനാണവൻകാലംകൊണ്ടാ
ത്മജ്ഞാനിയായാൻ * അൽപ്പബുദ്ധനായിവാണാൻപാവനൻപരി
ശുദ്ധമാനസ!പൂർവ്വസന്ധ്യാബ്ജമെന്നപോലേ* മൂർഖതപമകന്നിതുപാ
ർത്തപ്രാപിച്ചതില്ലാക്കുകയോളാസ്ഥിതനെന്നതുപോലെയായാൻ
വാരിജവിലോചന!കാരണങ്ങളെയെല്ലാം പ്രേരണചെയ്യുംകാലമങ്ങി
നെകഴിയുമ്പോൾ* വൃഥതപമാൻവാഴ്ന്നീഗ്ഘതപസ്സുസംസാരത്തിങ്ക
ലുള്ളതായരതിയെട്ടുമൊഴിക്കി * ഭാരത്തെബ്ഭരവാഹിയെന്നതുപോ
ലെയഹങ്കാരമാംപക്ഷിക്കുള്ളകുടായശരീരത്തെ * കല്പിച്ചുന്യൂമഹീധ
രഗഹനമന്ദിരത്തിൽകല്യാണവാരാന്നിധേ!സതതരമുപേക്ഷിച്ചാൻ*
ഓർത്തുകൊള്ളുകസങ്കല്പാടികളില്ലാത്തതായ് ചേതൃമുകുരമായീടുംചി
ത്തിന്നുള്ളാസ്വസ്ഥമായ് * രാഗാദിരഹിതമാംപദത്തെപ്രാപിച്ചിതു രാ
ഘവ!പൂവിൻമണംവ്യോമത്തെയെന്നപോലെ * ജനകൻമരിച്ചു

പ്പോഴംശേഷക്രിയകളെല്ലാം മനഃപൂർവ്വം നിനക്കായിട്ടു ചെയ്യാൻ * വളരെദുഃഖംപൂണ്ടുപാവനൻകരഞ്ഞുകൊണ്ടലഞ്ഞുനടന്നിതുകാനനങ്ങളിലെങ്ങും * ശേഷക്രിയകളൊക്കെപ്പുണ്യൻനന്നായിചെയ്ത ശേഷംപാവനൻതന്നെപ്രാപിച്ചിങ്ങിനെചൊന്നാൻ * ഹന്ത!നിയതിമാത്രംസന്താപമാണ്ടീടുന്നതെന്തെന്നറിയാതോരോ!മൂഢനെന്നതുപോലെ * മതിമൻ!പരമമായ്മോക്ഷാഖ്യമാകുമത്മപദത്തെപ്രാപിച്ചിതുജനകൻമഹാപ്രാജ്ഞൻ * താതൻതാൻസപദാവാപ്തിസമ്പന്നനായകാലമാതങ്കമാണ്ടീടുന്നതെന്തിനായീടുന്നു നീ?* അമ്മയുംജനകനുംചിന്തിച്ചാൽനിനക്കഹോ!സന്മതേ!വളരെയുണ്ടായിട്ടുണ്ടറിഞ്ഞാലും * ജന്തുക്കളോരോജന്മമെടുത്തീടുമ്പോളൊക്കെബന്ധുക്കളധികമായുണ്ടായിവരുമല്ലോ * മാതാവുതാതൻതന്നെറനന്ദനനെന്നിവരെ ചേതസ്സിലോർത്തുഖേദിച്ചീടേണ്ടതാണെന്നാകിൽ* കീഴ്ക്കടക്കഴിഞ്ഞാരെയൊക്കെയുമനാരതമുരുക്കാമ്പിൽനിർത്തുപിച്ചുഖേദിച്ചീടുന്നതുണ്ടോ? * ഉരുന്തോരിലോർത്തുകൊണ്ടീടജ്ഞാനമായീടുന്നവിസ്തീർണ്ണമായിട്ടുള്ളനിജഹൃദയപ്രദേശത്തിൽ * തന്നുടെവാസനയായിട്ടുമാതപംകൊണ്ടുതോന്നീടുംമൃഗതൃഷ്ണാജലമാകുന്നലോകം * ബാലക!ശ്രുശ്രൂഷുസ്പന്ദനങ്ങളാംവീചിമാലകൾചേർന്നനന്തരൂപമായ്സ്ഫുരിക്കുന്നു * നന്ദനൻബന്ധുമിത്രമിഷ്ടംവിരോധംമോഹമെന്നിവയൊക്കെയുമെന്നെറനാമമാത്രത്താൽതന്നെ * സുതരാംപരന്നുകൊണ്ടീടുന്നിതെന്നുള്ളതു ഹൃദിസൽഗുണസിന്ധോ!നന്നായിധരിക്കനീ*ശത്രുവായ്ഭാവിക്കുകിൽശത്രുവായീടുംതഥാ ഹൃത്തിൽബന്ധുവായിഭാവിച്ചാൽബന്ധുവാകും * ഭാവനകൊണ്ടുചേരുംബന്ധത്തിൻസ്ഥിതിയഹോ! പാവന!വിഷാമൃതദശപോലായീടുന്നു * വിദ്യമാനനായ്സർവ്വഗതനാമാത്മാവുതന്നദ്വിതീയതത്വംസത്തായിരിക്കുംവിഷയത്തിൽ * ബന്ധുവാണിവൻശത്രുവാണിവനെന്നുള്ളോരു ചിന്തയുണ്ടായീടുന്നതെങ്ങിനെയായീടുന്നു * നിസ്സലബുദ്ധേ!കൃതമാംസാദിസംഘാതമായസ്ഥിപഞ്ജരമായദേഹംമുതൽക്കുതന്നെ * ഞാനായീടുന്നതാരാണെന്നുള്ളതുംക്രുരന്നിൽ നീനന്നായ്നിരൂപിച്ചുകൊണ്ടാലുംമമാനുജ!* മായമല്ലെതുംസൂക്ഷ്മമായിട്ടുവിചാരിച്ചാൽ നീയെന്നുള്ളതുംഞാനെന്നുള്ളതുമൊന്നുമില്ലാ * പുണ്യനെന്നതുംതഥാപാവനനെന്നുള്ളതും സന്ദേഹമില്ലമിത്ഥ്യാജ്ഞാനംതാനറികനീ * പണ്ടുപാവന!നല്ലപുണ്യസ്ഥലങ്ങൾതന്നിലുണ്ടായിമൃഗങ്ങളാംബന്ധുക്കളനേകംതേ * ഉരുക്രുരന്നിങ്കലിപ്പോളവരെക്കുറിച്ചൊട്ടും ദുഃഖമില്ലാതെകണ്ടുവാഴുന്നതെന്തഹോ!നീ * ഹന്ത!തേഗിരിശിഖരങ്ങളിൽസിംഹങ്ങളാംബന്ധുക്കളനേകംപണ്ടുണ്ടായിരുന്നവല്ലോ * ഉരുക്രുരന്നിങ്കലിപ്പോളവരെക്കുറിച്ചൊട്ടും ദുഃഖമില്ലാതെകണ്ടുവാഴുന്നതെന്തഹോ!നീ* ചൊൽക്കൊണ്ടദശാർണ്ണദേശത്തിൽനീയൊരുവക മക്കടമായിച്ചാടിനടന്നവനങ്ങളിൽ * നീനല്ലതുഷാരദേശത്തിൽപണ്ടൊരുകാലം സാനന്ദംരാജപൂ

തനായിട്ടവസിച്ചിതു * വായസമായിവാണപെരണ്ഡുകരാജ്യത്തിക
ൽ നീയൊരുമാതംഗമായ്ഹേഹയരാജ്യത്തിങ്കൽ * ഖരമായിരുന്ന
നൽത്രിഗത്തരാജ്യത്തിങ്കൽ സരമാപുത്രനായിവസിച്ചസാലപദേശേ *
കരുതീടകതാരിൽഗുരുസൽഗുണമൂത്തേ! സരളദ്രമത്തിങ്കൽപരന്തു
യിരുന്നനീ * ഈരേഴുപതിങ്കൽപലയോനികളിലായ് നീജനി
ച്ചതിന്നില്ലാകയുംകണക്കമോത്താൽ * ചിന്തിച്ചീടുകിലന്തമില്ലാത്ത
പിതാക്കന്മാർ ഹന്ത!സംസാരികംക്കിങ്ങുണ്ടായിനശിക്കുന്നു * ഓ
ത്തുകൊണ്ടാലുംകാട്ടിൽനിന്നീടുംവൃക്ഷങ്ങൾക്ക പത്രങ്ങളുണ്ടായ്ക്കാ
ഴിയുന്നവയ്ക്കാറമുണ്ടോ? * ഭാവവുമഭാവവുംക്രൂടാതെയുള്ളതായി സ
ർവ്വദാജരാമരണാദിവർജ്ജിതമായ * ആത്മാവുതന്നെനന്നായ്സൂരിച്ചീ
ടുവ്യഗ്രനായ് നീമൂഢബുദ്ധിയായിഭവിക്കില്ലൊരിക്കലും * ബാലക!
കേൾക്കപുത്രാർത്ഥാദിവിഷയേഷ്വാ മാലിന്യംലവലേശംപോലുമില്ലാ
ത്തതായി * പെരികെസച്ഛാഭാവയുക്തമായീടമന്തേ കരണംകൊ
ണ്ടുരസ്സംഭ്രമമൊക്കനീക്കി * നന്നായ്വാണുമ്മധ്യമായീടമാത്മാവി
ങ്കലെന്നുമാനന്ദമേറമാന്നീവസിച്ചാലും * ആദിനൗന്ദിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്നനേരത്തിങ്കൽ ഭ്രൂതലംപ്രകാശൂന്യത്തെപ്രാപിച്ചീടുന്നപോലേ *
ഈവണ്ണംപുണ്യൻപൊന്നവാണിയെക്കേട്ടനേരം പാവനൻപ്രബോ
ധത്തെപ്രാപിച്ചാനതിമാത്രം * രാഘവ!പിന്നെജ്ഞാനവിജ്ഞാന
പാരഗന്മാരാകുന്നാസിഷ്ഠന്മാരായീടുന്നരണ്ടുപേരും * ആയരണ്യ
ത്തിൽതന്നെസസുഖംവാണീടിനാർ നീയിതുംകേട്ടടക്കിങ്കൽനന്നാ
യിരിച്ചാലും * പണ്ടുനൂറുവിച്ചോരുദേഹസംബന്ധമായി ട്ടുണ്ടായീ
ടുന്നബന്ധുസ്നേഹത്തിന്നളവില്ലാ * അതിനെസ്വീകരിച്ചീടുന്നതോ
ത്യജിപ്പതോ മതിമൻ!നല്ലതെന്നുനന്നായിനിനയ്ക്കുനീ * ചിന്തനം
കൊണ്ടുതന്നെചിന്തവർദ്ധിച്ചീടുന്നു തിന്ധനംകൊണ്ടുപാരംപാവക
നെന്നപോലെ * ചിന്തനമില്ലെന്നാകിൽചിന്തയില്ലാതെയാകു മി
ന്ധനമില്ലെന്നാകിൽപാവകനെന്നപോലെ * രാഘവ!ധ്യേയത്യാഗ
മായീടുംസ്യന്ദനത്തിൽ നീകേറിയിരുന്നനൽക്കരുണാദൃഷ്ടിയോടും *
ലോകത്തെനോക്കിക്കണ്ടുസൌഖ്യമായ്സഞ്ചരിച്ചാലും വൈകാതെജീവ
ന്മുക്തനാകുവാൻശ്രമിച്ചാലും * കാമമില്ലല്പംപോലുമായമിതിലി
ല്ലാ താമരസാക്ഷാ!സപ്രസ്ഥയാണോക്കിബ്രഹ്മസ്ഥിതി * മൂഢനായീ
ടുന്നവനെങ്കിലുമൊട്ടുംമോഹിച്ചീടുകയില്ലനന്നായിതിനെപ്രാപിക്ക
കിൽ * നല്ലോരുപജ്ഞാതിയായീടുംവിവേകത്തെയും നല്ലൊരുസഖി
യായീടുന്നൊരുബുദ്ധിയേയും * പങ്കേരുഹാക്ഷ!കയ്ക്കാണ്ടനപരാധി
ഹരിക്കിൽ സങ്കല്പങ്ങളിൽപിന്നെമോഹിച്ചീടുകയില്ലാ * സകലാർത്ഥ
ങ്ങളേയുംസർവ്വബന്ധുക്കളേയു മകലെക്കളഞ്ഞുതൻധൈര്യമൊന്നല്ലാ
തോർത്താൽ * ആതങ്കത്തിങ്കൽനിന്നുകരകേറുന്നതിന്നു യാതൊന്നു
മില്ലിതിന്നുവാദമില്ലല്പംപോലും * വൈരാഗ്യംകൊണ്ടുനല്ലോരദ്ധ്യാ
ത്മശാസ്ത്രംകൊണ്ടും ഘോരമിമഹതാദിസൽഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ടും *

മാനവേശ്വരസൂനോ! സുതരാംപ്രയത്നിച്ചു മാനസത്തിനെയാശ്രുനീന
ന്നായ്പൊക്കീടേണം * സാധോ! നന്മഹേതുപദംഹിതമായചേത
സ്സേതുമാതിരിയായഫലത്തെത്തന്നീടുന്നു * രതാധാരിയാംകോശം
തൈലൊക്കൈശവ്വുമെന്നി തൊന്നുമാവിധമായഫലമേകുകയില്ലാ*
നീയോക്മനസ്സുസമ്പൂർണ്ണമായിരിക്കുമ്പോൾ പീയൂഷദ്രവങ്ങളാൽപൂ
ർണ്ണമാംലോകമെല്ലാം * കാലിൽനല്ലൊരുചെരുപ്പിട്ടൊരുപുരുഷന്നു
ഭൂലോകംചർമ്മാസ്തൃതമായിട്ടതോന്നുമല്ലോ * പൂർണ്ണചന്ദ്രാഭിരാമവദ
ന!മനസ്സുതാൻ പൂർണ്ണതപമാന്നീടുന്നുവൈരാഗ്യംനിമിത്തമായ് * ആ
ശാവശാനുഗമായീടുന്നമനസ്സൊരുലേശവുംപൂർണ്ണതയെപ്രാപിച്ചീട്ടി
ന്നതല്ലാ * ആശയാൽരിക്തതയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു കാസാരജ
ലംശരൽക്കാലത്തിലെന്നപോലെ *സുതനാംതൃഷ്ണയെക്കയ്ക്കൊണ്ടിരി
ക്കുന്നതായ ഹൃദയംശ്രുനൃതയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * കുംഭസംഭ
വനായമുനിയാൽപീതമായോരംഭോധിയെന്നപോലേചിന്തിച്ചീടം
ഭോജാക്ഷ! * പൂർണ്ണചന്ദ്രനംലക്ഷ്മീദേവിതൻവദനവും പൂർണ്ണമായിട്ടു
നിന്നീടുന്നോരുപാലാഴിയും * ആശാരഹിതമായമാനസമെന്നപോ
ലെ പ്രശോഭതുണസിന്ധുശോഭിച്ചീടുകയില്ലാ * ചന്ദ്രനെമേഘമെ
ന്നപോലെയുംകമ്മായത്തുകൊണ്ടു മിന്നുംഭിത്തിയെമഷിയെന്നപോലെ
യുമോറും * ആശയാംപിശാചികനല്ലൊരുമനുഷ്യനെയാശ്രുവല്ലാ
തുകേട്ടവരുത്തീടുന്നുവല്ലോ * ആശയൊക്കയുംകളഞ്ഞാശ്രുനീമഹാ
ത്മാവായ് സംസാരബന്ധംവിട്ടുമുക്തനായ്ഭവിച്ചാലും * ചേതസ്സി
ലുള്ളകുത്സിതാശകൾനീങ്ങീടുകിൽ ഭൂതലത്തിങ്കലാരുംമുക്തനാവുക
യില്ലാ * * * * * * * *

ശ്രീവാത്മീകീയം പുണ്യപാവനാപാഖ്യാനം ഇരുപതാം സർഗ്ഗം

ബലിപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — ഇക്ഷ്വാകുവംശമാകുമാകാശത്തിങ്കൽപൂർണ്ണ ന
ക്ഷത്രനാഥനായ് വിളങ്ങുംമാന്യബുദ്ധേ! * അഥവാബലിയെന്നപോ
ലെനീബുദ്ധിഭേദമതുകൊണ്ടുമലമാംബോധംസമ്പാദിച്ചാലും* ഇത
രംതുരുവരനരുംചെയ്തതുകേട്ട ഹൃത്താപമാന്നാരമൻചോദിച്ചാനി
പ്രകാരം * പൊല്ലെഴുംബലിയെന്നപോലെനമുജ്ഞാനമാന്നു കൊ
ള്ളുന്നതെപ്രകാരമാകുന്നമമഗുരോ! * ആയതുബോധംപാരംപെടിച്ചു
വന്നീടുവാനായുള്ളിൽകൃപയോടുമരുളിച്ചെയ്തീടേണം * പങ്കജേക്ഷ
ണൻതൻറെചാട്യംകേട്ടയനേരം പങ്കജോത്ഭവപുത്രൻസസ്മിത
മോതീടിനാൻ * ഖ്യാതിതേടീടുന്നോരുപാതാളലോകത്തിങ്കൽ ദൈ
തേയൻവിരോചനനന്ദനൻമഹാബലി * രാജ്യവുംവഴിപോലെപ്പാ
ലനംചെയ്തുപാരം പൂജ്യനായ്ത്തുകോടിവത്സരംവാണീടിനാൻ * നി
ത്യൈപട്ടകുതങ്ങളായീടുന്നഭോഗങ്ങളിലുത്തമദ്രവത്തിന്നുഭോഗമ

ണ്ടായ്തന്നു * ഏകദാപ്രാസാദത്തിൻമുകളിൽഭാനവേന്ദ്രനേകാകി
യായിവാണുചിന്തിച്ചാനിപ്രകാരം * അനവധംഭോഗങ്ങളെസ്സതരാ
മേകീട്ടമീ യെന്നടെമഹാരാജ്യംകൊണ്ടെന്താണഹോ!ഫലം * നന്നെ
നാട്യത്തിൽമാത്രമുംപൂവിൽതോന്നുന്നതും പിന്നെസ്സന്ദേഹമെന്യേ
നാശത്തെപ്രാപിപ്പതും * കീഴ്ക്കടബുജിച്ചതുമാകുമിബ്ഭോഗജാലമോ
ക്കുകിൽസുഖാവഹമാണെന്നെങ്ങിനെചൊല്ലാം * പിന്നെയുംപുണ
രുന്നകാന്തയെ,ഭുജിക്കുന്ന പിന്നെയുംകണ്ടരിനെപ്പിന്നെയുംകണ്ടിട്ട
ന്നു * ചെയ്തതുതന്നെചെയ്തിട്ടനിതുവീണ്ടുംവീണ്ടും വാടമില്ലിതുബാ
ലക്രീഡയുംതുല്യംതന്നെ * ചിന്തിച്ചാലിതുമഹാന്മാരായുള്ളവക്കെ
ല്ലാ മന്തരംഗത്തിലേറെറംലജ്ജയെവളത്തിട്ടു * നാംതോറുംചെയ്തതി
നെച്ചെയ്തകൊണ്ടീട്ടുംപ്രാജ്ഞൻ ചേതസ്സിലെന്തുകൊണ്ടുനാണമാ
ന്നീട്ടുന്നില്ലാ * പിന്നെയുംപകൽവന്നീട്ടനിതുരാത്രിവന്നീ ട്ടുന്നുപി
ന്നെയുംകായ്ജാലവുമവ്വണ്ണംതാൻ * കൃതകൃത്യതഹേതുവായിട്ടുംക്രി
യയെന്നൊ നതിയായ് ചിന്തിച്ചിട്ടുംയാതൊന്നുംകാണുന്നില്ലാ * എന്നു
മേനാശംവന്നീടാത്തതുംഭോഗത്തിങ്കൽ നിന്നുവേറിട്ടതുമായുള്ളതുയാ
തൊന്നുതാൻ * അതിനെച്ചിന്തിക്കുന്നോൻഞാനെന്നുനിരൂപിച്ചു മ
തിമാൻബലിനന്നായ്ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൻ * പിന്നെയദ്ദാന
വേന്ദ്രൻ'നാ-ശ്ശ്രീ-യോമ്മവന്നി' തെന്നേവംസ്വഭേദംസതരമോരീ
ടിനാൻ * എല്ലാമറിഞ്ഞവനുമെൻറതാതനുമായ ചൊല്ലാന്വി
രോചനനോടുചോദിച്ചേൻമുന്നം * ഹേതാത!സർവ്വസൌഖ്യദുഃഖഭേ
ദങ്ങളെല്ലാ മേതൊരേടത്തിലില്ലാതായീട്ടനിതുപാത്താൽ * എങ്ങുന്നു
ശാന്തമായീട്ടനിതുമനോമോഹ മെങ്ങില്ലാതായീട്ടനുസകലൈഷണ
കളും * അരുചിവെടിഞ്ഞുള്ളതായീട്ടംവിശ്രമണം ചെയ്തമെങ്ങായീട്ടനു
കരുണാംബുധേ!പാത്താൽ * നന്നായ്മാമകംതുപമേറെറവുംമഹാന
ന്ദസുന്ദരംമായിവ്യാപിച്ചീട്ടനുതെങ്ങുകനു * അതിനെച്ചൊല്ലിത്ത
ന്നീടേണമെ,തത്രസ്ഥനായ് സുതരാംവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചുകൊ
ള്ളുന്നേൻഞാൻ * ഇത്തരമെൻറചോദ്യംജനകൻകേട്ടുപാര മുദം
തന്നാരിൽപ്രീതിയോടുമുത്തരമരചെയ്താൻ* നന്നായിട്ടൊരുദേശംവിള
ങ്ങീടുന്നതുണ്ടെൻ നന്ദനധരിച്ചാലുമന്തമില്ലതിന്നേതും * അണ്ഡങ്ങ
ളനേകങ്ങളുദ്ദേശത്തിങ്കൽതാനേ യുണ്ടായിനിലനിന്നനാശത്തെപ്രാ
പിക്കുന്നു * പൃത്ഥ്വിയില്ലാകാശമില്ലബ്ബിയില്ലഗ്നിയില്ലാ തതുനൽതീ
ർത്ഥംവനംനദിയെന്നിവയില്ലാ * അത്യന്തംമഹാനാകുമൊരുരാജാ
വുമാത്ര മദ്ദേശത്തിങ്കൽവിളങ്ങീടുന്നുമഹാദ്യുതി * സർവ്വകൃത്താ
യുള്ളവൻസർവ്വഗൻ സർവ്വനവൻ സർവ്വാമൈനിയായിവർത്തിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്നു * ആരാജാവിനാൽസങ്കല്പിതനായുള്ളമന്ത്രി വീരൻവി
ചാരപൂർവ്വംസർവ്വവുംനടത്തുന്നു * ഉള്ളതില്ലാതെകണ്ടാക്കീട്ടമാമന്ത്രി
യോത്തീട്ടുള്ളതാക്കീട്ടമില്ലാത്തതിനെദ്ധതരം* യാതൊന്നുംഭുജിക്ക
വാൻശേഷിയാമന്ത്രിക്കില്ലാ യാതൊന്നുമറികയുമില്ലവൻകുമാരക *

അന്തരംക്രൂരാതവൻസവ്കായ്ങ്ങളേയും സന്തതംരാജാവിന്നുവേണ്ടി
ട്ടുചെയ്തീടുന്നു * ഉറ്റീന്ദ്രൻസ്വസ്ഥനായിട്ടേകാന്തേവാണീടുന്നു സവ്
കായ്കെകത്താവാമന്ത്രിയായീടുന്നു * താതനുംക്കനിവോടുമീവ
ണ്ണംചൊന്നനേരം കൌതുകംപാരമാൻപിനായുംചോദിച്ചുഞാൻ*
ആധിവ്യാധികളൊന്നുംക്രൂരാതെയുള്ളതായോരാദേശമേതാണതിലെ
ങ്ങിനെചെന്നുചേരാം * എങ്ങിനെലഭിച്ചീടുമായതുമഹാമതേ! തും
ഗമാഹാത്മ്യമാന്നോരാമന്ത്രിയാരാകുന്നു * സരസംലോകങ്ങളെയൊ
ക്കയുംജയിച്ചുള്ള വിരുതേറവുമേറീടുന്നോരുനമ്മാൽപോലും * ജി
തനാകാതെകണ്ടുവാഴ്മാരാജാധാരാ ണിതിഞാൻചോദിച്ചതുകേട്ട
ടൻതാതൻചൊന്നാൻ * ദേവദാനവസംഘമറെച്ചെന്നാലുംശേഷി
യാവില്ലതെല്ലുമെയാമന്ത്രിയെജ്ജയിക്കുവാൻ * ബലവാനായീടുമാമ
ന്ത്രിയോടെതിരായി ട്ടുലകിലൊരേടത്തുമില്ലാരുംകില്ലില്ലേതും * പരി
ഘംപാരശുചക്രാകലിശംകരവാളം ശക്തികാകന്തംചക്രംമുതലായവ
യെല്ലാം * പാരമാമന്ത്രിതൻനേരേനേരിട്ടു പിടിച്ചതു പാറയിൽപൂവെ
റിഞ്ഞീടുന്നതുപോലെത്തന്നെ * ആമഹീപാലൻമാത്രമേറവുമെളു
പ്പമായ്തീമനായീടുന്നോരാമന്ത്രിയെജ്ജയിക്കുന്നു * യുക്തികയ്യാ
ണ്ടുപാട്ടിൽപിടിച്ചീടുകിലവൻ സത്വരംവശ്യതയെപ്രാപിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്നു * നേരിട്ടുയുക്തിക്രൂരാതട്ടീടുന്നതായാൽ ചീറീടുന്നോരു
സർപ്പമെന്നപോലെരിച്ചീടും * നന്ദന!നന്നായിനീധരിച്ചീടുകദേശ
മെന്നുഞാൻപറഞ്ഞതുമോക്ഷത്തെയായീടുന്നു * സർവപദാതിഗനാ
യീടുന്നോരാത്മാവിനെ യുവീവല്ലനെന്നുചൊല്ലിനേൻനിന്നോട്ട
ഞാൻ* ആയവൻതന്നാൽസങ്കല്പിതനായുള്ളമന്ത്രി യായതുമനസ്സാ
ണെന്നറികമഹാമതേ! * ചിന്തിച്ചീടുകസർവവിഷയങ്ങളെക്കുറി ച്ച
ന്തരംഗത്തിലുണ്ടായീടുന്നോരനാസ്ഥതാൻ * കില്ലെന്യേമാനസ
ത്തെജ്ജയിക്കുന്നതിനുള്ള ചൊല്ലാന്യുക്തിയായീടുന്നിതെന്നറിക
നീ*മാനസമായീടുന്നമത്തവാരണത്തിനെ ന്തുനമീനല്ലയുക്തികൊണ്ടു
ടനൊടുക്കീടാം * ജ്ഞാനമില്ലാതെകണ്ടുചിത്തിക്കുന്നവൻതന്റെ മാ
നസത്തെനൊലുപങ്കാക്കിപ്പിടിച്ചുടൻ * രണ്ടുപങ്കിനെനന്നായ് ഭോ
ഗത്തിൽചേർക്കണംചൊൽ ക്കൊണ്ടുശാസ്ത്രത്തിലൊരുപങ്കിനെവെ
ച്ചീടേണം * ഉരുസൽഗുണസിന്ധോ!ഉരുശുശ്രൂഷയിൽമ റൊരു
പങ്കിനെനന്നായ്ചേർത്തുകൊള്ളുകവേണം * ജ്ഞാനംകുറച്ചുവന്നി
ട്ടുള്ളവനാണെന്നാകിൽ മാനസത്തിനെനാലുപങ്കാക്കിപ്പിരിച്ചുടൻ *
ഒരുഭാഗത്തെപ്പൂരിപ്പിക്കേണംഭോഗംകൊണ്ടു ഉരുശുശ്രൂഷകൊണ്ടു
രണ്ടുഭാഗങ്ങളേയും * പിന്നെയുള്ളൊരുഭാഗംശാസ്ത്രാർത്ഥചിന്തകൊ
ണ്ടും നന്നായിപ്പൂരിപ്പിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതായീടുന്നു * ജ്ഞാനമാന്വനാ
ണെന്നായീടിലനാരതം മാനസത്തിനെനാലുപങ്കാക്കിപ്പിടിച്ചുഹോ*
സാരജ്ഞതമരുവുലകേറുംക്കൊണ്ടുപങ്കിനെശാസ്ത്ര വൈരാഗ്യങ്ങളെ
ക്കൊണ്ടുപൂരിപ്പിക്കുകവേണം * നന്നായിജ്ഞാനംഉരുപൂജയെന്നിവ

കൊണ്ടു പിന്നത്തെരണ്ടുപങ്കുംപൂരിപ്പിക്കുകവേണം * ആത്മജ!പ്ര
ജ്ഞാവിചാരങ്ങളെക്കൊണ്ടുനിത്യ മാത്മാവലോകനവുംതൃഷ്ണതൻസ
ന്ത്യാഗവും * ശമവുംസമ്പാദിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതായീടുന്നു സുമതേ!നീ
യിതുള്ളിൽനന്നായിധരിച്ചാലും * വൈരാഗ്യംകൊണ്ടുവർദ്ധിച്ചീടുന്നു
വിചാരണാ വൈരാഗ്യംവിചാരത്താൽവർദ്ധിച്ചുവന്നീടുന്നു * അ
ന്യോന്യംസമുദ്രവുംമേഘവുമെന്നപോലെ നന്ദന!സാഹായ്യത്തെച്ചെ
യ്യുന്നുണ്ടിവരണ്ടും * ധനത്തെത്തേടിശാചാരംതെറാതെനേടിസ്സാധു ജ
നത്തെയതുകൊണ്ടുപൂജിച്ചുസേവിച്ചാലും * സത്സംഗംകൊണ്ടുചാരം
വൈരാഗ്യംവർദ്ധിപ്പിക്കുവത്സ!വിചാരമാൻകൊള്ളുകവൈരാഗ്യ
ത്താൽ * നാനാശ്ശാസ്ത്രവിചാരമാൻകൊണ്ടിതെന്നായീടുകിൽ സന്ദേഹ
മില്ലാനിനക്കുണ്ടാകുമാത്മലാഭം * എന്നേവമെൻറെതാതൻതത്വ
ജ്ഞൻമഹാൻമന്നനെന്നോടുപദേശിച്ചുതന്നതിപ്പോൾ * ഒ
ന്നൊഴിയാതെകണ്ടുഭോഗ്യജാലമ്മവന്നി തിന്നുഞാൻപ്രബോധ
ത്തെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനേൻ * ഉടൻതടുത്തിങ്കലേയുള്ളഭോഗത്തെ
ക്കുറിച്ചുമിങ്ങിത്തിരിപോലുമിപ്പോയില്ലാതെയായിവന്നു * സാനന്ദം
സ്വസ്ഥംസുധാശീതളംശമസുഖം ഞാനിതുസമയത്തിൽപ്രാപിച്ചു
കൊണ്ടീടുന്നേൻ * ഹഹഹാരമ്യാശീതളാന്തരാശമദശ ബഹുവത്സ
രമിതിങ്ങറിഞ്ഞീടാതെവാണേൻ * സുഖദുഃഖങ്ങളെല്ലാമൊന്നുപോ
ലായീടുന്നിതഹമറുള്ളതായോരിദൃശയിങ്കൽന്നുനം * സാനന്ദമാ
ത്മജ്ഞാനിയായ്വസിച്ചീടുന്നോരു മാനനീയനാംശുക്രാചാര്യനോട
ഥമിപ്പോൾ*ഞാനെന്നതാരാണെന്താണാത്മസ്വരൂപമെന്ന ജ്ഞാ
നംനശിക്കുവാനായ്പോലിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * ഇത്തരംനിരൂപിച്ചു
നന്നായിക്കണ്ണടച്ചു ഹൃത്തതിൽബലിശുക്രാചാര്യനെധ്യാനിച്ചിതു *
നിത്യവുംസർവ്വഗതാനന്തചിദ്രൂപനായി വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നഭാർ
ഗവൻപ്രത്യക്ഷപ്പോൾ * തന്നുടെദേഹത്തിനെന്നോന്യനാംബലിതൻറെ
രത്നവാതായനത്തെസ്സത്വരംപ്രാപിപ്പിച്ചുവാൻ * അന്നേരംബലിതാ
നംഭിക്ഷ്യരത്നങ്ങൾകൊണ്ടും മന്ദാരചാരുപുഷ്പസന്ദോഹങ്ങളെക്കൊ
ണ്ടും * ശുക്രപാദാംബുജത്തിലർച്ചിച്ചുനമസ്കരിച്ചുംക്കാമ്പിൽപ്രീതി
യോടുമിത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * സുതരാംഭവൽപ്രസാദോത്ഥയായീ
ടുന്നോരീ പ്രതിഭാ,ഭവാൻതൻറെമുമ്പിൽനിന്നിതുകാലം * ഒന്നു
ചോദിക്കുവാനായ്പ്രേരണചെയ്യുന്നുമാം നന്നായ്ക്കാര്യത്തെച്ചെയ്യുവാന
ക്കോസ്സന്നപോലെ * എന്തൊന്നാണിവിടത്തിലുള്ളതപ്പുറത്തിങ്ക
ലെന്തൊന്നുണ്ടളവോടുകൂടിയതെന്താകുന്നു * എന്തൊന്നാണളവുക
ടാതെയുള്ളതുഗുരോ! ചിന്തിച്ചാലാരാണുഞാനാരാകുന്നിതുഭവാൻ *
എന്താണീഭുവനങ്ങളൊക്കെയുമെന്നുള്ളതി നാന്തരംവെടിഞ്ഞെന്നോ
ടരുളിച്ചെയ്യണമേ * ബലവാൻബലിയേവംചോദിച്ചനേരത്തിങ്കൽ
കവിതാനന്ദംശുക്രനത്തരമോതീടിനാൻ * വിസ്തരിച്ചുചൊല്ലിട്ടെന്തു
ള്ളുപ്രയോജനം സ്വതന്ത്രംസ്വർഗ്ഗത്തിന്നുപോവുകവേണംമമ * ഹൃത

ക്കിച്ചൊല്ലീടാംഞാൻസാരമായുള്ളതൊക്കെ ഓരിച്ചീട്ടകൈത്യരാ
ജേന്ദ്രനന്നായിനീ * ചിത്തുതാനിവിടത്തിലപുറമതിങ്കലും ചിത്തുതാ
നൊത്തീടളവുള്ളതുംചിത്താകുന്നു * ചിത്തുതാനളവുക്രടാതെയുള്ള
തുംധീമൻ! ചിത്തുതാൻനീയുംഞാനാകുന്നതുംചിത്തുതന്നെ * ഇക്കാ
ണുംഭവനങ്ങളൊക്കെയും ചിത്താകുന്നു വൽക്കാമ്പിലിച്ചുക്കംനന്നാ
യ്നീയറിഞ്ഞാലും * ദ്വൈനെന്നാകിലിതുചൊന്നതുപോരുംതവ ദ്വൈ
നല്ലെങ്കിലെതുചൊന്നാലുംഫലമില്ലാ * ചേതസ്സംബന്ധമാന്ചി
ത്തായീടുന്നുബന്ധം ചേതൃത്തെവെടിഞ്ഞുള്ള ചിത്തായീടുന്നുമുക്തി *
ചിത്തൊത്തീടചേതൃയായുള്ളതാണാത്മാസവ് സിദ്ധാന്തസംഗ്രഹമാ
യുള്ളതാണിതുസാധോ! * നിത്യവുമിപ്രകാരംനിശ്ചയംകയ്യാണ്ടു
നീ വൽച്ചുബുദ്ധിയോടുമിനിമേൽതാനേതന്നെ * നന്നായിക്കണ്ടു
കൊണ്ടീടാത്മാനമാത്മനാനി ർസ്സന്ദേഹമനന്തമാംപദമാന്നീടുമെ
ന്നാൽ * പാവനന്മാരായസപ്തർഷികളിപ്പോളൊരു ദേവകായ്ത്തി
നായിട്ടുമിച്ചിരിക്കുന്നു * ഞാനുമൊന്നിച്ചുതരുവേണ്ടതാണതുകൊ
ണ്ടു ദാനവകുലേശ്വര! പൈകാതെപോയീട്ടുന്നേൻ * ഇത്തരമരചെ
യ്തുഭാഗ്യവൻപോയശേഷ മുംത്തടത്തിങ്കൽദൈത്യനായകൻവി
ചാരിച്ചുവാൻ * ശുക്രാചാര്യന്റെവാക്യമൊക്കെയുംശരിതന്നയിക്കണ്ടീ
ടുന്നലോകമൊക്കെച്ചിദാത്മകംതാൻ * ഞാനുംചിത്തായീടുന്നുചിത്തു
താൻക്രിയകളും നുനമീദിക്കുകളുംചിത്തുതാനായീടുന്നു * ആമയഹീ
നൻസർവ്വസാക്ഷിയായവൻകേവ ലാമലൻപരവാനായുള്ളവൻനി
ത്യോദിതൻ * ദൃശ്യദർശനവ്യതിരിക്തനായീടുന്നവൻ ശാശ്വതൻനി
രാഭാസൻപരമേശ്വരനഹം * ചേതൃസംബന്ധമൊട്ടുമില്ലാതെയുള്ള
തായ ചിദ്രൂപമായിവിഷ്വഗ്വിശ്വാവപൂരകമായ് * സംശാന്തസക
ലസംവേദ്യമായ്മഹത്തായി സ്സംവിന്മാത്രമായ്നിത്യംവിളങ്ങുന്നവന
ഹം * ജഗജ്ജേക്ഷണ! രാമ! കേൾക്കനീതത്വജ്ഞനാം ബലിയിങ്ങിനെ
യെല്ലാംചിന്തചെയ്തനന്തരം * ഓങ്കാരപ്പൊരുളായപരബ്രഹ്മത്തെ
വീതാതങ്കംധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടുവാണിതുസമാധിയിൽ * അസ്തമിച്ചിതു
സങ്കല്പങ്ങളുംപ്രവൃത്തിയും ചേതൃചിന്തകചിന്തനങ്ങളുംദൂരെപ്പോയി *
ധ്യാനിക്കുന്നവൻധ്യേയംധ്യാനമെന്നിവനീങ്ങി മാനസമില്ലാതായിവാ
സനനശിച്ചിതു * ഏറ്റവുംമഹാപദംപ്രാപിച്ചുദൈത്യേശ്വരൻ
കാറടിക്കാത്തടിക്കിൽദീപമെന്നപോലായാൻ * ഏഷണാത്രയംനീ
ങ്ങിസ്സങ്കല്പമായീട്ടുനാദോഷമൊക്കെയുംപോയിപൂർണ്ണതപമാന്തായ *
നിർമ്മലസത്തകൊണ്ടുശോഭിച്ചുവിഷ്ണനമാ മംബരംസപ്തർഷികൊ
ണ്ടെന്നതുപോലേബലി * അന്നേരത്തുചരന്മാരായദൈത്യേയന്മാർ
ചെന്നിതുബലിതന്റെസവിധത്തിങ്കൽദ്രുതം * ദാനവേശ്വരൻനിർവി
കല്പമാംസമാധിയിൽ മാനവേശ്വരസൂനോ! സുചിരംവാണശേഷം *
അമ്പിൽക്കൈക്കൂപ്പിക്കൊണ്ടുനിന്നീടുംദൈത്യന്മാർതൻ മുമ്പാകെസ്സ
മാധിയിൽനിന്നുണർന്നിതുമന്ദം * ചിന്നെനൽധ്യേയത്യാഗമാന്മാന

സനേനാടും നന്നായിരാജകാര്യമൊക്കയുംചെയ്യുവാൻ * സമ
ത്തുംവലുതായുള്ളാപത്തുമെന്നുംമന ക്കാമ്പിങ്കലൊന്നുപോലേകരുതീ
ടുന്നുധീമാൻ ഉഗ്രപ്പുവിൽധരിച്ചാലുംനിസുഖദുഃഖങ്ങളിൽ തൽപ്ര
ജ്ഞയസ്സമിപ്പതില്ലുപ്പുമില്ലാ * ഉള്ളിലുണ്ടാകുമഹാപോഹങ്ങൾ
ക്കളേയുമില്ലഹോഭാവാഭാവങ്ങൾക്കുമില്ലന്തമോത്താൽ * ദൈതേ
യകുലേശചരൻപൊല്ലെഴുംവൈരോചനി യേതൊന്നിൽസമാശാ
സമാൻകൊണ്ടീടുന്നിതു * പങ്കജേക്ഷണരാമ! കേഴുംക്കനീയിഹലോ
കത്തിങ്കലുംപരലോകത്തിങ്കലുമോടുന്നതായ് * ലോകവൃത്തികളിലാ
സക്തമാംമനസ്സിനെ വേഗംതടുത്തുനിത്തീടേണംഹൽക്കോടാര
ത്തിൽ * ഏതേതുസ്ഥലങ്ങളിൽചേതസ്സുനിമജ്ജനം ചെയ്യുകൊണ്ടീ
ടുന്നിതുബാലകനെന്നപോലെ * സതതരമതാതുടിക്കിങ്കൽനിന്നോടി
ച്ചിട്ടു തത്പമായീടുന്നതിൽചേർത്തുകൊള്ളുകവേണം * ഇത്തരമഭ്യാ
സത്തെച്ചെയ്യുമാനസമായമത്തവാരണത്തിനെനന്നായിത്തളച്ചുടൻ *
സർവ്വസൽഗുണശിന്ധോ! കേഴുംസർവ്വഭാവത്താലും നിർവ്വാണമാൻകൊ
ണ്ടീടേണ്ടതായീടുന്നിതു *

ശ്രീമോക്ഷോപായം ഉപശമപ്രകരണം ഭാഷാനുവാദം
ബാലവ്യുത്പത്ത്യാനം ഷഷ്ഠാംസർഗ്ഗഃ-
ശ്രീമഹാദേവ്യൈ നമഃ

പ്രഹ്ലാദോപാഖ്യാനം

വസിഷ്ഠൻ— അനഘൽസൽഗുണഗണനികേതനൻ ദനുജ
നായകപ്രവരൻപ്രഹ്ലാദൻ * മുരാന്തകഭക്തൻസുമതിതന്നെത്താൻ
പുരാമുക്തനായിച്ചമഞ്ഞവൃത്താന്തം * കഥിക്കുന്നേനിനിപിധു
വദന! നീയുധികാർത്ഥമുണ്ടുനാകേട്ടാലും * ത്രിദശവൈരിയാ
യിട്ടംഹിരണ്യൻതാൻ ഹതനായീടിനസമയംപ്രഹ്ലാദൻ * അ
തിമാത്രംശോകംകലർന്നുകൊണ്ടുതൻ മതിയിലിങ്ങിനെവിചാരിച്ചീ
ടിനാൻ * പ്രളയകാലത്തിൽകൊടിയമാരുതൻ കുലഗിരികളെ
ത്തകർത്തീടുംവണ്ണം * അതിയായിടിനവിരുതെഴുംതാതൻ മുതലായു
ള്ളോരീയസുരവീരരെ * വിധിമുഖാഖിലസുരനിഷേവിതൻ മധുനി
ഷൂദനനൊടുക്കിയുലോത്തിൽ * ഹരി!ഹരി!പുരാനടന്നതായസം ഗരം
നിരൂപിച്ചാൽഭയങ്കരംപരം * അതിലല്പംപോലുംഭയപ്പെടാത്തവ
നിതുകാലംഭയപ്പെടുന്നതാശ്ചര്യം * അതിധിരതനാംഹരിയെയാക്രു
മിപ്പതിന്നുശക്തനാഹരിതന്നെയുള്ള * ഹരിയല്ലാതെതൽപ്രതിക്രിയ
ചെയ്വാനൊരുവനുമെന്നുംമതിയാകില്ലഹോ! * ഹരിതന്നുസ്സുവ്വിശ്വാശര
ണംപ്രാപിച്ചനൊരുഗതിവേറിട്ടിനിക്കില്ലെങ്ങുമേ * അജസ്രമിക്ഷ
ണംതുടങ്ങിഞാനേറെ മജംജനാട്ടനംസമാത്രയിക്കുന്നേൻ * അഹോ
നിരൂപിച്ചാൽകഷ്ടംവാമമി ല്ലഹംനാരായണപരായണനാകുന്ന *

സദാനമോനാരായണായയെന്നേവം നിതാന്തംമാഹാത്മ്യംകലർന്നീ
ടുംമന്ത്രം*പുരുഷാർത്ഥങ്ങളെയഖിലമേകീടും തചരിതംസന്ദേഹമതിന്നി
ല്ലല്പവും* അനിലനാകാശമതിങ്കലെന്നപോലനിശമാമന്ത്രംപൂടിവിള
ങ്ങേണം * ഹരിയല്ലാത്തവൻഹരിയെപ്പൂജിച്ചി ട്ടൊരുഫലമിഫലഭിക്ക
യില്ലഹോ! * ഹരിയായിട്ടുതാൻയജിച്ചുകൊള്ളേണം ഹരിയെ,യീഞാ
നോഹരിതാനാകുന്നു * ഇവണ്ണമോർത്തവൻഹരിസചരൂപനായ് ഭവി
ച്ചുചിന്നെയുംവിചാരിച്ചീടിനാൻ * പരാപരനാമിബ്ഭഗവാൻവിഷ്ണു
വീ മുരാന്തകകളേബരത്തിൽനിന്നഹോ • പുറമെനൽപ്രാണപ്രവാ
ഹത്താൽവായു സചരൂപനായ്രണ്ടാംജനാർദ്ദനനായി *പരംവിളങ്ങു
ന്നിതഹമദ്ദേവനെ പ്പരിവാരാനപിതംമനോമയിയായി * സപദിസം
ഭാരമനോജ്ഞയായുള്ള സപര്യകൊണ്ടിനിസ്സുരസംപൂജിപ്പൻ * ക
രളിലിത്തരംകരുതിസ്സംഭാര ഭരത്തെപ്പ്രാരമായ്രചിച്ചേതസാ * മ
ണിപ്പാത്രംനല്ലമലയജംപാരം മണമെഴുംധൂപംവിമലമാംദീപം * സു
മലയംപലവിവേദ്യഭക്ഷണ സമൂഹമിത്യാദിപലവകയാലും * കമലാ
കാന്തനാംകമലനാഭനെ വിമലൻപ്രഹ്ലാദനതിയായ്പൂജിച്ചാൻ *
അനന്തശായിയാംകൃപാംബുരാശിയെ യനന്തരംദേവഗൃഹത്തിൽവെ
ച്ചവൻ * പുറമെയുള്ളൊരുപദാർത്ഥങ്ങൾകൊണ്ടും കറവുക്രടാതേസ
ഹർഷംപൂജിച്ചാൻ * മുഴുത്തഭക്തിയോടൊരിക്കലെങ്കിലു മൊഴിച്ചീടാ
തന്നതുടങ്ങിപ്രഹ്ലാദൻ * മധുരിപുവായജഗന്നിവാസനെ ത്തഥൈ
വപൂജിച്ചുവസിച്ചാനനഹം * ദിതിതനയന്മാരവിടെയുള്ളവ രതുമ
തൽക്കേറെറംഹരിക്തരായാർ * ക്ഷിതിയിലുള്ളൊരുനടവടിക്കൊ
ക്കെ ക്ഷിതിപതിതന്നെനിനയ്ക്കിൽകാരണം * ഹരിദ്വേഷംവിട്ടതേ
ജന്മാരെല്ലാം പരമപദമിപ്പാൻതുടങ്ങിയെന്നേവം * അമരനായക
പ്രമുഖന്മാരായ ള്ള മരന്മാരെല്ലാമറിഞ്ഞിതുകാലം * നിതാന്തംവിസ്മ
യാകുലന്മാരായ്തീർന്നു ത്രിദിവത്തിങ്കൽനിന്നുടൻപുറപ്പെട്ട * ഉരഗശാ
യിയാംമുരഹരനെക്കണ്ടുരുഭക്തിയോടുമുണത്തിനാരേവം * ഇതെ
ന്തൊരാശ്ചര്യംവിഭോ! കൃപാംബുധേ! ദിതിതനയന്മാരഖിലരുമി
പ്പോഴം * വിരോധംകൈവിട്ടഭജിച്ചലംഭാവ സചരൂപംകയ്ക്കൊണ്ടു
വസിച്ചിടുന്നിതു * കടൽവർണ്ണ!കഞ്ജദളേക്ഷണ!മഹാ കടുപ്പക്കാരാ
യുള്ളസുരരെങ്ങഹോ? * ഒടുക്കത്തെജന്മമെടുത്തവരണ്ടാ യിട്ടുംഹ
രിഭക്തിയെവിടെയാക്കുകിൽ? * ഖലൻതൃണവാനായിട്ടുനൊരുക
ഥ ജലജലോചന!നിനച്ചുകാണുമ്പോഴം * അകാലസംഭവസുമമാ
ലാപോലെ സുഖത്തെയുമുദ്ദേജനത്തെയുംനൽകും * വരനിന്ദിരാര
മണനച്യുത നരുംചെയ്തീടിനാനവരോടന്നേരം * മതിമാൻപ്രഹ്ലാ
ദൻമദീയഭക്തനെ നന്നുനിരൂപിച്ചിട്ടുരുന്നിങ്കൽ * സുരന്മാരേ
നിങ്ങൾവിഷാദിച്ചുകൊണ്ടീടരുതശേഷവുമവൻമോക്ഷാഢ്യൻതാൻ*
ഒടുക്കത്തെജന്മമിതാണവനെന്നാൽ ത്തടത്തിൽനന്നായിധരിച്ചു
കൊണ്ടാലും * തൃണവിഹീനനായ്വേഗിച്ചുകൊണ്ടിതു തൃണവാനെ

നാകിലനുചിതംതന്നെ * ഗുണവിഹീനനായിട്ടുനവൻനല്ല ഗുണ
വാനാകുന്നതുചിതമാകുന്നു * യഥാസുഖംമൈന്ദവസിപ്പിനെന്നെ
ല്ലാം മധുമഥനൻതാനുരുളിച്ചെയ്യുടൻ * പയഃപയോധിതൻതരംഗ
മാലയിൽ ദയാബ്ധിഗോവിന്ദൻമറഞ്ഞിരുന്നു * സരോജനാഭനെസ്തു
തിച്ചുസാമോദം സുരഗണംദ്രുതംതിരിവംപ്രാപിച്ചു * അതുമതൽപ്ര
ഹ്ലാദനെക്കുറിച്ചുറവം തിരശ്ശമാക്കുള്ളിൽപ്രിയംവളർന്നിരു * പ്രതി
ദിനംഭക്ത്യാദിതിജനായകൻ പതുട്ടജൻതന്നെപൂജിച്ചുസവ്വഥാ * നി
രന്തരംപൂജാപരനായതൈത്യ വരനുദ്ദശ്യത്തിൽപ്രിയമില്ലാതായി *
നശിച്ചുഭോഗാദികലനകളെല്ലാ മശേഷംപ്രാപിച്ചില്ലഹോവിശ്രാ
ന്തിയെ * തദീയമാനസമതുകാലംതോളാ സ്ഥിതമെന്നപോലെവേ
ച്ചുകവലം * പുരന്ദരാനുജൻഗരുഡവാഹനൻ സരോജലോചനൻ
കൃപാബ്ധിമാധവൻ * ദിതിസുതേശ്വരസ്ഥിതിയെത്താൻസ്വ ഗത
യാകുംധിയാധരിച്ചുനന്നായി * തപരിതംക്ഷീരസാഗരത്തിങ്കൽനിന്നു
നരകനാശനൻരസാതലത്തുടെ * സഹഷ്ംദാനവപ്രവരൻറെപൂജാ
ഗൃഹത്തിലുംപുക്കുവിളങ്ങിനാൻവിള * ജനാർദ്ദനനാവിഭവിച്ചുതാ
യറിഞ്ഞനഘൻദാനവപ്രവരൻപ്രഹ്ലാദൻ * ദൃതംരണ്ടുമടങ്ങധികം
പൂജിച്ചു മുദാമുകുന്ദനെസ്തുതിചെയ്തീടിനാൻ * തിരുവനമായനികേത
നാതിനുള്ളിരാമമായുള്ളൊരുണ്ഡാരമായ് * കളങ്കമൊക്കയുംക
ളഞ്ഞതിമാത്രം വിളങ്ങുമീശനായ് ശരണ്യനായ് സദാ * ശരണമില്ലാ
തെവലഞ്ഞീടുന്നോർക്കു ശരണമായ് ജനിമൃതിവിഹീനനായ് * വര
നായ് സവ്വേശ്വരനായുള്ളൊരു ഹരിയെപ്പുകുത്യാഞാൻശരണംപ്രാ
പിച്ചുവൻ * കരിങ്കുവലയദളനിരപോലെ സുരുചിരതരകളേബരനാ
യി * കളങ്കംക്രൂരാതെശരൽക്കാലത്തിങ്കൽ വിളങ്ങുംവ്യോമകോടരോ
പമനായി * തിമിരമഞ്ജനമളിയിവയോട് സമമായുള്ളാകേലന്നവ
നായി * സരസിജചക്രഗദാധരനായ ഹരിയെപ്പുകുത്യാഞാൻശരണം
പ്രാപിച്ചുവൻ * വിമലനായ് ശ്രുതിരണിതപത്മജ ഭ്രമരനായുമഹദ
യമായുള്ള * സരോരുഹത്തിനുജലാശയമായ ഹരിയെപ്പുകുത്യാ
ഞാൻശരണംപ്രാപിച്ചുവൻ * വെളുത്തുമിന്നുന്നനഘനക്ഷുരുങ്ങും
വളരെപ്പൂംഗിയിൽവിലസുകൊണ്ടും * അഴകെഴുംസ്മിതധവളവക്ത്ര
മാം മുഴുമതിബിംബംവിളങ്ങുകൊണ്ടും * തിരുമാറിൽപരംവിളങ്ങീ
ടുംമണി മരീചിജാലമായിട്ടുംഗംഗകൊണ്ടും * ശരദമലമാംനഭസ്സൊ
ടൊത്തൊരു ഹരിയെപ്പുകുത്യാഞാൻ ശരണംപ്രാപിച്ചുവൻ * അരി
യൊരിജ്ജഗത്രയമായീടുന്ന സത്തിൽനല്ലൊരുസിതസരോജമായ് *
തമസ്സൊടൊത്തൊരു വിമോഹത്തെനീക്കാൻ വിമലമായുള്ളമണിവി
ളക്കായി * സ്ഫടതരമായിച്ചിദാത്മതത്വമായ് ജഡതപംകൈവിട്ടുവി
ളങ്ങിക്കൊള്ളുന്ന * പരനായ് ലോകാത്തിഹരനായുള്ളൊരു ഹരിയെ
പ്പുകുത്യാഞാൻശരണംപ്രാപിച്ചുവൻ * പുതുതായിവിടന്തിയായി
ട്ടുദിപ്പതായിട്ടുംപത്മമതിലിയലുന്ന * പൊടിപാൽഗൈരമാ

യിട്ടുംകമലത ന്നുടലിനാൽഭൂശമലംകൃതാംഗനായ് * സരസംസന്ധ്യ
പോലരുണമായുള്ള കുറിക്കുട്ടേറവുമണിഞ്ഞവനായി * ഹരിദ്രാഭോ
ജധരനായീടിന ഹരിയെപ്പുകുത്യാഞ്ഞാൻശരണംപ്രാപിച്ചേൻ *
ഭുവനസൃഷ്ടിയായിട്ടുന്നലീലയെ യവിരതംചെയ്യുവസിപ്പതിനായി *
എവിടത്തുകിലുമജാതനായ്സദാ പൃഥുലനായിവിശാലനുമായി*
യുഗകദംബകജഠരനാകിലും സുകുമാരാംഗനാംചെറിയകുട്ടിയായ് *
ഒരുവടപത്രപുടശായിയായ ഹരിയെപ്പുകുത്യാഞ്ഞാൻശരണംപ്രാപി
ച്ചേൻ * ദിതിജപത്നിനീയുഷാരപാതമായ് തുടശപത്നിനീടിവാ
കരനായി * വിരിഞ്ചപത്നിനീജലാവപൂരമാ യുരസ്ഥലാംബുജനികേ
തനമായി* ഉരുകൃപാബ്ധിയായ്നിഭൂവായീടിന ഹരിയെപ്പുകുത്യാഞ്ഞാൻ
ശരണംപ്രാപിച്ചേൻ * ഇവണ്ണംപ്രഹ്ലാദൻസ്തുതിച്ചുനേരം കവല
യേക്ഷണനരുൾചെയ്തീടിനാൻ * ഉണാംബുധേ!ദൈത്യകുലാനഗല്പ്യ
മഹാ മണേ!മമക്കേപ്പവരസന്തതേ! * ജനീമൃതിഭീമിനിയൊരി
ക്കലും നിനക്കുവാകാതിരിപ്പതിനായി * കരളിൽനന്നെന്നുകരുതീ
ടുന്നൊരു വരത്തെസ്സാമ്പ്രതംവരിച്ചുകൊണ്ടാലും *സകലസങ്കല്പഫല
പ്രദായക!സകലലോകേശ!വിഭോ!കൃപാംബുധേ! * പരമുദാരമായ്തിരു
മനസ്സിങ്കൽ കരുതുന്നതായവരംതരികമേ * ഇവണ്ണംപ്രഹ്ലാദനുണ
ത്തിനാനപ്പോൾ ഭുവനനായകൻനിതാന്തംമോദിച്ചു * തവഭിതംസം
ഭ്രമഖിലംനീങ്ങാനും പരമമാംഫലംലഭിച്ചുകൊൾവാനും* ഉരുഗു
ണാംബുധേ!പരബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ പരിചിൽവിശ്രാന്തിഭവിച്ചീടുംവ
രെ * തവവിചാരമുൽമവിക്കട്ടെയെന്നായ് ഭവഭയഹരനരുൾചെ
ച്ചുടൻ * പരംരവത്തൊട്ടുംകടലിലുണ്ടായ തരംഗമെന്നപോൽമറ
ഞ്ഞുയുത്ര * വനജഭവനൻമറഞ്ഞപ്പോളുടൻ സനാംഗഭ്രുതമാം
സുമാഞ്ജലിചെയ്തു * ദനുജേന്ദ്രൻപത്മാസനസ്ഥനായ്മുദാ ജനാർദ്ദ
നൻതന്നെസ്തുതിച്ചുനേരാവും * ചരണയുഗത്തുടകംകുമീതേ
പരിചിൽചേർത്തിരിപ്പതിനെസ്സുഖക്കും * ഉണമെഴുംപത്മാസന
മെന്നൊരുന്നു ഉണജലനിധേ!ധരിക്കനീനന്നായ് * ദനുജനായകന
നന്തരംതന്നെറമനക്കരുന്നികൽ വിചാരിച്ചുനേവം * ഭവാരിയാം
ദേവൻവിചാരവാനായി ബുധിക്കേണംനീയെന്നരുളിച്ചെയ്തുമാം *
അതുകൊണ്ങാത്മവിചാരത്തെച്ചെയ്യുന്നതിനായിത്തുനിഞ്ഞിട്ടു
ന്നേൻഞാനിനി * പറയുന്നേൻനന്നായ്നടന്നുകൊള്ളുന്നേ നിരിക്ക
ന്നേനിഹവിഹരിച്ചീടുന്നേൻ * ഇവണ്ണമൊക്കയുമരുമാരിയായി ബു
ധിച്ചുതന്നാരായിട്ടുന്നപാക്കുകിൽ * ഗിരിതരുണമിവകളൊക്കെ
ച്ചെന്നിരിക്കുമിജ്ജഗത്തഹമല്ലാട്ടുധം * പുറമെയായിട്ടുംപരംജഡമാ
യുമിരിപ്പതുകൊണ്ടുനിരുപിച്ചാലിദം * അസദ്ഭൂതമിതംക്ഷണകാലം
കൊണ്ടു നശിച്ചുപോകുന്നതുചേതനംമൂകം * പരംപവനവിസ്തൃ
തായുള്ളതീ ഗുരീംമാകുന്നതഹമല്ലാട്ടുധം * നിരുപിച്ചാൽശൂന്യമ

തിൽഭവിച്ചതായ് നിരാകാരമായിസ്ഥിരമില്ലാത്തതായ് * അറിവ
ല്ലാത്തതായ്ചൊവിക്കുഭോജ്യമാ യിരിക്കുന്നശബ്ദമഹമല്ലാട്ടഢം *
തച്ചഗിന്ദ്രിയത്തിനാലറിവതുംവേറെ പ്രകാരത്തിൽച്ചെറുമറിഞ്ഞി
ടാത്തതും * നിരുപിച്ചീടിൽചിൽപ്രസാദത്താലഹാ! പരം
പ്രകാശിതസ്വരൂപമായതും * ക്ഷണംനശിച്ചുപോയിടുന്നതുമചേ
തനവുമാംസ്പൾമഹമല്ലാട്ടഢം * അസാരമായ്ലോലക്ഷണികസത്ത
യാം രസനയാൽലബ്ധസ്വരൂപവുമായി * പടാത്ഥനിശ്ചയമായ്ചൊറി
യസ്പന്ദമായ് ജഡമാകുംരസമഹമല്ലാട്ടഢം * ക്ഷണംനശിച്ചുപോയി
ടുന്നദൃശ്യങ്ങളായിടുന്നവയിൽലീനമായ് * ജഡമായ്ദൃഷ്ടാവി
ലവിദ്യമാനമായിടുന്നരൂപവുമഹമല്ലാട്ടഢം * ഉടൻനശിച്ചുപോയി
ടുന്നതായ്ഗന്ധ ജഡയാംനാസയാൽവിരചിതമായി * അനിയതാ
കാരമതായ്ജഡമായിത്തനുവായഗന്ധമഹമല്ലാട്ടഢം * മമതവിട്ട
വൻഗതപഞ്ചേന്ദ്രിയ ഭ്രമനഹോ!ശാന്തൻമനനമറവൻ * കലാക
ലനവജ്ജിതനായുള്ളവ നലംഞാൻശ്രുശ്രേതനനായുള്ളവൻ * പു
റത്തുമുള്ളിലുമൊരുപോലെവ്യാപി ച്ചിരിപ്പവൻചേതൃവിഹീനചി
ന്മാത്രം * നിരംശമായിട്ടുവിമലമായിട്ടും പരംവിളങ്ങുന്നസ്വയം
ജ്യോതിസ്സഹം * അറിഞ്ഞുനനായിട്ടറിഞ്ഞുജ്ഞാനഹോ! പരമാത്മ
മായതഖിലവുമിപ്പോൾ * വികല്പമില്ലാത്തച്ചിദാഭാസൻപര നഷ്ട
ഹീനൻസർവ്വഗതനാത്മാവഹം * അനല്പതേജസാവിളങ്ങിടുന്നചേത
നമായജ്ഞാനായിട്ടുംപ്രദീപത്താൽ * ഘടപടാദിയായ്ദിനകരാന്ത
മായിട്ടുമിതൊക്കയുംവിളങ്ങിക്കൊള്ളുന്നു * പ്രകാശമില്ലഞ്ചേന്ദ്രിയ
ങ്ങളുമുള്ളിൽ പ്രകാശമാനനായിരിക്കുമെന്നാൽതാൻ * വിചിത്രങ്ങ
ളായിബുദ്ധിഭാനുകണ നിചയങ്ങൾപോലെയുദിച്ചീടുന്നിതു * സ
രോജസംഭവസദനത്തിന്നങ്ങേ പുറമതിങ്കലുംപ്രളയകാലത്തു * പട
ത്തെക്കയ്യൊണ്ടുപ്രസരിച്ചീടുന്ന മഹിയമാംരൂപമനക്കംകൂടാതെ *
ഇവൻഞാനെന്നുള്ളിലിയലുന്നചിന്ത യുംവലംബമില്ലാനിനച്ചുകാ
ണുകിൽ * എവിടെയുംനിറഞ്ഞിരിക്കുന്നാരിനിക്കിവണ്ണംസ്വല്പതാ
വിച്ചിരിക്കുന്നു * പരമായിട്ടുപശമംകൊണ്ടു പരംവിലസുമീമദി
യദ്യുഷ്ടിതാൻ * സകലവസ്തുദർശനങ്ങളിലഹോ! നികാമമാനന്ദമനുഭ
വന്തിയായ് * വിശ്രുശ്രേയായിചിൻസ്വരൂപിണിയായീ ഭൂശമനാര
തംജയിച്ചിടുന്നതു * അശേഷഭാവാന്തസ്ഥിതനായിസ്സർവ്വ വിഷയാ
തീതനാംചിദാത്മകനായി * പരനായ്പ്രത്യൂക്ചേതനസ്വരൂപനാ
യിരിപ്പാരെന്നെത്താൻനമസ്കരിക്കുന്നൻ * വിമലയായിനിർവ്വികാ
രയായഹോ! സമതമെന്നതായുരയാംചിത്തിനാൽ * വിചിത്രശക്തി
കംവിചാരമില്ലേതും രവിക്കപ്പെട്ടിടുന്നിതുവിചാരിച്ചാൽ * ത്രികാല
ങ്ങളെയുംനിനയ്ക്കാത്തച്ചിന്മാനകനദ്വൈതാലിയലുംബന്ധനം *
അകലെദൃശ്യത്തെവടിഞ്ഞുചിത്തെ ങ്കിലവശേഷിക്കുന്നസമതമാ

തുമായ് * സമതയെപ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നചിത്തു വചനത്തിന്നെത്താ
തിരിക്കുന്നമൂലം * ജഗത്ത്രൂവാദിനാംമതമായ മുള്ളസത്തയെപ്രാ
പിച്ചതുപോലാകുന്ന * സ്ത്രീഹാസ്യഹകളായിട്ടുംമൂലങ്ങളാ ലിഹവലിയ
തായിരിക്കുംചിത്തുതാൻ * അഴകൊടുപ്പതിച്ചിട്ടുന്നതിന്നൊട്ടും കുഴവി
ല്ലാത്തതായ് ചമഞ്ഞിട്ടുന്നതു * മരട്ടകൊണ്ടേറുംമുക്കിക്കെട്ടിയിട്ടിരി
ക്കുംപക്ഷിണിയതെന്നപോലെതാൻ * പരമിച്ഛാദ്വേഷസമുത്ഥമാം
മോഹ ഭംനിമിത്തമിഗ്രന്ഥികളെല്ലാം * ധാരാവിവരത്തിൽകിടന്നി
ടുംകീട നിരകളോടേറുംകിടനിന്നീടുന്ന * സദാഹൃഖണ്ഡചിത്സത്ത്വ
പനായഹോ! വിളങ്ങുമാത്മാവാമിനിക്കുവന്ദനം * പരംജഗജ്ജാല
ങ്ങളെപ്രകാശിപ്പി ച്ചിരുന്നരുളീടുംസുരത്നമേ!ദേവ! * കളങ്കംക്രൂടാ
തെവിളങ്ങീടുംനിന്നെ വളരെക്കാലംകൊണ്ടഴകിൽപ്രാപിച്ചേൻ *
ശ്രുതിയാലുംഗുരുവചനങ്ങളാലു മിതുകാലംവിചാരിതനാകുന്നനീ * അ
തുനിമിത്തമായ്നികല്പസഞ്ചയ മതിങ്കൽനിന്നിന്നുമുതനായ്നുന്നനീ *
നിനച്ചകാങ്കിൽസച്ചിദാനന്ദാദില ക്ഷണസത്ത്വപനായ്നിളങ്ങീടുന്ന
നീ * പരിചിലൈക്യമാന്നിതുനീഹന്ത!യാ തൊരുത്തനാകുന്നിതവ
നായ്നീന്നിതു * അനന്തനായ്നുഥാവിളങ്ങുന്നനിന്നെ യനാരതംപരംവ
ണങ്ങുന്നേനഹം * അനന്തനായ്ഞാനായ്നിളങ്ങീടുന്നോരു നിനക്കാ
യ്ക്കൊണ്ടിതാവിഭോ!നമസ്കാരം * ശിവസത്ത്വപനായ്നിളങ്ങുംനീയായു
ള്ളിനിക്കായ്ക്കൊണ്ടിതാനമസ്കരിക്കുന്നേൻ * പരനായ്ദേവദേവനാ
യ്നിളങ്ങുന്ന പരമാത്മാവിനെനമസ്കരിക്കുന്നേൻ * നിരൂപിച്ചീടുകിൽ
പരമിഹാവിദ്യാ വരണമാകവെയകലെപ്പോയതായ് * നിതാന്തമാ
ബുദംവെടിഞ്ഞനന്മുഴ മതിബിംബംപോലെവിളങ്ങുന്നതായി * പരി
ചിലാനന്ദാത്മകമായുള്ളതൻ സത്ത്വത്തിൽസ്വയംസുസംസ്ഥിത
മായി * സ്വയമുദിതമായനന്യാധീനമായ് സ്വമായത്ത്വത്തെനമസ്കാ
രിക്കുന്നേൻ * ഇരിക്കയാണെന്നാകിലുമൊരിക്കലു മിരുന്നിട്ടുന്നതില്ല
ഹോ!നിരൂപിച്ചാൽ * നടക്കിലുമില്ലാഗമനംശാന്തനായിട്ടുകിലുംന
ന്നായ്വ്യവഹരിക്കുന്ന * പലതുംനന്നായ്ച്ചെയ്തിട്ടുമാരുണ്ടെന്നാകി
ലുമൊന്നുംതന്നെതാട്ടുന്നതില്ലേതും * കിസലയപ്രാതങ്ങളെയതിമാ
ത്രം ശപനനെന്നതുവിധമനാരതം * പരനായീടുംചിൽപുരുഷൻ
താനന്ത കരണജാലത്തെച്ചലിപ്പിച്ചീടുന്ന * മയങ്ങുമെസ്സുതൻ
കണക്കുതന്നെറയി ന്ദ്രിയങ്ങളെനന്നായ്ഭരിച്ചകൊള്ളുന്ന * ഇവനെ
ത്തേടേണംപുകഴ്ത്തുണംപര മിവനെധ്യാനിച്ചുസദാവസിക്കേണം *
ജരാമരണമാംമഹാമോഹംനീങ്ങിതപരിതംപ്രാപിക്കാംസത്ത്വത്തെ
യെന്നാൽ * ഇവനെപ്രാപിപ്പാൻപ്രയാസമില്ലേതു മിവൻസുജേയ
നായിടുന്നുപാക്കിൽ * വിവാദമില്ലേതുംനിരൂപിച്ചീടുകി ല്ലിവൻപ്രി
യബന്ധുസദൃശനാകുന്ന * സമസ്തഗാത്രാംഭോരുഹത്തിനുള്ളിലായ്
ഭ്രമരമെന്നപോലിരിപ്പവനിവൻ * മതിയിൽമേഭോഗസ്ഥിതിയില്ലി
ല്ലിപ്പോഥം കൊതിഭോഗംവേണ്ടെന്നതുമില്ലേതുമേ * വരുന്നതേതൊ

ന്നാണതിങ്ങുവന്നോട്ടെ പരാനശിച്ചോട്ടെനശിപ്പതൊക്കെയും * ഇ
തുവരയ്ക്കുമെൻവിവേകത്തെയെല്ലാം വിദ്ധനജ്ഞാനവിപക്ഷക
നഹോ! * ഒരുന്തരുമൊട്ടുധരിക്കാതെകണ്ടു ഹരിച്ചതിമാത്രമുപദ്ര
വിച്ചുമാം * മനസ്സിനാൽതന്നെമനസ്സേറ്റംതക ന്നനഹങ്കാരതപംഗ
മിച്ചുഹോഭാവം * പരമാംഭാവത്താൽഗളിതമായിഞാൻ മരുവീട്ടുന്ന
കേവലനായങ്ങിനെ * ഹൃദയമീസ്സിതമഹങ്കാരഭാവ മിതുകാംവിട്ടുകേ
വലനായ് ശുദ്ധനായ് * ചലനംക്രൂടാതെവിളങ്ങുമാത്മാവിൽ സ്വത്ര
പംമാമകംസ്ഥിതിചെയ്തീട്ടുന്നു * മദീയദേഹമായിട്ടുന്നപഞ്ച മതിൽ
നിന്നാശയായിട്ടുന്നപാശത്തെ * അറുത്തുടനഹംകൃതിയാംപക്ഷിണി
പറന്നെവിടെച്ചെന്നിതെന്നറിഞ്ഞീലാ * വളരെവസ്തുശ്രീയിരിപ്പുണ്ടെ
ങ്കിലും വിളങ്ങുന്നില്ലനീനിതാന്തമെന്നാകിൽ * മിഴിയില്ലാത്തവന്ന
ഹോവനിതത ന്നഴകെന്നപോലെപ്രകാശിക്കില്ലേതും * ഭയങ്കരാകാ
ര!സനാതന!സദാ ജയിക്കനീശാന്തിപരായണ!ജയ * ജയിക്കനീസ
ർവ്വാഗമാതീത!സദാ ജയിക്കനീസർവ്വാഗമാസ്പദവിഭോ! * ജയജാത!സ
ദാപ്യജാത!ഹേജയ ജയക്ഷത!നന്നായ് സദാജയാക്ഷത! * ജയദ്വയം
ഭാവ!ജയസദാഭാവ! ജയജയ!സച്ചിന്മയ!ജയജയ * ഇതിദിതിസുത
വരൻനിരൂപിച്ചു തദാനിർവികല്പസമാധിയിൽവാണു * പരമേവമ
യ്യായിരംസംവത്സരം മരുവിനാൻചിത്രാപ്പിതനെന്നപോലെ * അ
രാജകമായിരസാതലംതദാ പരംമാത്സ്യന്യായകടത്തിതമായി * അ
നന്തരംജഗന്നിവാസൻമാധവ നനന്തപയ്യങ്കസ്ഥിതൻമുരാന്തകൻ *
ജഗത്ത്രയാംബുജപ്രഭാകരൻദേവ നകക്കരുന്നിങ്കലിവണ്ണംചിന്തി
ച്ചാൻ* മതിമാൻദൈതേയപ്രവരൻപ്രഹ്ലാദൻ പദവിശ്രാന്തനായ്
ഭവിച്ചതുമൂലം * രസാതലമരാജകമായ് സാമാന്യ മസുരാഹിനമായ്
ചമഞ്ഞിതീസ്സ്ഥിതം * ദിതിതനയന്മാരുടേയഭാവത്തിൽ ത്രിദശന്മാക്കു
ള്ളിൽജയേച്ഛയില്ലാതായ് * അപചന്ദ്രമിനിസ്സുരന്മാരൊക്കയു മ
പവർഗ്ഗാഖ്യമാംപദത്തെപ്രാപിക്കും * സുരഗണമുപശമത്തെപ്രാപി
ക്കിൽ ധരാതലേമഖംതപസ്സിത്യാദികർമ്മം * ഫലങ്ങളില്ലാതായ്ഭവി
ച്ചുസർവ്വും വിലയംപ്രാപിക്കുംവിവാദമില്ലേതും * ഇവകളില്ലാതായ്
ചമഞ്ഞിതെന്നാകിൽ ഭുവനമാകവേനശിച്ചുപോയീടും * ഭുവനമാക
വേനശിച്ചുപോകകിൽ ഭവമില്ലാതായിബുധിച്ചീടുംദൃഢം * ശശിസൂ
ര്യനക്ഷത്രഗണമിവയെല്ലാം നശിച്ചുപോയീടുമനന്തരംഞാനും * മുദാമ
നഃപ്രശാന്തിയെബുജിച്ചുതൽപദമതിൽദൃതംസ്ഥിതിയെപ്രാപിക്കും *
പ്രളയമീദിധമകാലത്തിൽവന്നാൽ നലമല്ലാജീവിച്ചിടട്ടെദൈത്യ
ന്മാർ * ദിതിസുതോത്ഭോഗമളവായീടുമ്പോൾ ത്രിദശന്മാരുണ്ടാമവ
രുണ്ടാവുകിൽ * ക്രതുതപസ്സെന്നീവകയുമുണ്ടാകും നിതാന്തംസംസാ
രംനിലനിൽക്കുമെന്നാൽ * കുറച്ചുംസന്ദേഹമിതിലില്ലുണ്ടോത്താൽ മ
റിച്ചായീടുകിൽനശിക്കുംസംസാരം * പ്രളയംവന്നീടുന്നതുവരയ്ക്കുമി ക്ക

ളേബരത്തോടുംവിമലൻപ്രഹ്ലാദൻ * മരുവുകവേണംനിനയ്ക്കിൽപാ
രമേ ശരീരിനിയതിയിവിധത്തിലാകുന്നു * ഇവണ്ണംചിന്തിച്ചുവരേൻ
ദൈതേയ പ്രവരൻതന്നുടെസവിധത്തിൽചെന്നു * കമലാക്ഷൻലക്ഷ്മീവിധൃതചാമര നമരവന്ദിതൻഗരുഡവാഹനൻ * പുരുഹൂണാലയ!മഹാത്മൻ!ലോചനം തുറന്നുനോക്കുകെന്നരുളിച്ചെയ്യുടൻ * സുരസംഘിക്കെട്ടുംമുഴങ്ങീടുംവണ്ണം മുരാന്തകൻശംഖമെടുത്തുതീടിനാൻ * ദനുജനായകൻമഹത്തായുള്ളോരുനിനദംകേട്ടണ്ണിതുമന്ദംമന്ദം * അഥപ്രാണശക്തിയഹോ ബ്രഹ്മരന്ധ്രമതിങ്കൽനിന്നുത്ഥിതയായെല്ലവേ * അഴകിനോടുനാഡികളാലെങ്ങുമേ വഴിപോലെദൈത്യവരനെവ്യാപിച്ചു * നവദ്വാരങ്ങളിലതിയായ് പ്രാണങ്ങളും പ്രവൃത്തങ്ങളായിബൂവിച്ചുതുനേരം * തദീയചിത്തംപ്രാണനാകംഭപ്പുണമതിൽനിഴലിച്ചുവിഷയത്തെനോക്കി * മുകുരത്തിൽനന്നായ്പ്രതിഫലിച്ചോരുമുഖശ്രീവിത്രമാന്നിടുന്നതുപോലേ * പടുബുദ്ധോ!രാമ!ധരിക്കുചിത്തായ തുടനെമാനസസരുപമാന്നിതു * കുറച്ചുചിത്തമങ്കുരിച്ചുതുനേര മരിയൊരുകരിങ്കുവലയംപോലേ * നികാമംശോഭിക്കുംതദീയലോചന യുഗംവികസനോന്മുഖമായിമെല്ലേ * അലമട്ടാനവപ്രവരൻറെനാഡിവിലങ്ങളിൽനന്നായ് നിറഞ്ഞുചൈതന്യം * ഉടൻനൽപ്രാണനുമക്കാനനുമോടി ത്തുടങ്ങിയേറവുമഴകോടെങ്ങുമേ * നളിനംനൽകാറത്തിളകുന്നവണ്ണം ചലനംപ്രാപ്തനുളവായിവന്നു * ഒരുനിമിഷത്തിനുകത്തായിട്ടുപീവരതയെപ്രാപിച്ചിതുമനസ്സഹോ! * മിഴി,മനം,പ്രാണൻ,വപുസ്സിവയെല്ലാമഴകോടേറവുംപ്രകാശമാന്നിതു * തുറന്നുനേത്രങ്ങൾമനസ്സുളവായി പെരുതായുള്ളോരുസ്മൃതിവേച്ചിതു * വരദനിന്ദിരാരമണൻദൈതേയവരനോടിവണ്ണമരുൾചെയ്തുതദാ * പരംനിനക്കിയന്നിടുന്നസമ്പത്തും സപ്രരുപവുംനന്നായ്സ്മരിക്കുനീ സാധോ! * കളേബരത്തെനീയുകാലത്തിൽതന്നെ കളയുവാനായിത്തുനിയുന്നെന്തഹോ! * വെടിയുകകയ്യൊഴിഞ്ഞിടുകയെന്നതായിടുന്നസങ്കല്പവിഹീനനാംതവ * ശരീരഗങ്ങളായിടുംഭാവാഭാവങ്ങളാലനർത്ഥമെന്തുളവായീടുന്നു * സദാജീവന്മുക്തപദത്തിൽവാഴ്കനീ മുദാസമാധിവിട്ടെഴുന്നേറീടിപ്പോൾം * മതിമൻമുകുന്ദനായുസിച്ചീടുന്നനീഗതഭയംരാജ്യംഭരിച്ചുകൊണ്ടിനി * പ്രളയകാലംവന്നിടുംവരെയുമിക്കളേബരത്തോടുമിരുന്നുകൊണ്ടാലും * ഇദാനീംഭാദശരവികളൊന്നായിട്ടുദിച്ചുല്ലുഡുകദംനശിച്ചില്ലൊന്നുമേ * ജഡിതമായില്ലാജഗത്തഹോ!സാധോ! കളയുന്നെന്തുനീശരീരത്തെവൃഥാ * കുശൻഞാനേറവുംവ്യസനമുള്ളവനശേഷമിങ്ങുള്ളിലറിവില്ലെന്നെല്ലാം * നിരൂപിച്ചേറവുമുള്ളുരുകിടുന്നവൻ മരിപ്പുതേറവുമഴകായീടുന്നു * നിതാന്തമാശയായിടുന്നപാശത്താൽ നിബദ്ധനായുള്ളിലോലയാംമനോവൃത്ത്യാ * പരമലഞ്ഞുകൊണ്ടിടുന്നവനിഹ മരിപ്പുതേറവുമഴകായീടുന്നു * ഏവനഹങ്കാരവിഹീ

നനാകന്നി തെവൻെറബുദ്ധിയെത്തൊട്ടനില്ലൊന്നുമേ * ഏവനെ
ല്ലാരിലുംസമനായ്വെവുന്നി തവൻെറജീവിതമഴകായീടുന്നു * വളരും
രാഗവുംകഠിനദ്വേഷവും കളഞ്ഞുള്ളുംകളത്തിടുന്നധീയോടും * ഏ
വൻകണ്ടീടുന്നുസകലംസാക്ഷിപോ ലവൻെറജീവിതമഴകായീടുന്നു *
വഴിപോലൊക്കയുമറിഞ്ഞുമാനസ മഴകോടുംചിത്തലയസ്ഥാനത്തി
കൽ * ഏവനാൽനന്നായപ്പിതമായീടുന്നി തവൻെറജീവിതമഴകാ
യീടുന്നു * ഗ്രഹിപ്പവൻഗ്രാഹ്യമിവതൻസംബന്ധമിഹനശിച്ചുപോയീ
ടുംസമയത്തിൽ * ഉദിച്ചീടുംശാന്തിസ്ഥിതിയെപ്രാപിച്ചാ ലതിനെ
മോക്ഷമെന്നരചെയ്തീടുന്നു * ദിതിസുദേശ്വര!മഹാമതേ!സാധോ!
മുദാസിംഹാസനമുപാശ്രയിച്ചാലും * ഞാതുംനവാനാംനിനക്കുഞാൻ
തന്നേദ്ധതമഭിഷേകമഴകിൽചെയ്യുന്നേൻ * മമശംഖോപാനംശ്രുവി
ച്ചുചന്നോരീ യമരർചെയ്യട്ടെനിനക്കുമംഗളം * കമലലോചനൻകമ
ലാവല്ലഭനമലനാംപുരുഷനേയനന്തരം * ശുഭംവളത്തീടുംസുതീ
ർത്ഥവാരികൊണ്ടഭിഷേകംചെയ്തിടുമ്പോൾചെയ്തീടിനാൻ * സുമേരു
ശൈലവുംവസുമതിതാനും കുമുദബാന്ധവദിവാകരന്മാരും * ഇരിക്ക
ന്നകാലംവരയുംനീരാജ്യം ഭരിച്ചുവാഴകസുകീർത്തിമാനായി * മാന്ത
കനേവമരുളിച്ചെയ്യുടൻ സാഗണത്തോടുംമറഞ്ഞിതുതത്ര * മുനീന്ദ്ര
നിത്തരംപറഞ്ഞപ്പോൾരാമൻ വിനയപൂർവ്വകമിവണ്ണംചോദിച്ചാൻ *
പരപേതത്തികൽപരിണതമായി ട്ടിരിക്കുംനവവരൻെറമാനസം *
മുനേ!പുരന്ദരാനുജൻെറനൽശംഖ ധ്വനികൊണ്ടെങ്ങിനെയുണർന്നി
ങ്ങിടുന * സരസമുത്തരംമുനീന്ദ്രനിത്തരം സരസിജാക്ഷനോടുര
ചെയ്തീടിനാൻ * ധരാതലത്തികൽസദാപിമുക്തനായ് ശരീരംപോ
കാതെവസിപ്പവൻതൻെറ * മനക്കരുന്നികൽവൃത്തവിത്തുപോൽ
പുനർജ്ജന്മാങ്കുരവിവർജ്ജിതയായ * വിമലവാസനവസിച്ചിടുന്നിതും
ക്കമലത്തിൽനന്നായ്ധരിക്കരാഘവ! * പരിശ്രുതോസതപുണ്യവ
ത്തിനീ പരമാത്മധ്യാനാത്മികാധികോൽകൃഷ്ടാ * മതിമതാംവര!സു
ഷുപ്തസ്ഥാപോലെ സ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നിതതെന്നറികനീ * ഒരായി
രംസംവത്സരംകഴിഞ്ഞിലും ശരീരംപോയീടാതിരിക്കുന്നകാലം * അക
ക്കാമ്പിലിയന്നിടുമാവാസനാ സുകീർത്തേ!വല്ലകാരണത്താൽമെല്ലെ
വെ * പ്രവൃദ്ധനായ്തീന്നിടുന്നതുംകരി കുവലയദളരുചിരലോചന! *

ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം മോക്ഷാഗാനം ഉപശമപ്രകരണം
പ്രഥമോപാഖ്യാനം ഇരുപത്തിരണ്ടാം സർഗ്ഗം.

ഗാധിവൃത്താന്തകഥനം.

വസിഷ്ഠൻ— ഇന്ദീവരേക്ഷണ!കേൾക്കുനീസംസ്മൃതി യെന്നുപേ
രായുള്ളൊരിമ്മഹാമായതാൻ * ഓർത്താലൊരന്തമില്ലാത്തതത്രേ,ത

ന്റെ ചിത്തജയംകൊണ്ടുമാത്രമടങ്ങിട്ടും * ബോധിക്കുവേറെപ്രകാരത്തിലല്പവും സാധിക്കയില്ലടക്കീടുവാൻമായയെ * ധന്യമെയലേ!ജഗന്മായതൻവൈഭവം നന്നായ്നിനക്കിന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുവാൻ * പൊല്ലുംനിന്നോരിതിഹാസമരുൾചെയ്താൻ പൊല്ലാംപരംശ്ലോകയ്ക്കാണ്ടുകേൾക്കനീ * ഉണ്ടായികോസലമെന്നുപേരായുള്ള മണ്ഡലത്തിൽപണ്ടൊരുമഹീനിജ്ജരൻ * പാരംഗുണംചേന്നൊരമ്മഹീദേവന്റെ പേരെന്തോ!ഗാധിയെന്നാകുന്നരാഘവ! * ഉർവ്വംതടുത്തികുലദ്വേഹമെന്തോകായ്വു മോർത്തുബന്ധുക്കളെയെല്ലാമുപേക്ഷിച്ചു * നന്നായൊരുകൊട്ടകാട്ടിലേറേറംവിളങ്ങുന്നൊരുതാപസപ്പെയ്യയിൽചെന്നുടൻ * അകണുമംബുനിമ്മഗ്നനായ്നിന്നുകൊണ്ടാകലംവിട്ടതപസ്സുചെയ്തീടിനാൻ * ഈവണ്ണമെട്ടമാസത്തോളമാത്മനി വേൻശരിയായ്തപസ്സുചെയ്താൻതദാ * കാരുണ്യസാഗരനായനാരായണൻചാരത്തെഴുന്നള്ളിനിന്നരുൾചെയ്തിതു * പോരുന്തവജലമദ്ധ്യവാസംകരകേറുകവേണ്ടുവരംവരിച്ചീടുക * വിപ്രമെയലേ!ഭവാൻചെയ്തീടിനതപസ്സിപ്പോൾസഫലമായുന്നിതെന്നോർക്കുക * സാരസനാഭന്റെഗിരുകേട്ടാശ്രുഹത്താരിലാനന്ദമാന്ദ്യദ്വിജൻചൊല്ലിനാൻ * നാഥ!മുരാരേ! ഹരേ!സർവ്വഭൂതഹൃൽപദ്മോജ! ഷഡംപ്പടസേവ്യലോകേശ്വര! * കാരുണ്യവാരിധേ!ലക്ഷ്മീപതേ!പ്രഭോ! നാരായണ!നരകാരേ!നമോസ്തുതേ! * പദ്മനാഭ!തവദ്വചിതയായിപ്പാരമാത്മികിയായിബ്ഭവത്പ്രിണിയായി * അത്ഭുതകാരിണിയാകുമീമായയെ ഹൃൽപൂവിലാഗ്രഹമുണ്ടുകണ്ടീടുവാൻ * ഇത്തരംഭൂസുരൻപ്രാർത്ഥിച്ചുകേട്ടു ദൈത്യാരിമാധവൻദേവൻസനാതനൻ * നന്നായിനീയിനിക്കാണുമീമായയെ പ്പിന്നെത്യജിക്കുന്നുവെങ്കിൽത്യജിച്ചാലും * ഇത്ഥമരുൾചെയ്തതെവഗന്ധവ് പത്തനമെന്നതുപോലെമറഞ്ഞിതു * കേതപ്പിയൻമറഞ്ഞപ്പാരംജലത്തെവിട്ടുരാനിജ്ജരശ്രേഷ്ഠൻകരകേറി * നേരിട്ടനാഥനെക്കണ്ടതുകൊണ്ടുഹൃത്താരിലാനന്ദമാന്ദീടിനാനേറവും * പിന്നെയക്കാനനത്തിങ്കൽച്ചിലടിനം നന്ദിച്ചുകൊണ്ടുവാണീടിനാനദ്വിജൻ * നല്ലപവന്താമരപ്പുഷ്പങ്ങളേറവുമുല്ലസിച്ചീടുന്നതായകാസാരത്തിൽ * ശ്രീകാന്തദോഷിതമുരംക്കാമ്പിലോർത്തുകൊണ്ടേകദാസ്നാനത്തിനായ്ഗമിച്ചീടിനാൻ * അന്തണശ്രേഷ്ഠൻജലത്തിൽമുങ്ങിമുമാന്ത്രവുംമറന്നുമറന്നുപോയീതദാ * തന്നുടെമന്ദിരത്തിങ്കൽകിടന്നതാൻ ചിന്നതയോടുമരിച്ചതായുണ്ടിതു * ശാപസമടങ്ങിവ്യാസനിച്ചുബന്ധുക്കളാസകലംവസിച്ചീടുന്നുഴവും * കാന്ത!ചതിച്ചതെന്തെന്നെയെന്നോചമ ക്കാന്തതൻപാദത്തിൽവീണുകേണീടുന്ന * ആതങ്കമുൾക്കൊണ്ടുതാടിയിൽകൈവെച്ചു മാതാവുരോദനംചെയ്യുന്നുചാരമായ് * മാറത്തടിച്ചുംകരഞ്ഞുമുരുണ്ടുമന്നോരംനിലേതൻപാരംമുഴക്കിനാർ * പിന്നെശ്മശാനസ്ഥലത്തുകൊണ്ടുപോയ് നന്നാ

യ് ശവത്തെട്ടഴിപ്പിക്കയുംചെയ്തു * ക്ഷോണിയിൽപാരംപ്രസിദ്ധമാ
യിട്ടുള്ളഹൂണദേശത്തിലുള്ളരിനാട്ടക്കലായ് * ചണ്ഡാലവൃന്ദംവസിക്ക
ന്നതിലൊരു ചണ്ഡാലനാരിതൻഗർഭത്തിലായഹോ! * ആധിയുംക്ഷാ
മ്പിലത്യന്തംവളർന്നോരു ഗാധിതാൻവാഴുനാതായിട്ടുകണ്ടിതു * ത
ന്നെക്കരുത്തിരുണ്ടുള്ളോരുകേട്ടിയായ് ചണ്ഡാലിപിന്നെപ്രസവിച്ച
തായുണ്ടു * ചണ്ഡാലമന്ദിരത്തിങ്കൽശിശുതപവും പൂണ്ടുവാണൊപ
തിനാറാണ്ടുസ്സഹോ! * പാരംതടിച്ചുശരീരംതദാനല്ല ധാരാധരം
പോലെമേദുരനായിതു * ഉല്ലാസമുൾക്കൊണ്ടുയൌവനയുക്തയാം
നല്ലൊരുചണ്ഡാലനാരിയോടുംചേർന്നു * കഞ്ജങ്കുളിലുദരികളിലും മ
നോരഞ്ജനയോടുംസുതരാംരമിച്ചിതു * നാലഞ്ചുനന്ദനന്മാരുംപിറ
ന്നിതക്കാലത്തുയൌവനമൊന്നുകറഞ്ഞിതു * ദൂരത്തൊരുപണ്ണശാ
ലയുംകെട്ടീടുധീരനാംമാമുനിയെന്നപോൽവാണിതു * പുത്രരുംപ
ത്നിയുംതാനുമനന്തരം വാൽക്യമാൻവസിച്ചുചിലകാലം * പുത്രരും
പത്നിയുംചത്തുപോയിപ്പാര മത്തലുംക്കൊണ്ടുകരഞ്ഞുകൊണ്ടീടി
നാൻ * ക്ലേശംസഹിക്കുവാൻവയ്യാതെകണ്ടുത ദ്ദേശംവെടിഞ്ഞുന
ടന്നുചലടിക്കും * പെന്നുചേർന്നുകീരമണ്ഡലത്തിൽഭംഗിചേർന്നുള്ള
താംരാജധാനിയിലേകടാ * നാകലോകംപോൽവിളങ്ങീടുമായതിൽ
നാഗരന്മാരുംനതാംഗീസമൂഹവും * സാമന്തവൃന്ദവുംമേവുന്നിതേറവും കേമമായ്ചോരംവിതാനിച്ചിരിക്കുന്നു * തുംഗശൈലാകാരനായ്നി
ളുങ്ങുന്നോരു മംഗലഹസ്തിയുമുണ്ടുചിടത്തിങ്കൽ * അങ്ങുള്ളഭ്രപൻമ
ന്ത്രിക്രിയാൽഭ്രപനെയങ്ങുമിങ്ങുംതടാതേടുന്നവാരണം * ഈവകയൊ
ക്കയുംകണ്ടുകൊണ്ടങ്ങിനെമേവീടുമായവൻതന്നെയക്കുഞ്ജരം * തു
മ്പിക്കരംകൊണ്ടുതന്നുടകണ്ണുനീരമ്പോടൊട്ടുതിരുത്തീടിനാൻമെ
ല്ലവെ * അന്നേരമേറംജയജയഘോഷവും മന്ദരതരംവാദ്യഘോഷ
വുംവർദ്ധിച്ചു * നന്നായുണർന്നുവിഹഗങ്ങളുംതൻശബ്ദമെന്നപോലാർപ്പു
വിളിച്ചിതന്നാട്ടുകാർ * ചെന്നവിടത്തിങ്കലുള്ളോരുസുന്ദരീവൃന്ദമവ
നെയലങ്കരിപ്പിച്ചിതു * താദൃശനായുള്ളവനെപ്രകൃതികളും സാദരം
കാഴ്ചകളുംവെച്ചുവന്ദിച്ചിതു * സൈരമീവണ്ണംശചപചനാമായവൻ
കീരഭ്രപാലകനായിവാണീടിനാൻ * കീടികരതലാംഭോജപ്രമൃഷ്ടാം
ഹ്രിസാരസനായിട്ടുവാഴുമപ്പോൾക്കസൻ * തന്നിച്ഛയാൽതാൻചില
ദിവസങ്ങൾകൊണ്ടന്നാട്ടിൽമയ്യാദയെപ്പെട്ടുത്തീടിനാൻ * മന്ത്രിമാ
രോടുംപ്രജകളോടുംപരം ചിന്തിച്ചുരാജ്യകാര്യങ്ങളുംനടത്തിനാൻ *
യുഷ്ട്യാഗവലാഖ്യനായിട്ടിവണ്ണമ ങ്ങെട്ടുസംവത്സരംവാണീടിനാന
വൻ * ഏകദാഭ്രക്ഷണമൊന്നുമില്ലാതെകണ്ടുകനായിട്ടുപുറത്തുപോയീ
ടിനാൻ * അപ്പോളവിടെശചപചസംഘംചേർന്നു നില്പതുകണ്ടൊട്ടു
നോക്കിനിന്നാനവൻ * രുക്താക്ഷനായിക്കിഴവനായുള്ളോരു പുൽ
ക്കസനേകനക്കൂട്ടത്തിൽനിന്നുടൻ * ചൊൽക്കൊണ്ടിട്ടൊരുക്കീര

ഭ്രപാലനെ നോക്കിസ്സാമർഷമീവണ്ണമോതീടിനാൻ * ബന്ധോ! കട
ഞ്ജക! ഞങ്ങളെക്കൈവിട്ടു ഹന്ത! നീയെങ്ങുപോയിച്ചിതിന്നവരെ * ക
ണ്ടിട്ടുകാലമൊട്ടായിമമ ഭാഗ്യം കൊണ്ടിന്നുകാണുവാൻസംഗതിവന്നി
തു * എന്നേവമോരോന്നുചൊന്നനേരത്തവൻ തന്നെയക്കീശനേ
റവുംഭർത്സിച്ചു * തൽക്കാന്തകളുംപ്രജകളുമീവക യൊക്കയുംവാ
തായനങ്ങളിൽനിന്നുഹോ! * നോക്കീട്ടുപുൽക്കുസനാണിവനെന്നറി
ഞ്ഞുഠക്കാമ്പിലോറവുമാടൽതേടീടിനാർ * പൊൽക്കൊണ്ടനാഗര
ന്മാരുമമാത്യരും മയ്യണ്ണിമാരുംപരംവിഷാദത്തൊടും * മുക്കുത്തുകൈ
വിരൽവെച്ചുകൊണ്ടിനെ വക്ത്രവുംവല്ലാതെവാടിവാഴ്ംവിധൌ *
പൃഥ്വീപതിശ്രേഷ്ഠനായീടുമായവൻ സത്വരമന്തഃപുരംപ്രവേശി
ച്ചിതു * ആരുംഗവലനെത്തൊട്ടതേയില്ലിതു നേരംശവത്തിനെയെ
ന്നതുപോലഹോ! * പുറവുംജനങ്ങളുംവസിപ്പതുണ്ടെങ്കിലു മൊറ്റയാ
ളാഴന്നപോലെയായാനവൻ * ഏതോവഴിപാക്കനാണെന്നതോ
ന്നുന്ന മാതിരിയായിഭൂവിച്ചുഭ്രമീശ്വരൻ * പിന്നെയെല്ലാവരുംചേ
ർന്നുചിന്തിച്ചിതു ചണ്ഡാലദൂഷിതന്മാരായിനാംഭൂശം * ഒന്നുകൊണ്ടും
പരിശുദ്ധരാവില്ലിനി വഹ്നിയിൽചാടിമരിക്കുന്നതുത്തമം * ഇത്ഥമാ
ലോചിച്ചുനിശ്ചയിച്ചിട്ടഹോ! സത്വരമഗ്നിയെന്നായ് ജ്വലിപ്പി
ച്ചു * അന്നഗരത്തിങ്കലുള്ളവരേവരുമൊന്നിച്ചുവഹ്നിയിൽചാടിമരി
ച്ചിതു * പാർത്ഥിവൻസജ്ജനസംഗമംകൊണ്ടതി മാത്രമനശ്ശിവ
ന്നുവാഴുന്നവൻ * വ്യാകുലചേതനനായിഭൂവിച്ചുതാനേകനായിട്ടുവി
ചാരിച്ചിതിങ്ങിനെ * ഈരാജ്യമേവംനശിച്ചുപായീടുവാൻ കാരണ
മായിഭൂവിച്ചിതുഹന്ത! ഞാൻ * ഇങ്ങിനെഞാനിനിജ്ജീവിച്ചിരിപ്പ
തു ഭംഗിയല്ലാമേമരണംമഹോത്സവം * എന്നുറച്ചാശ്രുപതംഗംകണ
ക്കവൻ വഹ്നിയിൽചാടിദ്ദഹിപ്പിച്ചു * അത്രാന്തരേഗാധിഭൂ
സുരൻപാവക ക്ഷുബ്ധനായ്മാഹത്തിൽനിന്നുണർന്നീടിനാൻ * ഏവം
മുഹൂർത്തദ്വയംകൊണ്ടുകാശ്യപീ ദേവൻഗതഭ്രമനായിഭൂവിച്ചിതു *
ഹന്ത! ഞാനാരിപ്പൊളെന്തൊന്നുകാണുന്നി തെന്തഹോ! ഞാൻചെ
യ്തതെന്നുള്ളതൊക്കയും * അന്തരംഗത്തിൽവിചാരിച്ചുകൊണ്ടുട നന്തനൻവെള്ളത്തിൽനിന്നുകേറീടിനാൻ * സന്തതംദേഹികൾന്ത
ന്നേറെചേതസ്സേവ മന്തമില്ലാത്തഭ്രമദ്ധൃഷ്ടികളിലായ് * നന്നായ്യുലവി
പിനങ്ങളിൽശാർങ്ഗല മെന്നതുപോലെഭ്രമിച്ചുകൊള്ളുന്നിതു * ഏവം
നിനച്ചുതൻമോഹംവെടിഞ്ഞുഭൂദേവൻസരസംനിജാശ്രമംപ്രാപി
ച്ചു * വൃത്താന്തമിലല്പവുമാകലംക്രൂരതെന്നുവാണാൻകറച്ചനാ
ളേകഭോ * ശിഷ്യനാംഗാധിതന്നാശ്രമത്തിൽപ്പാർമിഷ്ണുനായുള്ളോര
തിഥിചെന്നീടിനാൻ * സൽക്കാരമേറവുംചെയ്തിട്ടതിഥിക്കുവൽ
ക്കാമ്പിൽമോദംവളർത്തിനാൻഗാധിയും * അങ്ങുസന്ധ്യാവന്ദനാദിക
ളൊക്കയും മങ്ങാതെചെയ്തകിടന്നരണ്ടാളുമായ് * ഓരോകഥകളോ

തീടിനാർഗ്ഗാധിയ നേരത്തതിഥിയോടിത്തരംചോദിച്ചാൻ * ഹ
ന്ത!പാരംപോൻക്കിണിച്ചിരിക്കുന്നിതെന്തഹോ!ബന്ധംചടയുംവാ
നിങ്ങിനെ? * എന്നതുകേട്ടിട്ടതിഥിയബ്ഭ്രസുരൻ തന്നോടിവണ്ണം
പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ * കീരമെന്നിങ്ങിനെപാരംപ്രസിദ്ധമാ യ്യാരി
തിലുണ്ടൊരുരാജ്യംമനോഹരം * ഉത്തരദിക്കിലുള്ളതാണായതു ത
ത്രജനങ്ങളാൽസംപൂജ്യമാനനായ് * ഞാൻവസിച്ചീനൊരുമാസമ
വിടെവെച്ചുമെന്നോട്ടരചയ്യാനൊരുപുമാൻ * ഇരാജ്യമൊക്ക
യുമെട്ടുസംവത്സരം സൈരംശപചൻഭരിച്ചുവാണീടിനാൻ * പി
ന്നെപ്പരിജ്ഞാതനായിട്ടവൻതന്നെ വഹ്നിയിൽചാടിമരിച്ചുവിപ്രോ
ത്തമ! * കഷ്ടമേറാംമഹാവിപ്രസംഘങ്ങളും പെട്ടെന്നുവഹ്നിയിൽ
ചാടിമരിച്ചിതു*ഇതരമായവൻചൊന്നതുകേട്ടിട്ട സത്വരമട്ടിക്കിൽ
നിന്നുപുറപ്പെട്ട * ചെന്നുപ്രയാഗയിൽസ്നാനാദിശാന്തികം നന്നാ
യ്ചെയ്തുചാന്ദ്രായണമാംവ്രതം* കയ്യൊണ്ടിതായതുകാരണമായിഞാ
നിക്കാലമിങ്ങിനെയായിച്ചമഞ്ഞിതു * ഇതഥമതിഥിപറഞ്ഞതുകേട്ട
പ്പൊളുത്യന്തമത്ഭുതംകയ്യൊണ്ടുഗാധിതാൻ * ഇദ്ദേഹമിപ്പോൾപ
റഞ്ഞതെല്ലാമെൻറെ വൃത്താന്തമാണതിന്നില്ലൊരുസംശയം * വൽ
ക്കസാലന്തംമടിയംമുടാചെന്നുനോക്കേണമെന്നേവമുള്ളിലുറച്ചിതു*
പിന്നെപ്പുറപ്പെട്ടുനകരാജ്യങ്ങളെ ധന്യനാംഗാധികടന്നുസകൌതു
കം * ചൊൽക്കൊണ്ടൊരാഹ്ലാദമണ്ഡലംപ്രാപിച്ചു നോക്കിനാൻ
താൻവാണപുൽക്കസമന്ദിരം * പാരംപരിചയംതോന്നുന്നതായുള്ള
വേറേയുമോരോന്നുകണ്ടുവിപ്രോത്തമൻ * ഉഗ്രംപൂവിലപുത്രയോനി
തൻചേഷ്ടയോ ത്തത്ഭുതത്തോടുംതലകലുക്കീടിനാൻ * പിന്നെയാ
ഹ്ലാദരാജ്യത്തെയുപേക്ഷിച്ചു ചെന്നിതുകീരരാജ്യത്തെക്കഭ്രസുരൻ *
സാനന്ദമങ്ങുതാൻവാണീടിനരാജ ധാനിയുംമറുംസമീക്ഷിച്ചുനന്ത
രം * ഓരോജനങ്ങളെക്കണ്ടുചോദിച്ചിട്ട നേരേധരിച്ചുകൊണ്ടീടിനാ
നൊക്കയും* ഇന്ദിരാവല്ലനേയ്തൻകാണിച്ച തന്നമഹാമായയാണി
തുനിണ്ണയം * ഇപ്പോളെനിക്കുമനസ്സിലായീകയ്യു മെപ്പോഴുമെന്നേവ
മുരുത്തരിലോത്തഹോ! * തുണ്ണമാരാജ്യത്തിൽനിന്നൊരുപവ്വത ക
ന്ദരംപ്രാപിച്ചുവാണസിംഹംപോലെ * നാരായണസ്വാമിസന്തുഷ്ട
നായ്വരാൻ ഘോരമായുള്ളതപസ്സുചെയ്തീടിനാൻ * ഒന്നരവർഷംകഴി
ഞ്ഞോരനന്തരം പന്നഗശായികാർവ്വർണ്ണൻജനാർദ്ദനൻ*കാരുണ്യവാ
രിധിമാധവൻവിപ്രൻറെ ചാരത്തുചെന്നരുളംചെയ്തുവിശ്വംഭരൻ *
അല്ലയോവിപ്ര!മമമഹാമായയെ നല്ലവണ്ണംഭവാൻകണ്ടുകൊണ്ടീല
യോ?* അന്തരംഗത്തിലെന്താഗ്രഹംകൊണ്ടാണു വൻതപസ്സീവിധം
ചെയ്തുപിന്നെയും * വാരിടത്തെക്കണ്ടവാതകംപോലതു നേരംസു
തരാംതെളിഞ്ഞുപൃഥ്വീസുരൻ*പാരിൽപിണാഥ്രുവണങ്ങിമുകുന്ദനെ
പ്പാരംസ്തുതിച്ചുണത്തീടിനാനിത്തരം * ലോകൈകനായക!പാരംത

മോമയി യാകിയമായയെക്കണ്ടുകൊണ്ടീടിനേൻ * അല്പവുഞ്ഞാന
തിൻമമ്മമറിഞ്ഞതി ല്ല ഭ്രമമെങ്ങിനെസത്യമായിത്തീർന്നു * ഗാധിയീ
വണ്ണമുണർത്തിച്ചുകേട്ടു പാഥോജനേത്രൻകനിഞ്ഞരുളിച്ചെയ്തു *
പൃഥ്വീസുത!പൃഥിവ്യാദികളൊക്കെയും ചിത്തസ്ഥമത്രെപുറമെയല്ലേ
തുമെ * ഉൾപ്പൂവിലോർത്തുകൊണ്ടീടിതുസർവ്വം സപ്നാലികളിലെ
ന്നുഭവിക്കുന്നിതു * അന്തമില്ലാത്തജഗത്സമൂഹങ്ങളെ സ്സന്തതംന
ന്നായ്മഹിപ്പൊരീമാനസം * ഹന്ത! ചണ്ഡാലത്വമൊന്നുകാണിച്ചീ
ടി ലെന്തുള്ളു ചിന്തിക്കവിസ്മയിച്ചീടുവാൻ? * പുൽക്കസത്വംപ്രതി
ദോസവശാലവ ബുദ്ധമായീടിനതെങ്ങിനെയാകുന്നു * ആയാതനാ
യാനതിഥിയെന്നുള്ളതു മായയുപോലെയാണെന്നറിഞ്ഞീടുക * നി
ന്നായ് ഭ്രമങ്ങളെയൊക്കെയുംകണ്ടുഞാ നെന്നുള്ളതുമയുപോലെയായീ
ടുന്നു * അങ്ങിനെതന്നെയായീടുന്നുഞാൻഹൃണ മണ്ഡലംപ്രാപിച്ചു
കൊണ്ടിതെന്നുള്ളതും * പ്രാക്തനമായകടഞ്ജെൻറമന്ദിരം പാർത്തു
ഞാനെന്നതുമപ്പോലെയാണഹോ!*കിംരാജ്യത്തെക്കുചെന്നതുംമറ്റു
മും തോരിലോത്തീടതേമാതിരിയാകുന്നു * അന്തണശ്രേഷ്ഠ!ശാപ
വസ്ഥിതിതവ സപ്നാന്തത്തിലുണ്ടായതെങ്ങിനെയാകുന്നു * കാകതാ
ളീയയോഗത്താൽതടാസവ് ഹൃണകീരാണാംമനക്കരുന്നിക്കലും * അ
പ്രകാരംപ്രതിബിംബിതയായിതെ ന്നുൾപ്പൂവിലോർത്തുകൊണ്ടീടുക
സന്മതേ! * ഏകപ്രതിഭാസമുത്ഭവിച്ചീടുന്നി തേകകാലത്തിൽബഹു
ജനങ്ങൾക്കഹോ! * കാകതാളീയസ്ഥിതിയെന്നതുപോലേ പാരംപി
ചിതയാകുന്നമനോഗതി * ഉണ്ടായിഹൃണരാജ്യത്തിൽകടഞ്ജെക നെ
ന്നപേരായുള്ളപുൽക്കസനങ്ങിനെ * ദുഃഖംമുഴുത്തുദേശാന്തരംപ്രാപി
ച്ചു ചൊൽക്കൊണ്ടകീരഭ്രപാലനായ്ത്തീർന്നിതു * വഹ്നിയിൽചാടിമരി
ച്ചാൻതടാഞ്ഞാനി തെന്നുള്ളതോന്നലുണ്ടായിനിനക്കുള്ളിൽ * ഞാ
നാണിതെന്നേറയാണെന്നുഭാവിച്ചഹോ! ജ്ഞാനമില്ലാത്തവനാകല
നാകുന്നു * സർവ്വുംഞാൻതന്നെയാണെന്നുഭാവിച്ചു നിർവിഷാദംവ
സിച്ചീടുന്നതത്വജ്ഞൻ * അന്തംവിടിഞ്ഞൊരിമ്മായയോത്തീടാ
ത്മ ചിന്തനകൊണ്ടുനശിക്കയുള്ളുദ്ധം * എന്നുംപദാർത്ഥവിഭാഗ
വിഷയയാ കുന്നോരുഭാഗവുമായില്ലതജ്ഞനഹോ * ആയതുകൊ
ണ്ടോക്കുമോഹജാലങ്ങളി ലായവൻപെട്ടഴന്നീടുന്നുതേയില്ലാ * ജ്ഞാ
നംപരിപൂർണ്ണമാകായ്കയാൽ ഭവാൻ മാനസഭ്രാന്തിയെട്ടുതുകറ
വാൻ * ശക്തനാകുന്നില്ലതിനാൽഭൃതതര മാക്രമിക്കുന്നുഭവാനെമ
നോഭ്രമം * ഓക്കുജഗദ്രൂപമായീടിനമായാ ചക്രത്തിനുള്ളാരുനാഭി
ചേതസ്സത്രെ*ചേതസ്സിനെനശിപ്പിക്കിൽമായാചക്ര മേതുമേബാധി
ക്കയില്ലൊരുകാലവും * നന്നായൊരുപത്തുവത്സരംപർവ്വത കന്ദരത്തി
ങ്കൽതപസ്സുചെയ്തീടുക* സന്ദേഹമല്പവുമില്ലെന്നറിഞ്ഞീടുകെന്നാൽ
മഹാജ്ഞാനിയായ് ഭവിക്കുംഭവാൻ * ഇത്തരമെല്ലാംകനിഞ്ഞരുളി
ച്ചെയ്തു തത്രൈവകേതുപ്രിയൻമറഞ്ഞീടിനാൻ* നന്നായ്തിവേകവൈ

രാഗ്യങ്ങളുണ്ടായി വന്നസങ്കല്പങ്ങളൊക്കെനശിച്ചിതു * പൃത്ഥ്വീസു
രൻഘോരമാകുംതപസ്സുപത്തുവർഷംചെയ്തതശ്ശനായ്തീർന്നു *
ശോകംഭയമിവയെല്ലാമകന്നിതു ഭോഗത്തിലല്പവുമിച്ഛയില്ലാതായി *
പൂർണ്ണമായ്നിശ്ചലമായചേതസ്സാൻപൂർണ്ണേന്ദുവെന്നതുപോലെപ്ര
ശാന്തനായ് * ചൊൽക്കൊണ്ടിടുന്നോരഭ്യാസിസുരൻജീവ നുക്ത
പദംപരംപ്രാപിച്ചിതുപിന്നെ * നന്നായഹോ!മഹാസത്തയെപ്രാ
പിച്ചതന്നിൽസുതരാംരമിച്ചമഹാശയൻ * * * *

ശ്രീവാസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം മുമുക്ഷുഗ്രന്ഥം
ഉപശമപ്രകരണം ഗാധിവൃത്താന്തകഥനം
൨൯-ാം സർഗ്ഗം.

ഉദ്ദാലകോപാഖ്യാനം.

സർവ്വാത്മനേ നമഃ

വസിഷ്ഠൻ — ഇങ്ങനെതന്നെസിദ്ധോ!കേവംക്രതുവിതതയായ്
ചെറുതുംജയിക്കപ്പെടാത്തതായ്വിഷമയായ് * പെരുതായുള്ളമോഹ
മേകുമീമായയേവം പരമാത്മാവുതന്നിൽസംസ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നു *
രാമ!ഞാനതുകൊണ്ടുചൊല്ലുന്നൻവിഷമയാ മീമായമനസ്സടങ്ങീടാ
ത്തപുരുഷനെ * സന്ദേഹമില്ലാമഹാസങ്കടക്കടൽതന്നി ലനവധംപാ
രംമുക്കിക്കുഴക്കുംധരിക്കുന്നീ * ചിത്തത്തെനന്നായ്പിടിച്ചടക്കീടുന്നതായു
ള്ളത്യന്തമൽകൃഷ്ടമായൗഷധമൊന്നല്ലാതെ * കാകൽസ്ഥമെയ്രേ!
ഘോരസംസാരമാകുംമഹാ രോഗത്തെത്തുടച്ചുനീക്കുവാൻവേറെയാതൊ
ന്നുമില്ലാ * രാഘവ!ധരിക്കവർണ്ണാശ്രമക്രമവശാ ഭോഗതൽപരമാ
നമാംകായുംമാത്രം * ഉല്പലേക്ഷണ!ബാഹ്യബുദ്ധ്യാതാൻക്ഷണമോ
ത്തു മെപ്പൊഴുംകഴിഞ്ഞതുംമേലിൽവന്നീടുന്നതും * ഏതുമേനിരൂപി
ച്ചീടാതെയുംചെയ്തീടുന്ന ചേതസ്സുനന്നായ്നിർവ്വികല്പതമാന്നീടുന്നു *
സങ്കല്പമാശാകീഴിൽകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതുള്ള. തിങ്കലോക്കുകയെന്നിതൊ
ക്കെയുംപ്രതിക്ഷണം * നീവെടിഞ്ഞീടുന്നതായീടുകിൽകില്ലെന്നിയേ
പാവനമചിത്തതപംകൈവന്നിതെന്നതൊല്ലാം * ചിത്തംക്രൂടാതെ
യുള്ളതായീടുംചേതനംതാൻ പ്രത്യക്ചേതനമെന്നുപറയപ്പെട്ടീടു
ന്നു * പ്രത്യക്ചേതനത്തിങ്കൽനിർമ്മനസ്കമാംസ്വഭാവതപംഹേതു
വായിട്ടില്ലവിദ്യാകൃതംമലം * ഏതവസ്ഥയിൽചേതസ്സില്ലാതെയായീ
ടുന്നവാമില്ലായവസ്ഥസത്യതയായീടുന്നു * പാരമാത്മികിയാകുമവ
സ്ഥയതുതന്നെ സാരജ്ഞ!ശിവതയാകുന്നതുമായതല്ലോ * കില്ലില്ല
സർവ്വജ്ഞതയാകുന്നതായതുതാൻ നല്ലൊരുതൃപ്തിയായ്ചെന്നതുമതുത
ന്നെ * ഉദ്യമസഹിതങ്ങളായനിശ്ചയങ്ങളാൽ ചിത്തത്തെയവി
വേകത്തികൽനിന്നെടുത്തഹോ! * അദ്ധ്യാത്മശാസ്ത്രത്തിലുംസജ്ജ
നാചാരത്തിലും സത്പരംപരംബലാൽക്കാരണേചേത്തീടണം *

പറഞ്ഞീടുകതള്ളിക്കളഞ്ഞീടുകയംഗീ കരിച്ചീടുകകണ്ണുപീഡിപ്പുകയു
റക്കുക * എന്നിവപെയ്തീടിലുംമനനംക്രൂടാതെകണ്ടനപഹംസം
വിന്മാത്രപരനായ് ഭവിക്കുന്നീ* സാധോ!ഞാനാണിതെന്നേറ്റതാണെ
ന്നിങ്ങിനെയുള്ള ഭേദവാസനകളെസ്സകലംദൂരെനീക്കി * അന്തരംക്രൂ
ടാതെകണ്ടെകനിഷ്ഠതയോട്ട മന്തസ്ഥസംവിന്മാത്രപരനായ് ഭവിക്കു
നീ* ആശാരൂപങ്ങളായീടുന്നോരുപാശങ്ങളെ യാശുനന്നായ് മുറിച്ചു
ദൃശ്യമാംമലംനീക്കി * ചിത്തതാരികലുള്ളകന്മഷംകളഞ്ഞുസൽ ബു
ദ്ധേ! നീസപ്രസംവിത്തിമയനായ് ഭവിച്ചാലും * ആശുനീശുഭാശുഭസ
ങ്കേതഹീനനായു മാശയാംവിഷൂചികാരോഗമറവനായും * രാഗ
ദ്വേഷങ്ങളില്ലുംപോലുമില്ലാതെകണ്ടും രാഘവ! സംവിത്സാരപരനായ്
ഭവിച്ചാലും :* ഇതുഞാനാണമറേറതവനാണിതിലോകസ്ഥിതിയി
ലുണ്ടാകുന്നഭേദഭാവനനീക്കി * സ്ഥിരനായാത്മാവിനെയവലംബി
ച്ചുകൊണ്ടു മരുവീടുകയജ്ഞസ്സംമെന്നതുപോലെ * ശുദ്ധയായ്നി
രാശയായീടുംസപ്രസംവിത്തിയിൽ സംസ്ഥിതിവേച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന
തെന്നാകുന്നു * സംസാരഭ്രമത്തിന്നുകാരണമായമോഹം സംശയമി
ല്ലതെല്ലുമന്നുസംക്ഷയിച്ചീടും * സുമതേ!സപ്രഭാവത്തെക്കണ്ടീടുന്നവ
നായു മമിതാനന്ദമയസംസ്ഥിതനായുമുള്ള * പുരുഷന്നോത്തീടുകന
ല്ലുചീയുഷംപോലും ഗരളംപോലേപ്രതികൂലമായ്തീന്നീടുന്നു * ചിത്ത
മേറവുംതടിച്ചീടുന്നകാലത്തിങ്ക ലെത്രയോദൂരത്തിങ്കൽപോകുന്നി
താത്മജ്ഞതാ * ചൂഴവമഹാമേഘമുത്ഥിതമായീടുമ്പോ ളുഴിയില
ഴുകുള്ള ചന്ദ്രികയെന്നപോലെ * ആത്മാവല്ലാത്തതിങ്കലാത്മഭാവന
മൂല മാത്മനിശരീരമാത്രാസ്ഥയുണ്ടാകകൊണ്ടും * പുത്രദാരാദികളാം
കുടുംബങ്ങളെക്കൊണ്ടും ചിത്തമേറവുംതടിച്ചീടുന്നധരിക്കുനീ * ഇ
ന്ദുബിംബാഭിരാമവദന!രഘുപതേ! നന്നായിധരിക്കഹങ്കാരവികാര
മായി * എന്നുടെവകയായിട്ടുള്ളതാണിക്കാണുന്നതെന്നുള്ളതായീട്ടു
ന്നഭാവത്താൽപ്രവൃത്തയാം * മമതാത്രുപമായമലത്തിൻഹേലയാ
ലെ സുമതേ!തടിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നചേതസ്സേറവും * ആധിവ്യാധികളേ
റമുണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ടും സാധോ! സംസ്തുതിനന്നെന്നുള്ള വിശ്വാസം
കൊണ്ടും * കൊള്ളകകളകയെന്നീവകഭേദബുദ്ധിയുള്ളതുകൊണ്ടും
ചേതസ്സേറവുംതടിക്കുന്നു * നന്നെന്നുമുമ്പിൽതോന്നുംസുന്ദരിജനം
രത്നമെന്നിവയുടെലാഭംകൊണ്ടുംതൽസ്ഥാനംകൊണ്ടും * അത്യത്ഭ
മത്ഭലോഭമുണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ടും വർദ്ധിച്ചുവന്നീടുന്നുമാനസംമഹാമ
തേ! * പാരിച്ചുറ്റുരാശയാംക്ഷീരംസവിക്കയാലും സൈരസഞ്ചാര
ത്താലുംഭോഗവായുവിനാലും * നന്നായിത്തടിക്കുന്നുമാനസമായീടുന്ന
പന്നഗമറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകരാമചന്ദ്ര! * പൊല്ലെഴുമുദ്ദാലകമുനിയെ
സതുപോലെ വല്ലാത്തപഞ്ചഭൂതങ്ങളെയുംനാശമാക്കി * ആകലക
കുന്നുള്ളതായീടുംബുദ്ധിയേടും രാഘവ!മനക്കാമ്പിൽനീവിചാരിച്ചു
കൊൾക * ഇത്തരംമഹാമുനിപൊന്നതുകേട്ടനേരം ബുദ്ധിമാൻശ്രീ

രാമ! വൻ ചോദിച്ചാനിപ്രകാരം * ഏതൊരുവിധത്തിലുട്ടാലകൻമു
നീശ്വരൻ ഭ്രതപഞ്ചകംനശിപ്പിച്ചമാനസതാരിൽ * നന്നായിവി
ചാരംചെയ്തീടിനാനതുകേട്ടീടുന്നതിന്നാശയത്തിലാശയുണ്ടെറാറംഹ
ോ! * താമരക്കണ്ണനായരാമനോടതുനേര മാമോദമാൻപാരംമാമു
നിചൊല്ലീടിനാൻ * ചൊൽക്കൊള്ളമുട്ടാലകൻതൻകഥചൊല്ലാം
ശ്രദ്ധകയ്യാണ്ടുകേട്ടീടുകസൽഗുണാംബുധേ!രാമ! * മേദിനിത
ന്നിൽചാരംപ്രസിദ്ധപ്പെട്ടഗന്ധ മാദനശൈലത്തിൻറെനല്ലതാഴ്വര
തന്നിൽ * ഉദ്ദാലകാഖ്യനായമാമുനിവാണമുന്ന മദ്ദേഹംമഹാനായ
താപസനായീടുന്ന * നീയറിയേണമല്പപ്രജ്ഞനായ് വിചാരവാ നാ
യിരുന്നിതുമുമ്പിലത്തപോനിധിരാമ! * പിന്നീടതപസ്സെറെനല്ലൊ
രുശാസ്ത്രാർത്ഥങ്ങളെന്നല്ലായമനിയമങ്ങളെന്നിവകളാൽ * സുതരാം
വിവേകിയായ് ചമഞ്ഞുക്രമത്തിലാ മതിമാനനന്തരമൊരുനാളാലോ
ചിച്ചാൻ * ഏതൊന്നിൽവിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടീടിലൊരിക്കലും ഖേദ
മെന്നുള്ളതൊട്ടുമുണ്ടാകുകയില്ലാ * അത്യന്തംപ്രധാനമായ് പ്രാപ്യ
മായീടുമായ തൂർത്തടത്തികലോത്തുകണ്ടീടിലെന്താകുന്ന * മനനംവെ
ടിഞ്ഞതായ് ചിന്തിക്കിലോററവുംപാ വനമായ്തിളങ്ങുന്നതായീടുംഭേദ
ത്തികൽ * എന്നഹോ! പ്രാപിച്ചീടുംഞാൻ ചിരംവിശ്രാന്തിയെ നന്നാ
യിമേഘംമേരുശൃംഗത്തെയെന്നപോലെ * ഇക്കാര്യംശരിയായിച്ചെ
യ്യുന്നതാനിനിവേഗമക്കാര്യംവഴിപോലെചെയ്യേണ്ടതുണ്ടെന്നേവം *
ചാഞ്ചല്യമാന്നീടുന്നഭോഗബുദ്ധികളെല്ലാം നെഞ്ചകത്തിങ്കൽശ്ശമം
പ്രാപിച്ചുതെന്നാകുന്ന? * കല്പോമമാലപാരംവിലസീടുന്നതായ വ
ല്ലാത്തൊരാശയായീടുന്നൊരുതടിനിയെ * നല്ലൊരുബുദ്ധിയായതോ
ണിയെക്കയ്യാണ്ടുഞാ നല്ലെന്നിയേകടന്നീടുന്നതെന്നാകുന്ന? *
ഇപ്പോനിഷ്ടങ്ങളൊക്കെവിട്ടുകയ്യാംകതള്ളി വിട്ടീടുകെന്നുള്ള തുമെ
ട്ടമില്ലാതെയായി * അത്യത്ഭംസപ്രകാശപദത്തിൽസ്ഥിതനായ്
ഞാൻ സ്വസ്ഥിയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതെന്നാകുന്ന? * സങ്കല്പ
മല്പംപോലുമില്ലാതായ് ചമഞ്ഞുനി ശ്ശങ്കംഞാനദ്വികല്പത്തിങ്കലിരു
ന്നഹോ! * നല്ലൊരുനിർവ്വല്പമാകിയസമാധിയാൽ കല്പനപോ
ലെയായിത്തിരുന്നതെന്നാകുന്ന? * ഉന്നമറ്റുള്ളനിർവ്വികല്പമാംപരമാ
ധിയിൽ ഞാനിരിക്കുന്നകാലമെന്നുടെ ശ്വാസങ്ങൾ * കരുവിക്കൂട്ടം
വന്നനല്ലൊരുകൂട്ടുകൂട്ടി സ്സരസംവാണുകൊണ്ടീടുന്നതെന്നായീടുന്ന? *
ഇത്തരംചിന്താപരാശനായ്പ്പിന്നെത്തമ നത്യന്തംധ്യാനാഭ്യാസംചെ
യ്തുകൊണ്ടിതുപിന്നെ * വാനരമെന്നപോലെചാഞ്ചല്യമേറെയുള്ള
മാനസംപാരംവിഷയങ്ങളിൽപോകമൂലം * ആനന്ദംവളർത്തുന്നതാ
യീടുംനല്ലസമാധാനപ്രതിഷ്ഠയെത്താൻപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടേതും *
പൃഥ്വീനിജ്ജരശ്രേഷ്ഠനാകുമദ്ദേഹത്തിൻറെ ചിത്തമായീടുന്നൊരു
മക്കടംപിടിനേരം * പുരമേചേരുംവിഷയങ്ങളെത്യജിച്ചിട്ടും പരി
കല്പിതവിഷയങ്ങളെപ്രാപിച്ചീടും * ചിലപ്പോളൊന്തരീ ക്ഷമായീടുംചി

ഷയങ്ങളെ കണ്ടുബാഹ്യമായവിഷയംകയ്ക്കൊണ്ടീടും * അക്ഷമാനിജ്ജരന്റെചിത്തംചിലപ്പോൾത്രസ്ത പക്ഷിയെന്നതുപോലെപോയീടുംപറന്നഹോ! * ചിലപ്പോൾബാലമാത്മാണ്ഡംമേയ്ക്കുന്നതുമായ്ചിലങ്ങിടുന്നതായനല്ലതേജസ്സുകാണും * ചിലപ്പോൾകാണുന്നില്ലശ്രീമാമാകാശത്തെച്ചിലപ്പോളതിയായുള്ളന്ധകാരത്തെക്കാണും * ഈവണ്ണംപെയ്യുകലമാനസനായപൃഥ്വീദേവനുംഖേദത്തോടങ്ങേറവുമലഞ്ഞിതു * ഗുരുവുംപ്രാപിക്കുവാൻകഴിഞ്ഞീടാത്തതായുമാത്രമില്ലാത്തതായുമുള്ളനൽക്കന്ദരത്തെ * മുനിനായകൻമോക്ഷസ്ഥാനത്തെയെന്നാവണ്ണമനഘൻവിപ്രശ്രേഷ്ഠനൊരിക്കൽസന്ത്രാപിച്ചു * പുത്രജാലങ്ങളെക്കൊണ്ടാസനംനന്നായ് ചമച്ചുത്തരയും മനോജ്ഞമാംമാൻതോലുവിരിച്ചതിൽ * മാനസത്തിങ്കലുള്ളസങ്കല്പംകുറവാക്കിവാണിതുരാമചന്ദ്രൻ!ബുധനെന്നതുപോലെ * വടക്കേദിക്കിലേക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നാറാം ദ്ധ്യമായുത്തമാസനംബന്ധിച്ചമഹീസുരൻ * നന്നായിട്ടണ്ഡംരണ്ടുംപേർത്തിക്കുംകൊണ്ടുതാങ്ങി ശൂന്യനദ്ദേഹംബ്രാഹ്മമാകുമഞ്ജലിചെയ്തു * ഭൂസുരകുലോത്തമൻമാനസമൃഗത്തിനെവാസനാജാലത്തിങ്കൽനിന്നാഗ്രഹവേർപെടുത്തി * ഉല്ലഘവിലോചന! കോപിക്കനീപിന്നെനിവ്വി കല്പമാംസമാധിക്കായ്ക്കൊണ്ടേവംവിചാരിച്ചാൻ * മൂഢതപാരമേറുംചിത്തമേ!നിനക്കെന്താണോങ്കുകിലൊരുകായ്മംസംസാരവ്യഥികളാൽ? * ഒടുവിൽദുഃഖമേറാറംനൽകീടുംപ്രവൃത്തിയെത്തൊട്ടുമോനല്ലബുദ്ധിയുള്ളവരാരെങ്കിലും * ശമമാംസായനംനന്നല്ലെന്നുപേക്ഷിച്ചിട്ടമിതഭോഗങ്ങളെക്കാംക്ഷിക്കുന്നവനെവൻ * മന്ദാരസുന്ദരമാംകാനനംവെടിഞ്ഞെവൻ ചെന്നീടുംവിഷവൃക്ഷംനിറഞ്ഞുള്ളൊരുകാട്ടിൽ * ചിത്തമേ!ധരിക്കനീപാതാളംപ്രാപിക്കിലും സത്പദംസത്യലോകത്തെക്കുതാൻചെന്നീടിലും * ചൊല്ലാനുള്ളപശമമായീടുംപീയൂഷംകൊണ്ടല്ലാതെനിവൃതിയെപ്രാപിക്കയില്ലനുനം * ഓർത്തുകൊണ്ടാലുംഭോഗാഭാവമയത്മികയായെന്തുയും വൈചിത്ര്യമാനുള്ളീക്കല്പനയെല്ലാം * സന്തതംസന്താപത്തെനൽകീടുമെന്നല്ലാതെ സന്തോഷമല്പംപോലുംനൽകയില്ലൊരിക്കലും * ഹന്ത!ശബ്ദാദിവിഷയങ്ങളിൽഭ്രമിക്കുന്നതെന്തിനാകുന്നുമൂഢചിത്തമേ! വെറുതെനീ * സാരമായീടുന്നൊരുഫലത്തെപ്രാപിപ്പതും പാരമാനന്ദംനിനക്കുണ്ടാകുന്നതുമായ * നല്ലൊരുശാന്തിയിങ്കലെന്തുകൊണ്ടുംകുന്നുനീ തെല്ലുമേസ്ഥിതിചെയ്തീടാത്തതുമഹാമൂഢ! * ശബ്ദാനന്തരീണിയാംബുദ്ധ്യാനിഷ്ടമായ ള്ളദ്വയംകൊണ്ടുനന്നായ്ഭവിതമായിട്ടുള്ള * ശ്രോത്രതപംപ്രാപിച്ചിട്ടുബുദ്ധചാരുഗാനാസക്തമാമേനംപോലെനീനശിക്കേണ്ടമൂഢ! മൂഢചേതസ്സേ!സ്പർശനുഖതപംഹേയുവായി ദുഃഖത്തിനായ്ത്വഗിന്ദ്രിയതപത്തെപ്രാപിച്ചുനീ * ഹന്ത!നൽപ്പിടിയാനതന്നിലുള്ളാശകൊണ്ടു ദന്തീന്ദ്രനെന്നപോലെകഷ്ടത്തിലായീടണ്ടാ * ഭവനാങ്ങളെരൂക്ഷിച്ചീടുവാനാശയോടും തവിതരസ

നേന്ദ്രിയത്വത്തെപ്രാപിച്ചുഹോ! * മൂണ്ടലിൽകോത്തിട്ടുള്ളോരിര
യിൽപാരംകൊതി പൂണ്ടോരുമത്സ്യമെന്നപോലെനീനശിക്കേണ്ട *
സൌന്ദര്യമേറീടുന്നത്രചത്തിലാശയോടും നന്നായിച്ചാക്ഷുഷിയാംവൃ
ത്തിയെപ്രാപിച്ചുടൻ * വഹ്നിയെക്കണ്ടുപാരംകൊതിപൂണ്ടോരുപാ
റ്റ യെന്നതുപോലെമൂഢ!നീവൃഥാനശിക്കേണ്ടാ * ഗന്ധത്തിൽപാ
രമായുള്ളാഗ്രഹംകയ്യ്ക്കൊണ്ടഹോ! സ്വാന്തമേ!ഘ്രാണമാർഗ്ഗംപ്രാ
പിച്ചുവണ്ടുപോലേ * ഹന്ത!നീകളുബരസാരസകോടരത്തിൽ ബ
ന്ധനംപ്രാപിക്കാതെസൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടണം * വാരണംമത്സ്യംഭൃ
ംഗപതംഗംമൃഗമിവ യോരോരോവിഷയത്താൽനാശത്തെപ്രാപി
ക്കുന്ന * ഒന്നിച്ചീയനത്ഥങ്ങളുഞ്ചേന്നിഹവാണീടുന്നവനൊരു
സൌഖ്യമെങ്ങിനെയുണ്ടാകുന്നു? * സംശയമില്ലനിന്നെബ്ബന്ധിപ്പാ
നുള്ളതാണീ വാസനാജാലമെന്നുചേതസ്സേ!ധരിക്കുനീ * അതി
നെക്കളഞ്ഞാശുശാന്തിയെപ്രാപിക്കുകി ലതിയായീടുന്നോരുജയമാ
മതുതവ * ചിത്തമേ!ഹന്ത!നിന്നോടെന്തിനായ്ഞാണ്ടാണുഞാ നി
ത്തരമോരോന്നെല്ലാമുരചെയ്യുന്നതിപ്പോഴം? * നന്നായിവിചാര
ത്തെച്ചെയ്യാരുപൂജഷന്നു സന്ദേഹമൊട്ടമില്ലനീതന്നെയില്ലെന്നാ
കും * അന്തമില്ലാത്തൊരാത്മതത്വസംസ്ഥിതിയഹോ! ചിന്തിക്കിൽ
സൂക്ഷ്മമായചേതസ്സിലുണ്ടായീടാ * ന്തികരംപെരുതായക്രുവളക്കായ
തന്റെ യന്തർഭാഗത്തിൽവാസംചെയ്യുന്നതുണ്ടാകുമോ? * ഇന്നു
ഞാൻപാദാംഗുഷ്ഠംതുടങ്ങിശ്ശീർഷത്തോളം നന്നായിട്ടാലോചിച്ചുനോ
ക്കിനോക്കില്ലാല്ലുമായ് * ഞാനെന്നിങ്ങിനെചൊല്ലീടുന്നതിന്നർത്ഥമെ
ന്തൊന്നാണെന്നുബോധിച്ചീലാഞ്ഞാനെന്നതേതാകുന്നു*സർവ്വതുനന്നാ
യ് വ്യാപിച്ചിരുന്നീടുന്നതായി സ്സർവ്വദിക്കുകളേയുംഭേദിച്ചീടുന്നതായി *
ഏകമായസംവേദ്യമായഹോ!സംവേദന മാകുമായതിനെഞാൻകാ
ണുന്നോൻജഗത്ത്രയേ * പരിച്ഛിന്നതത്വമേതുമായതിന്നില്ലാനാമ
പരികല്പനയതുമായതിന്നില്ലാപാർത്താൽ * ഇല്ലതിന്നേകത്വവും
നാനാത്വമെന്നുള്ളതു മില്ലഹോ!സ്ഥൂലത്വമെന്നുള്ളതുമണുത്വവും *
ജ്ഞാനസ്വരൂപൻസ്വസംവേദ്യനായീടുന്നവൻ ഞാനഹോ!ദുഃ
ഖത്തിന്നുകാരണംനീയാകുന്നു * മനസ്സേ!വിവേകജ്ഞമായീടുംബോ
ധംകൊണ്ടുഹനിച്ചീടുന്നതുണ്ടുനിന്നെഞാനിപ്പോഴുംതന്നെ * ര
ക്തമാണിതുമാംസമാകുന്നിതസ്ഥിയാണി തോത്തുകൊഴുകിവയെ
ല്ലുംശ്വാസങ്ങളായീടുന്നു * അഹമെന്നിപ്രകാരംപറയപ്പെടുന്ന
തീദേഹത്തിലേതാകുന്നുചേതസ്സേ!നിനയ്ക്കുനീ * വേറെയാണ
സ്ഥി,മാംസം,രക്തമെന്നിവകളും വേറേതാൻസ്പന്ദനവുംബോധവും
വേറേതന്നെ * അഹമെന്നിപ്രകാരംപറയപ്പെടുന്നതീ ദേഹ
ത്തിലേതാകുന്നുചേതസ്സേ!നിനയ്ക്കുനീ * ഘ്രാണമാണിതുജിഹ്വയാ
ണിതുകണ്ണുയുമാണിതുനേത്രദ്വയമാണിതുതോലിതല്ലോ * അഹ
മെന്നിപ്രകാരംപറയപ്പെടുന്നതീ ദേഹത്തിലേതാകുന്നുചേതസ്സേ!

നിനയ്ക്കുന്നീ * സർവ്വതുനിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുഞാൻതാനെന്നോ നിർവ്വാ
ദമിക്കാണുന്നതൊന്നുമേഞാനല്ലെന്നോ * നിൎണ്ണയിച്ചീടുന്നതു വാ
സ്തവമായിരിക്ക മെന്നല്ലാതഹംദേഹമെന്നതുശരിയല്ലാ * ചെന്നാ
യ,കാട്ടിൽപശുക്കുട്ടിയേയെന്നപോലെ യെന്നെയജ്ഞാനധൂർത്തൻ
കഷ്ടപ്പെടുത്തീപാരം * അദ്യഭോഗ്യത്താലറിഞ്ഞീടിനേനഹംസച്ച
ാത്ഥാപഹാരിയാകുമജ്ഞാനതസ്കരനെ * ഒരുകാലത്തുഞാനി
ക്കള്ളനോടിനിച്ചെന്ന മരുവീടുകയില്ലാസംശയമില്ലതെല്ലും * നയ
നം,ഘ്രാണം,കർണ്ണംമുതലായുള്ളപഞ്ച ന്ദ്രിയവുംബഹിർഗ്ഗതിയ
ലുംസച്ചാത്ഥത്തിനെ * വാസനാഹീനമായുംപ്രവർത്തിക്കുന്നതാനേ
വാസനപാർത്താലതുകാരണമാകയില്ലാ * എന്നതുകൊണ്ടുപാരംമൂർ
ഖതപമേറീടുന്നോ രിന്ദ്രിയങ്ങളേ!നിങ്ങൾംവാസനവെടിഞ്ഞിനി *
ശരിയായിട്ടുകർമ്മമൊക്കയുംചെയ്തീടുവിൻ പെരുതായുള്ളദുഃഖംവെ
റുതെകയ്യാളേണ്ടാ * തനിൽനിന്നുണ്ടായീടുംതുലിനാൽതന്നെ
നാശമാൎന്നീടുംകോശകാരക്രമിയെന്നതുപോലേ * ഇന്ദ്രിയബാല
ന്മാരേ! വ്യർത്ഥമായ് ഹന്ത!നാശ മാൎന്നകൊണ്ടീടുന്നിതുതൃഷ്ണയാൽ
നിങ്ങളെല്ലാം * സകലേന്ദ്രിയകോശമായിടുംമാനസമേ! സകലേന്ദ്രി
യങ്ങളോടൈക്യത്തെപ്രാപിച്ചഹോ! * ആത്മാനമസദൃശമാത്രനീ
നോക്കിക്കേവലാമലബോധമായനിർവ്വാണംപ്രാപിച്ചാലും * സ്വാന്ത
മേ!വിഷയമായീടുന്നവിഷൂചിയായ് ചിന്തിച്ചാലവസാനമെന്നതി
ല്ലാത്തതായ * ഞാനെന്നവാസനയെസ്സത്വരമിഷ്ടവസ്തുത്യാഗമാംമ
ന്ത്രംകൊണ്ടുതീരെക്കളഞ്ഞുനന്നായ് * ഭവമെന്നതുനീങ്ങുകയില്ലാ
തെയായി ഭഗവാനായിവർത്തിച്ചീടുകസാവ്കാലം * സങ്കല്പപാദ
പങ്ങൾതൃഷ്ണാവല്ലികളിവ സംഖ്യക്രൂടാതെപാരംവർദ്ധിച്ചുനിന്നീടുന്ന *
മാനസവനത്തിനെപ്പൂർണ്ണിച്ചുയഥാസുഖം ഞാനിനിവിതതയാംഭൂമി
യിൽ വിഹരിപ്പൻ * കേവലനായേനഹം തൽപദമാൎന്നീടിനേൻ
നിർവ്വാണസച്ചിദ്രൂപനായീൻ ഞാൻ നിർശനായ് * ഇന്നഹോ!നിർമ്മ
ലസ്ഥിതനായീൻ നിർമ്മലനായുന്നസന്ദേഹമില്ലാ ഞാനേറ്റം ജയിക്കു
ന്നേൻ * വ്യാപ്തതാ,സദൃപതാ,സച്ഛ്രുതി,യുജ്ജിതതാ, സത്യതാ,ജ്ഞാ
തതാ,നിർവ്വികാരത,യാനന്ദിതാ, * പൂർണ്ണത, സദോദിതാ,മുദിതാ,കാ
ന്തിമത്താ, മാനിതാ,നിർദ്വന്ദ്വതാ,ഏകതാ,നിർമ്മമതാ, * വാ
സുവി,യൽക്കൃഷ്ടതാ,സന്മതാ,സമൈകതാ, പാർത്തീടിലുത്തമമാരാ
യുള്ളോരിവരെല്ലാം * ഏകഭാവനയോടുംവർത്തിക്കുമെൻറെചേത
സ്സാകവേഹരിക്കുന്നകാന്തകളായീടുന്നു * അത്യന്തംധവളയായീടിനബു
ദ്ധിയോടു മിത്തരംനിൎണ്ണയിച്ചുബുധാത്മാസനനായ് * പൃഥ്വീനി
ർജ്ജരശ്രേഷ്ഠനായീടുമുദ്ദാലക നർഷോന്മീലിതനേത്രനായ്ഗ്രാമരുവി
നാൻ * മണിയൊന്നാട്ടീടുകിൽസംഭവിച്ചീടുന്നനൽ ധ്വനിയെന്നതു
പോലെപാരമുച്ചത്തിലായി * നന്നായിട്ടുഭഗതധ്വനിയാംപ്രണവ

ത്തെ ദ്ധ്യാനായീട്ടുമുനിനായകനുച്ചരിച്ചാൻ * ഓമെന്നിങ്ങിനെനാ
ന്നായുച്ചരിച്ചീടുംനേരത്താമുനിയുടെസംവിത്തതുചന്തദ്ദമുഖമായ് * ഓ
ങ്കാരംകഴിഞ്ഞവാളമൂർദ്ധസ്ഥമായിനിഷ്കളങ്കമായ് വ്യാപ്തമായിത്തീന്നിത
സ്സമയത്തിൽ * മൂന്നരമാത്രയുള്ളതാകുമോങ്കാരത്തിന്റെ യൊന്നാ
മതായുള്ളംശമായീടുമകാരംതാൻ * സമമായ് പ്രാണനൊട്ടുംചലി
ച്ചീടാതെകണ്ടു സുമതേ!സ്ഥാണുവായ് ദേഹവിളങ്ങുമ്പോഴും * സു
ന്ദരാനന!രാമ!വാചകമെന്നപേരാം നന്നായ് പ്രാണനെപ്പുറത്താക്കീ
ടുംക്രമമഹോ! * അംഭോരാശിയെത്തോയമൊക്കെക്കുടിച്ചകുംഭ സം
ഭവനെന്നപോലേദേഹത്തെശൂന്യമാക്കി * രാഘവ!ധരിക്കുകചിത്ര
സാപൂരിതമാമാകാശത്തിങ്കൽപ്രാണവായുസംസ്ഥിതിചെയ്യ * ഹൃ
ദയാനലൻകത്തിജ്വലിച്ചുദഹിപ്പിച്ച സുതരാംപാപരൂപമാകിയവ
പുസ്സിനെ * മതിമൻപ്രണവത്തിൻപ്രഥമക്രമത്തിങ്കലിരുതാനവ
സ്ഥയിതിപ്പുപോൽഭവിച്ചീടും * കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണ!ഹരയോഗം
കൊണ്ടല്ലിതോർത്തു കൊണ്ടാലുംഹരയോഗംദുഃഖമായതല്ലോ * പി
ന്നീടോങ്കാരത്തിന്റെരണ്ടാമത്തംശമായീടുന്നുനല്ലകാരത്തെനന്നായി
ധ്യാനിക്കുമ്പോൾ * അംഭോജേക്ഷണ!പ്രാണങ്ങൾക്കുദ്ഭവം!നിഷ്കമ്പ
മായ് കുംഭകമെന്നുപേരാംക്രമമതുവിച്ചിതു * ഉള്ളിലുംപുറമെയും
മേല്പോട്ടുംകീഴ്പോട്ടുമെന്നാല്പോർത്തുകൊണ്ടീടുന്നമേതൊരുദിക്കിങ്കലും *
ക്ഷോഭിക്കാതഹോ!പ്രാണവായുക്കൾതുരുത്തിയിൽ സ്തംഭിതങ്ങളായ്ത്തീ
ർന്നിരുന്നതുപോലെയായി * ഓർത്തുകൊണ്ടാലുംദേഹംദഹിപ്പിച്ചോ
രുവീതി ഹോത്രൻനല്ലിടിപോലെക്ഷണത്തിൽശമിച്ചിതു * പാരം
വെളുത്തതായമഞ്ഞെന്നപോലെയുള്ള ചാരത്തിൻമീതേഭശംഭുഭ
സ്മമാസ്ഥിജാലം * കർപ്പൂരശയ്യയിങ്കൽസുതരാംസുഖമാർന്നുനിദ്രചെയ്യു
ന്നവണ്ണംകാണുമാറായിവന്നു * ചണ്ഡമാരുതൻവീശിട്ടാച്ചാരംശൽ
കാലത്തുണ്ടാകുംഹിമയുതമേഘമെന്നതുപോലെ * ആകാശത്തിങ്കൽ
ചുറ്റിക്കൊണ്ടൊരുദിക്കിൽചെന്നരാകേന്ദുവക്ത്ര!രാമ!നന്നായിധരി
ക്കനീ * മതിമൻ!പ്രണവത്തിൻരണ്ടാംക്രമത്തിലോർത്തീ ടിതുതാന
വസ്ഥയിതിപ്പുപോൽഭവിച്ചീടും * കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണ!ഹരയോഗം
കൊണ്ടല്ലിതോർത്തു കൊണ്ടാലുംഹരയോഗംദുഃഖമായതല്ലോ * പി
ന്നെക്കേളുപശാന്തിപ്രദമാംപ്രണവത്തിൻ മൂന്നാമതായുള്ളംശമായീ
ടുമകാരത്തെ * ധ്യാനിച്ചീടുന്നനേരംപൂരണംനിമിത്തമായ് പ്രാണ
ങ്ങൾക്കുള്ളവായീപൂരകാഖ്യമാംക്രമം * ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടപ്പാംപ്രാ
ണങ്ങളാകാശത്തിൽ ചേതനാമൃതത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽപ്രവേശിച്ചു
ഹിമതോയത്തിൽനന്നായ് മുഴുകീട്ടെന്നപോലെ കമലേക്ഷണ!പാരം
ശൈത്യത്തെപ്രാപിച്ചിതു * വ്യാമമാർഗ്ഗത്തിൽനന്നായ്സ്ഥിരതിചെ
യ്യുന്നതായ ധൂമങ്ങളംബുദതുല്യമാംനീട്ടുന്നതുപോലേ * ഏണാങ്കബിം
ബാനന!വ്യാമമദ്ധ്യസ്ഥങ്ങളാം പ്രാണങ്ങൾപിന്നെക്രമാൽ ചന്ദ്ര
ബിംബതുല്യമാംസ * പൂർണ്ണമായ്ത്തിളങ്ങുമശ്രീതാംശുബിംബത്തിങ്കൽ

പ്രാണവായുക്കൾംസുധാധാരശ്രുചതപമാന്ന * മുന്നമദ്ദോന്ദുചൂഡൻത
ന്നുടെശീഷ്ത്തിങ്കൽ നന്നനിമ്നഗയെന്നപോലെയസ്സുധാധാരാ *
ആകാശദേശത്തിങ്കൽനിന്നാശ്രുചതിച്ചിതു രാഘവ!ശേഷിപ്പുള്ള
ശാരീരഭസ്മത്തിങ്കൽ * അന്നേരമുദ്ദാലകൻതന്നുടെകളേബര മിന്ദു
ബിംബാഭയോടുംനാലുഹസ്തങ്ങളോടും * നിഷ്കളങ്കമായ് ശ്രീനാരായ
ണസച്ചരുപമായ് സൽഗുണാംബുധേ!രാമ!കാണുമാറായിവന്നു *
നീയറിയുകസാധോ!നന്നായഗ്നിശരീരത്തെ പ്പീയൂഷമയങ്ങളാംപ്രാണ
ങ്ങൾംപൂരിപ്പിച്ചു * അന്തർഭാഗത്തിലുള്ളതായകുണ്ഡലിനിയെ ച്ചൈതാ
മരാക്ഷ!നന്നായ് പൂരിപ്പിച്ചിതുപിന്നെ * സാനന്ദമുദ്ദാലകൻപങ്കജാ
സനത്തിങ്കൽവാണനന്നായിദ്ദേഹസ്ഥിതിയെയുറപ്പിച്ചു * ജ്ഞാനത്തി
ങ്കൽമത്തവാരണത്തിനെയെന്ന പോലെബന്ധിച്ചുപാരമിന്ദ്രിയപ
ഞ്ചകത്തെ * വണ്ണെന്നപോലെയെങ്ങുംമണ്ടുംമനസ്സിനെവ്വൽ പു
ണ്ഡരീകത്തിന്നുള്ളിലമ്മുനിനാഥൻബലാൽ * പാരാതെതടഞ്ഞുനി
ത്തീടിനാനൊഴുക്കുള്ള വാരിയെബ്വലമുള്ള സേതുവെന്നതുപോലെ *
ഇളക്കംകരുമിഴിക്കില്ലാതായ് സന്ധ്യാകാലനളിനംപോലെപാതിയട
ഞ്ഞുകണ്ണുരണ്ടും * മൌനിയായ് ചമഞ്ഞുതന്നാനനത്തിങ്കൽപ്രാണാ
പാനവേഗത്തെപ്രശാന്തതയെപ്രാപിപ്പിച്ചു * യതനമേറവുംചെയ്തു
വിഷയങ്ങളിൽനിന്നിട്ടിന്ദ്രിയങ്ങളെയെല്ലാംനന്നായിവേർപെടുത്തി *
നീക്കിനാൻബാഹ്യത്തിങ്കൽചെന്നീടുംവിഷയങ്ങ ളൊക്കെയുംധീരനാ
യോരമ്മുനികുലേശ്വരൻ * വൃത്തജ്ഞാനത്തെയെല്ലാംഭൂരിവേയകറ്റി
ത്തന്നാത്മാവിൽവിഷയങ്ങളൊട്ടുമില്ലാതെയാക്കി * കടത്തിൻമുഖംമൂ
ടിക്കെട്ടിചെച്ചീടിൽകാറ്റു തടയുംസൂക്ഷ്മരന്ധ്രങ്ങളില്ലെന്നതുപോലെ *
വായുസങ്കോചംകൊണ്ടുനന്നായിനവദ്വാര വായുക്കളേയുംതടഞ്ഞീ
ടിനാനുദ്ദാലകൻ * ബുദ്ധിയുള്ളവൻതന്നെറയുകതിയാൽവഴിപ്പെട്ട
മത്തവാരണത്തിനെക്കൊപ്പുത്തിലെന്നപോലെ * സുതരാംസംയമ
ത്തെ പ്രാപിച്ചുമനസ്സിനെ ഹൃദയാകാശത്തിങ്കലാക്കിനാൻ മുനീശ്വ
രൻ * രാഘവ!ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുകശൽക്കാല ത്താകാശമെന്നപോ
ലെനെമ്മട്ടുംപ്രാപിച്ചുഹോ! * നന്നായിപ്രതിഭാസമാന്തരംകൊണ്ടീ
ടുന്നതാ യുള്ളീടുംവികല്പങ്ങളൊക്കെയുമകറ്റിനാവം * അത്യന്തശുദ്ധ
രൻനല്ലവാളുകൊണ്ടരികളെ യുദ്ധത്തിൽവെട്ടിവെട്ടിവീഴ്ത്തീടുന്നതു
പോലെ * പിന്നെയുംപിന്നെയുമങ്ങിഷ്ടംപോലേറെനേരമാ യുള്ളീ
ടുംതോന്നലൊക്കെച്ചെന്നുനാശിപ്പിച്ചുവാൻ * വികല്പപ്രവാതമേറ്റം
സംക്ഷയംപ്രാപിച്ചപ്പോ ളകക്കാമ്പതിൻവിവേകാർക്കനുമേറയുദി
ച്ച * ലോലമായീടുന്നോരുകടുളുമെന്നപോലെ നീലമായീടുമന്ധകാ
രത്തെക്കണ്ടീടിനാൻ * അന്തരംഗത്തിലേറ്റംവിളങ്ങുംവിവേകത്താ
ലന്ധകാരത്തിനേയുംനശിപ്പിച്ചിതുമുനി * ധ്വാന്തമൊക്കെയുംനശിച്ചീ
ടിനനേരംപാരം കാന്തമായീടുംതേജഃപുഞ്ജത്തെക്കണ്ടീടിനാൻ *
മുനിനായകൻനല്ലതേജഃപുഞ്ജത്തിനേയും വനജായതനേത്ര!സുത

രം നശിപ്പിച്ചാൻ * തേജസ്സടങ്ങിയപ്പോളിളകുംമനംനിശാ രാജീവ
മെന്നപോലെനിദ്രയെപ്രാപിച്ചിതു * ആയതുംപാരംമഹാനായീ
ടുംമുനികുല നായകനുദ്ദാലകൻസതപാനംശിപ്പിച്ചാൻ * നിദ്രനീങ്ങി
യനേരമദ്ദേഹത്തിന്നുരാമ ഭദ്ര!ഹന്താരിലുണ്ടായ്വന്നിതാകാശബോ
ധം * ആകാശബോധമാശുനാശംപ്രാപിച്ചനേരം രാഘവ! മുനീന്ദ്ര
ന്നേറമാനസംമൂഢമായി * നീയോക്കുമഹാശയനായീടുമുദ്ദാലക നാ
യതിനേയുംതുണ്ണമില്ലാതെയാക്കീടിനാൻ * പിന്നെത്തേജസ്സിരുട്ട
നിദ്രയെന്നല്ലമോഹ മെന്നാദിയായതൊന്നുമല്ലാത്തൊരവസ്ഥയെ *
നന്നായിപ്രാപിച്ചിട്ടപങ്കജക്ഷണ!ക്ഷണം ധന്യനാംമുനീന്ദ്രന്റെ
മാനസംവിശ്രമിച്ചു * ഇടയിൽസേതുബന്ധിച്ചീടുകിൽസരോജലം
മടങ്ങിസ്സംസ്സിനെപ്രാപിച്ചീടുന്നപോലെ * സാരസേക്ഷണ!നന്നാ
യ്വിശ്രമിച്ചുഹാ!സർവ്വാകാരമായീടുംസപ്രപൈതന്യമാണ്ട് *
ചിരകാലത്തെസപ്രപാനസന്ധാനംകൊണ്ടും പരിചിൽചിൽസപ്ര
പജ്ഞാനാസപ്രാദനംകൊണ്ടും * ഹേമംതുപുരമായിത്തീന്നീടുന്നതു
പോലെ രാമ!ചിന്മയതയെപ്രാപിച്ചുമനസ്സഹോ! * കുംഭത്തിൽനിറ
ച്ചുവെച്ചീടിനപങ്കുംപിന്നെ കുംഭത്തിൻസപ്രപമായ്തീന്നീടുന്നതു
പോലെ * ചിത്തതപംസന്ത്യജിച്ചിട്ടന്യമായീടുന്നോരു ചിത്തതപംസ
ന്ത്യപിച്ചുചിത്തംശ്രീരാമചന്ദ്ര! * തരംഗാദിയാംഭേദമാകവേവെടി
ഞ്ഞൊരേ തരമായ്ഭവൽവെള്ളമംനിന്നീടുന്നതുപോലെ * ചിത്തഹോ!
ചേതൃത്തിനെദൂരവേയുപേക്ഷിച്ചു ശുദ്ധയായിട്ടചിത്സാമാന്യത്തെ
പ്രാപിച്ചിതു * നന്നായ്സപ്രപസാക്ഷാൽകാരമാന്നിതുമഹാ ധ
ന്യനദ്ദേഹംഭോഗസഞ്ചയചിന്തവിട്ട * സരസീരുഹേക്ഷണ!നിർമ്മ
ലമായവിശ്വം ഭൂമാംമഹച്ചിദാകാശമായ്ഭവിച്ചിതു * അമൃതാണ്ണ
വമെന്നപോലെയങ്ങനന്തമായ് സുമതേ!രാമ!ദൃശ്യദൽനവിഹീനമാ
യ് * ഉത്തമാസ്വാദമാകുമാനന്ദംപ്രാപിച്ചിതു പ്രതീനിർജ്ജരവംശമ
ണിയാമുദ്ദാലകൻ * ഉത്തീർണ്ണനായീടിനാൻജീവഭാവത്തിങ്കൽനി ന
ദ്ദേഹമത്യുത്തമമാംപദംസ്വപ്രാപിച്ചു * സീമവിട്ടള്ളോരാനന്ദാണ്ണവ
മായാൻസത്താ സാമാന്യസപ്രപനായ്തീന്നിതുരാമചന്ദ്ര! * രാകേന്ദു
ബിംബംശരൽകാലത്തിൽസച്ചമാകുമാകാശത്തിങ്കലേറെവിളങ്ങു
ന്നതുപോലെ * ആനന്ദസരസ്സിലുദിച്ചചേതനഹംസംമാനവേശ്വരസു
നോ!സ്ഥിരമായ്സ്ഥിതിചെയ്തു * തെല്ലുംകാറ്റടിക്കാത്തദീപംപോലെ
യുംപാരംനല്ലൊരുചിത്രമെന്നതോന്നീടുംവിധമായും * ഒട്ടുമേതിരയില്ലാ
ത്തബ്ധിപോലെയുംനല്ല വൃഷ്ടിമുകാംബുവാഹംപോലെയുംഭവിച്ചിതു *
രാമ!നീധരിച്ചാലുമീമഹാലോകത്തിങ്കലാമഹീസുരനോംസുചിരംസ്ഥി
തിചെയ്തു * പാരമങ്ങാകാശത്തിൽസഞ്ചരിച്ചീടുംസിദ്ധന്മാരെയുംവി
ദ്യാധരന്മാരെയുംകണ്ടീടിനാൻ * സിദ്ധിജാലങ്ങൾവന്നുചുറ്റുംനിന്നി
തുപാരം തതപജ്ഞനാദരിച്ചീലല്ലുമതുകളെ * സിദ്ധിസഞ്ചയങ്ങ
ളെയൊട്ടുമാദരിക്കാതെവത്തിച്ചാനാമുമാസംസ്വാനന്ദമന്ദിരത്തിൽ *

ഉത്തരായനത്തിങ്കലാദിത്യനെന്നപോലെ പൃഥ്വീനിർജ്ജരശ്രേഷ്ഠ
നേറവുംപ്രകാശിച്ചു * സിദ്ധരുംസാധ്യന്മാരുംസർവ്വദേവാണന്മാരും
മുത്തികൾമുന്നുപേരുമിമ്മഹീസുരശ്രേഷ്ഠൻ * വർത്തിക്കുംജീവന്മുക്തപ
ദത്തിൽതന്നെയാണു വർത്തിച്ചീടുന്നതെന്നരാഷ്ട്രവർദ്ധരിക്കനീ * ധര
ണീദേവോത്തമൻപരമാനന്ദരൂപ പരിണാമിതാദനാനന്ദമാംപദ
മാൻ * ആനന്ദമല്ലാനിരാനന്ദവുമല്ലഹോ! തൽ ജ്ഞാനമായതുകൊ
ണ്ടുചാരമായ്നിളങ്ങിനാൻ * ഉൾപ്പൂവിലോർത്തുകൊൾക ശാശ്വതംപ
രംശിവം തല്പദമെന്നൊല്ലീടുന്നതീയവസ്ഥതാൻ * അല്പനേരമോ
നന്നായ്നൂറുസംവത്സരമോ തല്പദമനുത്തമം പ്രാപിച്ച സജ്ജന
ങ്ങൾ * സംസാരഹേതുവായദുശ്ശുഷ്കിയെച്ചോറും സംശയമില്ലരാമ!
പ്രാപിച്ചീടുകയില്ല * സിദ്ധിഭ്രമിയെത്തള്ളിക്കളഞ്ഞുസമാധിയി ല
ത്തമനുദ്ദാലകൻമേവിനാനാരുമാസം * പിന്നീടുകണ്മിഴിച്ചുനോക്കി
നാനയുനേരമിന്ദുസുന്ദരന്മാരായീടുന്നസിദ്ധന്മാരും * സരസംവിദ്യാ
ധരസ്ത്രീകളോടൊന്നിച്ചുകൊണ്ടരികേവിദ്യാധരന്മാരുംവാഴ്കയുകണ്ടു
മുനിനാഥനാമുദ്ദാലകനോടവരപ്പോൾ വിനയംകലർന്നുകൊണ്ടിവ
ണ്ണംചൊല്ലീടിനാർ * ഭഗവൻ! നമസ്കാരംചെയ്യുന്നഞങ്ങളെല്ലാരും
സുഖാംബുധേ! കനിഞ്ഞൊന്നനുഗ്രഹിക്കേണം * നല്ലൊരീവിമാന
ത്തിൽസാമോദംകേറിബ്ബവാൻ ചൊല്ലെഴും സത്യലോകത്തെക്കുപോ
രികവേണം * കില്ലില്ലതെല്ലുപോലുംയാതൊരുദിക്കിങ്കലുമില്ലഹോ!
സത്യത്തിങ്കലുള്ളൂപാലേസൗഖ്യം * ലോകോത്തരങ്ങളായഭോ
ഗങ്ങളിഷ്ടംപോലങ്ങാകല്പമനുഭവിച്ചാനന്ദമാർന്നുവാഴാം * ഇത്തരം
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടുനിന്നീടുംസിദ്ധന്മാരെ ച്ചിത്തേനല്ലതിഥികളെന്നോ
ത്താമുനീശ്വരൻ * വിധിപോലെല്ലാരെയുമുടനേപൂജചെയ്തു ഗതസം
ഭ്രമംവസിച്ചീടിനാൻരാമചന്ദ്ര! * ധീരനാമുദ്ദാലകനാവിദ്വത്തിയെ
യംഗീകാരംചെയ്തുയുംസന്തുഷ്ടിക്കയുംചെയ്തതില്ലാ * അല്ലയോസി
ദ്ധന്മാരേ!പൊയ്ക്കൊൾവിൻനിങ്ങളെന്നു ചൊല്ലിത്താൻസപര്യാപാ
രമ്പരനായ്ഭവിച്ചിതു * ചെറുതുംഭോഗച്ഛയില്ലാതഹോ! സപര്യാ
പാരമ്പരനായ്വർത്തിച്ചീടുമമ്മഹാമുനീന്ദ്രനെ * നന്നായിച്ചിലദിനം
സേവിച്ചുകൊണ്ടുപറഞ്ഞുള്ളനോർത്തുപിന്നെസപര്യംസിദ്ധന്മാർപോ
യീടിനാർ * പൃഥ്വീനിർജ്ജരശ്രേഷ്ഠനുമമ്മഹാൻജീവന്മുക്തനുംത്തമ
രിലിപ്പോലെസന്തതം വനത്തിലും * അപ്രമാനസന്മാരാംമുനി
മാർമരുവീടുമാശ്രമങ്ങളിലുമായ് സസുഖംവിഹരിച്ചാൻ * ചിലപ്പോ
ളഹോരാത്രംവാണീടുംസമാധിയിൽ ചിലപ്പോളൊരുമാസംകൊണ്ടു
കണ്മിഴിച്ചീടും * ചിലപ്പോളൊരുവർഷംമുഴുവൻവസിച്ചീടും ചില
പ്പോളൊന്നായിട്ടുവാണീടുംബഹുവർഷം * ഹേസാധോ! ചിത്തതാപമ
മേകത്തിൽനിരന്തരാഭ്യാസത്താൽ പരിപൂർണ്ണചിൽഭാവമാർന്നു
ന്നായ് * അമ്മഹാൻചിത്സാമാന്യസുഖിരാഭ്യാസംമൂല മംബുജേക്ഷ

ണ!സത്താസാമാന്യംസന്ത്യാപിച്ച * ജീവന്മുക്തനായ് ശാന്തമാനസ
നായധാത്രീ ദേവനദ്ദേഹംനന്നായ് ക്ഷീണസന്ദേഹനായി * ശരൽ
ക്കാലത്തിലന്തരിക്ഷമെന്നതുപോലേ ഉരുസൽഗുണമുത്തേ!സുതരാം
വിമലമായ് * വ്യാപകമായിശ്ശാന്തമായ് സ്വയംപ്രകാശമായ്നാപ
മെത്താത്തതാകുംജ്ഞാനസ്വരൂപമായാൻ * വിശിഷ്ടന്മാരിൽവെ
ച്ചിട്ടുത്തമനായീടുന്ന വസിഷ്ഠൻമഹാശയനീവണ്ണംചൊന്നനേരം *
ആതങ്കംനീക്കുമാത്മജ്ഞാനമാംവാസരത്തി ന്നാദിത്യനായുമെൻറെ
സംശയമായീടുന്ന * പുല്ലിന്നഗ്നിയായുമജ്ഞാനദാഹത്തിന്ന
ചൊല്ലാംചന്ദ്രനായുംവിളങ്ങുംകാരുണ്യാബ്ധേ! * സത്താസാമാന്യ
മെന്നാലെന്താണെന്നിപ്രകാരം ബുദ്ധിമാനായീടുന്നരാഘവൻചോ
ദ്യംചെയ്താൻ * ആമോദമാൻപാരംകോമളാകാരനായ രാമനോട
തുനേരംമാമുനിയോതീടിനാൻ * ദൃശ്യമില്ലാത്തതെന്നുള്ളനുസന്ധാ
നംമൂലം നിശ്ലേഷംചിത്തംക്ഷയിച്ചീടുന്നതെന്നാകുന്ന * പത്മലോ
ചന!ചിത്സാമാന്യസ്വരൂപനായോ രാത്മാവിന്നനുസത്താസാമാ
ന്യംഭവിക്കുന്ന * ചേതൃാംശഹീനയായ്സ്സുതരാംസ്വച്ഛയായി ചി
ത്തോത്തിടെന്നനന്നായാത്മനിലയിക്കുന്ന * പത്മലോചന!ചിത്സാ
മാന്യസ്വരൂപനായോ രാത്മാവിന്നനുസത്താസാമാന്യംഭവിക്കുന്ന *
ഉള്ളിലുംപുറത്തുമായുത്തിച്ചീടുന്നതാമി യുള്ളതൊക്കയുമില്ലെന്നീവ
ണ്ണമുറച്ചുഹോ! * വീതകന്മഷബുദ്ധേ!പരമാത്മാവുതന്നിൽ ചേ
തസ്സുനന്നായ്ലയിച്ചീടുന്നതെന്നാകുന്ന * പത്മലോചന! ചി
ത്സാമാന്യസ്വരൂപനായോ രാത്മാവിന്നനുസത്താസാമാന്യംഭവി
ക്കുന്ന * ചേതൃങ്ങളെല്ലാമഹോ!ചിത്താന്തർമ്മുഖതയാൽ നിസ്സ
ലബുദ്ധേ! രാമ! കേളഭാവിതങ്ങളായ് * സ്വാത്മനാകപ്പുപന്ത
നംഗങ്ങളെന്നവണ്ണം മാത്മനിലയിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതെന്നാകുന്ന *
പത്മലോചന!ചിത്സാമാന്യസ്വരൂപനായോ രാത്മാചിന്നനുസ
ത്താസാമാന്യംഭവിക്കുന്ന * ശ്രീരാമ! വ്യുത്ഥിതപദമെന്നിപ്രകാ
രം ചേർക്കുംപരമായ് ഞാനിജ്ഞാനാവസ്ഥാ * പൊൽക്കൊള്ളും
ജീവന്മുക്തനാക്കുംവിദേഹമുക്തനുംകൂടെപ്പുഴംഭവിച്ചീടുന്നധരിക്ക
നീ * അറിഞ്ഞുതെളിഞ്ഞജ്ഞാനംനന്നായിസ്സമാധിയിൽ മരുവുന്നധന
മുണ്ടായീടുമീയവസ്ഥാ * ജ്ഞാനത്തൃഷ്ണയുള്ളാലാകഴിക്കുന്നവനായ
മാനുഷനെന്നുമുണ്ടായീടുകയില്ലെന്നും * നാരമേനീശ്വരൻതാൻമു
തലായമുക്തന്മാരെല്ലാംഭവിഷ്ണുക്കളെന്നതുപോലെ * സതതം
പരമായീടുമിദ്ദിശിൽത്താൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നിതെന്നുസുമതേ!ധ
രിക്കനീ * ബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവരാട്ട്രന്മാരായദേവന്മാരു മിമ്മഹാവസ്ഥ
യിൽതാൻസ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്ന * ആത്മഹാനന്ദാത്മകനിങ്ങിനെയു
ള്ളസത്താ സാമാന്യമാകുംപദമവലംബിച്ചുനന്നായ് * താനിച്ഛിച്ച
തുവരെക്കുനമെന്നിയെചാര മാനന്ദത്തോടുംജഗന്മന്ദിരത്തിങ്കൽ

വാണാൻ * വളരെക്കാലംകഴിഞ്ഞീടിനശേഷംദേഹം കളഞ്ഞുവിദേ
ഹമാംമോക്ഷത്തെപ്രാപിക്കുന്നോൻ * ഏന്നേവമുറച്ചടത്തിൽനി
ശ്ചയിച്ചുശ്രുശൈലകന്ദരത്തിങ്കൽനല്ലപല്ലവാസനത്തിലായ് * അ
ജോന്മീലിതനേത്രനായഹോ! മഹാശയൻ ബദ്ധപദ്മാസനനായ്
സംസ്ഥിതിചെയ്തീടിനാൻ*, പായുസംരോധംമൂലംനവദ്വാരങ്ങളേയും
സംയമംചെയ്തുപിന്നെനന്നായിച്ചേതസ്സിനാൽ * ഇന്ദ്രിയവിഷയജാ
ലങ്ങളെപ്രത്യാഹരിച്ചുന്മനംതന്നെറപൂണ്ണജ്ഞാനത്തെധ്യാനംചെ
യ്തു * പ്രാണവായുവിൻവേഗംതടുത്തുമഹാത്മാവാം ക്ഷോണീനിജ്ജ
രൻസമസംസ്ഥാനഗ്രീവനായി* താലുമൂലാന്തരത്തിലാലഗ്നമാക്കിജ്ജി
ഹ്വാ മൂലത്തെവക്ത്രാംഭോജമേറവുംപ്രകാശിച്ചുഉള്ളിലുംബഹിർഭാ
ഗത്തിങ്കലുംമേലുംകീഴും തെല്ലുമേവിഷയജാലത്തിലുംശൂന്യത്തിലും *
സ്വാന്തവുംനയനവുംചേന്നീലഭന്തങ്ങളെ ദ്ദന്തങ്ങൾകൊണ്ടുഹന്ത!
ചെറുമേസ്സശിച്ചീലാ * പ്രാണപ്രവാഹസംരോധത്തിനാൽനിതാ
ന്തമുഷ്ണനഷ്ടവിയായിച്ചമഞ്ഞുമുനീശ്വരൻ * രാമ!സപത്രുപ
സാക്ഷാൽക്കാരഹർഷേണപാരം രോമഹർഷണംദേഹത്തിങ്കലുണ്ടാ
യിവന്നു * സർവ്വദാസച്ചരുപാന്തസന്ധാനംനിമിത്തമായ് സച്ചാന
വൃത്തമായചിന്മാത്രമായിത്തീർന്നു * ഉഗ്രംതാരിൽതദ്ഭയംസംഹ
രുവായഹോ!പാര മുത്തമമായീടുന്നോരാനന്ദംസന്ത്യാപിച്ചു * ഉ
ഗ്രീന്ദ്രസൂനോ!പരാനന്ദാനുഭവത്തിനാൽ സച്ചാനവൃത്തമായചിന്മാ
ത്രമകന്നഹോ! * സീമവിട്ടതായിശ്ചംഭരമായുള്ള സത്താ സാമാന്യ
മായീടുന്നപദത്തെപ്രാപിച്ചിതു * പരയാംവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചു
മുനീശ്വരൻ തപരിതംസമശമമോഗനായ് സ്ഥിതിചെയ്താൻ * സുത
രാംനിരാനന്ദശാന്തിയാൽമുനീന്ദ്രന്റെ വദനാംബുജത്തിൽകാലാനന്ദല്ല
തിചേർന്നു * അമലംപദംനന്നായ്പ്രാപിച്ചിട്ടതുനേരം സമേതമുനി
സംശാന്താനന്ദപുളകനായ് * അനഘൻചിരകാലംകൊണ്ടഹോ!പ
രിക്ഷീണമനനാദികർമ്മഭ്രമനായ് ചമഞ്ഞിതു * ചിത്രംവരച്ചുവെച്ച
പോലെയായിതുമഹാ സത്വനായുമഹാശയൻജന്മശാതിഗനായ് *
ശരൽക്കാലാവസാനമടുത്തീടുകിൽപ്രഭോ കരതേജസ്സിൽവൃക്ഷരസമെ
ന്നതുപോലെ * പതുക്കെച്ചിലദിനംകൊണ്ടുതൻവിമലമാം പദമായ
തിലമർന്നിടിനാൻരാമചന്ദ്ര! * അല്പവുംവികല്പമെന്നുള്ളതില്ലാതെയാ
യിച്ചിൽപ്രകാശനായ്നിർവ്വികാരാഭിരാമനായി * വാരിരാശിയിൽതു
ണമെന്നപോലിന്ദ്രിയക്ഷ്മി സാരമില്ലാത്തതാണെന്നുഹിക്കത്തക്കതാ
യ * അത്യന്തമായീടുംസുഖംപ്രാപിച്ചാൻസുകൃതികം ക്കാര്യനായ്നിളഞ്ഞീട
മമ്മഹാമുനീശ്വരൻ * ചിന്തിച്ചുകണ്ടാലേതുമന്തമില്ലാത്തതായുള്ള
ന്തരിക്ഷാന്തർവ്യാപിയായിട്ടിഗ്വ്യാപിയായി * ഭൂരിഭേദ്യോപസേവ്യമാ
യുള്ളമാതീതമായ് സാരമായ് സർവ്വലോകഭരണസ്വഭാവമായ് * അമ്മ

നീയമൃതമായ് സത്യമായാനന്ദമായ് ബ്രഹ്മത്തിൻപൂർണ്ണമായ സുഖമായ്ഭവിച്ചിതു *

ശ്രീവാല്മീകീയം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗാനം ഉപശമപ്രകരണം
ഉള്ളാലകോപാഖ്യാനം ൨൪-ാം സർഗ്ഗം ശ്രീമഹാദേവ്യൈ നമഃ.

സരഘൂപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — ആത്മാനമീവണ്ണമാത്മനാചിന്തചെയ്താത്മനി വിശ്രമിച്ചീടുകരാഘവ! * സർവ്വശൂന്യക്ഷയാഭ്യാസംനിമിത്തമായ് നിർവ്വാണമാംപദംപ്രാപിച്ചിടുംവരെ * ശാസ്ത്രത്തിനാലുംഗുരുവിനാലും തന്റെ ചിത്തത്തിനാലുംവിചാരണചെയ്യണം * വൈരാഗ്യമഭ്യാസമഭ്യാത്മശാസ്ത്രമുംച്ചേരുന്നബോധംഗുരുപദേശംപരം * ഖാദോയമനിയമങ്ങളിത്യാദിയാൽ ബോധിക്കനീപദംപാവനംപ്രാപിക്കും * നന്നായ്ധരിച്ചീടുപരംപ്രജ്ഞയൊന്നുകൊണ്ടേലഭിച്ചീടുന്നതാകുന്നു * ഏതുംകളങ്കമില്ലാത്തതായീക്ഷ്യയായ് ബോധമാന്തള്ളതായീടുന്നബുധിതാൻ * നിഃശ്ലിഷ്ടസാമഗ്ര്യഹീനയെന്നാകിലും ശാശ്വതമാംപദംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടും * ഇന്ദുബിംബാഭിരാമാനനൻശ്രീരാമനന്നേരമാചാര്യനോടുപോലിച്ചിതു* ഏകൻവ്യവഹാരമാന്യവാഴുന്നവനാകിലുംജാതസമാധികനായഹോ! * പാരിൽപ്രബുദ്ധനായുള്ളവനെന്നപോൽ പാരമാത്മാരാമനായിരിപ്പുവിക്കുന്നു * ആരുമില്ലാത്തൊരേടത്തൊരുത്തൻസദാ നേരുംനന്നായ്സമാധിചെയ്തീടുന്നു * ഈരേഴുപാരിൽവെച്ചാറാവുമുത്തമനാരാണതെന്നോടരുൾചെയ്തരുൾതരൂ! * ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെചോദ്യമേവംകേട്ടുനേരംസഹിഷ്ണുമുനീന്ദ്രനാതീടിനാൻ * ഹേചിത്തമാത്രായതാക്ഷ!ത്രിണത്രയശുചമാമിപ്രപഞ്ചത്തെയനാത്മാവായ് * കാണുന്നവന്നുള്ളിലുണ്ടാംതണുപ്പിനെ യാണുസമാധിയെന്നോതുന്നതോർക്കനീ * ഈപ്രപഞ്ചത്തോടെനിക്കില്ലസംബന്ധമെല്പുമെന്നറിച്ചുള്ളുകളുത്തുഹാ! * ഏകൻവ്യവഹാരിയായിവാണീടുന്നിതേകനെല്ലായ്പൊഴുംനിഷ്ക്രിയചെയ്തീടുന്നു * ഉള്ളുനന്നായിക്കളുത്തീടുകിൽഭേദമില്ലൊരുണ്ടാളുംസുഖികളായീടുന്നു * അന്തരംഗംകളുത്തീടുന്നതോത്തീടുകന്തമില്ലാത്തതപസ്സിൻഫലമല്ലോ * ചിത്തധരിക്കുകനീസമാധിസ്ഥാനസംസ്ഥനായീടുന്നമർത്ത്യനേറമാനസം* മോദംവിഷാദംമുതലായവകളാൽമേദുരബുദ്ധേക്ഷിതമായീടുകിൽ * സന്ദേഹമില്ലസ്സമാധാനമുന്മത്തതാണ്ഡവമെന്നതുപോലെയായീടുന്നു * ഉന്മത്തതാണ്ഡവസംസ്ഥനാംമാനവൻ തന്മനംവാസനാഹീനമായീടുകിൽ * പൃഥ്വീന്ദ്രസൂനോ!ധരിച്ചീടുകന്മത്ത നത്തനംനല്ലസമാധിക്കുതുല്യമാം * പരംവ്യവഹാരിയാകുംപ്രബുദ്ധനും സൈവരംവിഹിനത്തിൽമേവുംപ്രബുദ്ധനും * സന്ദേഹമില്ലാസമന്മാരിരുവരും നന്നായ്പരംപദം പ്രാപി

ച്ചവരല്ലോ * ചേതസ്സുഹോ! ക്ഷീണവാസനമാവുകിൽ ചെയ്തകൊ
ണ്ടീടിലുംചെയ്യാത്തതാകുന്നു * ദൂരംഗതമനസ്സായുള്ള പുരുഷൻ ചാര
ത്തിരിക്കിലുംവായനകേൾക്കുമോ? * ചേതസ്സുവാസനായുക്തമായീട്ട
കിൽ ചെയ്തതായീടുന്നുചെയ്യാതിരിക്കിലും * സച്ചിത്തിലംഗംവലി
പ്പതില്ലെങ്കിലും ചെന്നുകൂപത്തിൽപതിക്കിലെവ്വണ്ണമാം * ചിത്തമ
കത്തുതപമാന്നിർക്കുന്നതാ ണുത്തമമായസമാധാനമോക്ഷം നീ* ആയ
തുകവലീഭാവമായീടുന്നി തായതുതന്നെപരയായനിവൃത്തി * മാന
സംനിശ്ചലമായിരുന്നീടുകിൽ ധ്യാനദൃഷ്ടിക്കുള്ളനല്ലോരുഹേതുവാം*
മാനസംചഞ്ചലമായിരിക്കുന്നതധ്യാനദൃഷ്ടിക്കുള്ള ഹേതുവായീടുന്നു *
അതുകയാൽ ചിത്തമനങ്ങരമാക്കുവാൻ രാഘവ! നന്നായിവേലചെയ്തീട
നീ * നിർവ്വാസനമായ് സ്ഥിരമാംമനസ്സിനെ നിർവ്വാണമേവരുംധ്യാന
മെന്നോതുന്നു * അതുതന്നെയായീടുന്നുകൈവല്യ മായതുതന്നെ
നൽശ്ശാന്തിയാകുന്നതും * ഔന്നത്യമേറുംപദംലഭിച്ചീടുവാൻ നന്നാ
യ് പ്രയത്നംവാസനാരാഘവ! * മാനസംവാസനാധീനമായീടിലോ
നൂനംപരംപദംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടും * ചിത്തംഘനവാസനമായ്
ഭവിക്കുകിൽ കർത്തുത്വമനുഹംഭാവിച്ചുകൊണ്ടഹോ! * ദുഃഖങ്ങളു
ണ്ടാക്കിവെച്ചീടുമാകയാൽ ചിക്കുന്നവാസനാനാശംവരുത്തണം *
ഹേസുബുദ്ധേ! സർവ്വഭാവാത്മികയായ വാസനയെദ്ധ്രുതംചേതസാനീ
ക്കിനീ * എങ്ങിനെവാഴുന്നുതെങ്ങിനെകുന്നിലോ മങ്ങാതെമന്ദിര
ത്തിങ്കലോവാഴുക * ചേതസ്സടങ്ങിയഹങ്കാരമാംദോഷ മേതുമില്ലാത്ത
വരായഗൃഹസ്ഥന്മാർ * വാണുകൊണ്ടീഭുവനംവിജനമാം കാനന
മാകുന്നകഞ്ചുകിലോചന! * അങ്ങാടിവീഥിയിൽപാരംജനക്കൂട്ട
മെങ്ങുംവിഹരിച്ചിടുന്നതുണ്ടെങ്കിലും * സ്വാന്തേനിനയ്ക്കുസംബന്ധമി
ല്ലായ്കയാൽ പാന്ഥനൊരാളുമില്ലാത്തതുപോലെയാം * ജ്ഞാനിയാ
യുള്ളവനപ്രകാരംനല്ല കാനനംപോലെയായീടുംനഗരവും * ചിത്ത
മന്തർമ്മുഖമായിരിക്കുന്നവൻ സുപ്തനായാലുമുണർന്നവനാകിലും * ന
ന്നായൊരേടത്തിരിപ്പവനാകിലു മനുഹംസഞ്ചരിക്കുന്നവനാകിലും *
നാടുംനഗരവുംവീടുംമഹാമതേ കാടുപോൽകണ്ടുകൊണ്ടീടുന്നതാക
ന്നു * അന്തർമ്മുഖമനസ്സായുള്ള പുരുഷ നന്തരിക്ഷതുല്യമാന്നിടുംസക
ലവും * ചേതസ്സുശീതളമായ് ഭവിച്ചീടുകിൽ ശീതളമായ് ഭുവിക്കുള്ള
വനവും * ഉൾത്താരുകത്തിയെരിയുകിൽകാട്ടതീ കത്തിട്ടഹിപ്പതാ
യീടുംജഗത്തഹോ! * ജന്തുക്കുടുംതന്നുള്ളിലെന്തൊന്നിരിക്കുന്നു ചിന്തി
ക്കുകായതയുള്ളപുറമെയും * ഭ്രമിയുംസപ്തവുംസ്രോതസ്വിനികളും
വ്യോമവുംവായുവുംപർവ്വതജാലവും * നീകേൾക്കുകന്തഃകരണതത്വ
ത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളാകുന്നതിക്കുകളുംതഥാ * എല്ലാംസുമതേ! പുറമെ
സ്ഥിതിചെയ്യുകൊള്ളുന്നതായിട്ടുതോന്നുന്നതാകുന്നു * കർമ്മേന്ദ്രിയ
ങ്ങളാൽകാര്യങ്ങളൊക്കെയും നിർമ്മായമനുഹംചെയ്തുവരുന്നുകിലും * ആ

രാത്മനിഷ്ഠനായ് ഹർഷശോകങ്ങളിൽ ചേരാതെകണ്ടുവസിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്ന * ന്യൂനംസമാഹിതനായുള്ളവനവൻ താനെന്നുചൊല്ലുന്ന
സത്ത്വങ്ങളൊക്കയും * ഉർവീന്ദ്രനന്ദന!രാമ!ധരിക്കനീ സർവ്വത്രതങ്ങളെ
ത്താനെന്നപോലെയും * നിർവ്വാദംപരന്മാക്കുള്ളതായിടും ദ്രവ്യങ്ങ
ളെവെറുമൻകട്ടപോലെയും * പേടികൊണ്ടല്ലാതെശീലമായിട്ടക
ണ്ടീടുന്നതാർഭവനൊക്കയുംകണ്ടവൻ * ഇപ്പോൾമരണംവരുന്നതായീ
ടിലും കല്പങ്ങളേറെക്കഴിഞ്ഞുവന്നീടിലും * ചങ്കമാന്നീടുകയില്ലാമഹാ
ശയൻ തങ്കംകെടുമോചളിയിൽകിടക്കിലും? * സർവംപ്രശാന്തമഭാ
സ്വരംശാശ്വതം സർവ്വമേകമനാദിമദ്ധ്യംപരം * ബോധാത്മകമീവി
ധംകല്പിതമാകുന്ന ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടുകെല്ലാംവിധൌവതൻ * ഓ
മെന്നുവക്തവ്യമായുള്ളതാണതു രാമ!നവഘനശ്യാമകോമള! * ന
ന്നായ് പുരാതനമായുള്ളിതിഹാസ മൊന്നുഞാനതുചൊല്ലുന്നേൻസു
ശോഭന! * പിതാംകിരാതേന്ദ്രനാകുംസുരഗുരുതൻവൃത്താന്തമത്യന്തമു
ത്തമംകേൾക്കനീ * പ്രാലേയശൈലത്തിനുള്ളോരുത്തുംഗമായ് കൈലാ
സശൈലമൊന്നുണ്ടഹോതുംഗമായ് * ഹേമജടാഹപയന്മാരാംകിരാ
തരുണ്ടാമലതന്നുടെകീഴിൽവാണീടുന്ന * ന്യായവർദ്ധേറവുംകേമനാ
യുള്ളോരു നായകനുണ്ടായിവന്നസുകീർത്തിമാൻ * വീരമൂഢാമണേ!
കേട്ടീടവന്നുള്ള പേരായിടുന്നസുരഗുരുവെന്നിങ്ങിനെ * ഒഷ്ടരെശ്ശി
ക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുംയഥാക്രമം ശിഷ്ടരായുള്ളോരെരക്ഷിച്ചുമങ്ങിനെ *
പൂജ്യനായോരക്കിരാതഭൂപാലകൻ രാജ്യംസുചിരംഭരിച്ചുവാണീടി
നാൻ * സൌഖ്യമുപേക്ഷകളേതുമവശ്യമില്ലെല്ലാരുകിരാതേശനാരാജ്യം
ഭരിക്കുവാൻ * അല്പവുമുത്സാഹമില്ലാതെയായ് ചമഞ്ഞുംപൂവിലീവ
ണ്ണമോർത്തുകൊണ്ടീടിനാൻ * യന്ത്രാതിവങ്കളെപ്പോലെയീലോകരെ
ഹന്ത!പീഡിപ്പിപ്പതെന്തിനാകുന്നുഞാൻ* ഓർത്താൽസകലഭൂതങ്ങൾ
ക്കുമുള്ളോരീ യാത്തിയെനിക്കുവന്നീടുന്നതാകുന്ന * ഒന്നുചിന്തിച്ചാലി
നിക്കെന്തുദോഷമാ ണെന്നുംനിയമിച്ചുശിക്ഷചെയ്യുന്നുഞാൻ * ഇപ്ര
കാരംഞാൻപ്രവർത്തിപ്പതില്ലെങ്കി ൽപ്രജാവൃന്ദംനിലനിൽക്കുകയി
ല്ല * വാരിയില്ലാതെകണ്ടായിച്ചമയുകിൽ പാരിൽതരംഗിണിയെ
ങ്ങിനെയാകുന്നു? * ഇത്തരംദോളായിതമായഭൂപന്റെ ചിത്തംകുറ
ച്ചുമേവിശ്രമിച്ചീലഹോ * അമഹീപാലന്റെഗൃഹത്തിൽമാണ്ഡവ്യ
മാമുനിചെന്നാനൊരുദിവസംതദാ * നന്നായ്മുനീന്ദ്രനെപ്പൂജിച്ചുവ
ന്ദിച്ചു മന്നവൻസാമോദമീവണ്ണമോതിനാൻ * ഉൾപ്രീതിയോടി
ങ്ങെഴുന്നള്ളിയുൾമിപ്പോളടിയനാനന്ദമാർന്നേൻപരം * സന്ദേഹമ
ല്ലുവില്ലാകുപാബുധ! ധന്യരിലൊന്നാമനായ്ഭവിച്ചീടിനേൻ * സ
ർവ്വധർമ്മജ്ഞ!മുനേ! ഭവൽ വിശ്രാന്തവാസ്യിളങ്ങുന്നിതുഭ
വാൻ * സുരൻതിരിതെയെന്നുപാലിക്കുന്നുണ്ടുരാജ്യമേസംശ
യംമാമകം * പൊല്ലാന്നസജ്ജനസംഗമകൊണ്ടാത്തിയെല്ലാംനശിക്കാ
ത്തതാക്കുന്നുപാർക്കിൽ? * പാർത്തലത്തിൽകൽപരംവല്ലതായുള്ളോ

രാത്തിയാകുന്നതുസന്ദേഹമാകുന്നു * എന്നുംപ്രജകളെരക്ഷിക്കുക്ഷിക്ക യെന്നുള്ളതിൽനിന്നുമവാംവിചാരങ്ങളും * ക്ലേശമേകുന്നുമേപാര മായ്ടന്തിക്ക കേസരീന്ദ്രന്റെനഖങ്ങൾകണക്കഹോ * ആയതാദി ത്യാംശുവെന്നപോൽസർവ്വ മായിസ്സമമായ്ഭവിപ്പതെവ്വണ്ണമാം * പാരിൽഭവാനൊഴിഞ്ഞില്ലമേമാന്യനായൊരുമേപാരം കരുണചെയ്യേ ണമേ * കാട്ടാളരാജന്റെഭാഷിതമീവിധം കേട്ടമാണ്ഡവ്യൻസ ന്തുഷ്ടമോതീടിനാൻ * ആത്മവിചാരംമുറയ്ക്കുചെയ്യുന്നിൽഉണ്ട സത്മ മേ!പാരമായുള്ളമനോമലം * നന്നായ്ശരൽക്കാലമെത്തുകിൽപ്രാ ലേയ മെന്നതുപോലെനീങ്ങിടുംദ്രുതതരം * ആരുഞാനിജഗത്തു ണ്ടായതെങ്ങിനെ പാരിൽജനിക്കുമിക്കയെന്നുള്ളതും * എങ്ങി നെയാകുന്നുസംഭവിക്കുന്നതെന്നിങ്ങിനെയുള്ളിൽസദാവിചാരിക്ക കിൽ * നിർമ്മലമായുമാത്മാസ്ഥിതിളങ്ങുംപടം സന്മതേ!പ്രാപിക്ക മില്ലകില്ലേതുമേ * ബോധിക്കുന്നന്നായ്വിചാരത്തിനാൽപരിജ്ഞാ തസ്വഭാവനായ്വർത്തിച്ചിടുംതവ * സ്വാന്തംസ്വരൂപമുപേക്ഷിച്ച നല്ലോരു ശാന്തിയെപ്രാപിച്ചവിജ്വരമായ്ഭവും * പൃഥ്വീപതേ! കേൾക്കുമാനസംതാവകം വർത്തിക്കുമെങ്കിലുംരൂപംവെടിഞ്ഞിടും * പാരംകൃപണമായീടുംമനസ്സിനി സ്സാരകായത്തിലുംകഷ്ടപ്പെട്ടമഹോ * ജീർണ്ണാംഗനാകുംകൊതുവിന്നുപാത്തീടി ലർണ്ണവമാകുന്നുഗോഷ്പദതോ യവും * ഓർത്തുകൊണ്ടീടുന്നീദൃശ്യത്തെയൊക്കയു മെത്രമാത്രംസ്വയം സന്ത്യജിച്ചീടുന്നു * സംശയമില്ലതുമാത്രംപ്രകൃഷ്ടപ്പ കാശനാകുംപര മാത്മാവുശോഭിക്കും * നന്നായ്സകലവുംസന്ത്യജിക്കുംവരെ സ്സന്ദേഹ മില്ലാത്മചൈതന്യമായ്ഭവാ * ദൃശ്യംസകലവുംസന്ത്യജിച്ചീടുകിൽ ശേ ഷിച്ചിടുന്നതാണാത്മാവറികനീ * സാധോ!സുവർണ്ണംമണിമുതലായു ള്ള സാധാരണമായസാധനംകൂടിയും * അന്യവസ്തുക്കളെക്കൈവെടി യാതെകണ്ടെന്നാലുംലഭിക്കുകയില്ലകില്ലില്ലതിൽ * എന്നിരിക്കെസ്വാ ത്മലാഭമെന്നുള്ളതിൽ മന്നവ!കൊല്ലേണ്ടതുണ്ടോമനയ്കനീ * ആ കയാലാത്മാവലോകനാർത്ഥംവൊ നാകവേരാജൻ!പരിത്യജിച്ചീട ണം * ഒക്കെത്യജിച്ചീടിലേതൊന്നുശേഷിക്ക മുൾക്കാമ്പിലോത്തീ ടുതാൻപരംപദം * ചാരുബുദ്ധ്യാധരിച്ചീടുനീനിർദ്ദോഷ കാരണകാ ര്യപരമ്പരാരൂപമാം * ലോകസ്ഥിതവസ്തുവൃന്ദവിജൃംഭിത മാകുംമന സ്സിനെദൃഢമെക്കളഞ്ഞാലഹോ * വായുംകുംഭേചുബരവാസനതന്നെയും നീ ക്കുകിൽശേഷിച്ചിടുന്നയാതാനുതാൻ * മായംവെടിഞ്ഞുസദാസ ന്മതേ!ശുഭേ മായ്ടുമായതുനന്നായ്ഭവിക്കട്ടെ * ഇത്ഥംമഹാതേന്ദ്ര നോടരുച്ചോറവും മുത്താന്നിടുന്നപോയാൻമുനീശ്വരൻ * പിന്നെ ക്ഷിതീശൻവിജനപ്രദേശത്തു ചെന്നുഞാനാകുന്നതാണെന്നുചിന്തി ച്ചു * ഹസ്തപാദാദിസംയുക്തമായീടുമീ ഗാത്രമോഞാനായതോർത്തു കൊണ്ടീടുകിൽ * അസ്ഥിമാംസരക്തമിന്ദ്രിയാകുന്നിതോർത്താല ചേതനംഞാനല്ലനിർണ്ണയം * ആകുംജഡങ്ങളാംകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളും

ജ്ഞാനല്ലബുദ്ധീന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്നതും * ജ്ഞാനല്ലദേഹാദിയായുള്ളതൊ
ന്നുമേ ജ്ഞാനായിട്ടുന്നതുപിന്നെയാരാകുന്നു? * ശേഷിച്ചതായ് നിറ്റു
കല്പമായ് ശുദ്ധമായ് നാശമില്ലാതുള്ള ചിത്തായിടുന്നു ഞാൻ * നന്നാ
യിവായുതാൻ ബ്രഹ്മാണ്ഡമായതി ലെന്നപോലേസവ്വഭൂതവൃന്ദത്തി
ലും* നിത്യമായീടുമായാത്മാവുപോരുന്ന മുകുതാമണികളിൽതന്തുകണ
ക്കഹോ * ശുദ്ധമായ്സൂക്ഷ്മമായീടുമച്ചിച്ഛക്തി പേരുമായഹീനയാ
യുള്ളതാകുന്നു* ഭാവമഭാവമെന്നുള്ളതില്ലാസവ്വ ഭാവമാൻമുള്ളതാകു
ന്നസവ്വാധാരാ * സവ്വഗാനിശ്ലേഷശക്തിസമൂൽഗികാ സവ്വരൂപാ
ദൈവാകാരധാരിണീ * വിശ്വത്തിലുള്ളതായ്ക്കാണപ്പെട്ടനൊരീ
ദൃശ്യംമുഴവനും ചിന്തിച്ചുകാണുകിൽ * സന്ദേഹമില്ലിങ്ങുചിത്തിനു
ള്ളോരുനിഷ്പന്ദാംശമാത്രമാമില്ലമറൊന്നുമേ* വാസനാഹീനനായ്
ഞാൻവിഷയങ്ങളിൽ വാസമില്ലാത്തവനായിരുവിച്ചിനി * നല്ലസു
ഷുപ്തിയെപ്രാപിച്ചുവാഴുവനെല്ലായ്പൊഴുംസപ്തരൂപത്തിൽശമത്തൊ
ടും * ഇത്ഥമനന്തമമാകുംപദമഹാ ബുദ്ധിമാനാകുംകിരാതഭൂപാല
കൻ * സാധോ!പരംവിവേകോത്സാഹശക്തിയാൽ ഗാധിജൻബ്രാ
ഹ്മണ്യമെന്നപോൽപ്രാപിച്ച * നിത്യസുഷുപ്തപദധമ്മിണിയായചി
ത്തവൃത്ത്യാവിളങ്ങീടിനാനേറവും * ക്രൂരനായിരുവിച്ചീലാസുരഘ്ന
നൽ ക്കാരുണ്യശാലിയുമായ്ഭവിച്ചീലഹോ * സൂരിയായിട്ടുംഭവിച്ച
തില്ലായവൻ സൂരിയല്ലാത്തവനായുംഭവിച്ചീലാ * രാഗിയുമല്ലാവി
രാഗിയുമല്ലവൻ രാഘവ!ചന്ദ്രവിഹീനനായീടിനാൻ * ധന്യനാമ
ക്കിരാതേശ്വരൻതന്നെറയും പണ്ടാദനായുള്ള രാജർഷിതന്നെറയും *
അത്ഭുതമായുള്ള സംവാദമെല്ലാമഹാ നല്ലലോചന!പൊല്ലാംശ്രുവിക്ക
നീ * പാരസീകന്മാക്കുപാർത്ഥിവൻശാത്രവ വീരവാരാന്തകൻനീതി
ജ്ഞനുത്തമൻ * പാരിൽപരിഘ്വനെന്നേറവുംവിശ്രുതൻ തേരിൽ
പരിഘ്വംകണക്കുവിളങ്ങിനാൻ * ഹേമജടാധീശനാകുംസുരഘ്വവി
ന്നാമമഹീശൻനല്ലൊരിഷ്ടനായീടിനാൻ * രാമ!പരിഘ്വന്നെറരാജ്യത്തി
ലേകദാ ക്ഷാമംഭയങ്കരംബാധിക്കകാരണം * ക്ഷുത്തുകൊണ്ടാത്തരാ
യ്നാനുഷന്മാരങ്ങു ചത്തുപോയീടിനാരറമില്ലാതഹോ * നാട്ടിനീവ
ണ്ണമനർത്ഥംഭവിച്ചതു മാറുവാൻരാജാവുശക്തനാകായ്കയാൽ* പോ
ട്ടേസമസ്തവുമെന്നുപേക്ഷിച്ചുവൻ കാട്ടിൽഗമിച്ചാൻതപസ്സുചെയ്തീ
ടുവാൻ * ശുഷ്കപർണ്ണങ്ങളെഭുക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുംനിഷ്കാമമായിത്ത
പസ്സുചെയ്തീടിനാൻ * പർണ്ണങ്ങളെത്തിന്നുവാഴുകകാരണം പർണ്ണാദ
നെന്നുവിഖ്യാതനായാനവൻ * ഓരായിരംവർഷമിപ്രകാരംപരം ദാ
രുണമായതപംചെയ്തനന്തരം * പാരസീകേശ്വരനഭ്യസശക്തി
യാൽ പാരമാത്മജ്ഞാനമാൻകൊണ്ടീടിനാൻ * ധന്യൻപരിഘ്വൻ
സമദർശിയായ്ഗത ഭേദനായ്നീരജനായ്ഭവിച്ചനഘം * പാരി
തിൽപാരമാനന്ദമുകുന്ദഹോ സൈരവിഹരിച്ചുകൊണ്ടിതുരാഘ
വ! * സാരജ്ഞനാംഹേമമൂർദ്ധന്യനകദാ പാരസീകേന്ദ്രനെറമന്ദി

രംപ്രാപിച്ചുവാൻ * മുന്നേസുഹൃത്തുക്കളായീടുമായവ രന്യോന്യമന്നേ
രമീവണ്ണമോതിനാർ * ആനന്ദമേറവുംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിതെൻ മാ
നസംസാംപ്രതംതപ്തർൽനത്തിനാൽ * കില്ലില്ലശേഷംനിനച്ചാൽസു
ഹൃന്മണേ! കല്യാണമിപ്പോരംപരിപൂർണ്ണമായിമേ * പിന്നെപ്പരി
ഘൻകിരാതഭൂപാലകൻ തന്നോടിവണ്ണംസരസമോതീടിനാൻ *
മാനവേന്ദ്ര!ഭവാനെന്നപോലേതന്നെ ഞാനംവിമലമാംബോധമാ
ന്നീടിനേൻ * പാരംപ്രസന്നഗംഭീരയാകുംധിയാ ചാരുകർമ്മങ്ങളെ
ച്ചെയ്യുന്നവോഭവാൻ? * സാധോ!കളേബരംതാവകമാധിയും വ്യാ
ധിയുംകൂടാതെകണ്ടിരിക്കുന്നവോ? * അപാതരമ്യമാംഭോഗത്തിലേ
തുമേ ഭൂപതേ!മുങ്ങാതിരിക്കുന്നവോഭവാൻ* അല്പവുംസങ്കല്പമെന്നതി
ല്ലാത്തതാ യപ്പരവിശ്രമണാസ്പദമായഹോ * ശ്രേയസ്സുതായിപ്പരമാ
മുപശമമായസമാധിയിൽമേവുന്നവോഭവാൻ * പാരസീകേന്ദ്രനേറ
ചോദ്യങ്ങളെക്കേട്ട നേരംകിരാതേന്ദ്രനോതിനാനിങ്ങിനെ * ജ്ഞാന
മില്ലാത്തവനെല്ലാസ്സമയവും മൌനിയായാലുംവ്യവഹാരിയാകിലും *
നന്നായ് സമാഹിതചിത്തനായീടുന്ന തെന്നായിടുന്നകഥിക്കനീസ
ന്മതേ! * ജ്ഞാനിയായുള്ളവനെല്ലാസ്സമയവും മൌനിയായാലുംവ്യവ
ഹാരിയാകിലും * നന്നായ് സമാഹിതചിത്തനല്ലാതെക ണ്ടെന്നായി
ടുന്നവിചാരിക്കനീസഖേ! * ശ്രുതബുദ്ധോ!നിരൂപിച്ചാലുമാത്മൈക
തത്വതന്നിഷ്ഠരായീടുന്നവരഹോ * നിത്യവുംലോകകാര്യങ്ങളെച്ചെ
യ്താലും നിത്യപ്രബുദ്ധചിത്തതപംനിമിത്തമായ് * പൃഥ്വിയിൽനല്ല
സമാധിസംയുക്തരാ യുള്ളവരാണനിണ്ണയം * ബാല
ഭാവത്തമാനനായ് ഭവിച്ചീടിലും നിത്യവുംബ്രഹ്മാഞ്ജലിചെയ്യുവാഞ്ഛി
ലും* എന്തുസമാധിയാകുന്നുപാത്താലവി ശ്രാന്തസ്വഭാവനായീടുന്നവ
നഹോ? * ഓത്തീടശേഷാഭിലാഷത്യുണവീതി ഹോത്രനാംതത്വാവ
ബോധത്തെനിത്യവും*നന്നായ് സമാധിയെന്നോതുന്നസാധുക്കളും സ
ന്ദേഹമില്ലിങ്ങുമൌനത്തെയല്ലഹോ* സാധോ! സമാഹിതയായ് നിത്യ
തൃപ്തയായ് ഭ്രാതൃശ്രീനിധിയായ്പരയായുള്ള * ബുദ്ധിയെനല്ലസമാ
ധിയെന്നിങ്ങിനെ സത്തുക്കളൊക്കയുംചൊല്ലുന്നസന്തതം * രണ്ടെ
ന്നഭാവമഹങ്കാരമെന്നിവ യുണ്ടായിടാതെയുംക്ഷോഭിച്ചിടാതെയും *
മേരുവിനെക്കാളുറപ്പുകൂട്ടംസ്ഥിതി ചേരുന്നതുതാൻസമാധിയെന്നോ
തുന്നു * ഹേയമുപാദേയമെന്നുള്ളതില്ലാത്തതായിട്ടുതാഭീഷ്ടയായി
നിശ്ചിന്തയായ് * നന്നായ്പരപൂർണ്ണയായമനോഗതി തന്നോബുധന്മാർ
സമാധിയെന്നോതുന്നു * കാലമെവണ്ണംകലാഗതിയെച്ചെറു പോ
ലുംമറക്കാതിരിക്കുന്നിതവണ്ണം * പ്രാജ്ഞധീയായവൻസ്വാത്മാന
മെന്നുമേ പ്രാജ്ഞമെയലേ!മറക്കില്ലെന്നനിണ്ണയം * സാധോ!ഗതി
യെസ്സുഭാഗതിവിസ്മൃതി ക്കാതിരുന്നീടുന്നതെങ്ങിനെയാകുന്നു *
എന്നുപോലപ്രാജ്ഞധീയായിടുന്നവ നെന്നുംമറക്കില്ലറയ്ക്കുചിന്മാത്രത്ത *
ഉന്നംവിനാഹൃണാംഭോനിധേ!പൂർണ്ണമാം ജ്ഞാനമാൻമുള്ള മഹത്തു

ക്കളൊക്കെയും * ദുഃഖസുഖാദിഭേദങ്ങളെട്ടുരവേ നീക്കിയെങ്ങുംസമട്ടു
ള്ളികളായഹോ * നിത്യംസമാഹിത ധീകളായിത്തന്നെ വത്തിച്ചു
കൊണ്ടീടുമെന്നറിഞ്ഞീടുക * എന്നതുകൊണ്ടുസമാഹിതനായവ
നെന്നുംസമാഹിതനല്ലാത്തവനെന്നും * വായ്ക്കുംവിഭോഗേനമിതേഹ്യാ
ദിതമായ വാക്പ്രപഞ്ചംനിരൂപിച്ചീടിലെങ്ങഹോ * ഹേമചൂഡാ
ധിപനേവംകഥിച്ചപ്പോളാമോദമോടുംപരിഷ്വനാതീടിനാൻ * മ
ന്നവശ്രേഷ്ഠ! പ്രബുദ്ധനായീടവേൻ സന്ദേഹമില്ലസമ്പ്രാപിച്ചുതൽ
പദം * അന്തഃകരണംകളുത്തിരിക്കുന്നതേ ഹന്ത! ഗംഭീരപ്രകടാശ
യൻഭവാൻ * നിർമ്മലൻസ്വസ്ഥൻപരിപൂർണ്ണനായവൻ നിർമ്മമനെ
ങ്ങുംവിളങ്ങുന്നിതുഭവാൻ * ഇത്ഥംപലവിധംവാക്കുകൾപാരമാ യ്നി
സ്സരിച്ചോതുന്നതെന്തിനാകുന്നഞാൻ * ചിത്തംകുറച്ചുംവിഷയത്തി
ലിച്ഛയില്ലാത്തതായ് രാജൻസമരസപ്പെട്ടതായ് * അന്തർമ്മുദിതമാ
യ്നിന്നതെന്നായീടിലന്തരമില്ലെകയാകമീദ്ധിതാൻ * ആനന്ദമായി
നിയായുള്ളതാകുന്നുനമോത്താലിതുതന്നെജീവന്മുക്തി * *

ഇതി ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം മഹാഗാനം ഉപശമപ്രകരണം
സുരഘൂപാഖ്യാനം ഇരുപത്തഞ്ചാംസർഗ്ഗം.

ഭാസവിലാസസംവാദം.

വസിഷ്ഠൻ—സകലഗുണഗണനിലയ! സരസിജവിലോചന!
സാനന്ദമിനിയുംസാധോ! ശ്രവിക്കനീ * പുകളുടയപുരുഷമണിസുര
ഥനരനാഥനും പുണ്യവാനായുള്ള പുണ്ഡ്രാധിപനും * അകതളിരിലധി
കമുദമാർന്നീവിധംകഥിച്ചുന്യോന്യമമ്പിൽപ്രപൂജിതന്മാരായി * തദ
നുനരവരരവ, രവക്കീഴ്വേലയിൽ താൽപര്യമാർന്നുഗമിച്ചുകൊ
ണ്ടിടിനാർ * അനവരതമകതളിരിലാത്മശ്രേയോത്ഥമമ്മുഖ
നായ് സുഖിയായ് വപ്രപ്രവരത്തെ * ഒരുപൊഴുതൊരുവിധവാരികി
ടവിടാതെകണ്ടോത്തു നാവന്നില്ലുപേന്ദ്രധാം * അകതളിരിൽ
പ്രിയതരുണകുതിലെഴുസുമന്മാധുര്യപരിശബലനായുംപ
രം * പൊരുകനെരുടുപൊരുമുനംപോഹ പവപ്രവത്തികൽകിട
ക്കുനാവധായും * കഠിനഗദമക്ഷികാക്ഷേത്രനാശ്ലിഷ്യായിട്ടുകയറിനാ
ലാകൃഷ്ടനായും കേതുകമൊടുവെവിഹിനസഞ്ചാരിയുമായും കൃതിത
കർമ്മമാംചോരനിഞ്ഞുംഭിശം * അഴകുംശീതളച്ഛായകിട്ടാതല ഞാ
ഹന്തഭാഗ്യമുഴുത്തുകൊണ്ടുംസദാ * മരുവുമൊരുജീവനായീടുനാകാള
യെ നന്നായ് വേപലപലതരിക്കൽനിന്നാനീ * പകലിരവുപരിചിനൊ
ടുപാരംപണിപ്പെട്ടു പത്മപത്രാക്ഷ! പിടിച്ചുകേറിടുന്നം * കടലതു
കടക്കുവാൻകപ്പൽകിട്ടിടുകിൽക്കണ്ണുധാരകൽനിന്നോത്തീടുപോലെ *
സപദിവജ്രനിധികടക്കുവാൻയുക്തിസൽ സംഗതമിൽനിന്നുസി
ദ്ധിക്കുംമഹാമതേ! * മുക്തകരുകകതളിരിലയിന്ദുപവരാത്മജ! എ

തന്ത്രിയിങ്കലുമേതുദേശത്തിലും * അരിയഫലനിവഹശീതളച്ഛായയും ചേരുംമരംസജ്ജനമെന്നതില്ലെങ്കിൽ * അറിവുചെറുകതളിരിലുള്ളൊരുപൂതഷ നെന്നുംവസിക്കകയില്ലെന്നനിശ്ചയം * ഭവജലധിയതിൽമുഴകിവലയുമാത്മാവിനെ പ്പാരാതെരാമ!കിടിച്ചുകേറീട്ടുവാൻ * സ്വജനമുരുധനമിവയമിഷ്ടനംശംസ്സുവും സാഹായ്യല്ലവും ചെയ്യയില്ലാദ്ധം * സതതമയിവിമലസാഹവാസിയാകംമന സ്സായമിത്രത്തോടുചേർന്നുമിന്നിക്കുകിൽ * അഴലഖിലമതിചപലമോടീടുമോത്തീടുകാത്മാവുനൂനംസമുദ്ധൂതനായ്യുരും * കരുതുകകളേബരംകാഷ്ഠലോഷ്ഠോപമം കണ്ടീടിലാത്മാവുനന്നായ് പ്രകാശിക്കും * അമലനലമറികചരിപൂർണ്ണാർണ്ണവപ്രഖ്യ നായവൻവാക്കിന്നഗോചരനായ്യരാ * ഒരുപൊഴുതുമൊന്നുംചേന്നീടകില്ലവ നൊന്നിനോടുംതുല്യനല്ലഹോരാഘവ! * മനജവരമനമതുമഹങ്കാരവുംനാശമാവുകിൽ സർവ്വഭാവാന്തരസംസ്ഥയായ് * പരിചൊടലമുത്തമാനന്ദയായിപ്പാരമേശചരിയായിട്ടുടിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * തനുവരികഹൃടികമലളേത്രചിരലോചന! കേവലംചിൽപ്രകാശാംശകലിതയായ് * സ്ഥിരതപരമാന്തായുയ്യായീടുന്ന ദൃഷ്ടിയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിതെന്നാകിലോ* ദിവസകരകുലഗഗനചന്ദ്രധരിക്കുകാ ദൃഷ്ടിതന്നോടായതൊത്തതായീടുന്ന * അറികശരഥസുത!വിഹായസശ്രീകണക്കാതതയായ് ഭരിതാകാരയായഹോ * അയിവിമല!വിലസിട്ടമവസ്ഥയേത്താലായതൊക്കുംസുഷുപ്തിയോടേതുമേറികനീ * അതുവിമലയോഗസംസിദ്ധയായിസ്വയ മേതുമെനല്ലസുഷുപ്തികണക്കഹോ * മനതളിരിലമനുഭവിക്കപ്പെടുന്നതാണല്ലാതെവാക്കിന്നതെത്തുകില്ലെന്നുമേ * അറികനവഘനനിഭകളേബര!സർവ്വവു മന്തമില്ലാതെയുള്ളാത്മതത്വംതന്നെ * പെരുകിനൊരുവാസനാവൈഭവത്താൽപരം ഗാഢവിചിത്രവികാരമാംമാനസം * അരിയൊരുസമാധിയാൽനന്നായ് ശമിച്ചുകൊണ്ടീടിലന്തസ്ഥിതൻദേവദേവൻപരൻ * ബഹിരപിചരാചരാത്മാവായവൻമഹാബാഹോ!സ്വയംപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളുന്നിതു* പുനരറിയുകയിവിഷയവാസനാനാശമാം പിന്നെയാത്മാവുതാൻനന്നായ്പ്രകാശിക്കും * സരസിരുഹളളനയന!തനുസമതാവശാൽസംഭവിച്ചീടുംസചരുപൈകനിഷ്ഠുരാ * മലമഖിലമലമകലെവിട്ടചേതസ്സിനാൽമാലിന്യമാന്നമനസ്സിനെപ്പുൽകിച്ച * പരിചിനൊടുപാത്തതില്ലാത്മാനമെങ്കിലി പ്പാരിച്ചദുഃഖംനശിക്കയില്ലാദ്ധം * ചെറുതുമിഹസംശയംവേണ്ടമനസ്സിനെ പ്പേടിച്ചുവെങ്കിൽസുഖിയായ്ഭവിച്ചിതു * പറവനിഹഭരതമിതിഹാസംശ്രവിക്കുന്നീ ഭാസവിലാസസംവാദംമനോഹരം * സകലഭുവനങ്ങളിൽവ്യാപ്തിതേടീടുന്ന സമ്പാർദ്രിതൻറെവടക്കുഭാഗത്തിലായ് * അഴകധികമൊഴുകിവിലസുന്നതായുണ്ടൊരുകുന്നിതന്നാശ്രമംസിദ്ധാശ്രമമഹാ * ഗഗനതലമതിലഴകൊടുസുരതരുനാഥനും ശീഘ്രതിതാനുംവിളങ്ങുന്നതുപോലെ * അ

വിടമതിലതിമഹിമയുടയമുനിനായക നംരഹോരണ്ടുപത്തുണ്ടായിരുന്നിതു * അനവരതമതിസുഖമൊടൊന്നിച്ചുവാണീട്ട മായവക്കാത്മജരുണ്ടായിരണ്ടുപേർ * അവരിലൊരുതനയനുടെനാമംവിലാസനെന്നാകുന്നുഭോസാഖ്യനാകുന്നമറവൻ * അലമഴകിനൊട്ടമഥവളർന്നുവന്നുകുമാരന്യോന്യസുസ്നിഗ്ധരായീട്ടമായവർ * പ്രണയമകതളിരിലതിയായ്ചേന്നുഭോഗ്യയും ഭർത്താവുമെന്നതുപോലെയായ്നീണ്ടിതു * അവരുടയഹൃദയമതുപാർത്തുകണ്ടീടകിലൊന്നതാൻരണ്ടായ്പിരിഞ്ഞുപോലായിതു * അമിതഗുണഗണമിയലുമവരുടെഹിതാക്കളാമത്താപസന്മാർശരീരംവെടിഞ്ഞിതു * അവരവിടെവിരവിനൊട്ടശേഷക്രിയകൾചെയ്തതുലോടേറെകരഞ്ഞുകൊണ്ടീടിനാർ * വിപിനമരിലവരഥവിഗതരായിട്ടഹോ വെവ്വേറെകാലംകഴിച്ചുകൊണ്ടീടിനാർ * അനിശമതികഠിനനിയമത്താൽകളേബരം ശോഷിച്ചുപാരമനാസ്ഥയെപ്രാപിച്ച * ഗതകലുഷമതികളവരീവണ്ണമേറിയ കാലംകഴിഞ്ഞിട്ടതുള്ളിൽകണ്ടിതു * അകതളിരിൽവളരുമതിമോഹേനഭോസനോടപ്പോരംവിലാസനീവണ്ണമോതീടിനാൻ * സകലഗുണഗണനിലയ! ജീവിതപാദപ സൽഫലമേ! ഹൃദാശ്ചാസാമൃതാംബുധേ! * ഭുവനതലമിതിൽമഹാബന്ധുവായുള്ളൊരു ഭാസ!ഭോസാന്പ്രതംസഭാഗതമസ്തേ * ഇതുവരെയുമെവിടെനിവസിച്ചുഭോൻഹന്ത! കണ്ടിട്ടകാലംവളരെയായില്ലെയോ!* സരസമയിപറയുകഭവാൻചെയ്തിടംതപം സാന്പ്രതംസാധോ!സഫലമായ്വന്നിതോ * മതിയതയിതവവിമലയായിതോ?ഭോഷജ്ഞ മെയ്യലേ! പരംഭവാനാത്മവാനായിതോ? * പരിപൊട്ടഫലിച്ചിതോനിൻവിദ്യയിന്നഹോ? പാരംകുശലവാനാകുന്നുഭവാൻ? * ജലജദളനയന!ശൃണുഭോസൻവിലാസന്റെ ചോദ്യങ്ങളീവിധംകേട്ടപൊല്ലീടിനാൻ*ഭൂശമരിയഗുണമുടയസന്മതേ!സ്വാഗതം ഭാഗ്യത്തിനാലദ്യകണ്ടേൻഭവാനെഞാൻ * ഭവജലധിയതിൽമുഴുകിമാഴ്കുംനമുക്കതു പാക്കിൽകുശലംഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനേ? * അകമലരിലഴകിനൊടറിഞ്ഞുകൊള്ളേണ്ടുന്നതായുള്ളതിനെയറിഞ്ഞുകൊള്ളാതെയും * മനമതുനശിച്ചുപോകാതെയുംസംസാരമാകുംസമുദ്രത്തിൽനിന്നുകേറാതെയും * മഹിയിലിഹമരുവിടമവക്കൊക്കുമോ മാന്യ മെയ്യലേ!കുശലംഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനേ? * അടിയൊടരിവാളിനാൽമൂന്നുചിട്ടിട്ടുള്ള താകുംപടന്നുള്ള വല്ലികണക്കുഹോ * അധികമകമതിലയിവളർന്നിന്നീടുന്നൊരാശകളെല്ലാംനശിച്ചുപോകുംവരെ * കുശലമതുവരസഖ!നമുക്കല്പമെങ്കിലും കൂട്ടുന്നതോർത്തീടിലെങ്ങിനെയാണഹോ * ശ്രുതമേധികമഴകിലുവാക്കുന്നതായുള്ള ശാസ്ത്രങ്ങൾവായിച്ചറിഞ്ഞുകൊൾവോളവും * സമതയകതളിരിലതിയായ്ഭവിപ്പോളവും സാക്ഷാൽപ്രബോധംപ്രകാശിക്കുവോളവും * കുശലമതുസകലഗുണഗണസദന! നമ്മൾക്കു കൂട്ടുന്നതെങ്ങിനേലേശമെന്നാകിലും * മനതളിരിലിതുബതനിനയ്ക്കുകാത്മജ്ഞാന മാകുംമഹൌഷധ

മില്ലാതിരിക്കുകിൽ * അഴലധികമനവരതമേകുന്നസംസൃതി യാകും
വിഷൂചികയുണ്ടായ്വരുന്നിതു * അനിശമിഹവിവിധസുഖദുഃഖങ്ങൾ
കയ്യേറുന്ന വാൽവ്യൂഢതടങ്ങളിൽഭഗ്നരായ് * ജഗദുദരഗിരിയതിൽ
നരന്മാർചരിഭ്രമിച്ചേറാവുംശ്രുഷ്ടിച്ചപണ്ടങ്ങൾപോലഹോ * പെ
രുകിനൊരുപുകളടയപുണ്യാംബുധേ!ട്ടിശം പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നജ
ജ്ജരതപണ്ഡിതം *

ഇതി ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗദ്യം
ഉപശമപ്രകരണം ഭാസവിലാസസംവാദം
ഇരുപത്താറാംസർഗ്ഗം

വീതഹവ്യോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ— അന്യോന്യമിപ്രകാരംകുശലപ്രശ്നംചെയ്തു ധന്യ
ന്മാരായീടുമത്താപസകുമാരന്മാർ * കാലംകൊണ്ടുമേലുമായിട്ടനബോ
ധമാന്ദ്യം ഭ്രമലോകേശപരമുനോ!കൈവല്യംപ്രാപിച്ചിതു * ചെന്താ
മരാക്ഷ!നന്നായ്ബോധിക്കുസംഗംകൊണ്ടു ബന്ധമാന്ദ്യമുള്ളതായമാ
നസത്തിന്നുപാത്താൽ * ബോധമില്ലാതെകണ്ടുസംസാരംകടക്ക
വാൻ സാധിക്കയില്ലെന്നതുതീർച്ചയായ്ചൊല്ലുന്നഞാൻ * ഒത്താ
ലുമസകൃതമായ്നിർമ്മലമായചിത്തം മുകുതമാകുന്നസംസാരത്തിൽ
താൻവർത്തിച്ചാലും * സകൃതമായുള്ളചിത്തംലീഢമാംതപസ്സോടു യു
കുതമാകിലുമേറെബന്ധമുള്ളതുതന്നെ * ഉഗ്രതാരിൽസകൃതവിട്ട
ഷഡംപ്പടവൃത്തിമാനായ് വർത്തിച്ചീടുന്നമർത്ത്യൻപുരമേകായുള്ളതെ *
നിത്യവുംചെയ്തീടിലുംചെയ്തീടാതിരിക്കിലും കർത്താവുമാകയില്ലാഭോ
കുതാവുമാകയില്ലാ * വനജായതനേതൻശ്രീരാമചന്ദ്രൻതദാ മുനി
നായകനോടുചോദിച്ചാനിപ്രകാരം * സംഗമെങ്ങിനെയുള്ളതാകുന്ന
മർത്ത്യന്മാക്കു സംഗതിയെന്താകുന്നബന്ധമുണ്ടായിത്തീരാൻ? * എ
ങ്ങിനെവന്നീടുന്നുകൈവല്യംകാരുണ്യാബ്ധേ! സംഗമില്ലാതെയാക്കീ
ടുന്നതെങ്ങിനെയോർത്താൽ? * ഇത്തരംശ്രീരാഘവൻചോദിച്ചനേരം
പാരമാനന്ദാരിൽപ്രീതിയോടുമോതിനാൻമുനീശ്വരൻ * ദേഹമേ
താണുദേഹിയേതാണെന്നാത്തീടാതെ ദേഹമാത്രത്തിലുള്ളവിശ്വാ
സമായീടുന്നു * സംഗമായതുബന്ധമുണ്ടാവാനുള്ളതായ സംഗതി
യായിത്തീർന്നീടുന്നിതുരാജീവാക്ഷ! * അന്തമില്ലാത്താരാത്മതത്വ
ത്തിന്നഹോ!സപര്യന്തതപനിശ്ചയത്തിലുറക്കമില്ലെന്നീടുന്ന *
സൈര്യമുണ്ടാകുവാനുള്ളാശയാകുന്നസംഗമോക്ഷകാരുണ്യബന്ധഹേ
തുവായ്തീർന്നീടുന്നു * നിർവ്വാദമിക്കണ്ടീടുംലോകവുംഞാനായതും സർവ്വവു
മാത്മാവുതാനങ്ങിനെയായിരിക്കെ * എന്തിനെക്കയ്യേറ്റുള്ളതെന്നെ

ന്തിനെത്യജിക്കുന്നേൻ സന്തതമേവംഹൃയാപാദേമുക്തനായി *
വത്തിക്കുന്നതുസംഗസ്ഥിതിയല്ലോക്കജീവന്മുക്തന്മാർവത്തിക്കുന്നതീ
വണ്ണമായിട്ടുന്ന * ഞാനെന്നമന്യനെന്നുമില്ലോത്താൽസുഖങ്ങളെ
ന്താണവനിടിൽവനതില്ലെങ്കിലെന്താകുന്ന * ഇത്ഥമോത്തസകത
നായ്ത്തിച്ചുകൊണ്ടിട്ടുന്ന മത്ത്യനാകുന്നരാമ!മുക്തി ഭാക്കായുള്ളവൻ *
കമ്മത്യാഗത്തെയൊട്ടമിനന്ദിക്കയില്ലാ കമ്മത്തെയനുസരിച്ചീട്ടകെ
ന്നതുമില്ലാ * നിത്യവുംഫലത്യാഗിയായഹോ!സമനായി വത്തിക്കുന്ന
വനേവനായവനുസകതൻതാൻ * കമ്മങ്ങളൊന്നുംവെടിഞ്ഞീടാതെ
കണ്ടുസവ്വ കമ്മഫലാദികളെച്ചെതസ്സുകൊണ്ടതന്നെ * നന്നായ്പ്പ
രിത്യജിച്ചുള്ളവനുസംസകതു നെന്നോവം ചൊല്ലേറുന്നസത്തുക്കൾ
ചൊല്ലീട്ടുന്ന * നാനാവിലാസമാന്നുഷ്കളഖിലവും തുനമിയുസം
സംഗംകൊണ്ടാശുനശിച്ചീടും * വീതകന്മഷബുദ്ധേ!മാനസേധരി
ക്കായ തേതുംസംശയമില്ലാകൈവല്യപ്രാപ്തിക്കും * സുമതേ!വീ
ണ്ടുംവീണ്ടുംജന്മങ്ങളെടുത്തഹോ! കൃമികീടതപമാന്നിട്ടുന്നിതീമനുഷ്യ
ന്മാർ * ഇങ്ങിനെവന്നീട്ടുന്നതോർത്തുകൊണ്ടിടിൽനാഥോ! സംഗ
ത്തിൻവിലാസമാണില്ലസംശയമേതും * അന്തമില്ലാതെയുള്ള ഭ്രമ
ങ്ങളംസമുദ്രത്തിൽ ചെന്താമരാക്ഷ!തിരമാലകളെന്നപോലെ * ഉത്ഭ
വിച്ചുതഭവിച്ചുനാശത്തെപ്രാപിക്കുന്ന ണ്ടുംപ്പുവിലോത്തിടിയുസംഗ
ത്തിൻവിലാസംതാൻ * രണ്ടുമാതിരിയുണ്ടുസംസകതിയെന്നതോർത്തു
കൊണ്ടാലുമൊന്നുവന്ധ്യാമറ്റതുവന്ധ്യയല്ലോ * വന്ധ്യയായതുമൂഢ
ന്മാക്കുള്ളതായീട്ടുന്ന വന്ധ്യയായതുതത്വജ്ഞാനികൾക്കുള്ളതുതാൻ *
ആത്മതത്വാവബോധഹീനനായ്ശരീരാദി വസ്തുജയായിവീണ്ടുംസം
സാരമുണ്ടാക്കുന്ന * ദുഢതമായുള്ള സകതിവന്ധ്യയെന്നിപ്രകാരം കടൽ
നേർവണ്ണമൊല്ലപ്പെട്ടുന്നവിദ്വാന്മാരാൽ * ഛേതസ്സിൽധരിച്ചാലു
മാത്മതത്വാവബോധം ഹേതുവാസ്തിവൈകല്യയായ് സത്യഭ്രതയായി *
പിന്നെസ്സംസാരമുണ്ടാക്കീടാത്തതായസകതി വന്ധ്യയെന്നിപ്രകാരംപ
റയപ്പെട്ടീട്ടുന്നുശംഖചക്രാബ്ജഗദാഹസ്തനാംനാരായണൻ പങ്കജവി
ലോചന!ചിന്തിക്കസാവ്വകാലം * വന്ധ്യസംസകതിയോട്നാനാചേ
ഷ്ടകൾകൊണ്ടുമുന്നലോകങ്ങളേയുംപാലിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * സന്ത
തംബ്രഹ്മനിഷ്ഠന്മാരായസജ്ജനങ്ങൾ മനുഷ്യലോകപാലന്മാരെ
ല്ലാവരും * വന്ധ്യസംസകതിയോട്നാവർത്തിക്കുന്നിതുലോക വൃന്ദത്തിൽ
ശ്രീരാഘവ!നന്നായിരിക്കുന്നീ * സോമബിംബാഭിരാമവദന!രാമ!
കേട്ടീടാമിഷ്ടവചങ്ങളിൽഗൃദ്ധ്നുന്നെന്നതുപോലെ * നന്നെന്നിങ്ങിനെ
വൃഥാശങ്കിച്ചുരോഗങ്ങളിൽ ചെന്നുചേരുന്നചിത്തവന്ധ്യസംസകതി
മൂലം * വന്ധ്യസകതിമാന്മാരാംമനുഷ്യർക്കുകയുംവിശ്രാന്തിഭ്രമിക
ളായീട്ടുന്നതുചിന്തിച്ചീടിൽ * ദൈവംകൊണ്ടുസൃതമുതവായുള്ളഹോര
നാരകജാലങ്ങളായീട്ടുന്നരാമചന്ദ്ര! * നരകാഗ്നികളേറെരംജപിച്ചീട

വാൻനല്ല വിറകാകുന്നവന്ധ്യസക്തിമാന്മാരെല്ലാരും * എപ്പോഴും ബ്രഹ്മവിദ്യാവിഷയെപ്രബോധമാ ന്നല്പവുമില്ലയെന്നുള്ളതില്ലാതെയായി * ഒന്നിലുംസംഗമേതുമില്ലാത്തസചേതസാ മന്നിതിലാരുവത്തിക്കുന്നിതായവൻമുകുന്ദൻ * ഉറ്റിരുന്നുനോക്കുകിൽ, തജ്ഞനായീടുന്നവൻ സാവ്കാലവുംസർവ്വസംസ്ഥനെന്നായീടിലും * ഉറ്റിയിൽ സർവ്വരോട്ടമൊന്നിച്ചുവാണീടിലും സർവകർമ്മങ്ങളേയുംനന്നായിച്ചെയ്തീടിലും * ചിന്താസഞ്ചയത്തിലുംവ്യാപാരജാലത്തിലുമന്തരിക്ഷത്തിങ്കലുംകീഴിലുംമുകളിലും * പത്തുദിക്കിലുംബഹിർഭാഗത്തുംപഞ്ചേന്ദ്രിയവൃത്തിതന്നിലുമന്തർഭാഗത്തുംപ്രാണങ്കലും * മൂർദ്ധാവ്കലുംഭ്രൂമദ്ധ്യത്തിലുമണ്ണാക്കിലും നേത്രത്തിങ്കലുംനാസാന്തത്തിലുംമുഖത്തിലും * ചിൽപ്രതിബിംബത്തിലുമന്ധകാരത്തിങ്കലു മുല്ലേഖണ!തഥാഹൃദയാംബുരത്തിലും * സന്മതേ!ജാഗ്രദിയാമവസ്ഥാത്രയത്തിലും നിർമ്മലത്തിലുംനിലത്തിങ്കലുംപീതത്തിലും * രക്തമാദിയായീടുന്നമറുള്ളവർണ്ണത്തിലു മോത്താലുംശബളമായീടുന്നനിറത്തിലും * അസ്ഥിരത്തിലുംസ്ഥിരത്തിങ്കലുമാദിയിലും മദ്ധ്യത്തിങ്കലുമന്ത്യത്തിങ്കലുമഗ്രത്തിലും * ദൂരത്തിങ്കലുമന്തികത്തിലുമാത്മാവിലും സാരസാനന!പദാർത്ഥത്തിലുമതുപോലെ * നാദത്തിങ്കലുംസ്പർശത്തിങ്കലുംരൂപത്തിലും സാധോ!ധരിക്കമോഹത്തിങ്കലുംമേദത്തിലും * പോക്കിലുംവരവിലുംനേരത്തിങ്കലും മനം പെക്കാതെകണ്ടതൊന്നവത്തിച്ചീടുകവേണം * ബോധിക്കുദൃശ്യത്തിനെയല്പമാശ്രയിക്കിലും സാധോ!കേവലം ചിന്മാത്രത്തിൽവിശ്രമിച്ചഹോ!*മാനസമെല്ലാറ്റിലുംനീരസമായിസ്വാത്മാനന്ദാസ്വാദതൃപ്തമായിരിക്കുകവേണം * സകതിഹീനനായാത്മനിഷ്ഠനായ്യാരിൽജീവന്മുക്തനായ്സദാവത്തിച്ചീടുന്നമഹാശയൻ * വ്യവഹാരങ്ങൾകയ്യൊഴിഞ്ഞീടിലുംവിടീടിലും ലവലേശവുംഭേദംഭവിച്ചീടുകയില്ലാ * സന്മതേ!നിത്യമാത്മാരാമനായീടുന്നവൻ കർമ്മങ്ങൾചെയ്തീടിലുംചെയ്തീടാതിരിക്കിലും * കർമ്മത്തിൻഫലത്തോടുസംബന്ധപ്പെടുകയില്ലംബുദപടലത്തോടംബരംമെന്നപോലെ * അഥവാസല്പമുള്ളുചേർന്നസംബന്ധത്തെയും മതിമൻ!കൈവെടിഞ്ഞുശാന്തവിൽഘനനായി* ജീവൻതാൻസംശാന്തനായ്സന്തതമാത്മാവിങ്കൽ മേവുകവേണം നന്നായ്സ്ഥിളങ്ങുംമണിപോലെ * പരമോദയന്മാരായ്പ്രബുദ്ധന്മാരായ്ചാരിത്രമുറ്റുന്നാത്മാരാമന്മാരായമഹാത്മാക്കൾ * പുരമേപാർത്തീടുകിൽചിച്ഛ്രാന്തരുന്മാരറിഞ്ഞീടുന്നമ്മേരുവെന്നപോലുള്ളവർ * മാനസംദൃശ്യഹീനമായ്ഭവിക്കുകിൽക്ഷീണമാനസനായോക്കുംചേരുന്നതേതവസ്ഥാ * ഓക്കുംവാസനവിട്ടുള്ളായവസ്ഥയെത്തന്നേ ജാഗ്രത്തിൽസുഷുപ്തിയെന്നോതുന്നവിപശ്ചിജ്ജനം * പാർത്ഥിവേശ്വരസൂനോ!സുഷുപ്തിയായീടുന്നോ രീസ്ഥിതിതന്നെനല്ലോരീസശക്തിയാലേ * അത്യന്തംപ്രൌഢയായിത്തീരുന്നോരുത്തമെ

ന്ന തത്വകോവിദന്മാരാൽപറയപ്പെട്ടീടുന്ന * ഇത്തൃഷ്ണാവസ്ഥയിങ്കല
വിനാശിനിയാകും സ്ഥിതിയെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടുകാന്ത ശീലത്വ
ത്താൽ * ആനന്ദമീനമാകുംപദമാന്ദാനന്ദ മുനമില്ലാത്തമഹാന
ന്ദമെന്നിവരണ്ടും * നീക്കിയയോഗിതൃഷ്ണാതീതമാംപദംഗതൻ മുക്ത
നെന്നിപ്രകാരംപറയപ്പെട്ടീടുന്ന * ജന്മഹേതുക്കളായ പാശങ്ങളായീ
ടുന്ന കർമ്മങ്ങൾമുതലായതൊക്കെയുമകന്നഹോ! * ദേഹേന്ദ്രിയാദി
കളിൽഞാനെന്നേറുതന്നീവണ്ണം മോഹത്താൽഭവിച്ചീടുമഭിമാന
ങ്ങളും നീങ്ങി * പൃഥ്വിയിൽമഹാത്മാവായ്വസ്തുക്കം മഹാശയ
നൽകൃഷ്ണരസാത്മികയായിട്ടു വിളങ്ങുന്ന * സത്തയെ പ്രാപിച്ചീടും
ധരിച്ചീടുകപാനീ യത്തിൽചേർന്നുള്ളതായസൈന്ധവഖണ്ഡംപോ
ലെ * ഹേരാമ! ജഡാജഡദൃഷ്ടികളുടെമദ്ധ്യേ പാരമാത്മികംത
ത്വംയാതൊന്നുഭവിക്കുന്ന * ഈതിനെത്തന്നെ ബൃഹദാരണ്യകാദിക
ളിൽ മതിമൻബ്രഹ്മവിധമായിട്ടൊല്ലീടുന്ന * പാരമാർത്ഥികംദൃശ്യദ
ർശനസംബന്ധത്തിൽ ചേരുംനല്ലനുഭൂതിമയമായീടുംസുഖം * യാ
തൊന്നാകുന്നസാരമായീടുമായതുതാൻ ബോധിക്കബ്രഹ്മമെന്നുപറ
യപ്പെടുന്നിതു * നളിനേക്ഷണ!ദൃശ്യദർശനസംബന്ധത്തി ലുളവാമ
നന്തമമായീടുംസുഖബോധം * ദൃശ്യസംവലിതമായീടുകിൽബന്ധമാ
കും നിശ്ലേഷമായതില്ലാതായീടിൽമോക്ഷമായി * രഘുനായക!ദൃശ്യ
ദർശനസംബന്ധത്തിൽ സുഖരൂപമായ്ഭവിച്ചീടുന്നോരനുഭവം* സുത
രാമാശ്രയിച്ചവാഞ്ഛനീസൈഷുപ്തിയാം സ്ഥിതിയെസ്സലോചന!നന്നാ
യിബുജിച്ചാലും * തൃഷ്ണതാമാന്ദ്യംകൊണ്ടീടുന്നതായതുതന്നെ തൃഷ്ണസ്വ
രൂപയായീടുന്നോരാദൃഷ്ടിയിങ്കൽ * മാത്രകണ്ടീടിലാത്മാസ്ഥൂലനല്ല
നുവല്ലാ പ്രത്യക്ഷനായിരിക്കുന്നവനല്ലന്യനല്ലാ * ചേതനനല്ലാക
ല്യാണാലയ!ജഡനല്ലാ ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടസത്തല്ലാസന്മയനല്ലാ *
നിർണ്ണയമഹംശബ്ദവാച്യനായപുനമ ല്ലന്യനല്ലേകനല്ലാകേളനേകനു
മല്ലാ * ഇന്ദ്രിയാശ്രയമായിദൃശ്യതാപാന്തമായി ടുന്നിതിക്കണ്ടീടുന്ന
ലോകമാസകലവും * രാഘവ!സർവ്വാതീതമാകുന്നിതാത്മതത്വ മാക
യാലതുതുല്യമാകയില്ലൊന്നിനോടും * രൈമത്തിലല്ലമോക്ഷംപാതാ
ളത്തിലുമല്ലാ രാമ!നീധരിക്കുകിബ്ഭ്രതലത്തിലുമല്ലാ * സർവ്വാശാസം
ക്ഷയത്തിൽചേതസ്സിൻക്ഷയംതന്നേ നിർവ്വാണമെന്നീവണ്ണംപറയ
പ്പെടുന്നിതു*മുകതിസിദ്ധിച്ചീടേണമെന്നുള്ളിൽചിന്തവന്നാൽ സദാ
രാമനസ്സുണ്ടായ്നീടുംമനനത്താൽ * ചേതസ്സുഭവിച്ചിതെന്നാകിലോ
സംസൃതിക്കു ഹേതുവായീടുംബന്ധംദൃഢമായ്ഭവിച്ചീടും * ആത്മാവു
സർവ്വാതീതനാകുന്നിതല്ലെന്നാകി ലാത്മാവുസർവ്വരൂപൻപ്രപഞ്ചനായി
രിക്കുന്ന * നിനച്ചാലെന്തുബന്ധംമോക്ഷമെന്തുരാമ! മനനംചെ
റുപോലുമില്ലാതെയാക്കീടുനീ * നിത്യവുമാത്മാരാമനായിപ്രശാ
ന്തനായി സ്വച്ഛചിത്തനായ്പൂരിപൂർണ്ണനായ്നിഷ്കാമനായ് * നിർവ്വി
കാരനായ്ദേഹാദ്യഭാവമറവനായി സംസാരസമുദ്രത്തിക്കടന്നുപ

നായി * ആത്മാവിൽവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചുള്ളവനായ സ
ന്മാന്യനൊന്നിനേയുംവാഞ്ഛിക്കയില്ലതെല്ലും * അനർത്ഥക്കൊട്ടം
കാട്ടിന്നുള്ളകോടാലിയായും നിനച്ചാലാനന്ദത്തിന്നുള്ളനൽപദമാ
യും * ശമമാംതരുവിൻറെനല്ലപൂങ്കുലയായു മമരുംനിരാശതനി
യ്യാശ്രുകയ്യൊണ്ടാലും * നന്നായിനൈരാശത്തെക്കയ്യൊണ്ടമാന്യ
ന്നഹോ! മന്നിടംമുഴവനുംഗോഷ്പമായീടുന്നു * മുന്നലോകവുംശ്രു
ദ്ധപുല്ലാകുന്നിതുപൊന്നും കന്നൊരുകോറിയാകുന്നിക്കുസമുടികയാം*
ഇന്ദുസുന്ദരവക്ത്ര!ശ്രീരാമ!ശമിത്തിൽനിന്നഹോ!വ്യതിരിക്തനായീ
ടുമാത്മാവിനെ * മങ്ങാതെകാണുന്നവനായീടുംവിവേകിതന്നംഗ
ങ്ങളരിഞ്ഞെടുത്തീടുന്നതായീടിലും * ഇതുമാഹാത്മ്യമേന്തീടുന്നോര
മ്മഹാശയനരിഞ്ഞീടുന്നതായിട്ടറിഞ്ഞീടുകയില്ലാ* മേദുരഗുണാംബു
ധേ!ക്ഷിച്ചുശക്കരതൻ സ്വാദഹോ!ദേഹത്തിങ്കൽവഹ്നികൊണ്ടൊ
രിക്കിലും * ഒന്നൊന്നായംഗങ്ങളെച്ഛേദിച്ചുകളകിലു മന്യഥാകരിക്ക
വാൻസാധിക്കാത്തതുപോലെ* ആത്മതത്വാവലോകമന്യഥാകരിക്ക
വാനാത്മനാനിരൂപിക്കിൽസാധിക്കയില്ലനുനം * അന്യപുരുഷൻ
തന്നിൽപ്രേമമേറീടുന്നോരു തനിതാൻഗൃഹകാര്യംനോക്കിക്കൊ
ണ്ടിരിക്കിലും * നൂതനസംഭോഗത്തിൽചേന്നീടുമാനന്ദത്തെ ച്ചേത
സിവിചാരിച്ചുകൊണ്ടീടുംസദാനേരം * എന്നതുപോലേശ്രുദ്ധമായുര
മായതത്വം തന്നിൽവിശ്രാന്തിയാണ്ടീടുനായുള്ളവനും*പുറമേവ്യവ
ഹാരയുക്തനായ് ഭവിക്കിലും പരമാംതത്വമുള്ളിലാസ്വദിച്ചീടുംസ
ദാ * നീയോക്കുപദാർത്ഥസംസർഗ്ഗമില്ലായ്കയാലുണ്ടായീടുംമനോലയ
മാകുന്നുവിമുക്തരുതാ * അയതുദേഹമുണ്ടെന്നാകിലുമില്ലെങ്കിലും മായ
മല്ലേതുംനിഷ്ഠാപന്നസംഭവിക്കുന്നു * ഗതസ്നേഹനായ്ജീവിക്കുന്ന
വൻജീവൻമുക്തൻ ക്ഷിതിയിൽസസ്നേഹനായ്ജീവിക്കുന്നവൻബ
ദ്ധൻ * ഈരണ്ടുവിധത്തിലുമല്ലാതെയായുള്ളവൻ ശ്രീരാമ!മുക്ത
നെന്നുചൊല്ലപ്പെട്ടുന്നിതു * മേലിൽവന്നീടുന്നതുംകീഴ്ക്കടക്കഴിഞ്ഞ
തു മാലോചിയാതെവർത്തമാനേനവർത്തിച്ചീടും * നിത്യവുമസംസക്ത
മാനസനായിജ്ജീവൻ മുക്തനായവൻചെയ്കകൊണ്ടീടുംസകലവും *
കേതനിൽകേതൻശാന്തൻശാന്തനിൽവുദ്ധനുദ്ധനിൽ വുദ്ധൻബാലരിൽബാ
ലൻതരുണൻതരുണരിൽ * ധൈര്യവാൻധീരന്മാരിൽദുഃഖധീദുഃഖിത
രിൽ ധീരധീപ്രാജ്ഞൻപുണ്യകീർത്തനൻദൈന്യഹീനൻ *ഉദിതാനന്ദ
നായീടുന്നവൻസുപ്രസന്ന മധുരൻസദാകാലംപേശലൻജീവന്മു
ക്തൻ * ആദിത്യബിംബംപാരംശീതളമായീടിലും ശീതാംശുബിംബ
മേറെച്ചൂടുള്ളതായീടിലും* വീതിഹോത്രനേറെനാളുംകീഴ്പ്പോട്ടുവച്ചായീ
ടിലുമേതുമേമഹാശയൻവിസ്മയിക്കുന്നില്ല* ഇക്കണ്ടീടുന്നതെല്ലാമേ
ക്കിൽചിദാത്മാവിൻ ശക്തികുറഞ്ഞുപോകുന്നതാണെന്നിങ്ങിനെനി
ത്യം * ചേതസ്സിൽചിന്തിക്കയാലാശ്ചര്യജാലങ്ങളിൽ കേതുകമൊ
ട്ടുമുണ്ടായീടാതെയീടുന്നു * ചാരിതൻപരിസ്പന്ദംകൊണ്ടുണ്ടാംമുഴി

യഹോ! വാരിയിൽനിന്നുവേറെയാണെന്നതോന്നുംവണ്ണം * രാഘവ!
ലോകാചിത്തസ്പന്ദത്തിൽനിന്നുവേറേ യാകുന്നുവെന്നതോന്നീടുന്നി
തെന്നറികനീ * സതച്ചരമാകാശത്തിൽപീലിയെച്ചലിപ്പുക്കിൽ മെയ
കുതികമണ്ഡലത്തെക്കണ്ടീടുന്നതുപോലെ * ഇല്ലാത്തജഗത്തിനെ
ച്ചിത്തസ്പന്ദത്തിനാലി ങ്ങുള്ളതായിട്ടുകണ്ടുകൊണ്ടീടുന്നിതുസാധോ! *
പാഥോജായതനേത്രൻശ്രീരാമചന്ദ്രൻമുനി നാഥനോടുനേരംചോ
ദിച്ചാനിപ്രകാരം * ബന്ധമെന്തഹോ! ചിത്തംസ്പന്ദിച്ചുകൊണ്ടീടുവാ
നെന്തിനാൽ ചിത്തസ്പന്ദമില്ലാതെയായീടുന്നു? * ചിത്തത്തിൽസ്പന്ദമി
ല്ലാതാക്കീടുന്നതിന്നേറ്റം വിസ്തരിച്ചായതപ്പോടരുളിച്ചെയ്യേണമേ *
കേട്ടാലുംഭഗവാംബുധേ!നീയെന്നിങ്ങിനെമുനി ശ്രേഷ്ഠനുനേരംരാമച
ന്ദ്രനോടോതീടിനാൻ * വെളുപ്പെങ്ങിനെയാണുമഞ്ഞിന് ശ്രീരാമച
ന്ദ്ര! തിലത്തിൽതൈലമുവംപാത്തീടിലെപ്രകാരം * നന്നായിട്ടരി
ച്ചീടുകയതുപോലേചിത്ത സ്പന്ദങ്ങൾക്കല്പംപോലുംഭേദംകാണുക
യില്ലാ * ചിത്തത്തെനാശമാക്കീടുന്നതിന്നുപായങ്ങളുത്തമന്മാണാം
ബുധ!രണ്ടുണ്ടെന്നറികനീ * യോഗമെന്നതുംജ്ഞാനമെന്നതുമായീ
ടുന്നു യോഗമായതുചിത്തവൃത്തിതൻനിരോധമാം * മാനസേധരി
ച്ചുകൊണ്ടീടുകരാമ!ജ്ഞാന മാനന്ദമായിട്ടൊക്കെക്കണ്ടുകൊള്ളുന്നതു
തേ * രാഘവ!പ്രാണസ്പന്ദമാകുന്നുമാനസമെന്നാഗരഭ്രഷണന്മാ
രായുള്ളോരോതീടുന്നു * പ്രാണനെത്തടഞ്ഞുകൊണ്ടീടുന്നതായീടുകിൽ
മാനസമുപശാന്തമായ്ഭവിച്ചീടുന്നതും * ചിത്തചാഞ്ചല്യമൊട്ടു
മില്ലാതെയായിവന്നാ ലിത്തിരിവാമില്ലാസംസാരംനശിച്ചീടും * ഓ
ത്താലുംമഹാമതേമാത്താണ്ടനസ്സമിച്ചാൽ പാത്തലത്തിങ്കലുണ്ടാ
യീടുമോവ്യവഹാരം * ഇന്ദീവരാക്ഷനിന്ദുസുന്ദരവക്ത്രൻരാമ നന്നേ
രംമുനീന്ദ്രനോടീവണ്ണംചോദ്യംചെയ്യാൻ * ഇന്നവണ്ണമെന്നറിഞ്ഞീ
ടുവാൻസാധിക്കാത്ത വണ്ണമെപ്പൊഴുംഭോഗമായീടുംഹേതുത്തികൾ *
സഞ്ചാരംചെയ്തീടുമിപ്രാണാദിവായുക്കൾതൻ ചാഞ്ചല്യമെപ്രകാര
മില്ലാതെയാക്കീടുന്നു * ഇത്തരംശ്രീരാമൻതൻചോദ്യംകേട്ടതിമാത്രമുൾ
ത്താരിൽപ്രീതിയോടുമോതിനാൻമുനീശ്വരൻ * ശാസ്ത്രംസജ്ജനസം
ഗംവൈരാഗ്യംപരംസമാ ഭ്യാസമെന്നുള്ളോരുനല്ലുപായങ്ങളാ
ലേ * ഒന്നാമതായിട്ടുസംസാരവൃത്തികളിൽതോന്നീടുമനാസ്ഥ
യുക്താർഢ്യമുണ്ടായിടുമ്പോൾ * നന്നായിച്ചിരമൊരേമാതിരിയുത്ത
മിച്ചീടുന്നതായുഞ്ഞായ്ക്കുത്തമായീടുധ്യാനത്തിനാൽ * ചേതന
താകുമേകതത്വത്തിൻഘനാഭ്യാസം കാരണംപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യം
മാറീടുന്നു * പൂരകാദിയാംപ്രാണായാമംചെയ്യുന്നാറാംതോർഢ്യം പേരു
ഭ്യാസത്തിനാലുത്സാഹമാനന്ദാരം * ഏകാന്തത്തിങ്കൽവാണുചെയ്യു
കൊണ്ടീടുധ്യാന യോഗത്താൽപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീടുന്നു *
ബോധിച്ചുകൊണ്ടിടോങ്കാരാദ്യാരണാന്തത്തിങ്കൽ ജാതമായീടും
നാദതത്വാനുസന്ധാനത്താൽ * നന്നായ്ബഹിർമ്മുഖിയാംമാനസ

വൃത്തിനിങ്ങു മനോരംപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * നിനനാ
യോക്കസൂക്ഷ്മജഡപാശുപേണലംബ മാനമായിട്ടുമാംസഖണ്ഡത്തെ
പ്രയത്നത്താൽ * നാക്കിനാൽനീക്കീട്ടുപരന്ധ്രത്തിൽപ്രാണൻതന്നെ
ചേർക്കുകിൽപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * നാസാഗ്രംതൊട്ടുപ
ന്നുരണ്ടംഗുലമുള്ളശൂന്യാ കാശത്തിൽവൃത്തിജ്ഞാനമൊക്കയുമടങ്ങു
മ്പോൾ * ലോകത്തിലെങ്ങുംശ്രുതകീർത്തിയെപ്പരത്തുന്ന രാഘവ!പ്രാ
ണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * നേരേനീധരിച്ചാലഭ്യാസംനിമിത്ത
മായ് ശ്രീരാമപ്രാണവായുസുഷുമ്നാമാർഗ്ഗത്തുടേ * ഷോഡശാരമായ്വി
ശുദ്ധാഖ്യമാംചക്രത്തെയോ കോടക്കാർവർണ്ണബ്രഹ്മരന്ധ്രമായതിനേ
യോ * ചൊൽക്കൊള്ളമനാഹതാഹ്വയമാംപാദശാര ചക്രമായ
തിനെയോനന്നായിപ്രാപിച്ചുഹോ!* വൃത്തിജ്ഞാനത്തെയൊക്കട്ടുര
വേവെടിയുമ്പോ ളുതൃത്ഥംപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * ദ്രുയുഗ
മധ്യേത്തിങ്കൽതാരകാലോകംശാന്തമായടൻസവികല്പജ്ഞാനമങ്ങസ്ത
മിച്ചാൽ * ലോകത്തിലെങ്ങുംശ്രുതകീർത്തിയെപ്പരത്തുന്ന രാഘവ!പ്രാ
ണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * ഉരംത്തടത്തിങ്കൽപെട്ടന്നതടവിച്ചുള്ള
ബോധ മത്യന്തമുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടഹോമഹാമതേ! * അല്പവുംവികല്പ
മെന്നുള്ളതില്ലാതെയായാൽ ക്ഷിപ്രമിപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ട
ന്നു * അനഘ!ചിരംമെയ്നംകയ്യൊണ്ടയോഗീന്ദ്രന്റെ മനസാ
നിതാന്തമുള്ളാകാശഭാവനയാൽ * ഉണ്ടാകമറവാനമായീട്ടംമ
നോധ്യാനം കൊണ്ടുമിപ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * പ്രയ
പായങ്ങളാലുമങ്ങിനെനാനാവിധാ ചായ്പ്പുപ്രകൃതങ്ങളാകമനോ
പായങ്ങളാലും * ലോകത്തിലെങ്ങുംശ്രുതകീർത്തിയെപ്പരത്തുന്ന രാ
ഘവ!പ്രാണവായുചാഞ്ചല്യംമാറീട്ടന്നു * ഉരംക്കടത്തിങ്കൽധരി
ച്ചീടുകസാധോ! യോഗ യുക്തികളിവയെല്ലാംനന്നായഭ്യാസ
ത്താൽ * ഭാഗ്യവാനായീടുന്നയോഗിക്കുസംസാരത്തെ നീക്കാനുള്ള
പായങ്ങളായിട്ടതീന്നീടുന്നു * അഭ്യാസത്തിനാൽപ്രാണസ്പന്ദമില്ലാ
തെയായാലത്തുതകീത്തേ!ചിത്തംപ്രാപിക്കുംവിശ്രാന്തിയെ * പേ
തസ്സുവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടാൽപിന്നീടേയുംസംശയമില്ലാ
നിർവ്വാണംശേഷിച്ചീടും * വനജായതനേത്രൻശ്രീരാമചന്ദ്രനപ്പോൾ
മുനിനായകനോടുചൊല്ലിനാനിപ്രകാരം * യോഗസ്ഥയേകതനായമ
ത്തന്റെചിത്തംനാശമാകുന്നതിനവണ്ണമെന്നുള്ളതറിഞ്ഞുഞാൻ *
നന്നായിജ്ഞാനത്തെയുമതുംചെയ്യേണമിപ്പോളെന്നതുകേട്ടുമോദി
ച്ചോതിനാൻമുനീശ്വരൻ * ആത്മാവുതന്നേജഗത്താക്കയുമെന്നീ
വണ്ണമാത്മനിനിശ്ചയിച്ചീട്ടുള്ളപൂർണ്ണതന്നെ * സുമതേ!പരമാർത്ഥ
മിതപ്പെന്നുള്ളതുംക്രമത്തിൽകൽനന്നായ്സാന്ത്വമന്ധരിക്കനീ *
ഇക്കാണുംഘടപടകാരചടാത്മവുന്ദശക്തികളുത്മാവുതാൻവേ
റെയാതൊന്നുമില്ലാ * എന്നുള്ളനിശ്ചയംതാൻശീലിയായുള്ളബോധ

മെന്നിന്ദീവരേക്ഷണ! നന്നായിരിക്കുന്നീ * ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടാഭി
യന്തങ്ങളില്ലാത്തൊരു ബോധസ്വരൂപൻപരമാത്മാവുവിളങ്ങുന്നു *
ഇത്തരമുള്ളതായതല്ലൊരുനിശ്ചയത്തെ സ്സുതുക്കംസമ്യക്ജ്ഞാന
മെന്നേവംചൊല്ലീടുന്നു * ഒക്കയുമാത്മാവുതാൻതോന്നാതോന്നങ്ങളതു
ള്ളിൽക്കാമ്പിൽനിരൂപിച്ചുകണ്ടീടിലെങ്ങുമാകുന്നു *ബന്ധമെന്നതുംമോ
ക്ഷമെന്നതുമെങ്ങുമാകുന്നബന്ധമെന്തുള്ളൂഖേദിച്ചീടുവാൻമഹാമതേ!*
തോന്നിട്ടൊന്നല്ലദൃശ്യംതോന്നിട്ടൊന്നല്ലവിത്തംനേരായിവിജൃംഭിച്ചീടുന്നി
തിബ്രഹ്മമാത്രമെന്നേ * ഏകമാംപരബ്രഹ്മമത്രെയാണഖിലവും രാഘ
വ!മോക്ഷമേതുബന്ധമേതാലോചിച്ചാൽ * സ്ഥൂലമായ്സ്ഥൂലതമ
മായിരിക്കുന്നതെല്ലാം നീലനീരദവർണ്ണ!ബ്രഹ്മമാണറികനീ * നിർണ്ണ
യംരണ്ടെന്നുള്ളതില്ലഹോ!സ്വയംപരിപൂർണ്ണനായീടുംപരമാത്മാവാ
യ്തോന്നിച്ചാലും * സുന്ദരാനന!രാമ!വസന്തംകല്പകാഗ്രമെന്നിവയുടെ
രൂപംനന്നായിട്ടാലോചിച്ചാൽ * അല്പമെങ്കിലുംഭേദംകാണുകയില്ല
ഹോ!സങ്കല്പമെന്നുള്ളതോർത്തുകണ്ടീടിലെങ്ങുമാകുന്നു * ലോകത്തിലു
ള്ളതായപദാർത്ഥങ്ങളെല്ലാറ്റിന്നും രാഘവ!ചിദാഭാസൻതന്നിക്കുംനിരൂ
പിച്ചാൽ * ആദിയിങ്കലുമന്ത്യത്തിങ്കലുംസംശാന്തമാം യാതൊരുരൂ
പംനാശരഹിതംഭവിക്കുന്നു * സാദരംമഹാജനമനഹംവാഴ്ത്തീടുന്ന
വീതകന്മഷബുദ്ധേ!തന്മയനായീടുനീ * പരിച്ചുജരാമൃത്യുവിഭ്രമവു
ണ്ടെന്നാലും ഹേരാമചന്ദ്ര!മൈഥിലീഭേദങ്ങളാലും * ചേരുന്നചിത്തങ്ങ
ളാലാത്മാവൃത്തികളാൽ വാരിധിയെന്നപോലെബുദ്ധാസ്സൂരിക്കുന്നു *
ശുദ്ധമാത്മാനമന്തർമ്മുഖിയായിട്ടുംധീയാ നിത്യമാലിംഗ്യവാഴ്മാത്മ
രാമനെയഹോ! * ഭോഗമേതുമേബന്ധിച്ചീടുവാനെന്നുംമതി യാക
യില്ലിന്ദീവരലോചന!ധരിക്കുനീ * നന്നായിവിചാരത്തെച്ചെയ്കൊ
ണ്ടവനായ ധന്യൻറെമാനസത്തെഭോഗാദിശത്രുവൃന്ദം * ഭേദിപ്പിക്ക
കയില്ലാപൊറുമേരാമ!മന്ദ വാതമദ്രിയെച്ചലിപ്പിക്കുവാൻമതിയാ
മോ? * നാനാതപംചെയ്കുന്നസങ്കല്പങ്ങളിലഹോ! നാനാതപമാന്തര
ത്തിൽവസ്തുവിന്നേതുമില്ലാ * തിരയുംനുരകളുംബുൽബുദങ്ങളുംമറ്റു
ചിറയിൽകാണുന്നവയൊക്കയുംജലംതന്നെ*രാകേന്ദുമാരുവക്ത്ര!നീ
ധരിച്ചീടുകേവമേകനിശ്ചയമയനാകിയപുരുഷൻതാൻ * തത്വത്തെ
ത്തുരിയായിട്ടറിഞ്ഞമഹാശയൻ മുക്തനെന്നോതീടുന്നതവനെത്തന്നെ
രാമ!*ഇനിഞാൻമോക്ഷമാർഗ്ഗംവേറെയുമൊന്നുമൊല്ലാം വനജായത
നേത്ര!ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടാലുംനീ * വിന്ധ്യാദ്രികന്ദരത്തിൽവീതഹവ്യാഖ്യ
നായി വന്തപസ്സെഴുമൊരുമാമുനിവാണുമുന്നം * കർമ്മകാണ്ഡത്തി
ലേറെനാൾപയ്യുമാൻവാഴ്മമമ്മുനികുലേശ്വരനാധിവ്യാധികളേയും*
ഘോരസംസാരത്തെയുംനൽകീടുംക്രിയകളിൽ പാരമുദ്വേഗമാൻ
കൊണ്ടിതുകാലത്താലേ * നിർവ്വാണംനിർവ്വികല്പമായീടുംസമാധിക്കായ്
സർവ്വകർമ്മങ്ങളേയുംദൂരവേസത്യജിച്ച * തന്നുടെപർണ്ണശാലയ്ക്കുള്ളിൽ
ചെന്നഹോ!മഹാമാന്യനമ്മുനിവരൻമാൻതോലുവിരിച്ചുതായ് * ശ്രു

ലോമായ് സമമായീടുന്നനല്ലാസനത്തിൽ ബദ്ധപദ്മാസനനായ് സാ
ധുസംസ്ഥിതിചെയ്യ * അപ്പമാനസനായമാമുനിനന്നായ്യാദ പശ്ചി
മഭാഗങ്ങളിൽകൈവിരൽവെച്ചീടിനാൻ * ഉള്ളിലുംപുറമെയുംചേ
ന്നീടുംവിഷയങ്ങ ളെല്ലാംക്രമത്തിലില്ലാതാക്കീടുന്നവനായി * മന്ദം
ദിഗപിക്കീണ്ണമായീടുന്ന മാനസത്തെ സ്സുന്ദരാനന! സംഹരിച്ചീടു ത
പോധനൻ * ചിത്തംനൽസ്ഥിരതയെപ്രാപിപ്പാൻകൊതിച്ചുകൊ
ണ്ടുദ്യോഹമനന്തരംചിന്തിച്ചാനിപ്രകാരം * തരുംപ്രത്യാഹൃതമാകി
ലുംമനസ്സഹോ! ചെറുതുംസ്ഥിരതയെപ്രാപിച്ചീടുന്നതില്ലാ * ഓള
ത്തിലകപ്പെട്ടുതായുള്ള പണ്ണമെന്ന പോലെയങ്ങിനെകിടന്നലഞ്ഞീട്ട
ന്നുപാരം * ഘടത്തെയുപേക്ഷിച്ചപടത്തെപ്രാപിക്കുന്ന പടത്തിൽ
നിന്നുപിന്നെമറെറാന്നിൽചാടീടുന്ന * വാനരംമരങ്ങളിലെന്നപോ
ലത്ഥങ്ങളിൽ മാനസമനാരതംസഞ്ചരിച്ചീടുന്നിതു * നിനച്ചാൽനേ
ത്രം മുതലായുള്ളീയിന്ദ്രിയങ്ങളം മനസ്സിന്നുള്ള പഞ്ചോരങ്ങളായീടു
ന്നു * പാതാളത്തിനുമാകാശത്തിനുംപരസ്പര മേതുംസംബന്ധമില്ലാ
തിരിക്കുന്നതുപോലെ * ഒന്നോത്താലാത്മാവിനുംചക്ഷുരാദികൾക്കു
മി ല്ലന്യോന്യമല്പംപോലും സംബന്ധമെന്നതുനം * തെണ്ടിയായ്
ചാവുംകനായ്ഭിക്ഷയുണ്ണാലുദിക്കും മണ്ടുന്നമാനസമേ!നീസദാലോ
കങ്ങളിൽ * അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞുറവലയുന്നതുകൊണ്ടു ഫലമില്ലല്ലും
പോലുമെന്നതുധരിച്ചാലും * ചേതനമാകുന്നഞാനെന്നുള്ള വാസന
തേ ചേതസ്സേ!സത്യമൊട്ടുമില്ലാത്തതായീടുന്നു * അത്യന്തഭിന്നങ്ങളാം
ചിന്മനസ്സുകൾക്കൈക്യ മെത്തുകില്ലൊരിക്കലുംഹേശഠ!ധരിക്കനീ *
ജീവൻഞാനെന്നുള്ള ഹങ്കാരദുർമ്മതിവൃഥാ താൻവിചാരിച്ചു കാങ്കി
ലില്ലസന്ദേഹമേതും * ദൂരെസ്സന്ത്യജിക്കവൻഞാ,നിവൻഞാനെന്ന
ഹങ്കാരത്താലിയന്നീടും സംഭ്രമംചേതസ്സേ!നീ * മിത്ഥ്യയാണിതു
ദുഃഖമുണ്ടാക്കീടുന്നതേ സത്യമില്ലിതിലൊട്ടുംചിത്തമേ!ധരിക്കനീ *
അവിചാരണമെന്നതാകുന്നുനിൻെറരൂപം രവിവന്നുദിച്ചീടിൽധ്വാ
ന്തമെന്നതുപോലെ * നന്നായിവിചാരമൊന്നുണ്ടായിവന്നീടുകിൽ
സന്ദേഹമേതുമില്ലാനീനശിച്ചീടുംദൃതം * മൂന്നുകാലത്തുമനുഭൂപനാ
യീടുംനിനക്കിന്നിമേലെന്നുമനസ്സേ!സ്വസ്ഥിസംവേചിച്ചീടും * പരമാന
ന്ദമാന്നേൽശാന്തനായ്യുന്നീടിനേൻ പുരാഭോഗ്യത്താലഹംവിഗതജ്വര
നായേൻ * അധുനാനന്നായ്യുദ്ധരൂപമായീടുമാത്മ പദമായതിലഹോ
സ്ഥിതനായീടുന്നഞാൻ * ഭോവാനജൻചിദാത്മകനായീടുന്നവൻ
സകലംസാക്ഷിതേചനചെയ്യുകൊണ്ടീടുന്നിതു * ഹാ!കഷ്ടംവിചാരി
ച്ചാലിന്ദ്രിയങ്ങളേ!നിങ്ങളാകലന്മാരായ്ഭവിച്ചീടുന്നുനിരർത്ഥകം * പ
ന്നഗങ്ങളിൽനിന്നുഭീതനാംപാന്ഥൻതാനും ചണ്ഡാളന്മാരിൽനിന്നു
വിപ്രനുമെന്നപോലെ * ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽനിന്നുപിന്മാതുമനാമയ മി

ന്നോത്താൽബഹുരേവത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * സങ്കല്പംകൊണ്ടുത
ന്നെസങ്കടമുണ്ടാകുന്ന സങ്കല്പമില്ലാതെകണ്ടായീടിൽമോക്ഷമായി *
സാധോ! വാസനയൊട്ടുമില്ലാത്തമുനികല നാഥനദ്ദേഹമേവംനിൎണ്ണ
യിച്ചനന്തരം * ഇന്ദ്രിയങ്ങളെച്ചെറുംവലിച്ചീടാതെയാക്കി തന്നു
ടെമാനസത്തെത്താൻബലാലൊതുക്കിനാൻ * നന്നായിക്കത്തിക്കാ
ഷ്ടുമൊക്കെയുംദഹിപ്പിച്ച പിന്നീടവഹ്നി, തന്നിലടങ്ങുന്നതുപോലെ *
അമ്മഹാത്മാവുതൻറെപ്രാണസന്തതിയഹോ! സന്മതേ! പിന്നെക്ര
മാലടങ്ങിയുള്ളിൽതന്നെ * ദൃഷ്ടികർമനാസാപ്രാന്തസൂക്ഷ്മദൎശനത്തി
നാലൊട്ടുവിരിഞ്ഞതായസാരസംപോലെയായി * ഗാത്രവുംമസ്തക
വുംകഴുത്തുംസമംകല്പാൽ തീർത്തപോലെയും ചിത്രംപോലെയുമായി
ത്തീർന്നു * ധന്യനാംവീതഹവ്യൻകഴിച്ചാനിപ്രകാരം മന്വന്തരസംഖ
സ്രമൊരുനാഴികപോലെ * ഏറെറവുംമഴപെയ്തിട്ടൊരുകാലം
കൊണ്ടു ചേറിലമ്മുനീന്ദ്രൻറെവിഗ്രഹംമുങ്ങിപ്പോയി * മന്വന്തരവ
ഷ്മമേവംകഴിഞ്ഞിട്ടുണർന്നപ്പോൾ തന്നുടെദേഹംമണ്ണിന്നുള്ളിലായ് ച
മകയാൽ * ഇളകീലൊട്ടുംസ്വരന്ധ്രങ്ങളുടെകയാൻ ജലജേക്ഷണ!
പ്രാണസ്പന്ദവുംഭവിച്ചീലാ * തന്മനോരൂപിണിയാംകല്പനവ്യക്താ
രികൽ സന്മതേ! ജന്മാന്തരപ്രൌഢിയെപ്രാപിച്ചുടൻ * വ്യക്തടെ
ത്തികൽതന്നേസ്വപ്നമെന്നതുപോലെയിത്തരമനുഭവിച്ചീടിനാനോ
രോന്നഹോ! * സുതരാംഭംഗിചേൎന്നകൈലാസകാനനത്തിൽ കദം
ബദ്രുമത്തിൻറെകീഴിലാസ്തീതഹവ്യൻ * നൂറുവത്സരം മഹാമുനിയാ
സ്ഥാണതായും നൂറാണ്ടുപിന്നെവിദ്യാധരനാസ്ഥാണതായും * നന്നായി
ട്ടബ്ദയുഗംസ്വർഗ്ഗത്തിൽസുരവൃന്ദ വന്ദ്യനായീടുംശമീപതിയാസ്ഥാണ
തായും * ആമോദംപാരമാൎന്നുകൊണ്ടൊരുകല്പകാലം സോമചൂഡ
ൻറെഭ്രൂതമായിട്ടുവാണതായും * കണ്ടുകൊണ്ടിതുപിന്നീടൊരുകാല
ത്തുതൻറെ പണ്ടത്തെജന്മങ്ങളെയൊക്കെയുമാലോചിച്ചാൻ * നി
ശിച്ചുശരീരങ്ങളൊക്കെയും സന്ദർശിച്ച നശിക്കാത്തതായുണ്ടു വീതഹ
വ്യാഖ്യദേഹം * അക്കളേബരത്തിനെച്ചിക്കന്നുചേറിൽനിന്നു പൊ
ക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗമുൾക്കാമ്പിലേവമോർത്താൻ * ഇക്കളേബരത്തിനെ
ക്കർദ്ദമത്തിങ്കൽനിന്നു പൊക്കീടുന്നതിനായിട്ടുനക്കെക്കണ്ടീടേണം *
അങ്ങുതൽപാർശ്വഭാഗത്തിങ്കലായ് നിന്നീടുന്ന പിംഗളൻനിശ്ചയാ
സംപൊക്കീടുംമമദേഹം * ഇത്തരമോർത്തുവായുരൂപമായ് മുനിവരൻ
സത്വരംപുഷ്കരദേഹത്തെക്കയ്യാണ്ടുമഹാ! * ചെന്നിതുമാത്താ
ണ്ഡൻറെചാരത്തുനേരംമുനി വന്നകായ്ത്തെനന്നായറിഞ്ഞുടിവാക
രൻ * പിംഗളൻതന്നെനോക്കീട്ടമുനികളേന്ദ്രനുള്ളിംഗിതമാശുസാ
ധിപ്പിക്കുവാൻനിയോഗിച്ചാൻ * പിന്നെപ്പിംഗളനോടുമൊന്നിച്ച
സ്സൂക്ഷ്മദേഹം ചെന്നിതുവിന്ധ്യാദ്രിതൻകന്ദരത്തിങ്കൽദൃതം * മണ്ണാ
തെനഖണ്ഡംകൊണ്ടുഴിയെക്കഴിച്ചിട്ട പിംഗളൻ വീതഹവ്യദേഹ

ത്തെയെടുത്തിതു * പിന്നെയാവീതഹവ്യൻതന്നുടെപുഷ്ടകം ന
ന്നായിസ്ഥൂലമായദേഹത്തിൽപ്രവേശിച്ച * സരസംനഭോമാർഗ്ഗംപി
ഗളൻ പ്രാപിച്ചിതു സരസ്സിൽസ്നാനംചെയ്വാൻ മുനിയുംപോയീടി
നാൻ * സ്നാനംചെയ്താദിത്യനെപൂജിച്ചവീതഹവ്യൻ സാനന്ദംമുന്നെ
പ്പോലെപിന്നെയുംവിളങ്ങിനാൻ * മൈത്രിയുംസമതയുംപരയായീ
ടുന്നോരു ശക്തിയുംസൽപ്രജ്ഞയുംമോദവുംകരുണയും * ശ്രീയുംചേ
ന്നഹോ! സച്ചിസംഗവിമുക്തചിത്ത നായുള്ളമുനീശ്വരൻ വിന്ധ്യ
ശൈലത്തിലുള്ള * നല്ലൊരുതരംഗിണിതന്നുടെതീരത്തിങ്കൽ കല്യാ
ണസിന്ധോ!നന്നായ്ക്ഷിച്ചുബഹുകാലം * പിന്നെയുമൊരുകാലത്ത
മ്മഹാമുനീശ്വരൻ നന്നായിട്ടുപ്രകാരംചേതസാനിരൂപിച്ചാൻ *
ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയെല്ലാം മുമ്പെഞാനൊതുക്കിനേ നിന്നിമേലിനിക്കാ
ലോചിപ്പതിന്നൊന്നുമില്ലാ * അസ്തിനാസ്തീതിഭേദദൃഷ്ടിയെസ്സമൂലം
ഞാൻ സതപരംനശിപ്പിച്ചുശേഷിച്ചചിന്മാത്രത്തിൽ * മങ്ങാതിങ്ങ
നബദ്ധാസന്ധാനനായിട്ടിരി ശൃംഗമെന്നതുപോലേസർവ്വദാവാണീട്ട
ന്നേൻ * ഉദിതൻപാക്കിലസ്തംഗതനായവൻപോലെ യുദിതൻപോ
ലെയസ്തംഗതനായിരിപ്പവൻ * ഞാൻസദാസച്ഛ്രുതയെപ്രാപിച്ചു
സമരസാഭാസനായ് സമനായിവത്തിച്ചുകൊണ്ടീട്ടുന്നേൻ * ഞാന
ഹോ!പ്രബുദ്ധനെന്നാകിലും സുഷുപ്തിസ്ഥൻ തുനംഞാൻ സുഷുപ്തി
സ്ഥനാകിലുംപ്രബുദ്ധനാവാൻ * അമ്പിലനഭഹംതുയ്യമാലംബിച്ചുകതാ
രിൽ സ്തംഭിതസ്ഥിതിയായിവത്തിച്ചുകൊണ്ടീട്ടുന്നേൻ * അതൃന്തംമ
ഹാത്മാവായീട്ടുന്നവീതഹവ്യ നിത്തമോത്താരുദിനംവാണിതുസമാധി
യിൽ* ഉറങ്ങിക്കിടന്നോരുപാന്ഥനെന്നതുപോലെ ത്വരിതംപിന്നെ
പ്രാപിച്ചീടിനാൻപ്രബോധത്തെ * സിദ്ധാനാംമുനീന്ദ്രനാജ്ജീവന്മു
ക്തതയോടും ധാത്രിയിൽബഹുകാലംവിഹരിച്ചിതുപിന്നെ * നല്ലതാ
യീടുന്നതും പിഞ്ഞയായീടുന്നതും കൊള്ളുകെന്നതും കളഞ്ഞീടുകയെ
ന്നുള്ളതും * സംക്ഷയിച്ചിതുതദാവീതഹവ്യൻറെചിത്ത മില്ലയുമനി
ല്ലയുമില്ലാത്തതായിത്തീന്നു * അംബുജേക്ഷണ!ജന്മകർമ്മണാംസീമാ
ന്തമായ് നന്മയിൽഭവസംഗസന്ത്യാഗരൂപമായ * പൊല്ലെഴുംവിദേ
ഹകൈവല്യത്തെപ്രാപിക്കുവാൻ കല്യനായീടുംമുനിനായകനാലോ
ചിച്ചുവാൻ * അദ്രികന്ദരംപ്രാപിച്ചൊരുനാളുമുനീന്ദ്രൻ ബഹുപത്മാ
സനനായ്ചെന്നഞാൻചൊന്നാനേവം * ആശ്ചര്യരാഗമേ!നീരാഗതാ
നീപ്രാപിച്ചാലും ദ്വേഷമേ!നിർദ്വേഷതപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടാലുംനീ.
നിങ്ങളോടൊരുമിച്ചുകൊണ്ടുഞാനതിമാത്ര മിങ്ങഹോ!ബഹുകാലം
ക്രീഡിച്ചുകൊണ്ടിടിനേൻ * അല്ലയോഭോഗങ്ങളേ!മൂന്നുലോകത്തുമേ
റ്റം ചൊല്ലാൻതുള്ളൊരുനിങ്ങൾക്കായ്ക്കൊണ്ടുനമസ്കാരം * ലാളക
ന്മാരാലിഹബാലകനെന്നപോലെ ലാളിതൻനിങ്ങളാൽഞാൻവളരെ
ജന്മങ്ങളിൽ * പരമാനന്ദോപമായീടുംമോക്ഷത്തേയും മറപ്പിച്ചോ

രുസൌഖ്യത്തിന്നിതാനമസ്കാരം * എന്നെനീയതിമാത്രംതപിപ്പി
ച്ചീടുകയാൽ നന്നായ് ഞാനാത്മാവിനെദുഃഖമേ!തേടീടിനേൻ * അ
കയാലീമാർഗ്ഗത്തെക്കാട്ടിത്തന്നതുനീതാ നാകന്തുരുതുല്യനായതേന
മസ്കാരം * വളരെക്കാലമിഷ്ടനായകായമേ!നിന്നെ ക്കളഞ്ഞീടുന്നേ
നാത്മവിജ്ഞാനംകയ്ക്കൊണ്ടിപ്പോഴം * അനുപഹംമുക്തിക്കായ്ക്കൊ
ണ്ടുദ്യമംചെയ്തിട്ടുനീ തന്നെയാകുന്തുനിന്നെനശിപ്പിച്ചതുന്തുനം * ഞാ
നഹോ!പ്രശാന്തനായ് നിന്നെക്കൈവെടിയുമ്പോഴം ദീനയായ് മട
ച്ചേകാകിനിയായീടുന്നനീ * ഖേദിച്ചീടാതെകണ്ടുവാണുകൊള്ളേ
ണമെന്റെ മാതാവേ!തൃഷ്ണേ!നിന്നെവന്ദനംചെയ്തീടുന്നേൻ * മംഗ
ലംനൽകേണമേകനിയേണമേഭവാൻ മങ്ങാതെകാമദേവ!ഞാൻശ
മംപ്രാപിക്കുന്നേൻ * നരകങ്ങളിൽനിന്നുപണ്ടെന്നെക്കരകേറ്റി സ്സ
രസംസ്പർശത്തിങ്കൽചേർത്തോരുസുകൃതമേ! * നന്ദികയ്ക്കൊണ്ടുപാരം
മാഹാത്മ്യമേറീടുന്ന നിന്നെഞാനിതുകാലംവന്ദനംചെയ്തീടുന്നേൻ *
മൽപ്രിയസഹോദരന്മാരാകുംപ്രാണങ്ങളേ! യിപ്പോഴംഞാൻപിരിയു
ന്നേൻനിങ്ങളംനന്നായിരിപ്പിൻ * ഉഴംന്നടത്തിങ്കലോരോന്നിത്തരം
വിചാരിച്ച സ്വതന്ത്രംസങ്കല്പവുമേഷണാത്രയമതും * ദൂരവേനീക്കിപ്രാ
പ്തഭൂമികൻവീതഹ്യൻ പാരമുച്ചത്തിലുച്ചരിച്ചിതുപ്രണവത്തെ *
ചെന്താമരാക്ഷ!സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മങ്ങളായിബ്ബാഹ്യാ ഭ്യന്തരങ്ങളായ് സങ്കല്പ
ങ്ങളാൽവന്നവയാം * മൂന്നുലോകത്തുമുള്ള സർവ്വഭാവങ്ങളേയും മാന്യ
നായീടുന്നോരമ്മാമുനിസന്തുജിച്ച * പ്രണവാവസാനമായ് നീണ്ട
തായീടുന്നനൽ ധ്വനിയാംസൂത്രത്തോടുമൊന്നിച്ചാമഹാശയൻ * ഇ
ന്ദ്രിയവിഷയസംഘാതത്തെയുപേക്ഷിച്ചാൻ * നന്നായിസ്സമീരണൻ
ഗന്ധത്തെയെന്നപോലേ * ബോധിച്ചീടംബരത്തിലെന്നതുപോലെ
പ്രതി ഭാതമായീടുംതമോമാത്രതെയനന്തരം * ഉഴംന്നാരിലുദിച്ചീടു
മല്പകോപത്തെനല്ല ബുദ്ധിമാനെന്നപോലെസ്വതന്ത്രംനീക്കീടിനാൻ *
പിന്നെനൽത്തേജസ്സുണ്ടായ്വന്നതായതിനേയും നന്നായിവിചാരിച്ച
നീക്കിനാൻ ദൃതതരം * തമസ്സുംപ്രകാശവും രണ്ടുമില്ലാതെകണ്ടായ്
ചമഞ്ഞുതദാചാരുസാരസവിലോചന! * തൃഷ്ണാതീതയായീട
ന്നോരായവസ്ഥയെ സ്സുഷുണ്ണാംബുധേ!നന്നായ്മനസാസമ്പ്രാപിച്ച *
അമനസ്സിനെശ്ശുഷ്കപുല്ലിനെയെന്നപോലെ യാമുനീശ്വരൻനിമേ
ഷാൽത്താൽ നശിപ്പിച്ചാൻ * അപ്പോഴംപിറന്നകുട്ടിക്കുണ്ടാകുമറി
വിനോടൊപ്പമായ് സ്വച്ഛമായിസ്സുതരാംവിളങ്ങുന്ന * ജ്ഞാനമാന്ത
ടൻവാതംസ്പന്ദത്തെയെന്നപോലെ കാൽനിമേഷത്താൽചേതശ്ച
യെക്കെടിഞ്ഞാൻ * പിന്നെച്ചിൽസാമാന്യത്തെപ്രാപിച്ചാൻ
സ്വതാമാത്രം തന്നെസ്വരൂപമായിജാഗ്രത്തിൽസുഷുപ്തിയായ് *
അംഭോജപത്രനേത്ര! മുനിനായകനൊരു കമ്പമെന്നിതെ വാണ്ടു
പറ്റുതമെന്നപോലെ * നന്നായിസ്വൈര്യമാൻ ജാഗ്രത്തിൽസുഷു

പ്പീതാൻ സുന്ദരാനന!തുയ്യരൂപത്തെപ്രാപിച്ചിതു * ആയവസ്ഥ
യിൽനിരാനന്ദനംസാനന്ദനമായിത്തന്മുനിസത്തുമസത്തുമായിത്തീ
ന്നു * ചിന്മയനായാനചിന്മയനായ്നീടിനാനമ്മുനിചൊല്ലുന്നതാ
തൊന്നുമല്ലാതെയായി * മന്നിടത്തിങ്കലുള്ള ശൂന്യവാദികൾക്കൊ
ക്കെ ശൂന്യമായ് ബ്രഹ്മവിത്തുക്കൾക്കഹോ!ബ്രഹ്മമായി * സുമതേ!വി
ജ്ഞാനമെന്നോതീടുന്നവക്കെല്ലാം മമലാസ്പദമായവിജ്ഞാനമാത്രമാ
യി * സാംഖ്യദൃഷ്ടികളായോക്കെക്കെയുംപുരുഷനായ് ചൊൽക്കൊ
ണ്ടീടുന്നയോഗവാദികൾക്കീശ്വരനായ് * കാണെകവാദികളായുള്ള
ത്തിക്കുന്നവക്കെല്ലാം കാലനായ് ശൈവന്മാരായോക്കഹോ!ശിവനാ
യി * മായ്മാമികക്കുമധ്യമായഹോ!പരംസമ ചിത്തന്മാരായുള്ളവ
ക്കൊക്കസ്സുവുമായി * അല്പവുംവാക്കിന്നെത്തീടാത്തതായീടുംപര
മാത്മസ്വരൂപമായിബുധിച്ചുവീതഹവ്യൻ * യാതൊന്നാകുന്നസർ
ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമോത്താൽ യാതൊന്നാകുന്നസർവ്വഹൃദയാനുഗംരാ
മ! * സർവ്വംസർവ്വംയാതൊന്നാകുന്നു, യാതൊന്നതാൻ സാർവ്വഭൗ
മസ്വയായീന്നമുനീശ്വരൻവാണാൻ * പാരംനിശ്ചലമായീടുന്നിതു
യാതൊന്നതാൻ സൂര്യാദികൾക്കുയാതൊന്നേകുന്നുപ്രകാശത്തെ *
സ്വാനുഭൂത്യൈകമാനമാകുന്നയാതൊന്നഹോ! നൂനമാവസ്ഥയീ
ന്നമുനീശ്വരൻവാണാർ* ഏകവുമനേകവുമാകുന്നയാതൊന്നഹോ!
യാതൊന്നസാംജനമെന്നാകിലുംനിരഞ്ജനം * ബോധിച്ചീടഖിലവു
മൊന്നുമെയല്ലാത്തതും യാതൊന്നാണായതായീന്നമുനീശ്വരൻവാ
ണാൻ * ജനിക്കൽമരിക്കലെന്നീവകയില്ലാത്തതായ് നിനയ്ക്കിലനാ
ദ്യന്തമായാദ്യമായിമലമറ്റ * ഏകമായ്സകലമായ്നിഷ്കളമായിപ്പര
മാകിയവസ്ഥയായിവർത്തിച്ചീടുകമൂലം * അംബരസ്വരൂപത്തെക്കാളു
മമ്മുനീശ്വരൻ നിർമ്മലസ്ഥിതിയായുള്ളീശ്വരനായ് ഭവിച്ചു * മുപ്പ
തിനായിരംസംവത്സരമിപ്രകാര മിപ്പാരിടത്തിൽവർത്തിച്ചീടിനാൻ
യഥാസുഖം * മാനസംവീണ്ടുമുണ്ടായീടാത്തവണ്ണംമഹാ ജ്ഞാനി
യാംവീതഹവ്യൻകൈവല്യമാന്നാൻശുഭം *

ശ്രീവാസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം ഭാഷാഗാനം ഉപശമപ്രകരണം
വീതഹവ്യോപാഖ്യാനം ൫൦-ാംസർഗ്ഗം. ശ്രീമഹാദേവായനമഃ.

ആകാശഗത്യഭാവാദിനിരൂപണം.

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻമതിമാൻമനോഹരൻ സുരേന്ദ്രനപഹംവാഗ്മിനാ
ണാലയൻ * കാരുണ്യസിന്ധോ!മുനീന്ദ്രജീവന്മുക്തന്മാരായവർതന്മ
കളേബാങ്ങൾക്കഹോ! നന്നായ്ഗഗനഗമനാദിശക്തികളൊന്നുമേ
കാണാത്തതെന്തുകൊണ്ടാകുന്നു * എന്നരുൾചെയ്വാനതുകേട്ടനേരത്തു
വന്ദ്യനായിട്ടുവസിഷ്ഠനരുൾചെയ്തീടിനാൻ * ജ്ഞാനിയല്ലാനല്ലമുക്തന

ല്ലെങ്കിലും മാനുഷൻനന്നായ്നടോഗമനാദികം * ചൊൽക്കൊണ്ടി
ടുംദ്രവ്യമന്ത്രക്രിയാകാല ശക്ത്യാരാഘുപതേ!പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നു *
ആത്മജ്ഞനായവന്നില്ലിതിൽകൌതുക മാത്മജ്ഞനാത്മഭക്കാക
ന്നുസർവ്വദാ * നീയോക്കുകാത്മാവിലാത്മനാസംതൃപ്ത നായവൻതേ
ടുകില്ലീവകസിദ്ധിയെ * ആത്മവാനോക്സർവ്വാതീതനായവൻ പ
രമപത്രാക്ഷ!വിഗതൈഷണനല്ലോ * അനുഭവമാത്മനിസന്തുഷ്ട
നായവനൊന്നുമേചെയ്കയുമില്ലാ * നീയോക്കുകജഗൽ
ഭാവങ്ങളൊക്കയും മായാമയങ്ങളായീടുന്നരാഘവ! * മായയെന്നാ
യ്ജയിച്ചമഹാത്മാക്കളായതിൽചെന്നുമുഴകുന്നതെങ്ങിനെ? * ശ്രു
ബുദ്ധേ!നിരൂപിക്കനീജ്ഞാനിയും സിദ്ധിജാലങ്ങളെക്കാംക്ഷിച്ചു
കൊള്ളുകിൽ * ചൊൽക്കൊണ്ടിടുംദ്രവ്യമന്ത്രക്രിയാകാല ശക്തിയാ
ലേക്രമാൽപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടും * ഓത്തീടുനീദ്രവ്യമന്ത്രക്രിയാകാല
ശക്തികൾസിദ്ധിപ്രദകേളാകുന്നിയ * മുക്തിസിദ്ധിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതി
നൊന്നുമിത്തിരിപോലുമുപകരിക്കില്ലഹോ! * ജ്ഞാനംപരിപൂർണ്ണ
മായുള്ളമാനുഷനുനമൊന്നിങ്കലുമില്ലയുണ്ടായ്വരാ* ഇല്ലയൊന്നുംക
ാമ്പിലുഭവിച്ചീടുകിൽ നിശ്ചയംസിദ്ധിയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടും*
ഉൾപ്പൂവിലില്ലയില്ലാതായ് ചമഞ്ഞീടി ലുൽഭ്രതമായീടുമാത്മലാഭം
പരം * സിദ്ധിയെപ്പറ്റിയുണ്ടാകുന്നവാഞ്ഛയിൽ ചിത്തംമുഴകിച്ചുമ
ഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകിൽ * എങ്ങിനെയുണ്ടാകുമാത്മലാഭംതുണം തിങ്ങും
രാഘുപതേ! ചിന്തിക്കുമാനസേ * വന്ദ്യനായീടുംഗുരുവരൻതന്നോട്ട
പിന്നെയുംരാഘവൻചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ * യോഗികളേറിയകാലമി
ങ്ങെങ്ങിനെ യാകുന്നുജീവിച്ചിരിക്കുന്നതോക്കുകിൽ * എന്നുള്ള സംശ
യംനീക്കേണമേകനി ഞ്ഞെന്നുകേട്ടമുനീന്ദ്രനോതീടിനാൻ*പ്രാണാ
ദിവായുക്കൾതൻചലനത്തിനാ ലൂനംശരീരത്തിനുഭവിച്ചീടുന്നു *
നിവ്വാദമായതടങ്ങിയെന്നാകിലോ പർവ്വതമെന്നപോലായിച്ചമഞ്ഞി
ടും * യോഗികൾപ്രാണനെനന്നായ്ഭടയുന്നി താകയാൽസാധോ!
നശിക്കാതിരിക്കുന്നു * എതൊരുത്തന്റെയകത്തുംപുറമെയും വാത
വുംചിത്തവുംസ്പന്ദിച്ചിടുന്നില്ലാ * നീയറിഞ്ഞ ലുംജരയുംമരണവു മാ
യവന്നേറവുംഭൂത്തിലായ്വരും * സാധോ!വെളിയിലുമുള്ളിലുംപ്രാണ
നും ചേതസ്സുമൊട്ടുംചലിയാതടങ്ങുകിൽ * ഗാത്രത്തിലുള്ളോരുസം
സ്ഥിതിയെച്ചാരു ബുദ്ധേ!വെടിയില്ലധാതുക്കളൊന്നുമേ * തത്പമറി
ഞ്ഞാശയില്ലാതെയായുള്ളാ ബുദ്ധിമാന്മാരായിബന്ധമകന്നുള്ള *
രയോഗികളൊക്കയുംസ്വാതന്ത്ര്യമാർന്നഹോ! രാഘവ!സംസ്ഥിതിചെ
യ്യുന്നു നൂനത്തിൽ * ഇന്ദീവരാക്ഷൻമതിമാൻദശരഥ നന്ദനൻപി
നെയുമാദിച്ചിതിങ്ങിനെ * ചിത്തംവിവേകോദയത്തിനാൽസ്വ
ത്രുപത്തിൽകൃപാബ്ധേ!ലയിച്ചുകൊണ്ടീടുകിൽ * മൈത്ര്യാദികളാ
യനാലുഗുണങ്ങളുമോത്താലെവിടെസ്സമുത്ഭവിച്ചീടുന്നു * എന്നുള്ള

ത്രമരുംചൊയ്യേണമേകനി ഞ്ഞെന്നതുകേട്ടരചെയ്യുമുനീശ്വരൻ *
ചിത്തനാശംരണ്ടുമാതിരിയാണുസൽ ബുദ്ധേ!സരൂപമരൂപമെന്നി
ങ്ങിനെ * ചിത്തത്തിനുണ്ടാംസപരൂപനാശംജീവ നുക്തിയിലെന്നും
ത്തടത്തിൽധരിക്കുനീ * നന്നായ്വിദേഹമുക്തനാംറമനസ്സിന്നു ധന്യ
മെയലേ!കേളരൂപനാശംവരും * ചിത്തമുണ്ടെങ്കിൽഭവിക്കുന്നസങ്ക
ടം ചിത്തമൊന്നില്ലെങ്കിലാനന്ദമായ്തരും * ചിത്തത്തെയല്പവുംപൊ
ങ്ങാനയയ്ക്കാതെ സതപരംനീനശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടീടുക * പ്രാകൃതമാം
ത്രണസംഭാരമെന്നുടെ യാകുന്നുവെന്നഭിമാനിച്ചുകൊള്ളുന്ന * തത്പ
ധരിക്കാതെദുഃഖിച്ചിട്ടുനോരു ചിത്ത,മോത്തീടുജീവനാകുന്നിതു *
സൌഖ്യദുഃഖാദികളാന്ന ചിത്തംഭവ വൃക്ഷാങ്കുരമായിവർത്തിച്ചിട്ടുന്നി
തു * ചിത്തത്തിനുള്ളോരുസത്തയെച്ചൊല്ലിനേൻ ചിത്തനാശത്തെ
ക്കഥിക്കാമിനിയഹം * ചോദിക്കുവാൻമിടുക്കുള്ള നീനന്നായി ബോ
ധിച്ചുകൊള്ളുകരാജീവലോചന! * അറമില്ലാത്തുള്ള നിശ്വാസമട്ടി
യെ രച്ചിറുപോലുംചലിപ്പിക്കാത്തുപോലെ * പാരിച്ചസൌഖ്യ
വുംദുഃഖവുമേതൊരു ധീരനെസ്സാമ്യത്തിൽനിന്നിളക്കുന്നീലാ * ഞാനം
മഹത്പംകലർന്നുള്ളവൻതന്റെ മാനസംസാധോ!മൃതമെന്നറിഞ്ഞാ
ലും* ദാരിദ്ര്യമാപത്തുമാന്ദ്യംമഹോത്സവം പാരമുത്സാഹംമരണമെന്നി
വകളാൽ * അല്പവുംവൈരൂപ്യമാൻകൊള്ളാത്തൊരു സൽപുമാൻ
തന്മനംനഷ്ടമെന്നോക്കുനീ * മൈഥ്യമാകുന്നിതുമാനസംരാഘവ!
മൈഥ്യമില്ലാതെകണ്ടായിബുധിക്കുന്നോരം * ശുദ്ധബുദ്ധേ!ചിത്തനാ
ശാഭിധാനമാം സത്പംസുതരാമറിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * ആയതുമൈത്ര്യാ
ദികളാംത്രണങ്ങളോടായതലോചന!സംയുക്തമായഹോ! * ഉ
ത്തമവാസനമായിവീണ്ടുംജന്മമെത്താത്തതായിപ്പരംവിളങ്ങുന്നൊരു*
ചൊൽക്കൊണ്ടതായജീവന്മുക്തനുള്ളോരു ചിത്തമായിട്ടുഭവിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്ന * മാനസത്തിന്റെസപരൂപനാശംബുധി മാനായരാമ!ധരി
ച്ചീടിതുതന്നെ * അത്രമൈത്ര്യാദിത്രണങ്ങൾവസന്തകാലത്തുപൂ
ക്കൊത്തുകൊംപോലേപ്രകാശിക്കും * ചിത്തത്തിനുള്ളോരരൂപനാശം
ശുഭ പത്രപത്രാക്ഷ!നിരംശസരൂപമായ് * നന്നായ്വിദേഹമുക്ത
ങ്കൽഭവിക്കുന്നി തെന്നുള്ളതുള്ളിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ * സാധുമെയ
ലേ!സമഗ്രമായ്ത്രണങ്ങൾക്കൊരാധാരഭൂതമായിട്ടുന്നസതപവും *
കില്ലില്ലപാവനമായിവിദേഹകൈവല്യമാകുംപദത്തിങ്കലൊട്ടങ്ങി
ട്ടും * ചെൎന്നവിദേഹകൈവല്യവിഷയമായ് സതപക്ഷയരൂപമായിട്ടി
രിക്കുന്ന * നല്ലൊരരൂപമാംചിത്തനാശത്തിങ്ക ലില്ലയാതൊന്നുംദശ
രഥനന്ദന! * തത്രമൈത്ര്യാദികളായത്രണങ്ങളും ചിത്തദോഷങ്ങളും
യാതൊന്നുമില്ലഹോ! * ശ്രീയുമില്ലശ്രീയുമില്ലിങ്ങുരാഘവ! നീയോർക്കു
കിങ്കില്ലലോലതയെന്നതും * ഇല്ലുടയാസ്മമയങ്ങളുമെന്നുമങ്ങില്ലസ
ന്തോഷവുംദ്വേഷവുംപെറുമേ* ധ്വംസനവുമില്ലങ്ങുതേജസ്സുമില്ലഹോ!

സന്ധ്യാനിശാപകലെന്നുള്ള തുമില്ലാ * സത്തയുമില്ലുണ്ടസത്തയുമില്ല
ഹോ! മല്യമായുള്ള തുമല്ലോക്കെത്തൽപടം* പാരിച്ചിട്ടുംബുദ്ധിതന്റെ
യുംസൽഗുണ വാരിരാശേ!ഭവാഡംബരത്ത് ന്റെയും * പാരംഗത
നായിട്ടുന്നവനായതു മാത്രനാകാശമെന്നകണക്കഹോ! സ്ഥാരമാമാ
സ്വദമാകുന്നിതെന്നുള്ളിൽനീനന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക*ജ്ഞാ
നസ്വരൂപമായ് സംശാന്തദുഃഖമായാനന്ദനിർഭരമായേകസുപ്തമായ്*
സാധോ!രജസ്സുംതമസ്സുംകറുമി ല്ലാതെവിളങ്ങുമാബ്രഹ്മപദത്തി
കൽ * ചിത്തെധരിച്ചീടതനക്കാളയ്യരം ചിത്തലവംനശിച്ചുള്ളവ
രായഹോ!* ആകാശകോശംകണക്കതിസൂക്ഷ്മമാ രാകംമഹത്തുക്കളം
പിശ്രമിച്ചീട്ടുന്ന * വന്ദ്യനായീടുംവസിഷ്ഠനോടീവിധം പിന്നെയും
പോരിച്ചുഭൂവരേന്ദ്രാത്മജൻ * ഹേതുരോ!പാരംപടന്നുള്ള സംസൃതി
യാകുന്നമന്തിരിവള്ളിയുണ്ടാകുവാൻ* ബീജമെന്തെന്നുമാബ്ജീജത്തിനു
ള്ളോരുബീജമെന്തെന്നുമതിനുള്ള ബീജവും* ആയതിൻബീജവുംബോ
ധംവളരുവാനായിക്കനിഞ്ഞരുൾചെയ്തീടുകവേണം* അത്യന്തമുറപ്പാ
രിൽമുത്താൻകൊണ്ടതി ന്നത്തരമിത്തരമദ്ദേഹമോതിനാൻ*ഉള്ളിൽ
ശ്രുഭോശ്രുഭോരംഭമഹാങ്കുര മുള്ളശരീരമിസ്സംസൃതിവല്ലിക്കു*ബീജമാണെ
ന്നുധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക രാജീവപത്രദളായതലോചന!*ജന്മമരണാദ്യ
വസ്ഥകൾക്കൊക്കയുംസന്മതേ!കോശവദാശ്രയഭൂതമായ്*സപ്രാന്തേ
നിരൂപിച്ചുകണ്ടീടുകിൽസർവ്വ സന്താപപരമ്പരസമൂൽഗകമായഹോ! *
അത്യശാവശാനുഗമായുള്ള മാനസ മീശരീരത്തിനുബീജമായീടുന്ന *
നിത്യമസത്തുമായുള്ളകളേബരം ചിത്തത്തിൽനിന്നുസമൂൽഛേദിച്ചീ
ടുന്ന * എന്നുമേസപ്രപഞ്ചഭ്രമങ്ങളിലായ് സ്വയം നന്നായിതിനെയനു
വർത്തിക്കുന്നിതു * വൃത്തിപ്രവൃത്തികർമ്മങ്ങൾചെന്നുനിന്നീടുന്ന ചിത്തവൃക്ഷത്തി
ന്നരുണ്ടുബീജങ്ങളം * എന്നതിൽപ്രാണപരിസ്പന്ദമൊന്നുമ റൊ
ന്നോക്കുനിർദ്ധവാസനയാകുന്ന * വ്യർത്ഥമുണാംബുധേ!നാഡികളിൽ
സ്പർശനോദ്യതനായ് പ്രാണനെപ്പോഴുംചലിക്കുന്ന *ഓർത്തീടുകതദാസം
വേദനമയം ചിത്തംസമുത്ഭവിച്ചീടുന്നുസതതരം * എങ്ങുമേവ്യാപി
ച്ചതായസംവിത്തഹോ! തുംഗബുദ്ധേ!പ്രാണസഞ്ചലനത്തിനാൽ *
കയ്യേറുണ്ടിടുന്നിതുദ്ദശ്യബോധംപര മോക്ഷകബോധംബഹിർമ്മുഖമാ
കാതെ * നന്നായ്ഭടഞ്ഞുകൊണ്ടീടുന്നതാകിൽനി സ്സന്ദേഹമേറെറവും
ത്രയസ്സുതായ്ഭവും സംവിത്സമുദിതനായിട്ടടൻതന്നെ സംവേദ്യമാകു
കൊണ്ടീടുന്നരാഘവ! പിന്നെയസ്സംവേദനത്തിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന
ചേതസ്സിനുള്ളവററസങ്കടം * പിന്നീടുണരാത്തവണ്ണമായ് സംവിത്ത
തെന്നുസംസൃപ്തയായ്ഭവിച്ചുകൊള്ളുന്ന * ലബ്ധവ്യമായുള്ളതൽപദം
നിർമ്മലം ലബ്ധമായുന്നിതിങ്ങനെന്നറികനീ * അതുകയാൽപ്രാണനെ
ഴുംചലനത്താലും രാഘവ!പാരംഗഡ്ഢവാസനയാലും* സംവിത്തിനെ
ത്തടുപ്പിക്കാതിരിക്കിലോനിർവ്വാദമോത്തീടജനായ് വേർക്കുംനീ*ചിത്ത

മായീടുന്നതുകൊണ്ടാരിലോകസം വിത്തിനെറവിക്കുമ്പുതതന്നെയാ
കുന്നു * ചിത്തംനിമിത്തമിസ്സംസാരമാംമഹാ നർത്ഥംസുതരാംപരന്നു
നിന്നീടുന്നു * യോഗശാസ്ത്രങ്ങളിൽചൊല്ലപ്പെട്ടംസൽപ്ര യോഗങ്ങ
ളാംമഹാമുദ്രാദികളാലും * ധ്യാനങ്ങളാലുംതഥാസന്മതേ!പ്രാണാ യാ
മങ്ങളാലുമതീവയോഗീന്ദ്രന്മാർ * സാധുമെയ്വേചിത്തശാന്ത്യർത്ഥമാ
യ് പ്രാണരോധനംചെയ്കകൊണ്ടീടുന്നുസന്തതം * ചിത്തോപശാന്തി
ഫലപ്രദമത്യന്ത മുത്തമംനൽസ്സമാധിഷ്ഠിക്കുകാരണം*തുനംനിനച്ചാൽ
വിഷയസംബന്ധമാം ജ്ഞാനത്തെനീക്കുന്നതാനന്ദദായകം * ചൊ
ല്ലാന്നിടുംപ്രാണസംരോധനമെന്നു ചൊല്ലുന്നുസന്തതംസത്തുക്കളൊ
ക്കയും* ചിത്തംമഹാമതേ!വാസനയിങ്കൽനി ന്നുത്ഭവിക്കുന്നതുംചൊ
ല്ലാമിനിയഹം * പൂർവ്വാപരങ്ങളെച്ചിന്തിയാതേദൃഢ ഭാവനയാലേപ
രംവിഷയങ്ങളെ* സ്വീകരിക്കുന്നതുവാസനയാണെന്നു രാഘവ!ചൊ
ല്ലാന്സത്തുക്കൾചൊല്ലുന്നു * ഓത്തീടുകദൃഢാഭ്യാസത്തിനാലേതു
വസ്തുചേതസ്സിനാൽഭാവിതമാകുന്നു * വസ്ത്വന്തരത്തെയോത്തീടാതു
ടനെയാ വസ്തുവായ്തന്നെഭവിക്കുന്നിതുപുമാൻ* വാസനയാൽവിവശീ
കൃതനായ്ദൃഢ ഗൃഹനായീടുംപുരുഷനേതോന്നിനേ* ഭാവിച്ചുകൊള്ള
ന്നിതായതുസദ്വസ്തു വാകുന്നിതെന്നായ്തിമോഹിച്ചിടുന്നിതു* ദുർദ്ദൃഷ്ടി
യാംപുമാൻവാസനാവേഗവൈ വശ്യത്തിനാൽതൻസ്വരൂപംവെടി
യുന്നു * പാരംമദപാരവശ്യത്തിനാലെന്നപോലേസകലവുംഭ്രാന്തമാ
യ്ക്കാണുന്നു * കല്യബുദ്ധേ!നിനച്ചാലുംവഴിപോലെ യല്ലാത്തദർശ
നത്തിന്നുമനാത്മാവിൽ * ആത്മാവതെന്നുള്ള ഭാവനയുംവസ്തുവല്ലാത്ത
തുവസ്തുവെന്നാകുന്നിനപ്പാനും * യതൊന്നുകാരണമായിബ്ഭവിക്കുന്നു
വാദമില്ലേതുമേതത്സ്വതന്നെ * ഓർക്കുദാതൈർകഭാവനയാൽദൃ
ഢാ ഭ്യാസമോത്തീടുകിലവസ്തുവുമത്ഭുതചഞ്ചലം* അംബുജപത്രായതേക്ഷണ!
മാനസം ജന്മാദികാരണംസംജാതമാകുന്നു * തള്ളുകകൊള്ളുകയെന്നു
ള്ളതില്ലാതെ യെല്ലാംത്യജിച്ചുകൊണ്ടേവാണീടുന്നു * അന്നോക്കുചി
ത്തമുണ്ടാകാതെയാകുന്നു സന്ദേഹമൊട്ടമില്ലിന്ദീവരേക്ഷണ!*എന്നുമ
വസാനതച്ചാലഹോ!മന സ്സിന്നെന്നുസങ്കല്പമില്ലാതെയാകുന്നു *
നല്ലൊരുപശമംനൽകുമചിത്തതാ കില്ലില്ലുദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതന്നു
താൻ * ലോകവസ്തുക്കളിലൊന്നിലുമല്പമെന്നാകിലുംചിന്തയെന്നില്ലാ
തെയാകുന്നു * അന്നോക്കുന്നുമായീടുംഹൃദംബുജം തന്നിലെവ്വണ്ണമു
ണ്ടാകുന്നുമാനസം * തുനംപദാർത്ഥംപരമാർത്ഥമായുള്ള താണെന്നുമ
നസ്സുറപ്പുന്നതിനാലെ * സാദരംചേരുന്നഭാവനയാകുന്ന ചേതസ്സി
നുള്ളോരുരൂപംധരിക്കുമീ * ലേശവുംസങ്കല്പയോഗ്യമായീടുന്ന ദൃശ്യ
ത്തെയോർക്കാതെയാകാശമെന്നപോൽ * സ്വച്ഛനായുള്ള വനെങ്ങി
നേയാകുന്ന ചിത്തോദയംഭവിച്ചീടുന്നതോർക്കുമീ * നിസ്സാരമെന്നോ
ർത്തുകയ്യൊഴിഞ്ഞീടുന്നതും ദൃശ്യത്തെയില്ലാത്തതെന്നുഭാവിപ്പതും* സത്യ

മായുള്ളതറിവതുംപൊല്ലാന്ന ബുദ്ധിമാന്മാരചിത്തതപമെന്നോതു
ന്ന * സർവ്മനൻചേരിത്യജ്യസാധോ!ശീത ലാശയത്തിയായീടുന്നമാ
നസം * വൃത്തിസ്ഥമെന്നാകിലുമസദ്രൂപമെന്നത്തമന്മാരാൽപറയ
പ്പെട്ടുന്നിതു * സന്മതേ!നീനിരൂപിച്ചീടുകപുന ർജ്ജന്മമുണ്ടാക്കുംഘന
യായവാസനാ * പാത്തലത്തിങ്കലക്കില്ലാതിരിക്കുന്നതപസ്ഥനാ
യ്ജീവൻമുക്തനാമായവൻ * നന്നായ്ഞാലൻതിരിച്ചു വിട്ടിട്ടഹോ
പിന്നെയുംചക്രംതിരിയുന്നതുപോലേ * പ്രാരബ്ധഭോഗപര്യന്തംജഗ
തിസംസ്കാരശേഷത്താൽസ്ഥിതിചെയ്യുകൊള്ളുന്നു * ഭഷ്ടബീജോ
പമയസ്തിഷയങ്ങളിലൊട്ടുപോലുംരസമില്ലാതെയായതായ് * പി
നീടുജന്മത്തെയുണ്ടാക്കിടാത്തതാകുന്നോരുവാസനയാക്കുവൻനീട്ടി
ന്നു * ഇത്തിരിസന്ദേഹമില്ലായവർജീവ ന്മുക്തരെന്നേവംപറയപ്പെ
ടുന്നിതു * ഹേരാമ!സതപഃപിത്തന്മാർപരംജ്ഞാന പാരഗന്മാരചിത്ത
ന്മാരവരഹോ! * രാഘവ!ദേഹംനശിച്ചുപോകുംകാലമാകാശശരൂപിക
ളായിഭൂവിക്കുന്നു * പ്രാണചാഞ്ചല്യവുംവാസനയുംരണ്ടും മാനസത്തി
ന്നുള്ളബീജങ്ങളാകുന്നു * ക്ഷീണമായുന്നിതിവയിലൊന്നെന്നാകിൽ
ന്നുനമീരണ്ടുംതഥൈവനശിച്ചിടും * പ്രാണൻ ചലിക്കയാൽവാസന
യുംതഥാ പ്രാണചാഞ്ചല്യമീവാസനതന്നാലും * സംജാതമാകുന്ന
ചിത്തബീജത്തിന്നു ബീജാങ്കുരക്രമംചേരുന്നതാകയാൽ * ദൃശ്യത്തിൽ
നിന്നുസമുത്ഭവിക്കുന്നിതു വാസനയുംപ്രാണമാത്രസ്പന്ദവും * എ
ന്നതുകൊണ്ടിവരണ്ടിനുംബീജമാകുന്നതുദൃശ്യമായീടുന്നരാഘവ! * ന
ന്നായിദൃശ്യത്തെവിട്ടീടുകിൽപ്രാണ സ്പന്ദനംവാസനയെന്നുള്ളതുര
ണ്ടും * നുനംസമൂലംനശിച്ചുപോംസതപ മാണിവേരറാൽമരമെ
ന്നതുപോലെ * നിസ്സംശയംനീധരിക്കുവൃത്തിജ്ഞാനം ദൃശ്യത്തിനു
ള്ളോരുബീജമായീടുന്നു * തൈലമില്ലാത്തതിലമില്ലദൃശ്യമപ്പോലവൃ
ത്തിജ്ഞാനമില്ലാതെയില്ലഹോ! * കില്ലില്ലകത്തുംപുറമെയുംദൃശ്യമെ
ന്നുള്ളതില്ലാസ്സൂരിക്കുന്നസംവിത്തുതാൻ * ഒക്കസങ്കല്പിച്ചദൃശ്യത്തി
നെസതേ പാക്കുന്നസംവിത്തുസാരസലോചന! * ഇന്നുഞാൻച
ത്തൻപരദേശവാസിഞാ നെന്നിവിധംതൻചമൽക്കാരയോഗന*
സ്വപ്നത്തിലെങ്ങിനേ കാണുന്നസംവിത്തിനപ്രകാരംതന്നെയാകുന്ന
ദൃശ്യവും * നീകേൾക്കുകപണ്ടുകണ്ടറിഞ്ഞിട്ടുള്ള താകിലുംകാണാത്ത
താണെന്നിരിക്കിലും * തോന്നലിസ്സംവിത്തിനുണ്ടാവതുചരം യതേ
നനീക്കണംനന്നായറിഞ്ഞവൻ * തോന്നലാകുന്നദൃശ്യത്തെമറയ്ക്കാ
യ്ക തന്നേമഹത്തായസംസാരമേക്കനീ * സന്ദേഹമില്ലിങ്ങതിനെസ്മ
രിക്കായ്ക തന്നെയാകുന്നിതുമോക്ഷംമഹാമതേ! * ദൃശ്യാനുസന്ധാന
മന്തമല്ലാത്തൊരു സംസാരദുഃഖത്തിനായിഭൂവിക്കുന്നു * ജാഡ്യസം
ബന്ധരഹിതയായുള്ളസംവിത്തിയാനന്ദത്തിനായിഭൂവിക്കുന്നു * ജാ
ഡ്യംവെടിഞ്ഞുവിഗളിതാനന്ദനായ് സ്വതസംവേദനനായിഭൂവിക്കു
ന്നീ * ദൃശ്യവിചാരമില്ലാത്തപ്രബുദ്ധാത്മാ നിസ്സംശയംപരമാത്മാവു

തന്നെനീ * ജാഡ്യസംബന്ധരഹിതയായൊരസം വിത്തിനെയുവണ്ണം
ഭവിക്കുന്നസൽഗുരോ! * ചിത്തെനിരൂപിച്ചുകണ്ടീടുകിലസം വിത്തി
യിൽജാഡ്യമെവണ്ണംനശിക്കുന്ന * എന്നംബുജക്ഷണൻരാഘവൻ
ചോദിച്ച തിന്നേവമുത്തരംചൊന്നാൻമുനീശ്വരൻ * എല്ലാറ്റിലു
മസ്ഥിരാദരനായ് ചെറു മുള്ളിലെങ്ങുംവിശ്രമാസ്ഥയില്ലാതഹോ! *
ചേതസ്സിലേതുംവിചാരമില്ലാതെക ണ്ടേതൊരുജീവൻസദാപിവ
ത്തിക്കുന്ന * നീയറ്റഞീടസംവിത്തുമജഡനും മായമല്ലജ്ജീവനാക
ന്നരാഘവ! * ദൃശ്യത്തെയാശ്രയിച്ചുള്ളോരുസംവിത്തു വിശ്വത്തിലോ
ക്കിലാക്കില്ലാതിരിക്കുന്ന * അന്തമില്ലാതെകണ്ടുള്ള കാഴ്ചകളെ സ്സ
ന്തതംചെയ്യുകൊണ്ടീടുന്നതാകിലും * നീയറിഞ്ഞീടസംവിത്തുമജഡ
ന മായവനാണെന്നതൊല്ലപ്പെടുന്നിതു * ദൃശ്യത്തൊടല്ലമെന്നായീ
ടിലുംവ്യോകാശംപോണാംബുധേ! ചേരാതിരിക്കുകിൽ * കില്ലില്ലചന
സംവിത്തുമജഡനും നല്ലജീവന്മുക്തനുമായ് ചമഞ്ഞിതു * ബോധി
ക്കുവാസനാനാശത്തിനാലഹോ! യാതൊന്നിനേയുംനിനയ്ക്കാതനാര
തം * ബാലമൂകാദിവിജ്ഞാനംകണക്കേതു കാലംസ്ഥിരമായ്സ്ഥി
തിചെയ്യുകൊള്ളുന്ന * ആതതംജാഡ്യനിർമ്മുക്തമപ്പോളസം വേദ
നമാശ്രിതമായിഭവിക്കുന്ന * എന്നതുകൊണ്ടാക്കുകൊന്നിനോടും
പിന്നെയെന്നമേസംബന്ധമുണ്ടാവുകയില്ലാ * ദൂരത്തുവാസനയൊ
ക്കയുംനീക്കിനൽ ച്ചാരുബുധേ!നിർവികല്പസമാധിയാൽ * നീലവ
ർണ്ണംഗഗനത്തിൽവിളങ്ങുന്ന പോലെയാനന്ദംനിതാന്തംവളരുന്ന *
ഉൾപ്പൂവിൽനന്നായ്ധരിച്ചീടുകനവി കല്പമായീടുംസമാധിയിൽമീ
നനായ് *നന്നായിദൃശ്യാനുസന്ധാനഹീനയാ കുന്നസംവിത്തുവന്നു
ള്ളയോഗീന്ദ്രനേറ*തന്മയത്വചലനാദ്ധ്യന്തസത്വപ്രഭാലുംബുജാക്ഷ!
ലയിച്ചീടുമാനന്ദവും*നിന്നിടിലുംനടന്നീടിലുംസ്മശിച്ചിതെന്നാലുമൊ
ന്നിലുംചേരാതിരിപ്പവൻ*ഓത്താലജഡനാനന്ദമകന്നവൻതൃകതസം
വേദനൻതനുസുഖിയാകും * സാധോ!പരംപണിപ്പെട്ടുകൊണ്ടീടി
ലുദിഷ്ടിയെദൃഢമായിപ്പിടിച്ചീടുനീ * ദുഃഖാബ്ധിയുടെനേറപാരംഗമി
ച്ചുടൻ ചിക്കുന്നപാരത്രനാബ്ധിയായീടുക * രാഘവ!കേൾക്കുകിസ്സം
വിത്തിനുബീജമാകുന്നസന്മാത്രമെന്നുചൊല്ലുന്നിതു * നന്നായ്പ്ര
ദീപാടിയായതേജസ്സികൾ നിന്നുവെളിച്ചമുണ്ടാകുന്നതുപോലെ *
ശുദ്ധബുധേ!നീധരിക്കുനന്നായിസം വിത്തുദിക്കുന്നസന്മാത്രത്തിൽ
നിന്നുതാൻ * സന്തതംരണ്ടുണ്ടുരൂപംധരിക്കുസൽ ബുധേ!യതി
ലൊന്നുനാനാകൃതിയല്ലോ * ഒന്നേകരൂപമായ്താൻവിളങ്ങുന്നതാക
ന്നുവിവരിച്ചുചൊല്ലാമതിനെയും * രാമ!ഘടംപടംനീഞാനവനി
തെന്നീമാതിരിയായിടുംവിഭാഗത്തൊടും * ചൊല്ലപ്പെടുന്നതുസത്ത
ൻസ്വരൂപമാണുള്ളിലോത്തീടിതുനാനാകൃതിയല്ലോ * സന്മാത്രമാ

മജാത്യാദിഭേദംവിട്ട സന്മാത്രമായിനിർദ്ദോഷമായീടുന്ന * സത്തെ
യ്ക്കേഴുംമഹാരൂപംപലമേക രൂപമെന്നുള്ളിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക *
കാലസത്താകലാസത്താതഥാവസ്തു സത്തയെന്നുള്ള വിഭാഗകലന
യെ * വൈകാതകലെക്കളഞ്ഞുപാരംതെളി ഞ്ഞേകസന്മാത്രപര
നായ്ഭവിക്കനീ * ഓക്കൊലാദിയായുള്ള സത്താപരി ത്യക്തവിക
ല്പാംശയായിച്ചമഞ്ഞഹോ! * ഉത്തമസദ്രൂപയായിവത്തിക്കിലും വാ
സ്തവിയായിഭവിച്ചീടുകയില്ലാ * ഹേ!രാമ!കാലസത്താദിയിൽനാ
നാതരകരണംകണ്ടുവിഭാഗകലനതാൻ * നന്നായ്വിഭിന്നപദമായി
നിയായീടുന്നുണ്ടതെങ്കിനെശുദ്ധമായീടുന്ന * സോമബിംബാനന!
വ്യാപകമായ്സത്താ സാമാന്യമായീടുമെന്നിനെക്കേവലം * ഭാവയ
ന്നായ്മാനന്ദമുറപ്പിക്കൊണ്ടു മേവീടുകപിന്നുടിക്കുംനിറഞ്ഞുനീ * രാ
മചന്ദ്ര!നീധരിക്കനന്നായ്സത്താ സാമാന്യമാത്രത്തിനുള്ളനല്ലൽക്ക
ഷ്ടം * ബീജമായീടുന്നിതീജഗത്തിന്നോക്കു കീജഗത്തായതിൽനിന്നു
തടവിച്ചുതാം * നന്നായറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകസത്താസാ മാന്യത്തിൽ
നിന്നുതടവിച്ചുസംവിത്തഹോ! * സംവിത്തിൽനിന്നുതടവിച്ചിതു രാ
ഘവ! സംവേദ്യമെന്നുചൊല്ലീടുന്നതാംദൃശ്യം * വാസനയെന്നതും
പ്രാണചാഞ്ചല്യവും ദൃശ്യത്തിൽനിന്നുളവായീരഘുപതേ! * ചിത്ത
മുണ്ടായതവയിൽനിന്നാകുന്ന ചിത്തത്തിൽനിന്നുശരീരമുണ്ടായ്വരുന്ന *
പിന്നെക്കളേബരത്തിങ്കൽനിന്നുണ്ടായി വന്നുസംസാരംക്രമമീവിധ
മല്ലോ * ഹേ!മഹാബുദ്ധേ! നിരൂപിക്കുകസത്താ സാമാന്യപര്യന്തമാ
യതിലുള്ളതാം * ആദ്യംകലനാരഹിതംപലമേനാ ദ്യന്തമതിന്നോക്കു
ബീജമില്ലെന്നുമേ * തന്നനന്നായ്ലയംപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നു സത്തു
സാധോ!നിർവികാരമായ്നിൽക്കുന്നു * അപ്പുറംപ്രാപിച്ചുവക്രദുഃഖം
പിന്നെയുതടവിച്ചീടുകയില്ലകില്ലില്ലിതിൽ * കാരണമാകുന്നിതായ
തെല്ലാറിനും കാരണമായതിനില്ലയാതൊന്നുമേ * ആയതുസാര
മാംസർവ്വസാരങ്ങൾക്കുമായതിനേതുമേസാരമില്ലോർക്കനീ * നന്നാ
യ്ധരിക്കതായീടുംവലുതായ കണ്ണാടിയിൽവസ്തുദൃഷ്ടികളൊക്കയും *
തീരുമങ്ങനംനൽപ്പൊയ്യയിലെന്നപോൽ ചാരുബുദ്ധേ!നിഴലിച്ചു
കൊണ്ടീടുന്നു * നിർമ്മലമാണായതോത്തിടജരാമ രണംബുജാക്ഷ!കേ
ളതാത്മതത്വംപരം * നന്നായതിനെയറിഞ്ഞീടുകിൽമനം സന്ദേ
ഹമില്ലുപശാന്തിയെപ്രാപിക്കും * ഏകംപരംതത്സച്ചിദ്രൂപംവിതതം
നീ രാഘവ!നന്നായറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുക * ഘോരസംസാരഭയംവെ
ടിഞ്ഞുള്ളോരു സാരമാകുംപദംപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുക * കോവിദാ
ഗ്രേസരനാകിയരാഘവ നേവംമുനിയോടുചോദിച്ചിതുതാം * ഭാ
ങ്ങിനെയുള്ളോരുബീജങ്ങളൊക്കയും മങ്ങാതിവിടുന്നരുൾചെയ്തറി
ഞ്ഞുതാൻ * അപ്പടമോത്തീടിലതുന്നതമുത്തമം ക്ഷിപ്രമെവണ്ണമാ
ന്നീടുന്നതുൽഗ്ഗിരോ! * എന്നതുകേട്ടുതെളിഞ്ഞുമുനീശ്വരൻ പിന്നെ
യുംശ്രീരാമചന്ദ്രനോടോതിനാൻ * ദൃഢബീജങ്ങളിൽഞാനുത്തരോ

ത്തര മോത്തീട്ടുകേതതിനെപ്പറഞ്ഞീടിനേൻ • നീവീതശങ്കംധരി
ച്ചീടതാതിന്റെ ഭാവനയാൽദൃതംപ്രാപിച്ചിടംപദം * പാരംപുരു
ഷപ്രയത്നത്തൊട്ടംബലാൽ ക്കാരേണവാസനാജാലത്തെനീക്കിനീ *
മാന്യബുദ്ധേ!മഹീന്ദ്രാത്മജ!സത്താസാ മാന്യകോടിസ്ഥമായീടുംപദ
ത്തിങ്കൽ * നന്നായ് ക്ഷണകാലമെന്നാകിലുംവാണി തെന്നാകിലക്ഷ
ണംതൽപദമാന്നിടം* രാമ!മഹാഭുജവാരിരാശേ!സത്താസാമാന്യ
രൂപത്തിൽനന്നായ് സ്ഥിതിയെനീ * ചെയ്യകൊള്ളുന്നാകിലായതിൽതെല്ലേറെ
യതിച്ചുകൊള്ളുകിൽതൽപദംപ്രാപിക്കും * പങ്കജപത്രായതാക്ഷ!സംവിത്തത
ത്തിങ്കൽകൃതധ്യാനനായിനീവാഴുകിൽ * നന്നായതിൽവെച്ചുമേറേറംപ്രയത്നിച്ചി
തെന്നാൽപരംപദംപ്രാപിച്ചിടുംദൃഢം * കേവലംസംവേദ്യമായതിൽധ്യാനംനീ ഭൂവരേ
ന്ദ്രാത്മജ!ചെയ്യാതിരിക്കണം * സംവിത്തിസാധോ!നിരൂപിക്കസുവ്യ
ക്തമാ സർവ്വസംഭവിക്കുന്നതുകൊണ്ടഹോ! * ഉണ്ടാവുകയില്ലനുഭവമേ
തുമേ രണ്ടില്ലുപക്ഷമിതിനെന്നറികനീ * വാസനാസമ്പരിത്യാഗത്തി
നായിനീ യുദ്യുയത്നംപരംചെയ്യുന്നതാകിലോ * ശൈഥില്യമാൻകൊ
ണ്ടിടുംദൃതമാധി വ്യാധികളൊക്കയുമില്ലകില്ലേതുമേ * യത്നങ്ങൾമുൻ
ചൊന്നതൊക്കയുംചെയ്തീലും ചെന്നാലുമാദ്ധിയെപ്പാടെപരിക്കിലും *
വാസനാത്യാഗമെന്നുള്ളതുരാഘവ!ഉസ്സാധ്യമായുള്ളതാണെന്നറികനീ *
ഏതൊരുകാലംവരെയ്ക്കുംമഹാമതേ! ചേതസ്സുനാശമായീടാതിരിക്കുന്ന *
സംശയമില്ലതുകാലംവരെയ്ക്കുമീ വാസനാനാശമായീടുകയില്ലഹോ! *
ഏതൊരുകാലംവരെക്കുമീവാസനാ സാധോ!നശിക്കാതിരിക്കുന്നിതുതഥാ *
വാദമില്ലൊട്ടുമക്കാലംവരെക്കുമീ ചേതസ്സുനാശമായീടാതിരിക്കുന്ന *
തത്പവിജ്ഞാനമുണ്ടാകുന്നതുവരെ
ച്ചിത്തനാശംഭവിച്ചീടുകയില്ലഹോ! • ചിത്തനാശംഭവിച്ചീടുന്നതുവ
രെത്തത്പവിജ്ഞാനവുമുണ്ടാവുകയില്ലാ• വാസനാനാശംഭവിക്കുന്ന
തുവരെത്തത്പവിജ്ഞാനംഭവിച്ചീടുകയില്ലാ * തത്പവിജ്ഞാനംഭ
വിക്കുന്നതുവരെ വാസനാനാശംഭവിച്ചീടുകയില്ലാ * തത്പവിജ്ഞാ
നവുംവാസനാനാശവും ചിത്തക്ഷയവുമീമൂന്നുംപരസ്പരം * ഹേതു
ത്പമാൻകൊണ്ടിടുന്നതൊക്കുമേ സ്സാധ്യങ്ങളായിട്ടിരിക്കുന്നിതാകയാൽ *
പൌരുഷമായിരിക്കുന്നയത്നത്തിനാൽ പാരംവിവേകിയായീടുന്നപുരുഷൻ *
രാമ!ഭോഗേച്ഛയെദൂരേപരിത്യജിച്ചീമൂന്നിനേയുംസമാശ്രയിച്ചീടണം * ചിന്നെയുംചിന്നെയുമഭ്യസിക്കുന്നതി
ല്ലെന്നവരെക്കുമിമൂന്നിനേയുംസമം * അന്നവരെക്കുമുണ്ടായ്വരാന്തരാണ്ട
ചെന്നീടിലുംതത്പസന്ത്യക്തിരാഘവ! * ഒന്നിച്ചുചൊല്ലയെഭ്യസിച്ചീടുകിൽ സന്ദേഹമില്ലവനില്ലഫലംതതും * പാരാതനേകസംവത്സരമിമ്മൂന്നിലോരോന്നിനെപ്പാംസേവിച്ചുകൊള്ളുകിൽ * സിദ്ധിയെനൽകുന്നതല്ലിവയൊന്നുമേ പൃഥ്വീപതീശപുത്ര!ധരിക്കനീ * മന്ത്രത്തിൽനിന്നൊരുഭാഗംജപിക്കുകിൽ മന്ത്രഫലപ്രദമായിടുവി

ക്കുമോ? * ഒന്നിച്ചിവകളെയഭ്യസിച്ചീടുകിൽ സന്ദേഹമില്ലവൾഗ
ന്ധികളറുപോം* താമരത്തണ്ടിനെച്ഛേദിച്ചുകൊള്ളുകിൽ താമരയു
ലറുപോകാതിരിക്കുമോ * ഏറിയജന്മങ്ങൾതോറുംപഴകിയ ഘോര
സംസാരസ്ഥിതിയിതോർത്തീടുകിൽ * കല്യബുദ്ധേ! ചിരാഭ്യാസയോഗ
ത്തിനാലല്ലാതെസംക്ഷയിച്ചീടുകില്ലെങ്ങുമേ * ഹേ!ഗുണാംഭോനിധേ!
വാസനാസമ്പരിത്യാഗത്തൊടൊക്കുമിപ്രാണനിരോധനം * എന്നു
പൊല്ലീടുന്നസത്തുക്കളായവ മെന്നതുകൊണ്ടേവമഭ്യസിച്ചീടണം* രാ
ഘവ!കേൾക്കനീവാസനാസമ്പരിത്യാഗമെന്നുള്ളതുചെയ്കകൊണ്ടീ
ടിലും* പ്രാണനിരോധനംചെയ്കകൊണ്ടീടിലും മാനസത്തിന്നാശ്രുനാ
ശംവരിച്ചീടും * എന്നതുകൊണ്ടുനിനക്കിതിഷ്ടമായ്തോന്നുന്നതു
നീപ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളുക* ഹേ!മഹാബാഹോ!രഘുനായക! പ്രാണാ
യാമത്തിലേറമേറീടുംപഴക്കവും * ആപാദ്യത്തെയാംയുക്തിയുംന
ല്ലാസനാശനയോഗവുംകൊണ്ടുകില്ലെന്നിയേ * പ്രാണനിരോധംഭ
വിച്ചീടുമെന്നുനീ മാനസതാരിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * സംഗംപൊടും
വ്യവഹാരമില്ലായ്കയും തുംഗബുദ്ധേ!ഭവംഭാവിച്ചിടായ്കയും * ആകാ
രനാശദർശിതവുംകൊണ്ടഹോ! രാഘവ!വാസനയില്ലാതെയായ്കയും*
ചേതസ്സു,വാസനയില്ലാതെയാവുകിൽ സാധോ!നിലനിൽക്കയില്ലപി
ന്നെട്ടുഢം * വീര്യന്നതില്ലകാറെന്നവന്നീടുകിൽ പാംസുജാലംനഭ
സ്സിങ്കൽപറക്കുമോ? പ്രാണവായുസ്പന്ദമേതാണതുതന്നെ മാനസസ്പ
ന്ദമെന്നോർത്തുകൊണ്ടീടുനീ * ആകയാൽപ്രാണവേഗത്തെത്തടുക്ക
വാൻ രാഘവ!ബുദ്ധിമാൻയത്നിക്കണംപരം * ചിത്തത്തെനന്നായ്
ജയിച്ചീടുവാൻനല്ല യുക്തികൊണ്ടല്ലാതെസാധിക്കയില്ലഹോ * വ
ല്ലാത്തമത്തടിപത്തെനൽത്തോട്ടികൊ ണ്ടല്ലാതൊടുക്കുവാനോ
ത്താൽകഴിയുമോ? * അല്യാത്മവിദ്യയെന്നായ്വരിക്കയും നിത്യവും
സത്തുക്കളോടൊത്തുവാഴ്കയും * വാസനാസമ്പരിത്യാഗവുമഭിത്യ
വംശകേതോരഥാപ്രാ നിരോധവും * ചിത്തത്തിനെജ്ജയിച്ചീട
വർപൊല്ലാന്ന യുക്തികളാണെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുക * ചിത്തം
ജ യിക്കപ്പെടുന്നതുമല്ലീ യുക്തികളാലെവിളംബിതമേറവും* സാ
രസലോചന!ധീരകളാരുദ്ദശം ഭ്രമജന്മസ്സന്നയുപോലെയെന്നോർക്ക
നീ* യുക്തികളീരണ്ടുമായിരിക്കുമ ചിത്തത്തെയാതൊരുക്കീടുന്നി
ടുമാറാൽ* നല്പടിപംവെടിഞ്ഞജനകാങ്കൊണ്ടാത്തവല്ലാത്തിരുട്ടവർ
നീക്കുന്നതാകുന്നു * മൂഢന്മാരഹോ!ബലാൽക്കാരേണ ചേതസ്സി
നെജ്ജയിപ്പാനായ്നിയുന്നു * ഓർത്തീടുവർബിസതന്തുക്കളെക്കൊണ്ടു
മത്തഹസ്തീന്ദ്രനെക്കെട്ടാൻതുനിഞ്ഞിടും * മൂഢരായീടുന്നവരുടെമനോ
രഥം പേടിയുംഖേദവുമാൻകൊണ്ടേറവും * പട്ടണത്തിൽപെട്ടകു
ഷ്ഠപ്പെടുന്നമാൻ കട്ടുപോലൊന്നുമേവിശ്വസിക്കില്ലഹോ! * യാഗം
തപസ്സുദേവാർച്ചനംദാനമി ത്യാദികളാകുംഭമങ്ങൾകയ്ക്കൊണ്ടലം *
ആധിയാടുംചിരംകാലംകഴിക്കുന്ന സാധോ!മുഗങ്ങൾകണക്കെന്നറി

കനീ * അകയാലാഠമിട്ടുഷ്ടിയെന്നീക്കി ചൈകാതെസ്സുഖേയെ
ള്ള സംവിത്തിനിയെ * രാഘവവിചാരണമാത്രിതനീവിതരാഗനായി
സ്ഥിരനായിരുവിക്കുക * സംവേദ്യാജ്ജിതമല്ലമനുത്തമം സംവിൽ
പദംപരമേകംവികലനം * കേവലമാശ്രയ ചിത്രകർമ്മങ്ങളെ ചെ
യ്യുമകർത്തൃപദമാന്മനാരതം * നല്ലശമോദിതശ്രീയായ്ക്കുലനയെ ന
ള്ളതില്ലാതെവ്യവഹരിക്കനീ * സാധോ!വിചാരംകുറഞ്ഞാനന്ദ
മനാരതം * നല്ലശമോദിതശ്രീയായ്ക്കുലനയെ ന്നുള്ളതില്ലാതെവ്യ
വഹരിക്കനീ * സാധോ!വിചാരംകുറഞ്ഞാനന്ദചെയ്തിട്ടമേതൊ
രുപുരുഷൻതന്റെചേതസ്സിനെ * സപല്പമെന്നാകിലുംനിഗ്രഹംചെ
യ്തിതിങ്ങപ്പുമാൻജന്മസാഫല്യമാന്നീടിനാൻ * ഫുൽപ്പൂവിലല്പമായു
ള്ളവിചാരവു മദ്ധ്യാസയോഗേനവർദ്ധിച്ചിടുംഭൂശം * നന്നായുറച്ചുനി
ന്നീടുംവിചാരമാകുന്നനൽപ്പുഷ്പദ്വമത്തെയൊരിക്കലും * ചിന്തയായീ
ടുന്നകാറിളക്കില്ലെന്നുചൈതാമരേക്ഷണ!നീധരിച്ചീടുക* ധീരമേ
ലേ!നടന്നീടുന്നനേരവും സൈരമൊരേടത്തിരിക്കുംസമയവും * ന
ന്നായുണർന്നിരിക്കുമ്പോഴുംനിദ്രചെയ്യുന്നതായീടുംസമയത്തിലും ത
ഥാ * ചിത്തേവിചാരമെന്നുള്ളതില്ലാത്തവൻ ചത്തവൻതന്നെയാ
ണെന്നറിഞ്ഞീടുക * അദ്ധ്യാത്മദൃഷ്ട്യാതനിച്ചിരുന്നോനല്ല സത്തു
ക്കളോടുമൊന്നിച്ചുസദാചിനീ*ഏതിജ്ജഗത്തുഞാനായതാരാണെ
ന്ന ചേതസ്സിൽനന്നായ്വിചാരിക്കമെല്ലവേ * അദ്ധ്യാത്മവിദ്യാവിചാ
രത്തെബോധമെന്നുത്തമന്മാർപറഞ്ഞീടുന്നുരാഘവ! * പലിൽന
ന്മാധുര്യമെങ്ങിനെയാണതുപോലേയതിൽജ്ഞേയമുണ്ടെന്നറികനീ*
നല്ലബോധത്താൽസമദൃഷ്ടിയായവൻ കില്ലില്ലഹോ!ജ്ഞേയതുല്യനാ
കുന്നിതു * പേടിക്കയില്ലവൻദീനതാപമാന്മാകൊണ്ടീടുകയില്ലൊരിക്ക,
വശ്യനുമായ്വരാ . മദ്യംകുടിച്ചിട്ടുമത്തനായീന്നോരുമത്സ്യൻകണക്കാ
യ് ചമഞ്ഞീടുമായവൻ * ജ്ഞേയമായ് ചിദ്രൂപമായഹോ!നിർമ്മല
മായിസ്സമമായിടുന്നബ്രഹ്മപരം .* ജ്ഞാനമുണ്ടായിവന്നാടുന്നനേര
ത്തു താനേപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളുന്നുരാഘവ! * ശ്രുതിമല്ലാതെയുള്ള ദൃ
ഷ്ടമാകിലും പതറ്റുമല്ലാതെകണ്ടുള്ളതായീടിലും * സാധോ!വിഷം
പരംചേന്നതായീടിലും ബോധിക്കുകവിതണ്ടുതായീടിലും * ന
ഷ്ടമായുള്ളതുതോക്കിക്കുകിലാശു മുഷ്ടമായുള്ളതുപോലേഹിച്ചുപോം*
ക്ഷോഭപ്രതിവിഷമനാംപരംനല്ല പാലുപാനീയമെന്നീവകയൊക്ക
യും * സക്തിയൊന്നിങ്കലുമില്ലാത്തവനായ തത്വജ്ഞനാസ്പദിച്ചീടു
മൊരേവിധം * ജീവിതത്തെക്കെടുത്തീടുന്നവനെയും ജീവിതത്തെ
ക്കൊടുത്തീടുന്നവനെയും * ഏന്നുമേപാരംതെളിഞ്ഞൊരേമതിതി ത
ന്നെയഴകോടുംനാകുംമഹാശയൻ* ആധിയെല്ലാമകന്നുള്ളതാകുംധി
യാ സാധോ!വിഷയസ്ഥിതിയിലൊരിക്കലും * ഏതിന്ദ്രിയത്തിനുമാസ

കതിയെക്കൊട്ടക്കാതിരിക്കുന്നതൽബോധമിയന്നവൻ * ബോധസ്വ
രൂപനാകുന്നഞാനെന്നുള്ള തേതുംധരിക്കാതെവാഴുന്നമൂഢനെ * തി
ന്നുകൊണ്ടിട്ടുനിതിന്നിയെന്നുമുഗവുന്നതുപോലിരിനെയെന്നപോലെ
പരം * സംഗമത്രണ്ടുംകൂടുകാരണമാകുന്ന സംഗമാണാശകൾക്കൊ
ക്കയുംകാരണം * സംഗമാണാപത്തുകൾക്കുള്ളകാരണം സംഗമാകു
ന്നിതുസംസാരകാരണം * സംഗംത്യജിപ്പതുമോക്ഷമാകുന്നിതു സം
ഗംത്യജിക്കുകിൽജന്മമില്ലാതെയാം * ശ്രുത്വൈതദ്ധീവിഷയസംഗ
ത്തെവിട്ടുജീവന്മുക്തനായിവർത്തിക്കുക * കാരുണ്യസിന്ധോ!സമ
സ്തസന്ദേഹനീ ഹാരത്തെനീക്കുംശരന്മാരുതമുനേ! * സംഗമെന്താ
ണെന്നരുൾചെയ്തിടേണമെ നിങ്ങിനെരാഘവൻചോദിച്ചിതുതദാ*
എന്നതുകേട്ടമഹാമതേ!കേൾക്കെന്നു പിന്നെയുംചൊന്നാൻമുനികു
ലനായകൻ * തോഷവുംരോഷവുംനൽകുംമലിനയാം വാസനയെ
സ്സംഗമെന്നുചൊല്ലുന്നിതു * ഓക്കജീവന്മുക്തനായിവാഴുംശരീരിക്കു
പിന്നെജന്മമുണ്ടാക്കിടാത്തതായ് * മോദഖേദങ്ങളില്ലാത്തതാംവാ
സനാ വാദമില്ലേതുമേശുദ്ധയാകുന്നിതു * ജ്ഞാനമില്ലാതെകണ്ടോറു
വുംമൂഢനായ് ദീനനായ്സ്തബ്ധിച്ചിടുന്നവൻതന്നുടെ * സംസാരകാരി
ണിയായിട്ടിരിക്കുന്ന വാസനയെസ്സംഗമെന്നുചൊല്ലുന്നിതു * ഹർഷം
വിഷാദംമുതലായവയ്ക്കുനീ വശ്യതയെത്തുമിച്ചീടുന്നവെങ്കിലോ * ഹ
ർഷാവിഷാദമെന്നീവകയാലഹോ! വാസനാബന്ധനമാൻകൊള്ളു
ന്നിതു* മോദവുംഖേദവുംവിട്ടുനീയന്യത്ര മേതുമേപ്രാപിച്ചിടാതെക
ണ്ടാവുകിൽ * രാഗംഭയംക്രോധമെന്നിവപോയിട്ടു രാഘവ!നൂനമ
സംഗനായ്ത്തന്നെനീ * ദുഃഖംവരുമ്പോൾമുഖംകറുക്കാതെയും സൌഖ്യം
വരുമ്പൊളാഹ്ലാദിച്ചിടാതെയും * ഇച്ഛകൂടാതെയുംവാഴുന്നവെങ്കി
ലോ നിശ്ചയംതന്നെയസംഗനാകുന്നുനീ * നല്ലസമ്പത്തുവന്നീടുംസ
മയവും വല്ലാത്തൊരാപത്തുനേരിട്ടിടുമ്പൊഴും * തുല്യനായ്പ്രാപ്തുന്ന
വർത്തിയായീടുകിൽ കില്ലില്ലതെല്ലുമസംഗനായ്ത്തന്നെനീ * പൃഥ്വീപുര
ന്ദരപുത്ര!സദാസർവ്വവസ്തുജാതത്തിൽസമാശയനായിനീ * സത്പാത്ര
ണാഢ്യനായ്കിഞ്ചിൽപ്രകൃതാനുവർത്തിയായ്നിസ്സംഗനായ്വാഴുക
സുഖം *

ശ്രീവാൽമീകീയം മോക്ഷോപായം ഉപശമപ്രകരണം ഭാഷാഗാനം
ആകാശഗത്യുപാഖ്യാനനിരൂപണം ൧൨-ാം സർഗ്ഗം.
ഉപശമപ്രകരണം സമാപ്തം.
ശ്രീമഹാദേവ്യൈ ഗുരവേ ച നമഃ.

UNIVERSITY LIBRARY
THIRUVANANTHAPURAM

നിർവ്വാണപ്രകരണം

ഓം — ശ്രീരാമചന്ദ്രനാട്ടപിന്നെയുംമുനീശ്വരൻ സാരമാമുപ
ദേശംചെയ്യുവാൻതുടങ്ങിനാൻ * ഭിക്കാലാഭികുംതന്നാലനവച്ഛി
ന്നമേകമക്ഷയമനാമനംശാന്തമാദ്യന്തഹീനം * ചിന്മാത്രംനിഷ്കള
ഷംകേവലംനിത്യംപര ബ്രഹ്മമായീട്ടുള്ളതൻവേറെയാതൊന്നുമി
ല്ലാ * ഇത്തരമുംത്തടത്തിൽനിശ്ചയിച്ചയിമുകുതാ മുകുതഗാത്രനായ്
മഹാനായിനീമെയ്നിയായി * ഏകത്രപനായ്നല്ലശാന്തനായ്സദാ
കാലം രാഘവ!പാരിലാത്മാരാമനായ്ത്തിച്ചാലും * അബ്രഹ്മഭാവ
നയുമജ്ഞാനകലനയും സൽബുദ്ധ!ജഗജ്ജാലത്തിങ്കലാസ്ഥയുമോ
ത്താൽ * ഏതുനാളിയലുന്നതുനാളുണ്ടാകുന്ന ചിത്താഭികല്പനയെ
ന്നുംത്താരിൽധരിക്കനീ * ചിത്തവുമവിദ്യയുംമനസ്സുംജീവൻതാനു
മുംത്താരിൽവിചാരിച്ചുകണ്ടീടിലില്ലതുനം * ഏകമായനാദ്യന്തമാ
യീട്ടുംബ്രഹ്മംതന്നെ സാഗരംപോലെപൊങ്ങിവളന്നീട്ടുന്നുരാമ! * ഇ
ദ്ധരിത്രിയിൽഞാനാണെന്നുള്ളഭാവനയും ദൃശ്യത്തിലാത്മതയുമെ
ന്നേറയാണെന്നാസ്ഥയും * ഉറംത്താരിലെത്രകാലംചേരുന്നുരാമചന്ദ്ര!
ചിത്താഭിവിഭ്രമമുണ്ടാകുന്നിതത്രകാലം * അന്തരംഗത്തിൽനന്നായ്
ചൊന്താമരാക്ഷ!ചിന്തിക്കുന്തർമ്മുഖതയാലെത്രിജഗത്തുണമെല്ലാം *
ചിദാഭാസിയിങ്കൽഭവിച്ചിക്കുന്നമനീന്ദ്രനേറ ചിത്താഭിവിഭ്രമങ്ങളി
ല്ലാതെയായീട്ടുന്നു * രാഘവ!പാരാവാരവജ്ജിതൻചിത്സ്വരൂപ നഖ
ണ്ഡൻഞാനെന്നോർവ്വാപ്തമാംനിജരൂപം * സന്തതമകതാരിൽ
ചിന്തിച്ചുവാണുകൊണ്ടീടുന്തർമ്മുഖതയായീട്ടുന്നതാണിതുസാധോ! *
സ്മരമായീട്ടുംസചസ്വരൂപത്തെവിസ്മരിച്ചു ഘോരമിപരിച്ഛിന്നനാ
യിട്ടുഭവിക്കൊലാ * സതതരംകൊല്ലുന്നതിന്നുള്ളതുനാകുംമഹാ ശത്രു
വായവനെനന്മിത്രമായിട്ടതന്നെ * പാരിതിലാരുകണ്ടീടുന്നിതുമഹാ
മതേ! നേരായിക്കാണുന്നവനായവനായീട്ടുന്നു * തീരത്തുനിന്നീട്ടുന്ന
തായീടുംപാടപെത്തെ വേരോടെപുഴക്കീട്ടുംനദിയെന്നതുപോലെ *
സൌഹൃദത്തെയുംമത്സരത്തെയുംമഹാമതേ! രാസനയോട്ടുമേതുപൂ
രുഷൻനിക്കീട്ടുന്നു * സംശയമൊട്ടുമില്ലഹഷ്ടാമഷ്ടാധിയായ ദോഷജാല
ത്തെക്കെട്ടഴിത്തീടുന്നിതുപുരുഷൻ * ഉറംത്തടത്തിങ്കൽനന്നായ് ഭാവിത
മായീട്ടുന്നൊരദ്വൈതാത്മശാസ്ത്രമായനല്ലാരുമന്ത്രത്തിനാൽ * ഞാശ
യാംവിഷൂചികാനാശത്തെപ്രാപിച്ചീട്ടു മാശുനീഹാരശരൽകാല
ത്താലെന്നപോലെ * യാതൊരുത്തനിലുപാദേയവാക്യതപംതന്നെറ

ചേതസാനിശ്ചിതമായീടുന്നമഹാമതേ! * തപോക്യമുരുക്കാമ്പികൽ
നന്നായിപ്രവേശിക്കും തപ്തമാംക്ഷേത്രത്തികൽപാനീയമെന്നപോ
ലെ * അദ്ധ്യാത്മശാസ്ത്രോപയ്യലോചനകൂടാതെയും ചിത്തത്തിൽസച
രുപസംചിന്തിനെയോക്കാതെയും * മന്ദബുദ്ധികളായിവർത്തിക്കുന്ന
വരെല്ലാം സ്പന്ദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നശൂലപ്പുല്ലെന്നപോലെ * അവ്യയമാ
യീടുമിബ്ബോധമുണ്ടെല്ലാവർക്കും നിർവ്വാമനാടിയാമവിദ്യാവൈവേ
ത്താൽ * അതിനെസ്സോചിന്തിക്കുന്നതില്ലതുമൂലം നിതരാംക്ഷുദ്രത
യെപ്രാപിച്ചുവാണീടുന്നു * വില്ലിൽകെട്ടിയതായഞാണിൽനിന്നെ
ന്നപോലെ വല്ലാത്തമൂഢനായമാനുഷൻതന്നിൽനിന്നും * ചിൽ
ബോധവിവർജ്ജിതംതജ്ജനംഗജ്ജനമെന്നീവകനാശത്തിനായ്ക്കൊം
ക്കപ്പെട്ടീടുന്നിതു * അത്യന്തമധമനാമായവനെന്തെങ്കിലും ഭേദമാ
യതുചേരിൽകളഞ്ഞഫലംതന്നെ * അപ്പുറമെനാടുവല്ലകഥയും
ചൊല്ലുന്നതു മേല്പോട്ടുനോക്കിശ്വാവുശബ്ദിക്കുംപോലെതന്നെ * അ
ജ്ഞാനമാപത്തുകൾക്കൊക്കെയുംകാരണമാണജ്ഞാനിക്കാപത്തല്ലാ
തില്ലഹോ! യാതൊന്നുമേ * സംശയമില്ലമൂഢന്മാരുടെകാരുണ്യത്താൽ
സംസാരമിപ്രകാരംനശിക്കാതിരിക്കുന്നു * ഗോഷ്ടാകാരമായിപ്പാരം
നിസ്സാരമായിട്ടുംപുരിൽതജ്ഞനെന്നുമോഹനലോകത്തെത്താൻ *
കരകാണാത്തതായുംഗംഭീരമായുമുള്ളിൽ കരുതീടുന്നഹന്ത! മൂഢനാ
യീടുന്നവൻ * ശാന്തമായ് സംവേദ്യത്താലപരാമൃഷ്ടമായി ചിന്തി
ക്കിൽസർവ്വാത്മകമാകുന്നയാതൊന്നഹോ! * സച്ചിദാനന്ദമയംനിശ്ച
ലമായതുതാനജ്ഞനകീർത്തേ! വേറിക്കുന്നിതെന്നാരികനീ * ചിന്തിച്ചീ
ടായതുകൽനിന്നുദിച്ചീടുന്നിതു ബന്ധനസ്വഭാവയാമവിദ്യാതാനേ
തന്നെ * നീയോക്കസൂക്ഷ്മവ്യാസസ്ഥൂലയെന്നിപ്രകാരമായതുമൂന്നു
വിധമായ് വേറിച്ചീടുന്നിതു * സൂക്ഷ്മാദിഭേദിന്നയായോരീയവിദ്യതാൻ
സത്വാദിഗുണത്രയരൂപയാംപ്രകൃതിയാം * ആയതുജീവന്മാക്കുബ
ന്ധനഹേയുവാക മായതിൻനിവൃത്തിതാൻകൈവല്യംധരിക്കുനീ *
സത്വം രജസ്സുചിന്നെത്തമസ്സീഗുണംമൂന്നും പ്രത്യേകമതുമൂന്നായി
ട്ടുചമഞ്ഞഹോ! * ഗുണത്രയിനിയായീടുന്നാരീയവിദ്യസൽ ഗുണ
വാരിധേ! കേട്ടീടുൻപതുഭോഗമാകും * സുരന്മാരുരഗന്മാർസിദ്ധന്മാർ
പിന്നെവിദ്യാധരന്മാരൃഷികൾമനുമുനിമാരിവരെല്ലാം * പാർത്തി
വേശ്വരസൂനോ! ബോധിച്ചീടവിദ്യതൻ സാത്വികമായീടുന്നഭോഗമാ
യീടുന്നിതു * മൃത്യുഞ്ജയാദികളാംദേവന്മാരെല്ലാവരും സാത്വികത്തി
കലുള്ള സത്വമായീടുന്നിതു * സിദ്ധരുംമുനിമാരുംരജസ്സായീടുന്നിതു
വിദ്യാധരോരഗന്മാർതമസ്സാകുന്നരാമ! * സാത്വികഭോഗത്തികലുള്ള
സത്വാംശത്തിനെ വിദ്യയാണെന്നുചൊല്ലീടുന്നിതുവിജ്ഞാനം * രാ
ജസീതാമസീയെന്നുള്ളോരുസൃഷ്ടികളും രാജേന്ദ്രാ! മൂന്നായീടുന്നി
തിങ്ങിനെതന്നെ * മൈഥ്യപിണ്ഡാംവൃക്ഷാംമുതലായുള്ളതെല്ലാം
താമസസീമതയെപ്രാപിച്ചതായീടുന്നു * ബുദ്ധിമാൻശ്രീരാഘവന

ന്നേരംമുനീന്ദ്രനോടത്യന്തംസാന്ദ്രതയെപ്രാപിച്ചുള്ള ജ്ഞാനമാം *
സ്ഥാവരംമൂലമായവിഗ്രഹമാന്തംകൊണ്ടു മേവുന്നതെപ്രകാരമാണെ
ന്നു ചോദ്യംചെയ്താൻ * വനജായതനേത്ര! കേട്ടുകൊണ്ടാലുമെന്നു മു
നിനായകൻകനിഞ്ഞുത്തരമോതീടിനാൻ * നിർമ്മനസ്കത്വമേയും
സന്ത്യാപിച്ചീടാതെയുംസന്മതേ! മനസ്ത്വത്തിൽനിന്നുവിച്യുതമായും *
മദ്ധ്യസംസ്ഥമാംമെഘ്വ്യരൂപത്തെയാശ്രയിച്ചി ച്ചിത്തവൃക്ഷാദിക
ളിൽസംസ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നു * എന്നതുകേട്ടനേരമിന്ദീവരായതാക്ഷ
നിന്ദുസുന്ദരവക്ത്രൻശ്രീരാമനുണർത്തിനാൻ * ചിത്തതത്തികൾനി
ന്നുവിച്യുതയായീടുന്ന ചിത്തവൃക്ഷാദികളിൽസംസ്ഥിതിചെയ്തീട്ട
മ്പോഴം * മുക്തിസിദ്ധിച്ചുകൊടുപ്പാനുണ്ടോരുമെല്ലപ്പുമെന്നുതന്നെ
ടത്തികൾ ചിന്തിച്ചീടുന്നേനഹോ! * ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്റെവാ
ക്യമിങ്ങിനെകേട്ടു വാരിജോത്ഭവപുത്രൻപിനെയുമോതീടിനാൻ*
സുപ്തപ്രയുഷ്മകയായ് സുഖമായ് നിയായി ച്ചിത്തത്തുകൊണ്ടീടുനീ
സ്ഥാവരങ്ങളിലെന്നും * മുകാന്ധജഡന്മാരിൽചേന്നീടുന്നതുപോ
ലേ കാകൽസ്ഥമെന്നലേ! സത്താമാത്രേണവർത്തിക്കുന്നു * എന്നതുകേ
ട്ടനേരംശ്രീരാമചന്ദ്രൻവിധി നന്ദനൻതന്നോടേവംപിനെയുമുണ
ർത്തിനാൻ * സ്ഥാവരങ്ങളിൽസത്താമാത്രരൂപതയോടും മേവുന്ന
തായീടുന്നുചിത്തെന്നുവന്നീടുകിൽ * കൈവല്യമെന്നുള്ളുദ്ദരത്തല്ലെ
ന്നേവമുംപൂവിൽഞാൻകരുതുന്നേൻമാമുനേ! മമഗുരോ! * ഇത്തരം
ശ്രീരാമനേറഭാഷിതംകേട്ടനേര മുത്തരംമുനീശ്വരൻപിനെയുമോ
തീടിനാൻ * ലോകത്തെപ്പററിപ്പുയ്യാലോചനചെയ്യുന്നായ് രാഘ
വ! ചേരുംപരമാർത്ഥനിശ്ചയംമൂലം * ബുദ്ധിപൂർവ്വകമുണ്ടാംസത്താസാ
മാന്യബോധ മോത്താലുമനന്തമാംകൈവല്യമായീടുന്നു * സാരജ്ഞ
നെയലോചിത്തതാരിങ്കൽവിചാരിച്ചു പാരിച്ചുവാസനയെട്ടുത്തുന
ന്നായ്നീക്കി * സത്താസാമാന്യരൂപമായീടുന്നതുതന്നെ മുക്തിയെ
ന്നിപ്രകാരംസത്തുക്കൾചൊല്ലീടുന്നു * ശാസ്ത്രസദ്ഭാവമിച്ചുമ്മാ
രാകംജനങ്ങളോടൊത്തുചിന്തിച്ചു നിത്യമദ്ധ്യാത്മഭാവനയാൽ * സ
ത്താസാമാന്യരായിത്താൻഭവിപ്പതുതന്നെ മുക്തിയാകുന്നതെന്നുഹൃ
ത്താരിൽധരിക്കനീ * അങ്കുരംബീജത്തിങ്കലെന്നതുപോലെചാരു
പദ്മവിലോചന! വാസനയുള്ളത്തിങ്കൽ * സുപ്തയായുണ്ടായിയി
സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു സത്തുക്കൾസുഷുപ്തിയാണെന്നവം പൊല്ലീ
ടുന്നു * ആയതുവീണ്ടുംജന്മമുണ്ടാക്കീടുന്നതുതന്നെ തീയകർമ്മങ്ങൾ
ധരിച്ചീടിടുന്നായ് * ഉത്തമത്തങ്കൽ മനോവ്യാപാരം നിലി
നായ് സുപ്തവാസനമായിട്ടുള്ളൊരുസുഷുപ്തിതാൻ * സന്മതേ!
ധരിക്കനീജഡധർമ്മത്വംമൂല ജന്മദുഃഖൈഘത്തിനുഹേതുവായീടുന്നി
തു * സ്ഥാവരാദികളായുള്ളജീവകയഖിലവും പാവനകീർത്തേ! ജഡ
ധർമ്മികളായീടുന്നു * ഓർക്കനീ സുഷുപ്തിയെപ്രാപിച്ചിട്ടിവജന്മ
യോഗ്യങ്ങളായിത്തീർന്നീടുന്നിതുവീണ്ടുംവീണ്ടും * വിത്തിന്നകത്തുപു

ഷ്ടമെങ്ങിനേ വർത്തിക്കുന്നു മൂഢികാസമൂഹത്തിൽ ഘടമെവ്വണ്ണമോ
ർത്താൽ * എന്നതുപോലെസാധോ! സ്ഥാവരങ്ങളിൽവർത്തി ക്കുന്നു
വാസനാജാലമെന്നോർത്തുകൊണ്ടാലും നീ * രാജേന്ദ്ര! വാസനയും
വാസനയുള്ളതായ ബീജമാമജ്ഞാനവുംയാതൊന്നിലുണ്ടാകുന്നു *
ആയതുസുഷുപ്തപദംതന്നെയാംതുയ്യമല്ലാ മായമല്ലതുമുക്തിക്കുതകീ
ടുകയില്ലാ * ഓർത്തുകൊണ്ടീടുകുള്ളിൽബീജമില്ലാത്തതായ ശുദ്ധവാ
സനാവർത്തിച്ചീടുന്നയാതൊന്നികൽ * ആയതായതനേതു!കൈവ
ല്യംനൽകീടുന്നതായീടുംതുയ്യമെന്നുചറയപ്പെട്ടീടുന്നു * വാസനാകാ
ളകൂടമാശുശുക്ഷണിപിന്നെ രോഷമാമയംസ്നേഹമെന്നല്ലയൈരീ
കടം * എന്നിവയുടെശേഷംസല്പമാണെന്നാകിലും സന്ദേഹമില്ല
ചെറുമായതുബാധിച്ചീടും * വാസനയെയുംതൽബീജത്തെയുംവ
സുന്ധരാ വാസവപ്രിയസൂനോ! ദഹിപ്പിച്ചതിവേലം * സത്താസാ
മാന്യരൂപവാനായിവർത്തിക്കുന്ന മർത്ത്യനുദേഹമുണ്ടെന്നാകിലുമില്ലെ
ന്നാകിലും * പിന്നീടുദുഃഖമെന്നതൊരുകാലത്തുമുണ്ടായ്വരികില്ലെന്നു
മുള്ളതുള്ളത്തിൽധരിക്കനീ * ബ്രഹ്മചൈതന്യരൂപയാകിയചിന്താ
ശക്തി യോക്കുവാസനാബീജരൂപിണിയായീടുന്നു * നിദ്രാഹേതുക
യാകുമതിനേറയദർശനം വിദ്വാന്മാരവിദ്യയാണെന്നേവമോതീടുന്നു *
ഓർത്താലുമവിദ്യതൻമുഖ്യഭോഗമായ്ശുദ്ധ സത്വരൂപമായ്വിളങ്ങീടുന്ന
വിദ്യതന്നാൽ * അന്യമായീടുന്നോരുഭോഗമാമവിദ്യയെ യന്യോന്യഘ
ർഷംമൂലംരണ്ടുംനശിച്ചുനന്നായ് * മംഗലംസമുത്ഭവിച്ചീടുന്നകാല
ത്തോളം മങ്ങാതേഹിപ്പിച്ചുകൊള്ളേണംമഹാമതേ! * അവിദ്യാ
യെന്നതോക്കിൽബ്രഹ്മമല്ലിജ്ജഗത്തെന്നിവണ്ണംഹൃത്താരികൽചേ
രുന്നനിശ്ചയംതാൻ * അവിദ്യാക്ഷയംസാധോ! ബ്രഹ്മമാണിജ്ജഗ
ത്തെന്നിവണ്ണംഹൃത്തിൽചേർന്നീടുന്നനിശ്ചയംതന്നെ.മാരാരിപ്രമുഖ
ന്മാരാകിയദേവന്മാർക്കും നാരദാദികളായുള്ളൃഷിസംഘാതത്തിനും *
ഹൃത്താരിലുള്ളതായനിശ്ചയംനിഷ്കൃഷ്ടമുത്തമനാകുംനിനക്കുണ്ടാ
യിവന്നീടട്ടെ * ശങ്കരാദികളായൊരേതുനിശ്ചയംകൊണ്ടു സങ്കടംവി
ട്ടുജീവന്മുക്തരായ്വർത്തിക്കുന്നു * അതിനെകൃപയോടുമരുൾചെയ്യേണ
മെന്നു മതിമാൻശ്രീരാഘവൻചോദിച്ചാനതുനേരം * വിശിഷ്ടന്മാനി
ലഗഗണ്യനാംമുനിശ്വരൻ വസിഷ്ഠൻസകൌതുകമുത്തരമോതീടി
നാൻ * അല്പവുംവിസ്താരവുമായുള്ളജഗജ്ജാല മെപ്പോരുംനിഷ്കൃഷ്ടുക
മായീടുംബ്രഹ്മംതന്നെ * ബ്രഹ്മമാകുന്നുബോധംബ്രഹ്മമാകുന്നുലോകം
ബ്രഹ്മമാണാകാശാദിയാംമഹാഭ്രതവൃന്ദം * ബ്രഹ്മമായീടുന്നുഞാൻ
ബ്രഹ്മമാണെന്നേറശതു ബ്രഹ്മമാണെന്നേവമിതുബാന്ധവന്മാരെല്ലാ
രും * ഇത്തരമായീടുന്നുശങ്കരാദികളായോർക്കുറപ്പുതോന്നുകയുള്ളനി
ശ്ചയംധരിക്കനീ * അജ്ഞനായുള്ളവന്നുലോകംപ്രത്യക്ഷമയം തു
ജ്ഞനായീടുന്നവന്നാനന്ദസച്ചരൂപമാം * കണ്ണില്ലാത്തവന്നിരുൾ കു
ന്നുലോകനെല്ല കണ്ണുള്ളവന്നുലോകംപൊൽക്കിൽപ്രകാശമാം * കേ

വലംബ്രഹ്മംതന്നെസർവ്വുമെന്നിവണ്ണം ഭാവിതമായീടുകിൽ ബ്രഹ്മമാകുന്നുപുമാൻ * അമൃതത്തിനെപ്പാനംചെയ്തുകൊള്ളുന്നതായാലമൃതസദൃശനായ്തീരാത്തതാരാകുന്നു * കേവലമാത്മസമാകുന്നതുനിശ്ചയമേവക്കുംബോധമായതെങ്ങുമുള്ളതുപാത്താൽ * സന്മതേ! സർവ്വശാന്തമായ്നിളങ്ങുന്നതുവിൽ ബ്രഹ്മമെന്നുള്ളതറഞ്പ്രത്യക്ഷമായീടുന്നു * താനെന്നുംചൊണ്ടുകണ്ടിട്ടില്ലാതുള്ളഭാഗത്തെ മാനസംമറ്റൊന്നിങ്കൽവെച്ചിരിക്കുന്നനേരം * സാധോ! കാണുകിൽസർവ്വവികല്പനിർമ്മുക്തയാംയാതൊരുപ്രതീതിയങ്ങുണ്ടായിവന്നീടുന്നു * സർവ്വഗമായീടുമച്ചിൽബ്രഹ്മംതന്നെയാണു നിർവ്വാണംഞാനാകുന്നതെന്നുള്ളിലോത്താലുംനീ * സർവ്വസങ്കല്പങ്ങൾക്കുംഫലത്തെക്കൊട്ടുപ്പതായ് സർവ്വതേജസ്സുകൾക്കുംതേജസ്സായീടുന്നതായ് * യാതൊരുദ്വൈതവുമില്ലാത്തതായീടുന്നോരു ബോധസദൃശത്തിനെസ്സേവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നോൻ * യാതൊരുസങ്കല്പവുംചേന്നീടാതുള്ളതായി ക്കൈയുകമെവിലവുംദൂരെനീങ്ങിയതായി * യാതൊരുസംരംഭവുമില്ലാത്തതായീടുന്ന ബോധസദൃശത്തിനെസ്സേവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നോൻ * സുമതേ! കേൾക്കുകേവംനിശ്ചയമുള്ളവരായ് വിമലന്മാരായീടുമമാത്തുക്കളെല്ലാം * സമമായ് ശാന്തമായിസ്സത്യമാംപദത്തിങ്കലമിതാനന്ദംസദാസംസ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നു * ഇത്തരംസോപാധ്യുണ്ണുധീകളായ് സമന്മാരായ സ്തുതിച്ചുകൊള്ളുംസമനീരാഗമാനസന്മാർ * ജീവിതത്തെയുംമരണത്തെയുംകുറിച്ചുഹൃൽപൂവിൽനന്ദിക്കയില്ലാനിന്ദിക്കുന്നതുമില്ലാ * ഇങ്ങനായകനേവമരുൾചെയ്തുകേട്ടു ഇരുകൈയുകമാൻചോദിച്ചുരാമചന്ദ്രൻ * ജ്ഞാനത്തിൻവിലാസത്താൽവാസനയൊക്കനീങ്ങി ഞാൻനുനംജീവന്മുക്തസ്ഥാനത്തിൽവിശ്രമിച്ചേൻ * സന്ദേഹംനീങ്ങിട്ടവാനരുൾചെയ്യേണംപ്രാണസ്പന്ദബന്ധനംകൊണ്ടുവാസനയൊക്കനീങ്ങി * ചൊല്ലാൻജീവന്മുക്തസ്ഥാനത്തിൽവിശ്രമിച്ചു കൊള്ളുന്നതെപ്രകാരമാകുന്നുമഹാമുനേ! * ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്റെചോദ്യമിങ്ങനെകേട്ടു സാരസോത്ഭവപുത്രൻപിതൃപ്രീതിനാൻ * കേൾക്കനീസംസാരത്തെക്കടന്നതിനുള്ള യുക്തിയെച്ചൊല്ലീടുന്നുയോഗമെന്നിപ്രകാരം * ചൊൽക്കൊള്ളുമാത്മജ്ഞാനംപ്രാണസംയമമെന്നുയുക്തികളായതിനുരണ്ടുണ്ടെന്നുനാറികനീ * രണ്ടുയുക്തികളുമീയോഗമെന്നുള്ളശബ്ദംകൊണ്ടിഹചൊല്ലപ്പെടുന്നെന്നുവന്നീടിലും * പ്രാണബന്ധനത്തിനുയോഗമെന്നുള്ളശബ്ദം നുനമേറെറവുംനന്നായ്ചേരുന്നതായീടുന്നു * ചിലർക്കൊക്കയുംയോഗമേറെവുമസാധ്യമാംചിലർക്കൊക്കിൽജ്ഞാനനിശ്ചയമസാധ്യമാം * പരനാശനനായരമേശ്വരൻതന്നെവേ നന്നുളിച്ചെയ്തുതാനെന്നറിഞ്ഞിടുകിൽ * കൊല്ലുമവൻനിന്നോടൊന്നുജ്ഞാനത്തെമുമ്പേതന്നു കല്യാണസിന്ധോയോഗക്രമത്തെക്കേട്ടിടിനി * അത്യന്തംമനക്കാമ്പിലാശ്ചര്യംവളർത്തു

ന്ന വൃത്താന്തമത്യുത്തമമതുഞാനൊന്നു ചൊല്ലാം * സുരലോകത്തുമുന്ന
മൊരുകാലത്തുപെന്ന പുരുഹൂതസ്ഥാനത്തിൽമരുവീടിനേന്ദ്രം *
നാരദാദികളാം ചിരംജീവികളാകുംമഹാ ന്മാരുടെകഥകളെച്ചൊല്ലുന്ന
തപ്പോൾകേട്ടേൻ * ചൊല്ലാനോരുവരേറാമുല്ലാസമാൻകൊണ്ടു ന
ല്ലോരുകഥകളെച്ചൊല്ലുന്നകൂട്ടത്തിങ്കൽ * ശാന്താത്മപാഖ്യനായീട്ട
നോരുമുനീശ്വരൻ ചേതസ്സിൽമോദമോടുമോതിനാനിപ്രകാരം *
മേരുപർവ്വതത്തിന്റെയീശാനകോണിലുള്ള പാരിച്ചപത്മരാഗശൈ
ലേരുന്നതായ * പാദപാടികളെഴുംനല്ലൊരുശൃംഗത്തിങ്കൽ
മേദുരകാന്ത്യാനിൽക്കുന്നൊരുകല്പദ്രുമം * പൊക്കമേറീടുന്നൊരാ
ല്പകവൃക്ഷത്തിന്റെ തെക്കേക്കൊമ്പിങ്കലുള്ള നല്ലൊരുപഞ്ജരത്തിൽ *
വീതരാഗനായ് ഭൂസുണ്ഡാഖ്യനാമൊരുകാകൻ ധാതാവെന്നതുപോ
ലെവാഴുന്നമഹാശയൻ * ഭുവനങ്ങളിലൊക്കുസുഖമായ്സ്ഥിരിക്കുന്നവ
നെന്നാകുന്നിതിനാമധേയത്തിനർത്ഥം * മായമെന്നിയേചിരംജീവി
ച്ചീടുന്നമഹാ നായീടുംഭൂസുണ്ഡാഖ്യവായസതുല്യനായി * ഉണ്ടായി
ട്ടില്ലദേവലോകത്തുംചിരഞ്ജീവി രുണ്ടില്ലപക്ഷംമേലാലുണ്ടാകുന്നതുമ
ല്ലാ * ആയവൻതന്നെയാണുദീഗ്ഘായുസ്സുടയവ നായവൻതന്നെയാ
ണുനിഷ്കാമനായുള്ളവൻ * ശ്രീമാനായീടുന്നവനായവൻതന്നെമഹാ
ധീമാനായീടുന്നവനായവനായീടുന്ന * ശാന്തനായവനേറ്റംവിശ്രാ
ന്തനായുള്ളവൻ കാന്തനായവൻകാലകോവിദനായീടുന്ന * ചൊൽ
ക്കൊണ്ടഭൂസുണ്ഡന്റെസൽഗുണങ്ങളെക്കേൾപ്പാ നാംക്കൊണ്ട
കൌതുകത്തോടങ്ങിരുന്നവരെല്ലാം * ചോദിച്ചീടുകമൂലമദ്ദേവസദ
സ്സിൽവെച്ചോതിനാൻസത്യമായിത്തൽഗുണങ്ങളെവീണ്ടും * പി
ന്നെയസ്സഭേചിരിഞ്ഞവരുംനിജനിജ മന്ദിരങ്ങളെനോക്കിസ്സാമോദം
പോയശേഷം * ചെന്നിനിബ്ഭൂസുണ്ഡനെയൊന്നുകാണുകവേണ
മെന്നുറച്ചുടൻപുറപ്പെട്ടഞാൻസകൌതുകം * സൈരമമ്മഹാത്മാ
വുപാർത്തുകൊള്ളുന്നതായ മേരുപർവ്വതശൃംഗംപ്രാപിച്ചുനോക്കീടി
നേൻ * അവിടത്തിങ്കൽകുഞ്ഞുങ്ങളിലുംമറ്റുംപക്ഷി നിവഹംനിവ
സിച്ചീടുന്നതുണ്ടതിമാത്രം * ധാതാവിൽവാഹനങ്ങളാകുംഹംസ
ചേതസ്സുകൾസാമവേദഗാനങ്ങളുംചെയ്തീടുന്ന * തത്തകൾകോകി
ലങ്ങൾമൈനപ്രഭൃതിപക്ഷിവർഗ്ഗങ്ങളുതന്നന്നുള്ളതുച്ചരിച്ചീടുന്നിതു *
സുന്ദരനന്ദോഷൈവവിജ്ഞാനങ്ങളെയെല്ലാം നന്നായിട്ടുറപ്പിച്ചി
ട്ടുള്ളാരുമയൂരങ്ങളും * മൈലനന്ദികേകശരത്തെപ്പോലെയുള്ള
പീലിയെപ്പരത്തിക്കൊണ്ടങ്ങിനെനിന്നീടുന്ന * ഏതുനല്ലകല്പവൃക്ഷ
ത്തിങ്കലായിട്ടുകാകവൃന്ദമല്പവേലചെയ്തീടാതെവാണീടുന്ന * പ്രാണ
സ്പന്ദാവധാനംകൊണ്ടെന്നുമന്തർമ്മുഖൻ മൌനിയായവൻശ്രീമാനു
ന്നതാകാരൻധീരൻ * മോശലൻസ്സിദ്ധവാക്കായുള്ളവൻസുഖീഗംഭീരാ
ശയൻപരിപൂർണ്ണമാനസനുന്നതമഹാൻസമൻ * ചൊൽക്കൊള്ളുഭൂസുണ്ഡ
നത്യുത്തമനായുള്ളവനക്കാക്കക്കുട്ടത്തിന്റെമദ്ധ്യത്തിൽവാണീടുന്ന *

ഞാനിവയിലവ്യുൽപന്നനായിരുന്നുകൊണ്ടു സാനന്ദംഭസുണ്ഡന്റെ മുമ്പാകെചെന്നിടിനേൻ * ചെന്നിട്ടുഞാനങ്ങനെചിന്തിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലു മനോരംവസിഷ്ഠനെന്നുദ്ദേഹമറിഞ്ഞുമാം * സത്പരംമലയിൽനിന്നുഭൂമിയിലുള്ളതുപോലെ പതുപുഞ്ഞത്തിൽനിന്നുണ്ടുത്ഥാനംചെയ്തപിന്നെ * ഹേമുനേ!സ്വാഗതമെന്നീവണ്ണമുരുക്കുരുന്നിൽ പ്രേമത്തോടോതീടിനാനേറവുംമധുരമായ് * സങ്കല്പമാത്രംകൊണ്ടുസാധുസഞ്ചാരമായ തൻകരയുഗ്മംകൊണ്ടുമഞ്ജുളപുഷ്പങ്ങളെ * നന്നായിവാരിവാരംകാഞ്ചനസുമങ്ങളെ യെന്നതുപോലെപാരമച്ചനചെയ്തീടിനാൻ * നല്ലോരുകല്പദ്രുമപർണ്ണത്തെയിട്ടന്നി തുല്യാസമാൻകൊണ്ടുഞാനതിൽവാണീടിനേൻ * പാരമുള്ളുപക്ഷിസഞ്ചയമെങ്ങുമെന്റെ നേരിട്ടുനോക്കിക്കൊണ്ടുവാണിതസ്സമയത്തിൽ * അഹല്യപാഞ്ചാദികളെസ്സാമോദംനൽകീമഹാ ബുദ്ധിമാൻഖഗാധിപനിത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * ഭഗവന്മുനേ!ഭവദ്ദർശനാമൃതവർഷം സുഖമീഞങ്ങൾക്കേകീടുന്നതിന്നറിവില്ലാ * വല്ലാതെബുദ്ധിമുട്ടിട്ടിങ്ങോട്ടെക്കിപ്പോളെഴുന്നള്ളീടുന്നതിന്നുള്ള ബന്ധമെന്തായീടുന്നു * തൽപ്പാദാംബുജയുഗ്മംകണ്ടതുകൊണ്ടുതന്നെ ഹൃത്പൂവിൽധരിച്ചുകൊണ്ടിടിനേൻസമസ്തവും * നന്നായിച്ചിരഞ്ജീവിസംഘത്തെവിചാരിച്ചു തന്നേരംമനക്കാമ്പിലെന്നെയുംനിനച്ചിതു * ആഗമിപ്പതിന്നുള്ളഹേതുഞാനറിഞ്ഞിതെന്നാകിലുംവാക്യാമൃതംതാവകമാസ്വദിപ്പാൻ * മാനസത്തിങ്കലേറ്റമാഗ്രഹംവളരുന്നു ഞാനതുകൊണ്ടുചോദിച്ചീടുന്നതായീടുന്നു * ഇത്തരംഭസുണ്ഡന്റെവാക്കുകേട്ടതുനേര മത്യന്തംമോദത്തോടുമുത്തരംചൊല്ലീടിനേൻ * വിഹംഗപ്രഭോ!ഭവാൻചൊന്നതുസത്യമാണിന്നഹമിങ്ങയിച്ചിരഞ്ജീവിയായ്ത്തീർന്നു * നിന്നെക്കാണുകവേണമെന്നുള്ളമോഹംകൊണ്ടു വന്നതുതന്നെയാണുകായ്മമറ്റൊന്നുമില്ലാ * ഏതൊരുവംശത്തിങ്കൽജാതനായിതുഭവാൻ? ജ്ഞാതുജ്ഞേയനായുള്ളതെങ്ങിനെയായീടുന്നു? * എത്രയായ്യസ്സുനീകണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വൃത്താന്തംമനക്കാമ്പിലിക്കാലമോർക്കുന്നുണ്ടോ? * ഭഗവൻ!ഭീഷ്മദ്രോണിയായീടുമേതൊരുത്തൻ സുഖമായ്ഭവാവാഴ്വാനിസ്ഥലംകാട്ടിത്തന്നു? * എന്നെല്ലാമറിവതിന്നാഗ്രഹമുണ്ടുപാരമെന്നുഞാൻപറഞ്ഞപ്പോൾഭസുണ്ഡൻമഹാശയൻ * തെല്ലുമേമോദിച്ചീലാവക്രധിയായതില്ലാംചൊല്ലീടാമഖിലവുംകേട്ടുകൊണ്ടാലുംഭവാൻ * ചൊല്പൊങ്ങുംഭവാന്മാരെപ്പോലെയുള്ളവരെല്ലാം കല്പിക്കുന്നതുലംഘിക്കുന്നവരാരുകുന്നു? * ഇത്തരംചൊല്ലീട്ടന്റെചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരമായ്ക്രതുനായകൻപറഞ്ഞീടിനാനിപ്രകാരം * സർവ്വലോകൈകനാഥൻസർവ്വഗീർവ്വാണസേവ്യൻ ശർവ്വൻശ്രീമഹാദേവൻസർവ്വജ്ഞൻവിളങ്ങുന്നു * ശിരസ്സിൽഖുരങ്ങളുംഖുരത്തിൽകരങ്ങളും കരത്തിൽദന്തങ്ങളുംകക്ഷിയിൽമുഖങ്ങളും * മല്ലകുംഗജമജമൊട്ടകമെന്നീവക യുള്ളവക്രൂ

ങ്ങൾപോലെയുള്ളോരുവക്രതുണ്ടങ്ങളും * ചേർന്നുള്ള ഭ്രതവുന്നമമ്മഹാദേ
വൻതന്റെ സന്നിധിയിങ്കൽക്രതാട്ടന്നതുണ്ടതിമാത്രം * ഭ്രതവന്നി
തകളാംമാതാക്കന്മാരുംതഥാ ഭ്രതേശൻതിരുമുമ്പിൽനത്തനംചെ
യ്തീടുന്നു * ലോകാന്തരങ്ങളിൽക്രൂരകർമ്മങ്ങളവടങ്ങളാകാശംശ്മശാനങ്ങൾ
ദേഹിനാംശരീരങ്ങൾ * എന്നിവസ്ഥലങ്ങളിൽസാമോദംമാതാക്കന്മാ
രെന്നുമേപാത്തുകൊണ്ടീടുന്നവരായീടുന്നു * ജയയുംവിജയയുമെന്നല്ലാ
ജയന്തിയും ജയശീലയായീടുമപരാജിതതാനും*സിലയുംരക്തായ്യയും
നല്ലലംബൂഷതാനു മുല്പലാഖ്യയുമേവമെട്ടുപേർദേവതമാർ* പൊൽ
ക്കൊള്ളുന്നവരായമറവുള്ളമാതാക്കന്മാ ക്കൊക്കയുംനായികമാരാക
ന്നുമഹാമുനേ! * എന്നതിലലംബൂഷയുള്ളവാഹനംചണ്ഡനെന്നു
പേരായുള്ളോരുവായസമായീടുന്നു*ഇന്ദ്രനീലാദ്രിതുല്യൻവജ്രാസ്ഥിയു
ണ്ടൻചണ്ഡൻ വൈഷ്ണവിക്കഥോ!താർക്ക്യനെന്നുപോലാകുന്നിതു*
രൌദ്രചേഷ്ടിതകളായനിമാത്രയ്ഷ്ടശ്രവ്യയുക്തകളായിവർത്തിച്ചീ
ടുമിമ്മാതാക്കന്മാർ * എന്തോഹേതുവാലൊന്നിച്ചവരുംചേന്നൊ
രിക്കലന്തരിക്ഷത്തിൽനല്ലൊരുത്സവംഘോഷിച്ചിതു * ഞാനന്ദമാ
ന്മദ്യംപാനംചെയ്തിതുനല്ല ഗാനംചെയ്തിതുപാരംനത്തനംചെയ്തീ
നാർ * ഉത്സവമിപ്രകാരംഘോഷമായ്ക്കഴിയുമ്പോളുത്സാഹംക
യ്ക്കാണ്ടുതദ്വാഹനങ്ങളുമെല്ലാം * മദ്യപാനവുംചെയ്തുമത്തന്മാരായി
ട്ടന്നു നത്തനംചെയ്തീടിനാരെന്നതുപോലെതന്നെ * ഞാസവോ
ന്മത്തകളായ് ബ്രഹ്മാണിതന്റെരഥഹംസികളുംബരത്തിലങ്ങൊരുമി
ക്കിലായി * നത്തനംചെയ്തുകൊണ്ടിതേറെക്കുതുകമോടും തന്റെ
വചണ്ഡാഖ്യനാംകാകനുംക്രീടിനാൻ * അന്നേരംമഹാകലമാരായി
ച്ചമഞ്ഞുള്ളോരന്നപ്പേടകളെല്ലാംസഞ്ജാതരതികളായ് * ചണ്ഡ
നാംകാകനോടുമൊന്നിച്ചസപ്രമോദം കണ്ടപ്പുക്രീഡചെയ്തുഗർഭിണി
മാരായ്വന്നു * നത്തനംമതിയാക്കിദ്ദേവിമാർപരിവാരയുക്തകളായി
ത്തങ്ങൾവാഴുന്നടിക്കിൽചെന്നാർ * അന്നപ്പേടകംപിന്നെദ്ദേവി
യാംബ്രഹ്മാണിയെ വന്ദിച്ചുഗർഭമുണ്ടായ്വന്നവൃത്താന്തമെല്ലാം * അറി
യിച്ചുതുനേരംദേവിയുമുൾക്കാമ്പിങ്കൽ പെരുകും കുപിതയായ്ടമരുളി
ച്ചെയ്തിതേവം * നന്നായിനിങ്ങൾക്കെല്ലാംഗർഭമുണ്ടായതിന്നെൻ സ്വ
ന്തനമിഴക്കുവാൻശക്തിയുണ്ടാകയില്ലാ * പെന്നിനിയിഷ്ടംപോലെ
വാണുകൊള്ളുവിൻനിങ്ങളെന്നുടൻഹംസികളെയൊക്കയുമയച്ചി
തു * നന്നായിനിവ്വികല്പമായീടുംസമാധിയിൽ പിന്നെബ്രഹ്മാണി
വാണുകൊണ്ടിതുയഥാസുഖം * ഹംസികൾക്കെല്ലാംഗർഭംപൂണ്ണമാ
യ്മാനസാഖ്യനൽസ്സരസ്സികൾമുട്ടയിട്ടിതുയഥാക്രമം * അന്നപ്പേടക
ളിൽനിന്നീവണ്ണമിരുപത്തി യൊന്നുപേരുണ്ടായ്വന്ന ഞങ്ങളെന്നറി
ഞ്ഞാലും * ചണ്ഡൻറെമക്കളായഞങ്ങളിരുപത്തിയൊന്നുപേരെ
ല്ലാരയ്യായ്ഴമമ്മമാരോടുംക്രൂരി * ദേവിയാംബ്രഹ്മാണിയെസ്സുചിരം
കുതിയോടും സേവിച്ചുസമാധിയിൽനിന്നെഴുന്നേറുപിന്നെ * ഞങ്ങ

ളെയനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ ദേവീസദയം മങ്ങാതമുക്തന്മാരായീന്നിയു
ഞങ്ങളെല്ലാം * സംതൃപ്തചിത്തന്മാരായ്നല്ലൊരുശാന്തന്മാരായ് സ
ന്തതംധ്യാനത്തോടുമേകാന്തവാണീടേണം * എന്നരുച്ചപ്പനേയും
ദേവിയാമലംബുഷ തന്നേയുംചെന്നവന്ദിച്ചപ്പനോടറിയിച്ച * ദേ
വിയാംബ്രഹ്മാണിതൻകാരുണ്യംകൊണ്ടുഞങ്ങളേവരുംതാത! ജ്ഞാത
ജ്ഞേയന്മാരായിവന്നു * നിത്യവുംധ്യാനത്തോടുമേകാന്തവാണീടേ
ണമുത്തമമാകുംസ്ഥാനമായതിന്നേതാകുന്നു * ഇത്തരംഞങ്ങൾചെ
ന്നുചോദിച്ചനേരത്തിങ്കലത്യന്തമലംബുഷാദേവിയുംപ്രസാദിച്ചു *
അല്പമെന്നാലുംബാധയുണ്ടായീടാത്തതാമി! ക്കല്പകവൃക്ഷത്തിങ്കൽവാ
ണുകൊള്ളുന്നതിന്നായ് * ജ്ഞാനിയാംതാതൻചൊന്നാൻവന്ദിച്ചു
ഞങ്ങൾപിന്നെ സ്സാനന്ദമത്രവന്നുവാണിതുമുനീശ്വര! * വളരെക്കാ
ലമാഞ്ജിച്ചുള്ളൊരുപുണ്യത്തിന്റെ ഫലമാണഹോ! ഭേദൽനമിതു
നുനം * അരിയരസായനമയമായ്ശാന്തമായി പരമാനന്ദപ്രദമാ
യ്നിളങ്ങുന്നതായ * സാധുസംഗമമെന്നനല്ലൊരുനിലാവഹോ! ചേത
സ്സിലാക്കുപാരമാനന്ദംനൽകയില്ലാ * മുക്തസവ്വൈഷണന്മാരായി
ട്ടുവത്തിക്കുന്ന സത്തുക്കളോടുംകൂടിവാഴുന്നതൊന്നല്ലാതെ * ക്ഷേമമാ
യിട്ടമറ്റുയാതൊന്നുമില്ലെന്നായി മാമനേ! മനതാരിലോർത്തുകൊള്ള
ന്നേനഹം * മുക്തനായ്ചേർച്ചവനാകുന്നുഞാനെന്നാലും ദുഷ്ടതം
തപ്പട്ടശ്നംകൊണ്ടിപ്പോൾമനശിച്ചിതു * ഇജ്ജന്മംസഫലമായ്വന്നിതു
മമതുനം സജ്ജനസംഗംയെമൊക്കയുംനീക്കുമല്ലോ * എന്നെല്ലാം
പറഞ്ഞഗ്ര്യപാദ്യമെന്നിവകളെപ്പിന്നെയുംഖഗാധിപൻനല്കി
നാനതുനേരം * ചൊല്ലാൻതുടങ്ങുന്നുള്ളസാദരന്മാരെക്കാണ്മാ നി
ല്ലിപ്പോളിടത്തിലെന്തതിനുള്ളബന്ധം? * ചൊന്നാലുമെന്നീവ
ണ്ണംചോദിച്ചേൻസുണ്ഡനാടന്നേരമമ്മഹാത്മാവീവണ്ണംചൊ
ല്ലീടിനാൻ * ഒന്നിച്ചുഞങ്ങളേതുവാണുകൊണ്ടഹോ! യുഗവൃന്ദങ്ങ
ളല്ലകല്പവൃന്ദങ്ങൾകഴിച്ചിതു * കാലംകൊണ്ടുവരെല്ലാംദേഹത്തെ
ത്തുണമെന്നപോലെക്കളഞ്ഞുനല്ലകൈവല്യംപ്രാപിച്ചിതു * സ
ത്തുക്കൾമഹത്തുക്കൾബലികുംദീപ്തായുസ്സുള്ളുത്തമന്മാരായുള്ളോ
രെന്നായിധനീടിലും * കാലത്താൽകബളിതന്മാരായിബുധിക്കുന്നി
തീലോകത്തിങ്കലുള്ളസവ്വരുമെന്നുനുനം * എന്നേവം ഭൃസുണ്ഡ
ന്റെവാക്കുകേട്ടനേരം പിന്നെയുംകുതുകമുൾക്കൊണ്ടുചോദിച്ചു
ഞാൻ * കല്പാന്തവഹ്നിവാരിവായുവെന്നിവയെല്ലാം മുടിച്ചീടു
മ്പോഴുംസൽബുദ്ധേ! ഹന്തപാരം * ആദിത്യമണ്ഡലങ്ങളുജ്വലിച്ചീടു
മ്പോഴുമാതങ്കംകൂടാതെകണ്ടുകൊണ്ടിനിവാഴുംഭവാൻ? * എന്നിപ്ര
കാരമെന്റെചോദ്യത്തെക്കേട്ടുമഹാമാന്യനാംപക്ഷീശ്വരൻപിന്നെ
യുംചൊല്ലീടിനാൻ * ഏപ്പോളാകുന്നുലോകവ്യാപാരംമുഴുവനും കു
ല്പാന്തത്തിങ്കൽനാശംപ്രാപിച്ചീടുന്നതപ്പോൾ * നന്ദികെട്ടവൻത

ന്റെമിത്രത്തെയെന്നപോലെ സന്ദേഹംകൂടാതാശ്ലേഷിച്ചു
ഞാൻ * കായവുമംഗങ്ങളുമല്പവുമഴിച്ചീടാതായനിർവ്വാസന
മാംമാനസമെന്നപോലെ * ഇത്തിരിപോലുമുള്ളിൽകല്പനയെന്നീടാ
തെ വത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതാകാശത്തിങ്കൽതന്നെ * ദ്വാദശാദിത്യ
ന്മാരുമൊന്നായിട്ടുദിപ്പിച്ച തേതൊരുകാലത്തിങ്കലുക്കാലത്തിങ്കല
ഹം * പാനീയമോവനയെച്ചെയ്തൊറ്റംധീരധീയാ സ്ഥാനിലാനന്ദമാൻ
വാണുകൊണ്ടീടുന്നിതു * ക്ഷിപ്രമദ്രികളൊക്കച്ചിതറിപ്പോകംവണ്ണം
കല്പാന്തവായുപാരംവീശീടുംസമയത്തിൽ * അന്തരിക്ഷത്തിൽനന്നാ
യുറ്റുതധാരണയെ ബന്ധിച്ചുകളുങ്ങാതെവാണീടുംസുഖമായ്ഞാൻ *
കല്പാന്തത്തിങ്കലേകാണ്ണവമായ്ഭവിച്ചീടുമപ്പോഴുംഞാൻമീതെപൊ
ങ്ങുംവായുധാരണയാലെ * സന്മാന്യമെയ്തലസംഹാരകാലംവ
ന്നാൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡപാരംപ്രാപിച്ചിട്ടുതപ്പാന്തമായി * സപ്തമായ്തി
ളങ്ങുന്നതായീടുംപദത്തിൽഞാൻ നിശ്ചലത്രുപയാകുംസുഷുപ്തിപൂവ
സ്ഥയാടും * സാരസോത്ഭവൻവീണ്ടുംസൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടീടുവാനാരം
ഭിച്ചീടുവോളംവാണുകൊണ്ടീടുന്നിതു * സൃഷ്ടിച്ചുതുടങ്ങിയാൽബ്രഹ്മാ
ണ്ഡംപ്രാപിച്ചുസുഷുപ്തനായുമവീടുംവിഹഗാലയംതന്നിൽ * കല്പ
കവൃക്ഷമേവമിട്ടിക്കിൽകല്പംതോറു മുത്ഭവിച്ചീടുമെന്റെസങ്കല്പം
കൊണ്ടുതന്നെ * ഇത്തരംഭൃസുണ്ഡന്റെവാക്യംകേട്ടുനേര മുംത്താ
രിൽമോദമാൻപിന്നെയുംചോദിച്ചുഞാൻ * ആകലംകൂടാതെനീവാ
ണീടുംവണ്ണംവേറെ യോഗികളാരുംവാണീടാത്തതിന്നെന്തുബന്ധം *
എന്നതുകേട്ടനേരംപക്ഷിപുംഗവൻചണ്ഡനന്ദനൻചൊല്ലീടിനാൻ
കേട്ടാലുംമഹാമുനേ! * അരുമേലംഘിക്കുവാൻമതിയാവുകയില്ലാ പാ
രമേശ്വരിയായീടുന്നോരിന്നിയതിയെ * ഇങ്ങിനെവാണുകൊണ്ടീടേ
ണ്ടവനാകുന്നുഞാനങ്ങിനെയായിത്തീർന്നീടേണമായവരെല്ലാം * ഭവി
തവ്യതതന്നെചെറുറാന്നുമാറീടുവാൻ ലവലേശവുമാക്കുംകഴിയി
ല്ലെന്നതുനും * ഏതൊന്നേതൊരുവിധമായിട്ടുഭവിക്കുന്നു വാമി
ല്ലൊട്ടുമായതാവിധമായിത്തീരും * ഇത്തരമായീടുന്ന നിശ്ചയമെന്ന
ചൊന്ന പതിനായകനോടുപിന്നെയുംചോദിച്ചുഞാൻ * ജ്ഞാന
വിജ്ഞാനവാനായുള്ളീരനായ്യോഗായോഗ്യ മാനസഗതിയായിവാ
ണുകൊണ്ടീടുംഭവാൻ * മുന്നലോകത്തുമെന്തെന്തത്ഭുതങ്ങളെയോത്തീ
ടുന്നിതെന്നതുകേട്ടപക്ഷീന്ദ്രൻചൊല്ലീടിനാൻ * കല്പകംമരങ്ങളെ
ന്നീവകപാരമായും വള്ളികംതുണങ്ങളെന്നീവകയില്ലാതെയും * പ
വ്വതവനവൃക്ഷസഞ്ചയഹീനയായു മുർവ്വിയെപണ്ടുകണ്ടിട്ടുള്ളതിന്നോ
ത്തീടുന്നോൻ * പതിനോരായിരത്താണ്ടതിയായിട്ടുമും ക്ഷിതിയിൽ
നിറഞ്ഞിരുന്നതുമിന്നോത്തീടുന്നോൻ * വൻകാടായിരുന്നിതുപണ്ടൊ
രുചതുയ്യുഗത്തിങ്കലിപ്പാരശേഷമെന്നതിന്നോത്തീടുന്നോൻ * മറ്റൊരാ
രുചതുയ്യുഗത്തിങ്കലിപ്പാരിലെങ്ങു മേറാമദ്രികൾതിങ്ങിനിന്നതുമോ

ത്തീടുന്നേൻ * കുംഭിനിയൊരുചതുയ്യുഗമായതിലഹോ!കുംഭനുംവേ
നായമാമുനിയില്ലായ്കയാൽ * ഏകവിന്ധ്യാചലത്വംപ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള
തായി ഞാൻകണ്ടതുള്ളിലിപ്പോഴെനന്നായിട്ടോത്തീടുന്നേൻ * മദ്യ
ത്തെക്കുടിക്കുന്നപൃഥഗ്വിനിജ്ജരന്മാരും മദ്യപാനത്തെച്ചെയ്തീടാത്തോ
രുശുദ്ധന്മാരും * സൈരവൃത്തികളായിട്ടുനോരുപതിവ്രത മാരുമു
ള്ളോരുസത്സംഞാനുള്ളിലോത്തീടുന്നേൻ * ചന്ദ്രസൂര്യാദികൾതൻജ
ന്മവുംപുരന്ദരോ പേന്ദ്രന്മാർമയ്യാദയുംഹിരണ്യാക്ഷനാംദൈത്യൻ *
ധാത്രിയെബ്വലാൽകൊണ്ടുപോയതും നാരായണൻ പോത്രിയായ
വതാരംചെയ്തവീണ്ടതുംപിന്നെ * ഭൂപകല്പനമതുംനാലുവേദങ്ങളേ
യും ശ്രീപതിമത്സ്യമായിവീണ്ടതുംസരഭസം * മന്ദരപർവ്വതത്തെപ്പൂഴ
ക്കിയെടുത്തതും നന്നായിട്ടമൃതിനായ്വൽക്കടൽകടഞ്ഞതും * ഗരു
ഡൻപക്ഷഹീനനായിരുന്നതുംരത്നാകരസഞ്ചയമുണ്ടായ്വന്നതുമോ
ക്കുന്നോൻഞാൻ * അല്പംമുമ്പിഹകഴിഞ്ഞുള്ളവയെല്ലാമോത്താ ലും
പ്പൂവിൽബാലന്മാക്കുമോമ്മയുണ്ടാകുമെല്ലോ * ലോകത്തിൽപ്രസി
ദ്ധന്മാരായുള്ളഭവാൻമുതലാകിയമഹാത്മാക്കളുണ്ടായ്വന്നിതുപിന്നെ *
അത്രിയുംമാരീചിയുംഭൃഗുയുംനാരദനും വൃത്രവൈരിയുംഭരദ്വാജനും
പുലസ്ത്യനും * വാരണാസ്യനുംതാരകാരിയുമതുപോലെ ഗ്രൈവ്യരിയുംഭാ
രതിയുംലക്ഷ്മിയുംഗായത്രിയും * ഇത്ഥമിസ്സ്ത്രീകൾവളരെപ്പേരു
ണ്ടിപ്പോളുള്ളോരിലെല്ലാരെയുമോത്തിട്ടെന്നുള്ളകായ്യം * അംബു
ജോത്ഭവപുത്രനായിട്ടുംഭവാനെറയി ജന്മമെട്ടാമതായിട്ടുള്ളതാണ
റിഞ്ഞാലും * എട്ടാമതായജന്മത്തിങ്കലിങ്ങിനെകണ്ടു മുട്ടുംനാമെന്ന
തോത്തിട്ടുണ്ടുഞാൻമുമ്പേതന്നെ * ഉണ്ടായിനഭസ്സിങ്കൽനിന്നൊരു
കാലംഭവോ നുണ്ടായികീലാലത്തിൽനിന്നൊരുകാലത്തിങ്കൽ * ഒരി
ക്കൽഗിരിയിൽനിന്നുണ്ടായിവന്നഭവാ നൊരിക്കൽബൃഹദ്ഭാനുത
ന്നിൽനിന്നുണ്ടായ്വന്ന*ഇമ്മഹിയഞ്ചുവട്ടമേകാണ്മവത്തിൽമുങ്ങി ക്രമ്മ
ത്താലുദ്ഭൂതയായ്വന്നിതക്കാലങ്ങളിൽ * ചന്ദ്രണ്ടുവട്ടംക്ഷീരസാഗരംക
ടഞ്ഞുള്ള തന്തരംഗത്തിൽനന്നായ്ഞാനിപ്പോളോത്തീടുന്നേൻ *
ദൈത്യനാംഹിരണ്യാക്ഷൻപാതാളലോകത്തെക്കു പൃഥഗ്വിയെബ്വ
ലാൽകൊണ്ടുപോയിതുമുന്നവട്ടം * ശ്രീനാഥനാറുവട്ടംഭാഗ്യവരാമ
നായാൻ സാനന്ദംകലികളിൽബ്രഹ്മനായ്നൂറുവട്ടം * മുപ്പുന്നാരെ
ഹാലലോചനൻമഹേശ്വരൻ മുപ്പതുവട്ടമൊന്നുപോലവെടിപ്പി
ച്ചാൻ * ദക്ഷനാംപ്രജാപതിചെയ്തീടുമധ്വരത്തെ സംക്ഷയംപ്രാ
പിപ്പിച്ചാൻശങ്കരൻരണ്ടുവട്ടം * അദ്ധ്വാന്തഹൂഡൻദേവൻക്രുദ്ധനായ്
ഭവിച്ചിട്ടു പത്തിന്ദ്രന്മാരെക്കൊന്നതുംത്തോറിലോക്കുന്നേൻഞാൻ *
അസ്രാത്മതപംചെയ്യുമജ്ജനനോടുയുദ്ധമായിട്ടുഗ്രൻചെ
യ്തിട്ടുണ്ടുവട്ടം * മത്തന്മാരുടെബുദ്ധിമാമുനേ!യുഗംപ്രതി വർദ്ധിച്ചും
ചുരുങ്ങിയുംവന്നീടുന്നതുമൂലം*ത്രയിതന്നംഗങ്ങളുംപാഠവുമതുപോലെ
ക്രിയയുംപലവിധമായ്വന്നതോത്തീടുന്നേൻ * പല പാഠങ്ങളായുമത്ഥ

ങ്ങളൊന്നായിട്ടു മുലകിൽപുരാണങ്ങൾക്രട്ടന്നയുഗംപ്രതി * അന്യന്തമത്ഭുതമായീട്ടന്നോരിതിഹാസ മോർത്തുകൊണ്ടാലുംവേറിട്ടല്ലോരുരാമായണം * മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെച്ചൊല്ലീടുന്നതായഹോ!ഗ്രന്ഥ ലക്ഷമുണ്ടെന്നീവണ്ണമുംക്കാമ്പിലോക്കുന്നേൻഞാൻ * വാൽമീകിയെന്നപേരാംമറൊരുപുരുഷനോ വാൽമീകിതാനോനിർമ്മിച്ചല്ലോരീരാമായണം * സംക്ഷയംയുഗാന്തത്തിൽപ്രാപിച്ചീടുകമുല മിക്ഷിതിയിങ്കൽ തീർത്തിട്ടുണ്ടുപന്ത്രണ്ടുവട്ടം * മാമുനേ!പഴയതായ് വ്യാസനിർമ്മിതമായി രാമായണത്തിനോടുതുല്യമാകുന്നതായി * ഭാരതാഖ്യമായ്രണ്ടാമത്തേതാമിതിഹാസം പാരിലില്ലാതേകണ്ടായ്വന്നതിനോക്കുന്നേൻഞാൻ * വ്യാസാഖ്യനായീടുന്നമറൊരുപുരുഷനോ വ്യാസനോനിർമ്മിച്ചതായീടമിയ്യിതിഹാസം * സംക്ഷയംയുഗാന്തത്തിൽപ്രാപിച്ചീടുകമുല മിക്ഷിതിയിങ്കൽനന്നായ്തീർത്തിട്ടുണ്ടേഴുവട്ടം * ദുഷ്ടന്മാരായീടുന്നരാക്ഷസന്മാരെയെല്ലാം നഷ്ടമാക്കീടുവാനിസ്സൃഷ്ടിയിൽജനാർദ്ദനൻ * ക്ഷിതിയിൽശ്രീരാമനെന്നുള്ളോരുനാമത്തോടും പതിനൊന്നാമതായുള്ളവതാരത്തെച്ചെയ്യും * വസുധാഭാരംദൂരേക്കളയുന്നതിനായി വസുദേവാത്മജനായ്വിഷ്ണുവിസ്സൃഷ്ടിക്കൽ * ക്ഷിതിയിൽശ്രീകൃഷ്ണനെന്നുള്ളോരുനാമത്തോടും പതിനാറാമതായുള്ളവതാരത്തെച്ചെയ്യും * ചിലപ്പോൾജഗദ്ഭയകമിഭ്രാന്തിയുണ്ടാം ചിലപ്പോളുണ്ടായ്വരാജലബുൽബുദംപോലെ * ചിന്തിച്ചാലുറപ്പൊട്ടുമില്ലാതെയുള്ളദൃശ്യ ഭ്രാന്തിയാത്മാവിനുള്ളിൽവർത്തിക്കും സംവിത്തുതാൻ * അംഭസ്സിൽതിരമാലയെന്നപോലായതഹോ സംഭവിക്കയും സംക്ഷയിക്കയുംചെയ്തീടുന്നു * ഇപ്രദേശത്തിലല്ലാവടക്കേദിക്കുമുന്നമിപ്രദേശത്തിലുണ്ടായിരുന്നില്ലിയുദ്ധിയും * ഉത്തരദിക്കുമുന്നംമറൊരാരേടത്തിലാണീ യുദ്ധിയുംമറൊരേടത്തായിരുന്നിതുമനേ! * സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങൾതൻസഞ്ചാരത്താലുംതഥാ മേരുപ്രദക്ഷിണമയ്യാദ്രിസംസ്ഥാനത്താലും * നന്നായിട്ടിക്കകംതൻസംസ്ഥാനംവേറുകൊള്ളുന്നസൂര്യാദിഗ്രഹസഞ്ചാരാദികളെല്ലാം * അന്യഥാവേറുകൊണ്ടീടുന്നതായീടിൽനിസ്സന്ദേഹംദിക്കുകൾക്കുംവന്നീടുമന്യഥാത്വം * കലിയിൽകൃതയുഗസ്ഥിതിയെക്കണ്ടീടിനേൻ കലികാലാചാരത്തെക്കണ്ടേൻഞാൻകൃതയുഗേ * ത്രേതായുഗാചാരത്തെക്കണ്ടേൻഞാൻ ദ്വാപരയിൽ ത്രേതായുഗത്തിൽക്കണ്ടേൻദ്വാപരസ്ഥിതിയേയും * കടൽമഹാമാന്യനീവണ്ണംചൊന്നനേര മറിവാനായിക്കൊണ്ടു പിന്നെയുംചോദിച്ചുഞാൻ * വ്യവഹാരവാനായിസ്സഞ്ചരിച്ചീടുന്നിയ ഉവനന്തിങ്കൽഭോഗത്തിനുള്ളിൽ ദേഹത്തിനെ * മൃത്യുബാധിച്ചീടാത്തതെന്താണെന്നതുകേട്ട പത്നിനായകനേവമുത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * അറിവുണ്ടെന്നാകിലും സർവ്വജ്ഞനാകുംഭോ നറിവാനിമ്മയോടുമെന്നോടുചോദിക്കുന്നു * പൃത്ഥിയിൽപ്രഭക്കന്മാരായീടുന്നവർതന്റെ

ഭൃത്യനെനിത്യംനല്ലവാഗ്മിയാക്കീട്ടല്ലോ * എന്നാലുംഭവാൻചോദി
ച്ചീടുകനിമിത്തമായ് നന്നായിട്ടതിനെ ഞാൻ സാമ്പ്രതം ചൊല്ലീട്ട
ന്നേൻ * ചൊൽക്കൊള്ളുംസതാമാജ്ഞാചരണംതന്നെയാണു മുഖ്യാ
രാധനമെന്നുവിദ്വാന്മാർചൊല്ലീട്ടുണ്ട് * ദോഷങ്ങളായീട്ടുന്നമുള്ളുകൾം
കോത്തിട്ടുള്ള വാസനയായീട്ടുന്നവലുതായുള്ളസൂത്രം * ഹൃത്തിലില്ലാ
തെകണ്ടിപ്പാത്തലത്തിങ്കലെന്നും വത്തിക്കുന്നവൻതന്നെമൃത്യുബാധി
ക്കയില്ലാ * ഓത്തീടിൽവിശ്വാസമാംവൃക്ഷത്തിന്നീച്ചാളും ഗാത്ര
വല്ലിക്കുകാഞ്ഞുകുമിയെന്നതുമായ * മാനസദുഃഖമൊട്ടുമാക്കില്ലാതിരി
ക്കുന്ന തുനമപ്പുരുഷനെമൃത്യുബാധിക്കയില്ലാ * പാരിച്ചീട്ടുന്നചിന്ത
യായീട്ടംഘ്രിഗണം പേരുംശരീരവൃക്ഷസപ്പുങ്ങളായീട്ടുന്ന * ആശ
കളുള്ളത്തിങ്കലാക്കില്ലാതിരിക്കുന്ന ലേശവുമപ്പുമാനെമൃത്യുബാധിക്ക
യില്ലാ * രാഗദ്വേഷോഗ്രദോഷവിഷത്തോടൊത്തുതൻഹൃത്താകിയ
രന്ധ്രത്തിങ്കൽകിടന്നീട്ടുന്നതായ * ലോഭമോംഘോരസർപ്പംകടിച്ചീടാ
തെപാരിൽ ശോഭിക്കുംപുരുഷനെമൃത്യുബാധിക്കയില്ലാ * നല്ലോരു
വിവേകമായീട്ടുന്നപാനീയത്തെ യെല്ലാമെകുടിച്ചുശ്രുതീത്തുകൊള്ള
ന്നതായി * കായമായീട്ടുന്നോരുവാരിരാശിയിലുള്ള തായീടുംബന്ധ
വാഗ്നിയാകുന്നതായ കോപം * ഏതൊരുത്തനെച്ചെറുംഭഹി
പ്പിക്കുന്നതില്ലാ വാദമില്ലപ്പുമാനെമൃത്യുബാധിക്കയില്ലാ * ഘോര
മായ്ക്കാനമായീട്ടുന്നയന്ത്രം,തന്നിൽ പാരമായ് ചേരുംതിലരാശിയെ
യെന്നപോലെ* ചിത്തജനാരെയാണുപീഡിക്കാതിരിപ്പതി പ്പൃഥ്വി
യിലപ്പുമാനെമൃത്യുബാധിക്കയില്ലാ * ഏകമായ് നിർമ്മലമായ്സാരംപാ
വനമായ താകുംപദത്തിൽചിത്തദോഷങ്ങളൊക്കെനീങ്ങി * ആഹാ
വിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചുവാണീടുന്ന പാരിതിലപ്പുമാനെമൃത്യുബാധി
ക്കയില്ലാ * ഘോരമായീട്ടുന്നോരുസംസാരരോഗത്തിന്നു കാരണമാ
യിനിലുംമുൻചൊന്നദോഷമെല്ലാം * ഏകമാംതത്വത്തിങ്കലെന്നും
സമാധിയുക്തമാകിയമനസ്സിനെച്ചെറുംബാധിക്കയില്ലാ * പുത്രമി
ത്രാദിവിഷയഭ്രമപ്രവൃത്തമായ്ത്തുകണ്ടീടിലാധിവ്യാധിസമുത്ഥമാ
യ * ദുഃഖസഞ്ചയമേകതത്വത്തിൽനന്നുസമാധി യുക്തമാംമനസ്സിനെ
ബ്ബാധിച്ചീടുകയില്ലാ * ഹൃദയാകാശത്തിനെയിരുളാക്കീടുന്നതും സു
തരാംകാമക്രോധോൽഭ്രവുമായചിന്താ * നിത്യവുമേകസമാഹിത
മായീട്ടുന്നോരു ചിത്തത്തെച്ചെറുപോലുംബാധിച്ചീടുകയില്ലാ * ദു
രന്തംപാരംപിന്നെദുഷ്ക്രമംദുർഗ്ഗന്ധമുള്ളൊരുദാഹൃതംദുരാരംഭമെ
ന്നിവയെല്ലാം * നിത്യവുമേകസമാഹിതമായീട്ടുന്നോരു ചിത്തത്തെ
ച്ചെറുപോലുംബാധിച്ചീടുകയില്ലാ * നിവൃത്താവിദ്യമായുമനുപാധി
കമായും നിർവ്വാണഹേതുവായും ചിന്തിക്കിൽസത്യമായും * അല്പവുംഭ
വബന്ധമില്ലാത്തതായുമുള്ള തൽപരമാക്കിച്ചെയ്കകൊള്ളേണംമന
സ്സിനേ * അത്യന്തംഭയംബഹുകാലമേകനാതായി ശ്ലോമില്ലാത്തതാ

യനാനാത്വമെന്നദ്വൈതം * അല്പമെങ്കിലുംബാധിച്ചീടാതെയുള്ളതായ
തൽപരമാക്കിച്ചെയ്യുകൊള്ളേണംമനസ്സിനേ * നിർവ്വാണമാത്മചിന്ത
യെന്നതുമഹാമുനേ! സർവ്വദുഃഖങ്ങളേയുംനശിപ്പിച്ചീടുംദൃഢം * ചൊ
ല്ലെഴുംമഹാത്മാക്കളായീടുംവോനെപ്പോലുള്ളവർക്കായതുണ്ടായ്വന്നീ
ടുമെളുപ്പമായ് * എന്നെപ്പോലുള്ളമന്ദബുദ്ധികൾക്കായതുണ്ടാ യ്വ
ന്നീടുന്നതിന്നേറെപ്രയത്നങ്ങളുണ്ടെന്നുതോന്നുകിൽ * നിരൂപിക്കുകിൽസ
ർവ്വകലനാതീതമായി പരയായീടുന്നോരുകോടിയെപ്രാപിച്ചതായ് *
എന്നുംനിസ്സുളങ്കമായീടുന്നോരിപ്പടത്തെ മന്ദബുദ്ധികളായോരെവ
ണ്ണംപ്രാപിക്കുന്ന * ആത്മചിന്തതന്നാളിമാരുണ്ടുവിവിധകളാത്മ
ചിന്തയെപ്പോലെത്തന്നെയുള്ളവരഹോ! * എന്നതിലൊന്നായ് സ
ർവ്വദുഃഖവുംനാശമാക്കീടുന്നതായ് സമസ്തസൌഭാഗ്യവർദ്ധിനിയായി *
ചിന്തിക്കിൽജീവിതത്തിൽഹേതുവായെഴുംപ്രാണ ചിന്തയെസ്സമാശ്ര
യിച്ചീടിനേനഹംമുനേ! * തുരുസൽതുന്നസിന്ധോ!ശ്രീരാമ!ധരിക്ക
നീ കരടാധിപനിത്ഥമുരചെയ്തതുനേരം * അറിവുണ്ടെന്നാകിലുംപി
ന്നെയുംചോദിച്ചുഞാൻ സരസംപ്രാണചിന്തയെന്നുള്ളതെന്തെന്നേ
വം * എന്നതുകേട്ടനേരംഭൃസുണ്ഡൻമഹാശയൻ പിന്നെയുമിപ്രകാ
രംചൊല്ലുവാൻതുടങ്ങിനാൻ * ചൊല്ലെഴും പ്രാണസമാധാനത്തെ
വിവരിച്ചു ചൊല്ലുന്നേൻ മഹാമുനേ!കേട്ടാലും സകൌതുകം * ഗാത്ര
മായീടുന്നോരു ചാരുമന്ദിരത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ വർത്തിച്ചീടുന്നുണ്ടു
ഹൃൽപുണ്ഡരീകം * ഉണ്ടതിൽ പ്രാണാപാനന്മാരെന്നു പാരമായ്
ചൊൽക്കൊണ്ടീടുന്നോരുരണ്ടുവായുക്കളംമഹാമുനേ! * നന്നായിട്ടവ
മേലുംകീഴുമായ് ചരിക്കുന്നി തെന്നുമേയനുസരിക്കുന്ന തൽഗതിയെ
ഞാൻ * ആകാശത്തിങ്കലെന്നുംസഞ്ചാരംചെയ്തീടുന്ന താകുന്നരണ്ടും
സദാശീതോഷ്ണവപുസ്സുകൾ * ഗാത്രമായീടുംമഹായന്ത്രത്തെവഹിക്ക
ുന്നി തോത്താലുംക്ഷീണമൊട്ടുമില്ലവയ്ക്കാരിക്കലും * ഹൃദയാകാശ
സൂര്യചന്ദ്രന്മാരായീടുന്ന സതതംജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷുപ്തങ്ങളിലഹോ *
ഭേദംകൂടാതെവർത്തിച്ചീടുന്നതൽഗതിയെ വീതകന്മഷബുദ്ധേ!ഞാന
നുസരിക്കയാൽ*നന്നായിസ്സുഷുപ്തസംസ്ഥിതനായുള്ളവനെറെയെന്ന
പോലകന്നിതുവാസനാജാലംമമ * ആയിരമാക്കിക്കീറീട്ടുള്ളതാമരന്തു
മായവയ്ക്കെഴുംഗതിയെന്നപോൽസൂക്ഷ്മമല്ലാ*എന്നതിൽപ്രാണൻ
സദാചലനാത്മികയായീടുന്നോരുശക്തിയോടുക്രൂടിയതായീടുന്ന *
സന്തതം സഞ്ചരിക്കുമായതുദേഹേ ബാഹ്യാഭ്യന്തരങ്ങളിലൂർദ്ധ്വഗതി
യായ്വർത്തിക്കുന്ന * എന്നപോലപാനനുംചലനാത്മികയായീടുന്നോ
രുശക്തിയോടുക്രൂടിയതായീടുന്ന * സന്തതംസഞ്ചരിക്കുമായതുംദേ
ഹേബാഹ്യാഭ്യന്തരങ്ങളിലധോമുഖനായ്വർത്തിക്കുന്ന * ജാഗരിച്ചീടു
മ്പോഴുംനിദ്രചെയ്തീടുമ്പോഴും ലോകത്തിലഭിജ്ഞനായുള്ളവന്നിയലു
ന്ന * ഉത്തമമാകുംപ്രാണായാമത്തെക്കുറിച്ചിപ്പോ ളുരുതഞാൻചൊ

ല്ലാമിതുകേൾക്കുകിൽകല്യാണമാം * അല്പമെങ്കിലുംനന്മക്രൂടാതെ
കണ്ടതന്നെ വൃൽപ്പത്മത്തിങ്കൽനിന്നമാമുനേ!പ്രാണങ്ങൾതാൻ *
നന്നായിബ്രഹ്മിമുഖമായിട്ടുവിപ്പതു തന്നെയാണുള്ളിലുള്ളരേചക
മെന്നോതുന്നു * നന്നായിപ്പുറത്തെക്കുപന്ത്രണ്ടംഗുലത്തോളം ചെന്നീ
ടുംപ്രാണങ്ങൾതൻവിസ്തൃതമായീടുന്ന * അംഗസംസ്പർശംപുറത്തുള്ളോ
രുപൂരകമെന്നിങ്ങിനെചൊല്ലീടുന്നുചൊല്ലെഴുംമനീഷികൾ * ബാ
ഹ്യത്തിൽനിന്നുപാനനായിട്ടുംസമീരണൻ ദേഹാഭ്യന്തരത്തിങ്കൽചെ
ന്നീടുംനേരത്തിങ്കൽ * പാരമങ്ങുള്ളുമായ്സിലിക്കുംശരീരപ്രപൂ
രണസ്പർശമന്തഃപൂരകമായീടുന്നു * ഓത്തോലുമപാനൻതാനസ്തമിച്ച
ഹോപ്രാണൻ വൃത്തിലഭ്യുദിതനാകാതെയുള്ളവസ്ഥയേ * സന്തത
മനുഭവിച്ചീടുന്നയോഗീന്ദ്രന്മാരന്തഃകുംഭകമെന്നുചൊല്ലുന്നിതായതി
നെ * ഹേസാധുമൈയലേ!ബാഹ്യാനുഖനാംപ്രാണൻതന്റെ നാസാ
ഗ്രത്തോളമുള്ളതായീടുംഗതിതന്നേ * ആദ്യമായീടുന്നോരുബാഹ്യപൂ
രകമെന്നു വിദ്വാന്മാരായുള്ളവരൊക്കെയുംചൊല്ലീടുന്നു * പ്രാണമാരു
തനഹോനാസാഗ്രത്തിങ്കൽനിന്നു മൂനംക്രൂടാതെകണ്ടുപന്ത്രണ്ടംഗുല
ത്തോളം * ചെല്ലുന്നതുപരമാംബാഹ്യപൂരകമെന്നു ചൊല്ലുന്നുചൊ
ല്ലാൻവല്ലയോഗവിത്തുക്കളെല്ലാം * പ്രാണൻതാൻബഹിർഭാഗമായ
തിലസ്തമിച്ച പാനനുൾഗതനാകാതിരുന്നീടുന്നതഹോ * പരിചിൽ
പൂർണ്ണസമാവസ്ഥമായ്വിളങ്ങുന്ന പുറക്കുംഭകമെന്നു ചൊല്ലുന്നുകോ
വിദന്മാർ * ചിന്തിച്ചീടുകവായുതന്നപാനോദയമാ മന്തമ്മുഖത്വം
ബാഹ്യരേചകമായീടുന്നു * ഉരംത്താരിലെല്ലായ്പോഴുംധ്യാനിക്കപ്പെട്ട
മിതു മുക്തിയെക്കൊട്ടക്കുന്നതാകുന്നുമഹാമുനേ! * ഉള്ളിലുംപുറമെ
യുംകുംഭകംമുതലായി ട്ടുള്ളവയാകുംപ്രാണാപാനസ്വഭാവങ്ങളെ * ന
ന്നായിട്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നവനാരെന്നാലും മന്നിടത്തിങ്കൽപിന്നെജ്ജാ
തനാവുകയില്ലാ * പ്രാണനുമപാനനുമിയല്വുംസ്വഭാവങ്ങൾ ഞാനുര
ചെയ്തതെട്ടുംമുക്തിയെനൽകുന്നുനം * മാനസത്തിനെച്ചെറുംപുറ
ത്തെക്കയയ്ക്കാതെ ദീനതവെടിഞ്ഞിവചെയ്കൊണ്ടീടുന്നവൻ * സ
ന്ദേഹമില്ലാചില ദിവസംകൊണ്ടതന്നെ നന്നായിക്കേവലമാം പദ
ത്തെപ്രാപിച്ചീടും * ഭൂശമിയെട്ടമഭ്യസിപ്പവനുംക്രമാമ്പിങ്കൽ വിഷ
യസ്നേഹമുണ്ടായീടുകയില്ലതുനം * നായിൻറെതോലുകൊണ്ടുനിർമ്മി
ച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള തായീടുംപാത്രംകണ്ടാൽബ്രാഹ്മണൻകൊതിക്കുമോ *
പരിപോടീദൃഷ്ടിയെക്കയ്യൊണ്ടുലോകത്തിങ്കൽ സ്ഥിരബുദ്ധികളായി
ട്ടാരെല്ലാംവർത്തിക്കുന്നു * അവരാൽപ്രാപ്യമായിപ്രാപ്യവുമഖിലവു മ
വരാണഖിന്നന്മാരായതിയുവനിയിൽ * ഇരുന്നീടിലുംപരംനടന്നീടി
ലുമുണർന്നിരുന്നീടിലുംനന്നായുറങ്ങിക്കിടക്കിലും * സന്തതമീദൃഷ്ടിയെ
ക്കയ്യൊണ്ടീടുന്നതായാൽ ബന്ധനമൊരിക്കലുംപ്രാപിച്ചീടുകയി
ല്ലാ * വൃൽപത്മയന്ത്രത്തിങ്കൽനിന്നഹോപ്രാണാനില നുതഭവിക്ക

ന്നുപിന്നെബ്രഹ്മഭാഗത്തിലായി * അസ്മിച്ചീടുന്നതുദാഭാശാംശുല
പയു നത്തിലെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകമഹാമുനേ! * എവിടെപ്രാണ
നസ്സംഗതനായ് ഭവിക്കുന്നി തവിടെയുദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതപാനൻ
താൻ * എവിടെയുദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നുപ്രാണാനില നവിടെയപാ
നൻതാനസ്മിച്ചീടുന്നിയു * നന്നായിബ്രഹ്മഭാഗത്തിങ്കൽനിന്നുപാ
നനാം ചന്ദ്രൻതാൻപുറപ്പെട്ടുദേഹത്തെത്തണുപ്പിക്കും * പരിചിൽ
പ്രാണവായുവാകുന്നുസൂര്യൻകളേ ബരത്തെപ്പാകയുക്തമാക്കിച്ചെയ്തീ
ടുമെന്നും * ഓത്താലപാനചന്ദ്രക്കലയേറവുംപ്രാണ മാത്താണ്ഡ
ഗ്രസ്തയായീടുന്നിയുയാതൊന്നിങ്കൽ * തൽപദമനുത്തമംപ്രാപിച്ചു
കൊണ്ടീടുകി ലല്പമെങ്കിലുംദുഃഖംപിന്നെയുണ്ടാകയില്ലാ * എന്നതു
പോലെപ്രാണസൂര്യൻതൻകലയപാ നേന്ദുവാൽഗ്രസ്തയായീടുന്നിയു
യാതൊന്നിങ്കൽ * തൽപദമനുത്തമംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുകി ലല്പ
മെങ്കിലുംദുഃഖംപിന്നെയുണ്ടാകയില്ലാ * പോകയുംവരികയുംചെയ്തീ
ടുംപ്രാണൻതന്നെ യാകുന്നുസൂര്യശീതാംശുതയെക്കയ്ക്കാംവണ്ണം *
പ്രാണനെയപാനൻതാൻഭക്ഷിപ്പാൻചെല്ലുമ്പോഴും പ്രാണൻതാന
പാനനെഭക്ഷിപ്പാൻചെല്ലുമ്പോഴും * രണ്ടിനുംമദ്ധ്യസ്ഥമാംതൽ
പദംസംപ്രാപിച്ച കൊണ്ടവൻപിന്നെജനിച്ചീടുകയില്ലനുനം *
പിതൃപനാത്മാപ്രാണസംക്ഷയനികടസ്ഥ നോത്തീടിൽ പരമപാ
നോദയസമീപഗൻ * ഇത്തരംപ്രാണാപാനന്മാരായവായുക്കൾക്ക
മദ്ധ്യമായീടും ചിദാത്മാവിനെധ്യാനിക്കുന്നേൻ * പാരാതെയപാ
നൻതാനസ്മിച്ചുഹോ!പ്രാണ മാശുതോദയംചെയ്തീടാത്തക്ഷണമാ
യി * പാത്താലവിദ്യുതൻസംബന്ധമില്ലാത്തതാംചി ത്തതത്തെ
യുംത്തടഞ്ഞിൽധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * നിനയ്ക്കിൽപ്രാണവാ
യുവസ്മിച്ചുപാനനാ മനിലൻതാനുദിച്ചീടാത്തതുയാതൊന്നിങ്കൽ *
നന്നായി നാസികാഗ്രഗഗനാവത്തമായീ ടുന്നോരച്ചിത്തതത്തെ
ദ്ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * അവിദ്യാമലമൊട്ടുമില്ലാത്തതായിനിത്യ
മവിദ്യാമലംപാരംചെന്നീടുന്നതുമായി * സപ്രാനഭ്രത്യൈകമാനമായ്
സർവ്വദേവസേവ്യ മാനമായീടുംപരംപദത്തെസ്സമ്പ്രാപിച്ചുൻ * ഇ
മ്മട്ടിലുള്ളതായനൽപ്രാണസമാധിയാൽ നിർമ്മലാത്മാവിൽസ്വയം
പ്രാപിച്ചുൻവിശ്രാന്തിയേ * കിഴ്ക്കടെക്കഴിഞ്ഞതുംമേലിൽവന്നീ
ടുന്നതു മോക്കാതെവത്തമാനമാശ്രയിച്ചുമരുന്നേൻ * "ഇതിനെസ്സ
മ്പാദിച്ചുൻസാമ്പ്രതംപുത്തനായുള്ളതിനെക്കുടിമേലാൽകയ്യാ
ക്കുകവേണം" * ഇവണ്ണമുള്ളിൽ പിന്തയില്ലായ്കമൂലം പിരം ജീവിയാ
യ്യാണീടുന്നനാമയംക്കൂടാതെഞാൻ * സ്ഥിതിക്കില്ലൊന്നിനേയുമല്പവും
നിന്ദിക്കയില്ലതുകൊണ്ടഹമനാമയനായ്യാണീടുന്നേൻ * സന്തോഷം
ശ്രേഷ്ഠപ്രാപ്തിയിങ്കലുണ്ടാകയില്ലാ സന്താപമുണ്ടാകയില്ലശ്രേഷ്ഠപ്രാപ്തിയി
ങ്കൽ * മാനസംമമസദാസമമായ്ത്തിക്കുന്നു ഞാനനാമയനായിവാഴ
ന്നേനതുമൂലം * നല്ലവൈരാഗ്യമാൻജീവിതംമുതലായി ട്ടുള്ളവനഖി

ലവുംദൂരവേസന്ത്യജിച്ചേൻ * മാമുനേ!യതുകൊണ്ടുഞാനിങ്ങുചെ
റുപോലു മാമയംക്രൂടാതെകണ്ടനുഭവംവാണീടുന്നേൻ * ഉള്ളതിൽ
കുത്സഫലമില്ലൊട്ടുംനഷ്ടമായി ട്ടുള്ളതിശോകമില്ലാകാംക്ഷയുമില്ലതെ
ല്ലും * മാനസംമമശാന്തമായിരിപ്പതുകൊണ്ടു ഞാനനാമയനായ് ജീ
വിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * ഇവനെൻബന്ധുവെന്നുമവനെൻശത്രുവെ
ന്നു മിവയെന്നുടെയെന്നുമവയന്യന്റെയെന്നും * മാനസത്തിങ്കൽ
ചിന്തയില്ലിനിക്കൊരിക്കലും ഞാനതുമൂലംചിരംജീവിയായ്ത്തീണീട്ട
ന്നേൻ * ആശയത്തിങ്കലാശയില്ലിനിക്കഹോലവ ലേശവുംസദാസ
മാഹിതനായീടുന്നുഞാൻ * മാമുനേ!യതുകൊണ്ടുഞാനിങ്ങുചെറു
പോലു മാമയംക്രൂടാതെകണ്ടനുഭവംവാണീടുന്നേൻ * സുഖിയെക്കാ
ണുന്നേരംസുഖിയായീടുന്നുഞാൻ ദുഃഖിയെക്കാണുന്നേരംദുഃഖിയുമാ
യീടുന്നു * എല്ലാക്കുംപ്രിയമിത്രമായിഞാൻവാണീടുന്നി തല്ലൽക്രൂടാ
തെജീവിച്ചീടുന്നനതുമൂലം * മലപോലുള്ളധീരൻഞാനാപൽക്കാ
ലത്തിങ്കലുലകിന്നാത്മമിത്രനനുസമ്പൽപ്രാപ്തിയിങ്കൽ * നല്ലതാ
ണാകാത്തതാണെന്നുള്ളവിചാരമി ല്ലല്ലൽക്രൂടാതെജീവിക്കുന്നുഞാന
തുമൂലം * രാഘവ!കേൾക്കുകേവംട്ടസുണ്ഡാഖ്യനാംമഹാ യോഗിതൻ
വാക്കുകേട്ടുഞാനടൻപൊല്ലീടിനേൻ * കണ്ണുത്തിന്നുമതമീവൃത്താന്തം
താവകീനം നിണ്ണയമിതുപാത്താൽവിസ്മയപ്രദേശം * കല്യാണം
ചേർക്കട്ടേകല്യനാംഭവാനുഞാൻ പൊല്ലുന്നൻസപ്തത്തെക്കായ്
നേരംമദ്ധ്യാഹ്നമായി * വെറുതെക്രൂടപ്പോന്നിട്ടുന്നുബുദ്ധിമുട്ടി ടരു
തെന്നിപ്രകാരമുരചെയ്തനന്തരം * വിഷ്ണുതന്നിങ്കൽനിന്നുത്ഥാനം
ചെയ്തുപാരം വൃഷ്ടനായുക്ഷിപോലെപ്പൊങ്ങിനേനാകാശത്തിൽ *
ഒരുയോജനദൂരംട്ടസുണ്ഡൻപിമ്പേവന്നാൻ പെരികെപ്പണിപ്പെട്ടമ
ടക്കിയയച്ചുഞാൻ * ലോകത്തിൽസത്തുക്കളെപ്പിരിയുന്നതുപോലെ
ശ്ലോകത്തെവളർത്തുന്നതൊന്നുമില്ലെന്നുനൂനം * പിന്നത്തെക്കൃതയു
ഗത്തിങ്കലുമവിടെവെച്ചന്നത്തെപ്പോലെത്തന്നെകണ്ടുൻഞാൻട്ട
സുണ്ഡനെ * ത്രേതായുഗത്തിൻമദ്ധ്യമായ് ട്ടുമിക്കാലത്തിൽ ജാതനാ
യിതുരിപുസൂദനനാകുംഭവാൻ * ഇയുഗത്തിലുംകണ്ടിട്ടുണ്ടുഞാൻട്ടസു
ണ്ഡനെ മായമല്ലഹോ!ജരബാധിച്ചിട്ടില്ലതെല്ലും * ഇത്ഥമുത്തമമായ
ട്ടസുണ്ഡോത്തമേറെ മുത്തമനായീടുന്നനിന്നോടിന്നരചെയ്തേൻ *
ഉറുത്തടത്തിങ്കൽനന്നായ് ചിന്തചെയ്തിട്ടുനിന്റെ യുകതംപോലനാ
രതമാചരിച്ചാലുംരാമ! *

ശ്രീവാസിഷ്ഠീയം മോക്ഷോപായം ദ്വിശതാശീതം
നിർവ്വാണപ്രകരണം ട്ടസുണ്ഡോപാഖ്യാനം
൨൯-ാം സർഗ്ഗം ശ്രീമഹാദേവൈ്യ നമഃ.

ദേവപൂജോപാഖ്യാനം.

ഓം — വസിഷ്ഠൻ — ശ്രീരാമചന്ദ്ര! ദേഹമാഭാസമാത്രംതന്നെ നേരായവിചാരമില്ലായ്കയാലിതുകാലം * ഇതുഞാനാണെന്നവമാത്രത്തിൽതോന്നീടുന്ന മതിമൻ! മനതാരിൽനന്നായിനിനയ്ക്കുനീ * അസ്ഥിമാംസാദിചേർന്നിമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതാമി ഗ്ഗാത്രംഞാനാണെന്നുള്ള വിഭ്രമംകളകുനീ * സങ്കല്പകല്പിതങ്ങളാകിയദോഷങ്ങൾക്കു പങ്കജവിലോചന! സംഖ്യയില്ലാത്തുകണ്ടാൽ * സൌഖ്യമായ്ചിടക്കയിൽകിടന്നീടുമ്പോൾപലേ ദിക്കിലുംനടന്നുകൊള്ളുന്നുനീസപ്തത്തികൾ* അക്കളേബരമേതുദിക്കിലായീടുന്നിതു വല്ലിക്കുന്നിൽനന്നായ് ചിന്തിച്ചീടുകരാമ! * ജാഗ്രാവസ്ഥയിൽമനോരാജ്യത്തിൽമേവിലോസച്ഛ്രീലോകത്തോചെല്ലുംദേഹമെങ്ങായീടുന്നു * ഭീഷ്മാംസപ്നമെന്നോസംസാരംനിരൂപിക്കിൽ ഭീഷ്മായീടുന്നോരുചിത്തവിഭ്രമമെന്നോ * ഭീഷ്മാംമനോരാജ്യമാണെന്നോചാരുപത്മ ഭീഷ്മലോചനരാമ! തീച്ചയാക്കുകവേണം * ചിത്തകാമ്പിങ്കൽചിന്തിച്ചീടുകജഗത്രയം സത്തുമല്ലസത്തുമല്ലാഭാസമാത്രംതന്നെ * ഏന്നിപ്രകാരമനുകലനാത്യാഗമായീടുന്നിതുസമ്യഗാലോകനമെന്നോതീടുന്നു * മരിച്ചീടുകവേണംനിശ്ചയമെന്നിരിക്കേ മരണംവന്നീടുമ്പോളെന്തിനായ്ക്കരയുന്നു * ജനിച്ചാലല്പംസമ്പത്തുണ്ടാകുംനിശ്ചയംതാൻ നിനയ്ക്കിൽ സപ്തുണ്ടായാലെന്തിനാകുന്നമദം * അമിതാമലഗുണസിന്ധോ! പരമാത്മവസ്തുസമുദായത്തിൽദേഹബുദ്ധിയെത്യജിച്ചുനീ * നിത്യവുംപ്രതിഭാസമാത്രത്തിൽസകലാനവൃത്തമായീടുംസച്ചിന്മാത്രത്തെക്കണ്ടുകൊൾക * ഉറക്കാമ്പിൽനിരൂപിച്ചുകാങ്കിലാഭാസമാത്രമൊക്കയുംചിത്തമൽപ്പുഷിതമായീടുന്നു * ആകയാലതിനെയുംസത്വരംസന്ത്യജിച്ചു രാഘവ! നിരാഭാസനായിട്ടുഭവിക്കനീ * രാഗദ്വേഷങ്ങളെന്നപേരായീടുന്നരണ്ടു കാകോദരങ്ങൾപാരിലെരൂപുരുഷന്റെ * ചിത്തമാംവിലത്തികൽകടികൊണ്ടീടുന്നതില്ലത്തമോത്തമനാകുമായവനായീടുന്നു * കല്പകവൃക്ഷത്തികൽനിന്നുകിട്ടാത്തതായിട്ടുംപ്പൂവിൽനിരൂപിച്ചുകാണുകിലെന്തൊന്നുള്ളു * ശാസ്ത്രംപരിചിനന്നായ്പ്രസംഗംചെയ്തീടുവാനത്യന്തംനിപുണന്മാരായുള്ളോരാണെന്നാലും* ഉർവ്വിയിൽബുദ്ധിമാനായുള്ളവൻഞാനെന്നുള്ള ഗർവ്വമാണെന്നുംരാഗദ്വേഷത്രയിഷ്ണുമാരായ് * വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നമർത്ത്യന്മാരെല്ലാംനല്ല ഗർഭങ്ങളാണൊട്ടുമവരെത്തൊട്ടീടൊലാ* നന്നായ്സ്സങ്കല്പമാംനാഭിയെത്തടുക്കുകിൽ പിന്നെസ്സംസാരചക്രംതിരിഞ്ഞീടുകയില്ലാ *സംശയമില്ലതെല്ലുംനാഭിതാൻക്ഷോഭിക്കുകിൽ സംസാരചക്രംപിന്നെത്തടുത്താൽനില്ക്കയില്ലാ * പൌരുഷംപരംപ്രജ്ഞായുക്തിയെന്നിവകളെ പാരമായാശ്രയിച്ചുസംസാരചക്രത്തിന്റെ* നല്ലാരുനാഭിയായീടുന്നോരുമാനസത്തെക്കല്പ! കല്പാണസിന്ധോ! കില്ലെന്നുതടുക്കേണം* ശാസ്ത്രംപൌരുഷംപ്രജ്ഞാസൌജന്യമിവകളാൽ പാർത്തീ

ട്ടിൽകിട്ടീടാത്തതൊന്നുമില്ലെങ്ങുംദ്ധം * പാരമായ്ഭയംവളർത്തുന്ന
തായ് ചിത്തമായി ധീരതയല്പംപോലുമില്ലാതെയാക്കീടുന്ന * ചിത്ത
മാംഭ്രമത്തിനെയടക്കീട്ടൊപ്രകാരം വർത്തിക്കുമപ്രകാരംസ്ഥിരനായ്ത
ത്തിക്കുനീ * മാനസഭ്രമബാധചേർന്നുവാണീടുന്നോരു മാനവൻതന്നെ
പ്പാലിച്ചീടുവാൻശാസ്ത്രങ്ങളും * നല്ലോരുബന്ധുക്കളുമാചാര്യന്മാരുമാ
രും തെല്ലുമേമതിയാകയില്ലതിനില്ലവാദം * മാനസഭ്രമബാധപിടി
വാണീടുന്നോരു മാനവൻതന്നെനന്നായ് ഗ്രഹിപ്പാൻബാന്ധവന്മാരും *
പൊൽപ്പൈങ്ങുംശാസ്ത്രങ്ങളുംരക്ഷിപ്പാൻമതിയാകമല്പപങ്കത്തിൽ
നിന്നുമാനിനെയെന്നപോലെ * ഭോഗജാലത്തെദൂരത്തകറ്റിജീവനു
കത നാകിയഗുരുവിൻറെപാദാബ്ജസേവയോടും * നന്നായിവിചാര
ണചെയ്യുന്നമേകനായ തന്നുടെയാത്മാവിനെയാശ്രയിക്കുകവേ
ണം * ഈദ്ധോന്ദുമൂഡൻദേവൻസംസാരദുഃഖസംശാന്ത്യർത്ഥംപണ്ടു
നിക്കുപദേശിച്ചതന്നതായ * പൊല്ലാന്മുള്ളാത്മജ്ഞാനോപായത്തെ
നിന്നോടിപ്പോൾ പൊല്പീടാംരഘുപതേ! ശ്രദ്ധിച്ചുകേട്ടാലുംനീ * നാ
കലോകത്തെക്കാളുമേറമുൽകൃഷ്ടമാകും ശ്രീകൈലാസാദ്രിയിങ്കൽമേ
വുന്നമഹേശ്വരൻ * പണ്ടൊരുകാലത്തിങ്കലീശനെസ്സേവചെയ്തു കൊ
ണ്ടുഞാൻകൈലാസത്തിൽഗംഗാതീരത്തിലായി * പൺശാലയെച്ച
മച്ചായതിൽചിരംസിലവുന്നുമൊന്നിച്ചുവാണേൻശാസ്ത്രാർത്ഥചിന്ത
യോടും * പിന്നീടങ്ങൊരുകാലംശ്രാവണമാസത്തിങ്കൽ നന്നായഷ്ട
മിദിനംപാതിരാവായനേരം * സാമോദംസമാധിവിട്ടണഞ്ഞുകണ്ണി
ഴിച്ചു ഞാൻമാതുംബാവുമുദ്ഗദുക്കായിസ്ഥിതിചെയ്യുൻ * ഒ
രുശബ്ദവുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്ങുംനിറഞ്ഞിരുന്നുപാരംഘോരമായീടു
മന്ധകാരം അന്നേരംശുഭ്രമേഘസംഘാതസങ്കാശമായിന്നീടും
ചഞ്ചച്ചന്ദ്രസഞ്ചയതുല്യമായി * ചട്ടറ്റതായീടുന്നതേജസ്സുക്കാന്താ
രത്തിൽ പെട്ടെന്നുസമുത്ഥിതമായിട്ടുകാണായ്വന്നു * ഭിക്കുകളൊക്ക
ശ്ശോഭിച്ചീടുമിത്തേജസ്സെന്തെന്നുംകാമ്പിൽവിസ്മയിച്ചുനോക്കീടും
നേരത്തിങ്കൽ * കുമിൻനന്ദിനിയായദേവിതൻകയ്യുംപിടിച്ചിന്ദു
ശേഖരൻദേവൻനേരിട്ടുപോരുന്നതും * മന്ദമെന്നിയേനന്ദികേശ
നീശ്വരൻറെ മുന്നിട്ടുവരുന്നതുംകണ്ടുഞാൻസകൌതുകം * അ
ങ്ങുള്ളശിഷ്യന്മാരെസ്സെതരമുണർത്തിച്ചെന്നംഗജാരിയെച്ചുക്ത്യാവാ
ഴ്ത്തിപണ്ടിച്ചുപാരം * മാരനാശനദൃഷ്ടിപൂതമാംദിക്കിലായി ദൂരത്തു
നേതേനിന്നുകസുമാഞ്ജലിചെയ്തു * ആതങ്കമഖിലവുംദൂരേനീക്കുന്ന
തും ശീതാംശുപ്രഭയെക്കാൾകുളുർത്തുള്ളതുമായ * ദൃഷ്ടികൊണ്ടു
ന്നെനന്നായ്നീക്കിച്ചുമഹേശ്വരൻ തുഷ്ടനായ് പുഷ്പസാനുവിങ്കൽസം
സ്ഥിതിചെയ്തു * അംബ്യാനൽപുഷ്പംപാദ്യമെന്നിവയെല്ലാംസവി
സാക്ഷിയായീടുംദേവനായ്ക്കൊണ്ടുപൂജിച്ചുഞാൻ * പാരുതേവ
ന്നീടുന്നമന്ദാരപുഷ്പങ്ങളെ പാരാതെവാരിവാരിവർഷിച്ചുനതിമാ
ത്രം * വിവിധങ്ങളായുള്ളനമസ്കാരങ്ങൾകൊണ്ടും സ്തവങ്ങൾകൊ

ണ്ടുംനന്നായ് ശിവനെപ്പൂജിച്ചിതു * എന്നതുപോലെസ്സഖീയുക്തയാം
ഗൌരിയേയും നന്നായിപ്രമഥവൃന്ദത്തെയുംപൂജിച്ചുഞാൻ * തദന
ന്തരംതത്രനിന്നീട്ടുമെന്നെപ്പാർത്തു മദനാന്തകൻകനിഞ്ഞീവണ്ണംചോ
ദിച്ചിതു * പരമാംപദത്തിങ്കൽപ്രാപ്തിഞാനികളായ് പെരുകും
ശമംകൊണ്ടുശോഭിക്കുന്നവകളായ് * കല്യാണംവളർത്തുന്നനിന്നുടെ
സംവിത്തുകഥം തെല്ലുമേചലിക്കുന്നതില്ലല്ലോമഹാമുനേ! * അന്തരാ
യങ്ങളൊന്നുംക്രൂടാതെനിൻതപസ്സു സന്തതംകല്യാണത്തെയനവ
ത്തിപ്പതില്ലേ? * ചേതസ്സിക്കാലംനന്നായ്പ്രാപ്യത്തെപ്രാപിച്ചി
തോ? ഭീതികളഖിലവുംനാശത്തെപ്രാപിച്ചിതോ? * ഭക്തവത്സ
ലൻദേവൻസർവ്വലോകൈകനാഥ നിത്തരംചോദിച്ചപ്പോളുത്തരമു
ണർത്തിനേൻ * കല്യാണസിന്ധോ!നിന്നെധ്യാനിച്ചവാഴുന്നവ ർക്കി
ല്ലൊന്നുംലഭിക്കാത്തതില്ലൊരുദയങ്ങളും * അനവദ്യംനിന്നെനന്നാ
യ്ധ്യാനിക്കുംമഹാന്മാരെ വന്ദനംചെയ്യാത്തവരിതിലോകത്തിലി
ല്ലാ * നിത്യവുംനിന്നെനന്നായ്ധ്യാനിച്ചീടുന്നശ്രുതി ചിത്തന്മാരാ
യുള്ളവരവിടെപ്പാർത്തീടുന്നു * അവിടംരാജ്യമാകുമവിടംഗ്രാമമാകുമവി
ടംതന്നെയാണുപർവ്വതമാകുന്നതും * നന്നായിപ്പണ്ടുചെയ്തപുണ്യ
ത്തിൻഫലമായു മന്നുചെയ്യുന്നപുണ്യത്തിന്നുസേചനമായും * മേലി
ലേപുണ്യത്തിന്നുവിത്തായുംഭവിക്കുന്ന നീലലോഹിത!നിന്നെധ്യാനി
ക്കുന്നതുനന്നും * ജ്ഞാനമാംപീയൂഷത്തിന്നുള്ളനൽക്കുംഭമായു മനം
വിട്ടുള്ളുടൈയ്ച്ചന്ദ്രികാചന്ദ്രനായും * നിർവ്വാണപരമപദമായിട്ടും
ഭവിക്കുന്ന സർവ്വജ്ഞ!ശംഭോ!നിന്നെധ്യാനിക്കുന്നതുനന്നും * എല്ലാ
നേരവുംനിന്നെനന്നായിധ്യാനിക്കയെന്നുള്ളോരു നല്ലചിന്താമണിയെ
ക്കയ്യൊണ്ടഞാൻ * ആതങ്കംവെടിഞ്ഞുസർവ്വാപദാംമുദ്രാവികൽ ഭ്ര
തേശ!പദാവെച്ചുമേവുന്നൻകൃപാനിധേ! * ഇത്തരംഭക്തിപൂർവ്വം
സ്തോത്രംചെയ്തനന്തര മത്യന്തംപ്രസന്നനായീടിനമഹേശനെ *
പിന്നെയുംനമസ്കാരംചെയ്തഞാൻചോദിച്ചിതു നിന്നോടുചൊല്ലീട്ടു
ന്നേൻശ്രീരാമ!കേട്ടാലുംനീ * തൽപ്രസാദത്താലെല്ലാമറിഞ്ഞി
ട്ടുള്ളോരുഞാ നുംപൂർവ്വിൽസന്ദേഹംകൊണ്ടൊന്നിനു ചോദിക്ക
ുന്നേൻ * കന്മഷങ്ങളെയെല്ലാംനശിപ്പിക്കുന്നതായും നന്മയേപ്പാരം
വളർത്തീടുന്നതായുമുള്ള * ചൊല്ലെഴുംദേവാച്ചനമെങ്ങിനേയാകുന്നി
തു മല്ലബാണാരേ!കനിഞ്ഞരുളിച്ചെയ്തീടേണം * എന്നതുകേട്ടലോക
നായകൻമഹേശ്വര നിന്ദുശേഖരൻദേവനരുളിച്ചെയ്തിതേവം *
ആമോദപൂർവ്വംബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾവാഴ്ത്തീടുന്ന മാമുനേ!ദേവാച്ചനം
കേട്ടാലുമന്നന്തമം * ഇന്ദിരാപതിയല്ലാദേവനെന്നറിഞ്ഞാലു മിന്ദു
ശേഖരൻതാനുംദേവനാവുകയില്ലാ * ദേവനായീടുന്നതുദേഹമുള്ള വ
നല്ലാ ദേവനായതുചിത്തരൂപനുമല്ലാമുനേ! * ആകാരാദികളംത
ന്നാൽപരിച്ഛിന്നമായിതമാകിയവസ്തുവിങ്കൽദേവനുണ്ടായീടുമോ *

ദേവനമകൃതിമമാദ്യന്തഹീനംചിത്തു ദേവനാകുന്നതായതാണെന്നു
ചൊല്ലീടുന്നു * സന്ദേഹംമനക്കാമ്പിൽസല്പവുമുണ്ടായീടൊല്ലെന്നു
മദ്ദേവനെഞാൻപൂജിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * ലോകത്തിൽജ്ഞാനശൂ
ന്യന്മാരായുള്ളവരെല്ലാമാകാരാദ്യച്ചിന്തനത്തെച്ചെയ്യുകൊണ്ടീടുന്നിതു *
ഒരുയോജനദൂരംനടപ്പാൻവയ്യാത്തവ നൊരുനാഴികദൂരംനടന്നീടുന്നു
മന്ദം * ദൃശ്യാസംസ്പൃഷ്ടംപാരാവാരവജ്ജിതംചിദാകാശമെന്നുള്ളതു
താൻസർവ്വവുമിരിക്കുന്നു * കല്പാന്തങ്ങളിൽപോലുമായതുശേഷിക്കു
ന്നു ണ്ടുംപ്പുവിലോത്തുകൊണ്ടീടായതുതന്നെദേവം * സാമ്യംനൽ
ബോധംശമമെന്നുള്ളപുഷ്പങ്ങളാൽ ചിന്മാത്രംശുദ്ധംശിവം പൂജിച്ചു
കൊണ്ടീടേണം* സമതാശമംബോധമെന്നുള്ളപുഷ്പങ്ങളാൽ സുമതേ!
യാത്മാവിനെപൂജിക്കുന്നതുതന്നെ * ചൊല്ലാംനീടുന്നദേവപൂജയെന്ന
റിഞ്ഞാലും കില്ലില്ലാകാരപൂജപൂജയാവുകയില്ലാ * ഓർത്താലുമഖണ്ഡി
തമായുമദ്വയമായ മാദ്യന്തഹീനമായുംബാഹ്യയതനങ്ങളാലേ * സാ
ദ്ധ്യമല്ലാത്തതായുമുള്ളൊരുസുഖംസ്വയം സിദ്ധിക്കുംനന്നായുള്ളപൂജ
യാലെന്നുനം * സകലകലാതീതയായിസ്സൽഗുണസിന്ധോ! സക
ലഭാവാന്തരസംസ്ഥിതയായിനിത്യം * സത്തസത്തെന്നീവണ്ണംചൊ
ല്ലുന്നരണ്ടിന്റെയും മദ്ധ്യമായതിൽസത്താസാമാന്യരൂപിണിയാം *
സംവിത്തുമഹാസത്താത്മതയെപ്രാപിച്ചിട്ടു ദേവനെന്നിപ്രകാരം
പറയപ്പെട്ടീടുന്നു*സംവിത്തുവികല്പസംകലിതാജാഡ്യത്തിനെ ഭേദിച്ചു
കൊണ്ടീടുന്നതായഹോ!ക്രമത്താലെ*ചിത്സ്വരൂപത്തിൽനിന്നുവിച്യു
തയായിത്തീർന്നു ദൃശ്യഭാവത്തെനന്നായ്പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു *ദേശ
കാലാദികളാംശക്തികളുടെസമൂഹാസങ്കടംചുഴന്നഹോ!ജീവനായ്
ഭവിച്ചുടൻ * ബുദ്ധിയാകുന്നിതഹങ്കാരമായ്ഭവിക്കുന്നിതോത്തുകൊ
ണ്ടാലുംപിന്നെമനസ്സായീടുന്നിതു * മനസ്സത്തിനെസമ്പ്രാപിച്ചിട്ടു
സ്സംവിത്തുതാനനഘ!സംസാരത്തെനന്നായിക്കയ്യേറ്റുള്ളുന്നു * ജന
നംമുതൽഭവിജൻ,ചണ്ഡാലൻഞാനെന്നുള്ള മനനംമൂലംചണ്ഡാല
ത്വത്തെയെന്നപോലേ * ഇതുഞാനെന്നിപ്പരിച്ഛിന്നഭാവത്താൽദേ
ഹസ്ഥിതയായ്ഭവിച്ചുഹോ!പരിപാതിനിയായി * മോഹമായീടുംമ
ഹാപങ്കത്തിൽമുഴുകിക്കൊണ്ടാഹന്ത!ദുഃഖാൽദുഃഖംപ്രാപിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്നു * സങ്കല്പമാത്രത്താലിസ്സംസാരദുഃഖംവന്നു സങ്കല്പംകൊണ്ടു
തന്നെപുഷ്ടിയായിട്ടതീന്നു * സങ്കല്പമില്ലാതായാലായതുമില്ലാതാകും
സങ്കടപ്പെട്ടീടുവാനെന്തിതിലവകാശം * സങ്കല്പിച്ചിട്ടമർത്ത്യൻദുഃഖ
ത്തിൽമുങ്ങീടുന്നു സങ്കല്പിച്ചീടാതാകിൽപരമാനന്ദമായി * സങ്കല്പമേ
ഘങ്ങളെത്തന്നുടെവിവേകമാം വൻകാറുകൊണ്ടുദൂരത്തകറ്റിക്കള
ഞ്ഞുടൻ*പരംനീനിർമ്മലതച്ചംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുക ശരൽക്കാലത്തി
ലന്തരിക്ഷമെന്നതുപോലെ . * പെരുകുംസങ്കല്പനമാകുന്നകാലുഷ്യ
ത്തെ പുരുഷപ്രയത്നങ്ങാലധികംദൂരെനീക്കി * തത്വരിതംപരംപ്രസാ

ദന്തിനെപ്രാപിച്ചിട്ട പരമാനന്ദവാനായ് ഭവിച്ചീടുകമുനേ! * ഒ
ത്താലുംസകലശക്ത്യാത്മകനാത്മാവുതാൻ ശക്തിമണ്ഡലത്തിന്റെ
പാരിച്ചലാസ്യങ്ങളാൽ * വായുംസംസാരദുഃഖംനിർവ്വാണസൌഖ്യ
മെന്നി തൊക്കയുംനന്നായ് സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതു * സർവ്വഗ
നായിസ്സമചിന്മാത്രരൂപനായി സ്സർവ്വനായനാകൃതിയായീടുംപരന്ന
ഹോ! * പാത്തീടിലിച്ഛാസത്തയാകാശസത്താകാല സത്താനിയതി
സത്താനന്മഹാസത്താതഥാ * ജ്ഞാനശക്തിനൽക്രിയാശക്തിയെ
ന്നല്ലാപിന്നെ യുനംവിട്ടുള്ളതായകർത്തൃതയകർത്തൃതാ * എന്നി
ത്യാദികളായിച്ചൊല്ലീഴുമുനേ! ചേന്നീടുന്നോരുശക്തികഠംക്കില്ലന്ത
മെന്നതുന്തുനം * സാരജ്ഞമൈയുവേ! പാരമുല്ലാസശക്തിയാൽസം
സാരസർവ്വതഃസന്ത്രവത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * സംശയമൊട്ടുമില്ലസാ
ധോ! നിരോധശക്ത്യാ സംസാരമുഴവനുംസംക്ഷയിച്ചീടുന്നിതു *
ഒട്ടൊഴിയാതെയുള്ള പൂജാക്രമങ്ങളിൽവെച്ചിട്ടതൻഭാവനയെട്ടുമി
പ്പിപ്പതുതന്നെ * നിർമ്മലപൂജയായീടുന്നതെന്നോതീടുന്നു നിർമ്മ
ലന്മാരായുള്ള സത്തുക്കളെല്ലാവരും * ഇക്കളേബരംഞാനെന്നുള്ള ചി
ന്തയേട്ടരെ നീക്കീടുന്നതുപാരമുത്തമപൂജയല്ലോ * കില്ലില്ലവേനാ
യീടുന്നതപ്പരമൻതാ നെല്ലാനേരവുമവൻപൂജ്യനായീടുന്നിതു * ന
ന്നായിട്ടുംക്കരുന്നിൽധ്യാനിച്ചുകൊള്ളുന്നതു തന്നെയാകുന്ന പൂജാ
മറ്റുയതൊന്നുമല്ലാ * നിത്യമായ് ത്രൈലോക്യത്തിന്നാധാരഭൂതനാ
യി ച്ചിദ്രൂപനായിച്ചിരുതോന്നലക്ഷാനേയി * ചിന്തിക്കിൽപ്രകാ
ശങ്ങളംക്കൊക്കയുംപ്രകാശമാ യന്തർഭാഗത്തിൽചേരുംജ്ഞാനപ്ര
കാശമായി * സർവ്വചരാചരാത്മതമായഹോ! ഹൃദയത്തിൽ സർവ്വദാ
വർത്തിച്ചീടുമഹന്താസാരമായി * അന്തമറ്റതുംമേലേയുള്ളതുമായീ
ടുന്നോരന്തരീക്ഷമാകുന്നനല്ലകന്ധരത്തോടും * അന്തംവിട്ടതും
കീഴ്ഭാഗത്തിലുള്ളതുമായോരന്തരിക്ഷമാകുന്നപാദപങ്കജത്തോടും *
അന്തംക്രൂടാതെയുള്ളടിക്കുകളായീടുന്ന ചന്തമേറീടുന്നോരുദീപ്തബാ
ഹുക്കളോടും * നാനാവിധങ്ങളായീടുന്നോരുലോകങ്ങളാ മുനംക്രൂ
ടാതെയുള്ള ശസ്ത്രജാലങ്ങളോടും * അന്തമില്ലാത്തതായബ്രഹ്മാണ്ഡ
കടംബകം സന്തതംകിടപ്പുള്ളുൽകോശകാണത്തോടും * പാരം
പ്രകാശമായപരമാകാശത്തിന്റെ പാരഗമായപാരമായവിഗ്രഹ
ത്തോടും * സർവ്വഗനായിപ്പുംവിളങ്ങുംദേവൻതന്നെ സ്സർവ്വാദ്ധ്യാ
നത്തിനാൽപൂജിച്ചീടുകവേണം * കമലോത്ഭവവിഷ്ണുരുദ്രപ്രമുഖ
രാമരന്മാരുമിക്കണ്ടീടുന്നുജീവികളും * ആമയവിഹീനനായീടുമദ്ദേ
വൻതന്റെ രോമാളിയാണെന്നുള്ളിൽവന്തിച്ചുകൊണ്ടീടണം *
വിവിധാരംഭങ്ങളെച്ചെയ്തീടുന്നവകളായ് ഭൂതനായയന്ത്രസൂത്രങ്ങ
ളായീടുന്ന * ഇച്ഛാദിശക്തികളുദ്ദേവന്റെഗാത്രത്തിങ്കലുള്ളമാന
സ!ചേരുന്നവയാണെന്നോർക്കേണം * സർവ്വസംശ്രയനവൻചിന്മാ

ത്രനായുള്ളവൻ സർവ്വഗവനനന്ത്രതാത്മാവായീടുന്നു * മനിമൻ പ
രമനായീടുമദ്ദേവൻനിത്യം സതതംപൂജനീയനാണെന്നബോധിച്ചാ
ലും * അന്തമെന്നുള്ളതില്ലാതുള്ളവൻപരാധാരൻ ചിന്തിച്ചീടുകസ
ത്താമാത്രൈകരൂപനവൻ * കാലനായിട്ടുന്നതൽപ്രപാലകൻജ
ഗജ്ജാലത്തെനാനാവിധമാക്കിച്ചെയ്യുന്നിതവൻ * എങ്ങുംകണ്ണുടയ
വനെങ്ങുമേമുക്കുള്ളവനെങ്ങുംതക്കടയവനെങ്ങുമെനാക്കുള്ളവൻ *
എല്ലാടിക്കിലുംകണ്ണുമുള്ളവനായീടുന്നി തെല്ലാടിക്കിലുമാത്താൽമ
നനാനപിതനവൻ * മനനാതീതനായിട്ടുന്നവനെല്ലാടവും മുനിനായ
കനുനംപരമൻശിവനവൻ * ഇത്തരമുൾത്തടത്തിൽചിന്തിച്ചുദേ
വേശനെ നിത്യവുംവിധിപോലെപൂജിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * ആവശ്യ
മില്ലെന്നോക്കുബാഹ്യോപചാരമൊന്നും സംവിത്സ്വരൂപനായദേവ
നെപ്പൂജിക്കുവാൻ * ക്ലേശംക്രടാതെകണ്ടുകൈവന്നീടുന്നതായി നാശ
മില്ലാത്തതായിപാരംശീതളമായി * ഒന്നായിവിളങ്ങുന്നതന്നടെബോ
ധമായീടുന്നനല്ലമുതംകൊണ്ടെന്നുമേപൂജിക്കേണം * അന്തരംഗത്തിലു
ള്ളശുദ്ധമാംചിന്മാത്രത്തെസ്സന്തതംചിന്തിക്കുകയെന്നുയാതൊന്നാ
ത്താൽ * പരമാംധ്യാനമായീടുന്നതായതുതന്നെ പരയാംപൂജയായീ
ടുന്നതുമതുതന്നെ * കാണുകകേട്ടീടുകതൊട്ടുക്ഷോഭിക്കുക ഘ്രാണി
ച്ചീടുകസപിച്ചീടുകനടക്കുക * ശ്വാസത്തെസ്സൂര്യയായിവിട്ടുകൊള്ള
കനന്നായ് സംസാരിക്കുകപിന്നെസ്സമത്തിവെടിയുക * സ്ഥിരീകരിക്കുക
യെന്നിതൊക്കയുംചെയ്തീടുന്ന താകിലുംശുദ്ധസംവിന്മയനായ്ഭവി
ക്കേണം * ധ്യാനമാണാത്മവിനെപ്പൂജിപ്പാൻപൂജാദ്രവ്യം ധ്യാനമെ
ന്നുതന്നെയാണുത്തമാർച്ചനം * ധ്യാനത്തെക്കൊണ്ടല്ലാതെവേറെ
യാതൊന്നുകൊണ്ടും നുനമാത്മാവുത്തമപ്രാപിച്ചീടുകയില്ലാ * നി
മിഷംപതിമുന്നുകഴിവോളവുംനന്നായ് സുമതേ!ധ്യാനംകൊണ്ടിദ്ദേ
വനെപ്പൂജിക്കുകിൽ * മൂഢനായുള്ളവനുംഗോപ്രദാനത്തിൻഫലം ക്ര
ടീടുമെന്നതിന്നുസംശയമൊട്ടുമില്ലാ * ഭൂവിതിലേതാനുമൊരുനിമി
ഷംനേരോളവു മീവണ്ണംപ്രത്യേവിനെപൂജിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * ആയവ
ന്നശ്വമേധയാഗത്തെച്ചെയ്യുഫലം മായമല്ലുടൻലഭിച്ചീടുമെന്നറി
കുനീ * അരനാഴികനേരംതന്നുടെയാത്മാവിനെ ധ്രുണീതലത്തിങ്ക
ലാരേവംപൂജിക്കുന്നു * ആയിരമശ്വമേധംചെയ്യുതിന്നുള്ളഫല മായ
വന്നുണ്ടായ്തുമായതിനില്ലുവാദം * പൂജയിങ്ങിനെയൊരുനാഴികചെ
യ്തീടിലോ രാജസൂയത്തിൻഫലംനിർണ്ണയംസിദ്ധിച്ചീടും * നന്നായിപ്പ
തിനഞ്ചുനാഴികനേരംപൂജി ക്കുന്നവനുണ്ടാംലക്ഷംരാജസൂയത്തിൻ
ഫലം * ഈവിധമൊരുദിനംപൂജിച്ചുകൊണ്ടീടുകിൽ മേവീടുംനിർവ്വിവാ
ദംബ്രഹ്മപ്രകാശത്തിങ്കൽ * ഇത്രതാനതിമാത്രമുത്തമമാകുംയോഗ മി
ത്രതാനതിമാത്രമുത്തമമാകുംതപം * ചൊല്ലിനേനാത്മാവിൻറെബാ
ഹ്യസംപൂജയെഞ്ഞാൻ ചൊല്ലീടാമാന്തരികപൂജയെക്കേട്ടീടിനി * നി

ത്യവുംശരീരാഭിമാനിയായ്ശയാനനാ യുത്ഥിതനായിസ്ഥിതനായി സ്സഞ്ചാരിയായി * സുശിച്ചീടുകകയ്ക്കാണ്ടീടുകകളയുക പെരുകും ഭോഗങ്ങളെബുജിക്കെന്നിവയെല്ലാം * സരസംചെയ്യുന്നവനായജീവനെത്തന്നെ പരനാംശിവനെന്നായ്ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * ഓത്തുകൊള്ളുകഘടാദ്യാകാരയായീടുന്ന ചിത്തവൃത്തിയിൽചേരുമാത്മചൈതന്യത്തിന്റെ * അനുസന്ധാനമായീടുന്നനൽസ്നാനംകൊണ്ടുമുനിനായക! പാരംശുദ്ധനായ്ഭവിച്ചുഹോ! * മാനസമനനശക്തിസ്ഥമായ്സദാപ്രാണാപാനാന്തരോദിതമായ്വൽകണ്ഠതാലുക്കൾതൻ * നട്ടവിൽചേരുന്നതായ് ഭ്രൂമദ്ധ്യംപിഒന്നനാസാപുടമെന്നുള്ളതായപീഠസംസ്ഥിതമായി * ഷഡംത്രിംശൽപദകോടിസംസ്ഥമായുള്ളരമന്ത നൃന്തദശാതിഗമാംസൽബോധലിംഗത്തിനെ * നിത്യാവബോധമായീടുന്നോരുപൂജകൊണ്ടു നിത്യവുംവഴിപോലെപൂജിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * ഹസ്തപാദാദികളാമംഗങ്ങൾചേന്നിദ്ദേഹവത്തിക്കുംചിദാഭാസൻതന്നെയാകുന്നുദേവൻ * മാനസനേത്രങ്ങളാംബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുള്ള നാനാവിധാചാരകളായ്നിചിത്രകളായ * ശക്തികളെന്നെസ്സദാസേവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന പതികളുത്തമനാംകാന്തനെയെന്നപോലേ * നേരായിതെലോകൃത്തെയറിയിച്ചീടുംമനം ദ്വാരപാലകനായിവത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * ശുദ്ധത്രിണിയാമിച്ചിന്തയോക്കുകിൽദ്വാര സംസ്ഥയായീടുംപ്രതിഹാരിയായീടുന്നുമേ * പാരംവിചിത്രങ്ങളാംജ്ഞാനങ്ങളാംഗങ്ങളിൽ മോതുംനല്ലോരുഭൂഷണങ്ങളായീടുന്നുമേ * ബുദ്ധീന്ദ്രിയങ്ങളായീടുന്നോരുഗണങ്ങളോടൊത്തകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളാകുന്നുദ്വാരങ്ങൾമേ * അപ്രകാരമായുള്ളീപ്രത്യക്ഷജ്ഞാനംതന്നെതൽപദജ്ഞാനമായുള്ളാത്മാവായീടുന്നഞാൻ * അനഘൻപരിച്ഛേദരഹിതസച്ചിദാനന്ദൻപൂർണ്ണനായീടുന്നവനന്തര്യാമി * ഭരിതൈകാത്മാവായിവാഴുന്നേനെന്നീവണ്ണം പരമാർത്ഥജ്ഞനെയലേ!ഭാവിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * സമനായ്സമരസാചാരനായ്സദാകാലം സുമതേ!സമാഭാസനായ് സമാകൃതിയായി * ഈവണ്ണമാത്മാവിനെപൂജിച്ചുകൊള്ളുന്നവൻ കൈവല്യംപ്രാപിച്ചീടുമില്ലസംശയമേയും * ചിന്മാത്രംപരംസദാദേവിത്തായുള്ളവൻ നിർമ്മായംസമയായിസ്സുവ്യായീടുംബുദ്ധ്യാ * ഉചിതവ്യാപാരസംസിദ്ധമായീടുമർത്ഥ നിചയംകൊണ്ടുനന്നായ്പൂജിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * ഉല്ലവേസുക്കളിപ്പൂജയ്ക്കായ്സമ്പാദിപ്പാൻ തെല്ലുമേയതംചെയ്യാതിരുന്നീടുകവേണം * ഇഷ്ടവസുക്കളെത്താൻനന്നായിനിവേദിച്ചു തുഷ്ടനായ്പൂജിക്കേണംചേതനംശിവംപരം * ഉന്നമെന്നിയേനാനാവിഭവംചേർന്നുള്ളുന്ന പാനമാനസംപിന്നെശ്രയനംനല്ലയാനം * എന്നുമേനിഷ്ടയാസംസിദ്ധിക്കുമിവകളാൽ നന്നായിപൂജിക്കേണംചേതനംശിവംപരം * സുന്ദരമായുള്ളുന്നംപാനമെ

ന്നല്ലമാല്യം ചന്ദനംമുതലായസുഖസാധനങ്ങളാൽ * സർവ്വപ്രകാരത്തിലുംസുഖത്തോടാത്മാവിനെ സ്സുഖാശിവരൂപനെന്നറിഞ്ഞുചിക്കേണം * ബോധിച്ചുകൊൾകമോഹസംരംഭശോഭിയാകമാധിതന്നാലുംപാരംബാധിക്കുംവ്യാധിയാലും * സർവ്വോപദ്രവദുഃഖസഞ്ചയത്താലുംസദാനിവ്വാദംപൂജിക്കേണമാത്മാനംശിവരൂപം * ദാരിദ്ര്യത്താലും തഥാ പാരിച്ചീടുന്നരാജ്യഭാരത്തിനാലും ഭൃശം വാസനാപ്രവാഹത്താൽ * ചേതന്നവിചിത്രവ്യാപാരപുഷ്പത്തിനാലും പാരാതെശ്ശിവാത്മാനംപൂജിച്ചുകൊണ്ടീടണം * അത്യന്തംനിഷിദ്ധാങ്ങളായീടുംഭോഗങ്ങളെ നിത്യവുമപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതിനാലും * ഉത്തമഭോഗങ്ങളെസ്വീകരിപ്പതിനാലും ബുദ്ധോമാത്മാനംനന്നായ് പൂജിച്ചുകൊണ്ടീടേണം * നഷ്ടംവന്നവകളെസ്സന്ത്യജിക്കയുംതഥാ കിട്ടീടുന്നവകളെസ്വീകരിക്കയുംവേണം * നിവ്വികാരതയോടുമീവണ്ണംചെയ്യുന്നതു നിവ്വാദമാത്മാവിനെപൂജിപ്പതായീടുന്നു * ആദ്യത്തിൽനല്ലതെന്നായ്തോന്നുംസാധനത്തെയു മാദ്യത്തിൽചീത്തയെന്നായ്തോന്നുംസാധനത്തെയും * നിത്യാത്മപൂജാചരനായിട്ടുവർത്തിക്കുന്ന മർത്ത്യൻതാനാത്മരൂപമാക്കിച്ചെയ്കവേണം * എപ്പോഴുമെങ്ങുംനാനാരൂപേണവർത്തിക്കുന്ന തുംപൂവിലോത്തുകണ്ടാലെപ്പോഴുംബ്രഹ്മംതന്നെ * ഇത്തരമുള്ള നല്ലനിശ്ചയത്തോടുംക്രമേണ നിത്യാത്മപൂജാവ്രതമാചരിക്കുകവേണം * കിട്ടാത്തതുമിച്ചീടാതെയുംകിട്ടുന്നതി ലൊട്ടുമേവെറുപ്പുകൂടാതെയുംസ്വഭാവമായ് * പ്രാപിക്കുംഭോഗൈശ്വര്യത്തെസ്വീകരിക്കേണംവിദ്വാനാപഗാസമുദ്രത്തെസ്സാഗരമെന്നപോലെ * ഇപ്പുണ്യാത്മകളായീടുന്നോരുദൃഷ്ടികളിൽ ചിത്തവികാരമൊട്ടുമുണ്ടാകാതിരിക്കേണം * എന്തൊന്നുചേന്നീടിലുംചേന്നീടാതിരിക്കിലു മന്തരിക്ഷത്തിന്നൊരുഭേദമുണ്ടായീടുമോ * ബോധിക്കുദേശംകാലംക്രിയയെന്നിവകളാൽ യാതൊരുശുഭാശുഭംസമ്പ്രാപിച്ചീടുന്നിതു * മായമെന്നിയേനിർവ്വികാരസ്വീകൃതമാകമായയുംകൊണ്ടുപൂജിച്ചീടേണമാത്മാവിനെ * നല്ലൊരീയാത്മാവ്നയ്ക്കുംവശ്യമുള്ളതായി ചൊല്ലിനപദാർത്ഥസമ്പത്തുകളഖിലവും * മതിമൻ! ചിത്രങ്ങളായീടുന്നരസങ്ങളാൽ സുതരാംനിദിധ്യാസങ്ങളാണെന്നുവന്നീടിലും * ഏകമായീടുംശമരസത്താൽഭാവിതങ്ങളാകുമായവകട്ടതികതാദിരസങ്ങളേ * ഒന്നൊഴിയാതെകണ്ടൂരേയുപേക്ഷിച്ചു നന്നായിമധുരങ്ങളായ്ഭവിച്ചീടുന്നിതു * അത്രമാധുര്യമായീടുന്നുമഹാമുനേ! ഏത്തരിൽധരിക്കുകരമ്യതയായീടുന്നു * നല്ലശാന്തിയാകുരസശക്തിയാൽഭാവിതമായുള്ളൊരുദൃശ്യംക്ഷണനേരംകൊണ്ടമൃതമാം * വാദമില്ലേതുംശമതാമൃതരൂപത്തിനാൽ യാതൊന്നയാതൊന്നഹോ!ഭാവിക്കപ്പെട്ടീടുന്നു * ശീതാംശുബിംബത്തിൽനിന്നൊഴുകുംസുധപോലെ മാധുര്യംപരമാ

ന്നീട്ടുന്നിതായതുസർവ്വം * ജ്ഞാനിതാനേകരൂപചിത്തവൃത്തിയാൽ
ശീത ഭാനുവെന്നതുപോലെപൂണ്ണനായ് സച്ചിനായി * ബ്രഹ്മത്തോ
ടേകീഭൂതനായീടിൽകല്പനപോൽ നന്മയിൽനിർവ്വികാരരൂപനാ
യ്നിളങ്ങീടും * കരുതീടുകനന്നായ്യോമനേ! ദേശംകാലം പുരുഷവ്യാപാ
രമെന്നിവതൻക്രമത്തിനാൽ * ഉൽഭൂതങ്ങളാംവസ്തുസഞ്ചയംസുഖ
ദുഃഖ വിഭ്രമങ്ങളെക്കൊണ്ടുദേഹസ്ഥനായീടുന്ന * ദേവനെനിരന്തരം
നന്നായിപൂജചെയ്യ മേവുകവേണമിച്ചനീങ്ങിയബുദ്ധിയോടും * വ
സ്തുത്തിൽചേന്നിൽക്കുംമലത്തേമലംകൊണ്ടു യുക്തിജ്ഞൻവെള
ത്തേടൻനീക്കീടുന്നതുപോലെ * ശ്രേഷ്ഠയാമവിദ്യയാൽചീത്തയാമ
വിദ്യയെ ശ്രേഷ്ഠനായീടുന്നോരുപുരുഷൻപോക്കീടുന്ന * ഹേതുക്കളെ
ല്ലാസൂക്ഷ്മത്തിങ്കലെന്നായീടിലും ബോധിക്കുകാചാര്യോപദേശങ്ങൾ
മുമ്പായുള്ള * ഉത്തമങ്ങളാമവിദ്യാംശങ്ങളാത്മജ്ഞാന സിദ്ധിക്ക
കാരണങ്ങളായ്ചേരുന്നുക്രമാൽ * ഗുരുനാഥോപദേശങ്ങൾകൈ
ഴുംക്രമംശിഷ്യനുബോധത്തെയുണ്ടാക്കീടുമ്പോളാത്മാവിനെ* കാ
ണിച്ചീടുന്നതിനുംകാണുമാനുംസാധിച്ചീടാ താനേതാൻപ്രകാശിച്ചു
കൊള്ളുന്നിതാത്മാവഹോ! * ശാസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടുമാചാര്യോപദേ
ശങ്ങൾകൊണ്ടും പാത്തീടിലാത്മാവിനെക്കണ്ടുകിട്ടുകയില്ലാ * നിർണ്ണ
യംസപ്രയാനസന്ധാനമഹിമയാൽ നന്നായിപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളു
ന്നതാനേതന്നെ * സൽഗുരുവാക്യങ്ങളുംശാസ്ത്രാർത്ഥങ്ങളുമില്ലെന്നാ
കിലുമാത്മജ്ഞാനമുണ്ടായീടുകയില്ലാ * ഗുരുശാസ്ത്രാർത്ഥശിഷ്യസ
ന്നിധിസത്തകൊണ്ടു പരിചിൽപ്രകാശിച്ചുകൊള്ളുന്നിതാത്മജ്ഞാ
നം * മാത്താണ്ഡപ്രകാശമുണ്ടാകുന്നകാലത്തിങ്കൽ പാത്തട്ടിൽവ്യ
വഹാരമുണ്ടാകുന്നതുപോലെ * ഗുരുശാസ്ത്രാർത്ഥശിഷ്യചിത്തസംയോ
ഗത്തിങ്കൽ പരമാത്മാവുനന്നായറിയപ്പെട്ടീടുന്ന * അനവദ്യദേവാ
ച്ചനമീവണ്ണംചെയ്യുംതജ്ഞൻ സന്ദേഹമില്ലൊരുപ്രാപിക്കുംപ
രംപദം * ഭൃത്യന്മാരെന്നവണ്ണമസ്മദാദികളെല്ലാം തത്ത്വചിന്തിച്ചുക
ണ്ടാലെത്രയോനികൃഷ്ടന്മാർ * ഇല്ലെത്രതാണുസൂക്ഷ്മത്തിങ്കലിക്കണ്ടു
ടുന്നതുള്ളതുപോലെത്രോന്നീട്ടുന്നിതുമഹാമനേ! * മുന്നലോകവു
മേക്കിലാരോസമാത്രംതന്നെ സന്ദേഹമൊട്ടുംവേണ്ടമറുരയാതൊന്നു
മില്ലാ * ബ്രഹ്മമവ്യയംപരംജ്യോതിസ്സിത്യാദികളാം ശബ്ദങ്ങൾ
കൊല്ലാമുള്ളതായീടുമർത്ഥംതന്നെ * കേവലയാനീട്ടുന്നസംവിത്തായീ
ടുന്നതു സംവേദ്യമെന്നപോലെയായ്ചമഞ്ഞതുപിന്നെ* നാമയോ
ഗ്യയായിയീന്നുകൊള്ളുന്നിതെന്നുള്ളതു മാമുനേ!മനതാരിൽനന്നാ
യിധരിച്ചാലും * ഭാവിതസംവേദ്യത്വംഹേതുവായ്ക്ഷണംകൊണ്ടു
സംവിത്തുനന്നായ്പ്രാപിച്ചീടുന്നിതഹന്തയെ * മനുജൻസപ്പത്തി
ങ്കൽഭാവനനിമിത്തമായ്നവാരണതയെപ്രാപിക്കുന്നതുപോലെ *
അഹന്താദ്യുപയായീടുന്നോരുസംവിത്തിനു നാനാരൂപിണികളായി

ട്ടുന്നശക്തികൾതാൻ * നന്നായ്ദേശതയേയുംകാലതയേയുമാൻ
മന്ദമെന്നിയേസചയ്തോഴികളായീട്ടുന്ന * ദേശകാലാദികളായീ
ടുമശുക്തികളാ ലാശ്രുസംവലിതയായ്നിന്നിട്ടസ്സത്തപിന്നെ * ജീവ
രൂപയായ്ഭവിച്ചജ്ഞാനപഥത്തിങ്കൽ മേവുന്നതായിട്ടഹോ! ബുദ്ധി
തത്വംപ്രാപിക്കുന്ന * ബുദ്ധിതത്വം പ്രാപിച്ചിട്ട നിശ്ചയാത്മികയാ
യി വത്തിച്ചുകൊണ്ടീട്ടുന്ന ജീവശക്തിയെപ്പിന്നെ * ശബ്ദശക്തി
യുംക്രിയാശക്തിയും തഥാജ്ഞാന ശക്തിയുമനുഗമിച്ചീട്ടുന്ന മഹാമു
നേ! ശബ്ദമുഖ്യകളായശക്തികളോടുംകൂടി വത്തിക്കുമഹങ്കാരംമുത
ലായീട്ടുംഗണം*തചരിതംസുരണയാംശക്തിയെപ്പരമംഗീകരണംചെ
യ്തുകൊണ്ടുസങ്കല്പമായീട്ടുന്ന * പാടവംമുളച്ചുണ്ടായ്തുവാനുള്ളബീജ
ഭൂതമായ് സപ്തമായമാനസമായീട്ടുന്നു * അതിവാഹികദേഹമെന്നേ
വംവിദഗ്ദ്ധജന മോതുന്നതോർത്തുകൊൾകിമ്മാനസത്തിനെത്തന്നെ *
നിനയ്ക്കിൽകണക്കില്ലായുള്ളശക്തികളുണ്ടി മ്മനസ്സിന്നഹോ! പരാമ
ർശൈകരൂപിണികൾ * മാനസംവ്യോമാദിരൂപതയെപ്രാപിച്ചിട്ട
നാനാരൂപമായീട്ടുംജഗത്തായ്നിലുങ്ങുന്നു * കർത്താവുംശൂന്യമായവേതാ
ളമെന്നപോലെ ചിത്തവാസനതന്നെജഗത്തായ്ഭവിച്ചിതു * ചി
ത്തവാസനനന്നായ്നാശത്തെപ്രാപിച്ചീടിലിത്തിരിപോലുംവാടമി
ല്ലാകൈവല്യമായി * അകതാരതിൽഞാനെന്നുള്ളോരുഭാവത്തിലും
ജഗത്തിങ്കലുംതഥാമുഗ്ദ്ധശ്രാംസ്സിലും * പാരിതിൽപരമാർത്ഥബു
ദ്ധിസംയുക്തനായ താരാണായവൻമഹാനിന്ദ്യനാകുന്നുമുനേ! * കന്മ
ഷബുദ്ധിയായുള്ളായവനൊരിക്കലും ബ്രഹ്മോപദേശത്തിനുപാത്രമാ
വുകയില്ലാ * നല്ലോരുവിവേകിയായീട്ടുന്നപുരുഷനു ചൊല്ലാംനീട്ട
ന്നതജ്ഞനുമാരുപദേശിച്ചീടും * ഉർവ്വരാരിൽവിപരീതജ്ഞാനമാ
ന്നോരാമാറ്റു മുക്തനായുള്ളമൂർഖനുപദേശിക്കയില്ലാ * ആരഹോ!
ചിന്തിക്കാതെമൂർഖനായുള്ളവനു സാരമാമുപദേശംചെയ്തതപ്പുരു
ഷൻതാൻ * സപ്തഭൂമികളിട്ടുള്ളപുരുഷനാശ്രുനല്ലോരത്നതാം
ഗിയാംതൻറെപുത്രിയെക്കൊടുത്തീടും * ചൊല്ലാംനീട്ടുന്നദേവപൂജ
യെച്ചൊല്ലീടിനേൻ കല്യാണംഭവിക്കട്ടെമാമുനേ! പോനെന്നും * പോ
കുന്നേനഹമിനിപ്പുറപ്പെടുന്നതാത്മജ! നേരം വൈകിച്ചീടരുതൊട്ടുംനീയെ
ഴുന്നേറ്റീടുക * ഇങ്ങനെമരുളിച്ചെയ്തുതാനംചെയ്തുദേവൻ ഭക്തിപു
ഷ്പകമഹംകസുമാഞ്ജലിചെയ്തേൻ * ഭൂതവൃന്ദങ്ങളോടുംപാർവ്വതീദേവി
യോടും പുത്രസായകരെചെരിസതത്രംമറഞ്ഞിതു * അന്നതൊട്ടി
ന്നോളവുമമ്മപോലാത്മാവിനു മനഃപ്രാചെയ്തുകൊണ്ടുവ്യഗ്രനായ്താ
ണീട്ടുന്നേൻ * ഭാരമില്ലാതകണ്ടുഞാൻവഹിച്ചീട്ടുന്നസംസാരവാ
സനകളെസന്തതിതിനാൽതാൻ * സാരജ്ഞനുമുലകിലുകോംക്കനി
ശ്ചയപ്രാപ്തികിയാ ചാരങ്ങളുകംപ്രസുനങ്ങളുലാത്മാവിനും * പുത്ര
ജ്വിപ്രായതായിതോന്നുമെന്നിരിക്കിലും പുത്രക്കുസംഭവിച്ചീട്ടുന്ന

തല്ലൊരിക്കലും * തുല്യമാകുന്നുഗ്രാഹ്യഗ്രാഹകസംബന്ധമെന്നുള്ള
തുശരീരികർമ്മക്കൊക്കയുമെന്നാകിലും * പ്രാകൃതന്മാരായീടുന്നോർ
ബഹിർമ്മുഖതയാ രാഗവിക്ഷുൽപിപാസാദികളാൽപീഡിതരായ് *
ഉണ്ണേണമെന്നനന്നായ്യാനംചെയ്കവേണമെന്നേവംവ്യാകുലന്മാരായ്
ഭവിച്ചീടുന്നിതു * യോഗിയാവട്ടെ'ദേവനാത്മാവുതന്നെയാണി ബ്ലോ
ഗസമ്പത്തുതാനാകുന്നിതത്രേവപൂജാ' * എന്നിപ്രകാരമുള്ള നല്ലനിശ്ച
യത്തോട്ടമെന്നുമേസാവധാനനായിട്ടവർത്തിക്കുന്ന * അനഘ!നന്നാ
യിനീധരിച്ചീടെന്നതുകൊണ്ടനുസന്ധാനംതന്നെപൂർവ്വോക്തമാത്മാ
ച്ചിനം * ഉത്തമയായീടുമിദ്ധ്യാനയെക്കൊണ്ടുസംഗമുക്തമായീടുന്നോ
രുമാനസത്തോടുംകൂടി * നിത്യവുംവിഹരിച്ചുകൊള്ളുകീലോകത്തി
ങ്കലത്തെന്നുള്ളതെന്നാലുണ്ടായീടുകയില്ലാ * മുനിനായകവാക്യ
മീവണ്ണംകേട്ടനേരമനഘൻശ്രീരാഘവനോതിനാനിപ്രകാരം * സ
ന്ദേഹംമാമകീനമാകവേനീങ്ങിച്ചിരം നന്നായിട്ടറിയേണ്ടതൊക്കയുമ
റിഞ്ഞുണ്ടാൻ * ഇന്നേരമകൃതിമയായീടുന്നോരുതൃപ്തി യെന്നുടെമന
ക്കത്തുന്നികലുന്നായിവന്നു * ഘോരസംസാരസംഗ്രാമത്തിങ്കലാശാമട
വാരണസംഘതിയെക്കൊന്നോരുമാനസംമേ * ആരാലുമഭേദ്യമായു
ള്ളമായീടുന്നോരു ധീരതപംസംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരുമഹാമുനേ! * അ
ല്പവുംവികല്പമില്ലാതെയായീന്നതെന്യ മെപ്പോരുമകന്നിരുവാഞ്ഛയു
മില്ലാതായീ * ഉൽകൃഷ്ടജ്ഞാനമായിനിതരാംമുദിതമായ് സൽകൃ
പാനിധേ!തുരാപ്രസന്നസച്ചന്ദ്രോപമായ് * ഇതിലോകത്തിങ്കലിന്നു
ത്തമോത്തമമായി വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നുമാനസംമമഗുരോ * *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷോപായം നിർവ്വാണപ്രകരണം
ഭാഷാഗാനം വേഷപൂജോപാഖ്യാനം മുപ്പതാം സർഗ്ഗം.

വിലോചോപാഖ്യാനം.

ശ്രീരാമൻ — താവകവാക്യാമൃതമാസ്വദിച്ചിട്ടിനിക്കരം പൂരി
കൽതുപ്തിയുണ്ടായ്വന്നതില്ലല്പംപോലും * ഇനിയുംനന്നായുള്ളതമയി
യുംകഥയെയുംകൂടിനിവാടരുളിച്ചെയ്യുന്നുമമമഗുരോ! ശ്രീരാമ
ചന്ദ്രനവംചോദിച്ചുനരേന്ദ്രനാമാനാരൊക്കവാഴ്ത്തീടുന്നമാമുനിയേ
തീടിനാൻ * കാംക്ഷിക്കപ്പെട്ടവസ്തുകൈവശംവന്നീടുകിൽ തൽക്ഷ
ണംവല്ലതായസന്തോഷമുണ്ടായീടും * അയതങ്ങൊരുക്ഷണംകഴി
ഞ്ഞാലുണ്ടാകയില്ലീയവസ്ഥയെപ്പാരിലാരറിയാതെയുള്ള * ചിന്തി
ക്കിൽവസ്തുവാഞ്ഛാകാലത്തിലെന്നപോലെ സ്സന്തോഷാനൽകുന്ന
തായ്തന്നീടുമൊരിക്കൽ * അത്യന്തംബാലനായീടുന്നവനല്ലാതെയി
പ്പൃഥ്വിയിൽക്ഷണസുഖമൊരുവാഞ്ഛിക്കയില്ലാ * വാഞ്ഛാക്ഷണ
ത്തിലുണ്ടായിടുന്നുമുഴുക്കെയുള്ള വാഞ്ഛാനാനായീടുന്നകാരണമൊരാ

ന്നല്ലാ * തൃഷ്ണിയുമതൃഷ്ണിയിലില്ലാതെയായീടുന്ന പൈട്ടന്നായതുകൊ
ണ്ടീവാഞ്ഛയെക്കളയേണം * അനവധമസംഗനായ്ജീവിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്ന നിന്നുടെയാശാനിരാശതയെപ്രാപിക്കട്ടെ * ഭാവനയഭാവ
ത്തെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടട്ടെ കേവലമമനസ്ഭാവംപ്രാപിച്ചീടട്ടേമനം *
വാസനാഹീനങ്ങളാമിന്ദ്രിയങ്ങളോടൊത്തു നീസദാക്രിയകളെച്ചെയ്യ
കൊണ്ടീടുകെന്നാൽ * പാരംവിക്ഷോഭങ്ങളാലാകാശമെന്നപോ
ലും ത്താരിൽനീവികാരത്തെപ്രാപിച്ചീടുകയില്ലാ * വാസവോപ
മിചിത്തോന്മേഷനിമേഷങ്ങളാൽ സംസാരപ്രളയോദയങ്ങൾസംഭ
വിക്കുന്നു * പ്രാണസംരോധംകൊണ്ടോവാസനാരോധംകൊണ്ടോ
മാനസമനിമേഷമാക്കിച്ചെയ്തീടുകനീ * നളിനേക്ഷണ!പ്രാണോ
ന്മേഷനിമേഷങ്ങളാൽ പ്രളയോദയങ്ങളിസ്സംസൃതിക്കുണ്ടാകുന്നു *
അഭ്യാസംപ്രയോഗമെന്നിവകൊണ്ടതിനെനീ ക്ഷിപ്രമുന്മേഷഹീന
മാക്കിച്ചെയ്യുകവേണം * വളർന്നീടുന്നമെയ്ർഭ്യോന്മേഷനിമേഷങ്ങ
ളാൽ പ്രളയോദയങ്ങളുണ്ടാകുന്നുകർമ്മങ്ങൾകം * ഗുരുശാസ്ത്രാത്മ
സംയമങ്ങളാൽമെയ്ർഭ്യത്തെനീ തവരിതംവിലീനമാക്കീടുകവേണം
ബലാൽ * സ്പന്ദംസംവിത്തിനില്ലാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടോ നന്നായി
പ്രാണങ്ങളെത്തടയുന്നതുകൊണ്ടോ * ചിത്തമല്ലാതെകണ്ടായ്വേ
ച്ചീടുന്നചിത്ത മുത്തമമായീടുന്നപദമായതുതന്നെ * പാരമാർത്ഥിക
മായീടുന്നയാതൊരുസുഖം ചേരുന്നനന്നായ്ദൃശ്യദർശനസംബന്ധ
ത്തിൽ * നിർമ്മായംസദാതത്സചിദുപാനസന്ധാനമാം ബ്രഹ്മദൃഷ്ടി
യാൽമനഃസംക്ഷയംപ്രാപിച്ചീടും * ചേതസ്സുഭൃദിതമാകാതെക
ണ്ടിരിക്കുന്നതേതൊരുസുഖത്തിങ്കലസ്സുഖമനന്തമാം * നിത്യമായീടുമാ
യതുദയംപ്രാപിക്കയുമസ്തമിച്ചീടുകയുംചെയ്തുയില്ലൊരിക്കലും * ത
ജ്ജ്ഞൻതന്നുടെചിത്തംചിത്തമാവുകയില്ലാ തജ്ജ്ഞന്റെചിത്തത്തി
നെസ്സത്യമെന്നോതീടുന്നു * നാനാരൂപങ്ങൾതന്നാലന്യത്രപോക്കാം
ചിത്തമുനമില്ലാത്തബ്രഹ്മജ്ഞാനമുണ്ടായിവന്നാൽ * സത്പദംതദ
ഭിന്നമായ്ഭവിച്ചീടുന്നിതു യുക്തിയാൽചെമ്പുനല്ലപൊന്നാകുന്നതു
പോലെ * മതിമൻ!നന്നായ്ധരിച്ചീടുനീചിത്തജഗൽസ്ഥിതിയിൽ
കറഞ്ഞൊന്നുവിചരിച്ചനന്തരം * നല്ലോരുതുര്യാവസ്ഥസിദ്ധിച്ചുകൊ
ള്ളുമപ്പോഴം കില്ലില്ലതെല്ലുംചിത്സചിദുപത്തെപ്രാപിച്ചീടും * എന്ന
തിൻശേഷംതുര്യാതീതവുംഭവിച്ചുകൊ ള്ളുന്നിതാദിത്യവംശക്ഷീരാ
ബ്ധിശീതഭാനോ! * സന്ദേഹമില്ലസർവ്വാത്മകമായീടുംബ്രഹ്മ മൊന്നു
താൻട്ടുശംജഗൽഭ്രമവിഭ്രമങ്ങളാൽ * ഏകകാലത്തിലേവം ചലതാ
സ്തിളങ്ങുന്ന രാഘവ!ചിത്തംമുതലായുള്ളതത്ത്വവും * ഏഴിങ്കലു
ണ്ടായീടുംകല്പനയെന്നപോലെ പാർത്തുകണ്ടീടുംനേരമില്ലാത്തതായീ
ടുന്നു * സാരമേതുന്നനല്ലോരുത്തകഥയിപ്പോൾ ശ്രീരാമ!ചൊല്ലീട
ന്നേൻനന്നായിരിക്കുന്നീ * പതിനായിരംകോടിയെന്നുള്ളലക്ഷം
കോടി യതിലുംപരമതിയായയോജനയോളം * വലിപ്പംകുടുന്നതാ

യ്ക്കല്പാന്തവായുപോലും ചലിപ്പിച്ചീടാത്തതായുള്ളാരംനിർമ്മലമായി * നന്നെപ്പഴക്കമുണ്ടെന്നാകിലുംബാലചന്ദ്രഖണ്ഡമെന്നതുപോലെമാർദ്ദവസുന്ദരമായ് * ലോകസംസ്ഥിതിക്കാദ്യകാരണമായിമഹത്താകിയനല്ലവിലപഫലമിന്നൊന്നുണ്ടഹോ! * അങ്ങിനേയുള്ളതായക്രവളക്കായതന്നിലെങ്ങുമേകിടക്കുന്നബ്രഹ്മാണ്ഡകടംബകം * അളവില്ലാതെയുള്ളകുടകിന്മണികൾപോ ലമലതൻകീഴ്ഭാഗത്തിൽകിടക്കുന്നതുപോലെ * നന്നായിമുഴുത്തിട്ടുള്ളകായയാണതെങ്കിലുമെന്നുമേപാകംവരാവീണിടത്തക്കവണ്ണം * അകവേയുള്ളഫലസഞ്ചയസാരമാന്നതാകുമിക്കായതന്റെറയുള്ളിലെക്കഴമ്പഹോ! * ഉൾക്കരുന്നിങ്കൽനന്നായ്ധരിച്ചീടകസംവിധ്രുക്തിചമൽകൃതിയായീടുന്നരാമചന്ദ്ര! * തത്തനൽതരളസത്രുപയായിട്ടുംസംവിധ്രുക്തിയാൽനിജസമമായീട്ടുംത്രുപത്തിങ്കൽ * ഉത്തമഗുണാംബുധേ!യിത്തരംദൃഷ്ടിസംപ്രവർത്തയായീടുന്നിതുമുത്താൻകേട്ടാലുംനീ * അളവില്ലാതെയുള്ളോരംബരമിതു,കാലകലയായീടുന്നി,തുദ്ഭൂകരുയാംനിയതിതാൻ, * സ്പന്ദനസ്വഭാവയാംക്രിയയാകുന്നിതു,ബ്രഹ്മാണ്ഡമണ്ഡപമാണിതാ,ശകളിവയെല്ലാം, * എന്നേവമാണിവിലക്കായയുള്ളേതുംനിജമജ്ജാഡമൽകൃതിയാകുന്നതുമഹാമതേ! * ഇങ്ങനായകനേവമരുൾചെയ്തുതുനേരം പരമാനന്ദമാൻപുറത്തുശ്രീരാഘവൻ * സർവ്വജ്ഞനങ്ങളുംസർവ്വാവാഗ്ഭൂംഗുരോ! സർവ്വാരജ്ഞ'ഭവാൻസാംപ്രതംവണ്ണിച്ചേറ്റം * ഉൾക്കനിവോടുംപൊന്നക്രവളക്കായമഹാചിൽഘനസത്തയാണെന്നുറപ്പിക്കാമിലോകങ്ങളുണ്ടെന്നറിഞ്ഞാൻ * വാദമില്ലഹങ്കാരംമുതലായതുകളാലാതതമാമിജ്ജഗത്താണുചിന്മജ്ജാത്രുപം * ദൈവതൈക്യകലനാസത്രുപമായീടുന്നോരു ഭേദമെന്നുള്ളതോർത്താലില്ലഹോ! സപല്പംപോലും * പൊന്നമലമുതലായീടുന്നവയെപ്രകാരം ബ്രഹ്മാണ്ഡക്രുമാണ്ഡത്തിൻമജ്ജയായീടുന്നിതു * എന്നതുപോലെതന്നെചിദചിച്ചമജ്ജയായീടുന്നിതിബ്രഹ്മാണ്ഡാദിയായീടുംജഗൽസ്ഥിതി *

ശ്രീനിർവ്വാണപ്രകരണം ഭാഷാശാനം യിലോപാഖ്യാനം
മുപ്പത്തൊന്നാം സർഗ്ഗം.

ശിലോപാഖ്യാനം.

അധികംവിശേഷമായീടുമാഖ്യായികയോന്നധുനാചൊല്ലുന്നേനിതാശ്വയ്യംവളർത്തിടും * ഇന്ദുസുന്ദരവക്ത്ര!ശ്രീരാമ!കേൾക്കുകെന്നുപിന്നെയുംമുനീശ്വരൻചൊല്ലുവാൻതുടങ്ങിനാൻ * സ്നിഗ്ധയായ് നിബിഡയായ്സ്പഷ്ടയായുള്ളാരംമഹാവിസ്താരശാലിനിയായ് നൻമുളസ്സുൽയായി * നിത്യനീരസ്സുയായീടുന്നോരുമഹാശിലാവർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതുണ്ടെന്നുധരിക്കുനീ * അന്യോന്യംമുട്ടിക്കൊണ്ടുംസംബന്ധമില്ലാതെയുംനന്നായ്ചേർന്നതായുംകണ്ടുകൂടാത്തതായും * ചില

തൊക്കെയുമധോമുലങ്ങളായ്ഭവിച്ചതുപോലെ ചിലതൊക്കെയുംനന്നായുൎദ്ധ്വമുല
ങ്ങളായും * വേരെങ്ങുമില്ലാത്തവയായിട്ടുംമറ്റുമുള്ള സാരസംസഞ്ചയ
ങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കൽ * പാരമാൎത്ഥികസിച്ചിദാത്മതത്വത്തിന്നുള്ളകാ
സാരത്തിലെന്നപോലെനിൽക്കുന്നുണ്ടെന്നുവെന്നു * സംഖ്യയില്ലാത്ത
പുണ്ഡരീകജങ്ങൾതൻനികടത്തിൽ ശംഖങ്ങൾനന്നായ്ശോഭിക്കുന്നതുണ്ട
തിമാത്രം * എന്നതുപോലെത്തന്നെവലിപ്പംപാരമേറീടുന്നോരുചെ
ങ്കുങ്കുമങ്ങളുണ്ടെന്നറികനീ * എന്നതുകേട്ടരാമൻചൊല്ലിനാനിതു
സത്യം തന്നെയാണിപ്രകാരമുള്ളോരുശിലയെഞാൻ * ചൊൽ
ക്കൊണ്ടീടുന്നസാലഗ്രാമത്തിലച്യുതന്റെ മൂൎദ്ധാവിൽവിളങ്ങുന്നതാ
യിട്ടുകണ്ടീടിനേൻ * മനുജേന്ദ്രാത്മജന്റെവാക്യംകേട്ടതുനേരം മുനി
നായകൻവീണ്ടുമിങ്ങിനെചൊല്ലീടിനാൻ * രാഘവ!ജഗൽസ്ഥിതി
യന്തർഭാഗത്തിലുള്ള താകിയചിഹ്നമെച്ചൊന്നതായീടുന്നുഞാൻ *
ഘനതപംനല്ലോരേകശതമിത്യാദിയാൽ നിനച്ചീടുകിൽചിത്ത
കല്പതാനായീടുന്നു * പാരംഘനാംഗയായിട്ടുള്ളതാകിലുംനല്ല നീര
സ്വാകൃതിയായിട്ടുള്ളതാണെന്നാകിലും * അന്തരിക്ഷത്തിൽവായുവെ
ന്നപോൽചിഹ്നമിതന്നന്തർഭാഗത്തിൽവർത്തിച്ചീടുന്നുജഗദ്ബൃന്ദം *
നാകംമേദിന്നീവായുശൈലങ്ങൾസരിത്തുകളാകാശംദിക്കുകളെന്നിവ
കയുമിലവും * ആയതിനുള്ളിൽസദാവർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നതുണ്ടാ
യതുപോറുപോലുംസ്ഥൂലമുള്ളതുമല്ലാ * കല്ലിൽചേൎന്നുള്ളശംഖപ
ത്മാദിരേഖകൾപോലെ കല്ലിൽനിന്നൊരുഭേദമില്ലാത്തതെപ്രകാരം* ചി
ച്ഛിലമായീസാലഗ്രാമികാതത്രാനിത്യചിച്ഛക്തിവൽദേവിഷ്യത്ത്യു
പയല്ലോ * രാഘവ!കല്ലിനുള്ളിൽപലമാതിരിയായ രേഖകളുണ്ടെ
ന്നാലുംകല്ലൊന്നുതന്നെയല്ലോ * എന്നതുപോലെവിശ്വഗർഭയാണെ
ന്നാകിലും സന്ദേഹമില്ലുപോറുംചിത്തമൊന്നുതന്നെ * കല്ലിൽ
കൊത്തിയതായപങ്കജംകല്ലിൽനിന്നു തെല്ലുമേഭേദിക്കാതെകല്ലായി
രിക്കുംപോലെ * ചിത്തിൻറെശക്തിനിൽനിന്നൊട്ടുംഭേദിക്കാതെ
വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നുസാവ്വകാലവുംസത്യം * കല്ലിനുകത്തുപത്മമു
ണ്ടായിനശിക്കുമോ കില്ലില്ലതെല്ലുംചിത്തിൽസത്യമവ്വണ്ണംതന്നെ *
അംഗനാഗർഭസ്ഥനായുണ്ടുഷൻവാണീടുന്ന തെങ്ങിനെവിലക്ഷ
ണയിൽമജ്ജചേന്നിരിപ്പതും * സന്മതേ!ബഹുവികാരാഢ്യമായ്ത്തിളങ്ങീ
ടും ബ്രഹ്മാണ്ഡവൃന്ദംതഥാവർത്തിച്ചീടുന്നുചിത്തിൽ * നല്ലൊരുസുഷു
പ്തിയാലെന്നപോൽചലിക്കാതെ കല്ലിൽചക്രാദിരേഖവർത്തിപ്പതെ
പ്രകാരം * എന്നതുപോലെത്തന്നെചിത്തിൻറെയുള്ളിൽജഗദ്വൃന്ദ
വുംസ്ഥിതിചെയ്യുകൊള്ളുന്നുരാമചന്ദ്ര! * ബോധിക്കുസുവ്വാത്മകമാം
ബ്രഹ്മമേതുടിക്കിലേതാകാരമായ്പ്രവർത്തിക്കുന്നിതെപ്രകാരം * അ
ടിക്കിലായാകാരമായിട്ടാവസ്തുവതു മാതിരിക്കുടനുപലക്ഷിതമായിട്ടു
ന്നു * എന്നതുകൊണ്ടുസവ്വംബ്രഹ്മംതാൻസൃഷ്ടുപ്പുസ്ഥമെന്നപോൽ
നിവ്വികാരമായ്നിലകൊണ്ടീടുന്നിതു * ഭ്രമിക്കുമാറുവികാരാഢ്യമായ്ജഗദ്ഭ

പ മായോരീമഹാഭ്രമംകല്പിന്റെറയുള്ളിലുള്ള * അംബുജംമുതലായ തെന്നപോൽസുഷുപ്തമാം ബ്രഹ്മംതാനാകുന്നവെന്നറിക്കാമ്പിൽധരിക്കനീ * സമ്യക്പ്രശാന്തമായിസ്സമായ്ചിൽഘനമാ മാത്മാവിലുള്ളതായിത്തോന്നുമിജ്ജഗൽഭ്രമം * പാഷാണത്തിന്റെറയുള്ളിൽ പത്മംപോൽബ്രഹ്മത്തിന്റെറ സുഷുപ്ത്യവസ്ഥയോടുമുള്ള സംസ്ഥിതിതന്നെ * കാണപ്പെട്ടീടുന്നോരുസ്വപ്നാദിയവസ്ഥകൾ മാനസേനിരൂപിച്ചാൽസാരമില്ലല്ലംപോലും * ഓത്താലുംകളേബരമാകയാൽലോരിക്കലും വാസ്തവസ്വരൂപത്തെപ്രാപിച്ചീടുകയില്ലാ *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം നിർവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം
ശിലോപാഖ്യാനം മുപ്പത്തിരണ്ടാം സർഗ്ഗം
ശ്രീമഹാഭാരതായ നമഃ.

അജ്ജുനോപാഖ്യാനം.

ഓം— ശ്രീരാമചന്ദ്രൻധീമാൻപിന്നെയുംനന്നായ്മഹാന്മാരെല്ലാംവാഴ്ത്തുംമുനിനാഥനോടരചെയ്താൻ * ഞാനറിഞ്ഞിതുനന്നായറിയേണ്ടുന്നതെല്ലാം കാണേണ്ടതഖിലവുംശരിയായ്കണ്ടീടിനേൻ * ഇനിയുംബോധംപകർന്നീടുവാനായിക്കൊണ്ടു മുനിനായകനുരോ!ചോദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * നന്നായിലോകങ്ങളെനിർമ്മാണംചെയ്യുന്നതും കണ്ണാടിപോലെനിശ്ചലങ്കമായതുമായ * പുരുഷകത്തിൻരൂപമെങ്ങിനേയാണെന്നതും ക്കാരുണ്യത്തോടുമിപ്പോളരുളിച്ചെയ്യേണമേ* എന്നതുകേട്ടനേരംതാമരസോദ്ഭവന്റെറ നന്ദനൻമുനീശ്വരനിത്തരമോതീടിനാൻ * രാമ!കേളനാദ്യന്തമായ്ജഗൽബീജമായ്നിരാമയമായിസ്സച്ചിന്മയമായ്സത്യമായി * വിളങ്ങുംബ്രഹ്മംതന്നേകലനായുക്തമായിട്ടുലകിൽജീവനെന്നുപറയപ്പെട്ടീടുന്നു * ഞാനെന്നുള്ളോരുഭാവംകൊണ്ടഹങ്കാരമായിമാനസമായിത്തീർന്നുമനനംനിമിത്തമായ് * ബോധനിശ്ചയംമൂടുംബുദ്ധിയായ്ഭവിച്ചിതു ബോധിച്ചീടിന്ദ്രിയമാസ്ത്രിഷയങ്ങളാലഹോ! * ആയതുപോലെദേഹഭാവനമൂലംദേഹമായിതുഘടമായിഘടഭാവനമൂലം * ഏവമുള്ളാത്മാവിനെഞ്ഞജ്ഞന്മാരായുള്ളവരേവരുംപുരുഷകമെന്നുചൊല്ലീടുന്നിതു * ജ്ഞാതാവാണഹംകർത്താവാണഹംഭോക്താവുഞാനാരുമില്ലാതുള്ളസാക്ഷിയായീടുന്നുഞാൻ * എന്നേവമാദിയായിസ്സമതേ!പലവിധ മനഹാനന്നായഭിമാനിച്ചീടുന്നതായ * യാതൊരുസംവിത്തിനെജ്ജീവനെന്നോതീടുന്നവാദമില്ലൊട്ടുമായതാകുന്നുപുരുഷകം * മത്സ്യന്മാർപുരുഷകവശത്താലസത്യമായ്ത്തീർന്നീടുന്നുപ്രകാരംസപ്നത്തിൽസപ്നത്തിനെ * ഓത്താലുമപ്രകാരംതന്നെയായീടുന്നിതു പാർത്തുകൊണ്ടീടുന്നതിക്കാണുന്നലോകത്തെയും * നന്ദനന്ദനനായനാഥൻതന്നുപദേശംനന്നായിസ്വീകരിച്ചിട്ടർജ്ജുനൻപാണ്ഡുപുത്രൻ * ജീവന്മുക്തനായ്തേ

മാൽവാണുകൊണ്ടീടുംവണ്ണം മാവിലംകൂടാതെനീവാണുകൊള്ളുകരാ
മ! * ഇത്തരംമുനീശ്വരൻചൊന്നതുകേട്ടനേര മുത്തമോത്തമൻരാമ
നിത്തരാചോദ്യംചെയ്താൻ * മൂപ്പോളാപ്പാണ്ഡുപുത്രനജ്ജുനൻജ
നിച്ചീടും ചിൽപുമാനവന്നപദേശമെങ്ങിനേചെയ്യും? * എന്നതുമ
ത്തരംചെയ്തീടണമെന്നതുകേട്ട പിന്നെയുംമുനീശ്വരൻചൊല്ലുവാൻ
തുടങ്ങിനാൻ * അന്തകൻചെയ്യുംഗംകഴിയുംകാലത്തിങ്ക ലന്തമില്ലാ
ത്തപ്രാണിവർഗ്ഗത്തെവധിക്കയാൽ * ഉണ്ടായദുഷ്കൃതത്തെക്കളയുന്നതി
ന്നായി ക്കൊണ്ടൊരുകാലത്തിങ്കൽവൻതപംചെയ്തീടുന്നു * ഒരുകാ
ലത്തിലെട്ടുവത്സരംചെയ്യുംതപ മൊരുകാലത്തുനന്നായ്പത്തുവത്സരം
ചെയ്യും * ഒരുകാലത്തുചെയ്യുംപന്ത്രണ്ടുസംവത്സര മൊരുകാലത്തി
ലഞ്ചുവത്സരംതപംചെയ്യും * ഒരുകാലത്തിലേഴുവത്സരംചെയ്യുംതപ
മൊരുകാലത്തിൽപതിനാറുവത്സരംചെയ്യും * ഈവണ്ണംശ്രാദ്ധദേ
വൻതപസ്സുംചെയ്തുകൊണ്ടു മേവീടുംകാലമാരുമേരിച്ചീടായ്കമൂലം *
വർഷക്കാലത്തിൽസേചിയാകിയവാരണത്തിൽ മശകക്കൂട്ടമേറ്റം
ചേന്നിരിക്കുന്നപോലെ * പ്രാണിസഞ്ചയംതിക്കിത്തിരക്കിക്കൊണ്ടു
വാഴും ക്ഷോണിയിൽസഞ്ചരിപ്പാനിടമില്ലാതെയാകും * സുരന്മാർ
ഭ്രഷ്ടരെത്തക്കയ്യുന്നതിന്നന ന്തരമാബ്ഭ്രതങ്ങളെമടിക്കുംയുക്തിക
ളാൽ * ഇത്തരംയുഗസമൂഹങ്ങളുംമറുംകീഴി ലെത്രയോകഴിഞ്ഞിതു
കണക്കില്ലതിനൊന്നും * ഈവണ്ണംചിലയുഗംകഴിഞ്ഞീടുമ്പോൾസൂ
യ്ദേവന്റെപുത്രനായീടുന്നോരീയമൻതാനും * ദുരിതംനീങ്ങിടുവാൻ
ജന്തുഹിംസയെവിട്ട പരിചിൽതപംചെയ്യുംപന്ത്രണ്ടുസംവത്സരം *
എന്നതുമുലംമറിച്ചീടാതെയുള്ള ജന്തുവൃന്ദത്താൽനിരസ്സ്യയായ്ദേവി
ക്കുംവസുന്ധരാ പിന്നെയിബ്ഭ്രഷ്ടദേവിഭാരംകൊണ്ടതിമാത്രം ഖി
ന്നയായ്മുകുന്ദനെസ്സ്മരണംപ്രാപിച്ചീടും * മന്നിതിലുകാലംരണ്ടു
പത്തെക്കയ്യെഴുന്നിന്ദിരാമണവാളൻവന്നവതാരംചെയ്യും * എന്ന
തിലൊരുദേഹംവസുദേവാത്മജനായ്നിന്നീടുംവാസുദേവനെന്നുള്ളനാ
മത്തോടും * കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണൻതന്റെരണ്ടാമതായുദേഹം പാ
ണ്ഡുനന്ദനനായിബ്ഭവിക്കുംധരിക്കുനീ * അക്കാലമജ്ജുനനുംധൃതരാ
ഷ്ട്രന്റെനന്ദനർക്കുംതമ്മിലോരോരോയസംഗരംതമ്മിൽചെയ്യും * മരിപ്പാ
നവ്വണ്ണംതൻനേരിട്ടയുദ്ധംചെയ്താനൊരുങ്ങിക്കൊണ്ടുനിൽക്കുംസജന
ങ്ങളെയെല്ലാം * കണ്ടിട്ടപ്പാണ്ഡുപുത്രനേറവുംവിഷാദിച്ചു കൊണ്ടീ
ടുംയുദ്ധംചെയ്താനൊരുങ്ങീടുകയില്ലാ * പ്രാപ്തകാലത്തൈകസിദ്ധിക്കാ
യ്ക്കാണുവാസുദേവൻ പാർത്ഥനോടുചൊല്ലുംചെയ്യുമന്നേരമേവം *
ആദിമധ്യാന്തഹീനമവ്യക്തമനാമയ മാത്മാനമാലോകനംചെയ്തനീ
രാജസിംഹ! * അജ്ഞാനസുപ്തരുപനായിവിളങ്ങീടുന്നവർനീ തുനംനീ
നിത്യൻദോഷമല്പവുമില്ലാത്തവൻ * ജനിക്കുന്നതുമില്ലാമരിക്കുന്നതുമി
ല്ലാ നിനച്ചീടജൻനിത്യൻശാശ്വതൻപുരാതനൻ * ഒരുകാലത്തിലി

ല്ലാതിരുന്നിട്ടാത്മാവുപി മൊരുകാലത്തിലുണ്ടായ്തന്നീട്ടുകെന്നതി
ല്ലാ * നശിച്ചീട്ടുന്നതാണുദേഹമെന്നിരിക്കിലും നശിച്ചീട്ടുകയില്ലനി
ർണ്ണയരാത്മാവെന്നും * ഉഗ്രന്താരിൽഫലാകാംക്ഷകൂടാതെകർമ്മങ്ങ
ളെ സ്സിദ്ധ്യസിദ്ധികളിൽനിസമനായ്ചെയ്തീടുക * ഇത്തരംബ്രഹ്മാ
പ്പണംചെയ്യുവാഴുന്നതായാൽ സതരംബ്രഹ്മമായിത്തന്നെനീടവി
ച്ചീടും * ഈശ്വരന്നായ്ക്കൊണ്ടെല്ലാവസ്തുക്കളേയുമർപ്പി ച്ചീശ്വരാത്മാ
വായ്നിരാമയനായ്സശോകാലം * സർവ്വഭൂതാത്മാവായിബ്ഭ്രഷിത
ഭ്രതലനാ യുവീന്ദ്രമെയലേ!നീതാനീശ്വരനായീടുക * സുമതേ!സങ്കല്പ
ങ്ങളൊക്കെയുമകറിനീ സമനായ് ശാന്തമനസ്സായിനന്മുനിയായി *
സന്യാസയോഗയുക്താത്മാവായിക്കർമ്മങ്ങളെ നന്നായിച്ചെയ്യുമകാ
മതിയായ്വേ ചിച്ചാലും * ഇത്തരംവാസുദേവനതളിച്ചെയ്യുംനേരം ബ
ലിമാൻധനഞ്ജയൻചോദിക്കമിപ്രകാരം * കേശവ!സംഗത്യാഗം
പിന്നെനൽബ്രഹ്മാപ്പണ മീശ്വരാപ്പണംതഥാസന്യാസംജ്ഞാനം
യോഗം * ഇവതൻവിഭാഗമെച്ചണ്ണമാണുമോഹ നിവൃത്തിക്കായി
ക്രമാലതളിച്ചെയ്യേണമേ * അർജ്ജുനൻതന്റെനല്ലചോദ്യമീവണ്ണം
കേട്ടിട്ടച്യുതൻകനിഞ്ഞരുൾചെയ്തീടുമിപ്രകാരം * എല്ലാസ്സങ്കല്പങ്ങ
ളുംസുതരാംവേരെനിങ്ങി ഞ്ഞെല്ലമേവാസനയില്ലാതെയായ്ഭവിച്ച
തോ! * ഒരുഭാവനയുമില്ലാതിരിപ്പതുതന്നെ നരപാലകമെയലേ!
ബ്രഹ്മമെന്നറിഞ്ഞാലും * ബ്രഹ്മമാകുന്നതിനുള്ളുദ്യോഗംതന്നെജ്ഞാ
നം സന്മതേ!യോഗമായീടുന്നതുമതുതന്നെ * ലോകമൊക്കെയുംജ്ഞാ
നംബ്രഹ്മംതാനെന്നബോധ മാകുന്നബ്രഹ്മാപ്പണമെന്നുള്ളിൽധരിക്ക
നീ * കർമ്മഫലങ്ങളെസ്സന്ത്യജിക്കുന്നതുതന്നെ നിർമ്മലമായീടുന്നസ
ന്യാസമെന്നോതുന്നു * സങ്കല്പജാലങ്ങളെക്കളഞ്ഞീടുന്നതുമ്മത്തി
ങ്കൽനിയസംഗമെന്നോർക്കുകമഹാമതേ! * സർവ്വാന്തര്യാമിയാകുമീശ്വ
രനേകൻതന്നെ സർവ്വവുംനടത്തുന്നതെന്നഭാവനയോടും * രണ്ടെന്ന
ഭാവം ക്രൂരതിരുന്നീടുന്നതെല്ലാം കണ്ടറിഞ്ഞവരീശ്വരാപ്പണമെ
ന്നോതുന്നു * എന്നെധ്യാനിക്കുകെന്നിൽഭക്തനായ്ഭവിക്കുക നന്നാ
യുംയജിക്കുകവന്ദിക്കുകെന്നെസ്സദാ * എന്നിലാത്മാനമേവംചേർത്തു
മൽപരനായി ത്തീർന്നുകൊണ്ടീടിലെന്നെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുംനീ *
സാമാന്യംപരമെന്നിങ്ങിനെത്രുപംമമ ഭൂമിപാലകമെയലേ!രണ്ടു
ണ്ടെന്നറികനീ * ശംഖചക്രാദികളെലുറിക്കുംപാണ്യാദിസംയുക്ത
മായുള്ളത്രുപംസാമാന്യമായീടുന്നു * ഏകമായാദ്യന്തങ്ങളില്ലാതെവി
ളങ്ങുന്നതാകുന്നുപരമായീടുന്നത്രുപംമമ * പരമാത്മാവുപരബ്രഹ്മ
മെന്നേവമെല്ലാം പറഞ്ഞീടുന്നുവിദ്വാന്മാരെല്ലാമതിനെത്താൻ * ഏ
തൊരുകാലത്തൊളംനീയാത്മജ്ഞാനിയായീടാതെകണ്ടപ്രബുലാ
നാസ്സിച്ചീടുന്നിതു * അക്കാലത്തൊളംചതുർഭുജനാംഭഗവാനെ ഭ
ക്തികയ്യൊണ്ടുനന്നായ്പൂജിച്ചുകൊണ്ടീടുക * എന്നാൽനീപ്രബുലാ
നായാദ്യന്തഹീനമാകുമെന്നുടെത്രുപംപരംപ്രാപിക്കുമെന്നുനും *

പിന്നെനീജനനിതൻഗർഭത്തിൽവാസംചെയ്യുകെന്നുള്ളതൊരിക്കലു
മുണ്ടായീടുകയില്ലാ * തിങ്ങീടുംമാനംമോഹമെന്നിവറ്റെനീങ്ങി സ്സും
ഗദോഷങ്ങളൊട്ടെന്നാകിലുമില്ലാതായി * ആത്മാനുസന്ധാനത്തിൽ
താല്പര്യമുള്ളവരായ് സപല്പവുമാംക്കാമ്പിങ്കൽകാമമില്ലാത്തവരായ് *
നിർദ്വന്ദ്വന്മാരായ്സദാവർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന വിപ്രന്മാർതൽപ
ത്തെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * ഭൂമിയിലേവന്നുള്ള സകലാരംഭങ്ങളും
കാമസങ്കല്പവർജ്ജിതങ്ങളായ്ഭവിക്കുന്ന * ജ്ഞാനാഗ്നിതന്നാൽകർമ്മം
നശിച്ചുള്ളവൻതന്നെ * നൂനംപണ്ഡിതനെന്നുചൊല്ലുന്നുബുധജനം
നിത്യസത്വസ്ഥനായിനിയ്യോഗക്ഷേമനായി നിർദ്വന്ദ്വനായിയപ്ര
മത്തചിത്തനുമായി * നീസദാകാലംയഥാപ്രാപ്തനുവർത്തിയായിബ്ഭ
ഷിതഭൂതലനായ്ഭവിക്കഭൂമീശ്വര! * യിസ്സൃഷ്ടിപ്രവൃത്തംപാരംചിതറി
പ്പോയീടിലും ഹന്ത!കല്പാന്തവായുക്ഷോരമായ്വീശീടിലും * ഉരുശാ
സ്ത്രാനുഗമാംമാർഗ്ഗത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചീടുതെന്നറിയേണംധീമാനായീ
ടുന്നവൻ * വാസനയജ്ഞാനത്താൽസത്തയെപ്രാപിക്കുന്ന നാശ
ത്തെപ്രാപിക്കുന്നസൽബോധമുണ്ടാകുമ്പോഴും * ഇത്തരമുള്ളിച്ചെയ്യു
ച്ചതൻജഗന്മയ നിത്തിരിനേരംമെയനംകയ്യൊണ്ടുവാണീടുമ്പോഴും *
നിലാബ്ജഷണ്ഡത്തിങ്കൽചേരുംഷാംപടമെന്ന പോലെയപ്പാണ്ഡു
പുത്രൻചൊല്ലീടുമിപ്രകാരം * ലോകബാന്ധവൻതന്നാലബ്ജിനി
യെന്നപോലെ ലോകനായകിതവവാക്യത്താലിതുകാലം * എന്നുടേ
ബുദ്ധിശോകോരത്തെയെല്ലാംനീക്കി നന്നായിട്ടുയത്തെപ്രാപിച്ചു
തെന്നുനൂനം *

ശ്രീനിവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം അഷ്ടമോപാഖ്യാനം
മുപ്പത്തിമൂന്നാം സർഗ്ഗം.
ശ്രീമഹാദേവ്യൈ നമഃ.

ശതരുദ്രോപാഖ്യാനം.

ഓം— ഇനിഞാൻചൊല്ലാമൊരുസന്ന്യാസിതൻചരിത്രമനഘ!കേൾക്കുകെന്നുപിന്നെയുംമുനിചൊന്നാൻ * ഉണ്ടായിവന്നുസമാ
ധ്യഭ്യാസതൽപരനായൊരുമഹാഭിക്ഷുവിശ്രുതലത്തിങ്കൽ * അ
നവരതംസമാധിയെശ്ശീലിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ധന്യനായ്ത്തീഹനന്നായ്ഭൂഴി
ച്ചുടനടങ്ങുമ്പോളെ * നിത്യവുംചെയ്യുംസമാധ്യഭ്യാസംകൊണ്ടുപാരം ശു
ദ്ധമായ്ഭവിച്ചുള്ള സന്ന്യാസിതൻറെചിത്തം * ഏതുനെബ്ബുവിക്കുന്നി
തായതായ്തീരുംദൃതം ബോധിച്ചുകൊണ്ടുകൊണ്ടുള്ളന്തിരയാകുന്നപോ
ലെ * ഏകദാസന്ന്യാസീന്ദ്രനദ്ദേഹംസമാധിവിട്ടേകധീയായിട്ടുതന്നാ
സനത്തിങ്കൽപാണാ * സാരസപത്രായതലോചന!വ്യവഹാര
പ്രകാരമോരോന്നാരംഭിച്ചാലോചിച്ചാൻ * ലീലാർത്ഥംസാധാരണ
ജനവൃത്തിതയെയി ക്കാലംഞാൻഭോവിക്കുന്നെന്നോവമോർത്തുപി
ന്നെ * ചിന്താനുസാരേണതന്മാനസംസ്തുതരം ഹന്തമറ്റാരുപുമാ

നായിട്ടുവിചിച്ചിതു * പൂർവ്വവാസനാത്യാഗമാത്രേണമനസ്സുടൻ നിർവാ
ടമറ്റാന്നായിത്തീർന്നിട്ടംജലംപോലെ * ജീവടനെന്നുപേരായുള്ള
വനാണ്ണാനെ നീവണ്ണംചിന്താനാനാമവൻതാനേതന്നെ * കാ
കതാളീയന്യായംപോലെയുണ്ടായിവന്ന താകിയാവാഞ്ഛയാലേകല്പി
ച്ചുകൊണ്ടിടിനാൻ * സപ്നപുരുഷനാമജ്ജീവടനനന്തരം സപ്ന
നിർമ്മാണചാരുപുരവീഥികളിലായ് * സാനന്ദംവിരഹിച്ചുകൊണ്ടി
രുബഹുകാലം പാനംചെയ്യുംപാരംമത്തനായുറങ്ങിനാൻ * ചൊ
ല്ലാന്നിട്ടുനുപാനുഷ്ഠാനയുഷ്ടിമാനാ യുള്ളോരുവിപ്രനായിബ്ബുവി
ച്ചുസപ്നത്തിൽതാൻ * മരംപോയ്പിത്തായയുപോലെയടവിജോത്തമ
നൊരുനാളുണർന്നുകഴിഞ്ഞൂറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ * താനൊരുസാമന്ത
നായോനസമോദമാന്ത വാണുകൊള്ളുന്നതായി സപ്നത്തിൽകുണ്ടിടി
നാൻ * ഒരുനാൾസപ്നത്തിലസ്സാമന്തൻതന്നെയേറ്റം വിശ്വസ്തനാ
ചക്രവർത്തിക്കായുണ്ടിടിനാൻ * അനന്തരംപാരമാന്ത്വാഴമച്ചക്ര
വർത്തി താനൊരുദിനംനന്നായുറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ * വരാംഗിണി
യായദേവസ്ത്രീയായ്പോയ്ച്ച മരുവീടുന്നതായിസപ്നത്തിൽകണ്ടിടി
നാൻ * കണ്ടപ്പോൾക്രീഡചെയ്യുപാരമായുള്ളുന്നിട്ടാവുന്താകാംഗനതാൻ
ഗാഢമായുറങ്ങുമ്പോൾ * കാനനത്തിങ്കലെങ്ങുമോടിക്കൊള്ളുന്നപേ
ടമാനായിത്തന്നെക്കണ്ടുകൊണ്ടിതുസപ്നത്തിങ്കൽ * നന്നായിട്ടൊ
രിക്കലപ്പേടമാൻനിശ്ചയെയ്തതന്നെവല്ലിയായ്ക്കണ്ടുസപ്നത്തിലഭ്യാ
സത്താൽ * കണ്ടുഞാനുകേട്ടുമുറംത്താരിങ്കൽസ്ഥിരക്കകൊണ്ടുതിയ്യു
ക്കുകളുംസപ്നാകണ്ടിടമല്ലോ? * പല്ലവങ്ങളുംനല്ലപൂക്കളുംഫലങ്ങളു
മല്ലസിക്കുന്നതായോരാവല്ലിയതിമാത്രം * വനക്രീഡകരംചെയ്യുംവ
നദേവതമാക്കു വനജേക്ഷണ!ഖതാഗ്രഹമായ് ചമഞ്ഞിതു * നല്ലൊ
രാവല്ലി,പിന്തിന്നുള്ളിലെമുയോട്ടു തുല്യമായ്നിഗ്രഹമാംജഘന
വസ്തുവിനുമെല * ആശ്രിതയായുള്ളന്തഃസാവിത്യാരത്നപതേ! ദൽ
പ്രചാരമായിഞാൻപടന്നിരിപ്പതായ് * പിന്നീടുസുഷുപ്തസ്ഥകല
യാഘനമായീടുന്നജാഡ്യത്തെയനുഭവിച്ചുചിലകാലം * ധരിച്ചീട
തിൽപിന്നെത്താനൊരുവണ്ണായിട്ട മരുവീടുന്നതായിക്കണ്ടിതുസ്വപ
പ്നത്തിങ്കൽ * സുമതേ!കമലിനിതന്നിലാസക്തിപൂണ്ടുകമലത്തി
ന്നേറയുള്ളിലാവണ്ടുപെട്ടുപോയി * ബോധിക്കുജഡമതിയാംകുമികി
ടാദിതൻ ചേതസ്സുചിലേടത്തുരതിയെപ്രാപിച്ചീടും * ചാരുതപാ
രംചേർന്നുള്ളസ്സാരാജിനിതന്നെ വാരണംഗ്രഹിക്കുകലക്കീടുവാനായിച്ചെ
ന്ന * നല്ലസാധനങ്ങളനശിപ്പിച്ചീടുന്നതിനുള്ളത്തിലതുസാഹാമു
ഖമാക്കിയുണ്ടായീടും*ഹസ്തിയസ്സാരാജിനിതന്നെയുംഭുഗ്രഹത്തെയുമത്യ
ത്ഥംചൂണ്ണതപ്പെടുത്തുടൻപ്രാപിപ്പിച്ചുംഹസ്തിയേക്കണ്ടിട്ടതൽപ്രവേ
നമുഖംമത്ത ഹസ്തിയായ് ചമഞ്ഞതായുള്ളതിബദ്ധഗംഗനതന്നെ * അ
യനെന്നമഹാഗർത്തത്തിൽപതിക്കയാലായാസപ്പെട്ടുപാരംബദ്ധ
നമായിത്തീർന്നു * ചാരുശീലേതിനതുവിചിനിതസ്തുജംചിനെ ശേഖ

രമായീട്ടന്നോരുയുഗത്തിൽമരിച്ചിതു * ഗണ്ഡസംസ്ഥിതട്ടിംഗാഭ്യാസ
ത്താലാണ്ടീണ്ടും വണ്ടായിച്ചമഞ്ഞിതുപിന്നെയുമാനകൊന്ന * പാ
ർശ്വസംസ്ഥിതഹംസസംവിത്തികൊണ്ടബ്ഭിംഗ മാശ്രുനൽക്കളഹാ
സമായിട്ടുവിച്ചിതു* നളിനേക്ഷണ!പിന്നെവേറെയുംയോനികളിൽ
വളരുകാലംപിറന്നഴന്നകളഹംസം * സന്മതേ!യദ്ഭൂയായിട്ടൊരു
കാലത്തിങ്ക ലംബുജസംവേൻറഹംസമായ്നിഹരിച്ച * രുദ്രലോകത്തു
ചെന്നരുദ്രനെക്കണ്ടുപിന്നെ രുദ്രനാണഹമെന്നാവിഹഗംപറഞ്ഞിതു
* രുദ്രനായ്ശിവപുരാചാരങ്ങളോടുംകൂടി രുദ്രലോകത്തിൽചിരം
സച്ചന്ദ്രനംവിഹരിച്ച * നിത്യവുംശിവഗണയുക്തനായത്തിക്കമാ രു
ദ്രൻതാൻസർവോത്തമജ്ഞാനവിസ്മയമായ * ബുദ്ധിയാൽപൂർവജന്മ
സംഭ്രതമായീട്ടന്ന വൃത്താന്തംമുഴവനുംനന്നായിപ്രാപ്തിടിനാൻ * മറ
വില്ലാതെയുള്ളവിജ്ഞാനസപ്തരൂപമായ് മരുവുംഭഗവാനായീട്ടമാഹ
രൻപിന്നെ * അത്യർത്ഥംനിജസപ്തസഞ്ചയവിസ്മിതനായിത്തരമേ
കാന്തത്തിൽവാണുകൊണ്ടൊത്താൻസപ്തയം * ഹാ!ഹാ!വിചിത്രമേ
റുംസർവ്വലോകങ്ങളേയും മോചിപ്പിച്ചീട്ടന്നോരിമ്മായചിന്തിച്ചുക
ണ്ടാൽ.കില്ലില്ലില്ലാത്തതാണെന്നാകിലുംസുദൃഢയായുള്ളതായ്തിളങ്ങു
ന്നമരുവാരിയെപ്പോലെ * പാരംവിചിത്രകളായീട്ടന്നഘോരസം
സാരാരണ്യഭൂമികളിൽഭ്രമിച്ചുസചിരംഞാൻ * ഒരുസന്ധിയിൽജീവ
ടാഖ്യനായ്ഞാണഞ്ഞാൻമറൊരുസന്ധിയിൽ മഹാബ്രാഹ്മണനായി
വാണേൻ* വിരുതേറീട്ടന്നോരധരണീപാലനായി മരുവീടിനേനഹം
വേറൊരുസന്ധിങ്കൽ അരയന്നമായ്ഞാണേൻ സരസംനളിനിയിൽ
ചിരഭോഗ്യനായ്ഞാണേൻവിന്ധ്യകക്ഷത്തിൽചിരം * ഇതരമൊരുന്തു
രുജന്മങ്ങൾകഴിഞ്ഞിതി ങ്ങദ്യഞാൻരുദ്രയേപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടി
നേൻ * ഇവിടത്തിങ്കൽചതുർയുഗങ്ങളൊരുന്തുറും സംവത്സരങ്ങളാ
രായിരവുംകഴിഞ്ഞിതു * എന്നല്ലുചെയ്തിട്ടുള്ളകായ്ങ്ങൾക്കന്തമില്ലാ
ചെന്നെൻറെജന്മങ്ങളെയൊക്കെയുംനോക്കീടുന്നേൻ * നന്നായുള്ളോ
രബോധംപുലർത്തീടുവരെയി ന്നെനോടുകൂടിട്ടേകിയിച്ചീടുന്നേന
ഹം * എന്നെല്ലുംരുദ്രനോത്തുസപ്തനായ്ശിവംപോലെ സ്സന്ന്യാസി
വത്തിക്കുന്നസപ്തത്തെസ്സൃഷ്ടിപ്രാപിച്ചു * സന്ന്യാസിപ്രവരനെയുണർത്തി
ച്ചേതസ്സാടും നന്നായ്ചേതനത്തോടുംസംയോജിപ്പിച്ചുപിന്നെ *
അന്നേരംമനക്കാമ്പിൽസന്ന്യാസിപ്രവരനും തന്നുടെഭ്രമങ്ങളൊ
ക്കെയുംസ്മരിച്ചിതു * രുദ്രനായിട്ടുന്തനെജ്ജീവടാഖ്യകളായും പാർത്തിട്ട
പാരംമഹാനാകരസ്സന്ന്യാസിതാൻ * ബോധമുള്ളതുകൊണ്ടുവിസ്മ
യിക്കുവാനേതും ഹേതുവില്ലെന്നാകിലുംവിസ്മയപ്പെടുത്തിച്ചിതു * പി
ന്നെരുദ്രനുംസന്ന്യാസീന്ദ്രനുംരണ്ടുപേരു മൊന്നിച്ചുതുള്ളുംചിലാകാ
ശൈകകോണഗമാം * ജീവടസംസാരത്തെസ്സംപ്രാപിച്ചുണർത്തിയ
ജ്ജീവടനേയുംനല്ലുബോധമുള്ളവനാക്കി * പിന്നീടുമൂന്നുപേരുമൊ
ന്നിച്ചുപുറപ്പെട്ട ചെന്നുദേവാലികളോടുമവ്വണ്ണംചൊന്ന * ദിവ്യ

ജ്ഞാനികളായിരുന്നവരായിട്ടവരേവരുംനിരാമയന്മാരായിവിളങ്ങി
നാർ * തദാജ്ഞകെയ്ക്കാണവരേവരുമവനവൻ വത്തിക്കുംനികേത
നംസ്ഥാപിച്ചനന്തരം * ബന്ധുക്കളോടുംകൂടിസ്സചിരംവസിച്ചുദേ
ഹാന്തത്തിലുരുദ്രനോടുചേർന്നിതുരാമചന്ദ്രൻ! * ചിത്തിലുണ്ടഖിലവു
മെവ്വണ്ണമേതൊന്നിനെച്ചിത്തുതാൻപാത്തീടുന്നിതവ്വണ്ണമായിട്ടതു *
സർവ്വാത്മകത്വംമൂലംസംഭവിച്ചീടുന്നിതു നിർവ്വാണമായിട്ടുള്ളതാണി
തെന്നറിഞ്ഞാലും * യാതൊന്നുകിനാവിങ്കൽകാണപ്പെട്ടീടുന്നിതു
യാതൊന്നുകാണപ്പെട്ടീടുന്നിതുസങ്കല്പത്താൽ * തദ്രൂപമായിട്ടായത
വിത്തിങ്കൽതന്നെവത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നരാഘവ! സദാകാലം * ഏ
തവസ്ഥയാലതുസങ്കല്പസ്വപ്നഗമാം സാധനംസമ്പ്രാപിക്കപ്പെടുന്ന
മഹാമതേ! * അഭ്യാസംയോഗമെന്നീരണ്ടുമില്ലെന്നവന്നാലെപ്പോ
ഴുമായവസ്ഥാസിദ്ധിച്ചീടുന്നതല്ലാ * ശങ്കയില്ലേതുംയോഗജ്ഞാനങ്ങളും
ചേർന്നുവാഴും ശങ്കരാദികൾസർവ്വംസർവ്വതുകണ്ടീടുന്ന * ഇഷ്ടമായുള്ള
കായ്മൊക്കയുമോർത്താലേക നിശ്ചയമായുള്ളവന്നേകിട്ടുകയുള്ളൂന്നു
നം * ഓർത്താലുമതെക്കേടിക്കുനോക്കിപ്പായീടുന്നവ നന്തരാർഷിക്കിൽ
ചെന്നുചേരുന്നതേപ്രകാരം * സന്ദേഹമില്ലാസങ്കല്പാർത്ഥൽപരന്മാ
രാൽ തന്നെയിസ്സങ്കല്പാർത്ഥംപ്രാപിക്കപ്പെടുന്നിതു * എന്നപോലെ
സ്ഥാർത്ഥൽപരന്മാരായവർ തന്നാൽതാനഗ്രസ്ഥാർത്ഥംപ്രാപിക്ക
പ്പെടുന്നിതു * അഗ്രത്തിലുള്ളവസ്തുബുദ്ധിയിലിരിക്കുമ്പോ ളുംക്രാ
ന്തിൽസങ്കല്പിതാർത്ഥത്തെയാരിട്ടിരിക്കുന്നു * ഏകനിശ്ചിതഭാവംഹേ
തുവായ്രണ്ടിനേയും ഹനിക്കയാം! മൂഢനാകുമായവൻകളയുന്നു * ഞാ
നിഹവിദ്യാധരനായ്ഭവിച്ചീടുമെന്നോ ഞാനിഹസൽബ്രാഹ്മണനാ
യ്ഭവിച്ചീടുമെന്നോ * ഓർത്തുകൊള്ളുന്നതേകധ്യാനസാഫല്യമാകമ
ർത്ഥസംസിദ്ധിക്കുള്ളുദാഹരണമായീടുന്നു * ആകയാലയിസങ്കല്പമെ
കനിശ്ചിതത്താൽ രാഘവ! നിർവ്വഹിക്കുന്ന്യാസിതൻറെജീവൻ *
രുദ്രനായ്ഭവിച്ചിട്ടാരുദ്രരൂപത്തിനാൽതാൻസത്യസങ്കല്പത്തി
ന്നുസംഭവിച്ചിതു * നീയോർക്കനന്ദനായ്ഭിക്ഷുസങ്കല്പജീവന്മാരാ
മായവരെല്ലാവരുംരുദ്രരൂപത്വംമൂലം സത്യസങ്കൽപത്വത്താൽസത്യത്വം
പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള പ്രത്യേകംതജ്ജഗത്തുവെവ്വേറെപാർത്തീടുന്നു * ഈവണ്ണം
സന്ന്യാസിതൻസങ്കല്പംഹേതുവായി ജീവന്മാദികളാകമായവരെല്ലാ
വരും * ഉല്ലസവിലോചനിസാനന്ദംസ്വസങ്കല്പ കല്പിതങ്ങളാംനഗര
ങ്ങളെപ്രാപിച്ചിതു * എന്നതിൻശേഷംരുദ്രൻതന്നോടുചേർന്നിട്ടവർ
നന്നായപ്പുരംപടംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാർ * എന്നതുകേട്ടമഹാബു
ദ്ധിമാൻശ്രീരാഘവൻ വന്ദ്യനാംവസിഷ്ഠനോടിങ്ങിനെചോദ്യംചെ
യ്താൻ * ഈവണ്ണംഭിക്ഷുവിൻറെസങ്കല്പംഹേതുവായി ജീവന്മാദിക
ളാകമായവരെല്ലാവരും * സത്യത്വംസമ്പ്രാപിച്ചതെങ്ങിനെയായീട്ട
ന്നു? സത്യതയുണ്ടാകുമോസങ്കല്പാർത്ഥത്തിലോർത്താൽ? * വാരിജേക്ഷ
നൻരാമനിന്നരംവാഴിച്ചപ്പോൾവാരിജാതഭവപുത്രനന്തരംചൊ

ന്നാനേവം * സന്ദേഹംമനക്കാമ്പിലുണ്ടായീടേണ്ടചെറ്റുമൊന്നു
പോയ് സഹസ്രമായ് ഭവിക്കുമല്ലുപതേ! * അംശാവതാരലീലായു
കതനാംനാരായണൻ വിശ്വത്തെരക്ഷിക്കുന്നതെങ്ങിനെയായീടുന്നു *
ഈവണ്ണംസന്യാസിതൻസങ്കല്പംഹേയുവായി ജീവടാലികളാകുമായ
വരെല്ലാവരും * സംശ്ലേഷസംവിദേകാംശങ്ങളായിടുന്നിയു സത്യത്ര
മാന്നപോലെസ്ഥിതിചെയ്യുകയത്രേ *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷോപായം മോക്ഷാഗാനം
നിർവ്വാണപ്രകരണം ശതരുദ്രോപാഖ്യാനം
മുപ്പത്തിനാലാം സർഗ്ഗം.

വേതാളോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ— ചിത്തോല്ലാസത്തെനീക്കിക്കലനാകളങ്കനി മ്മു
കതനായ് സുഷുപ്തമെയനത്തോട്ടുയുകതനായി * അവലംബിതബ്രഹ്മ
ഭാവനായനാമതം ഭവനത്തിങ്കൽവർത്തിച്ചീടുകരാമചന്ദ്ര! * മുനി
നായകനേവമരുളിച്ചെയ്തനേര മനാഘവൻശ്രീരാഘവൻചോദിച്ചുനി
പ്രകാരം * വാങ്മെയനമക്ഷമെയനംനല്ലൊരുകാഷ്ഠമെയന മിമ്മൂന്നു
മെയനത്തെയുംഞാനറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു * എന്താണിസ്സുഷുപ്തമാം
മെയനമെന്നറിഞ്ഞതില്ലന്തമ്മോടമോടായതരുളിച്ചെയ്യണമേ *
ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതൻറെചോദ്യമീവണ്ണംകേട്ട നേരമമ്മുനീശ്വരനത്തര
മിത്ഥംചൊന്നാൻ * രണ്ടുമാത്രിരിയുണ്ടുമുനിമാരെന്നുസൂക്ഷ്മം കണ്ടറി
ഞ്ഞവരായസത്തുക്കൾചൊല്ലീടുന്നു * എന്നതിലൊന്നുകാഷ്ഠതാപസ
നായീടുന്നു നന്നായിരിക്കുകമറ്റെജീവന്മുകതൻ * ബ്രഹ്മഭാവ
നവിട്ടശുഷ്കയാംക്രിയയിങ്കലംബുജവിലോചന! ബഹുനിശ്ചയനാ
യി * നിത്യവുംഹഠയോഗാലിന്ദ്രിയങ്ങളെത്താഴ്ത്തി വർത്തിക്കുംമുനി,
കാഷ്ഠതാപസനായീടുന്നു. ഇക്കണ്ടീടുന്നതെല്ലാംബ്രഹ്മംതാനെന്നീ
വണ്ണമുറച്ചാമ്പിലോർത്തുഭാവിതാത്മാവായതമാവികൾ * സ്ഥിത
നായ്ലോകോപമനാകിലുംതുപ്തനായി സ്സന്തതംമേവുമുനിയാകുന്നു
ജീവന്മുകതൻ * ശാന്തന്മാരാമീരണ്ടുമാമുനിമാരുടേയും സ്വാന്തനി
ശ്ചയരൂപമായീടുംസ്വഭാവമാം * ഭാവത്തെമെയനമെന്നുചൊല്ലുന്നു
ചൊല്ലാന്നേറ്റം പാപനാശയന്മാരാംസത്തുക്കളെല്ലാവരും * വച
നനിരോധമാംവാങ്മെയനംബലാലക്ഷ നിചയംനിഗ്രഹിച്ചീടുന്നു
താണക്ഷമെയനം * ചേഷ്ടകളഖിലവുംസന്ത്യജിപ്പതുമൂല്യ ശ്രേഷ്ഠ! നീ
കാഷ്ഠമെയനമാണെന്നുധരിക്കേണം * ചിത്തവാസനചേരുമീഷ
മെയനമുന്ന മൊത്തുവാഴ്വതുകാഷ്ഠതാപസനായീടുന്നു * നന്നായി
ധ്യാനിക്കിലുംധ്യാനിക്കാതിരിക്കിലു മെന്നുമേജാഗ്രദാദിഭേദമില്ലാത്ത
തായി * ആയാസമില്ലാത്തതുമാദ്യന്തമില്ലാത്തതു മായീടുന്നതുതന്നെ
സുഷുപ്തമാകുംമെയനം * നാനാത്വവിഭ്രമമായീടുമിജ്ജഗത്തെല്ലാ
മാനന്ദസ്വരൂപമാംബ്രഹ്മമെന്നറിഞ്ഞഹോ! * നിർവ്വികല്പമായ്

ബ്രഹ്മത്വത്തോടിരിപ്പതു നിർവ്വാണംസൌഷുപ്തമായീടുന്നതെന്നതെന്നു * ജ്ഞാനസ്വരൂപമായിവ്യാപ്തമായബ്രഹ്മംതന്നെ നാനമിക്കണ്ടീടുന്നജഗത്തെന്നിപ്രകാരം * അന്തമില്ലാത്തതാകുംബ്രഹ്മനിഷ്ടപ്തംതന്നെ സന്തതംസൌഷുപ്തമാംമൌനമെന്നോതീടുന്നു * ലോകമൊക്കയുംചിദാകാശത്തിൻമാറ്റൊന്നുതന്നെ യാകയാലാകാശമാണെന്നപൊല്ലുകവേണം * ആകാശമിപ്രകാരംകണ്ടീടുന്നതുമൂലമാകാശമാവുകയില്ലെന്നതുംപൊല്ലീടേണം * എന്നപോലധിഷ്ഠാനസത്തതൻ സദ്രൂപത്താൽ വന്നോരിപ്രതീതിയാലുണ്ടെന്നുപൊല്ലീടേണം * കല്പിതമാകയാലിക്കണ്ടീടുംജഗത്തെല്ലാമെപ്പോഴുമില്ലാത്തതാണെന്നുംപൊല്ലുകവേണം * ഇത്തരംബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നന്യമായ് പ്രപഞ്ചമില്ലാത്തതാണെന്നിവണ്ണമുള്ള നിശ്ചയത്തോടും * ഏകാകാരമായ് നിർവ്വികാരമായുള്ള നിഷ്ഠയാകുന്നുസുഷുപ്തിയോടൊത്തീടുന്നോരുമൌനം * പൊല്ലാന്നസുഷുപ്തമാംമൌനത്തെസ്സംപ്രാപിച്ച കൊള്ളുന്നരണ്ടുമട്ടിലുള്ളോരുയോഗീന്ദ്രന്മാർ * എന്നതിലൊരുക്കൂട്ടർസാംഖ്യയോഗികളായീടുന്നിതുസാധോ! യോഗയോഗികളപരന്മാർ * വട്ടിപോലുള്ളതത്വജ്ഞാനോദയത്താലേറെ മഴക്കോടതിതീയമായീടുംബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ * ചിത്തവിശ്രാന്തിചേൻവത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നവരുത്തമജ്ഞാനനാമബുദ്ധവാരായീടുന്നു * സാംഖ്യയോഗികളെന്നപൊല്ലുന്നതവരെത്താൻ സംഖ്യയെന്നതു സമ്യക്ജ്ഞാനമാണറിഞ്ഞാലും * യുക്തിയാൽപ്രാണാദികളായീടുംവായുക്കളെയൊക്കയുംനന്നായ്ജയിച്ചുമയമില്ലാത്തതായ് * ആദ്യന്തമില്ലാത്തതാംപദത്തെപ്രാപിച്ചുവരോർത്തുകൊണ്ടാലുംയോഗയോഗികളായീടുന്നു * സപ്രാന്തേനീധരിച്ചാലുംസർവ്വേഷാമുപാദേയം ശാന്തമായകൃതിമമായീടുംപദംതന്നെ * ഏതൊരുപദത്തെനൽസാംഖ്യന്മാർപ്രാപിക്കുന്നവാദമില്ലപ്പദത്തെപ്രാപിക്കുംയോഗികളും * വായുക്കൾവാസനയായീടുന്നോരുവൃത്തന്നാലാക്രാന്തങ്ങളാംപ്രാണമാനസവ്യാപാരങ്ങൾ* അല്പവുംചേന്നീടാത്തതേതൊരുപദത്തിങ്കലുംപൂവിലോത്തീടായതാകുന്നുപരംപദം * ഇല്ലാത്തതായീടുന്നമാനസംസൂക്ഷ്മത്തിങ്കൽകില്ലില്ലവിചാരമില്ലായ്കയാൽവൃഥൈവതാൻ * ഉത്ഥിതമായീടുന്നസമത്തേ! സപ്നത്തിൽ,താൻ ചത്തതായിട്ടുതോന്നുംപോലെയെന്നറിഞ്ഞാലും * നന്നായ്വിചാരംചെയ്യകൊള്ളുന്നതായീടുകിൽ സന്ദേഹമില്ലാമനസ്സില്ലെന്നുബോധ്യംവരും * ആനന്ദമേകമേകതത്ത്വത്തിൻഘനാഭ്യാസം പ്രാണനാംനിലയംനൽചിത്തനിഗ്രഹംതഥാ* ഈമൂന്നുംതന്നെയാണുമോക്ഷസാധനമെന്നു രാമ! നീമനക്കാമ്പിൽനന്നായിധരിക്കേണം * ഈമൂന്നിലേതെങ്കിലുമാണ്ടുകൈവന്നീടുകിൽ ക്ഷേമമങ്ങളാംമറ്റുള്ളവയുംകൈവന്നീടും * നിർണ്ണയംപ്രാണൻതാനുംചേതസ്സുമോത്താലുള്ള മെണ്ണയുംപോലുതന്നെയവിനാഭാവിതത്വത്താൽ * എന്നുംപൂമണങ്ങൾപോലാധാരാധേയംക

ണ ക്കന്യോന്യസംഗതങ്ങളായ്ത്തന്നെയിരിക്കുന്ന * ഏതെന്നാകിലു
മൊന്നില്ലാതെകണ്ടായീടുകിൽ വാദമില്ലാശ്രയമില്ലാതെയായി
ത്തീരും * രണ്ടുമില്ലാതെകണ്ടായ്തന്നിതെന്നായീടിലോ രണ്ടില്ലപ
ക്ഷംപരംകൈവല്യംവരുത്തീടും * ഏതൊരുകാലത്തിങ്കൽതനിക്ക
ള്ളഭ്യാസത്താ ലാതതമായിട്ടന്നോവതുപംവന്നീടുന്ന * അത്യന്തംദൃ
ഢമായുള്ളേകതത്വത്തിൽചിത്ത വൃത്തിയെച്ചേർത്തുകൊണ്ടിടേണമ
ക്കാലത്തോളം * യാതൊരുവസ്തുവിങ്കലേകാഗ്രമായീടുന്ന ചേത
സ്സുരാമ! ചിരകാലാനുസന്ധാനത്താൽ * ഇത്തിരിപോലുംഭേദമി
ല്ലാതായ്ഭവിച്ചിട്ട സതതമതുവസ്തുവായ്ഭാവിച്ചീടുന്നിതു * ക
ല്യതപംകലരുന്നവേതാളപണ്ഡചെയ്ത നല്ലോരുപാഖ്യങ്ങളെച്ചൊ
ല്ലുംഞാനതുകേൾപ്പനീ * വിപുലാകൃതിയായവേതാളംവിന്ധ്യമഹാ വി
പിനത്തിങ്കൽവാസംചെയ്തീടുന്നിതു സദാ * നന്നായ്ക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീ
ടുന്നതിനുള്ളിലോറാ മുന്നലുണ്ടാകുമുലമൊരുരാജ്യത്തുചെന്ന * പല
ലാടികവംകൊണ്ടുപരിചിൽചെയ്തീടുന്ന പലമാതിരിയായബലിപൂ
കവംകൊണ്ട * പെരികെത്തുപ്പിപൂണ്ടുവാളരസ്സുജ്ജനങ്ങൾ മരുവും
നഗരത്തിൽസുഖമായ്ടുണ്ടുമമ്പിൽ * കാരണമൊന്നുമില്ലെന്നാകി
ലോചൊവുംകറ കാരനല്ലാത്തപുമാൻനേരിട്ടുചെന്നീടിലും * ക്ഷു
ത്തുണ്ടെന്നാകിലുമാവേതാളംഹനിച്ചീടാ നത്തുക്കളെല്ലാംന്യായലം
കന്മാരാണല്ലോ * ന്യായമായ്മനുഷ്യരെബുക്കിച്ചുകൊണ്ടീടുവാ നാ
യിട്ടുചെന്നാൽപിന്നെമറ്റൊരുനഗരത്തിൽ * ധൈര്യമേറുവുമു
ള്ളിൽകയ്യുണ്ടെതുരാതി പയ്യാവിനശ്ചനാംധരണീന്ദ്രനെക്കണ്ടു *
ഇടിവെട്ടീടുംവണ്ണമുള്ളോരുശബ്ദത്താടു മടനന്നിശാചരനിങ്ങിനെ
ചൊല്ലീടിനാൻ * മന്നവ! മഹാഭീമനാകിയവേതാളമാ മെന്നുടെ
യധീനത്തിൽനിയിപ്പോളകപ്പെട്ട * എവിടക്കിനിപോയീടുന്നതു ന
ഷ്ടനായ്നീ യവിളംബിതംമമഭോജനമായീടുക * വേതാളത്തിന്റെ
വാക്യമീവണ്ണംകേട്ടനേരം മേദിനീപതിതാനുമിങ്ങിനെചൊല്ലീടി
നാൻ * ന്യായംക്രൂടാതെബലാൽനീയെന്നെത്തിന്നീടുന്നതായാൽ
നിൻതലപൊട്ടിത്തെറിക്കുംനിസ്സംശയം * എന്നേവംമഹീപതി
ചൊന്നോരുവാക്യംകേട്ട പിന്നെയുംഭൂപനോടുവേതാളംപറഞ്ഞി
തു * ന്യായമില്ലാതെനിന്നനുബുക്കിച്ചീടുകയില്ലാ ന്യായമുള്ളതുചൊ
ല്ലീടുന്നേൻഞാൻകേട്ടീടുക * അത്ഥികവംകരകതാരിലാഗ്രഹമുള്ളതെ
ല്ലാം പൃത്ഥ്വീശനായീടുംനിസാധിപ്പിക്കുന്നതുതേ * ചോദിച്ചീടുന്ന
തുണ്ടുഞാൻചിലചോദ്യങ്ങളെ മോദിച്ചുതായവയെല്ലാമുത്തരംപറയേ
ണം * എന്നതുഞാനതിമാത്രംവിധ്യാതിതേടീടുന്ന മന്നവ! ഭവാനോ
ടിന്നത്ഥിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * ഏതുസൂര്യന്റെരശ്മികവംകൊണ്ടോബ്ജ
വമാണ്ടുരം മേദിനീപതേ! കുശാനുക്കളായ്തീരുന്നു * ഏതൊരു
മാതിരിശാവികലായുഷാഗ നാഡികളായീടുന്നതുരണുക്കവംവിളങ്ങു

ന്ന * സ്വപ്നത്തിൽസ്വപ്നംന്തുറായിരമുണ്ടായിപ്പൂവ് സ്വപ്നസമ്പ
യങ്ങളെക്കൈവെടിഞ്ഞീടുകിലും * പാരംസച്ചിന്മായ് പ്രമേസ്വര
മാംസ്വരൂപത്തെ യാരിഹചെറുപോലുംവെടിയാതിരിക്കുന്ന * പ്ര
ത്ഥിന്ദ്രിരംഭോസ്തംഭംപിന്നെയുംപിന്നെയുംനൽ പത്രമാത്രമായ്ത്തന്നെ
യിരിക്കുന്നതുപോലേ * ഏതൊരുവിധത്തിലും വേറൊന്നാകാ
തെകണ്ടതൊന്നാണെന്നുവായിട്ടിരിക്കുന്നതുപാത്തൽ * ബ്രഹ്മാ
ണ്ഡമന്തരിക്ഷംഭ്രതസമുദയം സൂര്യബിംബംനൽസുവർണ്ണാദ്രിയെന്നി
വയഖിലവും * അണുതപംചെറുവെടിഞ്ഞീടാതെകണ്ടുള്ളതൊ
രണുതന്നുടെപരമാണുക്കളായീടുന്ന * ഏതുമേയവയവമില്ലാതേ
വിളങ്ങീടുമേതൊരുപരമാണുവാംമഹാഗിരിക്കഹോ! * ലോകമൊ
ക്കയുംകല്പിച്ചുള്ളിൽചേന്നീടുംകറി നൈകസ്വഭാവയായമജ്ജയായീ
ടുന്നിതു * ഈവിധംവേതാളത്തിൻപോദ്യങ്ങൾകേട്ടനേരം ഭ്രവരൻ
ചിരിച്ചുടനത്തരമുരചെയ്യാൻ * സന്ദേഹമില്ലചെറുംചിൽസൂര്യൻ
തന്നെയാണു നന്നായിപ്രകാശിപ്പിച്ചീടുന്നതെല്ലാറ്റെയും * വി
ജ്ഞാനസ്വരൂപനായ് ഭോവിതാശയനായ ള്ളിസ്സൂര്യൻപരമനാംദേ
സ്സൂരനായീടുന്ന * ഇക്കാണുംഭുവനങ്ങളൊക്കെയുംചിദ്രൂപനാ മക്ക
ന്നചരിക്കുന്നരണുക്കളായീടുന്ന * ഉൾക്കാമ്പിലോത്തുകൊൾകം
ചിൽസൂര്യപ്രയോലി തൊക്കെയുമുത്തുചിച്ചുശോഭിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന *
നിത്യവുംകാലസത്തയാകാശസത്താസ്പന്ദ സത്താചിദ്രൂപയായത്രയ
ചേതനസത്താ * ഇത്യാദിസർവ്വംപരമാത്മാപാംപായുവിങ്ക ലത്യ
ത്ഭുതംപോടിയായിപ്പൂവിൽനന്മണംപോലേ * സ്ഫുരിച്ചീടുന്നതാനേ
തദ്തദ്രൂപകമായ് കാരച്ചെന്നാലുമില്ലസംശയമോത്താലിതിൽ * ജ
ഗദാഖ്യമാംമഹാസ്വപ്നത്തിൽസ്വപ്നൽസ്വപ്നാ ന്തരത്തെസ്സംപ്രാ
പിച്ചുകൊള്ളുന്നതായീടിലും * ബ്രഹ്മത്തിൻനിർവികാരമായീടുംസ്വ
രൂപത്തിൽ കല്പിതംശാന്തരൂപംതൃജിക്കില്ലാത്മാവെന്നും * ഉത്ത
രോത്തരാരംഭസ്തംഭമെങ്ങിനെയാണു പാത്രമാത്രമായ്ക്കണ്ടുകൊള്ള
ന്നതുപ്രകാരം * പാരംവിചിത്രതയാവത്തിക്കുംവിശ്വമിദം നേരാ
യിവിചാരിച്ചുകണ്ടീടുകിൽബ്രഹ്മംതന്നെ * നന്നായിട്ടറിവാനുംകിട്ടാ
നുമശക്യമാണെന്നതുമൂലംപരമാണുവാകുന്നബ്രഹ്മം * നിർവ്വാമേന
ന്തപ്രാപ്തിഹേതുവായതുമേതുപറ്റുതാദികർമ്മക്കെല്ലാംകാരണമായീടുന്ന *
പരമാണുപോൽമേതുമുതലായതുസർവ്വം പരമാത്മാവിൻപുരോഭേ
ത്തുവിളങ്ങുന്ന * പരമാണുവാണലഭ്യപ്രത്നാലഹോമഹാ ഗിരിയാ
യീടുന്നിതുപൂരകത്വത്താൽബ്രഹ്മം * അംഗങ്ങളെല്ലാമുണ്ടെന്നാകി
ലുംസൂക്ഷ്മത്തിങ്ക ലിംഗമില്ലെന്നുപോലുമാത്മാവിന്നെന്നുനം * *
സർവ്വാധിഷ്ഠാനരൂപിയായീടുമാത്മാവിന്ന വിജ്ഞാനമാത്രംതന്നെസാ
രമായിരിക്കുന്ന , വിജ്ഞപ്തിമാത്രമായുള്ളാത്മാവിന്നോത്തുകണ്ടാ
ലിജ്ജഗത്രയംമജ്ജാമാത്രമായീടുന്നിതു * ഉൾത്താരിലോർക്കുംധീരോ!
വിജ്ഞാനമാത്രത്തിൻറെ മഹത്വത്തിൽ ജഗത്രയംവർത്തിച്ചുകൊണ്ടീട

ന്ന * ഇത്തരംപ്രതിപാദിച്ചരൻചൊന്നോരുവാക്യംകേട്ടി ട്ടുംതെ
ത്തികൽനന്നായറിഞ്ഞുസച്ചരിത്തെ * അത്യത്ഭുതവിചാരണകൊ
ണ്ടുടനുപശാന്ത ചിത്തനായ് ഭവിച്ചുനല്ലേകാന്തത്തിങ്കൽചെന്ന *
ക്ഷത്തിനെവിസ്തരിച്ചുവേതാളമെല്ലാംമ്മോഴും സുസ്ഥിരധ്യാനത്തോ
ടുംവാണിരുരാമചന്ദ്രാ! *

നിർവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം വേതാളോപാഖ്യാനം
മുപ്പത്തഞ്ചാം സർഗ്ഗം.

ഭഗീരഥോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — ചിത്തത്തെത്തത്തതാമെല്ലാറ്റിൽനിന്നുംപ്രത്യഹ
ത്യസച്ചരുപനിഷ്ഠമായിട്ടുംസചാന്തത്തോടും * ആചാരക്രമപ്രാപ്തമാ
യുള്ളകർമ്മാനന്നായാചരിച്ചിട്ടുമെയാട്ടുംക്രടാതെശാന്തധിയായ് *
ചിത്തത്തെക്കൊണ്ടുതന്നെചിത്തത്തെയാകാശംപോ ലത്യത്ഭുതം
മാക്കിനല്ലൊരുമുനിയായി * സർവ്വകാലവുമേകരൂപശാന്താത്മാവാ
യി സ്സർവ്വത്രസാധോസമദർശനനായിവാഴ്ക * ബുദ്ധിക്കുറപ്പുപാരംക്രടി
ട്ടുന്നവനായി വിഭവനായ് നിത്യയഥാപ്രാപ്തനുവർത്തിയായ * ചൊ
ല്ലുംവള്ളംഭഗീരഥപ്രതിക്കുന്നപോലെ കയ്യലായീടുന്നതുദ്ദിഷ്ടാ
ർത്ഥമായുള്ളതും * എങ്ങിനെയുള്ളതായചിത്തമലർകൃതിയാൽ
ഗംഗയെ ഭഗീരഥഭൂപാലൻ കൊണ്ടുവന്ന * എന്നതുമരുൾചെ
യ്തീടേണമെന്നേവംരാമ ചന്ദ്രൻറെവാക്കുകേട്ടുമുനിനായകൻചൊ
ന്നാൻ * പാർത്തലത്തിൽഭഗീരഥനെന്നപേരായിപ്പാരം കീർത്തിമാനാ
യിട്ടൊരുഭൂപനുണ്ടായ്ന്ന * അത്യന്തധാർമ്മികനായീടുമക്ഷി
തീന്ദ്രനി പ്പൃഥ്വിക്കു തൊട്ടുകറിയെന്നപോൽ വിളങ്ങിനാൻ *
അർത്ഥികളാകതാരിലാഗ്രഹിക്കുന്നതെല്ലാം സത്വരംനൽകുന്നുപൻ
നൽചിന്താമണിപോലെ * പാതാളവാസികളാംതന്നുടെപൂർവ്വന്മാ
രെയാതങ്കമഖിലവുംദൂരേനീങ്ങിടുംവണ്ണം * ഗംഗാസോപാനമാ
ർഗ്ഗത്തുടെയമ്മഹീശ്വരൻ മണ്ണാതെകൊണ്ടുപായിസ്സത്യലോകത്തു
ചേർത്താൻ * അവ്വണ്ണമുള്ളപൃഥ്വിപാലകപ്രവരനെയെവനുംപ
രിപൂർണ്ണമായുള്ളകാലത്തിങ്കൽ * ദുഃഖഭൂയിഷ്ഠമിസ്സംസാരസ്വഭാവ
ത്തെയുൾക്കാമ്പിൽനന്നായ്വിചാരിച്ചുകൊള്ളുകമൂലം * നല്ലൊരു
വൈരാഗ്യംചേർന്നാറവുംസൂക്ഷ്മമായിട്ടുള്ളോരുവിചാരമുണ്ടായിതു
രാമചന്ദ്രാ! * യൌവനത്തിങ്കലേവംവന്നുഭവിങ്കൽ പൂവള്ളിയു
ണ്ടായപോലാശ്ചര്യമരുവീടുന്ന * ഏകാന്തേവണ്ടുഭൂപനന്യായ്യസ
ങ്കല്പയാം ലോകയാത്രയെക്കുറിച്ചുംതാരിലാലോചിച്ചാൻ * വ്യാ
രുപകൽതന്നെപിന്നെയുംവന്നിടുന്ന വന്നോരുരാത്രിതന്നെപിന്ന
യുവന്നിടും * അനവരവിരസമായ് തുഷ്ടുമാത്യാഗതാ വൃദ്ധ

ത്തെവീണ്ടുംവീണ്ടുംസംസാരികയ്യൊള്ളുന്നു * ഏതൊന്നുകിട്ടീട്ടുകിൽ കിട്ടുന്നതിനുപിന്നെയാതൊന്നുമില്ലാതായിത്തീരുന്നുലോകത്തിങ്കൽ * ഉത്തമംതന്നെയോരാമതിലേക്കുള്ളയത്ന മിത്തിരിവാടമില്ലമറന്നുവിഷുചികാ * ചെയ്യകൊണ്ടുള്ളതുന്നെലജ്ജകൂടാതെമൂഢൻ ചെയ്തീടും വീണ്ടുംവീണ്ടുംതജ്ജന്മചെയ്കയില്ലാ * ബുദ്ധിമാനായീടുമല്പവരൻഭഗീരഥ നിത്തരംവിചാരിച്ചുലോകത്തെവെറുത്തിതു * ചിന്തകാമ്പിങ്കലോരോരോരമായുള്ള സംസാരത്തെക്കുറിച്ചുഭീതിവലിച്ചീടുകമൂലം * ഉടനവാംതിരുമുഖനാടൊരുനാളേകാന്തത്തിൽ ധരണീശ്വരനവനീവണ്ണംചോദ്യംചെയ്യാൻ * ഉള്ളുതിൽയേംപാരമുണ്ടാക്കീടുന്നതായ വല്ലാത്തജരാമരണാദിദുഃഖങ്ങളെല്ലാം * ഇല്ലാതെയായീടുന്നതെങ്ങിനെയാണെന്നുള്ള യുള്ളിൽകാരുണ്യമാട്ടമരുളിച്ചെയ്യുണമേ * ഇത്തരംഭഗീരഥൻചോദിച്ചിടിനേരമുത്തരമിപ്രകാരംതിരുവുലൻചൊല്ലീടിനാൻ * ഹേരാജൻനന്നായ്ജ്ഞാനാത്മാവിനെപ്പരിപൂർണ്ണകാരമായ്ഗ്രഹിച്ചീടുകിൽദുഃഖങ്ങളൊക്കെത്തീരും * ഗ്രന്ഥികളൊക്കെനീങ്ങുംസന്ദേഹമകന്നീടുമന്തരത്തെപ്രാപിച്ചീടുംകർമ്മങ്ങളിഖിലവും * ഹേശ്രുതാബുധനന്നായറിഞ്ഞീടേണ്ടതതെ സംശ്രുതജ്ഞപ്പിരുപിയായീടുമാത്മാവിനെ * നിത്യനായീടുന്നവൻസർവ്വഗനവനെന്നു മസ്മിച്ചീടുകയില്ലിക്കെന്നതുമില്ലാ * തിരുവുലൻമഹാശയനിവണ്ണംചൊന്നനേരം മതിമാൻഭഗീരഥൻപിന്നെയുംചോദ്യംചെയ്യാൻ * നിർമ്മലംനിരുപമവ്യയമനാമയംചിന്മാത്രംസർവ്വഗതംസർവ്വാവിളങ്ങുന്നു * കില്ലില്ലശരീരാദിയായൊന്നുമുള്ളതൊന്നുമില്ലാത്തതാണെന്നറിഞ്ഞീട്ടുന്നെന്നഹോഭാഗ്യം! * എന്നാലിബ്ബോധംനന്നായ്നിലനില്ക്കുന്നതില്ലിങ്ങനെമേനിലനില്പാൻമാർഗ്ഗമെന്തായീടുന്നു * എന്നതുമരുൾചെയ്തീടേണമെന്നതുകേട്ടുപിന്നെയുംഭൂപരുനാടമുനിചൊല്ലീടിനാൻ * ജ്ഞാനന്തന്നിലുകാംക്ഷയാകാത്തികൾ മാനസാസക്തപനിഷ്ടവത്തെപ്രാപിക്കുന്നു * അനന്തൻസർവ്വാത്മകനായിട്ടുവിക്കുന്നുപിന്നീടുജീവഭാവപ്രാപിച്ചീടുകയില്ലാ * സക്തിയൊട്ടുമവിഷയങ്ങളിലില്ലായ്കയും പുത്രദാരാദികളിൽമമതാരാഹിത്യവും * ഇഷ്ടവുമനിഷ്ടവുംനേരിട്ടുനേരങ്ങളിൽ തുഷ്ടിയുംവിഷാദവുമുണ്ടാകാതിരിക്കയും * ഉൾപ്പൂവിലൊട്ടുംഭേദഭാവനചേരാതെകണ്ടപ്പോഴുംബ്രഹ്മമാത്രമെന്നാനന്ദഭാവിക്കയും * അത്യന്തംശുദ്ധമായവിജനപ്രദേശത്തിൽ തത്വജ്ഞാനാർത്ഥാർത്ഥിയായിട്ടുവസിയ്ക്കയും * പാരമായ്ക്കാമരന്മാർക്കുടീട്ടുംസമ്പത്തുകൾ ചേരുവാനിഷ്ടംചൊരുമുണ്ടാകാതിരിയ്ക്കയും * അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനതല്പരതവുംജ്ഞാനമെന്നു സത്തുക്കളായുള്ളവരൊക്കയും ചൊല്ലീടുന്നു * ഉക്തസാധനപരിപൂർണ്ണമായുള്ളതെല്ലാ മുൾത്താരിലജ്ഞാനമാണെന്നുനിശ്ചയിക്കേണം * രാഗദ്വേഷാദികളെക്ഷയിപ്പിച്ചീടുന്നിതു മാകുവാസംസാരത്തെനീക്കീടുന്നുമായ നല്ലാരിജ്ഞാനമുണ്ടായീടുന്നിതുചൊൽ മുള്ളിലഹങ്കാരമില്ലാതെയായിട്ട്

മ്പോഠം * എന്നെല്ലാംമുനീശ്വരൻതിരുവുൾചൊന്നനേരം മന്ന
വൻഭഗീരഥൻപിന്നെയുംചോദ്യംചെയ്താൻ * ഗിരിയിൽതപസ്സോ
ലെദേഹത്തിലഹംഭാവം ഇരുനായകചിരംവേരുന്നിനിന്നീടുന്നു * അ
തിനെത്യജിക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയാണെന്നാനെ ന്നുകേട്ടവ്വീന്ദ്രനോട
മുനിവീണ്ടുംചൊന്നാൻ * പുരുഷപ്രയത്നത്താൽഭോഗൈശ്വര്യവാസന
യെ പുരുഷൽഗുണസിന്ധോ! ദൂരത്തുകളഞ്ഞുടൻ * പരിപൂർണ്ണയായു
ള്ളസത്തയെപ്രാപിച്ചിട്ടുപരിചോടഹങ്കാരലയത്തെസ്സാധിക്കേണം *
ലജ്ജാദിത്രപയന്ത്രപഞ്ജരത്യാഗത്തോളമജ്ജനകീർത്തേ! നശിച്ചീടുകി
ല്ലഹങ്കാരം * വജ്രാഭിമാനാദികംസകലംട്ടരെനീക്കി നിശ്ചലനായിട്ടു
നീസ്ഥിതിചെയ്യുന്നവെങ്കിൽ * വന്നീടുമഹങ്കാരവിലയംനിർവ്വിവാദ മ
ന്നേരംപരംപദംനീതന്നെയായിത്തീരും * ഭൂദേവൻഗൃഹസ്ഥനെന്നി
ത്യാദിവിശേഷണം യാതൊന്നുമില്ലാതെകണ്ടായിനിർഭയനായി * പു
ത്രദാരാദിവാഞ്ഛയൊക്കയുംട്ടരെനീക്കി ശ്രുതിക്കുംക്കായ്ക്കുംണ്ടുതൻ
വിത്തമൊക്കയുംനൽകി * എന്നുമകിഞ്ചനത്വംസമ്പ്രാപിച്ചഹങ്കാ
രം നന്നായിനീക്കിദ്വേഹകലനാഹീനനായി * ശത്രുക്കളോടുഭിക്ഷവാ
ങ്ങിച്ചെന്നെയുംകൂടി ട്ടിത്തിരിമടിക്കാതെസന്ത്യജിക്കുന്നവെങ്കിൽ * സ
ന്ദേഹമൊട്ടുമില്ലനീ സർവ്വോൽകൃഷ്ടമായീടുന്നാരുപബ്രഹ്മംതന്നെ
യായീടുന്നിതു * ഇത്തരംഗുരുവരൻചൊന്നോരുവാക്യംകേട്ടകത്തുമാ
യുള്ളുയിർത്തതാരികൽചെവ്വ * മതിമാനായീടുമക്ഷിതിനായകൻപി
ന്നെസ്സുതരാംസച്യാപാരപരനായ്ഭവിച്ചിതു * ഇത്തരമൊട്ടുകാ
ലംകഴിഞ്ഞോരനന്തരം മത്യന്തംധാർമ്മികനായ്ശ്രുതിമാനസനായ * ഉ
ർവ്വീനായകനഗ്നിഷ്ടോമയാഗത്തെനന്നായ് സർവ്വത്യാഗൈകസിദ്ധി
ക്കായ്ക്കൊണ്ടുചെയ്തീടിനാൻ * ഗോക്കളുശ്ചാരംഭൂമികാഞ്ചനംമുത
ലായതൊക്കയുമൊട്ടുപോലുംശേഷിപ്പിക്കാതെതന്നെ * ഉരുപ്പൂവിൽ
പാത്രാപാത്രവിചിന്തിച്ചുഭഗീരഥൻ വിപ്രദേവാർത്ഥബന്ധുവർഗ്ഗങ്ങ
ൾക്കേകീടിനാൻ * ഉടുത്തിട്ടുള്ളവസ്ത്രമൊന്നഴിച്ചുവിലവും കൊടുത്തുകഴി
ഞ്ഞിതുമുന്നുനാൾകൊണ്ടുതന്നെ * പാരിച്ചുവിത്തമൊക്കസ്സന്ത്യജിക്ക
യാൽപെരുമാരുമാപ്രജകളുംപാരമായ്ഖേദിക്കുമ്പോൾ * തന്നുടെ
ശത്രുവായരാജാവിനുടൻതുന്നമെന്നപോൽഭഗീരഥൻരാജ്യവുംകൊ
ടുത്തിതു * കേട്ടാലുംതന്നെനന്നായ്ഗ്രഹിച്ചാലുമറിയാത്ത നാട്ടിലുംകാട്ടിലു
മായ്സ്വാങ്കൊണ്ടിരുപിന്നെ * ഇത്തരമല്പകാലംകൊണ്ടേറെറംധൈര്യ
വാനാമരാതീപതീശ്വരനിഷ്ക്രയൊക്കയുംവിട്ടു * അത്യന്തോൽകൃഷ്ട
മായീടുന്നോരുതത്ത്വമറിവുതാൻവിശ്രാന്തിയെപ്രാപിച്ചുനാത്മാ
വികൽ * മന്നിടത്തിങ്കലെങ്ങുംസഞ്ചാരംചെയ്തീരിക്കൽ ചെന്നിതു
ശത്രുവാഴുംതന്നുടെരാജ്യത്തികൽ * ഏവരൻപെരുന്നാരുംസചിവന്മാ
രുംവാഴുംദേവനങ്ങട്ടിൽച്ചെന്നുചിക്ഷണൽകവിനെന്നാൻ * ഇദ്ദേഹം
ഭഗീരഥൻനമ്മുടെരാജാവാണെന്നുള്ളിൽവാഴുന്നവരൊക്കയുമറി
ഞ്ഞാൻ * ചിന്തകുമ്പിടുകാലാറംസങ്കടംമുഴുത്തുകൊണ്ടരാപതി

ന്ദ്രനെസ്സുതരാംപൂജിച്ചിതു * പൃഥ്വീന്ദ്രനെരാജ്യംസ്വീകരിക്കേ
ണമെന്നു ശത്രുഘ്നൻകൂടിവന്നവളരെപ്രാർത്ഥിച്ചിതു * ക്ഷണമെന്നു
മാത്രംവാങ്ങുമെന്നല്ലാതെകണക്കിതീശ്വരനൊന്നുംസ്വീകരിച്ചതേ
യില്ലാ * അവിടത്തിങ്കലേവംവിലനാംവാണശേഷം ഗുരൻമഹാ
ശയൻമറെറാരുദിക്കിൽചെന്നാൻ * ഹാകഷ്ടമെന്നീവണ്ണംഭൂപനെ
യോർത്തുസർവ്വലോകവുമനാരതംശോകമുറുക്കൊണ്ടുവാണു * ആത്മാ
രാമനായ്പരിവിശ്രാന്തധിയായിട്ടാ ന്നാത്മാവായ് സുഖിയായിത്തീ
ർന്നാരമ്മമഹാശയൻ * കരുണാളുതുടിക്കിൽവെച്ചുസമ്മാന്യയായ
ഗുരുവാംതിരുമലനെനേരിട്ടുകണ്ടീടിനാൻ * സോപാചിതംസ്വാഗതാ
ദിസൽക്കാരംതദാചെയ്തു ട്ടാചായ്നോട്ടംചെന്നുസനന്ദനംഭഗീര
ഥൻ * കാട്ടിലുംവലുതായപുഴ്ത്തിലുംനല്ല നാട്ടിലുംമറുമായിവാണി
യുകിങ്കിൽകാലം * സുമതേ!സമതയെസ്സുസ്ത്രൂപിച്ചുവരായി സമ
ന്മാരായിട്ടുശിഷ്യന്മാരവർവാണു * സപദ്ധന്മാരായോരവർദേഹ
ധാരണത്തിങ്കലത്യന്തംവിഷാദമാർന്നീടിനാനനന്തരം * ദേഹത്തെലാ
ഭിച്ചുകൊണ്ടീടുകിലെന്താകുന്നു ദേഹത്തെത്യജിച്ചുകൊണ്ടീടുകിലെന്താ
കുന്നു * ശരിയായാചാരത്തെക്കൈവെടിഞ്ഞീടാതെകണ്ടിരുന്നീടട്ടേ
ഹമിരിക്കുന്നതുപോലെ * ഇത്തരംനിശ്ചയിച്ചുദുഃഖവുംസുഖവുംത
ന്മയുംഗണിക്കാതെവർത്തിച്ചാരൊരുപോലെ * ധനവുംപാരമശ്വമു
തലായവകളുമണിമാടിയാമതൈശ്വര്യവുംമനക്കാമ്പിൽ * സന്തോ
ഷമൻകൊണ്ടുസിലാമാർകൊടുത്തതുഹന്തമിഞ്ഞളിഞ്ഞുള്ളപുല്ലു
പോലവരോർത്താർ * നന്നായിട്ടൊരുരാജ്യംഭരിക്കുന്നവനായ മന്നവൻ
മക്കളൊന്നുമില്ലാതെമരിക്കയാൽ * ദേശകുമങ്ങളെല്ലാംനാശമായ്ഭ
വിച്ചോറാം ക്ലേശച്ചുവാണീടുമദ്ദേശവാസികളെല്ലാം * അത്യന്തംഗു
ണഗണയുക്തനായീടുന്നൊരുപൃഥ്വീപാലനെയന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടി
രുന്നിതു * അക്കാലംമുനിയായിബ്ഭിക്ഷയുംനടക്കുന്ന ചൊല്ലൊടുങ്ങാ
ഗീരഥൻതന്നെക്കണ്ടറിഞ്ഞുടൻ * ആമോദമാർന്നുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുചെ
ന്നവിടത്തെ ബ്ഭ്രമിപാലകനാക്കിയഭിഷേകവുംചെയ്താർ * രാജ്യ
വുംപാലിച്ചുകൊണ്ടവിടത്തിങ്കലേറേറം പൂജ്യനാംഭഗീരഥൻവാഴുന്നി
തെന്നുകേട്ട * പണ്ടത്തെപ്രകൃതികളാശ്വയുമാൻ ചെന്നുകണ്ടുടൻവ
ന്ദനംചെയ്തീവണ്ണമുണർത്തിനാർ * നന്നായ്ഞങ്ങളെപ്പാലിക്കുന്നതി
ന്നായിബ്ഭവാൻ മുന്നമങ്ങല്ലിച്ചോരുമന്നവൻമരിച്ചിതു * ഏന്നതു
കൊണ്ടുരാജ്യംപോഴിക്കാതിനിബ്ഭവാൻതന്നെയുംകൃപയോടുംപാലി
ച്ചീടുകവേണം * പ്രാർത്ഥിച്ചീടാതെകയ്യിൽവന്നീടുമർത്ഥങ്ങളെപത്തി
വേശ്വര!സന്തുഷ്ടപ്രയുക്തരുമല്ലാ * ഇത്തരംപ്രകൃതികളേറവുംപ്രാ
ർത്ഥിച്ചുത പൃഥ്വീശൻഭഗീരഥനന്നേരംസമ്മതിച്ചു * സപ്തസാഗരചി
ഹ്നായായിവിളങ്ങീടുന്നൊരു പൃഥ്വിതൻപതിയായ്ബ്ഭവിച്ചുനനന്ത
രം * ശാന്തമാനസൻവീതരാഗനായവൻമൈനി സന്തതംസമനാ
യീടുന്നവൻവിമത്സരൻ * നേരിട്ടുകായ്മാത്രംചെയ്തീടുന്നവനൊരു

നേരത്തുമൊന്നിങ്കലുമത്ഭുതം തടാത്തവൻ * ധീരൻഭ്രുപതിവരനേറി
യസംവത്സരം ചാരംടാരുണമായിട്ടനോരുതപംചെയ്തു * തന്നുടെ
പിതുക്കളെക്കാൾകേറിട്ടവനായ് മന്നിടത്തിങ്കൽമന്ത്രിണിയെക്കൊ
ണ്ടുപോന്നാൻ * ആക്കാമേലഭിക്കാത്തസൽക്കീർത്തിലോകത്തിങ്കൽ ശ്ലാ
ഘ്യനാംഭഗീരഥന്നതുകൊണ്ടുണ്ടായ്തന്നു *

ശ്രീമഹായോഗവാസിഷ്ഠം മോക്ഷോപായം നിർവ്വാണപ്രകരണം
മോക്ഷാനന്തരം ഭഗീരഥോപാഖ്യാനം
മുപ്പത്താറാം സർഗ്ഗം.

ശിഖിധ്വജോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ — ലോകത്തെയൊന്നാമതായ് സന്ത്യജിച്ചുടൻമന
സ്സാകിയവിഷാദത്തെനീയ്യേകനിഷ്ഠമാക്കി * ശാന്തനായ് ശിഖിധ്വ
ജഭ്രുപതിയെന്നപോലെ സ്സന്തതമാത്മാവിങ്കൽ സ്ഥിരനായ്ഭവി
കൊംക * ഏതാണിശ്ശിഖിധ്വജനെന്നപേരായഭ്രുപ നേതൊരുവി
ധംപ്രപഞ്ചിച്ചീടിനാൻപരംപദം * എന്നതുമമബോധമിന്നിയുംവ്യ
ക്തിയായി വന്നീടുന്നതിന്നപ്പോടതുളിച്ചെയ്യേണമേ * എന്നരാമ
വൻചോദിച്ചീടിനാനതുകേട്ട പിന്നെയുംമുനീശ്വരൻചൊല്ലുവാൻ
തുടങ്ങിനാൻ * അനഘ! രഘുനാഥകേൾക്കനീയയീമനു
വിൻകാലംകഴിഞ്ഞാദ്യത്തെപാപരയിൽ * ശ്രീമാനായ് ശിഖിധ്വ
ജനെന്നപേരായിട്ടൊരുഭ്രുമീന്ദ്രനുണ്ടായ്തന്നുമാളവരാജ്യത്തിങ്കൽ * ധൈ
ര്യമെയുദാര്യംസത്യംകാരുണ്യംദമംശമം ശൌര്യംനൽക്ഷമയെന്നി
തൊക്കെയുംചേർന്നപാരം * മാനിയായ് ശുഭസമാചാരനായ്നിളങ്ങുമ
മ്മാനവേന്ദ്രനോടൊരുനേരാകയില്ലനൂനം * മതിനേർമുഖിയായിമ
തിശാലിയായ് സ്തുതിയായ് സുരാഷ്ടഭ്രുപതിൻസുതയായ * ചൂഡാ
ലയെന്നപേരാംകന്യയെപ്പാരംബ്യുതി തേടുമശ്ശിഖിധ്വജൻകല്യാ
ണ്യംചെയ്തീടിനാൻ * അന്യോന്യംമനസ്സൊത്തുവാണീടുന്നവക്കേറ
മനപ്രമകതാരിൽപ്രീതിവർദ്ധിച്ചുവന്നു * ഇരുണ്ടുപോരുംകലാകോവി
ദന്മാരായ് സൈരം താരുണ്യലീലകളാൽസുചിരംരമിച്ചിതു * ഏ
റിയസംവത്സരമീവിധംകഴിയുമ്പോഴം താരുണ്യംപൊട്ടക്കടത്തിങ
ലെജ്ജലംപോലെ * പോകമെന്നതുനൂനംവന്നീടുംമരണവും പാകം
വന്നുള്ളഫലംവീണീടുന്നതുപോലെ * സരസീരുഹത്തിങ്കൽനീഹാര
മെന്നപോലെ ജരയുംവന്നുകൂടുമില്ലസംശയമേതും * സതതംപോകു
ന്നതുണ്ടായുസ്സുചാർത്തുകണ്ടാലുടൻകൊതുതിങ്കൽനിന്നെന്നപോ
ലെ * രഥ്യച്ചാറവുംവളന്നീടുന്നതുള്ളമാത്രം മഴക്കാലത്തിൽചുര
ള്ളിയെന്നതുപോലെ * താരുണ്യംപ്രതിക്ഷണംപോയിക്കൊണ്ടിരി
ക്കുന്നപാരിച്ചമലമുഴുപ്പുള്ളൊഴുക്കുന്നപോലെ * വില്ലിങ്കൽനിന്നു
വിട്ടബാണങ്ങളെന്നപോലെ ചെല്ലുന്നസുഖങ്ങളോടിപ്പായിട്ട

ന്നിതു * വാഴയ്ക്കുവേണ്ടിക്കുന്നഗർഭമെന്നതുപോലെ പ്രാഴാകംവ്യവഹാര
മോരാവുംവിരാഗദം * ഏതിനെസ്സന്ത്യജിച്ചുകൊള്ളുകിൽശേഷ
ളിൽ ചേതസ്സുചേരുപോലുമുഴന്നീടുകയില്ലാ * പാരംശോഭനമായി
ട്ടുള്ളതിസ്സംസാരത്തിലാത്തുകണ്ടാലൊന്നുമില്ലെന്നുതന്നെ *
അജ്ഞാത്മശാസ്ത്രായനല്ലൊരുമന്ത്രംകൊണ്ടു സത്വരംനശിച്ചീടും
സംസാരവിഷൂചികാ * ഉറപ്പുവിലിപ്രകാരമായവർനിശ്ചയിച്ച
തൽപരായണന്മാരായ്ഭവിച്ചാരനന്തരം * തൽഗതചിത്തന്മാരാ
യ്തൽഗതപ്രാണന്മാരായ് സൽഗുണാബ്ധികളവർതദ്വിധാശ്രയന്മാ
രായ് * തന്നിഷ്ടന്മാരായ്തദാതൽപൂജാപരന്മാരായനവരതംതദീഹന്മാ
രായ്ട്ടുശംവിളങ്ങിനാർ * അജ്ഞാത്മശാസ്ത്രമനാദ്യസംയുക്ത
ന്മാരായ് നിത്യവുംപരസ്പരംബോധിപ്പിപ്പവരായി * തൽപ്രീതന്മാ
രായവർതത്സമാരംഭന്മാരായ് സർവ്വദാ! ചിരാരംഭന്മാരായിബ്ഭു
വിച്ചിതു * പിന്നെപ്പൂർവ്വാലനല്ലശാസ്ത്രാർത്ഥങ്ങളെയെല്ലാമനവരതം
വേദാന്തികരംപൊല്ലിട്ടന്നതുകേട്ടും * മെയ്നമസ്സ്യാണ്ടുംവേണ്ടകാര്യ
ങ്ങളുംനടത്തിയും സാനന്ദംധാവല്യമാന്മാരുമായബുദ്ധിയോടും * ഈ
ത്തരമാത്മാവിനെക്കുറിച്ചുവിചാരിച്ചുള്ളുത്തമതുണാംബുദേ!ശ്രീരാമ!
കേട്ടീടുനീ * ഞാനിപ്പോളാത്മാവിനെക്കുറിച്ചൊന്നോർത്തീടുന്നേൻ
ഞാനെന്നഭാവിക്കുന്നതിനെയായീടുന്നു * ആക്കാണിമോഹംവ
ന്നിരിക്കുന്നതോർത്താലേതു ഭിക്കിലുണ്ടായതാണിതെങ്ങിനെയുണ്ടായ്വ
ന്നു * മൂഢമായ്ജഡമായുള്ളിക്കരളെബലംഞാനാ യീടുകയില്ലതിനു
സംശയമൊട്ടുമില്ലാ * ദേഹത്തിൽനിന്നഭിന്നമാകുന്നകർമ്മേന്ദ്രിയ വൃ
ന്ദമെന്നതുമൂലമായതുംജഡംതന്നെ * യഷ്ടിലോഷ്ടത്തെയെന്നപോ
ലെമാനസമെന്നും ചേഷ്ടിപ്പിച്ചീടുന്നബുദ്ധീന്ദ്രിയസംഘാതത്തെ *
എന്നതുനിരൂപിച്ചുകണ്ടീടിൽജ്ഞാനേന്ദ്രിയ വൃന്ദവുംജഡംതന്നെ
ഞാനായീടുകയില്ലാ * ശങ്കയില്ലേതുംബുദ്ധിനിശ്ചയംതന്നെയാണു
സങ്കല്പാത്മകശക്തിചേർന്നുള്ളമനസ്സിനെ * കല്പിനെക്കണമെന്ന
തുപോൽചേഷ്ടിപ്പിച്ചു കൊള്ളുന്നതെന്നാകയാൽമനസ്സുംജഡംത
ന്നെ * നിശ്ചയത്രയമായബുദ്ധിയുംഞാനല്ലതു നിശ്ചയംതന്നെയാ
ണുചിന്തിച്ചുകണ്ടീടുകിൽ * നന്നായിട്ടഹങ്കാരംബുദ്ധിയെച്ചേഷ്ടിപ്പി
ച്ചീടുന്നിതെന്നതുമൂലമായതുംജഡംതന്നെ * ഒത്തീടിലഹങ്കാരംനി
സ്സാരംശവാത്മക മിത്തിരിവാദമില്ലിങ്ങായതുംജഡംതന്നെ * ബാല
നാൽഭ്രമാത്മകമായുള്ളപിശാചെന്ന പോലെജ്ജീവനാലതുംജനി
ക്കപ്പെട്ടുന്നിതു * കല്പിതസ്വഭാവനായുവനാത്മകനായി ഫുൽപ്പു
വിൽവാഴുംസുകുമാരനാംജീവൻതാനും * അന്തരംഭവിക്കാതെസന്ത
തംജീവിക്കുന്നതന്താർഗ്ഗത്തിൽവാഴുമെന്തോമറവാനിനാൽതാൻ *
സാംപ്രതമറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടിനനഹോദ്ദശ്യ സംബന്ധകളങ്കിയായ്
സുതരാംജീർണ്ണമായി * ഏവക്കുമാത്മാവായീടുന്നോരുചിദ്ഘനത്താ
ലേവമിജ്ജീവൻനന്നായ്ജീവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * വാതത്താലഴകാൻ

മുമോദംപോലെയുംനൽ ഖാതത്താൽസരിദ്രയമെന്നപോലെയുമ
ഹോ * സുതരാംചേത്യഭ്രമംചേന്മുമുചിദ്രൂപത്താൽ സതതംജീ
വൻനന്നായ്ജീവിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * സത്യമല്ലാത്തതായിജ്ജഡമാ
യീടുന്നോരു ചേത്യാംശപ്രാതീത്തോടുചേച്ചുയുണ്ടാകുമുലം * ജഡമാ
യ്ചിത്സപ്രതൃപംവെമുത്തിൽപെട്ടതീപ്പോലുടനെസപ്രതൃപത്തെ
മൈവെടിഞ്ഞീടുന്നിതു * ചിദ്രൂപമേവംദൃശ്യഭാവനമുലംജാഡ്യ
യുക്തമായസൽകല്പമായഹോസ്വയമേവ * ശൂന്യമായിട്ടതീന്നിതെ
ന്നായിവന്നീടിലും നന്നായിചൈതന്യത്താൽബോധിക്കപ്പെട്ടനിതു*
ഈവണ്ണംചിത്തുമനോബുദ്ധ്യാദിരൂപത്തോടും മേവീടാനെത്തുബന്ധ
മെന്നിപ്പോളോർക്കുന്നേൻഞാൻ * അറിഞ്ഞേനഹോചിരകാലംകൊ
ണ്ടഹംനന്നായറിയേണ്ടതായനാമയമായുള്ളതിനെ * ചിദചിലാ
സാന്തങ്ങളാസ്ഥിളങ്ങിടുന്നമനോ ബുദ്ധീന്ദ്രിയാദികളായിടുമീവകയെ
ല്ലാം * വാസ്തവത്തിങ്കലുള്ളതല്ലെന്നാകിലുമേകാ ഗ്രതപമില്ലായ്കമൂല
മുണ്ടായിവന്നീടുന്ന * സന്ദേഹമില്ലമഹാസത്തയെന്നിഹചൊല്ലീ ട
ന്നോരുമഹാചിത്തൊന്നല്ലാതെയില്ലൊന്നുമേ * ശൂന്യനായ്നിത്യോ
ദയവതിയായുള്ളകമി ല്ലാത്തതായ്താത്താലഹങ്കാരമില്ലാത്തതായി *
ആയതുവിമലയായ്സർവ്വയായ്നമയായ്നി ർമ്മായമദ്വയമേകകാ
ലത്തിൽവിളങ്ങുന്ന * പരമാത്മാവു,പരബ്രഹ്മമെന്നെല്ലാംപേര
പറഞ്ഞിടുന്നതെന്നുമതിനെത്തന്നെനന്തനം * സോമനേർമുഖിയവ
ളീവണ്ണമെന്നുമാത്മാ രാമതയായീടുന്നോരന്തമ്മുഖതയാലെ * പ്രകൃ
തിസ്ഥിതയായിബുവിച്ചാളയിസർവ്വ സുഗുണാംബുധേ!രാമ!നന്നായി
ഓർക്കനീ* രാഗവുമാസക്തിയുമെപ്പോഴുമൊന്നില്ല മുദ്യോഗവുമിഷ്ടാ
നിഷ്ടബുദ്ധിയുമില്ലാതായി* സ്ഥിരീകരിച്ചീടുകയില്ലായവളൊന്നിനേയു
മാകാത്തതാണെന്നോർത്തുസത്യജിക്കയുമില്ലാ * ചാരുഭാഷിണിയായ
മൂഡാലതാൻപ്രകൃതാചാരചാരിണിയായിസ്സന്തതംവാണീടിനാരം*
പെരുതായുള്ളപരബ്രഹ്മലാഞ്ഛിനാലെവരവർണ്ണിനി സമ്പൂർണ്ണാന്തരാ
ന്തരായായി* സർവ്വോത്തമാതീതപദംസംഭവിക്കുമൂലമവ്യപദേശ്യത
പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടിനാരം * പാരിച്ചീടുനവിവേകാഭ്യാസശക്തിവ
ശാൽ നേരായിട്ടാത്മോദയംചെയ്തീടുകമൂലം * പൂതായ്പുറപ്പെട്ട
പൂവമ്മയെന്നപോലെ പൂതുതൻമൊഴിയവർസുതരാംശോഭിച്ചീ
ടുന്നു * മുന്നമില്ലാത്തതായശോഭപൂണ്ടിരിക്കുന്ന സുന്ദരീജനമെയലിമാല
യാംമൂഡാലായ * കണ്ടിട്ടുമനക്കാമ്പിൽപാരമത്ഭുതംപൂണ്ടു കൊ
ണ്ടേവംശിഖിധ്വജനൊരിക്കൽചൊല്ലീടിനാൻ * പണ്ടത്തെയെയ
വനത്തെപ്പിന്നെയുംസംപ്രാപിച്ചു കൊണ്ടതുപോലെയുംനല്ലലങ്കാ
രങ്ങളെല്ലാം * പാരാതണിഞ്ഞുവാണീടുന്നപോലെയുമഹോ താ
രേശചാരുവക്ത്രേചാരുനീശോഭിക്കുന്ന * അമൃതംനന്നായുണ്ടാനുംചെ
യ്തപോലെയുംപാരം വിമലംപരംപദമാണ്ടപോലെയുംപാത്താൽ *

ആനന്ദാമൃതപൂർണ്ണയെന്നപോലെയുമദ്ദ്യ മീനലോചനേ! പ്രിയേ! നീ
പാരംശോഭിക്കുന്നു * ആഭോഗപൂർണമായ് സമതാംപ്രാപിച്ചതായ് ശോഭനശീതള!ശാന്തപാരമൂർജ്ജിതമായി * ശാന്തമായ് ഗംഭീരമാ
യ് സ്തിരാംപ്രസന്നമായ് സപ്രാന്തത്തെത്തവനന്നായ് സാംപ്രതംക
ണ്ടീടുന്നേൻ * ഇത്തരംപറഞ്ഞാശ്ചര്യത്തോടുതന്നെപ്പാർത്ത മത്തകാശി
നിയായമൂഢാലചൊല്ലീടിനാർ * ഉർപ്പുവിലോർത്തുകണ്ടാലല്പവുമി
ല്ലാത്തയു മല്പാകാരവുമായീടുന്നോരിജ്ജഗത്തിനെ * കൈവിട്ടബോധ
സ്വരൂപത്തെഞാൻസമ്പ്രാപിച്ചേനവമെന്നതുമുലംശ്രീമതിയായി
ത്തീർന്നേൻ * ഇക്കണ്ടീടുന്നജഗത്തൊക്കെയും സത്യജിച്ചുനീക്കമില്ലാത്ത
തായിസ്സത്യമായസത്യമായ് * വിശ്വവിലക്ഷണമായ് സർവ്വമാംബ്രഹ്മ
ത്തെഞാനാശ്രയിക്കയാലേവംശ്രീമതിയായിത്തീർന്നേൻ * ഞാനായി
വിളങ്ങുന്നതതോരുവസ്തുവാണിതൊന്നുമേയല്ലാത്തതുമേതൊരുവസ്തു
പാത്താൽ * ആവസ്തുവത്തിപ്പുതുമാവസ്തുവുദിപ്പുതു മാവസ്തുനാശമായീ
ടുന്നതുമഖിലവും * ഇന്നവണ്ണമാണെന്നുനന്നായ് ഞാനറിയുന്നുണ്ടെന്ന
തുമേവംശ്രീമതിയായിത്തീർന്നേൻ * ഭുജിക്കായ്കിലുംഭുജിച്ചുള്ളോരു
ഭോഗങ്ങളെ ഭുജിച്ചിട്ടെന്നപോലെസ്സന്തോഷംപൂണ്ടീടുംഞാൻ * സ
ന്തോഷിക്കുന്നതില്ലകോപിക്കുന്നതുമില്ലാ സന്തതമതുമുലംശ്രീമതിയാ
യിത്തീർന്നേൻ * ആകാശസങ്കാശമായ്കേവലമായവർത്തി മേകയായി
ട്ടതെന്നെ സന്തതംരമിയ്ക്കുന്നേൻ * ആനന്ദിക്കുന്നതില്ലാരാജലീലകളിൽ
ഞാൻ ന്നനമെന്നതുമുലംശ്രീമതിയായിത്തീർന്നേൻ * പൂർണ്ണമായുള്ള
ങ്ങുന്നേൻഞാൻതന്നെജഗൽപ്രപഞ്ച നിർണ്ണയമെന്നീവണ്ണംനിശ്ചയിച്ചാ
ത്മാവിൽതാൻ * പ്രീതികയ്യൊണ്ടുവർത്തിച്ചീടുന്നുസർവ്വദാനി ർവ്വാണം
ഞാനതുമുലംശ്രീമതിയായിത്തീർന്നേൻ * വിദ്വേഷംരാഗമെന്നീരണ്ടും
ക്ഷീണിച്ചുനല്ല ശാസ്ത്രദൃഷ്ടിയിലെഴുംപ്രജ്ഞകളായീടുന്ന * തോഴിമാ
രോടുചേർന്നുഞാൻവിനോദിച്ചുകൊണ്ടു വാഴുന്നേനതുമുലംശ്രീമതിയാ
യിത്തീർന്നേൻ * നയനംകൊണ്ടുമറുള്ളിന്ദ്രിയങ്ങളെക്കൊണ്ടു മയി
ഞാൻചിത്തംകൊണ്ടുംകണ്ടീടുന്നവകളെ * പാർത്തീടുന്നതേയില്ലുചെ
റുമേളശ്യവ്യതി രിക്തമായുമഹത്തായീടുന്നോരുവസ്തുവിനെ * എന്നു
മേയകതാരിൽനന്നായിപ്പാർത്തീടുന്നി തെന്നതുകൊണ്ടുനാഥ!ഞാൻ
വിനോദിച്ചീടുന്നേൻ * നന്നായിട്ടാത്മാവിങ്കൽവിശ്രാന്തയായിമഹാ
സുന്ദരിയായീടുമച്ചൂഡാലയിപ്രകാരം * ചൊന്നോരുവാക്കുകേൾക്കുമ
ത്തത്തെധരിക്കാതെ മന്നവൻചിരിച്ചുകൊണ്ടവളോടരചെയ്യാൻ *
എന്തിനാണസംബന്ധമിക്കിനേചൊല്ലുന്നതു ഹന്ത! നീമനോരമേ!
ചിന്തിക്കിൽബാലതന്നെ * ഞാനെന്നപോലെത്തന്നെരാജചിലകർ
തന്നി ലാനന്ദിച്ചീടുന്നുനിതരാംയുവാത്മജേ! * പ്രത്യക്ഷസംസ്ഥി
തമാംദൃശ്യത്തെവിട്ടദൃശ്യ വസ്തുവാംബോധസ്വരൂപത്തെസ്സംപ്രാപി
ച്ചീടിൽ * ഉല്പലക്ഷ്യനിത്യതപ്രത്യക്ഷസദൃശനാ മപ്പുമാനിഹ

ശോഭിച്ചീടുന്നതെപ്രകാരം * ഭോഗത്തേ ഭുജിക്കാതെസന്തുഷ്ടൻഞാ
നെന്നോർത്തു ഭോഗത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നവനെവൻ * ന്യൂനം
ദരിദ്രനെന്നപോലെയേറവുംഭാഗ്യ ഹീനനാണവൻശോഭിച്ചീടുന്ന
തെപ്രകാരം * കണ്ടീടുന്നതിനെഞാൻകണ്ടീടുന്നതേയില്ലാ കണ്ടീട
ന്നതുവേറെയൊന്നിനെയാണെന്നേവം * വെറുതേപ്രലാപിച്ചുകൊ
ണ്ടുവാണീടുന്നോരു പുരുഷൻപ്രിയേ!ശോഭിച്ചീടുന്നതെപ്രകാരം *
ബാലാ!നിയ്യോക്കിൽമുദ്ധാചപലാചന്ദ്രാനനേ! ലീലാത്മനിപ്രകാ
രംപലതുംപറയുന്നു * കല്യേ!കല്യാണശീലേ!വല്ലതുംനേരംപോക്കു
ചൊല്ലിക്രീഡിച്ചുകൊണ്ടുസോല്ലാസംവാണീടുനീ * ഇത്തരമുരചെയ്തു
പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുപാരം മദ്ധ്യാഹ്നേസ്നാനംചെയ്യാൻപുരാരിന്നൻപോ
യീടിനാൻ * കഷ്ടമാത്മാവിൽഭ്രമൻവിശ്രാന്തനായിട്ടില്ലി ന്നൊട്ട
മേധരിച്ചതുമില്ലെന്നൊവാക്യങ്ങളെ * എന്നേവംവിചാരിച്ചുമൂഢാ
ലഘിന്നയായി ഞാനടെകാഴ്ചകളെനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നിതു * പി
ന്നെയുംശിഖിധ്വജഭ്രമനുംമൂഢാലയ മെന്നിച്ചുകഴിച്ചിതുവളരെ
ക്കാലമേവം * ഉർവ്വരാരിലല്ലുംപോലുമിച്ഛയില്ലാതെകണ്ടു. നിത്യതൃ
പ്തയായ്ഭവിക്കുന്നവളാണെന്നാലും * ഏകദാഹരാംഗിയാംമൂഢാല
യുടെമുമ്പിൽസ്വയ മാകാശസഞ്ചാരത്തിലാഗ്രഹമുണ്ടായ്വന്നു * ആകാ
ശസഞ്ചാരിണിയാകുവാൻപിന്നെസ്സുഖ ഭോഗങ്ങളേയുംവിട്ടവിജന
സ്ഥലംപുക്കു * പ്രാണമാരുതനുദ്ധതഗതിയാംവണ്ണംമിര മേനാക്കി
സുഖാസനസംസ്ഥയായഭ്യസിച്ചാധം * ഇത്തരംമുനികുലനായകൻ
ചൊന്നനേര മുത്തമോത്തമനായരാഘവൻചോദ്യംചെയ്യാൻ * വള
രെപ്രയാസമുള്ളതൊരഭ്യാസത്തിന്റെ ഫലമാണാകാശസഞ്ചാരാ
ദിസിദ്ധിജാലം * എന്നതുമരുതംചെയ്തീടണമെന്നതുകേട്ട പിന്നെ
യുംമുനീശ്വരൻചൊല്ലുവാൻതുടങ്ങിനാൻ * സൽഗുണസിന്ധോ!
സഭാസാദ്ധ്യേതരവാസനകളുംക്ഷണനിങ്കലുള്ളതൊക്കെയുംകളഞ്ഞു
ടൻ * അത്യത്മമപാനാദിഭോഗസങ്കോചംമഹാ മുദ്രാദ്ധ്യായഭേദ
സഞ്ചയമിവകൊണ്ടും * ഭോജനശുദ്ധികൊണ്ടുമാസനശുദ്ധികൊണ്ടും
രാജേന്ദ്രാ!യോഗശാസ്ത്രാത്മാനസന്ധാനംകൊണ്ടും * യോഗാന
ഷ്ഠാനംസാധുസംഗമംപിന്നെസവ്വ ത്യാഗമെന്നിവകൊണ്ടുംനൽപ്രാ
ണായാമംകൊണ്ടും * ക്രോധലോഭാദികളെസ്സന്ത്യജിപ്പതുകൊണ്ടും
സാധോ!ധരിക്കഭോഗസഞ്ചയത്യാഗംകൊണ്ടും * ക്ഷിതിയിൽത
ങ്ങുനായീടുന്നോരുപുരുഷനു സുതരാമിഛത്യാഗാദാനനിരോധങ്ങ
ളിൽ * പ്രാണങ്ങളഖിലവുംഭർത്തൃന്മാരെന്നപോലെ നൂനംവിധേ
യതയെപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നിതു * മതിമൻ!നല്ലമൂലബന്ധമായീ
ടുന്നിതു ഇഛസങ്കോചത്തിനുഹേതുവെന്നറിഞ്ഞാലും * കതികാൽ
കൊണ്ടുപാരംയോനിയെയമർത്തീട്ടു ഇടതെച്ചുരുക്കിക്കൊണ്ടീടുകവേ
ണംപിന്നെ * മേല്പോട്ടാകഷ്ണംചെയ്യേണമപാനനെ ഹൃത്പു
വിലോക്കുംവണ്ണമാണിതുരാമ! * കില്ലില്ലതെല്ലുംരാജ്യംമുതലായ്മേ

ക്ഷംവരെ യുള്ളനല്ലൈശ്വര്യങ്ങളൊക്കെയുംവഴിപോലെ * പ്രാണനെജ്ജയിച്ചകൊണ്ടീടുകിൽസിദ്ധിക്കുന്ന താണെന്നുധരിക്കനീരാജീവവിലോചന! * രാഘവ! പരിമണ്ഡലീകൃതമായീടുന്നോരാകാരമാന്മമ്മസ്ഥാനമാശ്രിതയായി * വല്ലകീടങ്ങാഗ്രത്തിൽമേരുമാവത്തത്തോട്ടതുല്യയായ്നല്ലതോയാവത്തസന്നിഭയായി * നിർവ്വാണംനിശ്ചപിച്ചാലുർവ്വിയിൽമേവീടുന്ന സർവ്വപ്രാണികളിലുംചേന്നിരിക്കുന്നതായി * നന്നെഴുന്നീതാത്തനായിസുപ്തനായുള്ളപന്ന ഗേന്ദ്രന്റെദേഹംപോലെബഹുമണ്ഡലമായായി * നാഡീശതങ്ങൾതന്നാലാവൃതയായിട്ടൊരു നാഡിയുണ്ടായതന്ത്രേവഷ്ടനികാഖ്യയല്ലൊ * ഉരുപ്പുവിലോത്തുകൊണ്ടീടുന്നാഡിവായുവിനാൽ സസ്പന്ദയായിസ്സുദാസ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നിതു * നീലനീരദവർണ്ണ! കടലീകോശമെന്ന പോലെക്കോമളമായുള്ളനാഡിതന്റെയുള്ളിൽ * നന്നെക്കോപിച്ചതായീടുന്നോരുദ്ഭുജംഗമി യെന്നതുപോലെസ്സുദാനിശപസൃപയായി * സ്പന്ദനഹേതുതയെപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടതായി നന്നായിട്ടുൽപീകൃതമുഖിയായ്വാവനിയായ് * ശക്തികരംക്കെല്ലാറിന്നമുല്ലാസഹേതുവായുള്ളുത്തമയാശശക്തിസംസ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നു * വൃദയത്തിങ്കൽചേന്നാഡികളഖിലവും സുതരാംബദ്ധകളാകുന്നിതിശ്ശക്തിയിങ്കൽ * സമ്മതേ! സ്പന്ദസ്പൽസംവിൽകലയതായി നിർമ്മലയായീടുന്നോരതിനെസ്സുജ്ഞനങ്ങാം * അന്തഃകുണ്ഡലിനിയെന്നിങ്ങിനെചൊല്ലീടുന്നി തന്തരംഗത്തിൽനന്നായ്ധരിച്ചീടുകരാമ! * കലയെന്നോതീടുനിതതിനെക്കലനത്താൽ ജഗജ്ജേക്ഷണ! വിരത്തനോയുന്നുചേതനത്താൽ * ജീവതപ്രാപിച്ചിതുജീവനാനിമിത്തമായ് മേവുന്നമനസ്സായിട്ടായതുമനനത്താൽ * ബോധിക്കുസങ്കല്പത്താൽസങ്കല്പമെന്നായ്തന്ന ബോധംനിമിത്തമായിട്ടായതുബുദ്ധിയായി * അതുതാനഹങ്കാരാത്മതയെപ്രാപിച്ചിട്ടു മതിമൻ! പുരുഷകശബ്ദവാച്യയുമായി * ഗാത്രത്തിൽകണ്ഡുവിനീശബ്ദവാച്യയായതി മാത്രമുത്തമയായിട്ടുള്ളാരജ്ജീവശക്തി * മന്നവാത്മജ! പ്രാണാപാനസത്രപ്രവർത്തത്താൽ നന്നായിമേലുംകീഴുംസഞ്ചരിച്ചീടുന്നിതു * മേല്പോട്ടയയ്ക്കാരിക്കൽവന്നീടുന്നിതായതെല്ലാം കീഴ്പോട്ടുമനന്തരമാകവേപോയീടുന്നു * മതിയെപ്പുമൻപ്രാപിച്ചീടുന്നിതെന്നമുല മതുതാൻപ്രാണമയീയെന്നോതപ്പെട്ടുന്നിതു * ഓർത്തുകൊണ്ടാലുംനിരോധാഭ്യാസവശാൽപ്രാണശക്തിതാൻമേല്പോട്ടുകീഴ്പോകാതെദേഹത്തിങ്കൽ * സർവ്വഥാനിൽക്കിലന്തമ്മാത്രതരോധംമൂലാ നിർവ്വാണംവ്യാധിയൊന്നുംജന്തുക്കൾക്കുണ്ടാകയുമില്ല * ഇത്തരംഗുരുവരനരുളിച്ചെയ്തനേര മുത്തമൻശ്രീരാഘവൻചോദിച്ചാനിപ്രകാരം * ഏവംതാത്ത്വികവിധത്തിലാകുന്നിതിശ്ശരീരത്തിലാധിവ്യാധികളുണ്ടാകുന്നതുംനീങ്ങുന്നതും * കനിവോടുമരുൾചെയ്യേണമെന്നുകേട്ടു മുനിനായകൻ വീണ്ടുംചൊല്ലുവാൻതുടങ്ങിനാൻ * വ്യാധിയെയുദാഹരിച്ചുകൊണ്ടുമാധിയായീടുന്നുവാസനാമയമ

ല്ലോ * ഉറക്കാമ്പിൽതപജ്ഞാനമില്ലാത്തകാലത്തികൽ മൈർഖ്യ
മൂലങ്ങളായുള്ളീരണ്ടുമുണ്ടാകുന്നു * ജ്ഞാനമില്ലായ്മമൂലമിന്ദ്രിയജയം
വിനാ മാനസരാഗാദികൾവലിച്ചജാഡ്യവശാൽ * ഇവസ്സലഭി
ച്ചിതിങ്ങിജീവസ്സലഭിച്ചീലെ ന്നീവണ്ണംമഹോരങ്ങളായീടുമാധികൾ
താൻ * പ്രാലേയംപാരമായിവഷ്ക്കാലത്തിലെന്ന പോലെയുണ്ടാ
യിവന്നീടുന്നിതെന്നറിഞ്ഞാലും * ഉറക്കത്തുന്നികളുണ്ടായ്വന്നീടുമി പ്പ
യോടും മൈർഖ്യമെന്നയുപാരംവലിച്ചുവന്നീടുമ്പോൾ * പാരമാ
യ്മേടുവന്നുള്ളന്നംഭുജിക്കകൊണ്ടും സൈവംഭദ്ദേശങ്ങളിൽസഞ്ചരി
ക്കകൊണ്ടും * സന്ധ്യാദികാലങ്ങളിൽഭോജനംമുതലായ തന്തരംഗ
ത്തിലോത്തീടാതെചെയ്കകൊണ്ടും * ശവത്തെച്ചുമക്കകമുതലായ
ുള്ളതെല്ലാം പ്രവൃത്തിക്കകൊണ്ടുംകഫ്ഫാദിരോഗമുള്ള * ജനത്തോ
ടാരുമിച്ചുവാണീടുന്നയുകൊണ്ടും മനസ്സിൽക്രോധാദികളുത്ഭവിക്ക
കൊണ്ടും * നാഡികഫക്കിയന്നീടുംക്ഷീണതപംഹേയുവായും നാ
ഡികഫംക്കേറമുള്ളപൂർണ്ണതപംഹേയുവായും * പ്രാണൻതദ്ദ്രസ്ഥങ്ങ
ളിൽചേരുകില്ലൊട്ടുമപ്പോൾ ന്യൂനമിക്കളേബരംവികലീകൃതമാകും *
ഈഷച്ചില്ലപ്പോരുംദുഃഖഹേയുവായ്സ്ഥാതാദിയാം ദോഷത്തിൽനിന്നുദ
ഹേവ്യാധിയുത്ഭവിക്കുന്നു * പോഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നമഴക്കാലത്തിലാ
റു ശോഷിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നുവേനല്ക്കാലത്തിലേറ്റം * എന്നയുപോ
ലെത്തന്നെയാണിതെന്നകതാരിൽ നന്നായിധരിച്ചുകൊണ്ടീടകരാമ
ചന്ദ്ര! * മജ്ജന്മത്തികൽഭവിച്ചുള്ളതാണെന്നാകിലു മിജ്ജന്മത്തി
കൽഭവിച്ചുള്ളതാണെന്നാകിലും * നല്ലതെന്നായീടിലുംചീന്തയെ
ന്നാകിലുംപ്രാബ്ധമേറാവുമേയുവാസനയ്ക്കീടുന്നു * സചാനുരൂപ
മാംവ്യവഹാരത്തിലപ്രകാരം ന്യൂനമാവാസനതാൻയോജിപ്പിച്ചീടു
ന്നിയു * ചേതസ്സിൽധരിച്ചാലുമാധിവ്യാധികളേവം ഭ്രതാപങ്ങ
കൽസംഭവിച്ചീടുന്നിയു * ഏതൊരുവിധംനശിച്ചീടുന്നിതെന്നുള്ളയു
മോതീടാംകേട്ടുകൊൾകകാകൽസുശിഖാമണേ! * സാധുക്കളായു
ള്ളവർസാമാന്യംസാരമെന്നു മാധിതാൻരണ്ടുവിധമുണ്ടെന്നുചൊല്ലീ
ടുന്നു * എന്നതിൽവ്യവഹാരംസാമാന്യമായീടുന്നു നന്നായ്ധരിക്ക
സാരംസാസാരമാകുന്നിയു * കൈവന്നിതഭിമതമായുള്ളവസ്തുവെ
ന്നാൽ വ്യാവഹാരികങ്ങളുമാധികൾനശിച്ചീടും * ആധികൾനശി
ച്ചീടിലാധിസംഭവങ്ങളാം വ്യാധികളുശേഷവുംനാശത്തെപ്രാപിച്ചീ
ടും * ഉറക്കുവിൽകയറാതെന്നറിഞ്ഞീടാതെകണ്ടു സപ്പ്മാണെന്ന
ബോധംനീങ്ങീടാത്തുപോലെ * നേരായുള്ളാത്മജ്ഞാനമുണ്ടായീ
ടാതെകണ്ടു സാരമായീടുമാധിസംക്ഷയിക്കയില്ലാ * ആധിസംഭവ
ങ്ങളുള്ളാതെകണ്ടിയന്നീടും വ്യാധികൾക്കുകഷായാദിദ്രവ്യങ്ങളാ
ലും * മന്ത്രങ്ങളാലുംമാറുംമാറീടുമെന്നുള്ളതു ചൊന്നാമരാക്ഷ! നിനക്ക
റിവുള്ളതാണല്ലൊ * ഇത്തരംമുനീശ്വരനരുളിച്ചെയ്തനേരം ബുദ്ധി
മാർത്തീരാഘവൻപോദിച്ചാനിഷ്ടകാരം * ഏവമുണ്ടാധിമൂലംവ്യാ

ധിസംഭവിക്കുന്നി തെവ്വണ്ണംപിന്നീടതുസംക്ഷയിച്ചീടുന്നിതു * ഏ
ന്നതുമതുപോലെയുണ്ടാകുന്നതുകേട്ട പിന്നെയുംമഹാമുനിചൊല്ല
വാൻതുടങ്ങിനാൻ * മാനസംവിധുരിതമായ്ഭവിച്ചീടുംനേരം തുനാം
കളേബരവുംപ്രാപിക്കുംസംക്ഷോഭത്തെ * രാഘവവികപിതനായ്ഭ
വിച്ചീടുകിൽപുരാ ഭോഗത്തെപ്പോലുംജന്തുകാണുകയില്ലയല്ലോ * മ
നുജൻതഥാപുരാഭോഗത്തെക്കാണാതെക ണ്ടനുധാവനംചെയ്തുകൊ
ണ്ടീടുമാർത്തെ * ഹരിണംശരമേറ്റാലെറ്റവുമാത്തിപൂണ്ടു ശരി
യായുള്ളമാർഗ്ഗംവിട്ടമണ്ടുന്നപോലെ * കായസംക്ഷോഭാൽസാമ്യം
കൈവെടിഞ്ഞുടൻപ്രാണ വായുക്കളോടിഞ്ഞുടങ്ങീടുന്നമഹാപതേ! *
നാഡികംവിഷമയാംസ്ഥിതിയെപ്രാപിച്ചു കൊണ്ടീടുന്നപ്രാണവാ
യുസാമ്യത്തെവിട്ടീടുമ്പോഠം * പാത്ഥിവൻന്യായമായമാർഗ്ഗത്തെവി
ട്ടീടുമ്പോഠം പാത്തട്ടിൽവണ്ണാശ്രമക്രമമെന്നുപോലെ * നാഡിക
ളെന്നല്ലനൽപ്രാണങ്ങളെന്നിവയും ക്രൂടീടുംവൈഷമ്യത്തെപ്രാപിക്കുന്ന
മാമന്നം * പ്രാപിക്കുംകജീർണ്ണത്വമല്ലെങ്കിലജീർണ്ണത്വം പ്രാപിക്കുമ
ല്ലെന്നാകിലധികംജീർണ്ണമാകും * ഇയ്യവിധംശരീരത്തിനകത്തുവിരോധ
മായ് മേവീടുമന്നംചർണ്ണാമസ്വഭാവത്തിനാൽ * വ്യാധിയായ്ഭവിച്ചു
കാണ്മീടുന്നിതിപ്രകാരം വ്യാധിയുത്ഭവിക്കുന്നിതധിയിൽനിന്നു
മാമ! * ആധിയില്ലാതെകണ്ടായുന്നിതെന്നായീടിലോ വ്യാധിയുമില്ലാ
തെകണ്ടായീടാനിസ്സംശയം * വ്യാധിയെങ്ങിനെനീങ്ങുംമന്ത്രംകൊ
ണ്ടെന്നുള്ളതും സാധോ!ഞാൻപറഞ്ഞീടാംസാംപ്രതംകേട്ടുകൊൾ
ക * നിയ്യോക്കെടുക്കുകംമലമോചനത്തിനെ ചെയ്യുന്നതെപ്രകാര
മാകുന്നസ്വഭാവതഃ * ആവിധംയരലവാദികളുംവർണ്ണങ്ങളും ഭാവനാ
വശാൽമാറീടുന്നിതുരോഗങ്ങളെ * ശ്രദ്ധയായ്പുണ്യയായീടുന്ന
ൻക്രിയകൊണ്ടും നിത്യവുംസാധുക്കളെസ്സേവിക്കുന്നതുകൊണ്ടും *
നന്നെസ്സംപ്രാപിച്ചീടുംമാനസംനൈർമ്മല്യത്തെ നന്നായിസ്ഫുടംവെ
ക്കിൽകാഞ്ചനമെന്നപോലെ * മാനസംശുദ്ധമായിവന്നീടുംകാല
ത്തിങ്ക ലാനന്ദാദേഹത്തിങ്കലേറ്റവുംവർദ്ധിച്ചീടും * രാകേന്ദുബിംബം
നന്നായുദിച്ചീടുന്നനേരം ലോകത്തിലെങ്ങുംനല്ലചന്ദ്രികയെന്നപോ
ലെ * മാനസംശുദ്ധമായിബുവിച്ചീടുന്നകാലം പ്രാണവായുക്കളെ
ല്ലാംക്രമമായ്സഞ്ചരിക്കും * അന്നവുംക്രമമായിട്ടഹിക്കുംദേഹത്തിങ്ക
ലെന്നതുമൂലംവ്യാധിയൊട്ടമില്ലാതെയാകും * ആധിവ്യാധികളൊ
ന്നായ്നശിച്ചീടുന്നതുമാതിരിയാണെന്നുള്ളതോതിനൻനിന്നോടു
ഞാൻ * പ്രകൃതംകണ്ഡലിനീവിഷയംയോഗമതു രാഘവംശാംബുരാ
ശിരാകേന്ദോ!കേട്ടീടുക * പാരിതിൽപുഷ്പകമെന്നേവംവേറെയൊ
രു ചേരുള്ളജീവൻതനിക്കേത്താൽകണ്ഡലിനിതാൻ * പ്രാണനാ
യീടുന്നിതു,സൈരദ്ധ്രത്തിന്നുചാരം ചേണാന്പുഷ്പമെന്നപോലെയെ
ന്നറിഞ്ഞാലും * പൂരകാഭ്യാസംമൂലമെന്നകണ്ഡലിനിയെപൂരണം
ചെയ്യുനിർവ്വികാരമായ്നാണീടുന്നു * മേരുമാമലയുള്ളുനൽസ്ഥൈര്യമ

ന്നുണ്ടാകും പാരമായ് ദേഹത്തിന്നപുഷ്ടിയുംവെച്ചീടും * ഘോരമേ!പൂരകപൂർണ്ണാന്തരായതപ്രാണ മാരുതമാകുംവണ്ണമെപ്പോഴുംകണ്ഡലിനി തൻ * ഊർദ്ധംപ്രാപിക്കപ്പെട്ടീടുന്നിതുസംവിത്തിനാ ലത്യുത്തമ ഷ്ണംമാറീടുന്നതിന്നെന്നപോലേ * അന്നേരംഭുജംഗമീയെന്നപോൽ കണ്ഡലിനി നന്നായുള്ളോരുടെന്നുള്ളപോൽവെച്ചുടൻ * വല്ലികളെന്നപോലെദ്വാദശാന്തമായ ചില്ലാനാഡികളേയുംകയ്ക്കൊണ്ടുമേലേചെല്ലും * സന്ദേഹമില്ലചെറുമിഴിശരീരത്തെയെല്ലാ മന്നേരമാശുമേല്പോട്ടായതുപൊങ്ങിച്ചീടും * നീരസ്രുമാകുംവണ്ണംവായുനിറഞ്ഞദസ്രു വാരിമധ്യത്തിൽമത്സ്യൻതന്നെയെന്നതുപോലേ * യോഗികളിങ്ങിനേയുള്ളദ്യാസവിലാസമാം യോഗംകൊണ്ടാകാശഗാമിതപംസംപ്രാപിക്കുന്നു * ദരിദ്രന്മാരായവർമഹാതപംചേരുംപുരുതപംസംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതുപോലേ * ചൊല്ലുന്നകണ്ഡലിനിശക്തി,നൽസുഷുമ്നതന്നുള്ളിൽചെന്നടൻബ്രഹ്മരന്ധ്രത്തിൻബഹിർഭാഗേ * ദ്വാദശാംഗുലത്തോളംചേന്നീടുമാകാശത്തിൻമീതെയായ് നാഡികളെയൊക്കെയുംതട്ടുന്നു * രേചകാഭ്യാസമായനല്ലയോഗത്താൽചാരുമേചകവർണ്ണ!രണ്ടുനാഴികനേരത്തോളം * ഏതൊരുകാലത്തിങ്കൽസ്ഥിതിയെപ്രാപിക്കുന്നു വാദമില്ലക്കാലത്തിൽഖേചരന്മാരെക്കാണാം * രാഘവ!കനിഞ്ഞുണിമാടിസിദ്ധിയെനൽകുമാകാശഗാമികളായീടുന്നസിദ്ധന്മാരെ * കാണുംവിജ്ഞാനത്തിന്റെചാരത്തുചേന്നീടുംനൽ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽസപ്നാവസ്ഥയിലെന്നപോലേ * നേരേമുഖത്തിൽനിന്നുപന്ത്രണ്ടംഗുലത്തോളം ചേരുമാകാശദേശപര്യന്തത്തിങ്കലായി * പ്രാണമാരുതൻരേചകാഭ്യാസേനുകിലവശാൽ വാണുകൊണ്ടീടുംചിരമെന്നായിവന്നീടുമ്പോൾ * മായമല്ലറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകനന്നായ്യാര കായപ്രവേശസിദ്ധിസംഭവിച്ചീടുന്നിതു * ഇത്തരംവസിഷ്ഠന്റെവചനംകേട്ടമഹാ ബുദ്ധിമാനായരാമൻ ചോദിച്ചാനിപ്രകാരം * ചൊൽതായുള്ളരന്ധ്രത്തിങ്കൽചെന്നീടുവാനുംപാരമീയാകാശത്തിൽനിറഞ്ഞീടുന്നതിന്നും * ഇക്കാലേബാലമൗനതപത്തെയും സ്ഥൗല്യത്തെയുംകയ്ക്കൊണ്ടീടുന്നതോർത്താലെങ്ങിനെയായീടുന്നു * എന്നതുംഗുരോ!കനിഞ്ഞരുളിച്ചെയ്തീടേണമെന്നതുകേട്ടുവീണ്ടും മുനിനായകൻചൊന്നാൻ * അത്യന്തംസൂക്ഷ്മമായിശ്ലാന്തമായ് ചിന്മാത്രമായ് ശ്രുതൈസൈന്യമായലേപകമാമെന്നുണ്ടിഹ * വാദമില്ലല്പംപോലുംജഗത്തുപദാർത്ഥസംഘാതവുംനിത്യപികിലില്ലാത്തതായീടുന്നു * ചിന്മാത്രംപരമതുസങ്കല്പോന്മുഖതയെ സ്സന്മതേ!സംപ്രാപിച്ചിട്ടേതൊരുകാലത്തിങ്കൽ * തന്നെത്താൻപരിച്ഛിന്നമാകുന്നിതക്കാലത്തിൽ നന്നെക്കാലുഷ്യമൻജീവനായ്ഭവിക്കുന്നു * മൂഢാത്മാവായീടുന്നജീവൻതാനസത്യമായീടുമിശ്ശരീരത്തെസങ്കല്പഭ്രമംമൂലം * ബാലകൻപിശാചിനെയെന്നപോൽകണ്ടീടുന്ന ഭ്രൂലോകാധി

പസ്സുനോക്കിനന്നായിരിക്കുന്നീ * വിദിതാത്മാക്കളായോരേതൊരുവ
സ്തുവിനെ വ്യവഹരിച്ചീടുന്നിതുപ്രകാരം * രണ്ടുപക്ഷമി
ല്ലപ്രകാരമാവസ്തുവിനെ കണ്ടുകൊണ്ടീടുമാശുദ്ധഭാവനമൂലം *
ജ്ഞാനമില്ലാത്തവരുംശുദ്ധഭാവനാവാസസ്ഥാനത്താൽഗരളത്തെപീ
യൂഷമാക്കീടുന്നു * എന്നതുപോലെത്തന്നെവിഷതപംപ്രാപിപ്പിച്ചീ
ടുന്നിതുമഹാമോഹനല്ലൊരുപീയൂഷത്തെ * സത്യഭാവത്താൽഹേയം
സ്ഥൂലമായുണ്ടീടുന്ന മിത്ഥ്യയെന്നുള്ളഭാവംകൊണ്ടിതുസൂക്ഷ്മമാകും *
അന്നിമാല്യപ്പൊശവുപ്രാപിക്കുമോഗീന്ദ്രനാകുംഘടസുലഭോയി
ബ്ഭാവനായുക്തിപാത്താൽ * മതിശാലിനിയായചൂഡാലാഖ്യനാര്യാ
സവതിയായിങ്ങിനെനല്ലൊരുശവുസുകൃതയായാൾ * മൂന്നുലോകത്തും
സൈരംവിഹരിച്ചിതുമഹോ മാന്യയാമവളഹോ! ഗംഗയെന്നതു
പോലേ * ഭർത്താവിനോടുമൊന്നിച്ചിരുന്നീടുമ്പോളെല്ലാംമത്തകാശി
നീമന്നിയാകിയചൂഡാലതാൻ * ജ്ഞാനമിദ്ദേഹത്തിനിന്നുതായിവ
ന്നീടുവാൻ ഞാനെന്തുചെയ്തീടേണമെന്നുവംവിചാരിക്കും * പൃഥ്വീ
പാലകശ്രേഷ്ഠനായിവന്നീടുംതന്റെ ഭർത്താവിന്നവളേറമാത്മാ
ജ്ഞാനമുപദേശിച്ചു * അത്യന്തംപാമ്പിപ്പൈതൽബാലനാകിയതന്റെ പു
ത്രനുപിതാവെന്നപോലുപദേശംചെയ്താൾ * എന്തുചെയ്തിട്ടുംമഹീ
പാലകനാത്മാവിൽവിശ്രാന്തിയെസല്പമുംപോലുംസംപ്രാപിച്ചുതേ
യില്ലാ * അത്യന്തംവിമലമാംമുക്താഫലത്തിൽസൂസംക്ലിഷ്ടമായീടും
മുക്താഫലമെന്നതുപോലേ * ഇത്രയുംകാലംകഴിഞ്ഞിട്ടുമിച്ചൂഡാല
യേപൃഥ്വീപാലകവരൻനന്നായിട്ടറിഞ്ഞീല * അത്യന്തംമൂഢനാ
യിവാഴുന്നബാലകൻതാൻ പിതൃതാരിങ്കൽനല്ലവിദ്യയെയെന്നപോ
ലേ * സരസീരുഹാക്ഷിതാ,നാത്മാവിൽവിശ്രാന്തിയെ പരിചിൽ
പ്രാപിയ്ക്കുന്നുമുലമായവന്നഹോ! * സ്ഫടികംതനിക്കുള്ളതൊന്നു
മേകാണിച്ചുതി ല്ലുദ്ധപരക്രിയകളെശ്രുതിയുന്നതുപോലേ * രാജ
വൻതദാചോദിച്ചീടിനാൻമഹാസിദ്ധയോഗിനിയായീടുമച്ചൂഡാല
യതനിച്ചിട്ടും * മന്നവൻശിഖിധ്വജനറിഞ്ഞിലെന്നായീടിലന്യന്മാ
രായുള്ളവരെങ്ങിനെയറിയുന്നു * ഇത്തരംശ്രീരാമന്റെചോദ്യംകേട്ടു
ടൻശതപത്രസംഭവപുത്രൻമുനിനായകൻചൊന്നാൻ * ഓർത്താലും
ശ്രുതിപദേശക്രമംപരംജ്ഞാനശാസ്ത്രാക്തമായുദതൻപാലനമായീട്ടു
ന്നു * നന്നായുള്ളാത്മസാക്ഷാൽകാരത്തിൻഹേതുശിഷ്യൻ തന്നുടെ
ശ്രദ്ധയായബുദ്ധിതാൻധരിക്കുന്നീ * എന്നാലിശ്രുതിപദേശക്രമമാത്മ
ജ്ഞാനത്തിന്നിഹകാരണമായീടുന്നതെപ്രകാരം * ആയതുമതുപാ
ടെയ്തീടേണമെന്നേവംമുനി നായകനോടുരാമൻപിന്നെയുംപ്രാർത്ഥി
ച്ചെയ്താൻ * ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്റെപ്രാർത്ഥനകേട്ടകതാരിൽ പരമാ
മോദമാൻമാമുനിവീണ്ടുംചൊന്നാൻ * വളരെക്കുപണനായിട്ടൊരു
വൈശ്യൻമുന്നമുമുവായിന്ധ്യാടവീകച്ഛത്തിലുണ്ടായിരുന്നു * നല്ലൊരു
കുടുംബിയാണായവനവനോമുമില്ലമറ്റൊരുത്തക്കുംധനധാന്യങ്ങ

ളോത്താൽ * ആയവനൊരുദിനംപുല്ലുകൾനിറഞ്ഞുള്ള തായിട്ടുംകാ
ട്ടിൽക്കൂടിപ്പോയിട്ടുനേരത്തിങ്കൽ * കൈവശത്തിങ്കലുണ്ടായിരുന്ന
കവിടിയൊന്നുവനത്തിങ്കലറിഞ്ഞിടാതെവീണുപോയി * പരിച്ച
ലോഭംമൂലമവിടെക്കവിടിയെ ശ്രീരാമബുദ്ധിമുട്ടിമുന്നാറംതേടീടി
നാൻ * മുന്നാറംചെന്നശേഷമക്കാട്ടിൽനിന്നുപൂണ്ണ ചന്ദ്രാമണിയെ
പിന്നാമണിയെക്കണ്ടുകിട്ടി * ആവൈശ്യൻകവിടിയെന്നിരഞ്ഞീട
കമൂല മീവിശപമുഴുവനുംവിലയായ്ക്കൊടുക്കിലും * മതിയായീടാത്തൊ
രുമണികണ്ടെടുത്തതുമതിമൻ! നിശ്ചയിക്കിലെങ്ങിനെയായീടുന്നു * ന
നംനല്ലുപദേശംമൂലമായ് ശിഷ്യനാത്മജ്ഞാനത്തെപ്രാപിക്കുന്നതങ്ങി
നെയായീടുന്നു * ഗുരുതന്നുപദേശംമൂലമൊന്നിനെത്തേടും പരിചിൽ
പ്രാപിപ്പതുവേറെയൊന്നായീടുന്നു * തത്വജ്ഞാനത്തിനതുഗുരുതന്നു
പദേശം വസ്തുതനിശ്ചയിച്ചാൽകാരണമല്ലെന്നാലും * ഹേരാമിക
വിടിനന്മണിക്കെന്നതുപോലെ കാരണമായിത്തീർന്നീടുന്നിതെന്നാറി
ഞ്ഞാലും *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം മോക്ഷാഗാനം നിർവ്വാണപ്രകരണം
വൈരാഗ്യോപാഖ്യാനം നാമപ്രകരണം.

വസിഷ്ഠൻ: — പൊല്ലാഞ്ഞിഹിലോകജന്തുപതിപിന്നെജ്ഞാന
മില്ലായ്കമൂലമായിസ്സുതരാംമോഹമാന്നാൻ * ശോകാഗ്നിബാധിച്ചുറ്റം
മാനസംമോഹിച്ചുഭ്രമിലോകാധിനാഥനഭീഷ്ടാപനീതമായുള്ള * വലിച്ച
വിഭ്രുതിയിലേതുമേരമിച്ചീലാകത്തിക്കാളുന്നകാട്ടുതീയിലെന്നതുപോ
ലേ * പാരമായ്മാനംതീർത്ഥയാത്രയെന്നല്ലുളിക്കുഞ്ഞാരംകുടുംബിതപ
സ്സെന്നിവയെല്ലാംചെയ്താൻ * അല്പമെന്നാലുംവിശോകതപത്തെപ്രാ
പിച്ചുതില്ലംപൂവിൽവിഷംപോലെരാജ്യത്തെക്കരുതിനാൻ * ഏ
കാന്തേകാന്തയെത്തൻമടിമേലിരുത്തിക്കൊ ണ്ടേകഭാമധുരമാംവണ്ണ
മിങ്ങിനെചൊന്നാൻ * വളരെക്കാലംരാജ്യംനന്നായിപ്പുരിച്ചുഞാ
നൂഴിയിലുള്ളവിഭവങ്ങളുംകണ്ടേൻ * ഇക്കാലമൊന്നിങ്കലുമിച്ച
യിക്കില്ലാതായി പിന്നെന്തുകാനനത്തിന്നിനിഞാൻപോയീടുന്നേൻ *
എന്നുമേസുഖദുഃഖമാപത്തുസമ്പത്തിവ യൊന്നുമേകാട്ടിൽവാഴുമ
നിയെബ്ബുധിച്ചീടാ * ചെറുതുംദേശഭംഗസമ്മോഹമുണ്ടായ്തീരാ പൊ
രുതാഭംനാശംമുതലായതുംവരില്ലഹോ! * നാട്ടിൽവാണീടുന്നോരുമാ
നഷന്മാരെക്കാട്ടിൽ കാട്ടിൽവാഴുന്നവർക്കുസുഖമാണെന്നോർക്കുന്നേൻ *
കാനനത്തിങ്കൽതാനേവാണീടുന്നവരുടെ മാനസംനിർമ്മലമായ് ശു
ദ്ധമായ്ഭവിച്ചീടും * ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തിലും സത്യലോകത്തിങ്കലു മിന്ദ്ര
ലോകത്തുംവാണാലീവണ്ണംഭവിച്ചീടാ * എന്നതുമൂലമായിട്ടിന്നുഞാ
നറച്ചുതിന്നിന്ദുനർമ്മധിയാലേമുടക്കംചെയ്യുവാനീ * ഉറച്ചതു
തിങ്കൽകാന്തനിശ്ചിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു ഉത്തമേ! സപ്തത്തിലുംസാ

ലോകനാഥനായ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഭരതൻ പറഞ്ഞു. ഹേ ദേവ! ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഭവാനെ വിട്ടു പിരിയുന്നതിനു ഇച്ഛിക്കുന്നില്ല. ഭവാൻ ഇപ്പോൾ ഈ രാജ്യത്തെ പരിപാലിക്കുന്നതിനു ഇച്ഛിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ഭവാനോടുകൂടി വനത്തിൽ വസിക്കുന്നതിനു ഇച്ഛിക്കുന്നു. ഹേ ദേവ!

കരിച്ചീടുന്നതായകന്ധം * എപ്പോഴുംവ്രതികളായുള്ള വക്കിലിക്ക
വാൻ ഭേയാൽചമച്ചുള്ളാരാസനമെന്നുവേണ്ടാ * താപസകർമ്മത്തി
ങ്കലാവശ്യമുള്ളതെല്ലാം ഭൂപതിസമ്പാദിച്ചുകൂട്ടിനാനാശ്രമത്തിൽ *
സന്ധ്യാവന്ദനംജപമെന്നിവചെയ്യുംലോക ബാന്ധവോദയമാകുമാ
ദ്യത്തെയാമത്തിങ്കൽ * പൂവരുത്തീടുംരണ്ടാംയാമത്തിൽസ്നാനംചെയ്യു
ദേവപൂജയെച്ചെയ്യുകൊണ്ടീടുംമൂന്നാംയാമേ * കായകർമംകഴിക്കുകയെ
ന്നിവനാലാമത്തേ തായീടുംയാമത്തിങ്കൽസല്പമായ് ഭക്ഷിച്ചീടും *
നന്നായിജപിച്ചുകൊണ്ടങ്ങിനെകഴിച്ചീടും മന്നവൻശിഖിലോപജൻ
ശർവ്വരിമുഴുവനും * കാനനത്തിങ്കലുള്ള പണ്ണശാലയിലേവ മാനന്ദമാ
ന്നകൊണ്ടുമേവിനാൻമഹീശ്വരൻ * ബന്ധുകാധരിയുമച്ചുഡാല
ഗേഹത്തിങ്ക ലെന്തൊന്നുചെയ്യാളെന്നുചൊല്ലീടുമിനിക്കേൾനീ *
പൃത്ഥ്വീപാലകശ്രേഷ്ഠനാകിയശിഖിലോപജ നൽരാത്രിയിലേറെനിദ്ര
ത്തുചെന്നശേഷം * ഗ്രാമത്തിലുറങ്ങുന്നപേടമാൻപോലെബ്ബയാൽ
സോമാഭിരാമാസ്യയാംമൂഡാലയുണർന്നിതു * ചാരത്തുഭർത്താവിനെ
ക്കാണാഞ്ഞുഭേദമാൻ നീരത്താർമിഴിയെഴുന്നേറിരുന്നാലോചി
ച്ചാൾ * കഷ്ടമെന്നുടെകാന്തൻരാജ്യത്തെക്കൈവെടിഞ്ഞു കാട്ടിൽ
വാഴുന്നതിന്നായ്പോയാനെന്നതുനൂനം * അതുഞാൻതാമസിച്ചി
ട്ടാവശ്യമെന്തൊന്നുള്ള സത്വരം തത്സമീപം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീട
ുന്നേൻ * പതിയല്ലാതെകണ്ടുമതിനേർമുഖിമാക്ക ഗതിയില്ലെന്നീവ
ണ്ണംശാസ്ത്രങ്ങൾഘോഷിക്കുന്നു * കളവാണിയാണവളീവണ്ണംനിരൂ
പിച്ചു കിളിവാതിലിൽക്കൂടെപ്രാപിച്ചാളാകാശത്തെ * സിതാംശുമാര
വളുടെവക്ത്രത്തെയപ്പോൾകണ്ടിട്ടുംതാരിലിതുമാത്രചന്ദ്രനാണെ
ന്നോർത്തിതു * കരത്തിൽഖഡ്ഗത്തെയുംധരിച്ചുഗമിക്കുന്നധരിതീശ
നായതന്നുടെഭർത്താവിനെ * ആകാശത്തിങ്കൽനിന്നുകണ്ടുടൻമേ
ലിൽവരാൻ പോകുന്നതഖിലവുമായവളോർത്തീടിനാൾ * ഭർത്താവി
ന്നവശ്യമായ്മേലിൽസംഭവിക്കുന്ന തൊക്കെയുമവൾനന്നായ്ഗ്രഹിച്ചു
നന്തരം * ആകാശത്തിങ്കൽനിന്നുതാഴത്തെക്കിറങ്ങീട്ടജാൻക്രൂടെയി
പ്പോൾപോയിട്ടുനുഭംഗിയല്ലാ * പോകേണംമുഹൂർത്തകാലമെന്നിട്ടേ
ഞാനുമങ്ങോട്ടു പോകാവുനിയതിതൻനിശ്ചയമാണിവണ്ണം * പാട
ലാധരികാംമൂഢാലീടുംനന്മണിയായ മൂഡാലയിപ്രകാരമോർത്താരിൽവി
ചാരിച്ചു * അന്തഃപുരത്തിനുള്ളിൽപോയ്കിടന്നുറങ്ങിനാളന്തരിക്ഷ
ത്തിൽചന്ദ്രക്കലയെന്നതുപോലെ * ഒരുകാര്യത്തിനായ്ക്കൊണ്ടവനീ
പാലകൻതാനൊരുദിക്കോളമിപ്പോൾപോയിട്ടുണ്ടെന്നിവണ്ണം *
എല്ലാവരോടുംപറഞ്ഞാശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുചെന്നുമണിരാജ്യം
നന്നായിഭരിച്ചിതു * ഈവണ്ണംപതിനെട്ടുവത്സരംകഴിഞ്ഞിതക്കാ
ർവ്വേണീമണിപിന്നെക്കാന്തൻറെസമീപത്തിൽ * പോകുവാനുള്ളകാ
ലമിതുതാനെന്നുചിന്തിച്ചുകാശമാർഗ്ഗത്തുടെ മന്ദഗാമിയിൽപെ
ന്നാൾ * മാകന്ദവക്ത്രയാകുമായവളുശ്യാമയാകാശത്തിങ്കൽനി

ന്നനോക്കിനാംഭർത്താവിനെ * ഹാരകേയൂരകുണ്ഡലാദികളായീടുന്ന
ചാരുഭൂഷണങ്ങളെല്ലാരിച്ചീടാതെപാരം * കരുത്തുംചടപ്പുമുള്ളടിമ
ടിയന്നീടും ധരിത്രീശ്വരൻതന്നെക്കണ്ടിട്ടയോഗത്തിനാൽ * ഭർത്താ
വാണെന്നറിഞ്ഞുതെല്ലുന്നവിഷാദിച്ചു വൃത്തടത്തികലേവംമൂഢ
ലയാലോചിച്ചാനം * സർവ്വശാസ്ത്രാർത്ഥദർശിയായിരുന്നിട്ടുപോലു മവ്വീ
നായകന്നുള്ളമെയ്വ്യംഫാ! കഠിനംതാൻ * കില്ലില്ലീവണ്ണമുള്ളുദ്ദശ
ചേഷ്ടിപ്പതാ വല്ലാത്തമെയ്വ്യത്തിൻറെശക്തികൊണ്ടായീടുന്നു * ജഗാ
തജ്ജേയതാഭോഗമോക്ഷശ്രീയെന്നിവഞാൻ നാഥനവരുത്തുന്നുണ്ട
ല്ലൈവനിസ്സന്ദേഹം * ഈശ്വരപത്നോട്ടംക്രൂടിസ്സാംപ്രതംമഹീന്ദ്രൻറെ
ചാരത്തുബോധമേകാൻചെന്നുഞാനെന്നാകിലോ * ഇവളെന്നുടെ
കാന്താബാലയാണെന്നുചിന്തി ച്ചവനീശ്വരനെൻറെവാക്കുകേൾക്ക
കയില്ലാ * അകയാലഹമൊരുതാപസവേഷംപൂണ്ടു വേഗത്തിൽഭ
ർത്താവിന്നുബോധമുണ്ടാക്കീടുന്നേൻ * നന്നല്ലരാഗാദികളായീടുന്നവ
യൊന്നുമെന്നോർത്തായവയെല്ലാംകൈവെടിഞ്ഞിരിക്കുന്ന * അതി
നാൽവിമലമാംപതിതൻചിത്തത്തിങ്കൽ സുതരാമാത്മജ്ഞാനംപ്ര
തിബിംബിക്കുമിപ്പോൾ*ഇതഥമോർത്തല്പംധ്യാനിച്ചിന്ദീവരാക്ഷിയാക
മത്തനപീമണിയൊരുഭ്രൂതവപുത്രനായാൻ* ശാന്തനായ്യാണീട്ടുന്നകാ
ന്തൻറെമുമ്പിൽപിന്നെ പൂന്തേൻനേർവാണിയാമച്ചുഡാലയിറങ്ങി
നാനം* തങ്കത്തിൻനിറംചേർന്തായുള്ളദേഹത്തിങ്കൽ പങ്കമറുള്ളമു
ത്തുമാലയെഴുരിച്ചഹാ! * വെള്ളിക്കമ്പിയൊടൊത്തപൂണൂനുവിട്ട
രണ്ടുവെള്ളവസ്ത്രങ്ങളുംധരിച്ചുറവുംശോഭയോടും * ചരണംഭൂമിയി
ങ്കലേയുമതൊടാതെകണ്ടാതകയ്യാളുംപൊങ്ങിക്കൊണ്ടുതൻമുന്നി
ലായി * നിൽക്കുമദ്ദേഹപുത്രൻതന്നെക്കണ്ടയുടനേരം മിക്കനഴിച്ചു
ടുവജനെഴുന്നേറാങ്ങുനിന്നു * ഗീർവ്വാണപുത്രനാണിതെന്നുള്ളിൽവി
ചാരിച്ചു ഭ്രുവൻമെതിയടിയൂരിവെച്ചിതുപിന്നെ * ഹേദേവപുത്ര!
വണങ്ങീടുന്നേൻഭവാനെഞാൻ സാദരമിയ്യാസനത്തിങ്കൽചന്നിരു
ന്നാലും * ഇത്തരംചൊയ്തദ്ദേഹപുത്രനുനല്ല പത്രവിഷ്ടരംമുണ്ടിക്കാ
ണിച്ചുകൊടുത്തിതു * അന്നേരംദേഹപുത്രൻരാജർഷിനമസ്കൃ മെ
ന്നേവംപറഞ്ഞിട്ടുപീഠത്തിലിരുന്നിതു * അപ്പൃഥ്വീപതീന്ദ്രനുംസത്വ
രംതദ്പ്രീതപുഷ്പവൃഷ്ടിയെനന്നായ്സ്വീകരിച്ചങ്ങിരുന്നു * ഹേദേവ
പുത്രമഹാഭാഗ! സാപ്രതമിങ്ങോട്ടേതാരുടിക്കിൽനിന്നാണാഗമി
ച്ചതുഭവാൻ * മാന്യനാംഭവാനെഞാൻകണ്ടുകൊണ്ടതുമൂലമിന്നത്തെ
ദിനത്തിനുസാഫല്യമുണ്ടായിമേ * എന്നാലച്ചടൻപാദ്യമർഘ്യംനന്നാ
ലുപൂജ്യനുള്ളവയിഷ്ടയാമദ്ദേഹത്തെക്കീർത്തമാൽ * അന്നേരമനഘ
നായീടുമജ്ജിതാർഹനവൻതന്നോടേവംപൂഡാലചൊല്ലീടിനാനം.
അനുരൂപമായുള്ളുപദേശമായീടുമീ പ്രണയംമോദുവായിട്ടുതരുനാ
കുമവൻ * അത്യന്തംവിരഞ്ജിവിയായിട്ടുവിക്രമനിന്നുതരുമാം
ഭാരങ്കൽചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * കല്പനയുള്ളതെല്ലാമകലെക്ക

ളഞ്ഞുടൻ സൽപുമാനാകംഭവോൻശാന്തമാംമനസ്സോടും * ശ്രുതി
സിദ്ധിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതിന്നതിമാത്രമുൽകൃഷ്ടമാകുംതപംചെയ്തിതോ
മഹാമതേ! * പാരിച്ചുരാജ്യത്തെയുംകൈവെടിഞ്ഞതിമാത്രംഘോ
രമായീടുന്നോരിക്കാട്ടിൽവന്നിപ്രകാരം * വർത്തിച്ചുകൊള്ളുംഭവാനു
മ്മേരിശ്ശാന്തവ്രത മോത്താൽനല്ലസിദ്ധാരാവ്രതത്തോടൊക്കുന്തു
നം * തരുണൻതരുണിയാംതനുവിയോടൊരുമിച്ചു പരിചിൽഭത്താ
വെന്നപോലെയാചരിച്ചഹോ! * അന്തർന്നിവൃത്തസംഗനായ്ഭവി
ച്ചീടുന്നതു ചിന്തിച്ചീടസിദ്ധാരാവ്രതമെന്നോതീടുന്നു * എന്നെല്ലാമ
വംചൊന്നനേരമുൾക്കാമ്പിലേറ്റം വന്നസന്തോഷമോടുംചൊല്ലി
നാൻശിഖിധ്വജൻ * ഉൾക്കരുന്നികലെല്ലാമറിഞ്ഞീടുന്നതുണ്ട
ചൊൽക്കൊള്ളുംദേവൻഭവാനെന്തുചിന്തിപ്പാൻ * ചിന്മാത്രത
യായ്സർവ്വോത്തമയാംകാന്തികൊണ്ടു തന്നെയിങ്ങറിയുന്നേൻഭഗ
വൻ! ഭവാനെഞാൻ * ആരാകുന്നിതുഭവാനാരുടെപുത്രനിങ്ങു പോ
രുവാനെന്തുബന്ധമെന്നുള്ളതഖിലവും * സദയംവോൻചൊല്ലി
ക്കേൾക്കുവാനകക്കാമ്പിൽ കൊതിയുണ്ടതിമാത്രമെന്നോവംശിഖിധ്വ
ജൻ * ചൊന്നതുകേട്ടനേരംമുഡാലചൊല്ലീടിനാൾ മന്നവ! ശരിയാ
യിച്ചൊല്ലാംഞാനവയെല്ലാം * പാരംവിനീതനായിച്ചോദിച്ചീടുന്ന
വനെപ്പിരിടത്തികയേതുപുരുഷൻവഞ്ചിച്ചീടും * മാനവശരീര
ണ്യലക്ഷ്മിതൻമനോജ്ഞമാമാനനത്തികലിട്ടകുപ്പുപ്പൊട്ടുപോലെ *
ശുദ്ധാത്മാവായീടുന്നനാരദൻമുനീശ്വരനത്യർത്ഥംജഗത്തികൽശോഭി
ച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * യുഗമാഹാത്മ്യമേന്തുമമ്മഹാനൊരുകാലം ഗംഗാ
തീരത്തിലുള്ളനല്ലൊരുഗുഹയികൽ * നിശ്ചയെയ്തിരുന്നിതങ്ങൊരു
നാൾനിശ്ചനീങ്ങി ദൃഷ്ടിപൂണ്ടിരിക്കുമ്പോൾനല്ലൊരുശബ്ദംകേട്ടു *
അത്യന്തംമനോഹരമായീടുന്നോരുശബ്ദമതുകേൾക്കുന്നതെന്തെന്നേ
റാംകൌതുകമാൻ * മുനിനായകനാശ്രമാന്തികനാനപ്പോൾവില
വനജാക്ഷികൾവന്നു സാമോദംഗംഗയികൽ * നന്നായിജലക്രീഡ
ചെയ്യുന്നജവന്തികല്യന്യാന്യംപ്രതിബിംബിക്കുന്നിതായവരെല്ലാം *
സന്ദേഹമൊട്ടുമില്ലുംതോതിലോത്തമാദി സുന്ദരിമാരോടവർതുല്യക
മായീടുന്നു * അടുക്കൽപുരുഷന്മാരാരുമില്ലായ്കമൂല മുടുത്തിട്ടില്ലവസ്ത്ര
മായവരൊരുത്തരും * ആംഗനമാരെയേവംകാണുകയാൽമുനിവരനും
ഗജബാധമുൾത്തിട്ടിന്ദ്രിയംസ്വചിത്തം * ഭവാനതുകേട്ടുചോദിച്ചാൻമ
ഹാനായി! ജീവന്മുക്തനായ്വാണീടുന്നോരമ്മുനീശ്വരൻ * മാരനവശ
നായിത്തീർന്നിതെങ്ങിനെയഹോ! പാരമാഗ്രഹമുള്ളിലുണ്ടതിനറിയു
വാൻ * പൃഥ്വീന്ദ്രൻശിഖിധ്വജനിത്തരംചോദിച്ചപ്പോളുത്തരമി
പ്രകാരംചൂഡാലചൊല്ലീടിനാൾ * സത്യമായ്നിന്മിലമായ്വിളങ്ങും
സ്വസ്വതന്ത്രപ്രഭാവിഭ്രമിക്കുന്നുനിമേഷമെന്നാകിലുമാരുക്കുകിൽ * പാരമാ
യുള്ളാസത്തെപ്രാപിച്ചീടുന്നദൃശ്യം വാരിധൗവർഷകാലത്തികലെന്നതു
പോലെ * ചിന്മാത്രസ്വതന്ത്രമായീടുംസ്വസ്വതന്ത്രപ്രഭത്തെസ്സ്മരതേ!

സന്തതാനുസന്ധാനംനിമിത്തമായ് * കാണിനേരവുംമറക്കാതെകണ്ടിരിക്കുകിൽ കാണാകയില്ലദൃശ്യരൂപമാംപിശാചിനെ * ജീവന്നുസുഖംദുഃഖമെന്നിവചൊറെന്നാലും ഭ്രവര! സ്മരിപ്പൂതന്നെയാകുന്നബന്ധം * നന്ദേഹമില്ലലേശംപോലുമെസുഖംദുഃഖമെന്നിവയില്ലാതെയാസ്സന്നീടിൽമോക്ഷമായി * ശുദ്ധമായ്സചരൂപജ്ഞാനത്തിൽനിന്നഭിന്നമായ് സത്യമായിട്ടംപരതത്വാനുഭവത്തിനാൽ * ഇല്ലിഹസുഖദുഃഖാദികളെന്നറിയുമ്പോഴം ചൊല്ലെഴുംതജ്ഞൻജീവന്മുക്തനായ്ഭവിച്ചീടും * അനഘ!സർവ്വംചിദാകാശമാംബ്രഹ്മമെന്നഘനനിശ്ചയംനന്നായ്സ്ഥിതിയെപ്രാപിക്കുകിൽ * തൈലമില്ലാതെകണ്ടുകത്തീടുംദീപമെന്നപോലാശുജീവദോവംശമമാന്നീടമല്ലോ* വലുതായോരിജഗത്താത്മസചരൂപത്തിൽനിന്നുളവായ്വാസനയാൽസ്ഥിതിയെസ്സമ്പ്രാപിച്ച * സ്ഥിതിചെയ്യുന്നകർമ്മപാരതന്ത്ര്യത്തിലെന്നമതിമൻ!മനക്കാമ്പിൽനന്നായിധരിച്ചാലും * നിർമ്മായംവാസനയെകൈവെടിഞ്ഞെന്നുംധർമ്മാധർമ്മങ്ങൾതന്നാൽബന്ധപ്പെട്ടിടാതായീടുകിൽ * മന്നിടത്തിങ്കൽജീവൻജാതനായീടുകയില്ലെന്നുള്ളതെങ്ങുംകള്ളമില്ലായെന്നുമായീടുന്നു * ചിജനനുനവേഷംകയ്യൊണ്ടുനിന്നീവണ്ണം ഗജഗാമിനിയായമൂഡാലചൊന്നനേരം * ബുദ്ധിമാനായിട്ടുള്ളപൃഥ്വീന്ദ്രൻശിഖിധ്വജൻവണ്ടിച്ചമോഹത്തോടുമിത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * സുതരാമുദാരമോത്തീടുകിൽമഹാശ്ചര്യം വരുതാംവര!ഭവദ്വചനംകേൾക്കമൂലം * അമൃതംനന്നായ്പാനംചെയ്തിട്ടെന്നതുപോലെ മമമാനസമിപ്പോളേറാവുംകുളിരിയു * സത്പരംസംക്ഷേപിച്ചപോല്ലെന്നംഭവാനാത്മാല്പത്തിയെപ്പിന്നെഞാനഗമ്മോവാക്യമപാരം * ആയ്യനായ്ധിസുതനകിയമുനിന്ദ്രനം വീണ്ടുമെയ്യുചൊല്ലുകമാന്യാത്മാവേ!* ധരണീപതിചൊന്നവാക്യമീവണ്ണംകേട്ടാ വരഭോഷിണിവീണ്ടുംചൊല്ലുവാൻതുടങ്ങിനാൾ * നാരദനന്നരംമാനസമായമത്തവാരണത്തിനെശുദ്ധബുദ്ധിയാംകയറിനാൽ *നന്നായിവിവേകമാംകുറിയിൽതളച്ചിട്ട തന്നുടെപാൽഭോഗത്തിങ്കലങ്ങുള്ളതായ * സ്ഥടികക്കുടത്തിങ്കലിന്ദ്രിയമപ്പിതമായുടനെസങ്കല്പിതക്ഷീരത്താൽനിറച്ചിട്ടു * നന്നായിവളർന്നിതാരേതസ്സുപിന്നീടഹോ! മനവ!കുടത്തിൽനിന്നൊരുമാസത്തിനുള്ളിൽ * പരിപൂർണ്ണാഖിലാംഗനായിട്ടുപുറപ്പെട്ട ഗിരിഗർഭത്തിൽനിന്നുചന്ദ്രനെന്നതുപോലെ * അക്കുമാരകൻസർവ്വസംസ്കാരസമ്പന്നനായ് ചൊൽക്കൊള്ളുമപ്പുൻവിദ്യയൊക്കെയുംപഠിപ്പിച്ച * പിന്നെതൻപുത്രനേയുമെന്നിച്ചക്കുട്ടിക്കൊണ്ടുചെന്നിട്ടു വിധാതാവുതന്നുടെതിരുമുമ്പിൽ.* സാനന്ദംഭഗവാനാംബ്രഹ്മവപ്പൊഴുതൻതന്നെ ജ്ഞാനപാരഗനാക്കിവെച്ചിതെന്നറിഞ്ഞാലും * കംഭിനീപതേ!സാധോ! കുംഭസംഭവനായി ക്കുംഭോദ്ഭവനാകുന്നവനിച്ചൊല്ലുംഞാനാകുന്നു * ലീലാവിലാസിയായിവത്തിച്ചീടുന്നനഹം നാമ

വേദങ്ങളായിട്ടുള്ളതുമേസുഹൃത്തുകൾ * മാതാവുസരസ്വതീദേവിയാ
യിട്ടുള്ളതുമേ മാതാവിൻസഹോദരിഗായത്രിയായിട്ടുള്ള * ഇഷ്ടം
പോലെയിപ്പൃഥിവിനായകശിഖാമണേ! വിഷ്ടപംമുഴുവനുംസഞ്ചരിച്ചിട്ടു
ള്ളതുഞാൻ * എന്നേവംമൂഢമതിതാൻചൊന്നോരുവാക്യംകേട്ടു മന്ന
വൻശിഖിധ്വജനിങ്ങിനെചൊല്ലീടിനാൻ * സുധയോടെതിരിട്ടു
കൊണ്ടിടുംവാക്യങ്ങളെ സ്സ്തരാംചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടിടുന്നഭവാനെ
ഞാൻ * ഇങ്ങിഹകാങ്കുമുലമെന്നപ്പോലുള്ളധന്യൻ മന്നിടത്തി
ങ്കലായുമില്ലെന്നുനിർണ്ണയിക്കാം * സജ്ജനസമാഗമംപോലെൻമനസ്സിനെ
രാജ്യലാഭാദികളുംതണുപ്പിക്കുകയില്ലാ * ഇത്തരംശിഖിധ്വ
ജൻചൊന്നതുകേട്ടനേരമുത്തമയായിട്ടുചൂഡാലചൊല്ലീടിനാൾ *
ഇക്കഥനിൽക്കട്ടെഞാനെന്നുടെവർത്തമാനമൊക്കെയുംഭവാനോടുസാ
ന്ത്രതംചൊല്ലീടിനേൻ * ധന്യനായിട്ടുംഭവാനാരാണിങ്ങെന്തുചെയ്തീ
ടുന്നിതെന്നുള്ളതെല്ലാംചൊല്ലുകെന്നോടുസാധോ! * പൃഥിവിനായക
നപ്പോൾചൊല്ലിനാനഹോ! ദേവ പുത്രനായിട്ടുംഭവാനെന്തറിയാ
തെയുള്ള * എങ്കിലും ചൊല്ലീടേണമെന്നെന്നോടോതുന്നതുണ്ടെങ്കി
ലോമഹാത്മാവേ!ചൊല്ലാംഞാൻകേട്ടീടുക * മനസ്സിൽഭവേഛംപാര
മുണ്ടാകുമുലം വനത്തിൽതാമസിച്ചുകൊള്ളുന്നേനഹമേവം * മന്ന
വനാകുന്നഞാൻരാജ്യത്തെക്കെവെടിഞ്ഞെന്നുടെനാമംശിഖി
ധ്വജനെന്നായിട്ടുള്ള * ഇനിയുംജന്മമുണ്ടായിട്ടുമോയെന്നിങ്ങിനെ മ
നതാരിങ്കൽഭീതിയുണ്ടിനിക്കതിമാത്രം * നന്നായിക്കർമ്മങ്ങളെച്ചെ
യ്തിട്ടുദുഃഖംവർദ്ധിക്കുന്നിതുപാരംഹന്തപീയുഷംമായേ * ഇത്തരംശി
ഖിധ്വജൻചൊന്നോരുവാക്യംകേട്ടു വൃത്തോഷത്തോടുമേവംചൂഡാ
ചൊല്ലീടിനാൾ * ജ്ഞാനംതാൻപരമമാംശ്രേയസ്സുമഹിപതേനൂനമാ
യതുകൊണ്ടുകൈവല്യംകൈവന്നീടും * സാധ്യായംമുതലായകർമ്മ
മൊക്കയുമുള്ളിലുറപ്പിച്ചുകൊണ്ടാലുംനല്ലനേരംപോക്കിനുകൊള്ളാം *
ഇല്ലസന്ദേഹമാത്മജ്ഞാനമില്ലാത്തവർക്കുനല്ലൊരുഗതിയായിട്ടുള്ളതി
ക്രിയതന്നെ * കർമ്മങ്ങൾസഫലങ്ങളാകുന്നിതജ്ഞാനിക്കു സമ്മാനു
മെയല!വാസനാമാത്രസാരത്വത്താൽ * മാനവേശ്വരിന്നുനംവാസനാ
സംക്ഷയത്താൽ ജ്ഞാനിക്കുനിഷ്ഫലങ്ങളാണിവയഖിലവും * മുന്നമു
ള്ളതുവികലവുമായപുഷ്പാദിക ളൊന്നൊഴിയാതെപിന്നുള്ളതുവന്നീ
ടുമപ്പോലെ * എങ്ങിനെനശിക്കുന്നുവാസനാസംക്ഷയത്തിലങ്ങിനെ
നശിക്കുന്നുകർമ്മത്തിൻഫലങ്ങളും ശരപ്പുള്ളിന്നുസംഭവേനതാൻ
ഫലിച്ചീടാതിരിക്കുന്നതുപാത്രാലെങ്ങിനെയായിട്ടുള്ള * ധരിച്ചീ
ടുകനിർവ്വാസനമാംകർമ്മംജന്മാന്തരത്തിൽതഥാഫലിച്ചീടാതെയിരി
ക്കുന്നു * ഒക്കയുംഭ്രമമാത്രമെന്നെയെന്നുള്ളഭാവനയാൽ മെയ്ഭ്രമക്ക
ള്ളുംപോലുമില്ലാതെയായിട്ടുള്ള * പെരുതുംവാസനയുണ്ടാകയില്ലവ
ർക്കുഹോമരുവിൽജലഭ്രാന്ത്യാജ്ഞനെന്നതുപോലെ * വാരമില്ലല്ലാ
പോലുംവാസനാമാത്രത്യാഗം ഹേതുവായിട്ടുജീവൻജന്മമെന്നതുപി

ന്നെ . ഭവിച്ചീടുന്നതായമഹത്താംപദമായിബുധിച്ചീടുന്നിതെന്നാ
യ്ധരിച്ചീടുകരാജൻ * മാനസംസ്വാസനമജ്ഞാനമായീടുന്ന മാ
നസംനിവ്വാസനംജ്ഞേയമായീടുന്നിതു * ജ്ഞാനത്താൽജ്ഞേയത
യെപ്രാപിച്ചിതെന്നാൽജീവൻ മാനവേശ്വര!പിന്നെജ്ജാതനാവു
കയില്ലാ * ജ്ഞാനമാകുന്നപരംശ്രേയസ്സെന്നേവമാത്മ യോനിമു
ഖ്യമഹാന്മാരൊക്കെച്ചൊല്ലീടുന്നു * ജ്ഞാനമുള്ളവൻകടന്നീടുന്നു
സംസാരത്തെജ്ഞാനശൂന്യനായ് ഭവാൻവാഴുന്നതെന്തിവണ്ണം * ഞാ
നായീടുന്നതാരാണെങ്ങിനെയുണ്ടായ്വന്നു താണിഷ്ടപാപംനാശംപ്രാ
പിപ്പതെപ്രകാരം* എന്നുള്ളുള്ളുള്ളതിങ്കലോക്കെതെകണ്ടുമൂഢനെ
ന്നതുപോലെബ്ബുധൻവാഴുന്നതെന്താകുന്നു * എങ്ങിനെയുള്ളതായീ
ടുന്നിതുബന്ധംമോക്ഷമെങ്ങിനെയുള്ളതായീടുന്നിതെന്നിപ്രകാരം *
തത്വജ്ഞന്മാരെനന്നായ് സേവിച്ചുചോദിച്ചീടാതിത്തരംകാലംകഴി
ച്ചീടുവാനെന്തുബന്ധം * സമഷ്ടികളായീടുന്നോരുസാധുക്കളെ സ്സ
മത്തിൽസംപ്രാപിച്ചുസേവിച്ചുചോദിക്കുകിൽ *വല്ലാത്തസംസാരത്തെ
ക്കടക്കുന്നതിനോരാറം ചൊല്ലാന്മുള്ളോരുയുക്തികൈവരുമെന്നതു
നം * ദേവരുപിണിയായിടുന്നോരുകാന്തതന്നാലീവണ്ണംപ്രബുദ്ധിത
നായിട്ടുവിക്കയാൽ * പൃത്ഥീനായകനായീടുന്നോരുശ്ചിഖിധ്വജ നി
ത്തരമശ്രുപൂർണ്ണവക്ത്രനായ് ചൊല്ലീടിനാൻ * അല്ലയോദേവപുത്ര!
സാംപ്രതമരിമാത്രം ചൊല്ലുന്നുഞാനാൽജ്ഞാൻബോധിതനായീടി
നേൻ * മൂഢത്വംമൂലാഹന്തസജ്ജനസംഗംവെടിഞ്ഞിക്കാട്ടിൽവന്നു
വാസം ചെയ്യുന്നേനഹമേവം * എന്നോടുഭവാനുപദേശിക്കു
യാലെന്നുടെപാപമെല്ലാംനീങ്ങിയെന്നേത്തീടുന്നേൻ * എന്നുടെഗുരു
വായീടുന്നതുംതാതനായീടുന്നതുംസഖാവായീടുന്നതുംഭവാൻതന്നെ *
ഭവൽപദദ്വന്ദ്വംതവശിഷ്യൻഞാൻവന്ദിക്കുന്നേൻ ഗുരുസൽഗുണസി
ന്ധോ!കാരുണ്യമുണ്ടാകേണം ഏതൊന്നാണതിമാത്രമുൽകൃഷ്ടമായീ
ടുന്നതതിനെയറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകിൽദുഃഖംനീങ്ങും * ഏതാനുന്നു
കൊണ്ടുനന്നായ് നിർവൃതനായീടുംഞാൻ പ്രീതിപൂർവ്വകമതിന്നുപദേ
ശിച്ചീടേണം * നരപാലകൻതന്റെഗിരമിങ്ങിനെകേട്ടു വരദോഷി
ണിയേവമരചെയ്തിതുവീണ്ടും * ഞാനുപാദേയവാക്യനാണെന്നുമാ
നസത്തിൽ മാനവേശ്വര!*താനുന്നുണ്ടെങ്കിൽചൊല്ലീടുവാൻ * ഉഗ്ര
ക്കാമ്പിൽനേരംപോക്കായ് ചോദിച്ചിട്ടുപാദേയ വാക്യനല്ലാത്തവൻ
താൻചൊല്ലുന്നതായവാക്യം* ഫലമില്ലാത്തതായിവിചാരിച്ചീടുന്നുപാരം
വലുതായുള്ളിരുട്ടുതീക്ഷ്ണമെന്നുപോലെ * എന്നതുകേട്ടുഭൂപൻ
ചൊല്ലിനാൻഭവാൻചൊല്ലീ ടുന്നതുവേദവാക്യംപോലെഞാനനുഷ്ഠി
ക്കാം * സന്ദേഹമെനിക്കുള്ളിലുണ്ടാകയില്ലചെറു മെന്നുടെവാക്യം
സത്യമാണിതെന്നോത്തീടേണം * ഓതിനാളതുകേട്ടുപൂർവ്വാലയേവം
മുക്തിഹേതുപപാദനമാംതാതന്റെ വചസ്സിനെ * ബാലനായീട്ട
ന്നവൻസ്വീകരിച്ചീടുന്നതു പോലെയെൻവചസ്സിനെസ്വീകരിക്കേ

ണംദേവൻ * ആദ്യംഞാൻചൊല്ലാമൊരുകഥയെപ്പിന്നെപ്രകൃതാ
ത്പര്യവ്യവസ്ഥിതിയെവർണ്ണിക്കാംകേട്ടിടുക*—

ചിന്താമണ്യുപാഖ്യാനം.

ഉർവീനായക!സർവ്വൽഗുണയുക്തനായി സർവ്വശാസ്ത്രാർത്ഥ
തത്പരിയുന്നവനായി * ഭൂമിയിലൊരുപുമാനുണ്ടായിവന്നുപാരം ശ്രീ
മാനാമവന്നാത്മജ്ഞാനമുണ്ടായതില്ലാ * അന്തമില്ലാതെയുള്ളയർത
ത്തൽ സംസാര്യമാം ചിന്താമണിക്കുവേണ്ടീട്ടായവൻ പ്രയത്നി
ച്ചാൻ * തോയാകരത്തെനന്നായ്ശോഷിപ്പിച്ചീടുന്നതിനായിട്ട
ബാഡവമാമഗ്നിയെന്നതുപോലെ * പെരുതായുള്ളയർത്ഥംഹേതുവാ
യ്കാലംകൊണ്ടപുരുഷന്നധീനമായ്വന്നിതുചിന്താമണി * ഉദ്യമംപാ
മുള്ളപുരുഷന്മാക്കുപാക്കിൽ സിദ്ധിച്ചീടുന്നതായിട്ടെന്തുള്ളുലോക
ത്തിങ്കൽ * ഇന്ദുബിംബത്തെപ്പോലെസ്സുതാരന്തന്റെറുമ്മിൽ മിന്നീ
ടുന്നൊരുചിന്താമണിയെക്കണ്ടുനേരം * അതിനെക്കയ്യ്കൊണ്ടാകീടാതെ
കണ്ടപുരുഷൻ മതികെട്ടവനെന്നപോലേവമാലോചിച്ചാൻ* മണി
യാണെന്നതോന്നുന്നില്ലിനിക്കിതുപക്ഷേ മണിയാകിലുംചിന്താമണി
യാവുകയില്ലാ * ഇതുവേഗത്തിൽചിന്താമണികിട്ടുകയില്ല തെന്തുയോ
പ്രയാസപ്പെട്ടീടുന്നതായീടുകിൽ * ജീവിതമവസാനിച്ചീടുമ്പോൾകി
ട്ടീടുമെന്നീവിധമായീടുന്നിതാഗമക്രമമോർത്താൽ * ഞാനഹോകൃപ
ണനായീടുന്നിതെന്നമൂഢം തനാംസംകഥിതമാംനേത്രംകൊണ്ടിതുകാ
ലം * ഇളകുംതിരക്കൊള്ളിക്കുതുല്യമാംതോലോകം വളരുംഭ്രമൽചി
ത്തരുപോൽകണ്ടീടുന്ന * പൊൽകൊണ്ടചിന്താരത്നംസർവ്വസി
ദ്ധിദമിനിക്കിക്കാലംകിട്ടുന്നതിനുള്ളോരുയോഗ്യമില്ലാ * വേഗത്തിൽ
സമ്പത്തുകളാക്കുണ്ടായ്വന്നീടുന്ന ലോകത്തിൽമഹാഭാഗ്യമുള്ളവരവര
ല്ലോ * ഞാനഹോസാധുക്കൾക്കുശോച്യനായീടുന്നൊരു മാനുഷൻത
പസ്സിനിക്കല്പംമാത്രമേയുള്ളൂ * ഇത്തിരിപോലുംഭാഗ്യമില്ലാതെവാഴ
മെന്ന സ്ഥിതികളെപ്രകാരംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു * അപ്പുമാനിപ്ര
കാരമുൾപ്പൂവിൽവികല്പസങ്കല്പസംയുക്തനായിസ്സുചിരംവിചാരിച്ചു*
മെരുവ്യമോഹിതനായിട്ടുചിന്താരത്നത്തിനെ കയ്യ്കൊണ്ടീടുന്നതിനു
ദ്യമിച്ചതേയില്ലാ* ഉരുപ്പുവിലിപ്രകാരമോരോന്നുനിനച്ചുകൊണ്ടപ്പു
മാൻമരുവുമ്പോൾമണിപോയ്മറഞ്ഞിതു * സിദ്ധികരംസമ്മാനിക്കാ
ത്തവനെസ്സന്ത്യജിക്കും സതാരംസായകങ്ങൾതോണിനെയെന്നപോ
ലെ * പിന്നെയുംചിന്താരത്നംകിട്ടുവാനുള്ളയത്നം നന്നായിട്ടപ്പു
രുഷൻചെയ്വാൻതുടങ്ങിനാൻ * എന്നുമുസാഹമാൻവാണുകൊള്ളു
ന്നമർത്ത്യൻ തന്നുടെകായ്ക്കുള്ളിൽചിൻവാങ്ങീടുകയില്ലാ * അത്യന്തം
പരിഹാസംചെയ്തീടുന്നവരായ സിദ്ധന്മാരപ്പുമാനെവഞ്ചിപ്പാൻവേ
ണ്ടിപ്പിന്നെ * നല്ലോരുകാമഖണ്ഡമായവൻതന്നെറുമ്മിൽ മെല്ല
വേകൊണ്ടുപോയിവെച്ചിതുമഹിപരേ* അതിനെക്കണ്ടുനേരംമുദാ

നാമപ്പുരുഷ നിയുതാൻചിന്താമണിയെന്നേവംനിശ്ചയിച്ചാൻ * ഒ
രുമാതിരിമണ്ണുകാഞ്ചനമാണെന്നുള്ളിൽ കരുതീടുന്നിതജ്ഞൻമോ
ഹിതനായിട്ടഹോ! * പിന്നീടക്കാചഖണ്ഡംകയ്യ്ക്കാണിച്ചിന്താമണി
തന്നിൽനിന്നെല്ലാംകിട്ടുമെന്തിനാണിനിലാനം * എന്നേവംമനക്കാ
മ്പിലപ്പുമാൻനിരൂപിച്ചുമുന്നമുള്ളോരുസമ്പത്തൊക്കെയുംസന്ത്യജിച്ചു *
ഉഷ്ണമാരതിമാത്രംവാണീടുംരാജ്യമാണി തൊട്ടുമീരാജ്യത്തിങ്കൽവാണീ
ടിൽസുഖംവരാ * ജുഷ്ടംപോലിനിടുരത്തെങ്ങാനുംചെന്നുപാരം യു
ഷ്ണനായ് സമ്പത്തൊടുംവാണുകൊള്ളുന്നേനഹം * എന്നേവമാലോ
ചിച്ചുകാചഖണ്ഡവുംകൊണ്ടു ശൂന്യകാനനത്തിങ്കൽചെന്നുവാണി
തുമുടൻ * അതുകൊണ്ടക്കാനനത്തിങ്കലപ്പുരുഷൻതാൻ സുതരാമാ
പത്തിങ്കൽപെട്ടഴന്നിതുരാജൻ: —

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം ചിന്താമണ്യുപാഖ്യാനം
നാമപ്രകരണം.

ഗജേന്ദ്രോപാഖ്യാനം.

മൂഢാല — പറയാമിനിയുഞ്ഞാൻനല്ലോരുകഥപാര മറിവും
ക്കാമ്പിലുണ്ടായീടുമിന്നിതുകേട്ടാൽ * നരപാലകരത്നമേലതവൃത്താ
ന്തത്തിനു ശരിയായിരിക്കുമീവൃത്താന്തംവിചാരിച്ചാൽ * വിന്ധ്യകാ
നനത്തിങ്കലുണ്ടൊരുമഹാഗജം ദന്തികർക്കെല്ലാമേയുനായകനായീട്ടു
ന്നു * നീണ്ടുംവെളുത്തുമുള്ളരണ്ടുദന്തങ്ങളതി നുണ്ടവയുരുത്തക്കാളേ
റവുംകഠിനങ്ങളും * അങ്ങിനേയുള്ളമത്തഹസ്തിയെനല്ലിതമ്പു ചങ്ങ
ലകൊണ്ടുനന്നായ്ക്കെട്ടിനാനാനക്കാരൻ * മാലാൻപണിപ്പെട്ടുചേർ
ദന്തങ്ങളാൽ നാലുനാഴികകൊണ്ടുചങ്ങലപൊട്ടിച്ചിതു * ചേരുദം
ചങ്ങലയെപ്പൊട്ടിച്ചീടിനനേരം തച്ചരിതംപനമരത്തിങ്കൽനിന്നാന
ക്കാരൻ * ആടോപത്തോടുകുടിപ്പിന്നെയുംകെട്ടീടുവാൻ ചാടിനാൻ
കരിവരൻതന്നുടെമസ്തകത്തിൽ * ആനതൻശിരസ്സിങ്കലാകാതെചാ
ട്ടംതെറ്റി വീണിതുദുർമ്മതിയാമായവൻഭ്രതലത്തിൽ * ദീനനായു
ന്നേരമുമ്പിൽകിടക്കുന്നവനെക്കണ്ടാനയുംകുമ്പിലേറ്റംകോപ
ന്യമുണ്ടായ്തന്നു * ക്ഷിതിയിൽതിയ്യുകകളായിട്ടുജനിക്കിലും സുതരാം
ചിലതുകുറിക്കുണ്ടാകുംസുതനെയാലും * അല്ലൽപൂണ്ടെന്നേരമുന്നിൽ
കിടക്കുന്നിവനെഞാൻ കൊല്ലുന്നതൊട്ടുമെന്നേറെയുരുഷത്തിനു
പോരാ * വാരണമിപ്രകാരംചിന്തിച്ചിട്ടൊന്നുമനക്കാരനേയുപേ
ക്ഷിച്ചീടാതെഗമിച്ചിതു * ഹസ്തിപോയൊരുശേഷംസചസ്ഥനായെഴ
ന്നേറ്റു ഹസ്തിപൻഗജേന്ദ്രനെപിന്നെയുമന്വേഷിച്ചു * ഉരുകൈയു
കമൻചെന്നൊരുകാന്താരത്തിൽ മരുവുംദന്തീന്ദ്രനെക്കണ്ടിതുചിരേ
ണതാൻ * അക്കാട്ടതന്നേറ്റുറവുംനല്ലൊരുമടവുമുഷ്ണനാമവൻ
ജീർണ്ണവല്ലികൾകൊണ്ടുംമറവും * മടയേമറച്ചുവെച്ചീടിനാൻദന്തിവ
രൻ മടവീതലത്തിങ്കൽവിഹരിച്ചൊരുദിനം * വീണിതുപാരമാഴംകുഴി

മക്കഴിതന്നിൽ ക്ഷോണീശ്രുശ്രൂംബുധിതന്നിലെന്നതുപോലെ * ഹസ്തീന്ദ്രനിപ്രകാരംഹസ്തിപൻതന്നാൽവീണ്ടും പൃഥ്വീപാലകഭ്ര ഷ്ടംബന്ധനായ്ഭവിച്ചിതു * ഇന്നമലചിരന്ദ്രേൻദുഃഖിച്ചുവാണീടുന്ന തന്നുടേമന്ദിരത്തിൽബലിയെന്നതുപോലെ * തൻപുരോഭാഗത്തി ങ്കൽവീണൊരുവിമോഹിയെ തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടുകൊന്നിതെങ്കിലട്ട ന്താവളം * മടയിൽപതിപ്പാനംദുഃഖിച്ചീടുന്നതിനു മിടയായ്തുന്നീട മോ?മതിമൻ!ചിന്തിച്ചാലും * മാനവൻമൂർഖതയാൽമേൽവരുംകാ ലംവന്ത മാനക്രിയാക്രമങ്ങൾകൊണ്ടഹോവഴിപോലെ * ശോധി ച്ചീടാതെകണ്ടുദുഃഖിയായ്ഭവിക്കുന്നു ബോധിച്ചീടുകവിന്ധ്യവാരണ മെന്നപോലെ *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം ശങ്കരേന്ദ്രോപാഖ്യാനം
നാമപ്രകരണം.

ചിന്താമണിവിവരണം.

സുരനന്ദന!പോനെന്തിനേസൂചിപ്പിച്ചാണതുമിച്ചെയ്യുന്നതുപോ ടിക്കഥരണ്ടുമിപ്പോൾ * വിവരിച്ചീടേണമേനന്നായിട്ടുമെന്നു ഗുവ രൻചോദിക്കയാൽമൂഡാലവീണ്ടുംചൊന്നാൾ * ശാസ്ത്രാർത്ഥങ്ങളെ യെല്ലാമറിഞ്ഞീടുന്നവനും തത്വജ്ഞാനത്തിലേറാമപ്രഗത്ഭനുമാ യ * പുരുഷൻചിന്താരത്നംകിട്ടുവാൻയത്നിച്ചിതെന്നരച്ചെൻവാ നെയുദ്ദേശിച്ചുമഹീപതേ! * ശാസ്ത്രാർത്ഥങ്ങളെയെല്ലാമറിയുന്നവൻവാ നോത്തുകൊണ്ടാലുംതത്വജ്ഞാനത്തിലശിക്ഷിതൻ * ഉർവ്വീന്ദ്ര ചെറുപോലുംകൃതിമമില്ലാത്തോരു സർവ്വസന്ന്യാസംചിന്താമണി യെന്നറിഞ്ഞാലും * ചൊൽക്കൊണ്ടരാജ്യംപത്നീ ബന്ധുക്കൾസമ്പ ത്തിവയൊക്കയുംകൈവെടിഞ്ഞിക്കാട്ടിൽവാണീടുംവോൻ * ആധി കളുമിലവുംനീക്കീടുമായതിനെ സാധിപ്പിച്ചീടുന്നതിനുദ്യതനായീട ന്നു * മാനവേശ്വരതവസർവ്വസന്ന്യാഗത്തിങ്കൽ ഞാനെന്നഭോരുബു ദ്ധിപോയീടാതിരിക്കുന്നു * എന്നതുമൂലംസർവ്വസന്ന്യാഗംപൂർണ്ണമായി വന്നിട്ടില്ലതുപൂർണ്ണമായീടുന്നതുവരെ * ധരിത്രീപതേ!ത്യാഗവികല്പം പാരമായ്ചാം മറയുംഗഗനത്തെമേഘമെന്നതുപോലെ * പരമാന ന്ദംസർവ്വസന്ന്യാഗംമോദയം നിരൂപിച്ചീടിലിപ്പോൾസിദ്ധിച്ചിട്ട ല്ലതല്ലാ * അത്യന്തംമഹത്തായസർവ്വസന്ന്യാഗംചിര സാദ്ധ്യമായീട മെന്തോവേറെയൊന്നായീടുന്നു * ഇത്തരംഭവാനങ്ങനെന്നോടുചി ന്തകൊണ്ടു ചിത്തേവികല്പമേറാറംവർദ്ധിച്ചുവന്നിതപ്പോൾ കൊടുങ്കാ റ്റിനാൽകാട്ടിലേറാവുംകമ്പംവർദ്ധി ച്ചുടനേപക്ഷിപോലെത്യാഗം പറന്നുപോയി * പൊല്ലാങ്ങീടുന്നസർവ്വത്യാഗമാംചിന്താരത്നം പൊ ന്നായശേഷംഭവാൻതപസ്സാംകാലത്തിനെ സങ്കല്പമായീടുന്നചക്ഷു സ്സുകൊണ്ടുകണ്ടു പങ്കംവിട്ടുള്ളചിന്താമണിയെന്നറച്ചിതു * സാധി പ്പതിനുപ്പോൾ പാരമാനന്ദംവിട്ടു സാധാരണസ്സാധ്യമായുള്ളമാംവ

സ്സുവിങ്കൽ * സായാസംപ്രവൃത്തിക്കകൊണ്ടിട്ടന്നവനേവ നായവൻ
ശാനാത്മദ്രോഹിയാണെന്നനുനം * സിദ്ധിച്ചുനല്ലചിന്താമണിയി
ങ്ങെന്നീവണ്ണം ചിത്തകാമ്പിങ്കലിപ്പോളോത്തുവാഴുന്നവാൻ . ഒട്ടും
സംശയമില്ലമന്നവ!സ്ഥടികത്തിൻ പൊട്ടുകുടിയുംഹന്ത!കിട്ടീട്ടില്ലി
നിയുംതേ .

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം ചിന്താമണിവിവരണം
നാമപ്രകരണം.

ഗജവൃത്താന്തവിവരണം.

പൂഡാല—വിന്ധ്യാകാനനത്തിങ്കലുണ്ടെന്നചൊല്ലപ്പെട്ട ഗന്ധേ
ന്ദ്രൻഭ്രതലത്തിലുള്ളോരുവോൻതന്നെ * വാരണേന്ദ്രന്റെരണ്ടുന്തേ
ങ്ങാംവോനുള്ള വൈരാഗ്യവിവേകങ്ങളാകുന്നുരാപതേ! * പാരമാ
നയുംദുഃഖമുണ്ടാവിപ്പിക്കുമാനക്കാരൻഭവാനപ്പുട്ടമജ്ഞാനമായീടുന്നു *
ശക്തനാണതിമാത്രമെങ്കിലുമശക്തനാ ണത്യന്തംദുഃഖിയായുംയമു
ള്ളവനായും* ഞാനകാരനാലാനയെന്നപോലെസ്സദാ മാനവേശ്വ
രഹന്തവിച്ചീടുന്നവോൻ* ഭ്രവരഭവാനാശാപാശജാലത്താലോറ
മാവൃതനായിവാണുകൊണ്ടിതെന്നുള്ളതിനെ . ഇതുമ്പുചങ്ങലയാല
ട്ടുന്നാവളേന്ദ്രൻതാൻ പരിവേഷ്ടിതനായാനെന്നുചൊയ്തീടിനേൻ *
ഉറപ്പുംവലിപ്പുംപൃഥിവീന്ദ്രകാഠിന്യവു മിതുമ്പുചങ്ങലയേക്കാളു
മാശയുക്തം * നാശത്തെപ്രാപിച്ചീടുംകാലത്താലിതുമ്പോക്കി ലാ
ശയങ്ങിനെയല്ലാനിതരാംവല്ലിച്ചീടും * നല്ലൊരാജ്യത്തെയുംഭോ
ഗജാലങ്ങളെയ മെല്ലാമേവോനുപേക്ഷിച്ചിതെന്നുള്ളതിനെ * ദുരി
തംചങ്ങലയെപ്പൊട്ടിച്ചുകളഞ്ഞിതെന്നുചൊയ്തീടുന്നാനെന്നറിഞ്ഞീ
ടുകസാധോ! . പാരിച്ചുരാജ്യംഭവാൻകില്ലെന്യൂകൈവടിഞ്ഞ നേ
രമജ്ഞാനത്തിനുവന്നതാന്ദ്രംശത്തിനെ × വീണിതുപനമരത്തിങ്കൽ
നിന്നാനക്കാരൻക്കോണിയിലെന്നീവണ്ണംചൊല്ലിനേൻമഹീപതേ!*
വൈരാഗ്യമുണ്ടായ്വന്നപുരുഷൻഭോഗാശയെ ദൂരെനീക്കുവാനിച്ചിച്ചീ
ട്ടുമ്പോളജ്ഞാനംതാൻ*മറിക്കാമരത്തിന്മേലിരിക്കുംപിശാചുപോൽ
വിറയ്ക്കുംപാരമായിലരിച്ചീടുകരാജൻ! . നല്ലൊരുവിവേകിയാംപുരു
ഷൻഭോഗങ്ങളെ കില്ലെന്യൂകൈവെടിഞ്ഞുവാണുകൊള്ളുന്നിതെ
പ്പോഴും*ഓടിപ്പോകുന്നിതപ്പോളജ്ഞാനമേരുംമറി ച്ചീടുകിൽപിശാ
ചെന്നപോലാശ്രമമഹീശ്വര! വനത്തിന്നായിട്ടെപ്പോഴുംപുറപ്പെട്ടിയ
ലോൻകനക്കെകേടന്നേരമജ്ഞാനത്തിനുതട്ടി * അന്നേരംസവ്വത്യാഗ
മാംമഹാഖഡ്ഗംകൊണ്ടു കൊന്നതില്ലഹോഭവാനജ്ഞാനശത്രുവിനെ*
എന്നതുകൊണ്ടുവീണ്ടുമജ്ഞാനമുഷ്കാണ്ടൻവന്നവൻതപസ്സുകളെ
ഴിയിൽചാടിച്ചിതു * അത്യന്തംതവദുഃഖമജ്ഞാനംവളർത്തു തീർത്തി
തുകഴിയാനക്കാരനെന്നോതീടിനേൻ . വല്ലികാർകൊണ്ടുംമറുമ
ടയമറുതായ് ചൊല്ലിനേൻതപോദുഃഖം സജ്ഞനവ്യതികളാൽ*

അല്പമാവൃതമെന്നുള്ളതിനെയോർച്ചുമിപ്പോളും ഘോരമാകമിത്ത
പാഘാതത്തിങ്കൽ * മേതിനീപതേ ! പോൻവാണുകൊണ്ടീടുന്നി
യ പാതാളതലത്തിങ്കൽബലിയെന്നതുപോലെ * * *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം ഗദ്യപുത്രാന്തരവിവരണം
നാമപ്രകരണം.

ചൂഡാല—ജ്ഞാതയേജ്ഞയായ്ച്ചാഹ്വയാകമച്ചൂഡാലതാ
നോതിയതംഗീകരിച്ചീടായ്നാനെന്നുബന്ധം * തതചവിത്തുകളിൽ
വെച്ചായവർമുഖ്യയല്ലോ പൃഥ്വീന്ദ്ര ! നന്നായവർചൊൽവതും
ചൊല്ലുന്നതും * വാദമില്ലേതുംസത്യംതന്നെയായീടുന്നിതു സാദരമ
നുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളുണമായതെല്ലാം * ആയവർചൊന്നതായദോഷി
തമനുഷ്ഠിതമായീലാമവാൻതന്നാലെന്നായിവന്നീടുകിൽ * സാംപ്രെ
തംഭവാൻചെയ്കൊള്ളുന്നസത്ത്യാഗം സമ്പൂർണ്ണമാക്കീടാത്തതെ
ന്തുകൊണ്ടായീടുന്നു * ചൊൽക്കൊള്ളുംശിഖിധ്വജക്ഷ്മാവരനേവ
മെല്ലാ മക്കാൻചൊന്നവാക്യംകേട്ടുടൻചൊല്ലീടിനാൻ * പെടി
ഞ്ഞനെൻറാജ്യംപെടിഞ്ഞനെൻറഗേഹം പെടിഞ്ഞനെ
ൻറദേശംപെടിഞ്ഞൻമാരങ്ങളെ * പെടിഞ്ഞീടിനേനെൻറനന്ദ
നന്മാരെയെല്ലാം പെടിഞ്ഞീടാത്തതായിട്ടിനിയിഞ്ഞൊന്നുള്ള *
എന്നതുകേട്ടകംഭൻചൊല്ലിനാൻധനംഗൃഹമെന്നല്ലരാജ്യംമരുതുദാ
രങ്ങൾബന്ധുവർഗ്ഗം * എന്നിവപോൻറതല്ലെങ്കിനെസത്ത്യാഗം
വന്നുകൂടുന്നനിരൂപിക്കിലെല്ലാറ്റിൽനിന്നും * അപരിത്യക്തമായി
വലുതായുള്ളരാഗം ഭൂപതേ!പോനുണ്ടിന്നതിനെത്രതരം * വേരോ
ടെകളഞ്ഞിട്ടശോകമെന്നുള്ളതെന്നും ചേരാത്തപരംപദംപ്രാപിച്ച
കൊണ്ടീടുക * എന്നതുകേട്ടനേരമെന്നുടെതല്ലരാജ്യമെന്നാകിൽമനം
മലമുതലായുള്ളതെല്ലാം * കൂടീട്ടന്നോരുകോടിതൻറേതാണിപ്പോ
ളിതു കൂടിയുമഹംവെടിഞ്ഞീടുന്നേൻമഹാമതേ ! * എന്നരച്ചതിവേ
ഗംഭഗവനിശ്ചയൻധീരൻ മന്നവൻശിഖിധ്വജൻവശിയായീടുന്നു
വൻ * രാഘവ! പ്രവാഹംതൽന്നീരുത്തുചേരുംരജോരേഖയേയെന്ന
പോലെക്കളഞ്ഞുവനാസ്ഥയെ * ഭൃത്യഗൃഹംമഹിഷീരംമുതലായുള്ളതെ
ല്ലാം ചേതനാകാട്ടിൽനിന്നുംനീക്കിനേൻവാസനയെ * സംവേദിച്ചിതു
സത്ത്യാഗമിങ്ങനെചൊന്നാൻ കുംഭിനീപതിയപ്പോഴംകുംഭനും
ചൊല്ലീടിനാൻ * ഗിരിയുംവിപനവുംശത്രുവുംസലിലവും മരവുമെ
റുംഭോഗരുമ്മതാവുകയില്ലാ * അവരെയാക്കയുംസന്ത്യജിച്ചിട്ടസത്ത്
യാഗം തവസംവേദിക്കുന്നതെങ്കിനെയായീടുന്നു * ഭൂപതേ! വലുതാ
യിസ്സകലത്തിങ്കൽനിന്നു മപരിത്യക്തമായരാഗംതേവേദിക്കുന്നു * എ
ന്നതുകേട്ടുപ്രഹ്ലാദശത്രുൻചൊന്നാനിവ യൊന്നുമെന്നുടെയല്ലെന്നു
കിലീയുടജവും * കളവുംപാത്രങ്ങളുംമറ്റുമിന്നേൻത്യജിതാൻ കള
ഞ്ഞിട്ടന്നേനവരെയാക്കയുമധുനാഞാൻ * ചൊല്ലിനാൻകുംഭനപ്പോ

ജീവയുംഭവാനുള്ള തല്ലിഹസവ്വത്യാഗമെങ്ങിനെയാകുന്നതേ * ഇ
ചരത! വല്ലതായിസ്സകലത്തിങ്കൽനിന്നു മപരിത്യക്തമായരാഗംതേ
വേർക്കുന്ന * അതുകേട്ടവനീന്ദ്രൻചൊല്ലിനാൻചണ്ഡശാഖാ മുതലായ
തുമെൻറവകയല്ലെന്നായീടിൽ * ചമ്മവുംകഡ്യാകസൂലാദിയുമെ
ന്നേറതുതെ നിമ്മായമുപേക്ഷിച്ചീടുന്നേൻ ഞാനവകളെ * എന്നാര
ച്ചെഴുനേറുമാൻതോൽനല്ലക്ഷമാല യെന്നാടിയായതെല്ലാമങ്ങൊ
ഴിക്കിൽവെച്ച * അത്യന്തമുണങ്ങിയുള്ളിന്ധനങ്ങളുംകൂട്ടി സ്സുതരം
തീക്കൊളുത്തിസ്സവ്വവുംഭസ്മമാക്കി * കേവലാകൃതിപരംപുരുഷിമാൻഗ
തസ്സംമാൻ ഭവരനനന്തരമീവണ്ണംചൊല്ലീടിനാൻ * ഞാനഹോവാ
സനയെട്ടരവേസന്ത്യജിച്ചു നുനമിന്നേരംസവ്വത്യാഗിയായ്സുന്നീടി
നേൻ * അല്ലയോദേവപുത്ര!വളരെക്കാലംകൊണ്ടു കല്യനാംഭവാ
നാൽഞാൻസുപ്രബോധിതനായേൻ * കേവലനായീടിനേൻശുദ്ധ
നായ്തന്നീടിനേ നാവിലമല്ലംപോലുമില്ലിനിക്കിനിനുനം * ഭവനം
ഭോഗ്യംസ്ഥാനംമുതലായവകളുംത ന്നവലംബനംസംസാരത്തിങ്കൽ
മാന്യാത്മാവേ! * സുതരാമുപയോഗമുള്ളതാണെന്നസങ്കല്പിതമാണി
യുഷിച്ചിച്ചീടുകിലെല്ലുസാരം * നാനാവിധങ്ങളാകുമീബന്ധഹേതു
ക്കളെ മാനവനെതുകണ്ടുസന്ത്യജിച്ചീടുന്നിയു * മാനസത്തിന്നുപാര
മുൽകൃഷ്ടമായീടുന്നോ രാനന്ദമതുകണ്ടുസംവേചിച്ചീടുന്നിയു * ശാന്ത
നായ്തന്നീടിനേനാനന്ദമാന്നേൻസവ് സന്ത്യാഗംചെയ്യേനെനെറബ
ന്ധങ്ങളെല്ലാംനീങ്ങി * ഇക്കാലംദിഗംബരനായ് ചേച്ചീടുന്നഞാൻ
ദിക്കുമനായീടിനേനിനിയിങ്ങെന്തൊന്നുള്ള * എന്നതുകേട്ടകംനേ
ചൊല്ലിനാൻമഹാമതേ ! മന്നവ ! ഭോൻസവ്സന്ത്യാഗംചെയ്യതി
ല്ലാ * വെറുതേസവ്ത്യാഗപരമാനന്ദംഭോൻ ചെറുതുംനടിച്ചീടാ
തിരുന്നീടുകവേണം * ഇത്തരംകംഭൻചൊന്നവാക്കുകേട്ടതുനേര മി
തിരിവിചാരിച്ചുചൊല്ലിനാൻശിഖിധ്വജൻ * ഇന്ദ്രിയങ്ങളർത്ഥോ
രസപ്പുഞ്ജംവാസംചെയ്തീ ടുന്നതായ്കുതുമാംസമെന്നിവചേന്ന
തായ * ഗാത്രമെന്നുപേക്ഷിച്ചീടേണ്ടതിന്നിനിയുണ്ടി ങ്ങോത്തുക
ണ്ടീടിൽപവ്വതത്തിങ്കൽനിന്നുചാടി * തടവെന്നിയേശരീരത്തെയും
സന്ത്യജിച്ചി ട്ടടനെസവ്ത്യാഗിയായ്ഭവിച്ചീടുന്നേൻഞാൻ * എ
ന്നതുചെയ്തിനായിട്ടത്ഥാനംചെയ്തീടിനാൻ മന്നവനതുകണ്ടുപിന്നെയും
കുംഭൻചൊന്നാൻ * എന്തിഹകുറവൊന്നുമില്ലാത്തശരീരത്തെ സ്സ
ന്ത്യജിപ്പതുഭവാനജ്ഞനാകുന്നരാജൻ! * കുറവില്ലാത്തതായകുറവു കി
ടുവതുന്നെ ക്രൂറനേറവുംകോപിച്ചീടുകിൽകലചെയ്യും * കായ
ത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചുകൊണ്ടീടിൽസവ്ത്യാഗി യായീടുമെന്നായ്ഭോൻക
ണ്ടീടുകവേണ്ടാ * യാതൊന്നുമൂലമായിക്കോടിച്ചീടുന്നുദേഹം യാ
തൊന്നുജന്മകർമ്മങ്ങൾക്കുള്ളവിത്താകുന്ന * മന്നവത്യാജ്യമായുള്ളതി
നെസ്സന്ത്യജിക്കിൽ സന്ദേഹമില്ലാമഹാത്യാഗവാനായീടുവാൻ * മേ

ദിനീപതിയതുകേട്ടൻചോദ്യംചെയ്താ നേതിനാൽകളേബരംക്ഷാ
മിക്കപ്പെട്ടീടുന്ന * ഏതൊന്നുജന്മകർമ്മങ്ങൾക്കെഴുംവിത്താകുന്നിതേ
തിനെത്യജിച്ചീടിൽത്യക്തമാമഖിലവും * കനിവോടതുംകഥിക്കേ
ണമെന്നതുകേട്ട മനുജേശ്വരനോടപിനെയുംകൻചൊന്നാൻ *
ഭ്രമീന്ദ്രസർവ്വഗതാകാരമായിഹജീവ നാമാദിനാമകമായ്ഭ്രാന്തമാകി
യചിത്തം * ചിന്തിക്കിൽജഡമല്ലാജഡമല്ലാത്തതുമല്ലനാമില്ലസ
ർവ്വമായതായീടുന്നിതു * ചിത്തമാകുന്നുജഗജ്ജാലമെന്നറിഞ്ഞാലും
ചിത്തംതാൻബന്ധമൊന്നുചൊല്ലപ്പെട്ടീടുന്നിതു * ചിത്തത്തെപ്പരി
ത്യജിച്ചീടുന്നതായീടുകിൽ സിദ്ധിക്കുംസർവ്വത്യാഗമില്ലസംശയമേതും *
ചിത്തമാകുന്നുജന്മങ്ങൾക്കുമക്കർമ്മങ്ങൾക്കും വിത്തായിട്ടുള്ളതെന്നു
വിദ്വാന്മാർചൊല്ലീടുന്നു * നിസ്സലബുദ്ധേവൃക്ഷംകാറിനംചെന്നാ
ലോലെ ചിത്തത്താൽകളേബരംചലിക്കപ്പെട്ടുന്നിതു ചിത്തസ
ന്ത്യാഗംതന്നെസർവ്വസന്ത്യാഗമെന്നു സത്തുക്കളായുള്ളവരൊക്കെയുംക
രുതുന്നു * ചിത്തത്തെത്യജിച്ചീടിലില്ലതെയാകുംദ്വൈതമിത്തിരി
വാദമില്ലൈകവല്യമായീടുമാ * പരമംശാന്തമപ്രമേയമവ്യയമനാമയം
ധരണീപതേ!നന്നായ്നിരൂപിച്ചീടുന്നിതേകം * പരമാനന്ദംസർവ്വസന്ത്യാ
ഗംപരംഭയങ്കരമായുള്ളദുഃഖമാകുന്നമറ്റൊക്കെയും * സതപരംസ
ർവ്വത്യാഗംചെയ്തിട്ടശാന്തനായി സപ്രസ്ഥനായ്നിയതസമനായ്ദംസെയ
മനായി * ബ്രഹ്മസപ്തരൂപനായിവാണാമുമെന്നതുകേട്ടമഹീശ്വ
രൻപോലിച്ചീടിനാനിപ്രകാരം * ചിത്തത്തിൻസപ്തരൂപത്തെച്ചൊ
ല്ലേണമാദ്യംപിന്നെ ചിത്തത്തെത്യജിക്കേണ്ടുമതുമിനെയാണെന്നു
തും * വദതാംവരകനിഞ്ഞരുളിച്ചെയ്യേണമെന്നതുകേട്ടവീന്ദ്ര
നോടരചെയ്തിതുകൻ * പൃഥ്വീപാലകമൈയലേ ! വാസനത
ന്നെയാണു ചിത്തത്തിൻസപ്തരൂപമെന്നുംതാരിൽധരിച്ചാലും * വി
ദ്വാന്മാർവാസനതൻപര്യായമായീടുന്ന ചിത്തശബ്ദമെന്നേവംചൊ
ല്ലീടുന്നിതുധീമൻ! * സാരസേക്ഷണ ! സർവ്വാനർത്ഥസപ്തരൂപമാംസം
സാരത്തിൻനിദാനമഹങ്കാരോദയംതാൻ * ചിത്തമായീടുന്നാ
തവൃക്ഷമുണ്ടായീടുവാൻ വിത്തായീടുന്നിതെന്നഹങ്കാരിൽധരിച്ചാ
ലും * ഉന്നാമതുൽഭ്രമായീടുമീയഹങ്കാരം തന്നിൽനിന്നുണ്ടായ്തന്നു
തായീടുംമങ്കുരംതാൻ * അഹങ്കാരമില്ലാതെതുംനിശ്ചയസപ്തരൂപവുമാ
കുന്നിതനുവേരൂപമാണതുരാജൻ * ബുദ്ധിയെന്നിപ്രകാരമതിനെ
ച്ചൊല്ലീടുന്നു ബുദ്ധിമാനായവോൻനന്നായിധരിച്ചാലും ബുദ്ധിയെ
ന്നദ്ധ്യാനമാകുമിമ്മട്ടയുടെ സങ്കല്പരൂപിണിയാംസ്ഥൂലതയ്ക്കായീടു
ന്നു * ചിത്തംമനസ്സുചേതസ്സെന്നുള്ളനാമങ്ങളെന്നാംതരിലോത്ത
രകാരംകപൃഥ്വീന്ദ്രശിഖാമണേ! * ഇങ്ങിനെയുള്ളചിത്തമാകുന്ന
ദുർവൃക്ഷത്തിൽ തിങ്ങീടുംകുമാദികളാകുന്നകൊമ്പുകളെ * അഴ
കോടടിക്കടിച്ഛേദിച്ചുകൊണ്ടുവാൻ മുഴുവൻമൂലത്തോടുംനശിപ്പിക്ക
കവേണം * ഉത്തമമാകുംത്യാഗമായതുതന്നെയെന്നു വിദ്വാന്മാരാ

യുള്ളവരൊക്കെയുംചൊല്ലീടുന്നു * വിവിധംഫലംഫലിച്ചീടുംവാസന
കളാം വിവിധങ്ങളായുള്ളകൊമ്പുകളിലവും * അന്തമില്ലനല്ലോ
രാത്മാനന്ദാനന്തരാ ലന്തരഭേവിതമായീടുകിൽമുറ്റുഞ്ഞീടും *
മെയ്നനിശ്ചയമായ് ശാന്തവാദവിചാരണമായ് മാനസത്തിങ്കലൊട്ട
മാശയില്ലാത്തവനായ് * നിത്യംസംപ്രാപ്തകാരിയായീടുംപുമാൻമഹി
ന്ന ചിത്തശാഖനായ് ഭവിച്ചീടുമെന്നതുനൂനം * കൊമ്പുകൾമുറിക്ക
ന്നതുപ്രധാനമാണെന്നാകിൽ ക്കാമ്പിലോത്താലുംമുഖ്യംമൂലച്ഛേദനമ
ല്ലോ * ഈവകയാലാശ്രുചിത്തവൃക്ഷത്തിൻമൂലച്ഛേദമാകുന്നഭവാൻ
ചെയ്തീടേണ്ടതുമഹാമതേ ! * നന്നായിച്ചിത്തവൃക്ഷമൂലത്തെദൃഢിപ്പി
ക്കിൽ സന്ദേഹമില്ലസംവിച്ചീടുമഖിലതാ * മേദിനീപതിയതു
കേട്ടുചോദിച്ചാൻചിത്ത പാദപത്തിന്റെബീജമാമഹംഭാവത്തി
നെ * നന്നായിട്ടദൃഢിപ്പിച്ചീടുന്നതിന്നെന്താകുന്ന വഹ്നിയെന്നതുകേ
ട്ടപിനെയുംകുംഭനോടുചൊന്നാൻ * ഞാനായിട്ടുള്ളതാരെന്നുള്ളാത്മ
വിചാരമി മ്മാനസദുർവൃക്ഷത്തിൻബീജത്തെദൃഢിപ്പിപ്പാൻ * പാ
വകനായീടുന്നിതെന്നുചൊന്നതുകേട്ടു ദ്രുഢൻകുംഭനോടുചൊല്ലിനാ
നിപ്രകാരം * നന്നായിട്ടാലോചിച്ചുനോക്കിനേൻസംബുദ്ധ്യാഞാൻ
സന്ദേഹമില്ലാമുനേ! ജഡമെന്നാകുമൂലം * ലോകംഞാനല്ലരക്തംമാം
സമിത്യാദിചോന്ന താകുമിശ്ശരീരവുംഞാനായീടുകയില്ല*ഞാനായീടുക
യില്ലകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളൊന്നും ജ്ഞാനേന്ദ്രിയങ്ങളുമായീടുന്നതുംഞാനല്ല
ഹോ!*മനസ്സുംഞാനായീടാമതിയുംഞാനായ്വരാനിനച്ചാലഹങ്കാരമെ
ന്നതുംഞാനല്ലല്ലോ * സംജ്ഞംകർണ്ണമായീടുന്നപോൽചിദാത്മാവു
നിർണ്ണയംഭവാനായുംഞാനായുംവിളങ്ങുന്ന * മോദിച്ചുനൃപവരന്റെ
വാക്യമീവണ്ണംകേട്ട ചോദിച്ചുകുംഭൻജഡമാകയാലിവയൊന്നും *
ദ്രുമീന്ദ്ര ! ഭവാനല്ലെന്നായീടിൽപിന്നെമഹാ ധീമാനായീടുംഭവാനാ
രായിഭൂവിക്കുന്ന * ഞായത്തതിരിച്ചോതുകെന്നതുകേട്ടപൃഥ്വീ നാ
യകൻശിഖിപോലെജനീവണ്ണംചൊല്ലീടിനാൻ * നിർമ്മിച്ചുസമസ്തവും
സംരക്ഷിച്ചൊടുക്കുന്ന നിർമ്മലമായശ്രുചിന്മാത്രസച്ചിദംശാൻ *
മാനസവൃക്ഷത്തിന്നുയാതൊന്നാകുന്നബീജം നൂനമായഹംഭാവാത്മ
കമായീടുംമലം * ഇങ്ങിനെയുള്ളോരെന്നെറഹത്തികൾമഹാമുനേ !
തിങ്ങീടുന്നിതുമന്ത്രകാരണംക്രൂടാതെതാൻ * പിന്നെയുംപിന്നെ
യുംഞാനതിനെത്യജിക്കിലു മെന്നേവന്നതുപാരംബാധിച്ചുകൊണ്ടീടു
ന്നു * അതിനെത്യജിക്കുവാൻഞാൻശക്തനാകുന്നതി ല്ലതിനാൽ
സന്തപ്തനായീടുന്നേനതിമാത്രം * എന്നതുകേട്ടകുംഭൻചൊല്ലിനാൻ
കാരണത്തിൽ നിന്നല്ലാതുണ്ടായ്തീരുകാര്യമെന്നാകയാലേ * പാരിച്ചു
ള്ളഹംഭാവമാകിയകാര്യത്തിന്റെ കാരണമെന്തെന്നുള്ളതന്വേഷി
ച്ചിപ്പോൾതന്നെ * മതിമാനാകുംഭവാനതുചെയ്തീടേണമെന്നതുകേ
ട്ടവനീന്ദ്രൻപിന്നെയുംചൊല്ലീടിനാൻ* അഹങ്കാരത്തിനുള്ളകാരണം
വേദനമെന്നഹമോർക്കുന്നനായതെങ്ങിനെനീങ്ങീടുന്ന * ചൈതന്യ

ത്തിന്റെചേത്യന്നുഖതപംഹരുയി ട്ടാതങ്കംനൽകുമേകമി
ങ്ങുണ്ടാകന്നു * ചേത്യമില്ലാതെയായിത്തീന്നതെവ്വണ്ണമെന്നതൽ
നീങ്ങുന്നതിന്നായ് സഭയെചൊല്ലേണമേ * ചൊല്ലിനാൻകുംഭൻതദാ
കാരണജ്ഞനാംഭഗവാൻ ചൊല്ലേണംവേനേത്തിന്നുള്ളതുകാരണ
വും * കാരണാകാരണങ്ങൾക്കിയലുംക്രമത്തെഞാൻ പാരാതെപി
ന്നെച്ചൊല്ലിത്തന്നീടാംമഹീപതേ! * ബ്രഹ്മതിയുംകേട്ടചൊല്ലിനാൻ
ശരീരാദി ക്രമയായ്മനോമിത്ഥംഭ്രത്തസ്സുണയായ * വസ്സുസത്ത
കൊണ്ടുണ്ടാകന്നവേനമായ തേത്തീടിൽകാറുകൊണ്ടുകമ്പമെന്ന
തുപോലേ * ചിത്തബീജവുംതൽകാരണമാംവേദവും സതുരംയാ
തൊന്നിനാമില്ലാതെയായീടുന്നു * ഞാനിഹവസ്സുസത്തെക്കുഴമേ
ത്ഥ്യാതപത്തെ ജ്ഞാനപാഗിചൊറുപ്രാപിച്ചീടുന്നതില്ലാ* ചൊ
ല്ലിനാനപ്പോൾകുംഭൻദേഹാദിവസ്തുസത്ത യുള്ളതാണെങ്കിൽതവ
വേദനംഭവിക്കുന്നു* ബോധിക്കുന്നാധോ!ദേഹസത്താലിയ്ല്ലയ്യനാൽ
വേദനംതവനിരാലംബനമായീടുന്നു * മേദിനീപതിയുകേട്ടുചോദി
ച്ചുഹസ്സു പാദാദിയുക്തക്രിയാഫലസംയുതംമനോ! * സന്തതമന്ത്രയ
മാനമിക്കുളേബഹം ചിന്തിക്കിലില്ലാതെങ്ങിനെയുരചെയ്യും * പി
ന്നെയുകുംഭൻചൊന്നാനേതൊരുകാര്യത്തിനു മന്നവ!കാരണമില്ലാ
തെകണ്ടിരിക്കുന്നു * അക്കാര്യമില്ലെന്നുള്ളതുക്രമംബുദ്ധിച്ചാലും
നീക്കമില്ലല്ലവസ്സുംവിത്തിവിഭ്രമേതൻ * ഇല്ലെന്നുബോധിക്കേണം
ഭ്രാന്തികല്പിതംസർവ്വം കില്പിലിങ്ങുകാരണമാകുന്നിതേയുവസു * ഉരം
പ്പൂവിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുകവസു, ഈ സർപ്പമെന്നതുപോലെമിത്ഥ്യ
യായീടുന്നിതു * എന്നതുകേട്ടുഭ്രഹ്മൻചൊല്ലിനാനാദ്യനായി ട്ടുന്നാം
രുപിതാമഹൻലോകത്തെസൃഷ്ടിച്ചിതു * ഞങ്കയാലിതിനുള്ളകാര
ണംപിതാമഹാനാകുന്നിതെന്നചൊല്ലിക്കൂടയോ?മഹാമുനേ! * എ
ന്നതുകേട്ടകുംഭൻചൊല്ലിനാൻസർഗ്ഗാദിയിൽ മന്നവ!കേവലമായ്ശാ
ന്തമായീടുന്നോരു * ബ്രഹ്മമൊന്നല്ലാതെകണ്ടില്ലേതാമതൊന്നും ബ്ര
ഹ്മമായതുകൊണ്ടുകാരണമാകയില്ലാ * എന്നതുകേട്ടുഭ്രഹ്മൻചോദി
ച്ചീടിനാൻബ്രഹ്മാവിന്നില്ലോ!പരമാംബ്രഹ്മംകാരണമല്ലേ? * കാര
ണംബ്രഹ്മാവിനില്ലെന്നുള്ളവിശ്വാസമുൾത്താരിലുള്ളിലെന്നതുകേട്ട
ടൻകുംഭൻചൊന്നാൻ* ആദ്യമവ്യയംശാന്തമക്ഷരമദ്വിതീയമാദ്യന്ത
ഹീനംശിവമനന്തമവിജ്ഞേയം * അച്യുതമപ്രതർക്യമുപലംഭനേമജ
മച്ഛംനിശ്ചലംപരമവ്യക്തംവിളങ്ങുന്നു * ഓർത്തീടിലെപ്രകാരമാക്ക
ഞ്ഞെന്തൊന്നുകൊണ്ടു കർത്തൃത്വംവിക്കുന്നുലോകകർത്തൃത്വമെന്നുള്ളതും *
യാതൊന്നുംകൃതമായിട്ടില്ലസംശയമില്ലാ മേദിനീപതേ!ജഗത്തില്ലാ
ത്തതായീടുന്നു * പിന്നാതുകല്പിതനാംബ്രഹ്മാവുചിത്തുതന്നെ പിന്നാ
തുജനിതമാംസർഗ്ഗവുംപിന്നാകുന്നു * കണ്ടീടുന്നതുധർമ്മംശാശ്വതംശാ
ന്തംശിവം തണ്ടില്ലുപക്ഷംകർത്താവല്ലഞാൻതോക്കുവല്ലാ * ഇത്തരമു

നെ *

ള്ളനല്ലനിശ്ചയംസ്ഥിരീകരിച്ച ഹസ്തിലുള്ള ജ്ഞാനത്തെക്ഷീണിപ്പി
ക്കേണംഭവാൻ * തജ്ജന്മാരിപ്രകാരംശിഥിലീഭൂതമായ ള്ള ജ്ഞാ
നംനഷ്ടമെന്നുചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * വഴിച്ചുകർമ്മനാശംക്രടാതെ
കണ്ടുപൂർവ്വ സംസ്ഥാനവിചൃുതിതാനടിച്ചീടുകയില്ലാ * മാനവേശ്വ
രകേരംക്രമജ്ഞാനംക്രമമായി ത്താനവാസംപ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിതെ
ന്നാകിൽസ്വയം * മുന്നമുള്ളോരുജഗന്നിശ്ചയംഭൂരെനീങ്ങി നന്നായി
ബ്ബുവിച്ചീടുംപ്രശമംനിസ്സംശയം * ആയതുകൊണ്ടുദേവദേവനായ്
ചിദാത്മക നായീടുംപരമാത്മാവാത്മാവുതന്നിൽസ്വയം * തന്നുടെ
സങ്കല്പത്താൽപ്രപഞ്ചസ്വരൂപമായ് മന്നവ!സ്മരിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നി
തിപ്രകാരം * പരമാത്മാവുതന്നിൽപരമാത്മാവുതന്നെ പറയപ്പെ
ട്ടീടുന്നപത്മജനെന്നിവണ്ണം * ആകയാൽദേവദേവൻതൻശാന്തസ്വ
രൂപംതാനാകുന്നസമസ്തവുമെന്നുള്ളിൽധരിച്ചാലും * ഇത്തരംകംമൻ
തന്നാലുരുമായതുകേട്ട ബുദ്ധിമാനായീടുമപൃഥ്വീന്ദ്രൻചൊല്ലീടി
നാൻ * അദ്യജ്ഞാൻപ്രബുദ്ധനായീടിനേൻജഗത്തില്ലാ കത്താവില്ലാ
യ്മുലം,ജഗത്തില്ലായ്മയാലേ * ഇല്ലിഹപദാർത്ഥക്കെന്നേവംഭവാൻ
ചൊന്ന തെല്ലാമേയുക്തിയുക്തമാകുന്നുകില്ലില്ലേയും * ചിന്മാത്രരൂപ
നായജ്ഞാൻതന്നെയാകുന്നസ ർവ്വാത്മാവായ്സ്മരിച്ചുകൊള്ളുന്നതെ
ന്നറിയുന്നേൻ * നിർമ്മലനായീടുന്നശിവനായീടുന്നജ്ഞാൻ നിർമ്മായ
മെന്നുള്ളതുന്നജ്ഞാൻനമസ്കരിക്കുന്നേൻ * ചിന്തിയ്യിൽപദാർത്ഥാനു
സന്ധാനംനിമിത്തമായ് ഹന്ത!തോന്നുന്നിതേവമില്ലാത്തതായലോ
കം * ആകയാലിനിപ്പദാർത്ഥാനുസന്ധാനംവെടിഞ്ഞാകാശമെന്ന
പേരെപ്പൂണ്ടമാസ്ഥാനീടുന്നേൻ * കാലദേശാദിയായസംവിത്തുപേ
ക്ഷ്യമായ മീലോകവസ്തുക്കളെസംബന്ധിച്ചുമായ * സംവിത്തെറിയ
കാലംകൊണ്ടുനിവൃത്തയായി തവ്യയംശാന്തംബ്രഹ്മംകേവലമവസ്ഥി
തം * ബോധിക്കരുതുമിനന്നായിക്കുമെൻതന്നാൽ ബോധിതനാ
യിട്ടേവമവബോധവാനായി * വല്ലാതെയുള്ള മോഹംകൈവെടിഞ്ഞ
തിമാത്രം ചൊല്ലുന്നുശിഖിധ്വജൻശോഭിച്ചുകൊണ്ടിടിനാൻ * കൃ
ത്രിമംവെടിഞ്ഞുള്ള കുമെൻറെവാക്കാൽക്ഷണം പൃഥ്വീന്ദ്രൻപരിണ
തനായാൽസ്വപദത്തിങ്കൽ * അടങ്ങീമനസ്സേറെമടഞ്ഞുകണ്ണുരണ്ടു
മടൽകല്പിച്ചപോലെനിശ്ചലമായിത്തീന്നു * പിന്നെമുഹൂർത്തമാത്രം
കൊണ്ടവൻപ്രബുദ്ധനായ് തീന്നുലോചനംതുറന്നീടിനാനതുനേരം *
കുംഭിനീപതിതന്നുനാമശ്ശിഖിധ്വജനോട് കുശധ്വജിനിയായചൂഡാല
ചോദിച്ചിതു * മൂഢവാസ്തുതയായിശുദ്ധമായ് നിർമ്മലമായ് സതതംസ
മാധിരൂക്കുകളാമവക്കെല്ലാം * നല്ലവിശ്രാന്തിസ്ഥാനമാകുമിപ്പത്തിങ്ക
ലല്ലയോരാജൻ!സുഖംവിശ്രമിച്ചിതോഭവാൻ * അന്തഃപ്രബുദ്ധ
നായിത്തീന്നിതാമഹാമതേ! ഭ്രാന്തിയൊക്കയുംഭവാൻമൂലമേവെടി
ഞ്ഞിതോ? * ജ്ഞേയമായതുപരിജ്ഞാനമായിതോ? ദൃഷ്ടമായിതോ?
ദൃഷ്ടവ്യമായുള്ള തുമുണ്ടാംബുധേ! * മന്നവൻചൊന്നാൻതദാഭഗവൻ!

വോനെന്നെ നന്നായിട്ടനുഗ്രഹിച്ചീടുകനിമിത്തമായ് * മഹതപംക്രട്ടുമെശപ്പുള്ളുൾത്രഷിതമാ യുഹത്തായ് സപ്തഋിനാംമേലെയാം പദംകണ്ടേൻ * ലോകത്തിൽജ്ഞാതജ്ഞേയന്മാരായിമഹാത്മാക്കളാകിയസത്തുക്കളോടുള്ളുരുചേച്ചയോത്താൽ * നിണ്ണയംതാനപൂരെവ്വുകാമതസപ്രരൂപമാകുന്നിതായതുസാരമായീടുഫലമേകും * എന്നുമേലഭിക്കാത്തതാകിയമഹാമുത്തിനുകൈവന്നുവേത്സംഗമംകൊണ്ടഹോ!മേ * അന്തമറാത്തപദംനിമ്മലമുതമി തെന്തൊരുബന്ധമുമുന്നമേലഭിക്കായ്കയാൻ * ഇത്തരംശിഖിധ്വജൻതന്നുടെവാക്യംകേട്ടു മുത്താൻകംനേവമുത്തരംചൊല്ലീടിനാൻ * ചേതസ്സുപശമത്തെപ്രാപിച്ചുഭോഗങ്ങളിലേതുമാഗ്രഹംക്രടാതിന്ദ്രിയസമുദായം * നന്നായടങ്ങിട്ടുള്ളജ്ഞാനംനീങ്ങീടുന്നോരം മന്നവ!വിമലമാംദേശികൻതന്റെവാക്യം * ഹൃത്താരിൽപ്രകാശിക്കുംകസുംച്ചോറിൻതുമ്മി ശുദ്ധമായുള്ളവെള്ളവസ്ത്രത്തിലെന്നപോലേ * മലങ്ങൾദേഹത്തിൽനിന്നൊഴിയുംപാകംവന്നഫലങ്ങൾമഹിതഹത്തികൽനിന്നെന്നപോലേ * ചിതപവുമേകതപവുമായീടുംദൃഷ്ടികളെ ചിത്തമെന്നരയുന്നിതായതാണജ്ഞാനവും * ജ്ഞാനമീദൃഷ്ടികർക്കുചേന്നീടുംവയംതന്നെ തുനമായതുതന്നെയാകുന്നുപരാഗതി * പൃഥചീന്ദ്ര!പ്രബുദ്ധനായ്മുകുനാസ്സുന്നുഭഗവാൻ ചിത്തത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചുസദോ!മഹോദയനായ് * മുനിയായെയുനിയായികർമ്മഷവിഹീനനായനിശംസ്ഥിതിചെയ്യുകൊള്ളുകസപ്രരൂപത്തിൽ * മാനവേശ്വരൻതദാചോദിച്ചാൻമഹാനുകം ജ്ഞാനിക്കുചിത്തമില്ലെന്നല്ലയോചൊല്ലീടുന്നു * മഹതപംക്രട്ടുംജീവന്മുകുന്മാരെപ്രകാരം വിഹരിച്ചീടുന്നിതെന്നരുളിച്ചെയ്യുണമേ * എന്നതുകേട്ടകംൻചൊല്ലിനാൻജന്മങ്ങളെ പിന്നെയുംപിന്നെയുമുണ്ടാകുന്നവാസനയെ * ചിത്തമെന്നിപ്രകാരംവിദ്വാന്മാർചൊല്ലീടുന്നതതജ്ഞനായുള്ളവനായതുണ്ടാകയില്ലാ * ഏതുവാസനകൊണ്ടുതജ്ഞന്മാർകർമ്മങ്ങളിൽ മേദിനീപതേ!സദാവിഹരിച്ചീടുന്നിതു * ആയതുസതപമെന്നുപറയപ്പെട്ടീടുന്നു മായമല്ലതുപുനർജ്ജന്മത്തെയുണ്ടാക്കീടാ * ചിത്തമെന്നോതീടുന്നുമൂഢമാംചിത്തത്തിനെ സതപമെന്നമൂഢമാംചിത്തത്തെചൊല്ലീടുന്നു * ചിത്തസ്ഥന്മാരാണുപ്രബുദ്ധന്മാരെല്ലാവരുംസതപസ്ഥന്മാരാകുന്നുതതപജ്ഞാനികളെല്ലാംയാതൊന്നാണോക്കിൽസപ്തമോക്ഷാദിഫലപ്രദബോധിക്കുകയതിനെത്തീരുസ്സന്ത്യജിച്ചുടൻ * സമമായ്സപയംജ്യോതിസ്സാകുന്നുയാതൊന്നതാൻ സുമതേ!തപസപ്രരൂപംനിണ്ണയമതുതന്നെ * ധരണീപതേ!പരമാത്മാവുതന്നെസപീകരിക്കാതിരുന്നീടുകചിത്തമാഖ്യവ്യക്തമാതനും * ആയതുടെചിത്തമൊട്ടുംചലിച്ചീടാത്തതായിത്തീരുന്നതായവൻറാഗംസാരമോടിപ്പോകും * ചിത്തത്തിനുണ്ടായീടുമിളക്കുന്നതുകൽനിന്നാനിയിലോകത്തിൽദുഃഖമുണ്ടായീടുന്നതെല്ലാം * തതപജ്ഞ!ചിത്തത്തിൻറാസ്വന്ദവുംസ്വന്ദവും സതപര

മേകതയെപ്രാപിപ്പിച്ചുഴകോടേ* നിത്യമായീടമൈക്യംപ്രാപിച്ചുയ
ഥാകാമം വത്തിക്കുകെന്നതുകേട്ടിത്ഥംചോദിച്ചുഭൂപൻ* സ്പന്ദവുമസ്പ
ന്ദവുമീരണ്ടുമൈക്യമാന്നീടുന്നതുചിന്തിച്ചീടിലെവ്വണ്ണമായീടുന്നു* സ
ന്ദേഹമെല്ലാംനീങ്ങീടുന്നതിന്നായതാശു ചൊന്നാലുമെന്നുകേട്ടപി
ന്നെയുംകൂപ്പിച്ചൊന്നാൻ * സാഗരംസമിലംതാനെന്നതുപോലെ
സർവ്വലോകവുംചിന്മാത്രമാകുന്നോരവസ്ഥതന്നെ * ബുദ്ധിവൃത്തികൾ
ചലിപ്പിക്കുന്നതായതിനെ ശ്രുതിമാംസമ്മിലത്തെവീചികളെന്നപോ
ലെ * ചിന്മാത്രംസത്യംബ്രഹ്മംനിർമ്മലമെന്നൊക്കെയും സന്തതിചൊ
ല്ലീടുന്നതേതിനെയായീടുന്നു * അതിനെത്തന്നെയാണുമൂഢന്മാരായ
ജനങ്ങൾ സതതംജഗത്തായിക്കണ്ടീടുന്നതുനൂനം * ചിൽസ്പന്ദമാത്രാ
ത്മകമാകുന്നുസത്തുമായതുപുറംപൂവിലോകുന്നനായ്നോക്കിയാൽനശി
ച്ചീടും*നന്നായിനോക്കീടായ്കിലായതുതഴച്ചീടും പന്നഗഭ്രമംരജ്ജു
ഖണ്ഡത്തിലെന്നപോലെ * ശാസ്ത്രംസൽസംഗംസന്തതാഭ്യാസമി
വകളാൽ പാർത്ഥിവേശ്വര!കാലംകൊണ്ടഥോ!ചേതസ്സുതാൻ* കള
ങ്കംകൈവെടിഞ്ഞുചന്ദ്രനെന്നതുപോലെവിളങ്ങീടുമ്പോൾമഹാത്മാ
ക്കൾക്കുമങ്ങലെന്യേ * കേവലമായിസച്ചിത്പ്രകാശമാംസൽബോധമാം
പൂവിങ്കലുദിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതാനേതന്നെ* എങ്ങിനെയാണുലോകമു
ണ്ടായീടുന്നതെന്നു മെങ്ങിനെയാണുനാശംപ്രാപിച്ചീടുന്നതെന്നും *
ചൊല്ലിനേൻപോനോടിതൊക്കെയുംനന്നായ്ധരിച്ചുള്ളത്തിൽവിചാ
രിച്ചുവാസ്തവമറിഞ്ഞുടൻ* ചൊല്ലുന്നുജീവന്മുക്തിപദത്തിൽസ്ഥിതി
ചെയ്തകൊള്ളുകസദാഭവാനിപ്പിക്കുന്നതുപോലേ * സതുരംദേവ
ലോകത്തെക്കുഞ്ഞാൻപോയീടുന്നേൻ സത്യലോകത്തിൽനിന്നനാദമു
നീശ്വരൻ* വന്നീടുംസുധർമ്മയുംസാന്ത്വതമവിടത്തിലെന്നെക്കണ്ടില്ല
യെങ്കിലേറെറവുംകോപിച്ചീടും * എപ്പോഴുംഭവ്യനായീടുന്നവൻതുരി
കുന്നാക്രൂരംപൂവിൽകോപമൊട്ടുമുണ്ടാകീടുന്നതല്ലോ* സങ്കല്പസഞ്ച
യത്തെസന്ത്യജിച്ചുകൊണ്ടു നിങ്കലാഗ്രഹംപെറെറന്നാകിലുംചേന്നീ
ടാതെ * ആനന്ദമാൻവാണുകൊള്ളുകസദാഭോ നൂനമില്ലാത്തതാ
യദ്ധന്യിയാംനിതുസാധോ! * ഇത്തരംപറഞ്ഞുടൻമറഞ്ഞീടിനാൻകം
ൻ പൃഥ്വിന്ദ്രനപ്പോളേറെറംവിസ്മയിച്ചുവമോത്താൻ* സുതരാംശ്രു
ത്യായയിശ്ലാന്തനായ്നിജയാമിപ്പദവീസുശീതളാചിയുഷോത്തകാ
രം * മാനസത്തിങ്കലിപ്പോഴംവളർത്തീടുന്നതായോ മാനന്ദത്തിന്നുപാ
ത്രമാലന്തമെന്നുള്ളതില്ലാ * ഇവ്വണ്ണംനിനച്ചുനിർവ്വാസനാശയനായി
ബ്ഭ്രുവൻനിരാശ്രയനായിനിസ്സങ്കല്പനായ്* മെനിയായല്ലിൽകൊ
ങ്കിവെച്ചുഋരുപംപോലെ ശ്രീനിധേ!രാമചന്ദ്രനിശ്ചലനായി
വാണാൻ* പൃഥ്വിചിന്താൻനിർവ്വികല്പമാകിയസമാധിയാൽ മിത്തിപോ
ലെയുംകാഷ്ഠപോലെയുമായിതീന്നു * അംഭോജക്ഷണയെന്നപൂ
ർവ്വചരിതത്തോവിനെ ക്കുംഭയേയത്തെപ്പുനരുജ്ജീവനാക്കിയശേഷം* മ
റഞ്ഞുമനോജ്ഞമാംതന്നുടെരൂപംപൂണ്ടു നിറഞ്ഞുമാമദത്തോടുംപ്രാ

പിച്ചുസപതനം * അഴകുള്ളതുപോലെത്തിങ്കൽപൊന്നിരുന്നവർ
മുഴുവൻനുചകായ്മനന്നായിനോക്കീടിനാർ * മുന്നവത്സരമേവംക
ഴിഞ്ഞതിനശേഷം മന്യുയാമവർപിന്നുമകാശമാർഗ്ഗത്തുടേ * ഭോ
ഗത്താൽകംനോയിബൃത്താവുവാണീടുന്ന താകിയകാന്താരത്തെപ്രാ
പിച്ചുപാർത്തീടിനാർ * തത്തൈവനിവ്കല്പമാകിയസമാധിയിൽ
പൃഥ്വീന്ദ്രൻമഹാശയൻവാണീടുന്നതുകണ്ടു * ഇപ്പരമ്പദത്തിൽ
നിന്നിപ്പൃഥ്വീപതീന്ദ്രനെ യിപ്പോൾഞാനണത്തുന്നതെന്നേവം
നിരൂപിച്ചു * കാട്ടാളസംഘംപോടിച്ചോടീട്ടുംവണ്ണംഭൂപ ശ്രേഷ്ഠ
ന്റെമുമ്പിൽനിന്നുചെയ്തിതുസിംഹനാദം * അത്യന്തംസിംഹനാദം
ചെയ്തിട്ടുംതിഖിലജനദ്രിയിൽകല്പപോലെക്കലുങ്ങാതിരിക്കയാൽ *
കലുക്കീപ്പിടിച്ചാശുതാഴത്തുതള്ളിയിട്ട ഫലിച്ചില്ലൊന്നുമപ്പോൾ
മൂഢാത്മയായാലോചിച്ചാൾ * നൃപതീശ്വരൻമഹാൻദേവനഹോ!
പാക്കിൽ സപ്രപഞ്ചത്തികൽനന്നായ്തിരുമിച്ചിതുനനം * ധരണീ
പതീശ്വരൻതന്നുടെശരീരത്തെ പരിശോധിച്ചീട്ടുനൻമരിച്ചിട്ടി
ല്ലെന്നാകിൽ * ദാമ്പത്യസിദ്ധികളുൻജീവിച്ചീടുന്നതുണ്ടു സാം
പ്രതമല്ലെങ്കിലിദ്ദാരുത്തെത്യജിച്ചുടൻ * ഒരുകാലത്തുമിനിജ്ജനി
ച്ചീടാത്തവണ്ണം പരമംപദംപ്രാപിച്ചീടുനോൻനിസ്സന്ദേഹം * ഇ
ത്ഥമാത്തുടൻസ്പർശംകൊണ്ടുമീക്ഷണംകൊണ്ടുംപൃഥ്വീന്ദ്രഗാത്രത്തിൽ
സത്വശേഷമുണ്ടെന്നറിഞ്ഞാർ * ഇത്രനായകനേവമരുൾചെയ്ത
തുകേട്ടു സരസീരുഹേക്ഷണൻശ്രീരാമൻമോദിച്ചിതു * പാരംപ്രശാ
ന്തചിത്തനായ്ദാശുലോഷ്ടാശ്മകാഞ്ചനനേരായിവാഴുംധ്യാനശാലിതൻ
സത്വശേഷം * അറിയപ്പെട്ടീടുന്നതെവ്വണ്ണമെന്നതുകേട്ടരുൾചെ
യ്തിതുപത്മജാത്മജൻമുനീശ്വരൻ * ഈനഘസമാധിസ്ഥാനായിട്ട
ന്നവൻതന്നെറയണവായുണ്ടീടുവാൻകഴിയാതുള്ളവുത്തിൽ * ബോ
ധകാരണംസത്വശേഷമുണ്ടെന്നുമുതു ബോധിക്കാംവിത്തിൽപൂവും
കായുമെന്നതുപോലെ * ചിത്തത്തിനുണ്ടായീടുമിളക്കംവെടിഞ്ഞു
ന ല്ലതിയെന്നതുപോലച്ചലിക്കാതിരിക്കുന്ന * മത്സ്യൻതൻസമ
സമാഭോഗമാംശരീരംസൽ ബുദ്ധേ!വാടുകയില്ലാതെളിയുന്നതമല്ലാ*
അസ്മിച്ചീട്ടുന്നതല്ലടിക്കുന്നതുമല്ലാ നിത്യവുംസമമായിട്ടായതുവർത്തി
ച്ചീടും * ചൊല്ലിനേൻപോദ്യത്തിനുള്ളുത്തരമഹമദ്യ കവ്യാണസി
ന്ധോ!രാമ!പ്രകൃതംകേട്ടുകൊൾക * പിന്നിടച്ചൂഡാലതാൻകാമ
വേഷത്തെപ്പൂണ്ടു തന്നുടെകളേബരമവിടെസ്സന്ത്യജിച്ചു * സത്വര
മാദ്യന്തങ്ങളില്ലാതെവിളങ്ങുന്ന ചിത്തത്വത്തികൽനന്നായ്സ്ഥിതി
യെപ്രാപിച്ചുഹോ * അക്ഷമാവലാരിതൻചിത്തത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചു
പക്ഷിണീതനിക്കുള്ള നീഡത്തെയെന്നപോലേ * സംപ്രാപിച്ചു
തുവിണ്ടും * തന്നുടെശരീരത്തെകാൺകെന്റെവേഷത്തോടുമെഴുനേ
റ്റനന്തരം * മങ്ങുമെന്നിയേതന്റെപീഠത്തിൽചെന്നിരുന്നു ഗീ
തായ്സമാഗാനംചെയ്യുവാൻതുടങ്ങിനാർ * ചാരുതരേന്നീട

ന്നട്ടംഗനിസ്വനത്തോട്ട നേരാമസ്സാമഗാനംകേട്ടിട്ടുഭൂപാലന്റെ *
സതാപ്തനോന്മുഖയായചേതനാവസന്തകാ മത്തുപത്മിനിപോലെ
വിടർന്നുദേഹത്തിങ്കൽ * ഉടിത്തോയേത്തിങ്കലംബുജമെന്നപോലെ
മേദിനീന്ദ്രന്റെനേത്രമന്നേരംവികസിച്ച * പാർത്ഥിവൻസ്വസ്ഥ
ചിത്തൻകുംനേക്കണ്ടനേരം 'പ്രാപ്തനായി' യുവീണ്ടുംമുനിനായക
നഹോ * മന്നിൽഞാനെന്നുധന്യൻതന്നെയാണെന്നരച്ച മന്നവൻ
കുന്നേടൻകസുമംനൽകീടിനാൻ * പിന്നെയുംവോനതുവന്നേവം
കാണ്മാൻതരം വന്നതോർത്തിനിക്കേറമാനന്ദംവളർന്ന * ഇക്കാ
ലത്തെന്നപ്രിയമോനാക്കീടുന്നതി ന്നാംക്കാമ്പിൽകൃപയോടുംപോ
ന്നതാണെന്നോക്കുന്നേൻ * ഉടൻചെയ്തികുറേനേരംവാനെഞാൻ
ധരണീപതേ! പിരിഞ്ഞെന്നങ്ങുപോയീടിനേൻ * അന്നതൊട്ടി
ന്നോളവുമങ്ങയിലായിരുന്നി തെന്നുടെചേതസ്സഹോചെന്നീലമറ്റ
ങ്ങുമേ * സന്തതംവോനൊന്നിച്ചിരിക്കുംപോലെയുള്ള സന്തോഷം
വരില്ലാമസഭർല്ലോകലീലകളിൽ * അങ്ങയെപ്പോലെയുള്ള ബന്ധു
വില്ലിനിക്കനൽ ചങ്ങാതിയാകുന്നതുനിർണ്ണയംവോൻതന്നെ * വി
ശ്വാസ്യനായുംമമനല്ലൊരുശിഷ്യനായും വിശ്വത്തിൽവോനെന്ന
പോലെയില്ലൊരുത്തരും * മന്നവനതുകേട്ടുചൊല്ലിനാനസംഗനാ
ണെന്നാലുംവോൻവാഞ്ഛിക്കുന്നമത്സമാഗമം * സദ്ഗൃഹമില്ലഞ്ച
കാലമായ്ഞാൻവളർത്ത പുണ്യവൃക്ഷങ്ങളിന്നനന്നായിഫലിച്ചിതു *
കണ്ണുമോട്ടംവോനുപദേശിച്ചതന്ന സാരമാംയോഗയുക്തികൊ
ണ്ടുഞാൻമഹാമുനേ! * നന്നായിവിശ്രമിച്ചേനിവണ്ണംപിശ്രമിപ്പാ
നെന്നുമേസഭർല്ലോകത്തിൽസാധിച്ചീടുകയില്ലാ * സപ്തപ്തയായ്
പ്രകാശിനിയാകുമിസ്മിതിയെഞാനുമാനസ ! ഭൂശമാശ്രയിച്ച
നാമതം * പാരിലുംസപ്തലോകത്തിങ്കലുംസാധോ!കൃപാ വാരി
ധേ!വിഹരിച്ചുകൊള്ളുന്നേൻയഥാകാമം * എന്നതുകേട്ടകംനേ
ചോദിച്ചുനേവംമഹാ നന്ദമാംതൽപദത്തിൽവിശ്രമിച്ചിതോ? ഭ
വാൻ * നേസോപരൂപമായിട്ടുള്ളോരിദുഃഖമെല്ലാം മേനീപതേ
പാരംപൊയ്പോകളഞ്ഞിതോ? * നന്നെന്നുമുമ്പിൽതോന്നുംസങ്കല്പങ്ങ
ളിൽചേന്ന് ടുന്നതാല്പുമെല്ലാംവേരോടെനശിച്ചിതോ? * കയ്യു
ണ്ടീടുകസന്ത്യജിക്കുകയെന്നീവക യൊക്കയുമകന്നഹോശാന്തമായ്
സമമായി * നേരിട്ടകാര്യങ്ങളിലുദ്വേഗമില്ലാത്തതായ് സാരജ്ഞ
മെയവേ!തവചേതസ്സുചൊല്ലിതോ? * ഇത്തരംചോദിച്ചോരുകുംഭ
നോടതിമാത്ര മുത്തമനായിട്ടുമപ്പൃഥ്വീന്ദ്രനിത്ഥംചൊന്നാൻ * ഗേ
വൻ!വേൽപ്രസാദത്തിനാലഹംദൃശ്യാ തിഗയായീടുന്നോരുഗതിയെ
ക്കണ്ടീടിനേൻ * സംപ്രാപിച്ചീടിനേൻഞാൻസംസാരസീമാന്ത
ത്തെ ലബ്ധവ്യമായിട്ടുനനിശ്ചയംലബ്ധമായി * ഇല്ലിനിക്കുപദേശിക്ക
ന്നതിന്നിനിയൊന്നും കില്ലില്ലെല്ലാറിലുംഞാൻസംതൃപ്തനായീടി
നേൻ * വിഗതജ്വരനായേൻസംസാരാടവിനീങ്ങി യകന്നുമോഹം

ഭയമെന്നിവയഖിലവും * മമതാപോശംസവ്വമകലെപ്പോയീശമ
സമമാമശനത്താൽഞാൻസവ്വസൌമ്യനായേൻ * നിമ്മലൻനി
ത്യോദിതനാകാശവിശദൻസ വ്വാത്മകൻമനേ!സവ്വഗതനായിട്ടന്ന
ഞാൻ * അജ്ഞാത്മവിപിത്രകളായീട്ടംകഥകളെ യിത്തരംപരസ്പ
രംചൊല്ലിക്കൊണ്ടനന്തരം * അനന്തരമാന്തകൊണ്ടുതപോധനന്മാ
രാമവർ കാനനത്തിലുംമേവുംസമ്പരിച്ചിതുരാമ * സ്നേഹമാരണ്ടുപേ
ക്കുംതുല്യമാകുന്നസമോ സാഹന്മാരവർതുല്യസതപ്രമോരായീട്ടന്ന * പി
തൃദേവോദികളെപ്പൂജിക്കുംഭജിച്ചീട്ട് മിത്രനെഗ്രഹിക്കേണമിതിനെ
ത്യജിക്കേണം' * ഇത്തരമുള്ള ചിന്തബാധിച്ചില്ലവരുടെ ചിത്തത്തെ
ക്കാരുമേതുശൈലത്തെയെന്നപോലെ * ചിലപ്പോൾപൊടിയണി
ഞ്ഞായവർനടന്നീടും ചിലപ്പോൾഭോഷത്തികൽനല്ലചന്ദനംപൂ
ശും * ചിലപ്പോൾസ്നേംവാരിത്തേച്ചീടുംശരീരത്തിൽ ജലജേക്ഷ
ണ!ചിലദിവസങ്ങളാലേവം * സതേപാദാതയായസമചിത്തത
കൊണ്ട പൃത്ഥവീന്ദ്രൻശോഭിച്ചിതുകംഭനെന്നതുപോലെ * ഭ്രമീന്ദ്ര
നണ്ടായ്നനല്ലൊരുശോഭകണ്ട ഭൂമിനീമണിയായചൂഡാലയാലോ
ചിച്ചാൾ * തന്നടെകാന്തനുദാരാശയനാധിയല്ല മെന്നാലുമില്ലാ
ത്തവൻനല്ലയെയവനകാലം * ചാരുതമേന്പുഷ്പവല്ലികൾഭവന
ങ്ങും പാരമീവകയെല്ലാമുള്ളാരുകാലത്തിങ്കൽ * ഭോഗേച്ഛകൂടാ
തെകണ്ടതൊന്നാരിയുണ്ടീ ലോകത്തിലോത്തുകണ്ടാമായവർഹാ
തയല്ലോ * അല്പമെന്നാലുംദോഷംചേന്നീടാത്തുയഥാ പ്രാപ്തവു
മാത്മീയവുമായുള്ള മഹത്സുഖം * തജ്ഞനായീട്ടന്നവൻസന്ത്യജിക്കു
ന്നതായാൽ തജ്ഞതകൊണ്ടുപിന്നെന്തുള്ള പ്രയോജനം * എ
ന്നതുകൊണ്ടുപൃത്ഥവീപാലകൻമമകാന്ത നെന്നിലനപഹാരമിച്ചീട്ട
വാൻതക്കവണ്ണം * പുത്രനായീടംപ്രപഞ്ചത്തെയൊന്നഴകോടമത്ര
ഞാൻസപ്രജയായ്നിമ്മിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * ഉർക്കായിലി
പ്രകാരംചിന്തിച്ചുകംഭവേഷം കയ്യേറ്റുകാനനത്തിൽവാഴമച്ചൂഡാ
ലതാൻ * ചൊൽക്കൊണ്ടീടുന്നപൃത്ഥവീപാലനെനോക്കിച്ചൊന്നാഥം
പുംസ്കോകിലത്തെനോക്കിപ്പെൺകയിലെന്നപോലെ * മൈ
ത്രമാസത്തിൽശുക്ലപക്ഷത്തിൽപ്രതിപദ മോത്തീടിലിന്നേദിനമേ
ത്രയവിശേഷംതാൻ * ഇന്നത്തെദിവസത്തിൽസപത്ലോകത്തി
ലേറാറം നന്നായിക്കഴിയുന്നതുണ്ടതമഹോത്സവം * ചെന്നഞാൻ
താതനോടുമൊന്നിച്ചിങ്ങിരിക്കേണ മെന്നമേനിയതിയെസ്സന്ത്യജി
ക്കുന്നതല്ലോ * ധ്യാനപുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടുപ്പോഴംക്രീഡിച്ചുതും
ഹാനിക്രടാതെകണ്ടുവാണുകാണ്മാലുംഭവാൻ * സന്ദേഹമില്ലിന്ന
ക്കനസ്മിക്കുകിലുടൻ മന്നവ!സപത്ത്തിൽനിന്നിങ്ങോട്ടവന്നീടാം
ഞാൻ * കളിയല്ലേതുംഭവത്സംഗതിലിനിക്കുള്ളിലുള്ളവായീടുംമോ
ദംസപത്ത്തിലുണ്ടായ്തുതാ * ഇത്തരംപറഞ്ഞുടൻനല്ലൊരുവൃക്ഷത്തിൻ
പൂ കൊണ്ടുഭൂപനുകംൻപ്രീതിക്കായ്ചൊന്നനൽകി * അന്നേരം

മഹീശ്വരൻതാമസിക്കാതെതന്നെ വന്നുചേരേണംഭവാനെന്നേവം
ചൊല്ലീടിനാൻ * ശരാടിയിൽധാരാധരമെന്നതുപോലെ അരു
ണാഗമനത്തിൽമൂഡാലപൊങ്ങീടിനാൻ പൃഥുപാലകൻപാ
ത്താൽകാണാത്തസ്ഥലത്തിങ്ക ലെത്തിയനേരംതന്റെകർമ്മവേഷ
ത്തെവിട്ട *ആവർത്തമങ്ങിടിലംസ്സെന്നതുപോലെ യാവരാനനത
ന്റെരൂപത്തെസ്സന്ത്യജിപിച്ചു * സത്വരമദൃശ്യയായ് പ്രാപിച്ചിത
ന്തപുരം മുഞ്ഞാന്തരാജകായ്യമൊക്കെയുംനടത്തിനാൻ * പിന്നെയും
കർമ്മവേഷംകെയ്ക്കൊണ്ടുശിഖിധ്വജ മന്നവൻതന്റെമന്നിൽചെന്നി
തുമൂഡാലതാൻ * ഖിന്നമാനസയല്ലെന്നാകിലുമപ്പോൾമുഞ്ഞു ന
ന്നായ്മുടിയചന്ദ്രബിംബംപോലെയുമഹോ * രാത്രിയിൽക്രമ്പീട്ടമ
ത്തംപോലെയുംകർമ്മ വക്രത്തിന്നൊരുശോഭയില്ലാതെകണ്ടായ്ക
ന്ന * അങ്ങിനെയുള്ളകർമ്മന്തന്നെക്കണ്ടയുനേരം മംഗലാശയനാ
യഭ്രവനെഴുന്നേറ്റു * ഖിന്നമാനസനായിബ്ബുവിച്ചുകർമ്മനോട്ട മ
ന്നവനിപ്രകാരംസാദരമുരചെയ്താൻ * അല്ലയോവൃന്ദാരകനന്ദന!ന
മസ്സാരം വല്ലാതെതവമുഖംവാടിക്കാണ്മിരിക്കുന്നു * അല്ലൽക്രടാ
തെകണ്ടിപീഠത്തിലിരുന്നാലും ചൊല്ലെഴുംജ്ഞാതജ്ഞേയനാരായണ
ഹാത്മാക്കൾ * ഹർഷവിഷാദജയാപജയസ്ഥിതിയെക്കെയ്ക്കൊണ്ടീടാ വർ
ഷാ! ജലാർദ്രതയെപത്മങ്ങളെന്നപോലെ * ഉത്തമനായീടുന്നപൃ
ഥുപ്രീന്ദ്രൻശിഖിധ്വജ നിത്തരംചൊന്നനേരംപീഠത്തിലിരുന്നുടൻ *
ദീനഭാവത്തെപൂണ്ടകർമ്മൻതൻശീർണ്ണവംശ സ്ഥാനസമാനമായവാ
ക്യമീവണ്ണംചൊന്നാൻ * നിർമ്മമയംനിർവികാരചിത്തതയോടുംസ
മാകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾതന്നാൽസുഖദുഃഖങ്ങൾതന്നിൽ * ഗാത്രമുള്ള
വരെസ്ഥിതിചെയ്തീടാത്തവൻ തത്ത്വവിത്തല്ലനുനംവൈകനായീ
ടുന്നു * തത്ത്വവിത്തല്ലായുള്ളമൂഢനെബ്ബാലതയാൽ പൃഥുപ്രീന്ദ്ര!
സ്വയംവന്നുചേർന്നീടുന്നവയായ * പരിച്ചീടുന്നസൈഖ്യംദുഃഖമെ
ന്നിവയഹോ പാരമാർത്ഥികാത്തെപ്രാപിച്ചീടുന്നിയു * എല്ലമിലൊ
ക്കയുമെണ്ണയുണ്ടാകമപ്രകാരം മുള്ളദേഹത്തിലെല്ലാമുണ്ടാകവസ്ഥ
യും * ഏവനാകുന്നുദേഹദർശനത്തെപ്രാപിക്കാത്തവനീയാകാശ
ത്തെഖഗംകൊണ്ടറിഞ്ഞീടും * ഉർവീന്ദ്രസമാധിയാൽചേതസ്സി
ന്നുണ്ടാകുന്ന നിർവികാരത്തതന്നെപാരമാത്മമായ * ചൊല്ലുന്നുദേ
ഹശോകദുഃഖസന്ത്യാഗമായ തല്ലാതെകർമ്മേന്ദ്രിയസ്ഥിതിതൻസാമ്യ
ത്തിങ്കൽ * എന്നാലുമേദേഹശോകദുഃഖസന്ത്യാഗംവിവേകിക്കുന്നതല്ലെന്നീ
വണ്ണംവിദ്വാന്മാർചൊല്ലീടുന്നു * അറിവുള്ളവനായപുരുഷൻദേഹ
മുള്ള വരെയുംദശകളിവ്യാപാരംചെടിയാതെ * വർത്തിച്ചീടുകവേ
ണംകർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളോടും ബുദ്ധീന്ദ്രിയങ്ങളോടുംവർത്തിച്ചീടുന്നതെ
ന്നും * ഉദിതാശയന്മാരാംവിദ്വാന്മാരെല്ലാം സ്ഥിതിചെയ്തീടു
ന്നിതുഹോവസ്ഥകൾതന്നിൽ * അച്ഛമാനസനായഭ്രാതാനിയ
തിതൻ നിശ്ചയമാണിതെന്നുചിത്തത്തിൽധരിച്ചാലും * തത്ത്വ

ജ്ഞനന്മതംപോരമജ്ഞന്മാരായുള്ളോരു മിട്ടശ്യജാതമായീടുന്നിതുസ
കലവും * ധാവനംചെയ്യകൊണ്ടീടുന്നിതുനിയതിയെത്രവരിസമു
ത്തെജലമെന്നതുപോലെ * തത്പജ്ഞന്മാരെല്ലാരുംബുദ്ധ്യാദിസാമ്യ
ത്തോടും ഹസ്തപാദാദികർക്കുട്ടമായിസത്തോടും * മന്നവികളേബ
രമുള്ളോരുകാലത്തോളം നന്നായിട്ടനുസരിച്ചീടുന്നിതുനിയതിയെ * സ
കലേന്ദ്രിയക്ഷോഭത്തോടുമജ്ഞാനികൾതാൻ സുഖദുഃഖങ്ങളാലെഹ
തന്മരായിട്ടഹോ * അന്നമില്ലാതശരീരങ്ങളെസചികരിച്ച സന്തത
മനുസരിച്ചീടുന്നിതുനിയതിയെ * ഇത്തരമെല്ലാംകുംഭോനന്നായ്കേട്ട
നേരം ബുദ്ധിമാൻശിഖിലോപജനീവണ്ണംചോദ്യംചെയ്യുൻ * ദേവനാ
യ്ജ്ഞാതജ്ഞനായീടുംഭവാനെന്നാ ലീവണ്ണമുദ്വേഗത്തെപ്രാപി
പ്പാനെന്തുബന്ധം * ചൊല്ലുകവേണംകനിഞ്ഞായതുമെന്നുകേട്ടു ചൊ
ല്ലുന്നുഭൂപനോടുചൊല്ലിനാൻകുംഭനേവം * കേട്ടാലുംസപ്തത്തിലി
ന്നുണ്ടായവത്തമാന മൊട്ടൊഴിയാതെഭവാനോടുഞാൻചൊല്ലീട
ന്നേൻ * ഇഷ്ടമുള്ളവരോടുചൊല്ലിയെന്നായീടുകിലൊട്ടേറെദുഃഖത്തി
ന്നുശാന്തിയുണ്ടാകുമല്ലോ * പുഷ്പഞ്ജരിയെഞാൻസത്ബുദ്ധിഭവ
തന്നിട്ടിപ്രദേശത്തിൽനിന്നുദേവലോകത്തുചെന്ന * ഇന്ദ്രൻതൻസ
ദസ്ഥാനത്തിങ്കലെൻതാതനോടുമെന്നിച്ചയഥാക്രമംമരുവീടുനശേ
ഷം * മാതൃഷ്വസൃഭഗിനീതൻമാക്കളെകണ്ടിങ്ങുപാർത്തലംനോ
ക്കിദ്രുതംപോന്നീടുംനേരത്തിങ്കൽ * വാരിപൂണ്ടുള്ളായമേഘങ്ങൾപോ
തൻറെമഹ്യേ നേരിട്ടുവാസസ്സാംമുനിയെക്കണ്ടീടിനേൻ * സത്വരം
നമസ്കാരംചെയ്യഞാൻമുനീന്ദ്രനോടരുൾത്തുന്നമോദത്തോടുമിത്തരമു
ചെയ്തേൻ * വാരിവസ്സുനായമഹാമുനേ! വോനമി സാരികയോടുയ
ൽനാകന്നുനിരൂപിച്ചാൽ * ഇത്തരമെൻറെവാക്യംകേട്ടിട്ടമുനിശ്രേ
ഷ്ഠനുംത്തടത്തിങ്കലേറെരംവർദ്ധിച്ചുകോപത്തോടും * ഇവ്വിധംദുർഭാഷ
ണംചെയ്കമൂലമായഭവവികാരിണിയായിനിമേൽനിശ്ചയംനീ
കൊങ്കയുംനല്ലകേശപാശവുംകലർന്നുള്ള മങ്കയായ്ഭവിക്കനീയെന്നെ
ന്നെഴുപിച്ചുടൻ * മറഞ്ഞാനയുമുടൻമുനിശ്രേഷ്ഠനുംനിങ്കലേറെരം നിറ
ഞ്ഞൊഴിഞ്ഞേടമിങ്ങോട്ടുപോന്നീടിനേൻ * മാനവേശ്വരഹന്തഞാ
നിനിനിശകളിൽ മാനിനിയായ്ഭവിച്ചീടുമെന്നറിഞ്ഞാലും * ഇയ
ദേവാദികർതൻമുമ്പാകെനിശാസ്ത്രീയാ യുരുവീടുന്നതോത്താലെങ്കി
നെയാകുന്നഞാൻ * ഉൾപ്പൂവിലേറെരംലജ്ജയുണ്ടിനിക്കെന്നതുകേ ട്ട
പ്പൃഥ്വീപതീശ്വരനീവണ്ണംചൊല്ലീടിനാൻ * യാതൊന്നുമില്ലകാര്യം
വ്യസനിച്ചിട്ടുനാം യാതൊന്നുവരുന്നിതിങ്ങായതുവന്നീടട്ടെ * സർ
വംശരീരത്തിന്നെന്നല്ലാതാത്മാവിനു നിർവ്വാമൊരിക്കലുംയാതൊ
ന്നുംവിചാരിച്ചീടാ * ഖേദാഷ്ഠനല്ലാവോൻവിഭാനെന്നിട്ടതു ഖേദി
ക്കിൽമറുമുമ്മേൽഗതിയെന്തായീടുന്നു * ഇങ്ങിനെയോരോന്നെല്ലാ
മന്യോന്യംചൊല്ലിക്കൊണ്ടു ചങ്ങാതിമാരായീടുമായവരങ്ങുവാണാർ
നവ്യ *

സ്ത്രീതപംകഠോനൽകാനുണെന്നതോന്നുവണ്ണം മാത്രണ്ഡൻറെ
ഞ്ഞിതുനിസ്സഹദീപംപോലെ* തപരിതംമൊന്നുസന്ധ്യാവന്ദനംചെ
യ്തുമാനാന്തരത്തിൽസ്ഥിതിചെയ്തജപിച്ചുണ്ടുപോരും * മന്ദമക്കുടൻ
പിനെസ്ത്രീരൂപംസ്വീകരിച്ചുമനുവനോടുപാരംവ്യസനത്തോടുംചൊ
ന്നാൻ * പാരിലെന്തുടെഹോംവീഴുംപോലെയുമിപ്പോരം നരിതൻ
രൂപംസ്മരിക്കുന്നപോലെയുമഹോ * ദ്രോഹിക്കുംപോലെയുംതോന്നുന്നു
ഞാൻനാരിയായി ബൂവിച്ചീടുന്നൻപാരംപൊരുകീടുന്നുണ്ടും *
കണ്ടാലുംമക്രൂരൽവർദ്ധിക്കുന്നതുരാജൻകണ്ടാലുംകൊങ്കുഭയംപൊ
ങ്ങിവന്നീടുന്നതും * നരനായകമെയലേനന്നായിട്ടുംബരങ്ങൾനരി
യാണികളോളംചേന്നിരിക്കുന്നവല്ലോ * വനിതനിതുംബവുംസന്ത്ര
തംജഘനവുമെന്നുള്ളതകക്കുന്നികൾഞാനറിയുന്നേൻ * എന്നെ
ല്ലാംചൊല്ലികുണ്ഡലിനനായെവീട്ടിനാൻ മന്നവനതുകണ്ടുഖിന്ന
ചിത്തനായ്ചൊന്നാൻ * മതിമൻ!ഭവാൻജ്ഞാതജ്ഞേയനാകുന്നു
ദൈവഗതിയെക്കുറിച്ചുള്ളറിവുണ്ടല്ലോപാരം * അല്ലെന്നാക്കു
വാൻസാധിക്കുമൊരിക്കായ്തുന്നിക്കുല്ലയോമാന്യതമാവേഖേദി
ച്ചീടരുതൊട്ടും * എന്നതുകേട്ടകുണ്ഡലിനാനപ്രകാരം തന്നെ
ഞാനനുസരിച്ചീടുന്നേൻസ്ത്രീതപംരാജൻ! * ഇല്ലിനിക്കിതുചിന്തി
ച്ചുംകരുന്നികൾഖേദം തെല്ലുമേനിയതിയേലംഭിപ്പതാരാകുന്നു *
എന്നേവംനിശ്ചയിച്ചുകുണ്ഡലിനോടുമഹീന്ദ്രനുമൊന്നിച്ചുകിടന്നന്നുരാത്രി
യെകഴിച്ചിതു * തരുണീരൂപംവിട്ടുപിറന്നാൾപുലർകാലെ സര
സംകുണ്ഡലനോടുബൂവിച്ചുമുഡാലതാൻ * ഇന്നുനംകുടേപത്തെപ്രാപി
ച്ചുരാത്രിതോറും ഞാൻകാശിനിയായിവാണിതുസുകൃതകം * ഇങ്ങി
നെചിലദിനംകഴിഞ്ഞോരനന്തര മംഗനാമണിയവൾതോവിനോട്
ചൊന്നാൾ * മാനവേശ്വര!മമവാക്കുഞ്ഞുകേട്ടീടുക ഞാനിഹരാത്രി
തോറുംനാരിയാകുന്നവല്ലോ * ഞാനൊരുപുരുഷനെറ പത്നിയായി
രിക്കുവാൻ മാനസത്തിങ്കലിച്ഛിച്ചീടുന്നേനിതുകാലം * ഇതിലോക
ത്തിൽഭവാനല്ലാതെപാർത്താലെന്നെറ ഭർത്താവായിരിക്കുവാനാരേയും
കണ്ടീലഞാൻ * പാർത്ഥിവേശ്വര!ഭവാൻകല്യാണംകഴിക്കുമാം രാത്രി
യിലെന്നുംതവപത്നിയായ്വർത്തിക്കുന്നേൻ * മനുജാധിപൻചൊന്നാ
നിങ്ങിനെചെയ്തിട്ടൊരുണ്ണവുംതോഷവുംഞാനേതുമേകാണുന്നീലാ *
അതുകയാൽഭവാനല്ലാതിച്ഛിക്കുന്നതുപോലെ യാകുമെന്നതുകേട്ട
ചൊല്ലിനാൻകുണ്ഡലൻവീണ്ടും * അങ്ങിനെയാണെന്നാകിലിന്നേറ്റം
ശുഭദിനം ചിങ്ങമാസത്തിൽപെരുണ്ണമാസിയാണറിഞ്ഞാലും * വേ
ളിക്കുവിശേഷമായീടുന്നചന്ദ്രോദയവേളയിലിന്നിതെല്ലാംഞാൻഗ
ണിച്ചുറിഞ്ഞിതു * കല്യാണത്തിനുവേണ്ടചന്ദനപുഷ്പാലികമെല്ലാം
ശേഖരിക്കുവാൻപോവുകനമുക്കിനി * എന്നരചെയ്യുകുണ്ഡലൻമേദിനീ
പതിയോടുമൊന്നിച്ചുചെന്നുവേണ്ടതൊക്കെയുംസമ്പാദിച്ചു * നല്ലൊ
രുകന്ദരത്തിൽസൂക്ഷിച്ചുവെച്ചുപിന്നെ മെല്ലവേമന്ദാകിനിതന്നിൽ

പോയ് സ്നാനംചെയ്തു * നന്നായിവൃന്ദാരകന്മാരെയുംതർപ്പിതരാക്കി വൃന്ദങ്ങളേയുംമുനിമാരെയുംപൂജിച്ചിതു * ഏറ്റവുണ്ണുംക്രിയാഫലത്തിങ്കലിച്ഛയില്ലാത്തവർക്കുണ്ണുംക്രിയാത്യാഗത്തിങ്കലുമിച്ഛയില്ലാ * കല്പകവൃക്ഷം കൊടുത്തിടിനവെള്ളമായ നല്ലട്ടരണ്ടുപേരുംഭംഗിയിൽധരിച്ചിതു * നല്ലോരുഫലങ്ങളെഭുക്ഷിച്ചുകഴിഞ്ഞുടൻ കല്യാണസ്ഥാനത്തിങ്കൽ ചെന്നുവാണിതുപിന്നെ * മാർത്താണ്ഡൻമറഞ്ഞപ്പോൾസന്ധ്യാവന്ദനംചെയ്തു സ്വീതപമാന്നിപ്പുകാരമുരചെയ്തിതുകാന്തൻ * തോഷിച്ചു നാഥമഹീനായകനിവോൻനല്ല ഭക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടുഭക്ഷിപ്പിച്ചീടുകെന്നെ * ലഗ്നംശോഭനമിപ്പോൾമൽപാണിഗ്രഹണമിങ്ങനിയെ ജ്വലിപ്പിച്ചുചെയ്താലുംവഴിപോലേ * സാനന്ദംമദനികയെന്നുള്ള നാമത്തോടും മാനവേശ്വരതവചനിയായ്ഭവിച്ചീടുന്നേൻഞാൻ * എന്നതുകേട്ടഭൂപാലേശ്വരൻശിഖിധ്വജൻ നന്നായിട്ടതുപോലെയൊക്കെയുംചെയ്തീടിനാൻ * ഇത്തരംസ്വയംതന്നകല്യാണംചെയ്തുഭോഗിച്ചാക്കന്മാരാമവരേറവുമിഷ്ടത്തോടും * പാരിച്ചുഫലങ്ങളുംപൂക്കളുംനിറഞ്ഞുള്ള പാതകാനനങ്ങളിൽസസുഖംവാണീടിനാർ * മന്മഥൻതാനുംചെന്നാൽകല്യയാംമൂഡാലതാനമ്മഹീശ്വരൻനന്നായുറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോഴം * നാട്ടിൽചെന്നാശ്വരാജകാര്യങ്ങളുംനോക്കിവീണ്ടുംകാട്ടിൽവന്നീടുമേവംകഴിഞ്ഞുചിലമാസം * തരുനാളുകഴിഞ്ഞാമ്പിൽകുംഭോപിണിയായിമരുവുംമൂഡാലതാനീവണ്ണംവിചാരിച്ചുഭം * ഈയലോകത്തിങ്കലുള്ളയാതൊരുഭോഗത്തിലും ഭൂലോകപാലകന്നുവാഞ്ഛയുണ്ടാകയില്ലാ * പൊൽക്കൊഞ്ചീടുന്നദേവലോകഭോഗങ്ങളെക്കൊണ്ടിക്കാലംപരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നുനിശ്ചയിച്ചു * വൃന്ദാരകൌഘത്തോടുംദേവേന്ദ്രൻവനത്തിന്നു വന്നീടുന്നതായ്നേരേകാണിച്ചുകൊടുത്തിതു * നേരിട്ടിന്ദ്രനെക്കണ്ടുനേരത്തുശിഖിധ്വജൻ പാരാതെപൂജചെയ്തുചോദിച്ചുനിപ്രകാരം * നിന്തിരുവടിയിങ്ങോട്ടെഴുനെള്ളുന്നതിന്നുബന്ധമെന്തിപ്പോളായതരുളിച്ചെയ്യേണമേ * എന്നതുകേട്ടപൊന്നാൻദേവേന്ദ്രൻമഹാമതേ! മന്നവ!തവസൽഗുണങ്ങളാൽഞങ്ങളെല്ലാം * ഹൃത്തിലേറവുംലഗ്നമായുള്ളസൂത്രത്തിനാൽ പത്നികളെന്നപോലെകാനനംപ്രാപിച്ചിതു * പോന്നാല്യംസചിവലോകത്തെക്കുനീധാതീചതേ! മാന്യനാംനിന്നെക്കാണ്മാനെല്ലാരുംകാതിക്കുന്നു * നിന്നുടെസൽഗുണങ്ങളോരോന്നുംശ്രവിച്ചിട്ടു വൃന്ദാരകാംഗനമാരാശ്വയുപ്പെട്ടീടുന്നു * കല്പാന്തകാലത്തോളംപലഭോഗങ്ങളേയും ചൊൽപൊങ്ങുംജീവനുകന്മക്കുളവാക്കിച്ചീടാം * എന്നതുകൊണ്ടുനിന്നെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുചെന്നീടുന്നതിന്നിവിടയുണ്ടാൻതന്നെവന്നീടിനേൻ * എന്നതുകേട്ടഭൂപൻചൊല്ലിനാൻസചിവത്തിങ്ക ലിന്നതാണുള്ളതെന്നുനന്നായ്ഞാനറിയുന്നേൻ * സർവ്വത്രദേവലോകംതന്നെയാണിനിക്കോക്കു സർവ്വത്രസന്തോഷിച്ചുകൊള്ളുന്നോനഹംസദാ * ഇല്ലിനിക്കതാരിലാഗ്രഹമൊന്നിലുമെല്ലാടിക്കിലുമാനന്ദിക്കുന്നോനഹംപ്രപ

ഭോ! * തിരശ്ശീലപോലെ തെളിച്ചെയ്യുംവണ്ണം തിരിവെത്തിങ്കലയ്യോ
ഞാനിപ്പോൾവരുന്നീലാ * ഉത്തമനായിട്ടുപൃത്ഥിവീന്ദ്രൻശിഖിധ്വ
ജനിത്തരംനിസ്സന്ദേഹംചൊന്നോരുനേരത്തിങ്കൽ * കല്യാണംകൊടി
തവസംവേക്കട്ടെയെന്നപൊല്ലിസ്സുതപാരംദേവസഭയംമറഞ്ഞിയ
മുത്താൻമൂഡാലയമ്മായയെസ്സന്തുജിച്ചി ട്ടുരംഭടത്തിങ്കൽ ചിന്തി
ച്ചീടിനാളിപ്രകാരം * ധരണീപാലകനുപാക്കിലിക്കാലത്തിങ്കൽ ക
രളിൽചെറുപോലുംഭോഗേച്ഛയില്ലതുനം * ശാന്തനായ്സമസമാ
ഭോഗനായിട്ടതന്നെ കാന്തനദ്ദേവേന്ദ്രനെക്കണ്ടോരുനേരത്തിങ്കൽ *
സംഭ്രമംപോലെയെന്നിതൊന്നുംകൂടാതെകണ്ടു സാംപ്രതംകൃതവാനാ
യ്വ്യാവഹാരികമഹോ * നന്നായിപ്പരീക്ഷിച്ചീടുന്നതുണ്ടിനിയുംഞാ
നെന്നോർത്തുരാത്രിയിങ്കൽമന്ത്രമസ്സിദ്ധിച്ചപ്പോൾ * ധരണീപതിശ്രേ
ഷ്ഠൻസസുഖംസന്ധ്യാജപപരനായ്നീതിരസംസ്ഥനായിരുതദാ *
മൂഡാലാ,മദനികയായുടൻനിരസ്രമായിട്ടുന്നുഭോഗിചെന്കംജത്തി
ന്നുള്ളിൽചെന്ന * ചാരുപുമെത്തയിന്മേൽമായയാൽനിർമ്മിച്ചോരു
ജാരനെപുണർന്നുകൊണ്ടങ്ങിനെശയിച്ചിതു * മന്നവൻപിന്നെവന്നു
നോക്കുമ്പോൾക്രീഡിയുമ ദ്വന്ദ്വത്തെക്കണ്ടുഭാവമേതുമേതോന്നിക്കാ
തെ * ചേതസ്സിലേറെപ്രീതിപൂണ്ടുടൻനിജാലംവിസ്മയം ചെയ്തീടാ
തിരിക്കേണംപോടിച്ചീടുകവേണ്ടാ * എന്നരച്ചുവിട്ടുപോയിതുമ
ഹീശ്വരൻ പിന്നെമുഹൂർത്തമാത്രകഴിഞ്ഞൊരനന്തരം * സുരതശ്രാ
ന്തയെന്നപോലെയസ്സുശ്രോണിതാൻ നരപാലകൻതന്നെറുമ്പുകൊ
ണ്ടുചെന്നീടിനാൾ * ഹാടകശിലാതലത്തിങ്കലുഴിഞ്ഞിട്ടുപാ നാടകെ
ന്നിയേതദാനിന്നുചെയ്തിരിക്കുന്നു * അല്പമായ്മുന്നിരിക്കുന്നിതുകണ്ണാ
ടിയും തൽപ്രദേശത്തുചെന്നുലഞ്ജിച്ചുചക്രതുംഗാത്തി * ഖിന്നയായ്നാ
ടിക്കൊണ്ടുമിണ്ടാതെനിന്നാളവൾ മന്നവനണഞ്ഞടൻപ്രീതനായ്
ചൊന്നാനേവം * എന്തെടോവരാനെന്നുവേഗത്തിൽവന്നതുനീ ഹ
ന്തഞാനന്തരായംവരുത്തിനിജാംശേഷമല്ലേ? * കാന്തനെസ്സന്തോഷിപ്പി
ച്ചീടുവാനിനിയുംനീ കാന്താരവിന്ദവക്ത്രേ! പോകുവാൻമടിക്കേണ്ടാ *
അന്യോന്യപ്രീതസ്നേഹമെന്നുള്ളതോർത്തുകണ്ടാൽ മുന്നുലോകത്തു
മേറെയുള്ളുമോയീടുന്നു * ക്ഷോഭംകൂടാതെകണ്ടനല്ലവാക്കിപ്രകാരം ഭൂ
പതിചൊന്നനേരംചൊല്ലിനാൾമദനികാ * അല്ലയോമഹാഭാഗ!കു
ല്യാണാചാരരാശേ! കില്ലില്ലിസ്ത്രീസ്വഭാവംചഞ്ചലമായീടുന്നു * എട്ടുമ
ടങ്ങുകാമമുണ്ടല്ലോവനിതമാ ക്കൊട്ടമേകോപമുള്ളിലുണ്ടാകാതിരി
ക്കേണം * ബാലാനാംഭവയാണെന്നുള്ളമൂഢാ,നാരീ ഭൂലോകേശ്വര!
കാരക്കാരിയായുള്ളനീടിനേൻ * പൊറുത്തീടുകവേണംസദയംസകല
വും പൊറുക്കുന്നവരല്ലോസാധുക്കൾസൽഗുണാരബ്ധ! * എന്നതുകേട്ട
ഭൂപൻചൊല്ലിനാൾകോപമുണ്ടായുള്ളിലിനിക്കെങ്കിൽപ്രേമത്തിൽ
വൃക്ഷമുണ്ടാം * നിന്നിക്കുംസജ്ജനങ്ങളെന്നെയെന്നതുകൊണ്ടു സുന്ദരീമ

ണേ!നിന്നെസ്പീകരിക്കുന്നതില്ലാ * ഇത്തരംസാമ്യമാന്പൃഥ്വീന്ദ്രൻ
വാണീടുമ്പോ ളുത്തമയായീടുന്നമൂഡാലയാലോചിച്ചാൽ * സന്ദേഹ
മില്ലഭൂപൻസാമ്യത്തെപ്രാപിച്ചിരുന്നുനാമിദ്ദേഹത്തിന്നില്ലോഗേ
ഷ്ടതെല്ലും * എന്നതുകൊണ്ടിന്നെന്റെവൃത്താന്തമഖിലവും മന്നവൻ
തന്നെനന്നായറിയിച്ചീടുന്നേൻഞാൻ * സത്വരംമദനികാരൂപത്തെ
കൈവെടിഞ്ഞു മുത്തോടുംമൂഡാലയായ്ഭവിക്കുന്നേൻ * ഇത്തരംനിനച്ചവ
ണ്ണംമൂഡാലയായിനിന്നാൾ പൃത്ഥ്വീന്ദ്രൻവിസ്മയിച്ചുചോദിച്ചാനതുനേരം * ഇന്ദീവരേക്ഷണേ!നീയാരാണിങ്ങേവിട
ത്തിൽ നിന്നാണെവന്നതിപ്പോളെന്തിനിങ്ങോട്ടുപോന്നു * നാംഗം
നിൻവ്യവഹാരംസുസ്മിതമെന്നനയ മിങ്ങിനെയാരോന്നെല്ലാംകാണാ
നെന്നേത്തിങ്കൽ * എന്നതുകാന്തയായമൂഡാലതന്നെയന്നതോ
ന്നുന്നിതെന്നതുകേട്ടക്ഷണാദരിച്ചൊന്നാൾ * മൂഡാലതന്നെയാണെ
ഞാൻപ്രേമോദരിച്ചുകൊണ്ടീടുകമനക്കാമ്പിൽ സംശയമൊട്ടുംവേ
ണ്ടാ * കംഭ്രുപവുംമറുകയ്യോണ്ടുഭവാനെഞാൻ കംഭിനീപതേ!
നന്നായ്തപജ്ഞനാക്കീടിനേൻ * ധ്യാനത്തലിയുസർവ്വംകണ്ടീടാമി
ഹതപ ജ്ഞാനിയായീടുംഭവാൻധ്യാനത്താൽനോക്കിയാലും * ഇ
ത്തരംമുഗ്ധാപാംഗിചൊന്നപ്പോൾധ്യാനത്താല പൃത്ഥ്വീന്ദ്രനാത്മോ
ദന്തമൊക്കയുംകണ്ടറിഞ്ഞു * സാനന്ദംസമാധിയിൽനിന്നുണർന്നെഴ
ന്നേറാ മ്മാനിനീമണിതന്നെപ്പുണർന്നീടിനാൻചിരം * പൃത്ഥ്വീശൻ
മടിയിൽ തൻ കാന്തയെയിരുത്തിചി മ്പുംതുന്നമോദത്തോടുമിത്ത
രംചൊല്ലീടിനാൻ * ഭാമണമായീടുമിസ്സംസാരകാഹരത്തിൽ സാര
സേക്ഷണേ!വീണുവലഞ്ഞീടുന്നോരെന്നെ * മെല്ലവേകയറിയന
ല്ലൊരയുക്തിയോടു തുല്യമായിട്ടുപാത്താലില്ലൊന്നുംലോകത്തിങ്കൽ *
വല്ലാത്തമോഹത്തിൽപെട്ടഴലുംകാന്തമാരെ ക്കില്ലെന്യേകലാംഗന
മാരഹോരക്ഷിക്കുന്ന * ഉർവ്വിതാരിലല്ലുംപോലുമില്ലയില്ലാതെസം
സാരാബ്ധിതൻമുകരയെത്തിനീവാണീടുന്ന * എങ്ങിനെയാകുന്ന
ഞാനിയുപകാരത്തിനിന്നംഗനേ!പ്രതിക്രിയചെയ്യുന്നനിനക്കഹോ *
ഭൂലോകേശ്വരനേവംചൊന്നോരനേരംമാത്ര ശീലയായീടുന്നോരു
മൂഡാലചൊല്ലീടിനാൾ * ഉർവ്വിപ്പുവിൽശുഷ്കിയാസഞ്ചയത്തിങ്ക
ലേറെറം താല്പര്യത്തോടുംഭവാൻസക്തപ്പെട്ടീടുമ്പോൾ * പി
ന്നെയും പിന്നെയുംഞാനങ്ങയ്ക്കുവേണ്ടിപ്പാരം മന്നവശിഖാമണേ!ദുഃഖിത
യായീടിനേൻ * ഇന്നിപ്പോൾഭവാനാത്മജ്ഞാനിയായ്ഭവിക്കയാ
ലെന്നടെകായ്ത്തെഞാൻനന്നായിനേടീടിനേൻ * ഇക്കായ്ത്തിങ്ക
ലെന്നൊബ്ഭഹുമാനിക്കുന്നതിനുംകാമ്പിലോത്തുകണ്ടാലില്ലവകാശ
മൊന്നും * ഞാശയുംസങ്കല്പവുമില്ലിപ്പോളുള്ളിൽതവ ലേശവുമകാ
ശത്തിൽശ്വേചങ്ങളുന്നപോലെ * മത്തകാശിനിയായമൂഡാലത
ന്നാവാക്യ മിങ്ങാംകേട്ടനേരംപൃത്ഥ്വീനായകൻചൊന്നാൻ * ഞാ

നിഷ്കാനിരീഹനായ്ത്തന്നിയുനിരാശനായ് ന്തുനംഞാൻ൩ ഭേസച്ഛന്നാ
യേൻനിസ്പൃഹനായേൻ * ശാന്താഹങ്കാരനായിബ്ബുദ്ധിച്ചൻചിരാ
മഹോ! ഞാൻതാനിക്കാലത്തിങ്കൽ ഞാനായിവന്നീടിനേൻ * ന
ന്നായ്ഞാൻപരിപൂർണ്ണവിന്മാത്രനിശ്ചനായേൻ ധന്യേ!ഞാൻസ്വ
സ്ഥനായിസംസ്ഥിതിചെയ്തീടുന്നേൻ * ഉഠംക്കാമ്പിലൊട്ടുംമമമോദ
വുംഖേദവുമി ല്ലിക്കാണുന്നതുംവേറെയുള്ളതുമാമല്ലാ * നന്നായി
രേതോജോബിംബത്തിങ്കൽനിന്നുണ്ടായതു മെന്നുമേകഡ്യാദിയിൽചേ
ന്നീടാത്തതുമായി * നിത്യവുമൊരുപോലെനിന്നീടുംപ്രകാശത്തോട
ടുഞാൻസമനായിവർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നേൻ * സുന്ദരവക്ത്രേ!യാ
തൊന്നുണ്ടോത്താലതുതാൻഞാ നിന്നതെന്നായതിനെച്ചൊല്ലുവാൻ
കഴിവില്ലാ * വരവർണ്ണിനീമണേ!നിർണ്ണയംനീയിന്നെന്റെ ഗുരുവാക
ന്നുനിനക്കായ്ഞ്ഞാണ്ടുനമസ്കാരം * വേതിക്കെന്നിലേറെറംകാരുണ്യമു
ണ്ടാകയാൽ ഭവസാഗരത്തിങ്കൽനിന്നുഞാൻകരേറിനേൻ * സർവ്വഗ
നായേൻസർവ്വാതീതനായ്ഭവിച്ചൻഞാൻ നിർവ്വാണമന്തരിക്ഷമെന്ന
പോലായീടിനേൻ * ഇത്തരമുരചെയ്തുഭൂപനോടിപ്പോഠംവാ നും
ത്താരിലിരിക്കുന്നതെന്തെന്നുചൊല്ലീടേണം * എന്നുമൂഡാലഭാര്യ
യിച്ചീടിനാളതുകേട്ട മന്നവൻമഹാശയൻപിന്നെയുംചൊല്ലീടിനാൻ
കയ്യൊണ്ടീടേണ്ടതായുംസന്ത്യജിക്കേണ്ടതായ മഠംക്കാമ്പിലോത്തുക
ണ്ടാലില്ലിഹയാതൊന്നുമേ * മയ്യണ്ണീതോമ!നിന്നുഠംക്കാമ്പിലെന്താ
ണിഷ്ട മിക്കാലമായതിനെക്കയ്യൊണ്ടീടുന്നേനഹം * നിന്ദിച്ചീടുക
യില്ലന്തുനംഞാനെന്നിനേയു മെന്നുമേസ്തുതിക്കയുമില്ലെന്നുധരിച്ചാ
ലും * മന്നവൻതന്നോടപ്പോഠംമൂഡാലചൊല്ലീടിനാ ളെന്നാൽ
ഞാൻചൊല്ലീടുന്നേൻമന്ത്രതംകേട്ടുകൊഠംക * സൽഗുണാംബുധേ!
സർവ്വത്തൈക്യാവബോധംമൂല മിക്കാലമിച്ഛനീങ്ങിനിർമ്മലന്മാരായി
നാം * എന്നതുകൊണ്ടുഭേദ്യഭേദമൊക്കെയുംകൈവിട്ടുപ ണ്ടെന്നപോ
ലിനിരാജ്യംമങ്ങാതെപാലിക്കേണം * മന്നിതിൽചിലകാലമീവണ്ണം
കഴിച്ചിട്ടു നന്നായിട്ടോഹൈവല്യത്തെയുംപ്രാപിച്ചീടാം * എന്ന
തുകേട്ടുപൃത്ഥ്വീനായകൻചൊല്ലീടിനാൻ ധന്യേ!നിൻവാക്യംന്യായ
മാകുന്നുനിശ്ചയിച്ചാൽ * രാജ്യത്തെസ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടീടിലെന്താകു
ന്നു രാജ്യത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചുകൊണ്ടീടിലെന്താകുന്നു * ചിത്തത്തിൽസു
ഖദുഃഖേചിന്തകൂടാതെകണ്ടു നിത്യവുംനിർമ്മലന്മാരായിവർത്തിക്കേ
ണം * നാംപാലകനേവമുരചെയ്തുതദനേരം വരഭാഷിണിയായമൂഡാ
ലയെഴുന്നേറ്റു * സ്വപ്നസാഗരവാരിപൂർണ്ണമായീടുന്നോരു രത്നകും
ഭത്തെത്തുസതപരംസങ്കല്പിച്ചു * കാവ്വേണിമണിയവർസ്വാമോദമേ
കാന്തത്തിൽ പൂവ്വാമിമുഖനായിവാണീടുംതോവിനെ * ഭംഗിക്കുടിട്ട
ന്നോരമ്മംഗലകുംഭംകൊണ്ടു മങ്ങലെന്നിയേനന്നായഭിഷേകവുംചെ
യ്തു * നല്ലോരാസനത്തിങ്കലിരുത്തിടിനാഠംതഥാ വല്ലയേയുംഭൂപ

നിരത്തീടുമെയ്യാൻ * പങ്കജവിലോചനേ! താമസിച്ചീടാതെനീ സ
ങ്കല്പസംഭവമാംസൈന്യത്തെവരുത്തുക * സുന്ദരീമണിതാനുംകാന്ത
ന്റെവാക്യംകേട്ടു മന്ദമെന്നിയേപാരംസൈന്യത്തെസങ്കല്പിച്ചു * അ
നയുംകതിരയുംകാലാളുംസാമന്തരും കാനനത്തിങ്കലപ്പോളേറവും
നിറഞ്ഞിതു * പിന്നീടാശിഖിധ്വജനിഷ്ടയാംകാന്തയോട്ടു മൊഴി
ച്ചുള്ളിക്കിൽനിന്നുസാനന്ദംപുറപ്പെട്ടു * താമസിക്കാതെരാജ്യംപ്രാപി
ച്ചുതങ്ങളുള്ളോരു സാമന്തന്മാരുംമറ്റുമതിരേറിയുതദാ * പാരിച്ചു
സൈന്യത്തോടുംവാദ്യഘോഷങ്ങളോടും ധീരനാംശിഖിധ്വജൻപ്രാ
പിച്ചുനഗരത്തെ * മതിനേർമുഖിയാളാംമൂഡാലയോടുംക്രൂടി പതി
നായിരംവർഷംരാജ്യംപാലിച്ചുപിന്നെ സ്നേഹമില്ലാത്തതായദീപമെ
ന്നതുപോലെ ദേഹത്തെസ്സന്ത്യജിച്ചുനിർവ്വാണംപ്രാപിച്ചിതു * ഇത്ത
രംവർത്തിക്കുന്നമർത്ത്യന്മാരോഗങ്ങളും മുക്തിയുംലഭിച്ചീടുംകില്ലിതുരാമ
ഭദ്ര! *

ശ്രീമോക്ഷോപായ നിർവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം
വൈശൂചിന്താമണി ഗദ്യോപാഖ്യാനത്രയഗർഭം
ശിഖിധ്വജോപാഖ്യാനം മുപ്പത്തേഴാംസർഗ്ഗം

കഥോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ: — കല്യാണസിന്ധോ! ശിഖിധ്വജൻതന്നുടെ ചൊ
ല്ലുന്നിടുംകഥചൊല്ലിടാനൻസാംപ്രതം * നല്ലൊരീമാർഗ്ഗംവിടാതെ
നടന്നീട്ടു കല്പലുണ്ടാകയില്ലെന്നാലൊരിക്കലും * വൃന്ദാരകാചായ്പു
ത്രനാകുംകചൻ നന്നായ് ശിഖിധ്വജനെന്നപോലെപുരാ * ബോ
ധമാന്നാനതുപോലെനീയുംഗുണാം ഭോധേ! പ്രബുദ്ധനായീടകസതാ
രം * രാമചന്ദ്രൻഘനശ്യാമളൻകോമളൻ മാമുനിതന്നോടുചോദി
ച്ചിതുതദാ * ഗീഷ്പതിതന്നുടെപുത്രനാകുംകച നെപ്രകാരംബോധ
മാന്നുകൊണ്ടീടിനാൻ * പൊല്ലിത്തരേണമതുമെന്നുകേട്ടുടൻ ചൊ
ല്ലിത്തുടങ്ങിനാനവംമുനീശ്വരൻ * ജീവന്റെനന്ദനനാകുംകചൻ
ബാല ഭാവത്തിൽനിന്നുസമുത്തീർണ്ണനായവൻ * ധീരൻപപേട്ടാത്ഥ
ജ്ഞനൻധരിക്കുസ സാരോത്തരനോന്മുഖനായിടുന്നവൻ * വൃന്ദാര
കകലാചായ്പുനായീടുന്ന തന്നുടെതാതനെവന്ദിച്ചുചോദിച്ചു * അ
ല്ലയോ സർവ്വധർമ്മജ്ഞ! ഭഗവാനേ! കില്ലെന്നിയേ ജീവതന്ത്രവാം ജന്തു
താൻ * പോകുന്നതെങ്ങിനെയാകുന്നിതുവേ മാകുന്നപഞ്ജരത്തി
ങ്കൽനിന്നോക്കുകിൽ * ഏതുമുമതിനുതരംചെയ്തീടുകവേണ മെന്ന
തുകേട്ടബൃഹസ്പതിചൊല്ലിനാൻ * നന്നായനയർമ്മകരാലയമായീ ട
ന്നൊരിസ്സംസാരസിന്ധുവിൽനിന്നുടൻ * വ്യാകുലംവിട്ടകരേറുന്നസ
ർവ്വസന്ത്യാഗശക്തിനാലെന്നറികനീനന്ദന! * ഇത്തരംതാതന്റെവാ
ക്യംഗ്രഹിച്ചിട്ടു സതാരംസർവ്വുംകൈവെടിഞ്ഞുകചൻ * താനേന

ടന്നയേങ്കരമാമൊരു കാനനംപ്രാപിച്ചവാണുകൊണ്ടീടിനാൻ * പു
ത്രൻപിരിഞ്ഞതുകൊണ്ടബ്രഹ്മസ്വതി ക്കത്രയുണ്ടായതില്ലല്പമെന്നാകി
ലും * നിത്യമൊന്നിച്ചിരുന്നാലുപിരിഞ്ഞാലും സത്തുക്കളെന്നുമേ
ക്ഷോഭിക്കയില്ലല്ലോ* ഏട്ടസംവത്സരമിപ്രകാരംകഴിഞ്ഞിട്ടനന്താ
തനെക്കാട്ടിൽവെച്ചേകദാ * കണ്ടാൻകചൻതദാവന്ദിച്ചുകേതിക
യ്യോണ്ടുനിന്നീവിധംചോദിച്ചുപിന്നെയും * എട്ടായിരത്സരംനീവ്
വുംസന്ത്യജിച്ചിട്ടിപ്പോളെന്നിട്ടുമല്ലമനോകിലും * നല്ലവിശ്രാന്തി
യെപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നതില്ലഞാൻകാരണമെന്താണിതിനുഹോ!*
നന്ദനനിവണ്ണമത്യന്തമത്തനായ് ചൊന്നോരുവാക്യംശ്രവിച്ചബ്രഹ
സ്വതി * ഒക്കെയുംസന്ത്യജിയ്ക്കുന്നതുമില്ലെയ്യ ചിക്കുന്നദേവലോക
ത്തേക്കുചെന്നിതു * വാൽപതിപോയോരനേകമാട്ടത്തോരാ വല്ലഭം
കൂടിക്കളഞ്ഞീടിനാൻകചൻ * മേഘാക്തതാരവിഹീനമാകുംശര
ദാകാശമുല്യനായ്നിന്നബുവിച്ചിതു * പിന്നെയുംകണ്ടിതുമൂന്നുസംവത്സ
രം ചെന്നിട്ടുതാതനെക്കാട്ടിൽവെച്ചേകദാ * അന്നേരമബ്ഭനെപൂജി
ച്ചുവന്ദിച്ചു ഖിന്നതയോടുംസഗൽഗ്ഗദംചോദിച്ചു * അല്ലയോതാത!
ത്യജിച്ചുൻസകലവു മില്ലമരത്തോലുകൂടിയുമുടുപ്പതേ * ഹന്ത!വിശ്രാ
ന്തിവേക്കുന്നതില്ലഞാനെന്തിനിച്ചെയ്യേണ്ടതെന്നതുംചെയ്യേണം*
എന്നതുകേട്ടബ്രഹ്മസ്വതിചൊല്ലിനാൻ നന്ദന!നീയിതുനന്നായ്ധരി
ച്ചാലും * ചിത്തത്തെയോരുന്നസവ്വമെന്നിങ്ങിനെ ചിത്തത്തെനീക്ക
കിൽനന്നായ്വിളങ്ങുംനീ * സവ്വമറിഞ്ഞവർ ചിത്തസന്ന്യാസത്തെ സ
വ്വസന്ന്യാസമെന്നോർത്തുകൊണ്ടീടുന്നു * ഇത്ഥംപറഞ്ഞുഗമിച്ചുവാച
സ്വതി മുന്നാൻകൊണ്ടിതുപാരംകചൻതദാ * സത്വരംസന്ത്യജിക്കു
ന്നതിന്നായിട്ടു ചിത്തത്തെയേറവുംതേടിത്തുടങ്ങിനാൻ * ഏതാണ്ടു
ചിത്തമെന്നുള്ളതുള്ളിൽധരിക്കാതെകണ്ടായവനേവംനിനച്ചിതു *
ചിത്തമല്ലാശരീരാദികളൊക്കെയും വ്യർത്ഥംത്യജിക്കുന്നതെന്തിനുവക
ട്ടെ * അപ്പനെക്കണ്ടാശുചോദിച്ചുറിഞ്ഞിട്ടു നിശ്ചയമായുമിച്ചിത്ത
മഹാരിയെ * ഞാനിനിപ്പോരാതെടുത്തകറീട്ടു നൂനംനിരാമയനാ
യിവാണീടുന്നേൻ * ഇത്ഥമാത്മാവിനെച്ചെന്നുവന്ദിച്ചുടൻ ചിത്ത
മെന്താണെന്നുചോദിച്ചിതുകചൻ * അന്നേരമാലിംഗനംചെയ്തുപു
ത്രനെ വുന്ദാരകാചാര്യനീവണ്ണമോതിനാൻ * ചിത്തമെന്നുള്ളതഹ
കാരമാണെന്നു സത്തുക്കളൊക്കെയുംചൊല്ലുന്നനന്ദന!* നന്നായ്നിരൂ
പിക്കുജന്തുതന്നുള്ളിൽഞാനെന്നുള്ളഭാവമായീടുന്നിതുചിത്തം * എ
ന്നതുകേട്ടുകചൻകഥിച്ചീടിനാൻ ബന്ധമുണ്ടാറതിനെത്യജിയ്ക്കു
വാൻ * സിദ്ധിയെപ്രാപിക്കയില്ലെന്നുനിണ്ണയം ചിത്തത്തെയെങ്ങി
നെസന്ത്യജിക്കുന്നിതു * ഇത്തരംനന്ദനൻചൊന്നോരുവാക്കുകേട്ടത്ത
രംഗീഷ്പതിപിന്നെയുംചൊല്ലിനാൻ * കണ്ണുപിന്മീട്ടുക പുഷ്പംകശി
ക്കീടുകെന്നിവയെക്കാളുള്ളുപ്പമായീടുന്നു * സന്ദേഹമില്ലഹങ്കാരത്തെ
നീക്കുവാൻ ബന്ധമല്പംപോലുമില്ലെന്നറികനീ * അംബരത്തെക്കാഠം

നിത്യന്തമച്ഛംതതം നിർമ്മലമാദ്യന്തഹീനമേകംപരം * ചേതസ്സിൽ
നന്നായ്ധരിച്ചീടുകസവ് വേദനംചിന്മാത്രമേറംവിളങ്ങുന്ന * ഞ
യതിനെത്തന്നെഭാവിച്ചുശാന്തനായ്നീയിരുന്നീടുംനിരാമയനായ്സ
ദാ * കില്ലില്ലിഹതപോവനംകൊണ്ടൊട്ടമില്ലാതെഴീയുഹംഭോവം
നശിച്ചുപോം * ചിത്തത്തിലഹംഭോവമെന്നുള്ളതോത്തീടി മൃഢിത
മാകുന്നിതെവ്വണ്ണമാണഹോ! * എന്താണഹംഭോവമാകുന്നതെന്നുവ
മന്ത്രരംഗത്തിൽവിചാരിച്ചുനോക്കുനീ വെള്ളത്തിൽനിന്നുപൊടികളു
ണ്ടാകുമോ വെള്ളമുണ്ടാകുമോതിയിൽനിന്നോർക്കിൽ * വ്യർത്ഥ
മായ്ഞാനാണിതെന്നേവമുള്ളോരി പ്രത്യയത്തെത്യജിച്ചീടുനീനന്ദ
ന! ഓർക്കിടിക്കാലങ്ങളാൽവിവശീകൃതം തുച്ഛംപരിമിതാകാരമിപ്രത്യ
യം * ദേശകാലാദികർക്കുള്ളിൽപെടില്ലൊരു ലേശമച്ഛംഭശംനി
ത്യോദിതംതതം * സർവ്വാത്മരൂപമെന്നാകിലുമേകാത്മ മവ്യയംചി
ന്മാത്രമാകുന്നിതുവോൻ * ഇത്തരമുള്ളുപദേശത്തിനാൽജീവ നുക്ത
നായ്തീർന്നബൃഹസ്പതിനന്ദനൻ * നിർമ്മമനായഹങ്കാരവിഹീനനായ്
നിർമ്മലനായകചനെന്നതുപോലെ * സമ്മതിനീയവികാരവനാ
യിട്ടു നിർമ്മായമുഴിയിൽവാണുകൊണ്ടീടുക * ഇല്ലഹങ്കാരമതിനെ
യൊരിക്കലും കൊള്ളുന്നതല്ലിക്കളകയുംവേണ്ടനീ * ഇല്ലാത്തതാം
മുയൽക്കൊമ്പിനെഹതികയ്യുള്ളതോസന്ത്യജിച്ചീടുമോ? രാഘവ! *

ശ്രീയോഗവാസിഷ്ഠസാരം നിർവ്വാണപ്രകരണം
മോക്ഷോപായം കഥോപാഖ്യാനം
മുപ്പത്തെട്ടാം സർഗ്ഗം.

മിത്ഥ്യാപുരുഷോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ:— ദിതപമേകതപമീരണ്ടുംവെടിഞ്ഞുചി ന്മാത്രസ്ഥ
നായ്നീസുഖിയായ്ഭവിച്ചാലും * ശ്രുതബുദ്ധിയോകേൾക്കുകാരണമി
ല്ലാതെ മിത്ഥ്യാപുരുഷനെപ്പോലെദുഃഖിക്കൊലാ * എന്നുതുകേട്ടമ
തിമാൻദശരഥനന്ദനൻമാമുനിയോടുചൊല്ലീടിനാൻ * കാരുണ്യ
വാരിധേ!ജ്ഞാനാമൃതനാഥ പാരമായ്ഞാനദ്യപ്രാപ്തിയെപ്രാപി
ച്ചുൻ * ചോദിച്ചുകൊള്ളുന്നുപിന്നെയുംഞാനിഹ മോദിച്ചുസർവ്വും
ചൊല്ലിത്തരേണമേ * മിത്ഥ്യാപുരുഷാഖ്യനേതാണവനഹോ! വ്യ
ർത്ഥംവ്യസനിച്ചുകൊള്ളുന്നതെങ്ങിനെ * ഞാമോദമോടുംകൊണ്ടുമാമുനി
പിന്നെയും രാമനോടേവംപറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ * മിത്ഥ്യാപുരുഷ
നേതാണെന്നറിവതിനുദ്യമിച്ചാൽചൊല്ലാമൊരുകഥകേൾക്കുനീ *
സാനന്ദമിക്കഥകേട്ടുകൊണ്ടീടുകിൽ നൂനംചിരിച്ചുവീണീടുംമഹീത
ലേ * ചെന്താമരാക്ഷധരിച്ചീടുമായാ യന്ത്രസ്വരൂപനായിട്ടൊരു
പുരുഷൻ * വർത്തിച്ചിടുന്നിതുബാലനെപ്പോലല്ല ബുദ്ധിയായീടുന്നമു
ഢനാമായവൻ * മാനിയാകുന്നിതുമൗർഖ്യേണകേവലം മാനസേ

൫൮ *

നന്നായ് നിരൂപിക്കുമാഴവ! * ഏകാന്തമായ് നിർവിശേഷമായിട്ടുള്ള
താകുമോരേടത്തവനുളവായ്തന്നു * പന്നഗത്തിൻറെതലമുടിപോലെ
യും നന്നായ് മരുവിൽമൃഗതൃഷ്ണപോലെയും * ഭയവൻതന്നെവവാ
ഴുന്നിതദ്ദിക്കി ലായവനല്ലാതെയില്ലയാതൊന്നുമേ * യാതൊന്നവിട
ത്തിലുള്ളതായീടുന്ന വാദമില്ലായതപ്പുരുഷനാകുന്നു * തത്തദാരോസ
മായ് വേറായവസ്തുവെ ബുദ്ധികെട്ടുള്ളവൻകാണുകില്ലെന്നുമേ * തത്ത
ദുളവുന്നവന്നീടമപ്പുരുഷ നിത്തരംസങ്കല്പമുണ്ടായിവന്നിതു * തന്നനമാ
കാശത്തെയൊന്നിലാക്കീട്ടിനി ക്കാനന്ദമുറപ്പിക്കൊണ്ടുരക്ഷിച്ചിരിക്ക
ണം* ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ളവസ്തുവെല്ലായ്പൊഴും നഷ്ടമായീടാതെസൂക്ഷിച്ചി
ടേണ്ടതാം * പിന്നെസ്സഗനരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടിട്ടൊരു മന്ദിരമപ്പുമാൻ
തീർത്തുസകൌതുകം * സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചുഞാൻഗേഹത്തിലിങ്ങന്തരീക്ഷ
ത്തെയെന്നാശ്രുനിശ്ചയിച്ചീടിനാൻ * നീലമേഘംശരൽകാലത്തി
നാലെന്നപോലെയുംകാറാൽതിരയെന്നപോലെയും * ഇന്ദീവരേ
ക്ഷണ!കാലേനനഷ്ടമായ്തന്നിതപ്പുരുഷൻതൻറെയമ്മന്ദിരം * അ
യ്യോ!ഗൃഹാകാശമേ!നിനശിച്ചിതി ന്നയ്യോ!ചതിച്ചെവിടയ്പോ
യീക്ഷണാൽ * മന്ദിരംപോയപ്പോളീവണ്ണമേറവുംമന്ദിരാകാശത്തെ
യോർത്തുദുഃഖിച്ചിതു * ഈകാശരക്ഷയ്ക്കുതന്നെവപിന്നിട്ട രാഘവ!
കൃപമൊന്നുണ്ടാക്കിനാനവൻ * ഹന്ത!കൃപാകാശത്തൽപരനായിട്ട
സന്തതംദമ്മതിവാണുകൊണ്ടീടിനാൻ * കൃപവുംകാലേനനഷ്ടമായ്ത
ന്നു സന്താപംമുഴുത്തവൻപാരമായ്ക്കണിതു * പിമ്പവനാകാശരക്ഷ
യ്ക്കുവേണ്ടിനൽ കുംഭോദ്ഭവതരമൊന്നുനിർമ്മിച്ചിതു * പാരംപുടാകാ
ശത്തൽപരനായ്ഭവിച്ചേറീടുമാനന്ദമോടുംമരുവിനാൻ * അംഭോജ
ലോചന!രാമ!ധരിക്കുത്തൽ കുംഭവുംകാലേനനഷ്ടമായ്തന്നിതു * തക്ക
മില്ലെന്നുമേർഷ്ടൻചൊല്ലുന്ന ദിക്കിന്നുനാശംഭവിക്കുമെന്നോർക്കണം *
ദുഃഖമുറപ്പിക്കൊണ്ടുകരഞ്ഞുപുടാകാശ മിക്കാലമയ്യോ!നശിച്ചിതെ
ന്നോർത്തവൻ * സത്വരമാകാശരക്ഷയ്ക്കുപിന്നെയും തത്തെവകണ്ഡ
മൊന്നുണ്ടാക്കിയപ്പുമാൻ * ഉരുപ്പുവിൽമോദംകലർന്നുകണ്ഡാകാശ
ത്തൽപരനായിട്ടവാണുകൊണ്ടീടിനാൻ * കാലേനകണ്ഡവുംനഷ്ടമാ
യീന്നിതു മാലാൻപാരമപ്പോഴംകരഞ്ഞിതു * പിന്നീടവൻനാലുകെ
ട്ടായിടുന്നോരു മന്ദിരമൊന്നുനന്നായിച്ചമച്ചിതു * നിത്യംതദാകാശ
ത്തൽപരനായിട്ട തത്തെവവാണുകൊണ്ടീടിനാനപ്പുമാൻ * നാശം
വിച്ചിതഗ്ഗൃഹത്തിനുംതദാ ക്ലേശംമുഴുത്തുകരഞ്ഞുകൊണ്ടീടിനാൻ *
അംബുജാകാരമായീടുംകസുലമെ ന്നംബാരക്ഷയ്ക്കുപിന്നെച്ചമച്ചി
തു * മാന്യബുദ്ധേകേൾകസുലമാകന്നതു ധാന്യാവപനപ്രദേശമാ
കുന്നിതു * അയവനക്കസുലാകാശത്തൽപര നായിവാണാനതുംപി
ന്നെനശിച്ചിതു * അപ്പോഴമാകാശനാശത്തെയോർത്തോറ ഉരുപ്പു
വിൽദുഃഖമുഴുത്തുകരഞ്ഞിതു * മന്ദിരംക്രപാലടംകണ്ഡമിത്യാടി ത
ന്നാലവൻഭൂശംദുഃഖിച്ചിടുന്നിതു * വീടുക്രപംമുതലായതിൽചേന്ന

താ യീടമാകാശമിതിൻറെയാണെന്നോത്തു * മൂഢനാമപ്പുമാൻസ
വ്വദേഹിയാ യീടുന്നിതേവംധരിക്കുന്നീരാഘവ! * ആമോദമോടുംക്രോ
ണരാമചന്ദ്രൻതദാ മാമുനിതന്നോടുചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ * മിത്ഥ്യാ
നരപ്രസംഗത്താൽഗുരോ!ഭവാ നന്തുകഥിച്ചതെന്തെന്നറിഞ്ഞീല
ഞാൻ * ആരാണുമായാപുമാൻഗഗനത്തെയപ്പുരുഷൻപാലനംചെ
യ്യുതെന്താകുന്നു * എന്നതുകേട്ടവസിഷ്ഠമഹാമുനി പിന്നെയുംശ്രീരാ
മചന്ദ്രനോടോതിനാൻ * ശൂന്യാംബരോത്ഥിതമാമഹങ്കാരമാ ണെ
ന്നായ്ധരിച്ചീടുകപുമാൻതന്നെനീ * സാധോനിരൂപിക്കിലിങ്ങു
ഗത്തൊക്കെയും യാതൊരാകാശകോശത്തിൽമേവുന്നിതു * നീയോർ
ക്കനന്തമായ്ശൂന്യമായിസദ്വയ മായതുസർഗ്ഗാദിയിങ്കൽവിളങ്ങുന്നു * വാ
യുവിൽനിന്നുചലനംകണക്കാദ്യ മായതിൽനിന്നഹങ്കാരമുണ്ടായിതും
പത്മപത്രാക്ഷ! ചിദാകാശരൂപനാം മാത്മാവിനെപ്പരിപാലിച്ചുകൊ
ള്ളുവാൻ×നാനാവിധങ്ങളായുള്ളദേഹങ്ങളെ തനനമനാത്മായതാമീയ
ഹങ്കാരം * പിന്നെയുംപിന്നെയുംനാശമായീടിലും ഖിന്നതപൂണ്ടുച
മച്ചുകൊള്ളുന്നിതു * ഗേഹംഘടംക്ഷപമെന്നിവയ്ക്കുത്തോരു ദേഹ
ങ്ങളെച്ചമച്ചാകാശതുല്യനാം * ആത്മാവുംക്ഷിതനായിതെന്നീവിധ
മാത്മാവിൽനിന്നന്യമായുള്ളഹങ്കാരം * ഭ്രവരസുനോ!ചിദാകാശമാ
യതിൽ * മാവനരെപ്പരംപ്രാപിച്ചിടുന്നിതു * മിത്ഥ്യാപുരുഷനെ
പ്പോലെരഘൂദ്വഹ! വ്യർത്ഥമായ്ക്ലേശിച്ചിടാതെവസിക്കനീ * വി
സ്തീർണ്ണനോത്താൽനഭസ്സിനെക്കാൾപരൻ ശ്രുതൻശിവൻശ്രുതൻസൂ
ക്ഷ്മനാത്മാവഹോ! * എങ്ങിനെയാരാൽഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നിതി ങ്ങെ
ങ്ങിനെയാണുപാധിക്കപ്പെടുന്നതും * നാശംവേർപ്പെടുത്തുദേഹത്തിനാ
ണെന്നുള്ളലേശമെന്നാകിലുമുള്ളിൽധരിക്കാതെ നാശമാത്മാവിന്നുവ
ന്നിതെന്നോർത്തുടൻ ക്ലേശിച്ചുകൊള്ളുന്നുലോകംവൃഥൈവതാൻ * നാ
ശംഘടാദികഠംകൃതുവന്നീടിലാ കാശത്തിനോക്കനീഹാനിയുണ്ടാക
മോ? * ദേഹമവ്വണ്ണംദേഹിച്ചുപോകുന്നിതുദേഹിതാൻനിത്യമലേപഗ
നാകുന്നു * ആത്മാവുശുദ്ധചിന്മാത്രൻ,വലിയതാ നാത്മാവിനെക്കാ
ളുണ്ടുംഗഗനവും * സ്വാനുഭൂത്യംശമാത്രതപംനിമിത്തമായ് നൂനം
നശിക്കാനദേസ്സുന്നതുപോലെ * ഒന്നുമൊരിക്കലുമെങ്ങുംസമുദ്ഭവി
ക്കുന്നിതില്ലൊക്കുനശിക്കുന്നതുമില്ലാ * കേവലംബ്രഹ്മമജഗദ്രൂപമായി
ട്ടു ഭ്രവരേന്ദ്രാത്മജ!ശോഭിച്ചിടുന്നിതു * ആദിമദ്ധ്യാന്തങ്ങളില്ലാത്തതി
ജ്ജഗത്തുകേവലമനാശങ്ങളില്ലെന്നുമേ * അദ്വിതീയംപരംശാന്ത
മെന്നോർത്തിട്ടു നിത്യവുംരാമ!സുഖിയായ്ഭവിക്കനീ * കല്യബുദ്ധി!
കേളുമനാമാചത്തുകഠം കൊല്ലാമിരിപ്പിടംനിർവ്വികംജഡം * നശ്വ
രമ്ധ്രുവമോർക്കാലഹങ്കാര മസ്വതന്ത്രംനിയതിനെമുഴുവനും * ബോ

ധത്തിൽനിന്നകളഞ്ഞിട്ടഹങ്കാര മേതുമില്ലാത്തസുബുദ്ധേപദത്തി
ലായ് * വാണജീവന്മുക്തതയെഴുവിക്കപ്പെ ബാണസമാനകമേബര!
രാമവ! *

ശ്രീനിർവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം
മിതപ്യാപുരുഷോപാഖ്യാനം
മപ്പത്തൊമ്പതാം സർഗ്ഗം.

ഭംഗീശോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ:—ഭഗവൻ! രജ്ജുവെന്നറിയായ്കയാ ലെങ്ങിനെ
സർപ്പമെമുദിക്കുന്നിതു? * നീനിരൂപിച്ചീടുകാത്മതത്വാനുസന്ധാന
മില്ലായ്കയാലിജ്ജഗത്തങ്ങിനെ * തോന്നുന്നുസന്തതമുള്ളതായിട്ട,മ
റൊന്നിൽനിന്നുംവന്നതല്ലെന്നറയ്ക്ക * സൂര്യനുംരശ്മിയുംവെവ്വേറെ
യെന്നേതു പുരുഷൻപാരിതിൽഭാവിച്ചിടുന്നിതു * അങ്കനുംരശ്മിയും
വെവ്വേറെയെന്നപോ ലുർക്കാന്വിലപ്പുരുഷനുതോന്നുന്നിതു * പൊ
ന്നിൽനിന്നന്യമായീടുന്ന കേയൂരമെന്നുഭാവിക്കുന്നിതേതൊരുപുരുഷ
ൻ * കേയൂരമെന്നതേയാകയുള്ളുദ്ധ മായവന്നായതുപൊന്നാകയില്ല
ഹോ! * സൂര്യനുംരശ്മിയുമെന്നതാനെന്നേതു പുരുഷൻപാരിതിൽ
ഭാവിച്ചിടുന്നിതു * നൊണവന്നഭാസപ്പാനുമീരശ്മിയും നിർണ്ണയംതാൻ
നിവ്വികല്പനാണപ്പുമാൻ * അതുകേയൂരവുംപൊന്നുമെന്നാകുന്ന
സാരസലോഭനഭാവിച്ചിടുന്നിതു * ഇപ്പാരിലപ്പുമാനോർത്തീടുകനി
വ്വികല്പനെന്നേവംപറയപ്പെടുന്നിതു സതുചരനാനാതുപമൊക്കയും
നീക്കീട്ട ശുദ്ധചിന്മാത്രഗർഭിതമായഹോ! * സംവേദ്യഹീനമായുള്ള
സംവിത്തതുപം തന്നിൽസമാഹിതനായിരുവിക്കുനീ * പങ്കജാക്ഷ!
പരമാത്മാവുതാൻതന്നെ സങ്കല്പനാമികയായുള്ളശക്തിയെ * അ
ശുദ്ധൻതാൻസ്വന്തശക്തിയേയെന്നപോ ലാശ്രയിക്കയുള്ളുന്നതെക്കാ
ലമക്കാലം * അതുമാവിൽനിന്നുപുറക്കുപോലാരോസ മായിസങ്കല്പക
ലനാസചരുപമായ് * ഹേരാമചന്ദ്ര! പ്രപഞ്ചത്തിനൊക്കയും കാരണ
മായിട്ടതൻറെയാകാരത്തെ ഭാവയന്നാത്മനസ്സായ് ഭവിക്കുന്നിതുംപൂ
വിൽനന്നായിരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * അതുകയാൽസങ്കല്പമാത്രമായിട്ട
നീ ലോകത്തെയൊക്കയുംകണ്ടുകൊണ്ടീടുക * സത്യവുമല്ലിതുമിത്ഥ്യ
യുമല്ലുകമൂതഥിതംസ്വപ്നസമൂഹംകണക്കഹോ! * കാണുകകേൾക്ക
കസ്പർശിക്കുകതഥാ ഘ്രാണിക്കുകനിത്യവെയ്യുകചൊല്ലുക * നന്നായ്
വ്യവഹരിച്ചീടുകയെന്നുള്ള തൊന്നുംപുതിയതല്ലെന്നോർക്കൊരുവ! *
സത്യമാണൊക്കയുമെന്നുനീഭാവിച്ച ശുദ്ധബുദ്ധേചെയ്തകൊള്ളുന്ന
തൊക്കയും * നിർമ്മലംചിന്മാത്രമാകുന്നനിർണ്ണയം ബ്രഹ്മമൊന്നല്ലാതെ
യില്ലയാതൊന്നുമേ * സന്തതേ! വസുസമൂഹംമുഴുവനും ചിന്മാത്രതയാ
വിളങ്ങുന്നിതാകയാൽ * ഇല്ലകില്ലിജ്ജഗത്തൊക്കയുംചിത്തുതാനില്ലെ
ന്നായ്കയാലറ്റുകല്പനാ * നന്നായിരുന്നു സംചിത്തുതന്നെയാണെ

ന്നറച്ചീടുകിക്കാണുന്നതൊക്കെയും * ചിന്തിക്കുദ്യമേയില്ലാത്തതാകുന്ന ബന്ധമോക്ഷങ്ങളുണ്ടാകുന്നിതെങ്ങിനെ * ബന്ധമാണിന്നിതു മോക്ഷമാണെന്നുള്ള ചിന്തയെല്ലാംബലാൽകാരണനീക്കിനീ * മൌനിയായ് ചെറുമഭിമാനമില്ലാതെ മാനമദങ്ങളകന്നവശിയായി * നിന്നുടെകായ്വുംനോക്കിമഹാത്മാവായ് മന്നിലനഹംകൃതിയായിവാഴുക * സന്ദേഹമൊക്കെയുംദൂരെപ്പരിത്യജിച്ചെന്നുംനശിക്കാത്തതായുള്ളൊരുത്തൊട്ടം * ബുദ്ധിമാനാകിയോരേവന്ദ്രമഹാ കർത്താവുമായുള്ളഹാഭോക്താവുമായിനീ * മന്നിലെന്നുംമഹാത്യാഗിയുമായ്വാഴുകെന്നതുകേട്ടുടൻചോദിച്ചുരാമവൻ * ഇന്നതാണിപ്പോളതുംചെയ്തതുമുന്നമെന്നുള്ളതുള്ളിൽധരിച്ചീലഞാൻഗുരോ! * നന്നായ്വിവരിച്ചതുംചെയ്കവേണമെന്നതുകേട്ടമനീന്ദ്രനോതീടിനാൻ * അംഗജാരാതിയീമുന്നവൃത്തത്തെയും ഭിംഗീശനായ്ഭൂണ്ടുപണ്ടുപദേശിച്ച * ആയതുകൊണ്ടുഭിംഗീശൻനിരാമയനായിബുധിച്ചാനതുകേട്ടകൊതുകനി * താരാധിപകലാചൂഡൻപുരാമഹാ മേരുതന്നഗ്നിസങ്കാശമായീടുന്ന * ഉത്തരാശാഗതിലേറുംപരിവാരയുക്തനായ്വാണിയുകാരുണ്യസാഗരൻ * അക്കാലമീശനെവന്ദിച്ചുതികെതി കയ്യോടുണ്ടുപോദിച്ചുഭിംഗീശനിങ്ങിനെ * വാരിതരംഗതരളയായുള്ളസംസാരചനയെക്കണ്ടിട്ടതിമാത്രം * തതപവിശ്രാന്തിവിഹീനനാകുന്നഞാൻ മൃത്യുഞ്ജയ! വിരോഹിച്ചിടുന്നേൻവിഭോ! * സ്വാന്തത്തിലെപ്പൊഴുംസ്ഥിരമായുള്ളം കാന്തമാമേതൊരുനിശ്ചയംകയ്യോടുണ്ട് * ലോകമായീടുമിജ്ജീർണ്ണഗൃഹത്തിങ്കലാകലംകൂടാതെവാണുകൊള്ളുന്നുഞാൻ * എന്നതുകേട്ടകനിഞ്ഞരുംചെയ്തിതു കന്ദർപ്പനാശനൻകാത്യായിനീവരൻ * സന്ദേഹമൊക്കെയുംദൂരെപ്പരിത്യജിച്ചെന്നുംനശിക്കാത്തതായുള്ളൊരുത്തൊട്ടം * ഉത്തമനാകിയനീയജസ്രംമഹാ കർത്താവുമായുള്ളഹാഭോക്താവുമായുള്ളാ * ധന്യമെയോഗിമഹാത്യാഗിയുമായ്വാഴുകെന്നമഹേശൻതോഷിതംകേട്ടുടൻ * എന്താണിവമുന്നമെന്നുള്ളതല്ലവമന്തരംഗത്തിൽധരിച്ചീലഞാൻവിഭോ! * നന്നായ്വിവരിച്ചതുംചെയ്കവേണമെന്നതുകേട്ടരുംചെയ്തവീണ്ടുഹരൻ * രാഗമെന്നുള്ളതുംദ്വേഷമെന്നുള്ളതും നീകേംകകസുഖംദുഃഖമെന്നുള്ളതും * പിന്നെനൽധർമ്മമധർമ്മമെന്നുള്ളതും നന്നായ്ഫലവുമഫലവുമേയുമേ * ആരാണെനപേക്ഷനായിട്ടുചെയ്തപുരുഷൻതാൻമഹാകർമ്മാവറിഞ്ഞാലും * മൌനിയായ്ചെറുമഹംഭാവമില്ലാതെ മാനംവെടിഞ്ഞുഗതമത്സരനായി * ആരുചെയ്യുന്നഗതോദ്വേഗമെന്നമപുരുഷൻതാൻമഹാകർത്താവറികനീ * ആരാണെവിടെയുംസ്നേഹമില്ലാതവനാരുമാണിട്ടുന്നസാക്ഷിപോലെസദാ * കായ്തലിലിപ്പവിട്ടാരാണിരിപ്പതപുരുഷൻതാൻമഹാകർത്താവറികനീ * ഉദ്വേഗമാനന്ദമെന്നിവകയെട്ടുമംതമ്മിലാതതിസച്ചിന്മയ് * സാമ്യ

മാൻമേ ൊരബുധിയോടുംസദാ സമ്മദംസംഗടമെന്നിവകൂടാതെ *
പാരിലാരാകുന്നവത്തിച്ചിടുന്നത പുരുഷൻതാൻമഹാകത്താവറികനീ * കല്യബുധോ!സോദയാസ്സമയങ്ങളായുള്ളൊരുജന്മസ്ഥിതിനാശങ്ങളിൽ * ആരുടെചിത്തംസമമായിടുന്നിത പുരുഷൻതാൻമഹാകത്താവറികനീ * നല്ലതല്ലെന്നോത്തുസന്തുജിക്കാതെയും നല്ലതാണെന്നോത്തുകാംക്ഷിച്ചിടാതെയും * സർവ്വംപ്രകൃതംഭജിക്കുന്നവൻതന്നെ നിർവ്വികാരമഹാരോകത്താവറികനീ * സൌഖ്യദുഃഖങ്ങളുംപാരമായിഭ്രമം ചെയ്കുന്നഭാവമഭാവമിവകളും * നന്നായഹോക്രിയായോഗങ്ങളുംപാരമെന്നംഭജിച്ചവസിപ്പതുണ്ടെങ്കിലും അല്പവുംക്ഷോഭിച്ചിടാത്തതാരാകുന്നി തപ്പുമാൻതാൻമഹാരോകത്താവറികനീ * പാരിച്ചൊരാപത്തുരാജ്യംജരാമൃത ദാരിദ്ര്യമെന്നിവയെല്ലാമൊരുപോലെ * രമ്യമെന്നോത്തുഭജിച്ചുകൊള്ളുന്നതാരമ്മഹാൻതാൻമഹാരോകത്താവറികനീ * ഉപ്പുംപുളിപ്പുംചവർപ്പുമെരുവുമിതെപ്പോരുമെന്നല്ല നല്ലതുംചീത്തയും * ആരാണൊരേവിധംരക്ഷിച്ചിടുന്നത പുരുഷൻതാൻമഹാരോകത്താവറികനീ * ഇന്നതുഭോജ്യമാണിന്നതുഭോജ്യമല്ലെന്നുള്ളതോക്കാതഭിലാഷമെന്നിയെ * ആരായിടുന്നഭജിച്ചുകൊള്ളുന്നത പുരുഷൻതാൻമഹാരോകത്താവറികനീ * പാരിച്ചൊരാപത്തുസമ്പത്തുധികമായ് ചേരുന്നമോഹമാനന്ദമിത്യാദിയെ * ആരാണിഹസമബുദ്ധ്യാഭജിപ്പത പുരുഷൻതാൻമഹാരോകത്താവറികനീ * ധർമ്മമധർമ്മംസുഖംദുഃഖമെന്നല്ല ജന്മംമരണമിവകളെയൊക്കെയും * ആരാണുബുദ്ധ്യാവെടിഞ്ഞവൻപാരില പുരുഷൻതാൻമഹാത്യാഗിയെന്നോക്കുനീ * ഇച്ഛകളുള്ളതുംശങ്കകളുള്ളതും നിശ്ചയംവ്യാപാരമെന്നിവയൊക്കയും * ആരാണുബുദ്ധ്യാവെടിഞ്ഞവൻപാരില പുരുഷൻതാൻമഹാത്യാഗിയെന്നോക്കുനീ * നന്നായുനനമെന്നുള്ളതുമാനസമെന്നതല്ലീഹിതമീവകയൊക്കയും * ആരാണകതാരിൽനിന്നകളഞ്ഞത പുരുഷൻതാൻമഹാത്യാഗിയെന്നോക്കുനീ * ദൃശ്യകലനയായ്ക്കാണപ്പെട്ടന്നതു ലേശമെന്നാകിലുമില്ലാതെകണ്ടഹോ * ആരാണകലെക്കളഞ്ഞുവാഴുന്നത പുരുഷൻതാൻമഹാത്യാഗിയെന്നോക്കുനീ * മൃത്യുഞ്ജയൻശിവൻഭൃംഗീശനോടുപ ണിഞ്ഞരുമാണരുൾചെയ്തുരാഘവ! * ഇട്ടിഷ്ടിയെപ്പരംനീയവലംബിച്ച നിത്യംനിരാമയനായിവാണീടുക * നിർമ്മലമാദ്യമനന്തംസദോദിതം ബ്രഹ്മമുണ്ടെന്നതല്ലാതെയില്ലൊന്നുമേ * ദേവിക്കുകേവംനിരഞ്ജനനായിനീ കൈവല്യമാൻകൊണ്ടീടുകസതചരം * സത്കാരൈകബീജംബുധൽബുധിത സ്വഭാവംപരമേത്തരുപംപരം* ബ്രഹ്മംനിരാമയമേകംചിദാകാശ മംബുജാക്ഷ!വിളങ്ങുന്നുധരിക്കുനീ * അല്ലാതെസത്തുമസത്തുമൊരിക്കലുമല്ലാതാടിക്കിടുംകില്ലില്ലതെല്ലുമേ * . ഇത്തരംനീദൃഢനിശ്ചയനായിട്ടവത്തിച്ചുകൊള്ളുകസന്തതേ! സന്തതം * ശാരീരമാംകാര്യജാതംനട

ത്തിയി പ്പാരിലന്തമ്മുഖനായിവാണീടുകിൽ * സന്ദേഹമില്ലുനീഖേ
ദിച്ചിട്ടുകയി ല്ലെന്നമഹംഭാവമുണ്ടാകയില്ലതേ *

ശ്രീനിവാണപ്രകരണം ഭാഷാശാനം ഭൃംഗീശോപാഖ്യാനം
നാല്പതാം സർഗ്ഗം

ഇക്ഷ്വാകൂപാഖ്യാനം.

ശ്രീരാമൻ—ഹേഗുരോ! പാർത്താലഹങ്കാരമെന്നുപേരാകിയചി
ത്തംനശിച്ചുപോയീടുകിൽ * പ്രാണിക്കുടയാളുമുണ്ടായിടുന്നതെന്താ
ണെന്നറിയുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നുഞാൻ * ഉവീന്ദ്രപുത്രന്റെവാക്യമേവം
കേട്ട സർവ്വതത്വജ്ഞൻമുനിയരുൾചെയ്തിതു * ശ്രീരാമചന്ദ്രശ്രവി
ക്കുകനീയഹങ്കാരസത്രുപമായീടുന്നചിത്തവും * അംഹസ്സുമില്ലാതെ
യായാൽബലാൽവേഗേ മോഹാദിദോഷങ്ങളുത്ഭവിച്ചീടിലും * പെ
ടുംവിമലമാംചിത്തത്തിനെന്നമെ പറ്റില്ലപത്മപത്രത്തിൽജലം
പോലെ * മൈത്രീമുദിതാമുതലായിടുംശ്രീകരംവക്ത്രാംബുജത്തെവെ
ടിയില്ലൊരിക്കലും * വാസനാഗ്രന്ഥികഠിനമല്ലുവേയറുപോം ദേ
ഷ്യംചുരുങ്ങിടുംമോഹമടങ്ങുമേ * കാമംകെട്ടുംലോഭമോടിയൊളിക്കും
നി കാമംപ്രകാശിക്കയില്ലിന്ദ്രിയങ്ങളും * ദൈന്യമുണ്ടായ്യരാക്രുടില്ല
ദുഃഖങ്ങളെന്നുംസുഖങ്ങളുംബാധിക്കുകയില്ലാ * ഉള്ളത്തെയേറെകു
ളുപ്പിച്ചിടുന്നതായുള്ളതുനല്ലസമതയുദിച്ചിടും * സൌഖ്യദുഃഖാദി
കഠംകാണപ്പെടുന്നുണ്ടവക്ത്രചത്തത്തിങ്കലെന്നുവന്നീടിലും * കല്പി
തതപംഹേതുവായിട്ടവയോക്കു കെപ്പോഴുംബാധിക്കയില്ലാമനസ്സി
നെ * നന്നായ്മനസ്സുനശിച്ചുധന്യനെ വുന്ദാരകവൃന്ദമേറെപ്രിയ
പ്പെടും * സന്ദേഹമില്ലുസമതയാകുംശീത ചന്ദ്രികയായവന്നേറെവ
ദിച്ചിടും * ഈപ്പുമാൻതന്റെവപുസ്സുപശാന്തമായല്പമല്ലായുള്ളകാ
ന്തികലന്തായ് * ഏയുംവികാരമില്ലാത്തതായപ്രതി രോധിയായ്
ദൈന്യവിഹീനമായ്സച്ഛമായ് * ഭൂവിൽപ്രസിദ്ധിപെരുത്തുഭൂപാ
ത്മജ! സേവ്യമായിട്ടുചിക്കുംധരിക്കുനീ * സംസാരവിഭ്രമംപാർത്തീടി
ലുള്ളതിനാശങ്ങളുൽഭംഗയുക്തമെന്നാകിലും * ചാരുബുദ്ധേമഹ
ത്തായുള്ളതാകിലും പാരംവിചിത്രമാണെന്നുവന്നീടിലും * നൂനമാ
ത്മജ്ഞാനിയായുള്ളവന്നൊട്ടു മാനന്ദമേകില്ലുഖേവേറുംനൽകിടാ *
ബുദ്ധികൊണ്ടുള്ളവിചാരത്തിനാൽതന്നെ സാദ്ധ്യമായ്ദൂരേവിപ
ത്തൊഴിഞ്ഞുള്ളതാം * മുകുന്ദിക്കയതിച്ചിടാതെവാഴുന്നോരു മർത്ത്യാ
ധമൻപരംനിന്ദ്യനാകുന്നിതു * നല്ലവിശ്രാന്തിയെസ്സതഭരംപ്രാപിച്ചു
കൊള്ളുവാനായ് ചിരസംഗഹേതുക്കളാം * ശോകത്തെങ്ങുംകരിരിപ്പു
ടമാംഭവ സാഗരത്തെക്കടന്നീടാൻകൊതിയുള്ള * പുരുഷന്നീരോഗ
മെന്തിനാണെന്നുക താരിലേറീടുന്നവൈരാഗ്യപൂർവ്വകം * ഞാനെന്നു
താദിജഗത്തെങ്ങിനെവന്ന താണഹോകീടുശനാകുന്നിതുചരൻ *
എല്ലാസ്സുമയവുമവംനിനപ്പതു നല്ലോരുപായമാണില്ലകില്ലേതുമേ *

രാഘവനിങ്ങടെപൂർവികനായ്ഭൂമൗ ലോകപ്രസിദ്ധനാമിക്ഷ്വാകുക്ഷ്വ
വരൻ * മുക്തനായ്ത്തന്നെവ്വണ്ണമാണെന്നുള്ള തദ്വൃത്താൻചൊല്ലാം
ചെവിതന്നുകേൾക്കനീ * ഇക്ഷ്വാകുക്ഷ്വിതിശ്രേഷ്ഠൻസ്വരാജ്യത്തെ
രക്ഷിച്ചുപോരുന്നകാലത്തൊരുദിനം * വാൽമീകൃമെന്നുള്ളമുനിസുഖം
ദുഃഖമോർത്തുകണ്ടാൽഭ്രമമെന്നിവയൊക്കയും * ചേരുമീദൃശ്യപ്രപ
ഞ്ചത്തിനുള്ളൊരു നേരായകാരണമെന്തായിടുന്നിതു * ഏതുനേരമാ
ളുമില്ലാത്തൊരേടത്തു ചെന്നുവസിച്ചുനിനച്ചീടിനാൻസപദം *
പാരമായ് ചിന്തചെയ്തിട്ടുംജഗത്തിനു കാരണമായുള്ളതെന്നറി
ഞ്ഞീല * ഏകദാഭ്രവരൻസത്യലോകത്തിൽനി ന്നാഗതനായമന
വിനെക്കണ്ടുടൻ * മോദിച്ചുപൂജിച്ചിരുത്തിവിനീതനായ് ചോദിച്ചു
മന്ദംമനുവിനോടിങ്ങിനെ * എങ്ങുന്നുവന്നതായീടുന്നിതിസ്സൃഷ്ടമെ
ങ്ങിനെയുള്ളൊന്നിതിൻസ്വരൂപംപ്രഭോ! * എത്രകണ്ടുണ്ടിജ്ജഗ
ത്താക്കുചേർന്നതാ ണെക്കാലമെവ്വണ്ണമുണ്ടായിവന്നിതു * എപ്രകാ
രംഞാൻവിഷമമാമിബ്ഭവ വിഭ്രമത്തിങ്കൽനിന്നാമയമെന്നിയെ * ജാ
ലത്തിൽനിന്നുവിഹംഗമമെന്നതു പോലെമോചിക്കപ്പെടുന്നകൃപാം
ബുധേ! * ഇത്തരംചോദിച്ചൊരക്ഷമാനാഥനോടുത്തരംചൊല്ലിത്തു
ടങ്ങീടിനാൻമനു * ഉർവ്വരാരിവേറൊരംവിവേകംചിരന്തനെ വൽചി
ശ്ശോഭിച്ചിരിക്കുകയാലഹോ * ദൂരത്തുസന്ദേഹമെല്ലാമകറ്റുന്ന സാര
മാകുംചോദ്യമദ്യനീചെയ്തിതു * എങ്ങിനെയാകുന്നുഗന്ധർവ്വപത്തന
മെങ്ങിനെയാകുന്നതോയംമരുസ്ഥലേ * ഇക്കണ്ടിടുംജഗത്തെങ്ങിനെ
യാണെന്നു ചൊൽക്കൊണ്ടിടുന്നനീനന്നായ്ധരിക്കണം * എന്നു
മേകാണുകില്ലേതൊന്നിനെയെങ്ങു മിന്ദ്രിയാതീതമായ്നാശമില്ലാത്ത
താം * ആയതാണുള്ളതുസത്തുപമായീടു മായതാത്മാവെന്നുചൊ
ല്ലപ്പെടുന്നിതു * ഉർവ്വരാരുന്നികൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ യിക്കണ്ടിട
ന്നോരുസത്പരമ്പരാ * എന്നുമാത്മാവാംവലുതായിടുന്നോരു കണ്ണാ
ടിയിൽപ്രതിബിംബിച്ചിരിക്കുന്നു * രാജൻസപദോവൽവേഗിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുന്നതേജോമയങ്ങളാംബ്രഹ്മത്തിലുള്ളൊരു * വിക്ഷേപശക്തി
കളൊത്തീടുകചിലതൊക്കെബ്രഹ്മമാണ്ടതുപമാൻകൊള്ളുന്നിതു * എ
ന്നതുപോലേചിലതൊക്കെയുംഭ്രത വൃന്ദതുപമാൻകൊണ്ടീടുന്നസന്മ
തേ! * ഇല്ലസന്ദേഹംനിരാമയമാംബ്രഹ്മ മല്ലാതെബന്ധമില്ലില്ല
ഹോമോക്ഷവും * ഇല്ലൈന്നുറയ്ക്കുന്നതൈക്യവുംചിതവു മില്ലുവി
ജൃംഭിച്ചിടുന്നസംവിത്സാരം * തോയമെന്നാണായതോളങ്ങളാൽ
പലേ തായിസ്ഫുരിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതെങ്ങിനെ * എന്നപോലേചി
ത്തുമേവംപ്രകാശിച്ചി ടുന്നിതീദൃശ്യമില്ലാത്തതാണെന്നുമേ * ബ
ന്ധംതഥാമോക്ഷമെന്നേവമുള്ളൊരു ചിന്തകളൊക്കയുംദൂരെക്കള
ഞ്ഞുനീ * ഉർവ്വരാരിലൊട്ടുംവേഷയേക്രൂടാതെ നിത്യവുംസ്വസ്ഥനാ
യ്ക്കാണുകൊണ്ടീടുക * ചിന്തകാമ്പിങ്കൽധരിക്കുചിന്മാത്രസാ ചിത്തു
കർതന്നെസങ്കല്പോന്മുഖതയെ * പ്രാപിച്ചുജീവത്വമാൻകൊണ്ടീ

ടുന്ന ഭ്രഷ്ടതേ! വെള്ളം തരംഗതുല്യമെന്നപോൽ * സംസരിച്ചീടുന്ന മന്നമേയുണ്ടായ സംസൃതിയിങ്കൽ നീ തന്നെ ജീവന്മാർ * നൂനം സുഖദുഃഖമോഹം ഭവിക്കുന്ന മാനസത്തിന്നതാത്മാവിനില്ലേതുമേ * മന്നിലദൃശ്യനാം രാഹുഗ്രഹീതനാം ചന്ദ്രനാലെങ്ങിനെകാണപ്പെടുന്നിതു * കണ്ണിദൃശ്യത്താലതുപോലനുഭവ മാത്രരൂപൻപരൻകാണപ്പെടുന്നിതു * ശാസ്ത്രത്തിനാലുംഗുരുവിനാലുംതഥാ പാത്തീടുകയില്ലനാത്മാവിനെ * തന്നുടെയുപരുഷംകൊണ്ടുസതചസ്ഥയാ കന്നാരബുദ്ധിയാൽകാണപ്പെടുന്നിതു * ഉള്ളത്തിലല്പവുംരാഗവുംദ്വേഷവുമില്ലാതെകണ്ടുഹോമാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ * എങ്ങിനെയാകന്നുകാണപ്പെടുന്നതു ഭഗവൻ! നിരൂപിക്കിൽ പഥികന്മാർ * എന്നപോലെതന്നെയിന്ദ്രിയാരാതികൾ മന്നവ! സന്തതംദൃഷ്ടവ്യരാകുന്നു * ഗാത്രേന്ദ്രിയാദികളെക്കുറിച്ചുള്ളവും ചിത്തേപ്രിയവുംവെറുപ്പുമുണ്ടാകൊലാ * എങ്ങിനെയാണവയ്ത്തിച്ചുകൊള്ളുന്ന തങ്ങിനെവെത്തിച്ചുകൊള്ളട്ടെസർവ്വം * ഗാത്രാദികളാംചതുർജ്ജാലങ്ങളെപ്പ്രാർത്ഥിക്കേന്ദ്രധിയാദരേക്കുള്ളുടൻ * നിത്യവുമാശീതലാനന്ദകരണനായ് വർത്തിക്കുകാത്മസ്വരൂപനായിട്ടുനീ * ഓർത്തുകൊണ്ടീടുകദേഹോഹമെന്നുള്ള ബുദ്ധിസംസാരനിബന്ധനിയാകുന്നു * മുക്തിയെക്കാംക്ഷിച്ചിടുന്നവൻചെറുമ ബുദ്ധിയെസ്പർശിച്ചീടരുതെന്നുമേ * വിശ്വവിലക്ഷണചിന്മാത്രരൂപനാകാശത്തിനെക്കാളുണ്ടുവായിട്ടുനിത്യൻ * ഇത്തരമുള്ളോരുശാശ്വതിയാകിയ ബുദ്ധിയുണ്ടാക്കിടാസംസാരബന്ധനം * സൂര്യന്റെരശ്മിസ്സുനിർമ്മലമായുള്ള വാരിക്കകത്തുംപുറമെയുമെങ്ങിനെ * ചേരുന്നിതങ്ങിനെയാത്മാവുസർവ്വ ചേരുന്നുസന്മതേസർവ്വസ്സക്കളിൽ * മന്നവ! കാഞ്ചനത്തിന്നുംഗദാദിയാ മെന്നപോലാത്മാവിനിജ്ജഗദാദിയാൽ * സന്നിവേശാംശവൈചിത്ര്യംവിചിത്രമാകൊള്ളുന്നിതെന്നുള്ളിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * പാരിച്ചുഭ്രതരംഗോപരംഗങ്ങളും ചേരുംജഗത്തുകളാകുംതടിനികളും * ഹന്തവിനാശമാംബാഡവാഗ്നിക്കില്ലാന്തമാബ്ധിയിൽചെന്നുകൂടുന്നിതു * കല്പങ്ങളേറെക്കഴിഞ്ഞിതെന്നാകിലുമിപ്പൊഴുംപൂർണ്ണമായീടാതെയുള്ളോരു * സർവ്വവുംസംഹരിക്കുന്നകാലാബ്ധിയെ നിർവ്വാണമൊക്കക്കുടിച്ചുവറ്റിച്ചീടുന്ന * ചൊല്ലുന്നഗസ്ത്യനെക്കാംപരമാത്മാ മുള്ളോരാത്മാവിനബ്ധിവിക്കസർവ്വാ * നിസ്സംശയമനാത്മാവായദേഹാദി ദൃശ്യജാലത്തിലുള്ളാത്മാഭിമാനത്തെ * ദൂരെക്കളഞ്ഞുനിർജ്ജനായ്സംവൃതാകാരനായ്സാങ്കൊണ്ടാലുംയഥാസുഖം * മാറ്റുപുത്രൻകിടന്നരങ്ങുന്നതുംതാരിലോത്തീടാതെപുത്രനെന്നുറയുമ്പോൾ * കാണാതെകണ്ടേറെനാൾത്തന്നയാത്മാവു കേണുകൊണ്ടീടുന്നപോലെയാകുന്നിതു * മാനുഷന്മാരേറെനാൾത്മാത്മനഃഖം മാനവേന്ദ്രവ്യസനിപ്പതെന്നോർക്ക * ഇല്ലാജരയുമൃതിയുമാത്മാവിനെ നുള്ളിൽധരി

ക്കാതെമനുഷ്യനാരഹോ * ദേഹനാശംവിചാരിച്ചീടുന്നകാലത്തു 'ഹാ
ഹാഗതിയിനിക്കില്ലാതെയായിഞാൻ * നഷ്ടനായ്ഭവിച്ചേ'തെന്നേവം
പലവിധം കഷ്ടംവിലാപിച്ചുകൊള്ളുന്നുഭൂപതേ! * തോയംചലിക്ക
കൊണ്ടുനാനാകാര മായിബുവിക്കുന്നതെങ്ങിനെയാണഹോ * അ
പ്രകാരംതന്നെചിൽബ്രഹ്മമോക്കുസങ്കല്പംനിമിത്തംപലതായ്തിളങ്ങു
ന്നു * സതത്വംസങ്കല്പദോഷംവെടിഞ്ഞുള്ള ചിത്തത്തെയാത്മാവിൽ
നന്നായ്സമർപ്പിച്ച * മനവ!ശങ്കകളൊക്കെയുംവിട്ടുനീ സ്വസ്ഥത്തിലുമ
വിസ്സന്ദനെപ്പോൽസദാ * സപ്രസ്ഥനായീശ്വരാത്മാവായ്സുഖിയാ
യി പൂർത്തഥിയെപ്പാലനംചെയ്യുവാണീടുക * വ്യാപകനായീടുമാത്മാ
വുതാൻസൃഷ്ടിപ്രപഞ്ചളാകംചലനങ്ങളാലഹോ * കട്ടിയെപ്പോലെ
കളിച്ചുകൊള്ളുന്നിതുതം തട്ടിലോത്തീടുകപിന്നെസ്വയമേവ * സം
ഹാരശക്തിയാൽസർവ്വലോകങ്ങളും സംഹരിച്ചാത്മാവിൽ വാണു
കൊള്ളുന്നിതു * ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടിലേതൊരുശക്തികഠം ബന്ധ
മോക്ഷങ്ങൾക്കുഹേതുക്കളാകുന്ന * താനേയുദിച്ചുകൊള്ളുന്നിതുശ്ര
ക്തികഠം നൂനമാത്മാവിനെന്നുള്ളിൽധരിക്കുനീ * ചന്ദ്രൻദിവാകരൻ
വഹ്നിതപ്പായസ്സ രതനമിത്യാദികഠംക്കെങ്ങിനെജാലകഠം * എങ്ങി
നെയാകുന്നുപത്രാദികഠംപാട പങ്ങൾക്കുനിഷ്ഠരങ്ങൾക്കുകണങ്ങ
ളും * സ്ഥാരമാംബ്രഹ്മത്തിലപ്രകാരംതന്നെ ചാരുബുദ്ധേ!ജഗത്ബു
ദ്ധ്യാദികല്പിതം * ഉഠക്കാമ്പില്ലവുംബോധമില്ലാത്തവ ക്കൊക്കയു
മായതുദുഃഖപ്രദംദൃശ്യം * ആത്മബുദ്ധേരറിമ്മായയൊത്തീടുകിൽ വി
ശ്വവിമോഹിനിയാകുന്നുനിർണ്ണയം * ആത്മാവുസർവ്വാംഗവ്യാപ്തനെ
ന്നാകിലു മാത്മാവിനെയറിഞ്ഞീടുന്നതില്ലല്ലോ * സംശയമില്ലിജ്ജ
ഗത്തൊക്കെയുംചിദാകാശചന്ദ്രപ്രഭാണെന്നുഭാവിച്ചുഹോ * ആരാ
ണുശാന്തനായ്ഭാണുകൊള്ളുന്നത പുരുഷൻബ്രഹ്മകവചൻസുഖിത
ന്നെ * ഉള്ളതിലല്ലമെന്നാലുമഹങ്കാര മില്ലാതെനല്ലോരുഭാവസചി
പ്രമാം * ആശയത്തോടുംസകലലോകത്തെയു മാശ്രയമില്ലാത്തതാ
യുഥാർത്ഥ്യന്യമായ് * ചിദ്രൂപമാകുംചിദാകാശമാണെന്നു നിത്യവുംഭാ
വിച്ചുകൊണ്ടുവാണീടണം * കൊള്ളാമിതേറവുംകൊള്ളില്ലിതെന്നേ
വ മുള്ളതുബീജമാംദുഃഖപരമ്പരയുടെ * സാമ്യാഗ്നിയാലതുശുദ്ധമായീ
ടുകിൽ സന്തതേർദുഃഖമെങ്ങുണ്ടായിടുന്നിതു * നല്ലതാകാത്തതെന്നി
ത്തരമുംതോന്നുകിൽ മുള്ളുവിചാരമതോവനാത്രുപമാം * അസ്മൽസകീയ
മാംപൌരുഷമെന്നിവ കയ്യൊഴുഞ്ഞുസതത്വംനാശമാക്കീടണം * മാ
നവേന്ദ്രഭേദോവനയുംകർമ്മ കാനനവുംനീയതോവനാസ്രുത്തിനാൽ *
ഇല്ലാതെയാക്കീട്ടവാസനയെയാക്കയും തള്ളിവിശോകനായ്ഭാണുകൊ
ണ്ടീടുക * സർവ്വലോകങ്ങളുമെന്നുള്ളിലാണെന്ന സർവ്വതോവിചാരിച്ചുനീ
ദേവബുദ്ധിയേ * ആത്രുവെടിഞ്ഞുനിരാമയനായിനി വാസനയാനാ
നവിലാസനായ്സച്ഛനായ് * നന്നായ്നിവേകവിലാസവാനായ്ഭരി
പൂർണ്ണനായ്ഭാരംശമഞ്ഞാൽസമനായി * നീപരമാനന്ദമുംക്കൊണ്ടേ

യചി ദ്രൂപവപുസ്സായ്തസിച്ചീടുകചിരം * ശാസ്ത്രംപഠിക്കയുംനല്ല
നങ്ങളോ ടൊത്തുവസിക്കയുംചെയ്തകൊണ്ടോടിയിൽ * നന്നായ്ഭവത്ത
ണംപ്രയത്നത്തെയേറെഗതി നൊന്നാമതാംഭൂമിയാണിതെന്നോക്കിനീ
മന്നിൽവിചാരാന്മാർവിചാരണയെന്നതാകുന്നരണ്ടാംഭൂമിയെന്നുചൊ
ല്ലുന്നിതു * ചിത്തേധരിക്കനീമൂന്നാമതാംഭൂമി പൃഥ്വീശരാസംഗമോ
വനയാണഹോ * സാധുക്കളെല്ലാം'വിലാപിനീ'യെന്നേവ മോതു
ന്നനാലാമതായുള്ളഭൂമിയേ * വാസനാനാശാത്മികയാണതുമഹീ
വാസവ!നന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ശ്രുതിസംവിന്മയാനന്ദസ്വരൂ
പയാണോത്തീടുകഞ്ചാമതായുള്ളഭൂമികാ * നീയറിഞ്ഞീടൽസുപ്ത
പ്രബുദ്ധാഭിനായജീവന്മുക്തനതുവാഴുന്നിതു * മേദിനീനായക!ബോ
ധിക്കനീയുസം വേദനരൂപാസുഷുപ്തിയവ്യവസ്ഥിതി * നല്ലൊരാനന്ദ
ഘനാകാരയായതെന്നല്ലഹോചിന്തിച്ചുകണ്ടാലുപശാന്താ * ന്യന
മാറാമതാംഭൂമിതുര്യാവസ്ഥയാണതുനിർവ്വാണമാകുന്നതുതന്നെ * സ
പ്രബുദ്ധാ!കോംസമതയായ് സൈരൃയായ് സച്ചിതയായ്നിളങ്ങീടുന്ന
തുതന്നെ * ചൊല്ലാംനൊരേഴാമതായുള്ളഭൂമിയെന്നല്ലാമറിഞ്ഞ
മഹാന്മാർപറയുന്നു * ഉർവ്വീശ്വര!പരിപ്രൌഢാപരാവസ്ഥാ നിർവ്വാ
ണരൂപിണീയാക്കുതുര്യാതീതാ * ഏഴാമതാംഭൂമിയുണ്ടാസ്ഥൂരികയി ല്ല
ഴിയിൽജിവിച്ചിരിപ്പവക്കെന്നുമേ * അത്രജാഗ്രാവസ്ഥതന്നെയായീട്ട
ന്നി താദ്യത്തെഭൂമികയുംമൂന്നുംമഹാമതേ! * സപ്നമെന്നോതപ്പെട്ട
ന്നനാലാംഭൂമി സപ്നാഭമേതുജഗത്തായവസ്ഥയിൽ * ആനന്ദമേ
റ്റവുംനിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു മാനവേന്ദ്ര!സുഷുപ്താഖ്യയഞ്ചാംഭൂമി * ആറാ
മതായുള്ളഭൂമിസംവേദനം ചേരാതിരിക്കുന്നതുപദാർത്ഥാ * ചിത്ത
ത്തിനംചചസ്സിന്നുമെരിക്കലു മെന്താത്തതാംസപ്രകാശപ്രതാത്മി
കാ * ഉത്തമാസപ്തമീഭൂമികാഭൂപ!നീ യോർത്തീടുകതുര്യാതീതപദാവ
സ്ഥാ * ചിത്തരത്നയുള്ളിൽതടഞ്ഞുനിത്തിക്കൊണ്ടു ചേത്യംവിമോ
ചിതമാകാതിരിക്കുകിൽ * ഉത്തമമായസമതഭംനിമിത്തമായ് മുക്ത
നായ്ഭവാനെന്നുനിർണ്ണയം * തുംഗബുദ്ധേ!നീനിരൂപിക്കകവിഷ
യങ്ങളിൽസൌഖ്യദുഃഖാംശങ്ങളാലഹോ * അതരപരാമൃഷ്ടപൂർണ്ണധീ
യായിട്ടു പാരിലാത്മാരാമനായിവാഴുന്നിതു * സന്ദേഹമില്ലൊട്ടുമപ്പു
മാൻമുക്തനായ്ഭവന്നിതെന്നുപായപ്പെട്ടനിതു * അപ്പുരുഷൻ
വ്യവഹാരിയെന്നാകിലു മെപ്പൊഴുംനല്ലപശാന്തനാണെങ്കിലും * സ
ന്ന്യാസിയായിരിക്കുന്നവനാകിലും മന്നിൽഗൃഹസ്ഥനാണെന്നുവന്നീ
ടിലും * ഗാത്രമുണ്ടെങ്കിലുംഗാത്രമില്ലെങ്കിലും പാർത്ഥിവ!മുക്തനാ
ണില്ലകില്ലേതുമേ * 'ചത്തീടുകയില്ലജീവിക്കയില്ലഞാൻ സത്തല്ല
ഞാനസത്തല്ലപാർത്തീടുകിൽ * വിശ്വവിലക്ഷണവിദ്രൂപനാണ
ഞാൻ നിശ്ചയ'മെന്നോർത്തുദുഃഖിക്കയില്ലവൻ * 'ഇല്ലാജരയിങ്ങലേ
പാഗനാണെന്തോ നില്ലരാഗംമമഞാൻശാന്തവാസനൻ * ഞാംശമില്ലാ
ത്തവനാകുന്നുഞാൻചിദാകാശ'മെന്നോർത്തിട്ടുദുഃഖിക്കയില്ലവൻ *

'ശ്രുതൗബുധൈർജ്ഞാനഫലമതിവിട്ടവൻ നിത്യൻശമസമാധാനായുള്ളവൻ * ശാന്തനായിട്ടുണ്ടോ'നെന്നുസന്തതം സഹാന്തത്തിലോർത്തിട്ടുദുഃഖിക്കയില്ലവൻ * പുഷ്കരത്തിങ്കലുംപുല്ലിൻതലയ്ക്കുള്ള മക്ഷിബിംബത്തിലുംമാനുഷന്മാരിലും * പന്നഗന്മാരിലുംനിർജ്ജരന്മാരിലും നന്നായിട്ടുള്ളുന്നയാതൊന്നുസർവ്വദാ * സന്ദേഹമൊട്ടുമില്ലായതുതന്നെഞാനെന്നേവമോർത്തിട്ടുദുഃഖിക്കയില്ലവൻ * ചിദ്ഘനാനന്തവിലാസനാ ഞാൻബ്രഹ്മാദിഭോഗത്തിലുംകീഴ് പ്രദേശത്തിലും * നന്നായിടവിടങ്ങത്തിലുംവ്യാപിച്ചിട്ടുന്നതുണ്ടേറവുമെൻറെമഹിമതാൻ * ഇത്രമുംത്തന്നാരിലറിഞ്ഞുവാണീടുന്ന മത്തൻനശിച്ചുപോയീടുന്നതെങ്ങിനെ * കല്യബുദ്ധബുദ്ധവാസനംസേവിച്ചുകൊള്ളുന്നവസ്തുസുഖത്തെയുണ്ടാക്കിടും * സൌഖ്യമുണ്ടാക്കുന്നവസ്തുതന്നെട്ടിടും ദുഃഖംവളർത്തിട്ടുംനാശത്തിനാൽഗ്രതം * എന്നുമിസ്സൌഖ്യദുഃഖങ്ങൾപിരികയില്ലെന്നുള്ളതേറംപ്രസിദ്ധമാകുന്നിതു * വാസനാനന്നെച്ചുരുങ്ങിയൊഴുഞ്ഞതുടെ വാസനാലേശവുമില്ലാതെതന്നെയോ * യാതൊന്നവസ്തുസേവിക്കപ്പെടുന്നിതു ബോധിച്ചുകൊള്ളുകാവസ്തു,സൌഖ്യത്തെയും * നാശകാലത്തിങ്കൽദുഃഖത്തെയുമൊരു ലേശമെന്നാകിലുംനൽകയില്ലാദ്ധ്രുവം * പൃഥ്വീപതേ!ക്ഷീണവാസനയായുള്ള ബുദ്ധ്യാകൃതമായകർമ്മമോത്തീടുകിൽ * ശങ്കയില്ലേതുമേദശുദ്ധബീജോപമ മങ്കുരമായതിൽനിന്നുമുവായ്വരാ * ദേഹേന്ദ്രിയാദിയായീടുംകരണസന്ദോഹത്തിനാൽകർമ്മമുണ്ടായിടുന്നിതു * കർത്താൽകരണസംഘാതത്തിലേതാണുകർത്താവുഭോക്തൃതാദിമതിനാകുന്നിതു * ഭൂവരേന്ദ്ര!സർവ്വോവങ്ങളിൽപേർന്നുദേവനെപ്പുരാരേരെക്കുഞ്ഞുടൻ * നന്നായിമോക്ഷത്തിനർഹതനായവൻ ചന്ദ്രനെപ്പോലതിശീതളനായഹോ * പൂർണ്ണനായ്നല്ലൊരുതജ്ഞനുള്ളകൊണ്ടുമാർത്താണ്ഡനെപ്പോലെസുതരാംവിളങ്ങുന്നു * സന്ദേഹമില്ലൊട്ടുപോലുമിദ്ദേഹമാകുന്നുരാജപൂർവ്വക്ഷത്തിങ്കൽനിന്നുടൻ * ചെയ്യുന്നുചെയ്യുന്നതുമായകർമ്മസംഘാതങ്ങളാകുന്നപഞ്ജികളൊക്കയും * ജ്ഞാനമാകുന്നൊരുകാറുവന്നീടുകിൽ നൂനംപറന്നേറുമറ്റുപോയീടും * ഉൾപ്പൂവിലോർത്തിട്ടുകെല്ലാക്കലകളു മഭ്യാസമില്ലാതിരുന്നാൽനശിച്ചുപോം * വാടമല്ലുള്ളിലജ്ഞാനലവാസക്തജ്ഞാതയായുള്ളതെന്നാകിൽപ്രതിദിനം * നല്ലകണ്ണാടിയുഴുതുവിതച്ചോരുനെല്ലുപോൾവൃദ്ധിയെപ്രാപിച്ചിട്ടുംബലാൽ * വാരിധിയിങ്കലും പൊയ്യായ്മുനല്ല വാരിപോലേസർവ്വവസ്തുക്കളുംതന്നിലും * ഏകനാത്മാവതൊവിശ്വരൂപൻതുന്ന സാഗരീനന്നായ് പ്രകാശിച്ചിട്ടുന്നിതു * സഹാന്തേധരിച്ചീടുകിജ്ജഗത്താക്കസം ശാന്തസങ്കല്പഭ്രയിഷ്ടകലാപമായ് * സത്താംശമാത്രമായീടുന്നൊരേകമാം വസ്തുവാകുന്നുവിവാദമില്ലേതുമേ * എത്രനാളോളംവിഷയഭോഗാശയുണ്ടത്രനാളാത്മാവുജീവനാകുന്നിതു * മന്നവ!കേളുവിവേകംനിമിത്തമാ യുന്നതാനാശസ്വഭാവമല്ലുറ്റുണ്ണാ * ആശയത്തിങ്കൽവിവേകത്തിനാലെ

ന്നു ലേശവുമാശയില്ലാതെയാകുന്നിതു * ജീവഭാവംവിട്ടനാമയനായ
ന്നു കൈവല്യമാൻകൊള്ളുന്നിതാത്മാവുതാൻ * ഊർദ്ധ്വദേശത്തി
ങ്കൽനിന്നുകീഴ്പ്പോട്ടയ്യൂ മൂർദ്ധദേശത്തയ്യുകീഴിൽനിന്നുംതഥാ * ചെ
ന്നുകൊണ്ടേറവുംകർമ്മവശതയാലെന്നുംഭവമാംഘടീയന്ത്രമായതിൽ
സച്ചുബുദ്ധോചന്നചിന്തയായീടുന്ന രജ്ജുവിൽനീഘടമായ്പോ
യ്പീടൊലാ * മൽപത്നിയാണിവർമൽപുത്രനാണിവൻ തൽപുത്ര
നാണുഞാനിവണ്ണമൊക്കയും * ചേരുംവ്യവഹാരമാകുംഘനമോ
ഹത്തിനാൽകയ്യുണ്ടിടുന്നിതു * അല്പവുംസന്ദേഹമില്ലശേഷനാ
കമപ്പുമാൻകീഴ്പ്പോട്ടുകീഴ്പ്പോട്ടുപോയിടും * ഇത്തരമുള്ളോരുമോഹമാ
രാഖിഭ ബുദ്ധ്യാപരിത്യക്തമായിരിക്കുന്നിതു * ഉർപ്പുവിൽനന്നായ്
ധരിക്കവിവേകിയാ മപ്പുമാൻമേല്പോട്ടുമേല്പോട്ടുപോയീടും * സപ്ര
കാശംസപ്രമാത്മാനംമഹാമതെ ക്ഷിപ്രമാലംബിച്ചുസൗഖ്യമാസ്ഥാഴ്ക
നീ * ലോകംമുഴുവനുംസംപൂരിതാകാശ നാകമാത്മാവുതാനെന്നറി
ഞ്ഞീടുക * ഇത്തരംവ്യാപ്തമാംചിദ്രൂപമെന്നുണ്ടെ ബുദ്ധിമാകുന്നതഖ
ണ്ഡിതമന്നതാൻ * പാരിച്ചസംസാരസാഗരത്തിൻമറു തീരമെത്തി
പ്പരമേശ്വരനായിതു * ധാതാവുമിന്ദ്രനുംവിഷ്ണുവുംപാശിയു മേതേതു
ചെയ്യുവാനദ്യമിക്കുന്നിതു * ചിദ്രൂപനാകുന്നതാൻതാനതൊക്കയും
നിത്യവുംചെയ്യുന്നിതെന്നുഭാവിക്കണം * ഏതൊരുമേൽനന്തികളേ
തൊക്കയു മേതൊരുകാലത്തുചൊല്ലപ്പെടുന്നിതു*സത്യമായീടുന്നിതാ
യതുസർവ്വും ചിത്തിൻവിലാസംനിർമ്മലമല്ലയോ*മാന്യബുദ്ധിനീധ
രിക്കചിന്മാത്രതപമാൻപാത്തട്ടിലുഞ്ഞീണ്ണസാരനായ് * ചിത്തംന
ശിച്ചിട്ടവസ്തുവിച്ചിടുന്നൊരു മർത്ത്യനെന്നുംപരമാനന്ദമോക്കിൽ *
ഇന്നതുപോലെയാണെന്നുചൊല്ലീടവാനൊന്നുമില്ലെങ്കുമേസന്ദേഹ
മില്ലുമേ * ഉള്ളതല്ലില്ലാത്തതല്ലഹോചിദ്രൂപമല്ലാത്തതല്ലിതേചിദ്രൂ
പവുമല്ലാ * കില്ലേതുമില്ലാത്തരൂപമായീട്ടുന്ന തല്ലനന്തരൂപമായീടുന്ന
തുമല്ലാ * ഇത്ഥമനിർവ്വചനീയമാംലോകത്തെ നിത്യവുംഭാവയന്നായ്
ഭവിച്ചീടുക * ഏകസ്വരൂപമാസാദിതമാകിൽനി ർവ്വാണമവിദ്യയു
നാശംഭവിച്ചിടും * കാലവുംദേശവുമറ്റൊരവസ്ഥയാ ഭ്രലോകനാ
യകൈവല്യമായ്വരാ * ദേഹികർമ്മങ്ങളേറുമഹങ്കൃതിസ്വരൂപമാം മോ
ഹംമുഴുവൻക്ഷയിച്ചുപോയീടുകിൽ * വാസനാരൂപയായീടുമവിദ്യ
യുടെ നാശംവരുംമോക്ഷമായതാകുന്നിതു * ഭൂചതോകേരംക്ഷശാസ്ത്രാ
ത്ഥവിചാരമാം ചാപലംനിങ്കിസ്സംസകാര്യബുദ്ധിയിൽ * കൈയുകം
വിട്ടുവികല്പഭ്രമങ്ങളില്ലാതെയായിസ്സാദ്ധ്യനിക്കുനാകംപൂമാൻ * യ
ന്നൻപരംശാശ്വതാത്മകനായിട്ടു തന്നിൽസ്ഥിതിചെയ്തകൊണ്ടിട്ടു
ന്തുസുഖം * എന്തെങ്കിലുംകാണ്ടുദേഹംമറയ്യുയെന്തെങ്കിലുംതി
ന്നുകക്കിനിറയ്യുയും * എന്തെങ്കിലുമൊരേടത്തുകിടക്കയും മണ്ണാതെ
ചെയ്യുന്നതാരഹോപാരിതിൽ * ഉർവ്വരാരിലോക്കമഹാനാമവൻച

ക്ക വത്തിയെപ്പോലെ പരംവിളങ്ങുന്നിതു * വണ്ണധർമ്മാത്മാവാകുമംവിട്ടു മന്നിടത്തിങ്കൽവസിക്കുന്നപുരുഷൻ * ഇജ്ജഗജ്ജാലത്തിൽ നിന്നുവേർപെട്ടിട്ടും പഞ്ജരത്തിങ്കൽനിന്നാശുസിംഹംപോലെ * പാരംവിരക്തനായീടുന്നപുരുഷൻ ഗീതകർമ്മക്കെന്നുമഗോചരനാണഹോ * നന്നായവൻശരൽകാലത്തിലാകാശമെന്നതുപോലെപ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിട്ടും * ശൈവത്തിലുള്ളമഹാഹ്രദമെന്നതുപോലെപ്രസന്നനംഗംഭീരനുമായി * ആയവൻതാൻപരാനന്ദരസാക്കുബ്ധനായിരമിച്ചീടുമാത്മാവിലാത്മനാ * ഉർവ്വരാമ്പിലോകർനീകർമ്മഫലങ്ങളെയൊക്കയുംകൈവിട്ടനിത്യവുംതൃപ്തനായ് * മന്നിടത്തിങ്കൽനിരാശ്രയനായ് സർവ്വവന്ദ്യനായ്ത്താനുകൊണ്ടീടുംപുരുഷനെ * പുണ്യവും പാപവുംമറ്റുള്ളതുമെന്നുമെന്നുമേബാധിക്കയില്ലെന്നുനിർണ്ണയം * എപ്രകാരംപ്രതിബിംബംമണിയിങ്കലല്ലവുംചേരാതെകണ്ടിരിക്കുന്നിതു * ജ്ഞാനിതന്നാത്തടെകർമ്മഫലംതഥാ നൂനമൊരിക്കലും ചേരീടുകയില്ലാ * ജ്ഞാനിയായുള്ളവൻസന്തതം ഭേദോഭി മാനംവിനാകൂടമേയുകൂട്ടത്തിലും * ഗാത്രത്തെവെട്ടിമുറിച്ചീടിലുംശുഭ കീർത്തിവിശേഷമായ്പൂജിച്ചിതെങ്കിലും * എല്ലാംനിഴലിനെച്ചെയ്തപോലെച്ചേരാ മല്ലൽപ്പെടുകയുംമോടിക്കയുമില്ലാ * നിസ്സോത്തനായ് നിർവികാരനായിസ്സദാ വർത്തിച്ചീടുംപൂജ്യപൂജയെക്കൈവിടും * ഇന്നതുചെയ്യേണമിന്നതുചെയ്യരുതെന്നുള്ള നിശ്ചയമുണ്ടാവുകയില്ലാ * ജ്ഞാനിയെപ്പേടിക്കയില്ലലോകംമുഴുവൻ ജ്ഞാനിയുംപേടിക്കയില്ലലോകത്തിനെ * പേടിയുംമോഹവുംരാഗവുംദ്വേഷവും കൂടിയുംകൂടാതെകണ്ടുംവസിച്ചീടും * ചൊല്ലാൻചക്രവർത്തിക്കുംമഹാശയൻ ഒല്ലനായിച്ചമഞ്ഞോരംഭവിച്ചീടും * ബാലനുംകൂടിസ്സുലഭനാകുംചില കാലംസുതാമദ്ദരാശയനവൻ * പുണ്യതീർത്ഥത്തിൽസ്സരീരംത്യജിക്കിലും ചണ്ഡാലമന്ദിരത്തിങ്കൽമരിക്കിലും * നിർവ്വാണമെന്നതജ്ഞനാമായവൻ നിർവ്വാണമാൻകൊണ്ടീടുംമഹീപതേ * മുകുന്ദൻവിഗതാശയനിവൻ ജ്ഞാനസ്വത്തികാലത്തെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുക * നൂനമഹംഭ്രാന്തിബന്ധമാകുന്നിതു ജ്ഞാനേനതൽക്ഷയംമോക്ഷമാകുന്നിതു * ആരാണുഞാനെന്നഭാവമില്ലാത്തവൻ പാരിലെല്ലായ്പൊഴുംപൂജാർഹനാണവൻ * പൂജിച്ചിടേണമവനെസ്സുതിക്കേണം രാജൻ!നമസ്സരിക്കേണമെല്ലാവരും * ഉന്നതിക്കാഗ്രഹമുൾത്താരിലുള്ളവൻ * ചെന്നുകണ്ടീടേണമമ്മഹാത്മാവിനെ * രക്ഷാണിയിൽക്ഷീണഭോഗയന്മാരായി വാണുകൊണ്ടീടുന്നസാധുജനങ്ങളെ * സേവചെയ്തീടിൽപവിത്രംപരംപദമേവയംപ്രാപിക്കുമില്ലൊരുസംശയം * തീർത്ഥമാടീടിലുംയാഗംകഴിക്കിലും നൽത്തപോദാനങ്ങളെന്നിവചെയ്തിലും * സാധോഃപരംപദംപ്രാപിച്ചുകൊള്ളുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലുബോധിച്ചു

കൊർകെന്നി * ഇത്ഥംഭഗവാൻമനുവരുംചെയ്തിട്ട സത്യലോകത്തെ
ക്കുസേതുചരംചെന്നിതു * പൊൽക്കൊള്ളുമിക്ഷ്വാകുഭൂപനീദിഷ്ടിയെ
ക്കയ്ക്കൊണ്ടുസുസ്ഥിരനായിബ്ഭുവിച്ചിതു * * * *

ശ്രീനിർവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാഗാനം ഇക്ഷ്വാകുപാഖ്യാനം
നാല്പത്തൊന്നാം സർഗ്ഗം.

മുനിവ്യാധോപാഖ്യാനം

ശ്രീമാൻരഘുപ്രഭാവൻരാമൻതൻനാകരൻ ധീമാൻമുനിയോട്ട
ചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ * നല്ലോരാകാശസഞ്ചാരാദികളൊന്നു മില്ലജീ
വന്മുക്തനെന്നുവന്നീടുകിൽ * എന്താണപൂർവ്വമായീടുമതിശയം ചി
ന്തിക്കിലമ്മഹാനുള്ളുസൽഗുരോ! * ചൊല്ലുന്നരാമനോടാദ്യമേ
വം കേട്ടു ചൊല്ലിത്തുടങ്ങിനാൻവീണ്ടുംമുനീശ്വരൻ * തജ്ജ്ഞധീവിശേ
ഷവിലക്ഷണമായോരു തത്ത്വത്തിൽനന്നായ് വേർക്കുന്നരാഘവ! * ആ
ത്മജ്ഞനെപ്പൊഴുംപൂനായ് ശാന്തനായാത്മാവിലേസ്ഥിതിചെ
യ്തുകൊള്ളുന്നിതു * മന്ത്രസിദ്ധന്മാർതപസ്സിദ്ധരെന്നല്ല തന്ത്രസിദ്ധ
ന്മാരിവരൊക്കയുംട്ടിശം * ചെയ്തീടുകാകാശയാനാദിപക്ഷ്യാദി സാ
ധാരണമിതിനെന്താണപൂർവ്വതാ * താളശന്മാർത്തനെയാണണിമാദി
യാ സാധിച്ചുവരുന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുക * കയ്യുലാക്കീടുവാൻബുദ്ധി
മുട്ടുണ്ടായൊക്കജീവന്മുക്തനുണ്ടാവുകയില്ലാ * ഉത്തമനായീടുമായ
വനൊന്നിലുമുറ്റുതാരിലാശയുണ്ടാവില്ലനിർണ്ണയം * ന്യായവൻത
ന്നുടെമാനസംനിരാഗമായെറെനിർമ്മലമായ്തിളങ്ങുന്നിതു * തജ്ജ്ഞനു
ള്ളതാൻവിശേഷമെന്നുംമൂഢബുദ്ധികളോടുനേരാകയില്ലായവൻ * വ
ർണ്ണാശ്രമാദിയായീടുന്നടയാള മൊന്നുമേകൂടാതെസംസ്ഥിതിരൂപമാം *
പാരിച്ചുവിഭ്രമംനീങ്ങിനിശ്ചിന്തനായ് പാരിൽവാഴുംതജ്ജ്ഞനായുള്ള വ
ന്നഹോ * കാമവുംകോപവുംലോപവുംമോഹവും രാമവിഷാദവുംമ
റവുംപ്രതിദിനം * നന്നായ്ക്ഷയിച്ചീടുമെന്നുള്ളുതന്നെ ചിന്തമ
ന്നുള്ളതിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * പാരംതനിക്കുകൂടീടുംപെരുമയെ ദൂ
രേക്കളഞ്ഞിട്ടതൻറെദുശ്ശേഷ്ടയാൽ * എങ്ങിനെയാണഹോബ്രാഹ്മ
ണൻശ്രുതപ മംഗികരിക്കുന്നതോർത്തുകണ്ടീടുകിൽ ജീവതപമീശ്വ
രൻസചികരിച്ചീടുന്ന താവിധംതന്നെയാണംബുജലോചന! * സാ
ധോ! ചരുമചരുമായുള്ള ഭൂതങ്ങളുണ്ടാവിക്കുന്നസർഗ്ഗപ്രതി * കാ
ര്യാദ്യചിൽസ്വന്തജാതങ്ങളാമവയൊക്കയുംനിശ്ചാരണങ്ങളാകുന്നിതു *
മന്നവേന്ദ്രാത്മജികേട്ടാലുമിശ്വരൻ തന്നിൽനിന്നുണ്ടായിവന്നിട്ടഭൂത
ങ്ങളും * പിന്നെയുംജന്മാന്തരങ്ങളെക്കയ്ക്കൊണ്ടിട്ടനുസചകൃതങ്ങളായ
കർമ്മങ്ങളാൽ * പാരിച്ചുജന്മകർമ്മങ്ങളുംക്രിയാകാര്യകാരണഭാവമിവ
ണ്ണമാകുന്നിതു * ഭൂതങ്ങളൊക്കയുംബ്രഹ്മത്തിൽനിന്നുസം ജാതങ്ങളാ
കുന്നകാരണമെന്നിയെ * പ്രാണികർമ്മക്കൊക്കയുംപിന്നെസചകർമ്മങ്ങ
ളാണെന്നറികസുഖദുഃഖകാരണം * ആത്മതത്ത്വജ്ഞാനമില്ലാത്തയു

മൂല മുത്ഭവിച്ചീടുന്നതായുള്ളസങ്കല്പം * കർമ്മജാലങ്ങൾക്കുകാരണമാ
ണെന്നു നിർമ്മലബുദ്ധിധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ബന്ധത്തിനുഗുസങ്കല്പി
തമല്ലയൊ ബന്ധഗതമതുരെക്കളകനീ * ശങ്കയില്ലല്പവുംമോക്ഷ
മാകുന്നതു സങ്കല്പമില്ലാതിരിക്കുന്നതുതന്നെ* അല്പവുംസങ്കല്പമില്ലാതെ
യാകുവാനെപ്പൊഴുംനിധിയാവേലമെയ്തീടണം * നല്ലൊരഭ്യാസക്ര
മത്തിനാൽസങ്കല്പമെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞിട്ടുവിടാ* മങ്ങാതെകണ്ടി
ഹനീളശുഭൽന സംഗമത്തിൽസാവധാനനായീടുക * ഗ്രാഹ്യഭാവാ
ത്മകനായ്ഭവിക്കേണ്ടനീ ഗ്രാഹകാത്മാവുമായീടരുതെന്നുമേ* ഒട്ടൊ
ഴിയാതുള്ളഭാവനവിട്ടേതു ശിഷ്ടമാംതന്മയനായിഭവിക്കനീ* ഇന്ദ്രി
യസഞ്ചയംരാഗത്തൊട്ടുംസഭാചെന്നീടമത്തിലെന്നവന്നീടുകിൽ*
ബന്ധമാകുന്നവിരാഗേണചെന്നീടി ലന്തരമില്ലമോക്ഷപ്പെട്ടന്നി
തു * ഉരുപ്പവിലിഷ്ടംനിനക്കെന്നിനെക്കുറി ച്ചുള്ളമുണ്ടാവുകിൽബല
നായ്തീർന്നുനീ * അല്പവുമിഷ്ടമില്ലെന്നിലുമെങ്കിലൊ സൽപ്പുനായനിമ
ക്തനായ്തീന്നിതു * ആകയാലെന്നുമെസ്ഥാവരജംഗമ മാകുംപദത്ത
തിലൊന്നിനെപ്പററിയും * ഇഷ്ടംനിനക്കുമഹാമതേ!ചെറുമുംത
ട്ടിലുണ്ടാകാതിരുന്നീടുകവേണം * എന്തൊന്നരതിയായ്നീളുജിച്ചീട്ട
ന്നി തെന്തുചെയ്തീടുന്നിതെന്തുവിടുന്നിതു* കർത്താവുമല്ലഹാഭോക്താ
വുമല്ലനീ തത്വശമീമനസ്സില്ലാതെയായവൻ * സത്തുക്കൾകീഴിൽകഴി
ഞ്ഞകാര്യത്തെയൊ ത്തതുൽപെടില്ലാനിനയ്ക്കില്ലഭാവിയെ * നൂനം
ക്രമപ്രാപ്തമായീടിനവത്ത മാനമെല്ലാപ്പൊഴുംകയ്ക്കൊണ്ടിടുന്നിതു *
ആശാമഭാജികൾപിത്തത്തെബന്ധിച്ച പാശങ്ങളാണെന്നറിഞ്ഞു
കൊണ്ടീടുക മാനസത്തെക്കൊണ്ടുതന്നെമനസ്സിനെജ്ഞാനിയായുള്ള
വൻവെട്ടിമുറിക്കണം * ക്രൂരംവിവേകത്തിനാൽപരംതീക്ഷ്ണമാ
യീടുംമനസ്സിനാൽമാനസത്തെബലാൽ * ലോഹത്തെലോഹത്തിനാലെന്ന
പോൽമോഹംശമിപ്പാൻമുറിച്ചീടുകവേണം * ക്ഷാളനകോവിദ
ന്മാർമലംകൊണ്ടുതാൻക്ഷാളനംചെയ്യുകൊള്ളുന്നമലത്തിനെ* അസ്ത്ര
ത്തെയസ്ത്രത്തിനാൽതടുക്കുന്നസൽ ബുദ്ധിപ്രതിവിഷംകൊണ്ടുവിഷ
ത്തെയും* മുന്നുണ്ടുരൂപങ്ങൾജീവന്നഹോസ്ഥൂലമെന്നുംതഥാസൂക്ഷ്മമെ
ന്നുംപരമെന്നും* സന്തതംനീപരംരൂപംഭജിക്കുക സന്ത്യജിച്ചീടുകസ്ഥൂ
ലസൂക്ഷ്മങ്ങളെ *കൈകാൽതുടങ്ങിയുള്ളംഗങ്ങൾപോരുന്ന താകുംകളേ
ബരംഭോഗംഭജിക്കുവാൻ * നീലാംബുദപാരുവർണ്ണ!ജീവന്നെഴും സ്ഥൂ
ലമായീടുന്നരൂപമാകുന്നിതു * പങ്കജാക്ഷിഭവാനചെയ്യുന്ന സങ്ക
ല്പരൂപമായീടുന്നുമാനസം * ജീവന്നെഴുംസൂക്ഷ്മരൂപമാണെന്നാകിൽ
പൂവിൽനീനന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * യാതൊന്നുതാൻനിർവി കല്പമായ്സത്യമാ
യാദ്യന്തഹീനമാംചിന്മാത്രമാകുന്ന * അയതുജീവ
ന്റെമുന്നാമതാംപര മായുള്ളരൂപമാണെന്നറിഞ്ഞീടുക * ശ്രുതിമാം
തുയ്യപദമാണിതെന്നോർക്ക കർതൃനീബഹുപദനായ്ഭവിച്ചീലും * ആ
ദ്യത്തെരണ്ടുമുപേക്ഷിക്കണമാത്മ ബുദ്ധിയുണ്ടായീടുന്നതുരണ്ടിലും *

വാരിജസംഭവനന്ദനൻതന്നോടെഗീരിവണ്ണംകേട്ടുചോദിച്ചമാധവൻ *
വേദാന്തസാരജ്ഞ!സൽകൃപാബ്ധെ!ജഗ ദാലിയായീടമവസ്ഥാത്രയ
ത്തിങ്കൽ * ചേരുന്നതാകിലുമെന്നമലക്ഷിതം തുയ്യംവിവരിച്ചരുളം
ചെയ്തീടേണമെ * എന്നതുകേട്ടമുനികുലനായകനിന്ദിവരാക്ഷനോ
ടോതിനാൻപിന്നെയും * ഉള്ളിൽനീനന്നായ്ധരിച്ചീടമാധവ മു
ള്ളതില്ലാത്തതെന്നീവകയൊക്കെയും * നീക്കീട്ടയാതൊരുചൈതന്യ
മാണസം നക്കുമായ് സച്ചുമായീടുന്നതോക്കിൽ * താദൃശമായു
ള്ളചൈതന്യമാകുന്നു തുയ്യമെന്നോവപറയപ്പെടുന്നിതു * ശ്രുശാസ
മതസഭാപിശാന്തനാജീവന്മുക്തവ്യവസ്ഥിതിപാത്താത്വ്യവഹരതെ *
സാധുമെയലോസക്ഷ്യവസ്ഥയാതൊന്നാണ വാദമില്ലായതുതന്നെ
തുയ്യാവസ്ഥാ * ഓക്കസങ്കല്പങ്ങളില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ജാഗ്രവംസപ്ന
വുമല്ലിതുരാഘവ! * നീയറിഞ്ഞീടിതുജഡ്യമില്ലാത്തതാണായതു
കൊണ്ടുസുഷുപ്തിയുമല്ലല്ലോ * സമ്യക്പ്രബുദ്ധരായ്ശാന്തരായുള്ളോ
ക്കസന്മതേന്തുനമീലോകംവിഭിനമാം * അയതുതുയ്യമെന്നോതു
ന്നിതുമുഢരായവർക്കിജഗത്തെന്നുംനിനനിയ്ക്കും * ഞാനെന്നഭാവ
ത്തെതൊരെക്കളഞ്ഞൊട്ടമുനമില്ലാതുള്ളസാമ്യംവളർന്നടൻ * നിശ്ചല
മാക്കിമനസ്സിനെയെങ്കിലോ നിശ്ചയംനല്ലതുയ്യാവസ്ഥവന്നിതു * ഞാ
നതുദൃഷ്ടാന്തമൊന്നുചൊല്ലാംമഹാ ജ്ഞാനിയായുള്ളനീകേട്ടുകൊ
ണ്ടീടുക * ഉന്നതവെടിഞ്ഞൊരുകാട്ടിൽപുരാമഹാ മൌനവ്യവസ്ഥി
തനായമുനീന്ദ്രനെ * വേട്ടയാടിക്കൊണ്ടുകാട്ടിൽചരിക്കുന്ന കാട്ടാള
നേകദാകണ്ടുചോദിച്ചിതു * ഞാനെയ്തതായുള്ളബാണംതറച്ചൊരു
മാനിവഴിക്കുകതിച്ചോടിവന്നിതു മാനിനെത്തേടിഞാനിങ്ങുവന്നീടി
നേൻ കാണുവാനില്ലായതെങ്ങുപോയീമനേ! * ചൊല്ലീടുകവേഗമെ
ന്നതുകേട്ടിട്ടു ചൊല്ലിനാനമ്മുനിവേടനോടിങ്ങിനെ * കാനനവാസി
കൾഞങ്ങൾബ്രഹ്മാനന്ദസ്ഥാനമുള്ളോരുമുനികളാകുന്നിതു * ലോക
വ്യവഹാരയോഗ്യമായിട്ടുള്ള താകമഹങ്കാരമില്ലഞങ്ങൾക്കെടോ! *
ഇന്ദ്രിയകർമ്മങ്ങളൊക്കെയുംചെയ്യുകൊ ള്ളുന്നതോത്തീടുകമാനസമല്ല
യോ? * ന്നനമഹങ്കാരരൂപമായീടുമ മ്മാനസംപണ്ടെനശിച്ചിരിക്കു
ന്നിതു * ഇല്ലജാഗ്രത്തഥാസപ്നംസുഷുപ്തിയെന്നുള്ളോരവസ്ഥകളും
മുന്നുമെമസഖേ! * തുയ്യത്തിലെന്നുസ്ഥിതിചെയ്തിടുന്നഞാൻ തുയ്യ
ത്തിൽദൃശ്യമില്ലെന്നറിഞ്ഞീടുക * ഇത്ഥംമുനീശ്വരൻചൊന്നോരുവാ
ക്കുകേട്ടത്ഥംധരിക്കാതെമുഢുകൻപോയിതു * നല്ലവണ്ണംനിധരിക്ക
രാമ!തുയ്യ മല്ലാതെവേറിട്ടവസ്ഥയില്ലൊന്നുമേ * ശ്രുശുഭുദ്ധേ!നിവ്വി
കല്പയായീടുന്ന ചിത്തുതന്നെതുയ്യമായതുണ്ടെപ്പൊഴും * ജാഗ്രവുംസപ്ന
വുംസുഷുപ്തിയുമോക്കെചേതസ്സിനുഴംമൂന്നുരൂപമാം * ഘോരമാംജാഗ്രന്മയമായമാനസം സപ്നരൂപംമനംശാന്തമാകുന്നി
തു * മൂഢമാകുന്നുസുഷുപ്തഭാവസ്ഥമായീടുന്നമാനസംവൃന്ദാരകോപ

മ! * മാനസമീമൂന്നമില്ലാത്തതാകിലോ നൂനമുതനായ് ഭവിക്കുംധരിക്കുനീ * ചിത്തംമൃതമായ്ഭവിച്ചുതേകംസമം സത്യമെന്നേവംപറയപ്പെട്ടുന്നിതു * രാഘവ! പാരംപണിപ്പെട്ടുനേടുന്നയോഗികളൊക്കെയുമായതിനെസ്സദാ * രണ്ടെന്നഭാവമില്ലാതെകണ്ടൊക്കെയും കണ്ടറിഞ്ഞുള്ളമുനികഥംമഹാത്മാക്കളാം * നല്ലജീവന്മുക്തരെല്ലാപ്പൊഴുംവാണുകൊള്ളുന്നതുണ്ടായിടുംപടത്തിലായ് * സങ്കല്പമൊക്കെയുംഭൂരെനീക്കിസ്ഥിതാതങ്കനായ്ഭവിക്കൊരുജീവന്മുക്തനീരാഘവ! *

ശ്രീ നിർവ്വാണപ്രകരണം മോക്ഷാനന്തരം മുനിവ്യാധോപാഖ്യാനം

നാല്പത്തിരണ്ടാം സർഗ്ഗം.

യോഗഭൂമികോപാഖ്യാനം.

വസിഷ്ഠൻ—ഉടനതാരിലോകൻസർവ്വാപഹനവംതന്നെയയ്യാത്മശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തംഅറിഞ്ഞുമഹാമതേ! * കില്ലില്ലിദംശാന്തമിദംബ്രഹ്മമാണില്ലിങ്ങുചിദ്വ്യയംമായയെന്നുള്ളതും * സ്വസ്ഥമായ്ശാന്തമായ്കേവലമായ്സർവ്വശക്തികഥംചേന്തായ്ബ്രഹ്മമെന്നിങ്ങിനെ * പേരായൊരുചിദാകാശത്തിനെത്തന്നെ വീരമൂഢാമണേ!ശൂന്യമെന്നുംചിലർ * വിജ്ഞാനമാത്രമാണെന്നുംചിലർതഥാ നിശ്ചയമീശ്വരരൂപമെന്നുംചിലർ * നിർണ്ണയിച്ചിട്ടമഹാമതേ!മന്നിതി ലവ്യോന്യമനവദ്യംവാദിച്ചിടുന്നിതു * എല്ലാംവെടിഞ്ഞുസങ്കല്പവികല്പങ്ങളില്ലാതെകണ്ടുനിർവ്വാസനചിത്തനായ് * എന്നുംപ്രശാന്തധിയായ്മഹാമതേനിയായ്മന്നിൽനിർവ്വാണവാനായിബുധിക്കുനീ * ഏന്നുമന്തർമ്മുഖനായ്വേറിച്ചാത്മാവുതന്നിൽത്തുണാംബുധേ!നിർവൃതചിത്തനായ് * ശ്രുതിമുതാന്ധബന്ധിരോപമനായി വർത്തിക്കുകെന്നുംപ്രപൂർണ്ണധിയായിനീ * ജാഗരണന്തിൽസുഷുപ്തിയോടുംകൂടി രാഘവ!കർമ്മങ്ങളൊക്കെയുംചെയ്കനീ * രാഗാദിദോഷങ്ങളൊക്കെയുംകൈവിട്ടു ലോകകാര്യങ്ങളെച്ചെയ്യുവാണീടുക * ചിത്തമുണ്ടെന്നാകിലത്യന്തദുഃഖമാം ചിത്തമില്ലായ്കയാകുന്നുപരംസുഖം * ചിത്തംചിദേകരസനായ്വരേണമേൽ സത്യരംനീനശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടീടുക * രമ്യമായുള്ളതുനേരിട്ടിടുമ്പൊഴും രമ്യമല്ലാത്തതുനേരിട്ടിടുമ്പൊഴും * തെല്ലുംവികാരംഭവിക്കാതെസന്തതം കല്പിക്കുന്നപോലെവസിച്ചുകൊണ്ടീടണം * ഈവണ്ണമുള്ളോരുത്തനല്ലയത്നത്തിനാൽ കൈവരുംകൈവല്യമില്ലകില്ലേതുമേ * സൌഖ്യവുംദുഃഖവുംമാറിമാറിയതു മുറുക്കാമിതെന്നുംനിനയ്ക്കാതിരിക്കണം * ഈവിധമുള്ളോരുത്തനല്ലയത്നത്തിനാൽ കൈവല്യമെന്നതുകൈവശംനിർണ്ണയം * പൂർണ്ണചന്ദ്രാനന! തജ്ഞനായുള്ളവൻ പൂർണ്ണനുവെന്നതുപാലെയെല്ലാപ്പൊഴും * ഉള്ളിൽസുധാമയനായിസ്സുഖമാൻകൊള്ളുന്നിതെന്നുള്ളതുള്ളിൽധരിക്കുനീ * നിർമ്മായമെല്ലാമറി

ഞ്ഞുനന്നായ്വര മാത്മാവിനോടുചേർന്നുള്ള മഹാശയൻ * ചെയ്യുന്നതുണ്ടുകർമ്മങ്ങളെയെങ്കിലും ചെയ്യുന്നതില്ലഭിമാനമില്ലായ്കയാൽ * എന്നതുകേട്ടുമതിമാൻമഹീശ്വരനന്ദനൻമാമുനിയോടുചോദിച്ചിതു * എപ്രകാരംയോഗഭൂമികളേഴുമിങ്ങഭ്യസിക്കുന്നുമുനികുലനായക! * അന്തരംക്രൂരാതിവികളെപ്രാപിക്കിലെന്തടയാളംസുമതേവിക്കുന്നിതു * രാമചന്ദ്രൻചൊന്നചോദ്യമേവംകേട്ടമാമുനിപിന്നെയുംചൊല്ലിത്തുടങ്ങിനാൻ * സാധോപ്രവൃത്തൻനിവൃത്തനെന്നായ്രണ്ടുമാതിരിക്കാരാണുപുരുഷന്മാരിഹ * ഭോഗമോക്ഷങ്ങളെക്കാംക്ഷിച്ചിട്ടിന്നവരാകുമവർക്കുള്ളലക്ഷണംകേൾക്കനീ * നിസ്സാരമാകുന്നനിർവ്വാണമോർക്കിലിസ്സംസാരമാകുന്നനല്ലതിങ്ങേറവും * ഇതുമുറച്ചുതുകർമ്മങ്ങൾചെയ്യുന്നമർത്ത്യൻപ്രവൃത്തനായീടുന്നരാഘവ! * അല്ലെന്നുജലോചന!യോഗങ്ങളായരണ്ടുവകുംക്രമമുണ്ടുനിങ്കലുള്ളാരുന്ധതിയെങ്ങിനെയാകുന്നിതാമതൻകന്ധരചെല്ലുന്നതോർത്തുകണ്ടീടുകിൽ * ഏറിയജന്മംകഴിഞ്ഞിടിലങ്ങിനെപുരുഷൻനല്ലവിവേകിയാകുന്നിതു * സാരമില്ലെന്നുംനിനച്ചുമെനിക്കുസംസാരവ്യവസ്ഥയിലില്ലൊരുകൈതുകം * പുരുഷിതങ്ങളാംകർമ്മങ്ങളെക്കൊണ്ടുപാഴിലായ്പോകുന്നിതെല്ലാദിവസവും * കർമ്മഫലതാരതമ്യരഹിതമായ് നിർമ്മായമായൊരുവിശ്രമണംപരം * എന്തായിടുന്നിതെന്നീവണ്ണമാരാണുസന്തതംചിന്തിച്ചുവാഴുന്നതുഴിയിൽ * നൂനംനിവൃത്തനപുരുഷൻതാനെന്നുമാനസത്തിങ്കൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * വൈരാഗ്യമുള്ളവനായിട്ടുസംസാരവാരിധിയേന്തുൻകടക്കുന്നതെങ്ങിനെ * എന്നിപ്രകാരമുള്ളോരുവിചാരണധന്യനാമായവനുള്ളിലുണ്ടാവുകിൽ * അന്തരംഗത്തിൽപ്രതിദിനംവൈരാഗ്യമന്തരമെന്നിയെവർദ്ധിച്ചുവന്നിടും * നല്ലകർമ്മങ്ങളെച്ചെയ്യുന്നൊരുങ്ങീടുമെല്ലായ്പ്പൊഴുംപരംതോന്നിച്ചുകൊണ്ടിടും * ഗ്രാമ്യങ്ങളായിരുന്നീടുംജ്ഞരുടെകർമ്മങ്ങളിൽസദാസംശയയുക്തനാം * അന്യനെക്കഷ്ടപ്പെടുത്തീടുകയില്ല പുണ്യകർമ്മങ്ങളെച്ചെയ്തീടുമേറെയും * പേടിയുണ്ടാകുംദുരിതത്തിലെന്നല്ല തേടീടുകയില്ലരോഗത്തെയല്പവും * ദേശകാലോപപന്നങ്ങളായിസ്നേഹവിശ്വാസഗർഭങ്ങളായുള്ളനോക്കുകളായ് * നല്ലഹിതങ്ങളായുള്ളവാക്യങ്ങളെയല്ലാതെകണ്ടുവച്ചീടുകയില്ലാ * ചിത്തംക്രിയാവ്യവസ്സെന്നിവകൊണ്ടഹോ! സത്തുക്കളെസ്സേവചെയ്തീടുമേറെയും * ജ്ഞാനശാസ്ത്രങ്ങളെയെങ്ങുനിന്നെങ്കിലും നൂനംവരുത്തിവായിക്കുംസകൗതുകം * സന്ദേഹമൊട്ടുമില്ലാക്കുസ്ത്രീപിച്ചു തന്നവനൊന്നാമതായുള്ളഭൂമികയ * ആയതുസാസാരംനശിച്ചീടുവാനിപ്രകാരംവിചാരവാനായ്ഭവിക്കുന്നിതു * രാമചന്ദ്ര! നീധരിച്ചീടുകായവൻ ഭൂമികാവാനെന്നുചൊല്ലപ്പെടുന്നിതു * ഇത്തരമല്ലാതെകണ്ടുസന്മാർഗ്ഗവർത്തിയായുള്ളവനായ്നാകുന്നിതു * നീയറിഞ്ഞാലുംവിചാരണയെന്നുപരായണാമതാംഭൂമിയിൽചെന്നവൻ * സാരമേറുംശ്രുനിധർമ്മശാസ്ത്രംസദാചാരശാരംഭണാധ്യാന

മിത്യാദിയിൽ * അത്യന്തതാല്പര്യമുള്ളവരായിനല്ല ജ്യാത്മശാസ്ത്രങ്ങ
ളെവിവരിച്ചുലം * മന്നിലെങ്ങുംകീർത്തിചേർത്തുവാണീടുന്ന പണ്ഡിത
ശ്രേഷ്ഠരൊക്കെന്നാശ്രയിച്ചിടും * ഇന്നതുനിത്യമാണിന്നതനിത്യമാ
ണെന്നുള്ള തുർക്കരുന്നികൽധരിച്ചിടും* വീട്ടിനുടമസ്ഥനായുള്ളവൻ
തന്റെ വീട്ടുകായ്ങ്ങളെയെന്നപോലെപ്പരം * ഇന്നതുകായ്മാണി
ന്നതകായ്മാ ണെന്നുള്ളതൊക്കയുംനന്നായറിഞ്ഞിടും * ഭംഭംമമ
ഭിമാനമിത്യാദിയെ പാമ്പാശ്രുചട്ടയെപ്പോലെക്കളഞ്ഞീടും * രണ്ടാ
മതായുള്ളഭ്രമിയെപ്രാപിച്ച കൊണ്ടവൻതാൻഗുരുസജ്ജനസേവ
യാൽ * ശാസ്ത്രതത്വത്തെഗ്ഗുരിയായ്മുഴുവനുമുംത്തടത്തികൽധരിച്ച
കൊള്ളുന്നിതു* പിന്നീടസംസംഗയെന്നപേരായുള്ള മൂന്നാമതാംയോ
ഗഭ്രമിയിലായവൻ*നല്ലപൂമെത്തയിലെന്നപോലെമൃദുഫല്ലാംബു
ജാനനനുചെന്നുചേരുന്നിതു * ശാസ്ത്രവാക്യാർത്ഥത്തിലൊട്ടുംചലിക്കാ
ത്തബുദ്ധിയെച്ചേർത്തുമഹർഷികർമ്മേവുന്ന * വല്ലാത്തുമത്തിലുമല്ലാ
ത്മനിഷ്ഠരായുള്ളവരോട്ടുചേർന്ന്യാത്മശാസ്ത്രങ്ങൾ* ചൊല്ലിയുംസം
സാരനിന്ദചെയ്യുംപരം നല്ലവൈരാഗ്യത്തെവർണ്ണിച്ചുമങ്ങിനെ* കല്പാ
യതല്പത്തിൽവാണമോ!ഭഗ്ലമാ യുള്ളൊരായസ്സിനെസന്ത്യജിക്ക
ന്നിതു* കാനനത്തിങ്കൽധരിച്ചുംസമാധിയിൽ മാനസംനന്നായടങ്ങി
വിളങ്ങുന്ന * നല്ലൊരസംഗസുഖസൗഖ്യമുറംക്കൊണ്ടുമുള്ളകാലംക
ഴിച്ചീടുന്നനീതിമാൻ * പുണ്യകർമ്മങ്ങളെച്ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു മനപ
രംശാസ്ത്രംപഠിക്കകൊണ്ടുംതഥാ * ശിഷ്ടനായീടുന്നപുരുഷന്നീവസ്തു
ദൃഷ്ടിവാന്നായിപ്രകാശിച്ചിടുന്നിതു * ഭ്രമീന്ദ്രനന്ദന!മൂന്നാമതായുള്ള
ഭ്രമിയെപ്രാപിച്ചുബുധനായുള്ളവൻ * മേരുരമാമസംസംഗത്തിനെ
രണ്ടുമാതിരിയായിട്ടനുഭവിക്കുന്നിതു* എന്നതിലൊന്നുസാമാന്യമാക
ന്നതുമറൊന്നുധരിക്കുന്നീശ്രേഷ്ഠമാകുന്നിതു * രണ്ടിനുമുള്ളാരുഭേദംക
ഥിക്കുന്നതുണ്ടുഞാൻസാന്ദ്രതംകേട്ടുകൊണ്ടീടുക* കർത്താവുമല്ലഞാൻ
ഭോക്താവുമല്ലഞാൻ ബാധകനല്ലതാൻബാധ്യനുമല്ലഹോ* ഇത്ഥമ
ർത്ഥങ്ങളിലുള്ളൊരുസംഗരാഹിത്യമാകുന്നുസാമാന്യമേഹാമതേ*പ്രാ
ക്കർമ്മനിർമ്മിതംസൌഖ്യവുംദുഃഖവു മൊക്കയുമല്ലെങ്കിലീശ്വരാധീന
മാം * അന്തരംഗത്തിൽനിനച്ചുകണ്ടീടുകി ലെന്താണിനിക്കിതിലുള്ള
തുകർത്തൃതാ * ഭോഗങ്ങൾതാന്മഹാരോഗങ്ങളിങ്ങുസംയോഗംവിയോ
ഗത്തിനുള്ളതാകുന്നിതു * പിന്നിക്കിലാപത്തിനുള്ളതാംസമ്പത്തുചി
ന്തബുദ്ധിക്കെഴുംവ്യാധിയാകുന്നിതു* സന്തതംസംഹരിച്ചീടാനൊരുക്ക
മുള്ളന്തകൻ സർവ്വംനശിപ്പിച്ചിടുന്നി എന്നേവമുള്ളവിചാരമാക
ന്നസാമാന്യമായരസംസംഗരാഹിത്യമ * ഇത്തരമഭ്യസിച്ചീടുന്നതു
കൊണ്ടും സത്സംഗങ്ങളോടൊത്തുവാഴുന്നതുകൊണ്ടും * ഉസ്സംഗമില്ലാ
തിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും സ്വപരാത്മതത്ത്വവിചാരിക്കുകകൊണ്ടും *
ചെറുശമാകംപ്രയത്നത്തിനാൽ പരാനേരംസമാധിയെശ്ശീലിക്കുക
കൊണ്ടും* ഫലസ്ഥിതിയുമാത്മാവുംപോലെവസ്തുവെസ്സുഷ്ഠമാ

യുണ്ടുകൊള്ളുംവിധൌ * കർത്താവുഞാനല്ലനിർണ്ണയമീശ്വരൻ കർത്താ,
വതല്ലെങ്കിൽമുൻചെയ്തകർമ്മമാം * ഈവണ്ണമുള്ളതായീടുന്നശബ്ദാർത്ഥ
ഭാവനയെപ്പുരുഷനെക്കളഞ്ഞുടൻ * സാരമായിസ്സ്വകാരണമായസം
സാരാംബുധിയുടെപാരത്തിലെപ്പൊഴും * മൌനമായ് ശാന്തമായ്ശാന്ത
കൊണ്ടിടുന്ന താണഥോശ്രേഷ്ഠമസംഗമെന്നോർക്കനീ * ഓർത്താലക
ത്തുംപുറത്തുംചുവട്ടിലു മുൾപ്രദേശത്തിലുമാശകൾതന്നിലും * ദ്യോവു,
പരാർത്ഥം,പരാർത്ഥമല്ലാത്തതെ, ന്നീവകയിങ്കലും ചേതനത്തിങ്കലും *
നല്ലവണ്ണംനീധരിക്കജഡത്തിലു മല്ലാതെയായ് ഭവിക്കുന്നയതൊന്നു
താൻ * കാന്തമായ്ക്കാരണംവേറെയില്ലാത്തതായ് ശാന്തമായാശ്രി
തമായനാദ്യന്തമായ് * സർവ്വനിദാനമായ്ഭാസനരൂപമായ് സർവ്വപ്ര
കാശകമായീടുമായതു * ശ്രേഷ്ഠമായുള്ളോരസംഗമെന്നായ്രഘു ശ്രേ
ഷ്ഠ!മഹാമതേചൊല്ലപ്പെട്ടനിതു * സംതൃപ്തികൊണ്ടുള്ളസന്തോഷ
മാകുന്ന പൂന്തേനിയന്തസൽക്കായ്ങ്ങളാകിയ * കേടററപത്രങ്ങളോ
ടൊത്തുചിത്തമായിടുന്നതണ്ടിൻതലയ്ക്കൽനിൽക്കുന്നതും * അന്തരാ
യങ്ങളാംമുള്ളുകളുള്ളതു മന്തരംഗത്തിൽമുച്ചവളർന്നതും * പാരിച്ചു
ടുന്നവിവേകമായിടുന്ന സൂക്ഷ്മനാൽപാരംവിടർന്നതുമാകിയ * പാരുത
ചേർന്നവിവേകമായിടുന്ന സാരസമീയസംസാഗാഖ്യയാകിയ * മൂന്നാ
മതാംഭ്രമിയാകുംഫലത്തിനെ നന്നായ് ഫലിക്കുന്നനാളീകലോചന! *
നിർമ്മലന്മാരൊത്തുവാഴ്ചകൊണ്ടുംപുണ്യ കർമ്മങ്ങളേറവുംചെയ്തീടുക
കൊണ്ടും * ഒന്നാമതായുള്ളഭ്രമിയിലിച്ചകൊ ള്ളുന്നിതുകാകതാളീയ
യോഗേനതാൻ* ഉള്ളിലൊന്നാംഭ്രമിമെല്ലേമുളച്ചതേ യുള്ളുവെന്നാ
ലുമതാങ്കുരംപോലെ * നന്നായ്വിവേകമായിടുംജലമൊഴി ച്ചെന്നും
പ്രയത്നേനകാത്തുരക്ഷിക്കണം * ഒന്നാമതാംഭ്രമിയാതൊരംശംകാ
ണ്ട നന്നായ്മുളയുമായംശത്തെനിത്യവും * പാരംപ്രയത്നത്തൊടുകാ
ത്തെകൃഷി, ക്കാരനെപ്പോൽവിചാരേണവളർത്തണം * ഉള്ളിൽവള
രുന്നയാകുമിബ്ഭ്രമിമറുള്ളോരഭ്രമികളേയുമുണ്ടാക്കിടും * ഒന്നാമ
താംഭ്രമിയാകുംശ്രേഷ്ഠയിൽ നിന്നുരണ്ടാമതാംഭ്രമികതന്നെയും *
മൂന്നാമതാംഭ്രമിതന്നെയുംപ്രാപിച്ചു ടുന്നയത്നത്തിനാലെന്നറിഞ്ഞി
ടുക * രാഘവ!ശ്രേഷ്ഠമായീടുമസംസംഗ മാകിയമൂന്നാമതായുള്ളഭ്ര
മിയിൽ * വർത്തിപ്പവന്നസങ്കല്പകല്പനക ളിത്തിരിപോലുമില്ലാതെ
യാകുന്നിതു * ഇത്ഥമുനീശ്വരൻചൊന്നതുകേട്ടതി ബുദ്ധിമാൻരാ
ഘവൻചോദിച്ചിതിങ്ങിനെ * ദുഷ്ടബുദ്ധികൾപിറന്നവനുംമഹാ മൂർ
ഖനുംജ്ഞാനിയല്ലാത്തപുരുഷനും * ഓർത്താലധമനുംനിത്യംപ്രവൃത്ത
നും മുക്തിസിദ്ധിക്കുന്നതെങ്ങിനെയാനഘാ * ഒന്നിലൊരണ്ടിലോ
മൂന്നാമതാംഭ്രമി തന്നിലോമറൊരുഭ്രമികതന്നിലോ * പെറ്റതിൻ
ശേഷംമൃതനായമർത്ത്യനു വുണ്ടുമറ്റൊരുഗതിഭവിക്കുന്നിതു * എന്നു
കേട്ടവസിഷ്ഠൻമുനീശ്വരൻ പിന്നെയുംശ്രീരാമചന്ദ്രനോടോതി
നാൻ * അത്രുദ്ധദോഷനായീടുന്നമൂഢനു രാജരാജാക്കൾകഴിഞ്ഞി

തെന്നാകിലും * ഒന്നമതായുള്ള ഭൂമിയുദിച്ചതി ല്ലെന്നാകിലെന്നതേ
നീങ്ങില്ലസംസൃതി * നാളീകലോചന!കേളഥവാകാക താളീയയോ
ഗതഃസാധുസംഗത്തിനാൽ * നേരേവേദോക്തശമംഹേതുവായ്
വൈരാഗ്യമുൾപ്പൂവിലുത്ഭവിക്കുന്നിയു * ഏന്നവൈരാഗ്യസമുത്ഭവി
ച്ചീടുന്നി തൊന്നാംമതാംഭൂമിയന്നുദിക്കുന്നിയു * ഒന്നാമതായുള്ള ഭൂമി
യുദിക്കുകിൽ സന്ദേഹമില്ലസംസാരംനശിച്ചുപോം * ക്ഷോണീന്ദ്രന
ന്ദന!ശാസ്ത്രാത്മസംഗ്രഹ മാണിതെന്നുള്ളിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക *
ശ്രുഭബുദ്ധേ!യോഗഭൂമിയെപ്രാപിച്ച ചന്തോഷജീവന്റെപണ്ടുള്ള
ദുഷ്കൃതം * മാനസേനന്നായ്ധരിക്കുന്നീഭൂമികാം ശാന്തസാരേണനശി
ച്ചുപോകുന്നിയു * പിന്നെദികുപാലപുരങ്ങളിലുംതഥാ വൃന്ദാരകവി
മാനങ്ങളിലുംമുദാ * മേന്മയൊടുത്തികലുള്ളോരുവാരുത ചേരുന്നവ
ള്ളികടിലുകർന്തനിലും * ആമയംവിട്ടുരമണീസമേതനായ് രാമ!നി
കാമംരമിച്ചുകൊള്ളുന്നിയു * പുണ്യവുംപാപവുംരണ്ടുമൊടുങ്ങിയാൽ
പിന്നെഗുണഗണയുക്തരായീടുന്ന * സത്തുക്കൾതന്നുടെഗേഹത്തി
ലേറവു മുത്തമജ്ഞാനിയായ്ഭവിച്ചീടും * ഭൂവിൽജനിച്ചിട്ടുവാ
സനാവൈചിത്ര്യൽ സേവിച്ചുകൊള്ളുന്നയോഗത്തിനെത്തന്നെ * പ
ണ്ടഭ്യസിച്ചുള്ളയോഗഭൂമിക്രമം പാത്തഭ്യസിച്ചീടുംമറുള്ളുകളും *
ചിത്തധരിക്കുനീസുസ്പഷ്ടമാംതേ ബുദ്ധ്യനവത്തനംഹേതുവായിട്ടി
ഹ * ഇച്ചൊന്നഭൂമികൾമൂന്നുംമഹാമതേ! നിശ്ചയംജാഗ്രമാണെന്നോ
ത്തിടുന്നിയു * അതുചൊല്ലാൻതുള്ളയോഗികൾക്കൊന്നാമ തായ്തുതാ
കേവലംസംഭവിക്കുന്നിയു * ആയതുകൊണ്ടുമുമുക്ഷുതാമുഖ്യമാ രായു
ള്ളവക്കുമിച്ചുകൊണ്ടീടുന്ന * കർത്തവ്യമായുള്ളതാചരിച്ചുംതഥാ ക
ർത്തവ്യമല്ലാത്തതാചരിക്കാതെയും * പാത്തലത്തിൽപ്രകൃതാചാരനാ
യിട്ടു പാർത്തുകൊള്ളുന്നവനാണുനാകുന്നിയു * ശാസ്ത്രമാചാരംമനസ്സാ
ക്കിയെന്നിവ യ്ക്കോത്തിടുകൊട്ടംവിരോധംവരാതെതാൻ * നേരേവൃ
വഹാരമാൻവാഴുന്നവ നാരാണവൻചാരിലാണുനാകുന്നിയു * ഒന്നാ
മതായുള്ള ഭൂമിയിലായ്തുതാ നന്നായ്മുളച്ചുവന്നീടുന്നരാഘവ! * രണ്ടാ
മതാംഭൂമിതന്നിൽവികസിച്ചുകൊണ്ടിടുംമൂന്നാമതിങ്കൽഫലിച്ചിടും *
യോഗിയായുള്ളവൻ തയിൽമുത നാകിൽനൽസങ്കല്പസംഭൂതനാ
കിയ * ഭോഗജാലത്തെസ്സവിരംഭജിച്ചിട്ടു യോഗവാനായിജ്ഞനിക്ക
ന്നുപിന്നെയും * ഉർവ്വിപ്പുവിലോത്തീടുകബ്ഭൂമികളുംമുന്നു മഭ്യസിച്ചു
ജ്ഞാനമെല്ലാമകന്നുടൻ * നന്നായിബോധംവളർന്നുചിത്തംപൂണ്ണ
ചന്ദ്രോദയോപമമായ്വേഗംവിധൌ * അന്ത്യന്തമില്ലാതവസ്തു
വിൽചേതസ്സുചേർന്നാലാമതാംഭൂമിയെപ്രാപിച്ച * യോഗികളെ
ന്നുമീലോകത്തിനെനിവ്വി ഭോഗമായിസ്സമായിട്ടുകാണുന്ന * ദൈ
തംമുഴുവൻനശിച്ചുപോരമ ദൈതംസ്ഥിരതയെപ്രാപിച്ചിടും
വിധൌ ലോകത്തെനൽസ്വപ്നമെന്നപോൽനാലാമ തായഭൂമി
യിൽചെന്നവർക്കുണ്ടിടും * ജാഗ്രമാണാദ്യത്തെഭൂമികൾമൂന്നുമെന്നോ

ക്കനീസപപ്തമാംനാലാമതാംഭൂമി * നാലാമതാംഭൂമിതന്നിൽമനംശ
രൽ കാലത്തുമേഖലാകണക്കലയിച്ചപോം * ന്നനഞ്ചാമതാംഭൂമി
യിൽചെന്നാൽ ജ്ഞാനിതാൻസന്മാത്രപനാകുന്നിതു * ചിത്തം
ലയിക്കയാലതുവിക്കയില്ലിത്തിരിപോലുംജഗചികല്പംദ്ധം * പൊ
ല്ലാന്നിട്ടന്നസുഷുപ്തപദമെന്നപൊല്ലമഞ്ചാമതാംഭൂമിയെപ്രാപിച്ച *
സംശാന്തസർവ്വവിശേഷാംശനായിട്ടു സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നിതുചൈത
മാത്രത്തിൽ * നീയുള്ളിൽനന്നായ്ധരിച്ചീടുകഞ്ചാമ തായുള്ളഭൂമി
യെപ്രാപിച്ചവനായ * ജ്ഞാനിതാനന്തപ്രബോധവാനായൊട്ടു മു
നമില്ലാതെമദിതനായിപ്പുരം * നന്നായ്ഗളിതചൈതനിർഭാസനാ
യെന്തംസുഷുപ്തഘനനായ്ചേർക്കുന്നു * ശതൃവുന്മധ്യാന്തചിത്രമോ
നോബഹിർവൃത്തിയെക്കയ്യൊണ്ടുവത്തിക്കുമെങ്കിലും * അന്തർമ്മുഖ
നായിവാണിട്ടഹോപരി ശാന്തതയാലതുനിദ്രാലുവെന്നപോൽ * നി
ത്യവുംകാണപ്പെട്ടന്നിതെന്നുള്ളതു ചിത്തത്തിൽനന്നായ്ധരിച്ചുകൊ
ണ്ടീടുക * അഞ്ചാമതാകുമിബ്ഭൂമിയിലഭ്യാസമഞ്ചാതെചെയ്തുവി
വാസനനായ്ക്രമാൽ * തുര്യമെന്നിങ്ങിനെപേരായിട്ടന്നല്ലാറാമ
താംഭൂമിതന്നിലെത്തുന്നിതു * അതിൽമേവുന്നയോഗിതാൻസദ്രൂ
പനായിടാതുനമസദ്രൂപനുമല്ലാ * ഞാനെന്നതുമല്ലവിന്നിച്ചകാണ
കിൽ ഞാനെന്നതല്ലാത്തതുമല്ലാമലാവു് * ബോധിക്കകേവലംക്ഷീ
ണമനനനായ് ചൈതന്യൈകൃനിശ്ചിതനായ് ചേർക്കുന്നിതു * നിർതു
ന്നഥിയാണവൻനല്ലജീവന്മുക്തനാക്കുവിദോവനൻസന്തോഷമാറവൻ
നന്നായ് ശരീരംധരിച്ചുകൊള്ളുന്നതു ഞെന്നാലുമായവൻനിർവ്വാണ
നാണഹോ * ചിത്തത്തിലുള്ളാരഭീപകണാവൻ വത്തിച്ചുകൊ
ള്ളുന്നവാരിജലോചന! * ശൂന്യകംപോവിഹായസ്സിങ്കലെന്നപോൽ
ശൂന്യൻപുറമെയുമുള്ളിലുമായവൻ * അണ്ണുവത്തിൽപുണ്ണ്യകംപോ
ണക്കവൻ പുണ്ണ്യനാകുന്നുപുറമെയുമുള്ളിലും * അല്ലമൊന്നുള്ളവനാ
ണിവനല്ലെകി ലല്പവുമില്ലാത്തവനായിട്ടുന്നിതു * ഇത്ഥമാറാംഭൂമിത
ന്നിൽവാണിട്ടവൻ സപ്തമിയാകിയഭൂമിയെപ്രാപിക്കും * നന്നായ്
ധരിക്കചിദേഹകൈവല്യമാകുന്നതേഴാമതായുള്ളൊരുഭൂമികാ * തുംഗ
ബുദ്ധേ! വാക്കിനെത്തില്ലശാന്തയാണിങ്ങവസാനിച്ചുകൊണ്ടിതുഭൂമി
കാ * ചൊല്ലുന്നിതുശിവനെന്നതിനെച്ചിലർ ചൊല്ലുന്നുപത്മജനെ
ന്നിങ്ങിനെചിലർ * വിഷ്ണുവെന്നേവംചിലരുചീട്ടുന്നു ശൂന്യമെന്നും
പറഞ്ഞീടുന്നിതുചിലർ * ഒതുന്നിതത്രമെന്നിപ്രകാരംചില രോതു
ന്നിതുകാലമെന്നിങ്ങിനെചിലർ * നന്നായ്പ്രകൃതിപുംഭോവിഭോഗ
മാണെന്നിങ്ങിനെചിലർചൊവിച്ചീടുന്നിതു * ഇത്ഥംപലതുംപലവി
ധംകല്പിച്ചു നിത്യവുമവ്യപദേശ്യയാണെങ്കിലും * രാമ!കഥഞ്ചിലേഴാ
മതായുള്ളൊരു ഭൂമികയെവ്യപദേശിച്ചിട്ടുന്നിതു * ചൊല്ലുന്നിട്ടും
യോഗഭൂമികളാകയും ചൊല്ലിനേൻസാന്ദ്രതംനിന്നോടുരാഘവ! *
നേരോടിവകളെയൊഴിച്ചീടുകിൽ വേരോടെദുഃഖങ്ങളെല്ലാമകന്നു

പോം * പങ്കേരുഹാക്ഷിമഹാദശനങ്ങളാൽ ശംഖിനിയായതിവി
ഗ്രഹവ്യഗ്രയായ് * പാരംമരോന്മത്തയായ്മൂഢമന്ഥര ചാരിണിയാ
കംകരിണിയെന്നുണ്ടോ * നൂനമനർത്ഥങ്ങളുണ്ടാക്കുമപ്പിടി യാന
യെക്കാണ്മീലമർത്ത്യനെന്നാകിലോ * തെല്ലുമേവാഴ്വാൻസാധിക്കുക
യില്ല ചൊല്ലാനൊരീയോഗഭൂമിയിലൊന്നിലും * മാർഗ്ഗനീയേറെവ
ലുതായിട്ടുനോരു പോക്കുത്തിങ്കൽമദിച്ചോരിയ്യാനയെ * കൊല്ലാ
തെകണ്ടിരിക്കുന്നകാലത്താരു കല്യനായീടുംഭടനായിട്ടുണ്ടു? * വ
ന്ദ്യനായീടുംവസിഷ്ഠന്റെവാക്യമീ വണ്ണംശ്രവിച്ചുടൻചോദിച്ചരാമ
വൻ * ആയാനയേതാണതെങ്ങുവാണീടുന്നി തായതിനെവധംചെ
യ്യുന്നതെങ്ങിനെ * എന്നുള്ളതുരുംചെയ്തീടുകവേണ മെന്നതുകേട്ട
മുനീന്ദ്രനോടോതിനാൻ * ഇന്നതിനിക്കവിച്ചീടുകവേണ മെന്ന
മ്മോരാശാകരിണിയാകുന്നിതു * കായമായീടുന്നനല്ലകാന്താരത്തി
ലായതുമത്തയായ്വാണുകൊള്ളുന്നിതു * നാനാവിധോല്ലാസകാരിണി
യാകുമാ യാനയ്ക്കുകട്ടികംമത്തേന്ദ്രിയങ്ങളാം * മാനസമാകുന്നനല്ല
ഒത്തിലാ യാനസംവീനാരസനാസുഭാഷിണീ * ദുഷ്ടമ്മമെന്നതും
സൽക്കമ്മമെന്നതു മക്കരിണിക്കുള്ളരണ്ടുതന്തങ്ങളാം * എക്കുംപ്രസ
രിച്ചുകൊള്ളുന്നവാസന തിങ്ങുംമദമായിട്ടുനിന്നിതതിനഹോ * ആയാ
നനിത്യവുംപാരംകുപണന്മാ രായുള്ളവരെനിഹനിച്ചിടുന്നിതു * ഓ
ക്കനീയുംക്രാമ്പിലക്കരിണിക്കുള്ള പോക്കുളംസംസാരദൃഷ്ടിയാകുന്നി
തു * നന്നായ് ജയാപജയങ്ങളെപ്രാപിച്ചി ടുന്നിതുമാനുഷൻസംസാ
രദൃഷ്ടിയിൽ * ആശയമാകുന്നകോശത്തിൽമേവുന്ന വാസനാസങ്ക
ല്പമീമാന്ത്രീപ്പൂഹാതഥാ * ചിത്തമെന്നല്ലാമനസ്സുമോവന മിത്യാഭി
കല്പതിൻനാമങ്ങളാകുന്ന * ധൈര്യമായീടുന്നനല്ലങ്കുശംകൊണ്ടു പാ
രാതെപാട്ടിലാക്കേണമിയ്യാനയെ * ഉറപ്പുള്ളാരിലിനാരുവേണമെന്ന
മ്മിച്ചു യെതുകാലത്തോളമുണ്ടായീടുനിതു * ഘോരസംസാരവിഷൂ
ചികപാരമായ് ചേരുന്നിതതുകാലത്തോളമോർക്കനീ * ഇന്നതിങ്കു
ണ്ടായിവന്നീടുകവേണ മെന്നമനസ്സുതാനാകുന്നുസംസ്മൃതി * ആയ
തില്ലാതെകണ്ടായീടുകിൽമോക്ഷ മായിപരംസ്ഥാനസംഗ്രഹമാണി
ദം * സച്ഛംപ്രസാദകരംസൽഗുരുവാക്യ മിച്ഛുവിട്ടുള്ളവിമലനാം
ശിഷ്യനിൽ * നന്നായിവിശ്രമിച്ചീടുന്നിതുതൈല ബിന്ദുകണ്ണാടിയി
ലെന്നതുപോലഹോ * പാരമനർത്ഥമുണ്ടാക്കീടുമിച്ഛയും ത്യാരിലൊ
ട്ടുകിലുമതുവിച്ചീടുകിൽ * ച്ഛേദിച്ചിടേണംവിഷാങ്കുരംപോലുസം
വേദനമായീടുമായുധത്താൽദൃതം * നൂനമാശാഗ്രസ്തനായിവാഴുന്ന
വൻ ദീനതയെക്കൊടുകയില്ലെന്നുമേ * ഓർത്തീടുകിൽനരിലീ
യസംവേദനമാത്രേണനീങ്ങുന്നിതിച്ഛാവാങ്കുരം * മാനസത്തിനു
ള്ളമെനവ്യവസ്ഥിതി താനസംവേദനമായീടുമായുധം * ആയുധ
മെന്നയാണിന്ദ്രിയകർഷണ മാനയുദ്ദണ്ഡകറീടുമിച്ഛയെ * വേണമി
ങ്ങിനതെന്നീവണ്ണമുള്ളവി ജ്ഞാനത്തെയോതുന്നുകല്പനമെന്നിഹ *

കല്പനാത്യാഗമായീടുന്നതത്ഥത്തെ യെപ്പൊഴുംഭാവിച്ചിടായ്കതാനോ
ക്കുനീ * സങ്കല്പമെത്രെസ്മരണമാകുന്നു ശങ്കയില്ലല്പവുമസ്മരണംശിവം *
പണ്ടുനന്ത്രതമായുള്ളൊരുവസ്തുവും പണ്ടുനന്ത്രതമല്ലായുള്ളൊരുവസ്തുവും * നന്നായിഷയീകരിക്കപ്പെട്ടുന്നരാ
ജേന്ദ്രോ! സ്മരണത്തിലെന്നറിഞ്ഞീടുക * നല്ലവണ്ണംപണ്ടനുഭവിച്ചുള്ളൊരു മല്ലാതെയുള്ളതുമാകുംസ്മൃതിയെ
നീ * കൈവിട്ടകാഷ്ഠംകണക്കൊന്നുമോർക്കാതെ മേവുകമൂഢനായ് ബുദ്ധിമാനായ്സദാ * കയ്യുയർത്തിക്കൊണ്ടുഞാൻകഥിച്ചീടുന്ന
തയ്യൊരുവിപ്പതിന്നാരുമില്ലീഴിയിൽ * സന്ദേഹമില്ലൊട്ടുപോലുമസങ്കല്പമെന്നുള്ളതുതന്നെയാകുന്നുപരംപദം * ആയതെന്തെന്നുരുത്തടത്തിൽ
മുമുക്ഷുക്കളായവരാരുമേർവിച്ചിടുന്നില്ലാ * ചൊല്ലുന്നിടുന്നോരു
ചക്രവർത്തിതചവും പുല്ലെന്നുപോലെയാകുന്നയാതൊന്നികൽ * മൌനമായിട്ടവസിക്കുന്നതുകൊണ്ടു നാനംലഭിച്ചീടുമുത്തരംപദം * ഗന്ത
വ്യദേശൈകനിഷ്ഠനായീടുന്ന പാന്ഥൻപദംചെന്നുവെക്കുമ്പൊളൊ
ക്കയും * എങ്ങിനെസങ്കല്പമില്ലാതിരിക്കുന്നി തെങ്ങിനെതജ്ഞന്നെഴും
വ്യവഹാരവും * സങ്കല്പമില്ലാതിരിക്കുന്നതാണെന്നു ശങ്കവിട്ടുള്ളിൽധ
രിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ഏറെപ്പറഞ്ഞിട്ടുകായ്മെന്തുകാരുന്നു നേരേചുരു
ക്കിപ്പറയുന്നതിങ്ങിനെ * സങ്കല്പനംതന്നെയാണു ബന്ധംപരം സങ്ക
ല്പമില്ലായ്കതന്നെവിമുക്തതാ * സർവ്വംജഗദ്ഭിതമനന്തമില്ലാത്തതായവ്യയ
മായഹോശാശ്വതമായുള്ളതും * ശാന്തമാംബ്രഹ്മാത്മവിദ്രൂപമായുള്ള
ശാന്തനായുള്ളാണുകൊണ്ടാലുംയഥാസുഖം * ഉത്തമമാസനംശാന്തമാ
യീടുന്നിതോത്തീടുവേദനംയോഗമാകുന്നിതു * യോഗസ്ഥനായിട്ടുക
ർമ്മങ്ങളംചെയ്കുകാകുത്സ്ഥ! നീവികർമ്മങ്ങൾചെയ്തീടൊലാ * യോ
ഗമവേദനംതന്നെകൃത്രിമമാകുന്നചിത്തക്ഷയമെന്നറികനീ * ആ
കയാൽതന്മയനായുള്ളൊരുയദ്രൂപനാകുന്നതദ്രൂപനായിവാണീടുക * ഞാ
നാണിതിൻറെയുടമെന്നീവിധമഭിമാനിക്കിലെന്നുമേദുഃഖംനശിച്ചി
ടാ * അവ്വണ്ണമുള്ളഭിമാനമില്ലെങ്കിലോ നിർവ്വാണമാകുന്നുനിർവ്വാണമാ
ണുനീ * ഏതാണിതുകളിൽനല്ലതെന്നുള്ളതു ചേരുന്നിലോത്തെന്നു
മാചരിച്ചീടുക * ബോധിച്ചുകൊൾകനീശാന്തംശിവംപരം ബോധാ
ത്മകമജംസർവ്വഗതംശുഭം * രാമ! ബ്രഹ്മൈകഭാവനംകർമ്മസന്ന്യാ
ഗമെന്നേവംപറയപ്പെട്ടുന്നിതു * * * * *

ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം വാസിഷ്ഠരാമായണം

നിർവ്വാണപ്രകരണം ഭാഷാഗദ്യം

യോഗവസിഷ്ഠമഹാരാമായണം

നാല്പത്തിമൂന്നാം സർഗ്ഗം

ശുഭം ഭവതു ശ്രീമഹാദേവ്യൈ ജഗജ്ജനന്യൈ നമഃ

ശാസ്ത്രഗ്രഹണഫലനിർദ്ദേശം.

വാൽമീകി— ധീമൻ! പതിനെട്ടുവാസരമിങ്ങിനെ രാമവസിഷ്ഠ സംവാദംനടന്നിതു * ശ്രീരാമചന്ദ്രനനന്തരംഘോരസംസാരപ്രവേ മോഹത്തെവെടിഞ്ഞുടൻ * നിസ്തരംഗാബ്ധിപോലെമഹാശയ നിത്തിരിപോലുംചലിക്കാതെവാണിതു * അന്നേരമേറവുംകല്പവൃക്ഷ പൂക്കും വൃന്ദാരകവൃന്ദമാശ്ലഘിച്ചിതു * നാരായണസ്വാമിരാമനെ ന്നുള്ളോരു പേരോടുമിങ്ങിനെഭൂമിയിൽജാതനായ് * ദീനനായ്സം സാരജാലത്തിലതുജ്ഞാനേനബോധിതനായിബുധിച്ചിതു*രാമൻ പ്രബുദ്ധനനന്തരംപൂജ്യനാം മാമുനിയെപ്പിതൃഭ്രാതൃസമേതനായ്* വ ന്ദനംചെയ്തവലംവെച്ചുപൂജിച്ചുപിന്നെയുംപിന്നെയുംനന്നായ്സ്തുതി ച്ചിതു * തൽപ്രസാദാൽമനംവിജ്വരമായ്തന്നി തിപ്പോളവികാരി യായിബുധിച്ചിതു * സർവ്വജ്ഞനെന്നുള്ളസർവ്വദേവാശ്രിതൻ സർവ്വദുഃഖ ങ്ങളുംനീക്കുംഗുരുവരൻ * പാരിച്ചമോഹാന്ധകാരനശിപ്പിക്ക കാര ണംസൂര്യനുനേരായിടുന്നിതു * രാമവസിഷ്ഠസംവാദംശ്രവിക്കുവാൻ വ്യോമത്തിൽമേവുംസുരന്മാരെയൊക്കെയും*രാമചന്ദ്രന്നുകാട്ടിക്കൊ ടുക്കുവാൻ മാമുനിയപ്പോൾവിളിച്ചവരുത്തിനാൻ* യക്ഷഗന്ധർവ്വസി ദ്ധാദികളെക്കണ്ടു തൽക്ഷണംവന്ദനംചെയ്തുരഘൂത്തമൻ * പരമാ മോദംകലർന്നവരോക്കെയും * ശ്രീരാമചന്ദ്രനോടേവംകഥിച്ചിതു * മം ഗലാത്മാവാംഭവാനുംവസിഷ്ഠനും തങ്ങളിൽചെയ്തസംവാദംമഹോദ യം * ഞങ്ങളെല്ലാവരുംകേട്ടുതെളിഞ്ഞിതു മംഗലന്മാരിവ്രണങ്ങുന്ന നിങ്ങളെ * ഇത്രമോരോന്നവർചൊല്ലിവാഴുന്നോ മസ്സമിക്കാറായി മാസപ്രാനനന്തരം * വന്ദനംചെയ്തവസിഷ്ഠനപ്പോരമാ നന്ദംകലർന്ന സ്സയേംപിരിഞ്ഞിതു * പാത്തട്ടിവുള്ളോരുമത്സ്യക്കിയന്നീട്ടു മാത്തി നീങ്ങീടുവാനായിട്ടയോദ്ധ്യയിൽ * ഉഗ്രംതപിക്കുന്നകാരുണ്യമോടഥസിദ്ധ സംഘത്താലിദമവതാരിതമായിതു * ജ്ഞാതതത്വൻമഹാൻനിർമ്മ ൽശ്രീരാമനാതങ്കമെന്നിയേകാത്മജങ്ങളെക്കയും* ചൊൽക്കൊണ്ടി ട്ടുന്നവിദേഹനെപ്പോലഥനിഷ്കാമനായ്സദാചെയ്തുവാണീടിനാൻ* നിത്യവുംമുങ്ങിക്കിടക്കിലുംപങ്കജപത്രത്തിലംസ്സുപററാത്തതുപോ ലെ * രാജ്യഭോഗംകൊണ്ടുപററുകില്ലൊന്നുമേ പൂജ്യനാംരാമന്റെ ചേതസ്സിലെന്നുമേ * ഭ്രാന്തിമാനാകിയരാമന്നുസംസാര ഭീതിയുണ്ടായ തില്ലുമെന്നാകിലും * പാമ്പിൻമുഖത്തുവിരലുവെച്ചീടിലും പാമ്പാ ട്ടിയായവൻഭീതനായീടുമോ? * ചൊൽക്കൊണ്ടസത്തുക്കളോടുചേ ർന്നുചരം സൽക്കർമ്മജാലങ്ങൾചെയ്തുകൊണ്ടുസദാ * വൈരാഗ്യമു ള്ളവനായുംവസിക്കുന്ന താരാണുചാരിതിൽപാത്തുകൊണ്ടീടുകിൽ* അമ്മഹാത്മാവിനെച്ചൊല്ലുന്നശാസ്ത്രത്തെനിർമ്മായമേറെയതിച്ചു കൊടുക്കണം * നല്ലോരുപകാരമെല്ലാവക്കുംചെയ്തകൊള്ളുവാനു

ള്ളസൽബുദ്ധിയുണ്ടെങ്കിലോ * ഈശാസ്ത്രമെല്ലാവിധത്തിലും നൽ
കേണ മാശ്രുവിദ്യാദാനമോത്താൽമഹാഫലം * ഉർവ്വരാഗ്രസ്ഥമന
സ്സാംമനുഷ്യനും ഉത്തരവനേപ്രമാദമേറുന്നാനും * നിന്ദിപ്പവനുര
ഹസ്യമാംശാസ്ത്രമിതെന്നമേകാണിക്കരുതൊരുലേശവും * മാരാരി
യേയുംമുരാരിയേയുംപുരാ സാരസംഭവനെയുംരവിയെയും * സേവി
ച്ചിടാത്തവനായുള്ളപുരുഷന്നീവിശേഷപ്പെട്ടശാസ്ത്രംഖലിച്ചിടാ * മാ
രാരിയുംമഹാദേവിയുംവിഷ്ണുവും നാരദൻമുമ്പായമാമുനിമാക്കഥോ *
കാരുണ്യമോടുപദേശിച്ചതേറവും സാരമേറീടുമിശ്ശാസ്ത്രമാകുന്നിതു *
ചൊല്ലുന്നിതുമഹാരാമായണമെന്നും നല്ലമോക്ഷോപായമെന്നുമിശ്ര
ന്ഥത്തെ * കാക്കരാമായണമുദ്ധാർണ്ണവത്തിൽനിന്നുദ്ധൃതമയുള്ളപീ
യൂഷമാന്നിദം * ചിക്കനെസാമാന്യമായവിചാരേണ ഉച്ഛൃതമൊക്ക
യുംഭരതകന്നപോം * നേരായതിനെവിചാരിച്ചുകൊണ്ടീടി ലാരാ
ണുമുക്തിയെപ്രാപിച്ചിടാത്തവൻ * ന്നനമിശ്ശാസ്ത്രമെരിക്കൽവായി
ക്കുന്ന മാനുഷനില്ലാതെയായ്ക്കുരുംകനുഷം * ഉഴറുംവെടിഞ്ഞുശ്രമാ
നസത്തികൽനൽ ജ്ഞാനമതുത്ഥംപ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിടും * ബോധ
മില്ലെങ്കിലുംകേതിയോടിശ്ശാസ്ത്രമേതൊരുപുരുഷൻമാവിച്ചിടുന്നിതു *
ആയവൻതന്നുടെമാനസംനിർമ്മലമായിബുവിച്ചീടമില്ലകില്ലെതുമേ *
മുഢനാംപിന്നെമുക്ഷുവുംബുദ്ധനായീടുന്നവനമബുദ്ധനുംസന്തതം *
ഉല്പത്തിമോക്ഷംബ്രഹ്മദർശനമായുള്ള നല്ലൊരിശ്ശാസ്ത്രത്തെവായിച്ചുറിയ
ണം * ബുദ്ധിയില്ലാതെളിഞ്ഞുള്ളോരുമർത്ത്യനീ ശ്ശാസ്ത്രംശ്രവിക്കിലുണ്ടാ
കുന്നതുപോലെ * സൌഭാഗ്യമുൾക്കാമ്പിൽകൽമഴറാതുശാസ്ത്രവും കേൾ
ക്കിലുണ്ടാവുകയില്ലെന്നുനിർണ്ണയം * ചൊൽക്കൊണ്ടയോഗികർക്കെ
ല്ലാമതിപ്രിയം ഭക്തിമുക്തിപ്രദംപാത്രുകണ്ഠാലിദം * ഏറിയപുണ്യ
ങ്ങൾചെയ്തിട്ടുള്ള പുരുഷന്നല്ലാതെകിട്ടീടുകയില്ലാ * നിർവ്വാണ
ദേവസിദ്ധൻമഹാശയൻ സർവ്വശാസ്ത്രാർത്ഥതത്ത്വജ്ഞനാകുന്നിതു * ഈ
തുമോക്ഷോപായസാരമാകുന്നിതി ശ്ശാസ്ത്രമെന്നേവരുംഘോഷിച്ചിട്ടു
ന്നിതു * പാരിടത്തിൽപ്രിയാർത്ഥാദിവിയോഗേന പാരംവ്യസനിച്ചു
മേവുന്നവർക്കഹോ * സന്താപശാന്തിക്കുശാസ്ത്രമല്ലാതെക ണ്ടെന്താ
ണതുകുന്നതൊന്നുകണ്ടീടുകിൽ * അന്ധകാരത്തെനശിപ്പിച്ചുനാരത
മാരാനന്ദംവളർത്തുന്നതായുള്ളം * സാന്ദ്രാമൃതമായശാസ്ത്രംചിദംബരം
തന്നിൽനിന്നുണ്ടായിവന്നതാകുന്നിതു * സാരമാംബ്രഹ്മവിചാരണ
ത്തിൽക്ഷണനേരമെന്നാകിലുമാരുടെമാനസം * സ്ഥൈര്യമാർന്നീട്ട
ന്നമജ്ഞനംചെയ്തിതപുരുഷൻനിർവ്വിതീരങ്ങളിലുദ്ഭവം * നിർവ്വാണ
മാകുന്നനിർമ്മലനാമവസ്തുവെയൊക്കെയുംജ്ഞാനമേകീടിനാൻ * ആ
യിരംയോഗങ്ങൾചെയ്തിരുപുജിച്ചിതായവൻനിർജ്ജരന്മാരെയെല്ലാ
രെയും * ഉല്ലാസാൽഭോഗനിയിൽനി ന്നുത്തമനായുള്ള

വൻറെചിത്തുക്കളും * ധന്യനായിട്ടരുപുരുഷൻതൊലോകൃവന്ദ്യനാ
ണെന്നതിന്നില്ലൊരുസംശയം *

ശ്രീമോക്ഷോപായം ഭാക്കാശാനം നിർവ്വാണപ്രകരണം
ശാസ്ത്രഗ്രഹണഫലനിർദ്ദേശം
നാല്പത്തിനാലാം സർഗ്ഗം.

ഭരദ്വാജാനശാസനം.

പിന്നെക്കവിശ്രേഷ്ഠനാകിയവാത്മീകി തന്നോടുമൊനാൻഭ
രദ്വാജനിങ്ങിനെ * രാമൻമഹൽഫലംപ്രാപിച്ചിതാശ്വയ്തു മീമാതി
രിഞ്ഞുളാകുന്നിതെങ്ങിനെ * മൂർഖരായുള്ളശന്മാരായപാപിക
ളോക്കിലെങ്ങാകുന്നബ്രഹ്മാദികംപോലും * പാരംകൊതിക്കുന്നവല്ല
യോകമീ ശ്രീരാമസംസ്ഥിതിയെങ്ങായിട്ടുന്നിതു * ഹേഭഗവൻ! മമ
നേ!ഘോരമാംസംസാര സാഗരത്തെഞാൻകടക്കുന്നതെങ്ങിനെ * എ
ന്നതുകേട്ടവാത്മീകിമുനീശ്വരൻ പിന്നെയുംശിഷ്യനോടേവമോതീടി
നാൻ ഇല്ലുണരുപോലുംപ്രപഞ്ചമവിദ്യയാ ലുള്ളതായിട്ടതോന്നീടുന്ന
താകുന്നു * വിദ്വജ്ജനങ്ങൾവിവേചിച്ചുകൊള്ളുന്നി തതുമൂഢന്മാർ
വിചാരിച്ചിട്ടുന്നിതു * ചിത്തത്തിൽനിന്നൊന്നുമേറിന്നമായിട്ടില്ല ബ
ന്ധനായിട്ടുന്നതാരോക്കിലെങ്ങിനെ * നന്നായ്ഹേസൃങ്ങളൊക്കയുമ
ർത്തുസി ചെന്നുവിശദനായ്നീവിചാരിച്ചീടുക * ഓത്തുകൊണ്ടാലുംപ്രപ
ഞ്ചവിഷയയാം വൃത്തിജാഗ്രന്നിദ്രയെന്നുള്ളതാകുന്നു * ഉറക്കുപിലല്ല
വുംമറ്റാതെകണ്ടുനൽ ചിൽപ്രദീപംപ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടീടുകിൽ *
ഇല്ലുമുലംപ്രപഞ്ചത്തിനെന്നായ്തുമില്ലാതെയാകുംശിഖരവുംനിണ്ണ
യം * സാരമില്ലാത്തതുകൊണ്ടുമല്യത്തിലും സൂരികൾക്കാസ്ഥയുണ്ടാ
യീടുകയില്ലാ * തുനമനാദിയാംവാസനാദോഷത്താൽ കാണപ്പെ
ടുന്നതസത്തെന്നിരിക്കിലും * അന്തരമില്ലിങ്ങുസംസാരവിഭ്രമം ഗന്ധ
ർവ്വപട്ടണംപോലെയാകുന്നിതു ജ്ഞാനമില്ലായ്കയാൽമോഹിച്ചുകൊ
ള്ളുന്നതാണെന്നകക്കാമ്പിൽനന്നായ്ധരിക്കുനീ * മുന്നമില്ലാത്തതാ
ണില്ലപിന്നുംസ്വപ്നമെന്നതുപോലെയാകുന്നുജഗത്തഹോ! * ജ്ഞാ
നമെകസിന്ധുവിലുണ്ടായ്നശിക്കുന്ന തുനംസകലവുംനീർപ്പോളകം
പോലേ * ഹന്ത!സംസാരഭ്രമമായമൂടേറു സന്തപിച്ചീടുന്നജന്തുക്ക
ളൊക്കയും * ജ്ഞാനമാകുന്നസുശീതളഗംഗയിൽ സ്നാനംകഴിക്കുവാൻ
വേഗംശ്രമിക്കണം * ലോകസ്വഭാവമായ്വരിച്ചുജ്ഞാന മാകുംസ
മ്പദ്ഭംഗംവരിക്കുന്നതായതിൽ * ഏ... ...ല്ലുരവിദ്യയായിട്ടുന്ന കാ
റിനാൽഞാനെന്നവീചിയുണ്ടായിതു * ഏറുംമമതയായീടുംപുഴിയ
തിൽ ചേരുന്നസന്തതംരാഗവുംദ്വേഷവും * ഗ്രാഹങ്ങളാണതിൽചെ
ന്നകപ്പെട്ടോരു ദേഹിചെന്നീടുമനർത്ഥപാതാളത്തിൽ * എന്നുംപ്ര
ശാന്തമൃതവീചിശോഭിച്ചു ...നാകുകേവലാനന്ദാംബുരാശിയിൽ *
സ്നാനംകഴിച്ചുകൊണ്ടീടുകനീയൊരു ഹാനിയുണ്ടാകയില്ലെന്നാലൊ

രിക്കയും* കാണുന്നലോകത്തെയജ്ഞനായുള്ളവനാനന്ദമല്ലാതെയില്ല, തജ്ഞനന്നഹോ! * മൂർഖനായുള്ളവൻമോഹിച്ചിടുകയും ദുഃഖിച്ചിടുകയുംചെയ്യുകൊള്ളുന്നിതു * തത്വവിത്തായവനാനന്ദമഗ്നനായ്വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നിതെല്ലാസ്സമയവും * ബോധിക്കുസൂക്ഷ്മമാംതത്വവിദ്യയാൽ സാധോ!തിരോഹിതമായിരിക്കുന്നിതു * ഇല്ലാത്തതുണ്ടാകയില്ലൊരുകാലത്തുമുള്ളതില്ലാതെകണ്ടാകുന്നതുമല്ലാ * ആരായിട്ടുമരിച്ചുപോയീടുന്ന താരാണുശോചനായീടുന്നതോർക്കുകിൽ * നിത്യംജഗത്തുവാകുംമഹേശനെ ബുദ്ധിയേടംനീങ്ങിച്ചുകൊണ്ടീടുക* സന്ദേഹമില്ലാദുരിതങ്ങളൊക്കയു മെന്നാൽനശിച്ചുപോയീടുംദൃതതരം * സത്വോദയംഭവിച്ചീടുന്നതുവരെ സ്സാകാരമീശംഭജിച്ചുകൊണ്ടീടുക * ശക്തിയേറുന്നതമസ്സായിടുന്നോരു ശത്രുവിനെബ്ബലാൽസംഹരിച്ചിട്ടുനീ * പിന്നെനിരാകാരനായീടിനപരൻ തന്നിൽനിർമ്മായംസ്ഥിതിചെയ്തുകൊള്ളുക * ശാശ്വതമായപദംലഭിച്ചീടുവാൻ നീശ്വരാനുഗ്രഹംകൊണ്ടേകഴിവുള്ളു * ചാതുര്യമോടുതാനീവിവേകംകൊണ്ടുദൂരത്തുമോഹംകളഞ്ഞുവാണീടുക * പുണ്യപരാധീനമായബോധംപരം വന്നുകൂടാൻബഹുജന്മംകഴിയേണം * ബോധംവളർന്നുവന്നീടുകിൽകൈവല്യമേതുമേസംശയമില്ലകൈവന്നിതു * കർമ്മഫലങ്ങളെക്കൈചെടിഞ്ഞോരാവും നിർമ്മലനായിനീവാണുകൊണ്ടീടുക * ബാഹ്യാനുസന്ധാനമുള്ളകാലംവരെ ദേഹികർക്കൊക്കയുംദുഃഖമുണ്ടായ്തന്നു * ഘോരദുഷ്ശോകങ്ങളിൽപെട്ടഴലുന്നവൻനിശ്ചയമേറവുംനിസ്സാരനാകുന്നു * ഉറപ്പുള്ളതാരിലുമില്ലാമോദംജനിക്കുകിൽ നന്നായിചെയ്തുകൊണ്ടീടുന്നമാനുഷൻ * അത്രപറ്റുവല്ലയുവന്നാൽപെരുത്തുസന്താപമുൾക്കൊണ്ടുവസിച്ചുകൊള്ളുന്നിതു * കല്യബുദ്ധോ!ഭരദ്വാജ!സകൌതുകം നല്ലൊരിസ്സംസാരനാടകംകാണുനീ * വേഗംനശിച്ചുപോയീടുന്നതാകയാലോകത്തിലെന്നുമേപണ്ഡിതനായവൻ* ഖേദമാർന്നീടുകയില്ലല്പവുമെന്നുചേതസ്സിൽനന്നായ്ധരിച്ചുകൊണ്ടീടുനീ * സന്ത്യജിച്ചീടുകശോകമമംഗലംചിന്തിച്ചുകൊൾകനീസന്മംഗലങ്ങളെ * നന്നായനാരതംഭാവിക്കുകവിദാനന്ദാനസപ്പൂനകമാത്മാവിനെ *

ശ്രീവാത്മീകീയം മോക്ഷോപായം ക്ഷുദ്രശാനം ഭരദ്വാജനശാസനം
നാല്പത്തഞ്ചാം സർഗ്ഗം.

ശ്രീവാസിഷ്ഠസാരം.

ഭരദ്വാജൻ — നൂനംവൽപ്രസാദത്തിനാൽസൽഗുരോ! ഞാനറിഞ്ഞനറിഞ്ഞീടേണ്ടതൊക്കയും * ഇല്ലവൈരാഗ്യത്തിൽമീതേയൊരുഭാഗ്യമില്ലസംസാരംകണക്കൊരുശത്രുവും * ജ്ഞാനസാരംവസിഷ്ഠോപപാദിതം സാനന്ദമെല്ലാംഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ * ഉൾപ്പൂവിലാഗ്രഹംവർദ്ധിച്ചിട്ടുന്നിതു ഞാനിപ്പോളെന്നിക്കൊരാമെന്നതു

കേട്ടടൻ * നാമുഖൻതന്നോടുനേരായിട്ടന്നോതവാങ്മീകിപിന്നെ
യുംചൊല്ലിത്തുടങ്ങിനാൻ * കേട്ടകൊണ്ടാലുംഭരദ്വാജനീയിയു കേട്ട
മാത്രത്തിൽവിമുക്തനാകുംദ്ധം * സൃഷ്ടിയുടങ്ങിഭേദങ്ങളാൽപലേ
മട്ടിൽവിളങ്ങുന്നതാരായിട്ടനിയു * സാനന്ദമേകനായീട്ടന്നൊരസ്സു
ച്ചി ജ്ഞാനമൂർത്തിയെക്കൈകൂപ്പിട്ടുണ്ടാൻ * ശാന്തനായ്ടാന്തനാ
യ്യുപകർമ്മങ്ങളെ സ്സന്ധ്യജിച്ചുമുവനാകിയസ്സൽപുമാൻ * മൂടപ്രാസ
നേസമാസീനനായിജിത ചിത്തേന്ദ്രിയക്രിയനായിസ്സുഖത്തൊടും * ന
ന്നായ്മനസ്സതെളിഞ്ഞീടുവോളു'മോ' മെന്നിത്തരമുച്ചരിച്ചുകൊണ്ടീ
ടണം * കാമമുൾക്കാമ്പുവിശുദ്ധമാവാൻപ്രാണാ യാമമനന്തരംചെ
യ്കൊണ്ടീടണം * ഇന്ദ്രിയെയുമെത്തവിഷയങ്ങളിൽനിന്നു പിന്നെ
മന്ദംമന്ദമാഹരിച്ചീടണം * ഗായത്രിയമനോബുദ്ധികർത്തന്നെയും
ക്ഷേത്രജ്ഞനേയുംലയിപ്പിക്കണംപിന്നെ * എന്നതിൻശേഷംസുബു
ദ്ധേവിരാട്ടിങ്ക ലെന്നാമതായിട്ടസംസ്ഥിതിചെയ്യുടൻ * അവ്യയമാ
യ്യുകാരണമായീട്ട മവ്യാകൃതമായൊരാത്മാവിൽവാഴണം * പൃത്ഥവി
തൻരോഗമായൊരുമാംസാദിയെ പ്പൃത്ഥവിയിൽനന്നായ്ലയിപ്പിക്കുക
വേണം * അപ്യുമാംരക്തമുമുതലായതൊക്കയു മപ്പുകളാൽചേത്തു
കൊണ്ടീടുകവേണം * തൈജസമാകിയരോഗത്തെയൊക്കയും തേജ
സ്സിലാശ്രുലയിപ്പിക്കുകവേണം * നന്നായുമാവായുവിങ്കൽവായവ്യ
വും പിന്നെനഭസ്യംനഭസ്സിലുംചേർക്കണം * ദിക്കുകളിൽശ്രവണത്തെ
യുംമിന്നലിൽ തച്ചക്ഷിനേയുംസൂര്യബിംബത്തിലക്ഷിയും * പാഥസ്സിൽ
ജിഹ്വയുംവായുവിൽപ്രാണനും ജാതവേദസ്സിൽവചസ്സിനേയുംതഥാ
ഇന്ദ്രനിൽപാണിയുംവിഷ്ണുവിൽപാദങ്ങളും തന്നെയുംപോദശാത്മാ
വിൽഗുദത്തെയും * കശ്യപൻതന്നിലുപസ്ഥത്തെയുംമൃത്യുരീശ്വരൻ
തന്നിൽമനസ്സുംവിരിഞ്ചനിൽ * ബുദ്ധിയെയുംസമർപ്പിച്ചുവിരാട്ടായി
വന്ദിച്ചുടൻനമസ്കാരവുമായിട്ടുനീ ചിന്തിക്കണം * സ്വാന്തത്തിൽനന്നായ്ധ
രിച്ചീടുനീബ്രഹ്മാണ്ഡാന്തസ്ഥിതനാകുമീശ്വരൻ * സർവ്വഭൂത
ങ്ങൾക്കുമാധാരമാകുന്നു സർവ്വൻശിവൻസർവ്വകാരണകാരണൻ * മൃത്യു
ഞ്ജയൻമഹാദേവൻപരംജ്യോ ദ്യുത്തെയുവ്യവസ്ഥിതനായിരിക്കുന്നു
ഇ * രണ്ടുമേങ്ങളുണ്ടുപൃത്ഥവിയെന്നോത്തീടുകണ്ഡത്തിൽനിന്നുബഹി
ർഭാഗമായതിൽ " തോയംദ്വിഗുണമാംപൃത്ഥവിയിൽനിന്നുമഹാ! തോ
യത്തിൽനിന്നുതേജസ്സുംദ്വിഗുണമാം * വായുതേജസ്സിങ്കൽനിന്നുംദ്വി
ഗുണമാം വായുവിൽനിന്നുദ്വിഗുണമാമംബരം * ഒന്നൊന്നിനുമീതെ
യായിട്ടുനക്രമാലെന്നുമുമുമ്പിൽധരിച്ചുകൊണ്ടീടുക * വ്യഷ്ടിനച
സമസ്തനമഹതാസു ബുദ്ധേഭവനംഗ്രഥിതമാകുന്നിതു * വെള്ളത്തി
ലാക്കീടവേണംപൃഥ്വിയെ വെള്ളത്തവഹ്നിയിലാക്കീടുകവേണം * വാ
യുവിൽവഹ്നിയെച്ചേർത്തുകൊണ്ടീടണം വായുവിനെസ്സിങ്കലു
മാക്കേണം * അംബരത്തെസ്സമസ്തോല്പത്തികാരണ മാംമഹാകാശ

മായതിൽചേർക്കണം * അയതിൽതാൻലിംഗമാത്രശരീരത്തു ക്കായി മഹായോഗിസംസ്ഥിതിചെയ്യണം * വീതസന്ദേഹംധരിക്കനിവാസനം, ഭ്രൂതസൂക്ഷ്മങ്ങൾ,ബുദ്ധി,കർമ്മം,തഥാ * പഞ്ചേന്ദ്രിയം,മനം,ബുദ്ധി, യെന്നീവക യൊത്തുള്ളതുലിംഗമെന്നൊല്ലുന്നിതു * പിന്നെയുംമ ണ്ഡത്തിനപ്പുറത്തുള്ളതാകുന്നോരുവായുവിൽസൂത്രാത്മകനായി * വ ർത്തിച്ചിടുന്നവനാകുന്നിതുഞാനെന്നിത്തരംചിന്തിച്ചുകൊണ്ടീടകവേ ണം * അവ്യക്തമായുള്ളതിങ്കലുംസൂക്ഷ്മമാ മവ്യാകൃതത്തിലുംലിംഗ ത്തെവെച്ചുടൻ * സാക്ഷാൽവിധിയായുരോവായുവിൻഭൂത സൂക്ഷ്മവ്യ വസ്ഥിതനാകുന്നബുദ്ധിമാൻ * യാതൊന്നിൽവിശ്വപ്രപഞ്ചമത്രപഞ്ച ള്ളിലാതെയായ്സംസ്ഥിതിചെയ്തുകൊള്ളുന്നിതു * ആയതുകേവിൽ പ്രകൃതിയെന്നുംചിലർ മായയാണെന്നുമണ്ണുള്ളതെന്നാതഥാ * തക്ക വിഭ്രാന്തചേതസ്സുകളായ്ചില രൊക്കെയവിദ്യയാണെന്നുമേതുന്നിതു സച്ഛ്രുതങ്ങളുംതത്തുല്യംഗമി ച്ഛവ്യക്തരൂപികളായിമേവുന്നിതു * പിന്നെനിസ്സംബോധരായ്നിരാസപാടരാ യുന്നെഭവിക്കുന്നസൃഷ്ടി കാലംവരെ * ബോധിക്കസൃഷ്ടിയാമാന്യലോമൃത്തിനൽ പ്രാതിലോ മ്യന്തിനാൽസംവൃതിയാകുന്നു * ആകയാൽസ്ഥാനത്രയംകടിഞ്ഞ വ്യയ മാകുന്നതീയംപദംസ്മരിച്ചീടണം * ലിംഗംനശിപ്പിച്ചുതുലരി ച്ചീടുവാൻ തുംഗബുദ്ധിപരംപ്രയോഗിക്കുകവേണം * ഭ്രൂതേന്ദ്രിയബു ദ്ധിവാസനാകർമ്മങ്ങൾ ചേതസ്സുവായുക്കളജ്ഞാനമെന്നിവ * ഒത്തു ള്ളലിംഗംലയിച്ചുപോയീടുന്ന സത്താകമവ്യാകൃതത്തിൽധരിക്കനീ * സന്ദേഹമില്ലഞാൻലിംഗമാംമണ്ഡല തന്നിൽനിന്നദ്യവിമുക്തനായീ ടിനേൻ * ഞാനേറവുംചിദംശതത്തിനാൽചൈത ന്യാനന്ദസാ ഗരത്തിങ്കലായീടിനേൻ * കുംഭംനശിക്കിൽമഹാനഭസ്സിന്നമ കുംഭത്തിലുള്ളനഭസ്സിന്നുമെന്നപോൽ * ഭേദമെന്നുള്ളതില്ലാത്തതിനാൽ സർവ്വോപാധിഹീനൻപരമാത്മാവുതന്നെഞാൻ * ചിച്ഛക്തിമാനചിച്ഛക്തിമാൻകേവലൻ നിശ്ചലക്കൂടസ്ഥനവ്യയൻഞാൻവിഭു * ഭേദങ്ങളീവണ്ണമുള്ളനതെല്ലുമെത്തയാദരാൽബ്രഹ്മമെന്നേവമോതുന്നി തു * വഹ്നിയിൽവഹ്നിസംക്ഷിപ്തമായീടിലെവണ്ണംസമാനതമാ ൻകൊള്ളുന്നിതു * ഭേദംസ്വരൂപവുമൊന്നായിടുന്നിതു ഭേദേതരിക്കുവാൻസാധിക്കയുമില്ലാ * ഉപ്പുപാടന്നയിലിട്ടപല്ലുംമറ്റു മുപ്പായിടുംപോലെലോകമചേതനം * ചൈതന്യമായതിൽനൃസ്സമായീടുകിൽ വാദമില്ലേതുംസചേതനമായിടും * വാരാശിയിൽചേർന്നസൈന്ധവംപോലെയും നീരിലൊഴിച്ചോരുനീരെന്നപോലെയും * പാലിൽകലർന്നതായീടിനപാലെന്ന പോലെയുംസാന്ദ്രതംസർവ്വോവ ത്തൊട്ടും * ഞാനഹോ!സർവ്വജ്ഞമായുരമായിനിത്യാനന്ദമായുകാ രണമെന്നതായ് * വിട്ടുംകളകുമില്ലാതതായ്സത്തായ ചേതനത്തി ങ്കൽപ്രവിഷ്ടനായീടിനേൻ * നിഷ്കളംനിത്യംനിരഞ്ജനംസർവ്വഗം

നിഷ്ക്രിയംശാന്തംനിരവദ്യമവ്യയം * സത്യസങ്കല്പംസനാതനംകേ
വലം ശുദ്ധംപരംപദംബ്രഹ്മമാകുന്നഞാൻ * പുണ്യപാപങ്ങൾവേ
രിട്ടതായ്നിഷ്ടപ്രതിഷ്ഠകാരണമായദ്വിതീയമായ് * ആനന്ദമാ
യുള്ളജ്യോതിസ്സതായ്തുണ ഹീനമാകംപരബ്രഹ്മമാകുന്നഞാൻ * ഇ
ത്ഥംസുകർമ്മകൃത്തായുള്ളബ്രഹ്മത്തെ നിത്യവുംധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടീടുകവേ
ണം * ഇത്ഥമഭ്യാസിയാംപുരുഷൻതന്മന സ്സുസ്ഥമിച്ചീടുന്നതെത്ര
വപുതുക! * മാനസമസ്ഥമിച്ചീടുന്നനേരത്തു താനേപ്രകാശിക്കുമാ
ത്മാവവന്നഹോ! * ന്യൂനമാത്മാപ്രസാദിച്ചീടുകിൽദുഃഖ ഹാനിയും
പാരംസുഖവുംവേറിച്ചീടും * ആത്മാവിനാനന്ദമുണ്ടാവിപ്പിക്കുന്ന താ
ത്മാവുതന്നെയാണില്ലൊരുസംശയം * നന്നായ്യുസിഷ്ഠൻശ്രീരഘുനന്ദ
നൻതന്നോടുചെയ്തോരുപദേശമൊക്കയും * നിന്നോടുചൊല്ലിനേൻ
നല്ലൂരീമാർഗ്ഗേണ നിർണ്ണയംസർവ്വമറിഞ്ഞുകൊള്ളുംഭവാൻ * അന്യ
ഥാനല്ലശാസ്ത്രത്തിൻപരാമർശ മെന്നല്ലസൽഗുരുവാക്യാർത്ഥബോധ
നം * നിത്യമഭ്യാസമെന്നീവകയാൽസർവ്വ സിദ്ധിയുണ്ടാമെന്നുവേദാ
ന്തശാസനം * സർവ്വവുമാകയാൽകൈവിട്ടമാനസം സർവ്വദാനിശ്ചല
മാക്കുകഭൂസ്ഥിതിൽ * മോടിച്ചുപിന്നെയുംവാങ്മീകിതന്നോടു ചോ
ദിച്ചുധീമാൻഭരദ്വാജനിങ്ങിനെ * രാഘവനാത്മാവുതന്നിൽഗുരോ!
പരം യോഗമാത്മാവിനാൽപ്രാപ്തനായീടിനാൻ * നേരേവസിഷ്ഠമ
ഹാമുനിയാൽവ്യവ ഹാരംപരംകൃതമായതങ്ങിനെ * എന്നുള്ളതു
മുരുതംചെയ്യണമേകനി ഞ്ഞെന്നതുകേട്ടുവാൽമീകിയോതീടിനാൻ *
അത്യന്തമുത്തമൻരാഘവൻസ്വസചിത്ത പത്തിൽപരിണതനായീടിന
നേരം * വന്ദ്യനായീടുംവസിഷ്ഠമഹാമുനി തന്നോടുകൗശികൻചൊ
ല്ലിനാനിങ്ങിനെ * ലോകേശനന്ദനനാകുമെനിമഹാ നാകന്നിയുള
വാനില്ലൊരുസംശയം * ശിഷ്യദേഹത്തിങ്കൽഭർത്തൃപിന്നെനൽസ്വ
ർന്നംശബുദ്ധിവകളാലാരുതാൻ * ശാംഭവമാംസമാവേശംജനിപ്പിപ്പ
തമ്പോരുമമ്മഹാനാകുന്നുദേശികം * ആത്മാവിനാൽതന്നെരാമച
ന്ദ്രൻവിശ്വ ലോത്മാവുപാരംവിരക്തനായുള്ളവൻ * വിശ്രാന്തകാം
ക്ഷിസംഭാഷണംകാരണ മാത്രസംപ്രാപ്തവാനായീടിനാൻപദം *
സൽഗുരുവാക്യംനിമിത്തമായ്ശിഷ്യന്റെ ബുദ്ധിതാൻബോധത്തിന
ള്ളൊരുകാരണം * കാരുണ്യമോടുംമഹാഭാഗനാംഭവാൻ ശ്രീരാമച
ന്ദ്രനെയിപ്പോളനുത്തമം * ഞാനെന്തിനാണിങ്ങുവന്നതെന്നുള്ളതും
മാനസേചിന്തിക്കദേവകായ്പ്പെയും * എന്നോടുമൊന്നിച്ചുസിദ്ധാ
ശ്രമംപുക്കു കൊണ്ടീടമാശരന്മാരെരഘൂത്തമൻ * പിന്നീടമുഖ്യയും
മോക്ഷംകൊടുത്തുകോ ടണ്ഡംമറിച്ചുപ്രതിയെവേട്ടിടും * മാസ്മ
ര്യത്തിങ്കൽവെച്ചുമഹാശയൻ മാർഗ്ഗവരാമനെക്കണ്ടുമടുംമുദാ * പി
ന്നെരാജ്യത്തെയുപേക്ഷിച്ചുടവിയിൽ ചെന്നുസാധുക്കൾക്കുസൗഖ്യം
വളർത്തിടും * സീതാഹരണംനിമിത്തംദശാസ്യാദി യാതുധാനന്മാരെ

യെല്ലാംവധിച്ചിട്ടും * നല്ലജീവന്മുക്തനിശ്ചയപ്പംപോലുമില്ലാത്തവൻ തന്നെയാണെന്നിരിക്കിലും * പുണ്ഡരീകക്ഷണൻശ്രീരാഘവൻക്രിയാകാണ്ഡപരായണനായിബുവിച്ചിട്ടും * ശ്രീരാമചന്ദ്രനെക്കണ്ടവക്കുംമനതാരിൽനന്നായിസ്മരിപ്പവക്കുംതഥാ * താല്പര്യമുഠംകൊണ്ടുകേൾപ്പവക്കുംപരം കേൾപ്പിപ്പവക്കുംവളക്കുംസുമംഗലം * ശ്രീരാമചന്ദ്രനാൽമുന്നലോകത്തിനും പാരംതുണങ്ങളുണ്ടായ്തുംനിർണ്ണയം * കാരുണ്യമോടുംമുനിനായക!വ്യവഹാരംപരംവോൻചെയ്തുകൊണ്ടീടുക * ദോഷംവെടിഞ്ഞുള്ളകൌശികൻതന്നുടെ ഭാഷിതമീവിധം കേട്ടോരനന്തരം * സാരസസംഭവപുത്രൻമുനീശ്വരൻ ശ്രീരാമചന്ദ്രനേനോക്കിക്കഥിച്ചിതു * രാമ!രാമ!മഹാബാഹോ!തുണാംബുധേ! ഹേമഹാപുരുഷ!രാഘവ!ചിന്മയ! * വന്നീലവിശ്രാന്തികാലമേയും ലോകാനന്ദമയനായ്ഭവിക്കനീസാമ്പ്രതം * ലോകപരാമർശമുള്ളകാലത്തിലുണ്ടാകില്ലശുദ്ധസമാധിതപ്തമെന്നമേ * എന്നതുകൊണ്ടുമഹാമതിയായനീ നന്നായ്ചിരിച്ചുരാജ്യകാര്യങ്ങളും * ദേവകാര്യാദിഭാരങ്ങളുംകൈവെടിഞ്ഞാവിലംക്രൂടാതെവാണുകൊണ്ടീടുക * മാമുനിയിത്തരംചൊന്നതിന്നുത്തരം രാമൻലയംഗതനൊന്നുമോതീലഹോ! * നന്നായ്ഹൃദയംതടാനീംസുഷുമ്നയാ മാർഗ്ഗംപ്രവിഷ്ടനായ് ചിന്തയകന്നവൻ * നേത്രംതുറന്നുമഹാനാംവസിഷ്ഠനെപ്പുത്തുചൊല്ലീടിനാനിങ്ങിനെമെല്ലവേ * തൽപ്രസാദത്താൽവിധിയുംനിഷേധവുമെപ്പോഴുമില്ലാത്തവനായ്ഭവിച്ചുഞാൻ * എങ്കിലുംതാവകംവാക്യംതുരോ!വീത ശങ്കംകരണീയമാകുന്നുസർവ്വദാ * വേദാഗമാദികളെല്ലാംതുരുനാഥ നോതുന്നതേവിധിയെന്നുഘോഷിക്കുന്നു * സന്ദേഹമില്ലിങ്ങതിൻറെവിപര്യയം തന്നെയാകുന്നുനിഷേധമാകുന്നതും * എന്നുരചെയ്തവസിഷ്ഠപാദാംബുജ ദ്വന്ദ്വംശിരസ്സിങ്കൽവെച്ചുസർവ്വാത്മകൻ * കാരുണ്യസാഗരൻശ്രീരാമചന്ദ്രനനേകമെല്ലാരോടുമേവമോതീടിനാൻ * എല്ലാവരുംകേട്ടകൊള്ളുവിൻനിങ്ങൾക്കുകല്യാണമുണ്ടാകുമില്ലൊരുസംശയം * ആത്മബോധത്തിനുമീതെയില്ലൊന്നുമിജ്ഞാതമജ്ഞനാകുന്നുതുവിനുമീതെയും * വ്യർത്ഥാസമില്ലിതിന്നെന്നതുകേട്ടുടൻ സിദ്ധസംഘംതെളിഞ്ഞേവംകഥിച്ചിതു * നിങ്ങൾചെയ്യോരുസംവാദംനിമിത്തമായ് ഞങ്ങൾക്കുമായതുബോദ്ധ്യമായീട്ടുശം * ഹേമഹാരാജ!രഘുകുലനായക! രാമ!സുഖീഭവനിത്യനേമോസ്തുതേ * എന്നുരചെയ്തവസിഷ്ഠമഹാമുനി തന്നോടനുജ്ഞയുംവാങ്ങിച്ചവരെല്ലാം * രാമസ്വരൂപന്മാരായ്ഗമിച്ചിതു രാമോപരിചാരംപുമാരിപെയ്തിതു * ചാരുബുദ്ധേ!ദേവി!നിന്നോടുഞാൻ ശ്രീരാമവൃത്താന്തമേവമോതീടിനേൻ * നിർവ്വാണമാണിതുകേട്ടുകൊണ്ടീടുകിൽ നിർവ്വാണമാന്നുകൊണ്ടീടുമെല്ലാവരും— ഗംഗാമുതലായനദിവ്യതീർത്ഥങ്ങളിൽ മജ്ജനത്തെക്കുറിച്ചുചെയ്യുന്നഫലമറിഞ്ഞാലും * രാമകഥൻജിതകാ

മൻയതികളെ സ്സാമോദമനപഹംസേവിച്ചിട്ടുംമഹാൻ * ധീമാനധു
നാവിദേഹനെന്നുള്ളോരു നാമധേയത്തെയരിച്ചുണാകരൻ * എ
ന്നാക്കറിച്ചേറെവാത്സല്യമേറുന്ന ധന്യൻകരുണാകരാഖ്യനെൻമാതു
ലൻ * ചൊല്ലിയുത്സാഹംജനിപ്പിക്കകാരണം ചൊല്ലാൻവാസിഷ്ഠ
മേഷഞാനിവിധം * ദോഷയാക്കീടിനേൻതോഷിച്ചിരിലുള്ള ദോഷ
ങ്ങളെല്ലാംബുധന്മാർപൊറുക്കണം * ജീവദ്ഭാവത്തെപെടിഞ്ഞിതെ
ന്നാകിലും ഭൂവിലേവർക്കുംശുഭംവിച്ചീടുവാൻ * ആവോളമെന്നുംപ്ര
യത്നിച്ചിട്ടുംമഹാത്മാവെൻഗുരുവരൻമൈത്ര്യാദിസംയുതൻ * എ
ന്നെയെപ്പോഴുമനുഗ്രഹിക്കുംസദാനന്ദനയതീശ്വരൻനിർമ്മമൻനിർമ്മ
ലൻ * പൂതരായുള്ളോരുശിഷ്യരോടുംമമ ചേതസ്സിൽവാണീടവേ
ണംമഹാശയൻ * വന്ദനീയന്മാരഖിലരുമനപഹ മെന്നെയനുഗ്രഹി
ക്കേണം ശുഭം ശുഭം *

ശ്രീവാസിഷ്ഠരാമായണം മോക്ഷോപായം സാരോദ്ധാരം രണ്ടാമോപശ്യാനം
മോക്ഷാനം നിർവ്വാണപ്രകരണം ശ്രീവസിഷ്ഠരാമചന്ദ്രസംവാദം
നാല്പത്തൊന്നാം സർഗ്ഗം.

ജ്ഞാനവാസിഷ്ഠം സമ്പൂർണ്ണം.

വാണീകളുദയം അച്ചുകൂടം— തഞ്ചാവൂർ.

